RİYÂZÜ'S SÂLİHÎN

-SÂLİHLER BAHÇESİ-

İMAM-I NEVEVÎ

SADECE HADİSLER

Riyâzü’s Sâlihîn

Prof. Dr. M. Yaşar KANDEMİR

Prof. Dr. İsmail Lütfi ÇAKAN

Yrd. Doç. Dr. Raşit KÜÇÜK

Bu çalışma, Erkam Yayınları tarafından 8 cilt olarak yayımlanmış bulunan “Riyâzü’s-Sâlihîn: Peygamberimizden Hayat Ölçüleri” (Tercüme ve Şerh: Prof. Dr. M. Yaşar Kandemir, Prof. Dr. İsmail Lütfi Çakan, Yrd. Doç. Dr. Raşit Küçük; İstanbul; 2001) isimli eserin hadis meallerinden oluşmaktadır. Metinler Erkam Yayınları’ndan sağlanmış, sayfa düzeni Edam (Eğitim Danışmanlığı ve Araştırmaları Merkezi) tarafından yapılmıştır. Gösterdiği kolaylık, yardım ve işbirliği için Erkam Yayınla-rı’na, katkılarından dolayı Edam’a teşekkür ederiz.

TEVHİD VAKFI

İÇİNDEKİLER

MÜSLÜMANIN HAYAT ÖLÇÜLERİ BÖLÜMÜ

İHLÂS ve NİYET (GİZLİ VE AÇIK BÜTÜN İŞLERDE, SÖZLERDE VE HALLERDE İYİ NİYET VE İHLÂS)

1. Mü'minlerin emîri Ebû Hafs Ömer ibni Hattâb radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinledim, dedi:

"Yapılan işler niyetlere göre değerlenir. Herkes yaptığı işin karşılığını niyetine göre alır. Kimin niyeti Allah'a ve Resûlü'ne varmak, onlara hicret etmekse, eline geçecek sevap da Allah'a ve Resûlü'ne hicret sevabıdır. Kim de elde edeceği bir dünyalığa veya evleneceği bir kadına kavuşmak için yola çıkmışsa, onun hicreti de hicret ettiği şeye göre değerlenir. "

Buhârî, Bed'ü'l–vahy 1, Îmân 41, Nikâh 5, Menâkıbu'l–ensâr 45, İtk 6, Eymân 23, Hiyel 1; Müslim, İmâret 155. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Talâk 11; Tirmizî, Fezâilü'l–cihâd 16; Nesâî, Tahâret 60; Talâk 24, Eymân 19; İbni Mâce, Zühd 26

2. Mü'minlerin annesi Ümmü Abdullah Âişe radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– "Bir ordu Kâbe'ye saldırmak üzere yola çıkacak; bir çöle geldiklerinde baştan sona bütün ordu yere batacaktır. "

Hz. Âişe der ki, bunun üzerine ben, Yâ Resûlallah, onların arasında ticaret için yola çıkanlar ve kötü niyetli olmayanlar varken niçin hepsi birden yere batacaktır? diye sordum.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Hepsi birden yere batacak, âhirette yeniden diriltilip niyetlerine göre hesaba çekileceklerdir” buyurdu.

Buhârî, Büyû` 49; Hac 49, Müslim, Fiten 4–8. Ayrıca bk. Tirmizî, Fiten 21; Nesâî, Menâsik 112; İbni Mâce, Fiten 30

3. Âişe radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Mekke fethinden sonra artık hicret yok; fakat cihad ve niyet vardır. Allah yolunda savaşa çağırıldığınız zaman hemen katılın. ”

Buhârî, Menâkıbü’l–ensâr 45, Cihâd 1, 27, 184; Müslim, Hac 445, İmâret 85. Ayrıca bk. Tirmizî, Siyer 32; Nesâî, Bey`at 15

4. Ebû Abdullah Câbir İbni Abdullah el–Ensârî radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

– Bir defasında Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte bir gazvede bulunuyorduk. Buyurdu ki:

– “Hastalıkları yüzünden Medine’de kalan öyle kimseler var ki, siz bir yolda yürüdüğünüz veya bir vâdiyi geçtiğinizde, onlar da sizinle birlikte gibidir. ”

Bir başka rivayete göre:

– “Sevap kazanmada size ortak olurlar” buyurdu.

Müslim, İmâre 159

5. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

– Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem ile Tebük Gazvesi’nden döndüğümüz sırada şöyle buyurdu:

– “Medine’de bizden geride kalan öyle kimseler vardır ki, bir dağ yoluna, bir vâdiye girdiğimizde onlar da bizimle yürüyormuş gibi sevap kazanırlar. Çünkü onları birtakım mâzeretleri alıkoymuştur. ”

Buhârî, Megâzî 81, Cihâd 35. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihad 19; İbni Mâce, Cihâd 6

6. Ebû Yezîd Ma`n İbni Yezîd İbni Ahnes radıyallahu anhüm –Ma`n de, babası Yezîd de, dedesi Ahnes de sahâbîdir– şöyle dedi:

Babam Yezîd sadaka vermek üzere yanına birkaç dinar aldı ve onları Mescid–i Nebevî de oturan birinin yanına koydu. Ben Mescid'e uğrayarak paraları aldım ve babama götürdüm.

Babam:

– Vallâhi ben onları sen alasın diye bırakmamıştım deyince, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına giderek durumu arzettim.

Bunun üzerine Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

– "Yezîd! Sen niyet ettiğin sadaka sevabını kazandın. Ma`n! Aldığın para da senindir. "

Buhârî, Zekât 15. Ayrıca bk. Dârîmî, Zekât 14; Ahmed İbni Hanbel, Müsned, III, 470

7. Cennetle müjdelenen on sahâbîden biri olan Ebû İshâk Sa`d İbni Ebû Vakkâs radıyallahu anh şöyle dedi:

Vedâ Haccı yılında (Mekke'de) yakalandığım şiddetli bir hastalık dolayısıyla Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ziyâretime geldi. Ona:

– Yâ Resûlallah! Gördüğün gibi çok rahatsızım. Ben zengin bir adamım. Bir kızımdan başka mirasçım da yok. Malımın üçte ikisini sadaka olarak dağıtayım mı? diye sordum.

Hz. Peygamber:

– "Hayır", dedi.

– Yarısını dağıtayım mı? dedim. Yine:

– “Hayır”, dedi.

– Ya üçte birine ne buyurursun, yâ Resûlallah? diye sordum.

– “Üçte birini dağıt! Hatta o bile çok. Mirasçılarını zengin bırakman, onları muhtaç bırakıp da halka avuç açtırmaktan hayırlıdır. Allah rızâsını düşünerek yaptığın harcamalara, hatta yemek yerken eşinin ağzına verdiğin lokmalara varıncaya kadar hepsinin mükâfatını alacaksın” buyurdu.

Sa`d İbni Ebû Vakkâs sözüne devamla dedi ki:

– Yâ Resûlallah! Arkadaşlarım gidipte ben kalacak mıyım? (burada ölecek miyim?) diye sordum.

– “Hayır, sen burada kalmayacaksın. Allah rızâsı için güzel işler yaparak yükseleceksin. Al-lah’tan öyle umuyorum ki, daha nice yıllar yaşayarak kimi insanlar (mü’minler) senden fayda, kimileri de (kâfirler) zarar görecektir.

Allahım! Ashâbımın (Mekke’den Medine’ye) hicretini tamamla! Onları geri döndürüp hicretlerini yarım bırakma! Acınacak durumda olan Sa`d İbni Havle’dir” buyurdu.

Bu sözleriyle Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Sa`d İbni Havle’nin Mekke’de ölmesine üzüldüğünü ifade etti.

Buhârî, Cenâiz 36, Vesâyâ 2, Nefekât 1, Merdâ 16, Daavât 43, Ferâiz 6 ; Müslim, Vasıyyet 5. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Ferâiz 3; Tirmizî, Vesâyâ 1; Nesâî, Vesâyâ 3; İbni Mâce, Vesâyâ 5

8. Ebû Hüreyre Abdurrahman İbni Sahr radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “Allah Teâlâ sizin bedenlerinize ve yüzlerinize değil, kalblerinize bakar. ”

Müslim, Birr 33. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 9

9. Ebû Mûsâ Abdullah İbni Kays el–Eş`arî radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e:

– Biri cesaretini göstermek, diğeri milletini korumak, öteki kendine yiğit adam dedirtmek için savaşan kimselerden hangisi Allah yolundadır? diye soruldu.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şu cevabı verdi:

– “Kim, İslâmiyet daha yüce olsun diye savaşıyorsa, o Allah yolundadır. ”

Buhârî, İlim 45, Cihad, 15, Farzu’l–humüs 10, Tevhîd 28; Müslim, İmâre 150, 151. Ayrıca bk. Tirmizî, Fezâilü’l–cihad 16; Nesâî, Cihad 21; İbni Mâce, Cihad 13

10. Ebû Bekre Nüfey` İbni Hâris es–Sekafî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İki müslüman birbirine kılıç çektiği zaman, öldüren de, ölen de cehennemdedir”.

Bunun üzerine ben:

– Yâ Resûlallah! Öldürenin durumu belli, ama ölen niçin cehennemdedir? diye sordum.

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Çünkü o, arkadaşını öldürmek istiyordu” buyurdu.

Buhârî, Îmân 22, Diyât 2, Fiten 10; Müslim, Kasâme 33, Fiten 14, 15. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Fiten 5; Nesâî, Tahrîm 29, Kasâme 7; İbni Mâce, Fiten 11

11. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimsenin câmide cemaatle kıldığı namaz, işyerinde ve evinde kıldığı namazdan yirmi küsur derece daha sevaptır. Şöyleki bir kişi güzelce abdest alır, sonra başka hiçbir maksatla değil, sadece namaz kılmak üzere câmiye

gelirse, câmiye girinceye kadar attığı her adım sebebiyle bir derece yükseltilir ve bir günahı bağışlanır. Câmiye girince de, namaz kılmak için orada durduğu sürece, tıpkı namaz kılıyormuş gibi sevap kazanır. Biriniz namaz kıldığı yerden ayrılmadığı, kimseye eziyet etmediği ve abdestini bozmadığı müddetçe melekler:

Allahım! Ona merhamet et!

Allahım! Onu bağışla!

Allahım! Onun tövbesini kabul et! diye ona dua ederler. ”

Buhârî, Salât 87, Ezân 30, Büyû` 49; Müslim, Tahâret 12, Mesâcid 272. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 48; İbni Mâce, Tahâret 6, Mesâcid 14

12. Ebü’l–Abbâs Abdullah İbni Abbâs İbni Abdülmuttalib radıyal–lahu anhümâ’dan nakledildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Allah Teâlâ’dan rivayet ettiği bir hadiste şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ iyilik ve kötülükleri takdir edip yazdıktan sonra bunların iyi ve kötü oluşunu şöyle açıkladı:

Kim bir iyilik yapmak ister de yapamazsa, Cenâb–ı Hak bunu yapılmış mükemmel bir iyilik olarak kaydeder.

Şayet bir kimse iyilik yapmak ister sonra da onu yaparsa, Cenâb–ı Hak o iyiliği on mislinden başlayıp yedi yüz misliyle, hatta kat kat fazlasıyla yazar.

Kim bir kötülük yapmak ister de vazgeçerse, Cenâb–ı Hak bunu mükemmel bir iyilik olarak kaydeder.

Şayet insan bir kötülük yapmak ister sonra da onu yaparsa, Cenâb–ı Hak o fenalığı sadece bir günah olarak yazar. ”

Buhârî, Rikâk 31; Müslim, Îmân 207, 259. Ayrıca bk. Buhârî, Tevhîd 35; Tirmizî, Tefsîru sûre (6), 10

13. Ebû Abdurrahman Abdullah İbni Ömer İbni'l–Hattâb radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinlediğini söylemiştir:

“Sizden önce yaşayanlardan üç kişi bir yolculuğa çıktılar. Akşam olunca, yatıp uyumak üzere bir mağaraya girdiler. Fakat dağdan kopan bir kaya mağaranın ağzını kapattı. Bunun üzerine birbirlerine:

– Yaptığınız iyilikleri anlatarak Allah'a dua etmekten başka sizi bu kayadan hiçbir şey kurtaramaz, dediler.

İçlerinden biri söze başlayarak:

– Allahım! Benim çok yaşlı bir annemle babam vardı. Onlar yemeklerini yemeden çoluk çocuğuma ve hizmetçilerime bir şey yedirip içirmezdim. Birgün hayvanlara yem bulmak üzere evden ayrıldım; onlar uyumadan önce de dönemedim. Eve gelir gelmez hayvanları sağıp sütlerini annemle babama götürdüğümde, baktım ki ikisi de uyumuş. Onları uyandırmak istemediğim gibi, onlardan önce ev halkının ve hizmetkârların bir şey yiyip içmesini de uygun görmedim. Süt kabı elimde şafak atana kadar uyanmalarını bekledim. Çocuklar etrafımda açlıktan sızlanıp duruyorlardı. Nihayet uyanıp sütlerini içtiler.

Rabbim! Şayet ben bunu senin rızânı kazanmak için yapmışsam, şu kaya sıkıntısını başımızdan al! diye yalvardı. Kaya biraz aralandı; fakat çıkılacak gibi değildi.

Bir diğeri söze başladı:

– Allahım! Amcamın bir kızı vardı. Onu herkesten çok seviyordum. (Bir başka rivayete göre: Bir erkek bir kadını ne kadar severse, ben de onu o kadar seviyordum). Ona sahip olmak istedim. Fakat o arzu etmedi. Bir yıl kıtlık olmuştu. Amcamın kızı çıkıp geldi. Kendisini bana teslim etmek şartıyla ona 120 altın verdim. Kabul etti. Ona sahip olacağım zaman (bir başka rivâyete göre: Cinsî münasebete başlayacağım zaman) dedi ki: Allah'tan kork! Dinin uygun görmediği bir yolla beni elde etme! En çok sevip arzu ettiğim o olduğu halde kendisinden uzaklaştım, verdiğim altınları da geri almadım.

Allahım! Eğer ben bu işi senin rızânı kazanmak için yapmışsam, başımızdaki sıkıntıyı uzaklaştır, diye yalvardı. Kaya biraz daha açıldı; fakat yine çıkılacak gibi değildi.

Üçüncü adam da:

– Allahım! Vaktiyle ben birçok işçi tuttum. Parasını almadan giden biri dışında hepsinin ücretini verdim. Ücretini almadan giden adamın parasını çalıştırdım. Bu paradan büyük bir servet türedi. Birgün bu adam çıkageldi. Bana:

– Ey Allah kulu! Ücretimi ver, dedi. Ben de ona:

– Şu gördüğün develer, sığırlar, koyunlar ve köleler senin ücretinden türedi, dedim. Adamcağız:

– Ey Allah kulu! Benimle alay etme, deyince, seninle alay etmiyorum, diye cevap verdim. Bunun üzerine o, geride bir tek şey bırakmadan hepsini önüne katıp götürdü.

Rabbim! Eğer bu işi sırf senin rızânı kazanmak için yapmışsam, içinde bulunduğumuz sıkıntıdan bizi kurtar, diye yalvardı. Mağaranın ağzını tıkayan kaya iyice açıldı; onlar da çıkıp gittiler.

Buhârî, Büyû` 98, İcâre 12, Hars ve’l–müzârea 13, Enbiyâ’ 53, Edeb 5; Müslim, Zikir 100

TÖVBE (ALLAH’TAN AF DİLEMEK)

14. Ebû Hüreyre radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken işittiğini söylemiştir:

“Vallahi ben günde yetmiş defadan fazla Allah’dan beni bağışlamasını diler, tövbe ederim. ”

Buhârî, Daavât 3. Ayrıca bk. Tirmizî, Tefsîru sûre (47) İbni Mâce, Edeb 57

15. Egarr İbni Yesâr el–Müzenî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ey insanlar! Allah'a tövbe edip ondan af dileyiniz. Zira ben ona günde yüz defa tövbe ederim. ”

Müslim, Zikir 42. Ayrıca Ebû Dâvûd, Vitir 26; İbni Mâce, Edeb 57

16. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in hizmetkârı olan Ebû Hamza Enes İbni Mâlik el–Ensârî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kulunun tövbe etmesinden dolayı Allah Teâlâ'nın duyduğu memnuniyet, sizden birinin ıssız çölde kaybettiği devesini bulduğu zamanki sevincinden çok daha fazladır. ”

Buhârî, Daavât 4; Müslim, Tevbe 1, 7, 8

17. Ebû Mûsâ Abdullah İbni Kays el–Eş'arî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebiyy–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ gündüz günah işleyenin tövbesini kabul etmek için geceleyin elini açar. Geceleyin günah işleyenin tövbesini kabul etmek için de gündüzün elini açar. Güneş battığı yerden doğuncaya kadar bu böyle devam edip gider. ”

Müslim, Tevbe 31

18. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Güneş batıdan doğmadan önce kim tövbe ederse, Allah onun tövbesini kabul eder. ”

Müslim, Zikir 43

19. Ebû Abdurrahman Abdullah İbni Ömer İbni'l–Hattâb radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kul can çekişmeye başlamadığı sürece, Allah Teâlâ onun tövbesini kabul eder. ”

Tirmizî, Daavât 98. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 30

20. Zirr İbni Hubeyş şöyle dedi;

Mestler üzerine nasıl mesh edileceğini sormak üzere Safvân İbni Assâl radıyallahu anh’ın yanına gitmiştim. Bana:

– Zirr! Niçin geldin? diye sordu. Ben de:

– İlim öğrenmek için, deyince şunları söyledi:

– Melekler, ilim öğrenenlerden hoşlandıkları için onlara kanat gererler. Ben de:

– Büyük ve küçük abdestten sonra mestler üzerine nasıl mesh edileceği kafamı kurcaladı. Sen de Hz. Peygamber’in ashâbından olduğun için, onun bu konuda bir şey söylediğini duydun mu diye sormaya geldim, dedim. Safvân:

– Evet, duydum. Resûl–i Ekrem seferde bulunduğumuz zaman mestleri üç gün üç gece çıkarmamayı, büyük ve küçük abdest bozduktan, uyuduktan sonra bile mestlere meshetmeyi, ancak cünüp olunca mestleri çıkarmayı emrederdi, dedi.

– Onun sevgiye dair bir şey söylediğini duydun mu? diye sordum.

– Evet, duydum. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile bir sefere çıkmıştık. Biz onun yanındayken bir bedevî kaba sesiyle:

– Muhammed! diye bağırdı.

Hz. Peygamber de onun sesine yakın bir sesle:

– “Gel bakalım”, dedi.

Bedevîye dönerek:

– Yazıklar olsun sana! Hz. Peygamber’in huzurunda bulunuyorsun. Kıs sesini! Yüksek sesle bağırmanı Allah yasakladı, dedim.

Bedevî:

– Vallahi sesimi kısmam, dedi ve Resûl–i Ekrem’e: Birilerini seven, ama onlarla beraber olacak kadar iyiliği bulunmayan kimse hakkında ne dersin? diye sordu.

Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

– “Bir kimse, kıyamet gününde, sevdikleriyle beraberdir. ”

Safvân İbni Assâl sözüne devamla dedi ki:

– Hz. Peygamber bu konuda uzun uzun konuştu. Hatta bir ara batı taraflarında bulunan bir kapıdan bahsetti. “Kapı yaya yürüyüşüyle kırk yıl veya yetmiş yıl (yahut râvinin hatırladığına göre süvari gidişiyle kırk veya yetmiş yıl) genişliğindedir”, buyurdu.

Şamlı muhaddislerden Süfyân İbni Uyeyne şöyle dedi:

– Allah gökleri ve yeri yarattığı gün, bu kapıyı tövbe için açık olarak yaratmıştır. Güneş battığı yerden doğuncaya kadar o kapı kapanmayacaktır.

Tirmizî, Daavât 98. Ayrıca bk. Tirmizî, Tahâret, 71; Nesâî, Tahâret 97, 113; İbni Mâce, Fiten 32

21. Ebû Saîd Sa`d İbni Mâlik İbni Sinân el–Hudrî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Vaktiyle doksan dokuz kişiyi öldürmüş bir adam vardı. Bu zât yeryüzünde en büyük âlimin kim olduğunu soruşturdu. Ona bir râhibi gösterdiler.

Bu adam râhibe giderek:

– Doksan dokuz adam öldürdüm. Tövbe etsem kabul olur mu? diye sordu.

Râhip:

– Hayır, kabul olmaz, deyince onu da öldürdü. Böylece öldürdüğü adamların sayısını yüz'e tamamladı. Sonra yine yeryüzünde en büyük âlimin kim olduğunu soruşturdu. Ona bir âlimi tavsiye ettiler. Onun yanına giderek:

– Yüz kişiyi öldürdüğünü söyledi; tövbesinin kabul olup olmayacağını sordu.

Âlim:

– Elbette kabul olur. İnsanla tövbe arasına kim girebilir ki! Sen falan yere git. Orada Allah Teâlâ'ya ibadet eden insanlar var. Sen de onlarla birlikte Allah'a ibadet et. Sakın memleketine dönme. Zira orası fena bir yerdir, dedi.

Adam, denilen yere gitmek üzere yola çıktı. Yarı yola varınca eceli yetti.

Rahmet melekleriyle azap melekleri o adamı kimin alıp götüreceği konusunda tartışmaya başladılar.

Rahmet melekleri:

– O adam tövbe ederek ve kalbiyle Allah'a yönelerek yola düştü, dediler.

Azap melekleri ise:

– O adam hayatında hiç iyilik yapmadı ki, dediler.

Bu sırada insan kılığına girmiş bir melek çıkageldi. Melekler onu aralarında hakem tayin ettiler.

Hakem olan melek:

– Geldiği yerle gittiği yeri ölçün. Hangisine daha yakınsa, adam o tarafa aittir, dedi.

Melekler iki mesâfeyi de ölçtüler. Gitmek istediği yerin daha yakın olduğunu gördüler. Bunun üzerine onu rahmet melekleri alıp götürdü.

Buhârî, Enbiyâ 54; Müslim, Tevbe 46, 47, 48

Sahîh(–i Müslim)deki bir başka rivayete göre:

“O kimse iyi insanların yaşadığı köye bir karış daha yakın olduğundan oralı sayıldı. ”

Sahîh(–i Müslim)deki bir diğer rivayete göre:

“Allah Teâlâ öteki köye uzaklaşmasını, beriki köye yaklaşmasını, meleklere de iki mesâfenin arasını ölçmelerini emretti. Adamın beriki köye bir karış daha yakın olduğu görüldü. Bunun üzerine affedildi. ”

Bir başka rivayette ise:

“Adam göğsünün üzerinde öteki köye doğru ilerledi” denilmektedir.

22. Kâ’b İbni Mâlik radıyallahu anh gözlerini kaybettiği zaman onu elinden tutup götürme görevini üstlenen oğlu Abdullah’dan rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte Tebük Gazvesi’ne katılmadığına dair mâcerasını Kâ`b İbni Mâlik radıyallahu anh’den şöyle anlatırken duydum:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in gittiği gazâlardan sadece Tebük Gazvesi’ne katılmamıştım. Gerçi Bedir Gazvesi’nde de bulunamamıştım. Zaten Bedir’e katılmadıkları için hiç kimse azarlanmamıştı. O vakit Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile müslümanlar (sa-vaşmak için değil) Kureyş kervanını takibetmek için yola çıkmışlardı. Nihayet Allah Teâlâ müslümanlarla düşmanlarını, aralarında verilmiş herhangi bir karar olmadığı halde bir araya getiriverdi. Halbuki ben Akabe bîatının yapıldığı gece, İslâm’a yardım etmek üzere söz verirken Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yanındaydım. Her ne kadar Bedir Gazvesi halk arasında Akabe

gecesinden daha meşhursa da, ben Bedir'de bulunmayı Akabe'de bulunmaktan daha üstün görmem.

Tebük Gazvesi'ne Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte gitmeyişim şöyle oldu:

Ben katılmadığım bu gazve sırasındaki kadar hiçbir zaman kuvvetli ve zengin olamamıştım. Vallahi Tebük Gazvesi'nden önce iki deveyi bir araya getirememiştim. Bu gazvede iki tane binek devesine sahip olmuştum. Bir de Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir gazveye hazırlandığı zaman asıl hedefi söylemez, bir başka yere gittiği sanılırdı. Fakat bu gazve sıcak bir mevsimde uzak bir yere yapılacağı ve kalabalık bir düşmanla karşı karşıya gelineceği için Resûl–i Ekrem durumu açıkladı. Savaşın özelliğine göre hazırlanabilmeleri için müslümanlara nereye gideceklerini söyledi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber sefere gidecek müslümanların sayısı çok fazlaydı. Adlarını bir deftere yazmak mümkün değildi.

Kâ'b sözüne şöyle devam etti:

Savaşa gitmemek için gözden kaybolunduğu takdirde, hakkında bir âyet nâzil olmadıkça, işin gizli kalacağı zannedilebilirdi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bu gazveyi meyvaların olgunlaştığı, gölgelerin arandığı sıcak bir mevsimde yapmıştı. Ben de bunlara pek düşkündüm. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile müslümanlar savaş hazırlığına başladılar. Ben de onlarla birlikte savaşa hazırlanmak için çıkıyor, fakat hiçbir şey yapmadan geri dönüyordum. Kendi kendime de "Canım, ne zaman olsa hazırlanırım" diyordum. Günler böyle geçti. Herkes işini ciddi tuttu ve bir sabah Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte müslümanlar erkenden yola çıktılar. Ben ise hâlâ hazırlanmamıştım. Yine sabah evden çıktım, hiçbir şey yapamadan geri döndüm. Hep aynı şekilde davranıyordum. Savaş henüz başlamamıştı, ama mücâhidler hayli yol almışlardı. Yola çıkıp onlara yetişeyim dedim, keşke öyle yapsaymışım; bunu da başaramadım. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem savaşa gittikten sonra insanların arasına çıktığımda beni en çok üzen şey, savaşa gitmeyip geride kalanların ya münafık diye bilinenler veya âciz oldukları için savaşa katılamayan kimseler olmasıydı.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Tebük'e varıncaya kadar adımı hiç anmamış. Tebük'te ashâbın arasında otururken:

– "Kâ'b İbni Mâlik ne yaptı?" diye sormuş. Bunun üzerine Benî Selime'den bir adam:

– Yâ Resûlallah! Elbiselerine ve sağına soluna bakıp gururlanması onu Medine'de alıkoydu, demiş.

Bunun üzerine Muâz İbni Cebel ona:

– Ne fena konuştun! demiş. Sonra da Peygamber aleyhisselâm'a dönerek, yâ Resûlallah! Biz onun hakkında hep iyi şeyler biliyoruz, demiş. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hiçbir şey söylememiş. O sırada çok uzaklarda beyazlar giymiş bir adamın gelmekte olduğunu görmüş:

– "Bu Ebû Hayseme olaydı" demiş. Bir de bakmışlar ki, gelen adam Ebû Hayseme el–Ensârî değil mi!

Ebû Hayseme, (bir savaş hazırlığı sırasında) bir ölçek hurma verdiği için münafıklara alay konusu olan zâttır.

Kâ'b sözüne şöyle devam etti:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in Tebük'ten Medine'ye hareket ettiğini öğrendiğim zaman beni bir üzüntü aldı. Söyleyeceğim yalanı düşünmeye başladım. Kendi kendime "Yarın onun öfkesinden nasıl kurtulacağım?" dedim. Yakınlarımdan görüşlerine değer verdiğim kimselerden akıl almaya başladım. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in gelmek üzere olduğunu söyledikleri zaman, kafamdaki saçma düşünceler dağılıp gitti. Onun elinden hiçbir şekilde kurtulamayacağımı anladım. Herşeyi dosdoğru söylemeye karar verdim. Peygamber aleyhisselâm sabahleyin Medine'ye geldi. Seferden dönerken önce Mescid–i Nebevî'ye gelerek iki rek'at namaz kılar, sonra halkın arasına gelip otururdu. Yine öyle yaptı. Bu sırada savaşa katılmayanlar huzuruna geldiler; neden savaşa gidemediklerini yemin ederek anlatmaya başladılar. Bunlar seksenden fazla kimseydi. Hz. Peygamber onların ileri sürdüğü mâzeretleri kabul etti; kendilerinden bîat aldı; Allah Teâlâ'dan bağışlanmalarını niyâz etti ve iç

yüzlerini O’na bıraktı. Sonunda ben geldim. Selâm verdiğim zaman dargın dargın gülümsedi; sonra:

– “Gel!”, dedi. Ben de yürüyerek yanına geldim ve önüne oturdum. Bana:

– “Niçin savaşa katılmadın? Binek hayvanı satın almamış mıydın?” diye sordu. Ben de:

– Yâ Resûlallah! Allah’a yemin ederim ki, senden başka birinin yanında bulunsaydım, ileri süreceğim mâzeretlerle onun öfkesinden kurtulabilirdim. Çünkü insanlara fikrimi kabul ettirmeyi iyi beceririm. Fakat yine yemin ederim ki, bugün sana yalan söyleyerek gönlünü kazansam bile, yarın Cenâb–ı Hak işin doğrusunu sana bidirecek ve sen bana güceneceksin. Şayet doğrusunu söylersem, bana kızacaksın. Ama ben doğru söyleyerek Allah’dan hayırlı sonuç bekliyorum. Vallahi savaşa gitmemek için hiçbir özürüm yoktu. Hiçbir zaman da gazâdan geri kaldığım sıradaki kadar kuvvetli ve zengin olamamıştım, dedim.

Kâ’b sözüne devamla dedi ki:

Bunun üzerine Hz. Peygamber:

– “İşte bu doğru söyledi. Haydi kalk, senin hakkında Allah Teâlâ hüküm verene kadar bekle!” buyurdu. Ben kalkınca Benî Selime’den bazıları yanıma takılarak:

– Vallahi senin daha önce bir suç işlediğini bilmiyoruz. Savaşa katılmayanların ileri sürdükleri gibi bir mâzeret söyleyemedin. Halbuki günahlarının bağışlanması için Peygamber aleyhisselâm’ın istiğfâr etmesi yeterdi, dediler.

Kâ’b sözüne şöyle devam etti:

Beni o kadar çok ayıpladılar ki, tekrar Resûlullah’ın yanına dönüp biraz önceki sözlerimin yalan olduğunu söylemeyi bile düşündüm. Sonra onlara:

– Bana verilen cezaya çarptırılan bir başka kimse var mı? diye sordum.

– Evet. Seninle beraber bu cezaya uğrayan iki kişi daha var, dediler. Onlar da senin gibi konuştular ve senin aldığın cevabı aldılar.

– O iki kişi kim? diye sordum.

– Biri Mürâre İbni Rebî` el–Amrî, diğeri de Hilâl İbni Ümeyye el–Vâkıfî diyerek, herbiri Bedir Gazvesi'ne katılmış olan iki mükemmel örnek şahsiyetin adını verdiler. Bunun üzerine ben geri dönme düşüncesinden vazgeçerek yoluma devam ettim.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem savaşa katılmayanlardan sadece üçümüzle konuşulmasını yasakladı. İnsanlar bizimle konuşmaktan kaçındılar veya bize karşı tavırlarını değiştirdiler. Hatta bana göre yer yüzü bile değişti. Sanki burası benim memleketim değildi. Elli gün böyle geçti. İki arkadaşım boyunlarını büktüler; ağlayarak evlerinde oturdular. Ben ise onlardan daha genç ve dayanıklı idim. Dışarı çıkarak cemaatle namaz kılar, çarşılarda dolaşırdım. Fakat kimse benimle konuşmazdı. Namaz bittikten sonra Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yerinde otururken yanına gelir, kendisine selâm verirdim. Kendi kendime "Acaba selâmımı alırken dudaklarını kıpırdattı mı kıpırdatmadı mı" diye sorardım. Sonra ona yakın bir yerde namaz kılar ve farkettirmeden kendisine bakardım. Ben namaza dalınca bana doğru döner, kendisine baktığım zaman da yüzünü çeviriverirdi.

Müslümanların bana karşı olan sert tutumları uzun süre devam edince, amcamın oğlu ve en çok sevdiğim insan Ebû Katâde'nin bahçesine gidip duvardan içeri atladım ve selâm verdim. Vallâhi selâmımı almadı. Ona:

– Ebû Katâde! Allah adına and vererek soruyorum. Benim Allah'ı ve Resûlullah'ı ne kadar sevdiğimi biliyor musun? diye sordum. Hiç cevap vermedi. Ona and vererek bir daha sordum. Yine cevap vermedi. Bir daha yemin verince:

– Allah ve Resûlü daha iyi bilir, dedi. Bunun üzerine gözlerimden yaşlar boşandı. Geri dönüp duvardan atladım.

Birgün Medine çarşısında dolaşıyordum. Medine'ye yiyecek satmak üzere gelen Şamlı bir çiftçi:

– Kâ’b İbni Mâlik’i bana kim gösterir? diye sordu. Halk da beni gösterdi. Adam yanıma gelerek Gassân Meliki’nden getirdiği bir mektup verdi. Ben okuma yazma bilirdim. Mektubu açıp okudum. Selâmdan sonra şöyle diyordu:

– Duyduğumuza göre Efendiniz seni üzüyormuş. Allah seni değerinin bilinmediği ve hakkının çiğnendiği bir yerde yaşayasın diye yaratmamıştır. Hemen yanımıza gel, sana izzet ikrâm edelim.

Mektubu okuyunca, bu da bir başka belâ, dedim. Hemen onu ateşe atıp yaktım.

Nihayet elli gün’den kırk’ı geçmiş, fakat vahiy gelmemişti. Birgün Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in gönderdiği bir şahıs çıkageldi.

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sana eşinden ayrı oturmanı emrediyor, dedi.

– Onu boşayacak mıyım, yoksa ne yapacağım? diye sordum.

– Hayır, ondan ayrı duracak, kendisine yanaşmayacaksın, dedi. Hz. Peygamber diğer iki arkadaşıma da aynı emri gönderdi. Bunun üzerine karıma:

– Allah Teâlâ bu mesele hakkında hüküm verene kadar ailenin yanına git ve onların yanında kal, dedim.

Hilâl İbni Ümeyye’nin karısı Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e giderek:

– Yâ Resûlallah! Hilâl İbni Ümeyye çok yaşlı bir adamdır. Kendisine bakacak hizmetçisi de yoktur. Ona hizmet etmemde bir sakınca görür müsün? diye sormuş. Hz. Peygamber de:

– Hayır görmem. Ama katiyen sana yaklaşmasın, buyurmuş. Kadın da şöyle demiş:

– Vallahi onun kımıldayacak hâli yok. Allah’a yemin ederim ki, başına bu iş geleliberi durmadan ağlıyor.

Kâ`b sözüne şöyle devam etti:

– Yakınlarımdan biri bana: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den eşinin sana hizmet etmesi için izin istesen olmaz mı! Baksana Hilâl İbni Ümeyye’ye bakması için karısına izin verdi, dedi. Ben de ona: Hayır, bu konuda Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den izin isteyemem. Üstelik ben genç bir adamım. İzin istesem bile Peygamber aleyhisselâm’ın bana ne diyeceğini bilemem, dedim.

Bu vaziyette on gün daha durdum. Bizimle konuşulması yasaklandığından bu yana tam elli gün geçmişti. Ellinci gecenin sabahında, evlerimizden birinin damında sabah namazını kıldım. Allah Teâlâ’nın (Kur’ân–ı Kerîm’de bizden) bahsettiği üzere canım iyice sıkılmış, o geniş yeryüzü bana dar gelmiş bir vaziyette otururken, Sel Dağı’nın tepesindeki birinin var gücüyle:

– “Kâ`b İbni Mâlik! Müjde!” diye bağırdığını duydum. Sıkıntılardan kurtulma gününün geldiğini anlayarak hemen secdeye kapandım.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazını kıldırınca, Allah Teâlâ’nın tövbelerimizi kabul ettiğini ilân etmiş. Bunun üzerine ahâlî bize müjde vermeye koşmuş. İki arkadaşıma da müjdeciler gitmiş. Bunlardan biri bana doğru at koşturmuş. Eslem kabilesinden bir diğer müjdeci koşup Sel Dağı’na tırmanmış, onun sesi atlıdan önce bana ulaşmış. Sesini duyduğum müjdeci yanıma gelip beni tebrik edince, sırtımdaki elbiseyi de çıkarıp müjdesine karşılık ona giydirdim. Vallahi o gün giyecek başka elbisem yoktu. Emanet bir elbise bulup hemen giydim. Peygamber aleyhisselâm’ı görmek üzere yola koyuldum. Beni grup grup karşılayan sahâbîler tövbemin kabul edilmesi sebebiyle tebrik ediyor ve “Allah Teâlâ’nın seni bağışlaması kutlu olsun” diyorlardı.

Nihayet Mescid’e girdim. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashâbın ortasında oturuyordu. Talha İbni Ubeydullah hemen ayağa kalktı, koşarak yanıma geldi, elimi sıktı ve beni tebrik etti. Vallahi muhâcirînden ondan başka kimse ayağa kalkmadı.

Râvi der ki, Kâ’b, Talha’nın bu davranışını hiç unutmazdı.

Kâ’b sözüne şöyle devam etti:

Peygamber aleyhisselâm’a selâm verdiğimde yüzü sevinçten parıldayarak:

– “Dünyaya geldiğindenberi yaşadığın bu en hayırlı gün kutlu olsun!” buyurdu. Ben de:

– Yâ Resûlallah! Bu tebrik senin tarafından mıdır, yoksa Allah tarafından mı? diye sordum.

– “Benim tarafımdan değil, Yüce Allah tarafından”, buyurdu. Sevindiği zaman Peygamber aleyhisselâm’ın yüzü parıldar, ay parçasına benzerdi. Biz de sevindiğini böyle anlardık.

Resûl–i Ekrem’in önünde oturduğumda:

– Yâ Resûlallah! Tövbemin kabul edilmesine şükran olarak bütün malımı Allah ve Resûlullah uğrunda fakirlere dağıtmak istiyorum, dedim. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Malının bir kısmını dağıtmayıp elinde tutman senin için daha hayırlı olur” buyurdu. Ben de:

– Hayber fethinde hisseme düşen malı elimde bırakıyorum, dedikten sonra sözüme şöyle devam ettim. Yâ Resûlallah! Allah Teâlâ beni doğru söylediğimden dolayı kurtardı. Tövbemin kabul edilmesi sebebiyle, artık yaşadığım sürece sadece doğru söz söyleyeceğim.

Vallâhi bunu Peygamber aleyhisselâm’a söylediğim gündenberi doğru sözlü olmaktan dolayı Allah Teâlâ’nın hiç kimseyi benden daha güzel mükâfatlandırdığını bilmiyorum. Yemin ederim ki, Peygamber aleyhisselâm’a o sözleri söylediğim günden bu yana bilerek hiç yalan söylemedim. Kalan ömrümde de Cenâb–ı Hakk’ın beni yalan söylemekten koruyacağını umarım.

Kâ’b sözüne devamla şöyle dedi:

Bunun üzerine Allah Teâlâ şu âyet–i kerîmeleri indirdi:

“Allah (savaşa gitmek istemeyenlere izin vermesi sebebiyle) Peygamberini bağışladığı gibi, bir kısmının kalbi kaymak üzere iken güçlük zamanında Peygamber’e uyan muhâcirlerle ensârın da tövbelerini kabul etti. Çünkü Allah onlara çok şefkatli, pek merhametlidir.

“Hani şu tövbeleri (Allah’ın emri gelene kadar) geri bırakılan üç kişinin de tövbesini kabul etti. Bütün genişliğine rağmen yeryüzü onlara dar gelmiş, vicdanları kendilerini iyice sıkıştırmıştı. Nihayet Allah’dan başka sığınılacak kimse olmadığını anlamışlardı. Eski hâllerine dönmeleri için Allah onların tövbelerini kabul etti. Çünkü Allah tövbeleri kabuledici ve bağışlayıcıdır.

“Ey imân edenler! Allah’ın azâbından korkun ve doğrularla beraber olun”

[Tevbe sûresi (9), 117–119].

Kâ’b şöyle devam etti:

Allah’a yemin ederim ki, beni İslâmiyet’le şereflendirdikten sonra Cenâb–ı Hakk’ın bana verdiği en büyük nimet, Peygamber aleyhisselâm’ın huzurunda doğruyu söylemek ve yalan söyleyip de helâk olmamaktır. Çünkü Allah Teâlâ şu yalan söyleyenler hakkında vahiy gönderdiği zaman, hiç kimseye söylemediği ağır sözleri söyledi ve şöyle buyurdu:

“O savaştan kaçanların yanına döndüğünüz zaman, kendilerini hesaba çekmiyesiniz diye Allah adına yemin ederler. Onlardan yüz çevirin. Çünkü onlar pistirler. Yaptıklarına ceza olmak üzere varacakları yer cehennemdir. Kendilerinden râzı olasınız diye size yemin de ederler. Siz onlardan râzı olsanız bile Allah fâsıklardan aslâ râzı olmaz”

[Tevbe sûresi (9), 95–96].

Kâ’b sözüne şöyle devam etti:

Biz üç arkadaşın bağışlanması, Peygamber aleyhisselâm’ın yeminlerini kabul edip kendilerinden bîat aldığı ve Cenâb–ı Hak’dan affedilmelerini dilediği kimselerin bağışlanmasından (elli gün) geri kalmıştı. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, hakkımızda Allah Teâlâ bir hüküm verene kadar

bize yapacağı muameleyi tehir etmişti. Nihayet Allah Teâlâ –anlatıldığı üzere– hükmünü verdi. Allah Teâlâ'nın "tövbeleri geri kalan üç kişinin. . . " diye bahsettiği bu geri kalış, bizim savaştan geri kalmamız değildir; bu, Hz. Peygamber'e gelip yemin ederek mâzeretleri olduğunu söyleyenlerin özürlerini Peygamber aleyhisselâm'ın kabul etmesi, bize yapacağı muameleyi ise geriye bırakması olayıdır.

Buhârî, Megâzî 79; Müslim, Tevbe 53. Ayrıca bk. Tirmizî, Tefsîru sûre (9)

Diğer bir rivayet:

"Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Tebük Gazvesi'ne perşembe günü çıkmıştı. Sefere perşembe günü gitmeyi severdi" şeklindedir.

Buhârî, Cihâd 103

Başka bir rivayette ise:

"Seferden mutlaka gündüzün kuşluk vakti dönerdi. Dönünce de ilk iş olarak Mescid'e uğrar, iki rek'at namaz kılar, sonra orada otururdu" denilmektedir.

Müslim, Müsâfirîn 74; Ebû Dâvûd, Cihad 166

23. Ebû Nüceyd İmrân İbni Husayn el–Huzâî radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Cüheyne kabilesinden zina ederek gebe kalmış bir kadın Peygamber aleyhisselâm'ın huzuruna geldi ve:

– Yâ Resûlallah! Cezayı gerektiren bir suç işledim. Cezamı ver, dedi.

Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm kadının velisini çağırttı. Ona:

– "Bu kadına iyi davran! Doğum yapınca bana getir!" buyurdu.

Adam Resûl–i Ekrem'in buyurduğu gibi yaparak kadını doğumdan sonra getirdi.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kadının üzerine elbisesinin iyice bağlanmasını emretti; sıkı sıkıya bağladılar. Sonra Peygamber

aleyhisselâm'ın emri üzerine taşlanarak öldürüldü. Daha sonra Resûl–i Ekrem kadının cenaze namazını kıldı.

Hz. Ömer:

– Yâ Resûlallah! Zina etmiş bir kadının namazını mı kılıyorsun? diye sorunca Hz. Peygamber şunları söyledi:

– "O kadın öyle bir tövbe etti ki, şayet onun tövbesi Medine halkından yetmiş kişiye taksim edilseydi, hepsine yeterdi. Sen Cenâb–ı Hakk'ın rızasını kazanmak için can vermekten daha üstün bir şey biliyor musun?"

Müslim, Hudûd 24. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Hudûd 24; Nesâî, Cenâiz 64

24. İbni Abbas ve Enes İbni Mâlik radıyallahu anhüm'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İnsanoğlunun bir dere dolusu altını olsa, bir dere daha ister. Onun ağzını topraktan başka bir şey doldurmaz. Ama Allah, tövbe edenin tövbesini kabul eder. "

Buhârî, Rikak 10; Müslim, Zekât 116–119. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 27, Menâkıb 32, 64; İbni Mâce, Zühd 27

25. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Biri diğerini öldüren ve her ikisi de cennete giren iki kişiden Allah Teâlâ hoşnut olur. Bunlardan biri Allah yolunda savaş ederken diğeri tarafından öldürülür. Katil olan da daha sonra tövbe eder, müslüman olur, o da Allah yolunda savaşırken şehid düşer. "

Buhârî, Cihâd 28; Müslim, İmâre 128, 129. Ayrıca bk. Nesâî, Cihâd 38; İbni Mâce, Mukaddime 13

S A B I R

26. Ebû Mâlik Hâris İbni Âsım el–Eş’arî radıyallahu anh’den rivâyet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Temizlik imanın yarısıdır. Elhamdülillah duası mizânı, sübhânellah ve elhamdülillah sözleri ise yer ile gökler arasını sevap ile doldurur. Namaz nurdur; sadaka burhandır; sabır ziyâdır. Kur’an senin ya lehinde ya da aleyhinde delildir. Herkes sabahtan (pazara çıkar) nefsini satar; kimi onu âzâd kimi de helâk eder. ”

Müslim, Tahâret 1. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 86

27. Ebû Saîd Sa’d İbni Mâlik İbni Sinân el–Hudrî radıyallahu anhümâ’dan nakledildiğine göre, Medineli müslümanlardan bir kısmı Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den bir şeyler istediler. O da verdi. Sonra yine istediler. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, elindekiler bitinceye kadar verdi. Verebileceği şeyler tükenince onlara şöyle hitab etti:

“Yanımda bir şeyler olsaydı, onları sizden esirgemez, verirdim. Kim dilenmekten çekinir, iffetli davranırsa, Allah onun iffetini arttırır. Kim tok gözlü olmak isterse, Allah onu başkalarına muhtaç olmaktan kurtarır. Kim de sabretmeye gayret ederse, Allah ona sabır verir. Hiç bir kimseye, sabırdan daha hayırlı ve büyük bir lutufta bulunulmamıştır. ”

Buhârî, Zekât 50, Rikak 20; Müslim, Zekât 124. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Zekât 28; Tirmizî, Birr 77; Nesâî, Zekât 85

28. Ebû Yahyâ Suheyb İbni Sinân radıyallahu anh’den rivâyet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Mü’minin durumu gıbta ve hayranlığa değer. Çünkü her hâli kendisi için bir hayır sebebidir. Böylesi bir özellik sadece mü’minde vardır: Sevinecek olsa, şükreder; bu onun için hayır olur. Başına bir belâ gelecek olsa, sabreder; bu da onun için hayır olur. ”

Müslim, Zühd 64

29. Enes İbni Mâlik radıyallahu anh şöyle dedi.

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’in hastalığı ağırlaşınca sıkıntıları çoğaldı. Durumu gören Fâtıma radıyallahu anhâ:

– Vah babacığım, ne büyük sıkıntın var! dedi. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:

– “(Kızım), bugünden sonra babanın sıkıntısı olmayacak” buyurdu.

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem vefat edince, bu defa Fâtıma radıyallahu anhâ:

– Allah’ın çağrısına icâbet eden babacığım vah, mekânı Firdevs cenneti olan babacığım vah, kara haberini ancak dostu Cebrail’le paylaşacağımız babacığım vah, diye ağladı.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in defninden sonra da Hz. Fâtıma duygu ve üzüntülerini şöyle dile getirdi:

– Resûlullah’ın üzerine (çarçabuk) toprak atmaya eliniz nasıl vardı, gönlünüz nasıl râzı oldu?

Buhârî, Meğâzî 83. Ayrıca bk. İbni Mâce, Cenâiz 65

30. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in azadlısı, dostu ve dostunun oğlu olan Ebû Zeyd Üsâme İbni Zeyd İbni Hârise radıyallahu anhümâ’dan nakledildiğine göre o şöyle dedi:

Kızı (Zeynep), Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’e:

– Oğlum ölmek üzeredir, lutfen bize kadar geliniz, diye haber gönderdi. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Alan da veren de Allah’tır. O’nun katında her şeyin belli bir vakti vardır. Sabretsin ve ecrini Allah’tan beklesin”, buyurarak kızına selâm gönderdi.

Bunun üzerine Kızı, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’e;

– Ne olur, mutlaka gelsin, diye tekrar haber yolladı.

Bu defa Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem yanında Sa’d İbni Ubâde, Muâz İbni Cebel, Übeyy İbni Kâ’b, Zeyd İbni Sâbit ve başka bazı sahâbîler olduğu halde kalkıp kızına gitti. Çocuğu Hz. Peygamber’e verdiler, kucağına aldı. Yavrucak pek zor nefes almaktaydı. Resûlullah’ın gözlerinden yaşlar boşandı.

Durumu gören Sa’d İbni Ubâde:

– Ey Allah’ın Resûlü, bu ne haldir? dedi. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem de:

– “Bu, Allah’ın, kullarının kalbine koymuş olduğu merhamet duygusudur” buyurdu.

Hadisin bir başka rivâyetinde Hz. Peygamber, “Bu, dilediği kulla–rının kalbine Allah’ın koyduğu bir rahmettir. Zaten Allah ancak, merhametli kullarına rahmet eder” buyurmuştur.

Buhârî, Cenâiz 33, Müslim, Cenâiz, 9, 11. Ayrıca bk. Buhârî, Eymân 9, Merdâ 9, Tevhîd 25; Ebû Dâvûd, Cenâiz 24, Edeb 58; Nesâî, Cenâiz 22; İbni Mâce, Cenâiz 53

31. Suheyb (–i Rûmî) radıyallâhü anh’den rivâyet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden önceki ümmetler içinde bir padişah, bir de onun sihirbazı vardı. Bu sihirbaz yaşlanınca, padişaha:

– “Ben yaşlandım, bana genç birini göndersen de ona sihirbazlığı öğretsem” dedi.

Padişah da ona bir genç gönderdi. Gencin yolu üzerinde bir rahip bulunmaktaydı. Genç ona uğradı, yanında oturdu ve konuşmalarını dinledi, beğendi. Sihirbaza her gittiğinde rahibe uğrar ve yanında bir süre kalırdı. Sihirbaz ona “niçin geç kaldın?” diye kızar ve döğerdi. Delikanlı bu durumu rahibe şikâyet etti. O da şöyle dedi:

– Sihirbazdan korktuğunda, “evdekiler alıkoydular”de; âilenden çekindiğinde de “sihirbaz alıkoydu” de.

Genç, durumu böylece idare edip giderken, bir gün yolda insanların gelip geçmesine engel olan büyük ve yırtıcı bir hayvana rastladı ve kendi kendine “Sihirbazın mı yoksa râhibin mi daha üstün olduğunu işte şimdi öğreneceğim” diyerek bir taş aldı ve “Ey Allahım, rahibin yaptıklarını sihirbazın yaptıklarından daha çok seviyorsan, şu hayvanı öldür ki insanlar yollarına devam etsinler” dedi ve taşı hayvana doğru fırlatıp onu öldürdü. Halk da geçip gitti. Daha sonra delikanlı râhibe gelip olayı anlattı. Râhip ona:

– Delikanlı! Şimdi artık sen benden daha üstünsün. Zira, sen bu gördüğüm mertebeye erişmişsin. Öyle sanıyorum ki, sen yakında bir belâya uğratılacaksın. Böyle bir şey olursa, sakın benim bulunduğum yeri kimseye gösterme! dedi.

Delikanlı, körleri, alaca hastalığına tutulmuş olanları kurtarır ve diğer hastalıkları da tedâvî ederdi. Padişahın o sıralarda kör olmuş bir yakını bunu duydu, değerli hediyelerle birlikte delikanlıya gitti ve:

– Eğer beni tedâvî edersen, bütün bunlar senin olacak dedi.

Delikanlı:

– Ben kendiliğimden kimseye şifâ veremem. Şifayı ancak Allah Teâlâ verir. Eğer sen Yüce Allah’a inanırsan, ben ona dua ederim, o da (dilerse) sana şifa verir, dedi.

Adam iman etti. Allah Teâlâ da ona şifa verdi. Adam eskiden olduğu gibi padişahın yanına gelip meclisteki yerini aldı.

Padişah:

– Senin gözünü kim iyi etti? diye sordu. O da:

– Rabbim, dedi.

Bu defa Padişah:

– Senin benden başka rabbin mi var? diye gürledi.

Adam:

– Benim de senin de rabbin Allah Teâlâ’dır, dedi.

Bunun üzerine sinirlenen padişah adamı tutuklattı ve gencin yerini gösterinceye kadar ona işkence ettirdi. Sonuçta adam gencin yerini söyledi. Delikanlı getirildi. Padişah ona:

– Delikanlı, demek senin sihirbazlığın körleri ve alacaları iyi edecek dereceye ulaşmış. Duydum ki sen epeyce işler yapıyormuşsun, öyle mi? diye sordu.

Delikanlı:

– Hayır, ben kimseye şifa veremem. Şifa veren Allah Teâlâ’dır dedi.

Padişah delikanlıyı tutuklattı ve rahibin yerini gösterinceye kadar ona işkence ettirdi. Neticede râhip getirildi ve kendisine “dininden dön!” denildi. Râhip bu teklife yanaşmadı. Bunun üzerine padişah bir testere getirtip başının tam ortasından rahibi ikiye biçtirdi. Rahibin parçalarının her biri bir yana düştü. Sonra Padişahın adamı getirildi ona da “dininden dön!” denildi. Ancak o da kabul etmedi. Padişah onu da parçalarının her biri bir tarafa düşünceye kadar testere ile başının ortasından ikiye biçtirdi. Daha sonra delikanlı getirildi ve “dininden dön (yoksa öleceksin)” diye tehdid edildi, fakat delikanlı direndi. Padişah delikanlıyı adamlarından bir gruba teslim etti ve onlara şu tâlimatı verdi:

– Bunu şu dağın tepesine çıkarın, dininden dönerse ne âlâ, değilse, aşağıya yuvarlayın gitsin.

Delikanlıyı götürdüler, dağın tepesine çıkardılar.

Delikanlı:

“Allahım, beni bunların elinden nasıl dilersen öylece kurtar!” diye dua etti. Bunun üzerine dağ sarsıldı ve onlar aşağı yuvarlandılar. Delikanlı sapasağlam yürüyerek padişahın yanına döndü. Padişah ona:

– Yanındakiler ne oldu? dedi.

Delikanlı da :

– Allah beni onların elinden kurtardı, dedi.

Bunun üzerine padişah, delikanlıyı adamlarından bir başka gruba teslim etti ve:

– Bunu Kurkur denilen bir gemiye bindirip denizin ortasına götürün. Dininden dönerse ne âlâ, değilse, denize atın gitsin, dedi.

Delikanlıyı alıp götürdüler. O:

“Allahım, beni bunların elinden dilediğin şekilde kurtar!” diye dua etti.

Gemi içindekilerle beraber ala–bora oldu, hepsi boğuldu. Delikanlı sağ–sâlim padişahın yanına döndü.

Padişah onu görünce:

– Yanındakiler ne oldu? diye sordu.

Delikanlı da:

– Allah beni onların elinden kurtardı, dedi ve ilâve etti:

– Benim sana söyleyeceklerimi yapmadıkça beni öldüremezsin.

Padişah:

– Neymiş onlar? dedi.

Delikanlı :

– Halkı geniş bir meydanda topla. Beni de bir hurma kütüğüne bağla. Okdanlığımdan bir ok al, yayın tam ortasına koy. Sonra da “Delikanlının rabbinin adıyla de ve at. İşte ancak bunu yaparsan beni öldürebilirsin” dedi.

Padişah halkı geniş bir meydanda topladı. Delikanlıyı hurma kütüğüne bağladı. Sonra delikanlının sadağından bir ok aldı, yayına yerleştirdi. “Delikanlının rabbi olan Allah adıyla” deyip oku fırlattı. Ok, delikanlının şakağına isabet etti. Delikanlı elini şakağına koydu ve oracık-ta öldü.

Bunun üzerine halk:

– Biz, delikanlının rabbine iman ettik, dediler.

Daha sonra durumu padişaha ileterek:

– Gördün mü çekindiğin şey nihâyet başına geldi; halk iman etti, dediler.

Bunun üzerine padişah, sokak başlarına büyük hendekler kazılmasını emretti. Hendekler ateşle doldurulmuştu.

Padişah:

– Bu yeni dinden dönmeyen herkesi, zorla ateşe atın, (yahut “onları ateşe girmeye zorlayın”) dedi.

Emri yerine getirdiler. En sonunda kucağında çocuğu ile bir kadın geldi, bir ara ateşe girmemek ister gibi yaptı, sendeledi. Çocuk:

– “Anneciğim, sık dişini, sabret, çünkü sen hak din üzeresin!” de(mek suretiyle annesini cesaretlendir)di.

Müslim, Zühd 73

32. Enes İbni Mâlik radıyallahu anh’den rivâyet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem, (çocuğunun) mezarı başında (bağıra–çağıra) ağlayan bir kadının yanından geçti.

Ona:

– “Allah’dan kork ve sabret!” buyurdu.

Kadın:

– Çek git başımdan; zira benim başıma gelen felâket, senin başına gelmemiştir, dedi.

Kadın Hz. Peygamber'i tanıyamamıştı. Kendisine, onun Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem olduğunu söylediler. Bunu duyar duymaz Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in kapısına koştu, orada kapıcılar yoktu. (Özür beyân etmek üzere Hz. Peygamber'e):

– Sizi tanıyamadım, dedi.

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem de:

– "Sabır dediğin, felâketle karşılaştığın ilk anda dayanmaktır" buyurdu.

Buhârî, Cenâiz 32, 43; Ahkâm 11; Müslim, Cenâiz l4–l5. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 23; Tirmizî, Cenâiz 13; Nesâî, Cenâiz 22

33. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivâyet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, "Allah Teâlâ şöyle buyurdu demiştir.

" Dünyada sevdiği bir dostunu aldığım zaman, (sabredip) ecrini Allah'tan bekleyen mü'min kulumun katımdaki karşılığı cennettir. "

Buhârî, Rikak 6

34. Âişe radıyallahu anhâ'dan rivâyet edildiğine göre, kendisi Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e tâun hastalığını sormuş, o da şöyle buyurmuştur:

"Tâun hastalığı, Allah Teâlâ'nın dilediği kimseleri kendisiyle cezalandırdığı bir çeşit azaptı. Allah onu mü'minler için rahmet kıldı. Bu sebeple tâuna yakalanmış bir kul, başına gelene sabrederek ve ecrini Allah'tan bekleyerek bulunduğu yerde ikâmete devam eder ve başına ancak Allah ne takdir etmişse onun geleceğini bilirse, kendisine şehit sevabı verilir. "

Buhârî, Tıb 31; Ayrıca bk. Buhârî, Enbiyâ 54; Kader 15; Müslim, Selâm 92–95

35. Enes İbni Mâlik radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinlediğini söylemiştir:

"Allah Teâlâ buyuruyor ki: "Kulumu, iki gözünü kör etmekle imtihan ettiğim zaman sabrederse, gözlerine karşılık olarak cenneti veririm. "

Buhârî, Merdâ 7; Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 58

36. Atâ İbni Ebî Rebâh'dan şöyle dediği rivâyet edilmiştir:

Abdullah İbni Abbâs radıyallahu anhümâ bana:

– Sana cennetlik bir kadın göstereyim mi? dedi. Ben:

– Evet, göster, dedim.

İbn Abbâs şöyle dedi:

– Şu (iri yarı) siyah kadın var ya! İşte bu kadın (birgün) Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi ve:

– Beni sar'a tutuyor ve üstüm başım açılıyor. İyileşmem için Allah'a dua ediniz, dedi.

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem:

–"Eğer sabredeyim dersen, sana cennet vardır. Ama yine de sen istersen, sana şifa vermesi için Allah'a dua ederim" buyurdu.

Bunun üzerine kadın:

– Ben (hastalığıma) sabrederim. Ancak sar'a tuttuğu zaman üstümün başımın açılmaması için dua buyurunuz, dedi.

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem de ona dua etti.

Buhârî, Merdâ 6; Müslim, Birr 54

37. Ebû Abdurrahman Abdullah İbni Mes'ud radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in, gönderildiği kavim tarafından dövülüp yüzü kanatılan, bir taraftan yüzündeki kanı silen bir taraftan da "Ey Allahım, halkımı bağışla, çünkü onlar bilmiyorlar" diyen bir peygamberi anlatması hâlâ gözlerimin önündedir.

Buhârî Enbiyâ, 54. Ayrıca bk. Buhârî, Mürteddîn 5; Müslim, Cihâd 104; İbni Mâce, Fiten 23

38. Ebû Saîd ve Ebû Hüreyre radıyallahu anhümâ'dan rivâyet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Yorgunluk, sürekli hastalık, tasa, keder, sıkıntı ve gamdan, ayağına batan dikene varıncaya kadar müslümanın başına gelen her şeyi, Allah, onun hatalarını bağışlamaya vesile kılar. "

Buhârî, Merdâ1, 3; Müslim, Birr 49

39. Abdullah İbni Mes'ûd radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in huzûruna vardım. Kendisi sıtmaya yakalanmıştı.

– Ey Allah'ın Resûlü! Gerçekten şiddetli bir sıtma nöbetine tutulmuş– sunuz, dedim.

– "Evet, sizden iki kişinin çekebileceği kadar ızdırab çekmekteyim" buyurdu.

– (Herhalde) bu iki kat sevap kazanmanız içindir, dedim.

– "Evet, öyledir. Allah, ayağına batan bir diken veya başına gelen daha büyük bir sıkıntıdan dolayı müslümanın günahlarını bağışlar. O müslümanın günahları ağaç yaprakları gibi dökülür" buyurdu.

Buhârî, Merdâ 3, 13, 16; Müslim, Birr 45

40. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivâyet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah, hayrını dilediği kişiyi sıkıntıya sokar. ”

Buhârî, Merdâ 1

41. Enes İbni Mâlik radıyallahu anh’den rivâyet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Başına bir musibet geldi diye hiç biriniz ölümü temenni etmesin. Mutlaka böyle bir şey temenni etmek zorunda kalırsa: ‘Allahım, benim için yaşamak hayırlı olduğu sürece beni yaşat, hakkımda ölüm hayırlı olduğu zaman da beni öldür’ desin. ”

Buhârî, Merdâ 19; Daavât 30; Müslim, Zikir 10, 13. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 9; Nesâî, Cenâiz 1; İbni Mâce Zühd 31

42. Ebû Abdullah Habbâb İbni Eret radıyallahu anh şöyle dedi:

Hırkasını başının altına yastık yapmış Kâbe’nin gölgesinde dinlenirken Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e (müşriklerden gördüğümüz işkencelerden) şikâyette bulunduk ve :

– Bize yardım dilemeyecek, Allah’a bizim için dua etmeyecek misiniz? dedik. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle cevap verdi:

– “Önceki ümmetler içinde bir mü’min tutuklanır, kazılan bir çukura konulurdu. Sonra da bir testere ile başından aşağı ikiye biçilir, eti–kemiği demir tırmıklarla taranırdı. Fakat bütün bu yapılanlar onu dininden döndüremezdi. Yemin ederim ki Allah mutlaka bu dini hâkim kılacaktır. Öylesine ki, yalnız başına bir atlı, Allah’tan ve sürüsüne kurt saldırmasından başka hiç bir şeyden endişe etmeksizin San’a’dan Hadramut’a kadar emniyetle gidecektir. Ne var ki, siz sabırsızlanıyorsunuz. ”

Buhârî’nin bir başka rivayetinde ifade, “Peygamber aleyhisselâm hırkasına bürünmüştü. Bizler müşriklerden çok işkence görüyorduk” şeklindedir.

Buhârî, Menâkıb 25. Ayrıca bk. Buhârî, İkrâh 1, Menâkıbu’l–ensâr 29, Ebû Dâvûd, Cihâd 97

43. Abdullah İbni Mes’ud radıyallahu anh şöyle dedi:

Huneyn Savaşı ganimetlerini taksim ederken Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bazı kişilere diğerlerinden fazla hisse verdi. Akra’ İbni Hâbis’e yüz deve, Uyeyne İbni Hısn’a da bir o kadar verdi. Arapların ileri gelenlerine de o günkü taksimde biraz fazla pay verdi. Bunun üzerine bir kişi:

– Vallahi bu taksimde hakkâniyet yoktur, Allah rızâsı da gözetilmemiştir! dedi.

Ben de:

– Allah’a yemin ederim ki bunu ben Resûlullah’a söyleyeceğim, dedim. Gittim, adamın söylediklerini anlattım.

Bunun üzerine, kızgınlığından Resûlullah sallallahu aleyhi ve sel–lem’in yüzü kıpkırmızı kesildi. Sonra şöyle cevap verdi:

– “Allah ve Resûlü de adâlet etmezse, hiç kimse adâlet etmez. ” Daha sonra da şöyle buyurdu:

“Allah, Mûsâ’ya rahmet etsin. O bundan daha ağır bir ithama maruz kalmıştı da sabretmişti. ”

Ben (kendi kendime), “Bundan sonra kimsenin sözünü Resûlullah’a iletmeyeceğim” diye karar verdim.

Buhârî, Edeb 53; Müslim, Zekât 145

44. Enes İbni Mâlik radıyallahu anh’den rivâyet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah, iyiliğini dilediği kulunun cezasını dünyada verir. Fenalığını dilediği kulunun cezasını da, kıyamet günü günahını yüklenip gelsin diye, dünyada vermez. ”

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem (yine) şöyle buyurmuştur:

“Mükâfâtın büyüklüğü, belânın şiddetine göredir. Allah, sevdiği topluluğu belâya uğratır. Kim başına gelene rızâ gösterirse Allah ondan hoşnut olur. Kim de rızâ göstermezse, Allahın gazabına uğrar. ”

Tirmizî, Zühd 57. Ayrıca bk. İbnî Mâce, Fiten 23

45. Enes İbni Mâlik radıyallahu anh şöyle dedi:

Ebû Talha radıyallahu anh’ın hasta bir erkek çocuğu vardı. Ebû Talha evde değilken çocuk öldü. Eve döndüğü zaman:

– “Oğlumun durumu nedir?” diye sordu.

Çocuğun annesi Ümmü Süleym:

– O şimdi eskisinden daha rahat, dedi. Akşam yemeğini hazırlayıp getirdi. Ebû Talha yemeğini yedi sonra da hanımıyla yattı. Daha sonra hanımı ona “Çocuğu defnediniz” dedi.

Ebû Talha sabahleyin Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’e gitti ve olup biteni anlattı. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Bu gece ilişkide bulundunuz mu?” diye sordu.

Ebû Talha:

– Evet, dedi. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Allahım, bu ikisine mübârek kıl” diye dua etti.

(Zamanı gelince) Ümmü Süleym bir erkek çocuk doğurdu. Ebû Talha bana:

– “Çocuğu al, Peygamber’e götür” dedi. Ümmü Süleym de bir miktar hurma verdi, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Çocuğun yanında herhangi bir şey var mı?” diye sordu. Ben:

– Evet, bir kaç hurma var, dedim. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem hurmaları ağzına alıp çiğnedi. Sonra çıkarıp çocuğun ağzına koydu ve

damağını hafifçe oğdu, adını da Abdullah koydu.

Buhâri, Cenâiz 42, Akîka 1; Müslim, Edeb 23; Fezâilü’s–sahâbe 107

Buhârî’nin bir rivayetine göre Süfyân İbni Uyeyne; “Ensardan bir kişi (İbâye İbni Rifa’a) Abdullah’ın dokuz çocuğunu gördüğünü, hepsinin de Kur’an’ı okuyan ve mânasını anlayan kimseler olduğunu söylemiştir. ”

Buhâri, Cenâiz 42

Müslim’in rivâyetinde ise, olay şöyle anlatılmaktadır:

Ebû Talha’nın, Ümmü Süleym’den olma bir oğlu vefat etti. Ümmü Süleym, ev halkına:

– Ebû Talha’ya ben haber vermedikce, oğlu hakkında hiç biriniz bir şey söylemeyiniz! diye tenbihledi. Sonra Ebû Talha eve geldi. Ümmü Süleym akşam yemeğini getirdi. Ebû Talha yemeğini yedi. Yemekten sonra Ümmü Süleym, eskiden olduğundan daha güzel süslendi. O da hanımıyla yattı. Ebû Talha’nın karnı doyup tatmin olduğunu görünce Ümmü Süleym ona:

– Ey Ebû Talha, bir millet, bir aileye emânet bir şey verseler de, sonra emânetlerini isteseler, iade etmeyebilirler mi, ne dersin? dedi.

Ebû Talha:

– Hayır, (vermemezlik edemezler) dedi.

Ümmü Süleym:

– O halde oğlunu geri alınmış böyle bir emânet bil, dedi.

Ebû Talha kızdı ve:

– Mademki öyle, niçin hiç bir şey olmamış gibi davrandın? Şimdi de tutmuş, oğlumun durumunu bana haber veriyorsun, öyle mi? dedi. Derhal kalkıp Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e gitti ve olanı biteni olduğu gibi haber verdi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Geçen gecenizi Allah hakkınızda bereketli kılsın” buyurdu.

Ümmü Süleym hâmile kaldı.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir sefere çıkmıştı. Ümmü Süleym de bu sefere iştirak etmişti. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sel–lem seferden döndüğünde Medine’ye gece girmezdi. Medine’ye yaklaştıklarında Ümmü Süleym’i doğum sancıları tuttu. Bu sebeple Ebû Talha onun yanında kaldı, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yoluna devam etti. Ebû Talha şöyle demeye başladı:

– Rabbim! Sen çok iyi bilirsin ki ben, Resûlün ile beraber Medine’den çıkmaktan, onunla beraber Medine’ye girmekten son derece memnun olurum. Fakat bu defa bildiğin sebepten takı-lıp kaldım.

Bunun üzerine Ümmü Süleym:

– Ebû Talha! Şimdi artık sancım kalmadı. Sen git, dedi.

(Enes diyor ki) Biz yolumuza devam ettik. Medine’ye geldiklerinde Ümmü Süleym’i yine doğum sancısı tuttu ve bir erkek çocuk doğurdu. Annem (Ümmü Süleym) bana:

– Enes, bu çocuğu sen sabahleyin Resûlullah’a götürmeden kimse emzirmesin, dedi. Sabahleyin ben çocuğu alıp Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e götürdüm. Resûlullah’ın elinde bir dağlama âleti vardı. Beni görünce:

– Herhalde Ümmü Süleym doğum yaptı, buyurdular.

– Evet, dedim. Hemen elindeki dağlama âletini bıraktı. Ben de çocuğu kucağına verdim. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Medine’ye has acve hurmasından bir tane istedi. Onu ağzında iyice çiğnedi, sonra da çocuğun ağzına çaldı. Çocuk yalanmaya başladı. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Medinelilerin hurma sevgisine bakın!” buyurdu. Çocuğun yüzünü okşadı ve ona Abdullah adını verdi.

Müslim, Fezâilü’s–sahâbe 107

46. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Gerçek babayiğit, güreşte rakîbini yenen değil, öfkelendiği zaman nefsine hâkim olan kimsedir. ”

Buhârî, Edeb 102; Müslim, Birr 106–108

47. Süleyman İbni Surad radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir gün Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’in yanında oturuyordum. İki kişi birbirine sövüp duruyordu. Bunlardan birinin yüzü öfkeden kıpkırmızı olmuş, boyun damarları şişmiş, dışarı fırlamıştı.

Bunu gören Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ben bir söz biliyorum, eğer bu kişi onu söylerse, üzerindeki bu kızgınlık hali geçer. Eğer o, “Eûzü billâhi mine’ş–şeytânirracîm = İlâhi rahmetten kovulmuş şeytandan Allaha sığınırım” derse, üzerindeki hâl kaybolur. ”

Oradakiler Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in ona “İlâhî rahmetten kovulmuş şeytandan Allah’a sığın!” tavsiyesinde bulunduğunu ilettiler.

Buhârî, Bed’ü’l–halk 11, Edeb 44, 76; Müslim, Birr 109

48. Muâz İbni Enes radıyallahu anh’den rivâyet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Gereğini yapmaya gücü yettiği halde öfkesini yenen kimseyi Allah, Kıyamet günü herkesin gözü önünde çağırır, hûriler arasından dilediğini seçmekte serbest bırakır. ”

Ebû Dâvûd, Edeb 3 ; Tirmizî, Birr 74; Kıyâmet 48. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 18

49. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivâyet edildiğine göre, bir adam Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’e:

– Bana öğüt ver, dedi. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem de ona:

– “Kızma!” buyurdu.

Adam dileğini bir kaç kez tekrar etti. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem de (her defasında ısrarla) :

– “Kızma!” buyurdu.

Buhârî, Edeb 76. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 73

50. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivâyet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Erkek olsun, kadın olsun mü’min, Allah’a günahsız olarak kavuşuncaya kadar kendisinden, çoluk çocuğundan, malından belâ eksik olmaz. ”

Tirmizi, Zühd 57

51. Abdullah İbni Abbâs radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Uyeyne İbni Hısn (Medine’ye) geldi ve yeğeni Hurr İbni Kays’a mi–safir oldu. Hurr, Hz. Ömer’in danışma meclisi üyelerindendi. Zaten genç olsun yaşlı olsun âlimler (kurrâ), Hz. Ömer’in danışma meclisinde bulunurlardı. Bu sebeple Uyeyne, yeğeni Hurr İbni Kays’a:

– Yeğenim, senin devlet başkanı yanında önemli bir yerin vardır. Beni kendisiyle görüştür, dedi.

Hurr, Ömer’den izin aldı. Uyeyne Ömer’in yanına girince:

– Ey Hattâb oğlu, Allah’a yemin ederim ki, bize fazla bir şey vermi–yorsun. Aramızda adâletle de hükmetmiyorsun, dedi.

Ömer hiddetlendi, Uyeyne’ye ceza vermek istedi.

Bunun üzerine Hurr:

– Ey Müminlerin emiri, Allah, Peygamberine “Affı seç, iyiliği emret, cahilleri cezalandırmaktan vazgeç!” buyurdu. Benim bu amcam da câhillerdendir, dedi.

Allah’a yemin ederim ki, Hurr bu âyeti okuyunca Ömer, Uyeyne’yi cezalandırmaktan vazgeçti. Zaten Ömer, Allah’ın kitabına son derece bağlı idi.

Buhârî, Tefsîru sûre (7), 5, İ’tisâm 2

52. Abdullah İbni Mes’ûd radıyallahu anh’den rivâyet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Hiç şüphesiz, benden sonra, adam kayırmalar ve yadırgayacağınız bazı işler olacaktır” buyurdu. Ashâb–ı kirâm:

– Ey Allahın Resûlü! O zaman nasıl davranmamızı tavsiye edersiniz? dediler.

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem de:

– “Siz üzerinize düşen görevleri yapar, kendi hakkınızı ise, Allah’tan beklersiniz” buyurdu.

Buhâri, Menâkıbu’l–enbiyâ 8; Fiten 2 ; Müslim, İmâre 45, 48

53. Ebû Yahyâ Üseyd İbni Hudayr radıyallahu anh’den rivâyet edildiğine göre Medinelilerden bir adam:

– Ey Allahın Resûlü, falan kişi gibi beni de vâli tayin etmez misiniz? dedi.

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Siz, benden sonra adam kayırma olayları göreceksiniz. Havuz başında bana kavuşuncaya kadar sabrediniz!” buyurdu.

Buhârî, Fiten 2, Menâkıbü’l–ensâr 8; Müslim, İmâre 48, Fedâil 27, 28

54. Ebû İbrahim Abdullah İbni Ebû Evfâ radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre, düşmanla karşılaştığı gazalardan birinde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem güneş tepe noktasından batıya doğru meyledinceye kadar bekledi, sonra kalktı ve:

– "Ey müslümanlar! Düşmanla karşılaşmayı arzu etmeyiniz; Allahtan âfiyet dileyiniz. Fakat düşmanla karşılaşınca da sabrediniz ve biliniz ki, cennet kılıçların gölgesi altındadır" buyurdu. Sonra Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dua etti:

"Ey kitab'ı (Kur'an'ı) indiren, bulutları gökyüzünde gezdiren ve düşman saflarını darmadağın eden Allahım, şu düşmanı perişan et ve bizi onlara karşı muzaffer kıl!"

Buhârî, Cihâd 112; Müslim, Cihâd 20

55. Abdullah İbni Mes'ud radıyallahu anh'den rivâyet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Şüphesiz ki sözde ve işde doğruluk hayra ve üstün iyiliğe yöneltir. İyilik de cennete iletir. Kişi doğru söyleye söyleye Allah katında sıddîk (doğrucu) diye kaydedilir. Yalancılık, yoldan çıkmaya (fücûr) sürükler. Fücûr da cehenneme götürür. Kişi yalancılığı meslek edinince Allah katında çok yalancı (kezzâb) diye yazılır. "

Buhâri, Edeb 69; Müslim, Birr 103–105. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 80; Tirmizi, Birr 46; İbni Mâce, Mukaddime 7; Duâ 5

56. Ebû Muhammed Hasan İbni Ali İbni Ebû Tâlib radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den:

"Şüpheliyi bırak, şüphe vermeyene bak. Zira gönül, (sözde ve işde) doğrudan huzur, yalandan kuşku duyar" buyurduğunu belledim.

Tirmizî, Kıyâmet 60

57. Ebû Süfyân Sahr İbni Harb radıyallahu anh, Bizans Kralı He–rakliyus ile aralarında geçen uzun konuşmayı naklederken şöyle dedi:

Herakliyus:

– O (peygamber olduğunu söyleyen) adam size neleri emrediyor? diye sordu. Ben de:

– Sadece Allah'a kulluk ediniz, O'na hiç bir şeyi ortak koşmayınız. Atalarınızın iman ettiklerini söyledikleri şeyleri terkediniz, diyor ve bize namaz kılmayı, sözde ve işde doğruluğu, iffetli yaşamayı ve akraba ile ilgilenmeyi emrediyor, dedim.

Buhârî, Bed'u'l–vahy 6, Salât 1, Sadakât 28; Müslim, Cihâd 74

58. Ebû Sâbit, Ebû Saîd ve Ebû Velîd künyeleriyle tanınan ve Bedir mücâhidlerinden olan Sehl İbni Huneyf radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bütün kalbiyle şehid olmayı isteyen kişiyi Allah, yatağında ölse bile, şehidler mertebesine ulaştırır. "

Müslim, İmâre 157. Ayrıca bk. İbni Mâce, Cihâd 15

59. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resû–lullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah'ın salât ve selâmı üzerlerine olsun, önceki peygamberlerden biri düşmanla savaşmaya (cihada) çıktı. (Hareketinden önce) ümmetine şöyle seslendi:

– Bir hanımla evlenmiş olup onunla henüz gerdeğe girmemiş olan, yaptığı evin henüz çatısını çatmamış olan, gebe koyun veya deve alıp yavrulamasını bekleyen kimse peşime düşmesin! Bu sözleri söyledikten sonra yola çıktı. İkindi sularında (düşman) yurduna vardı. Güneşe hitâben:

– Sen de ben de emir kuluyuz dedi; sonra:

Allah'ım onun batmasını geciktir, diye dua etti.

Bunun üzerine orayı fethedinceye kadar güneşin batması geciktirildi. (Nihayet) ganimetler bir araya getirildi. Onları yakmak için gökten ateş indi fakat yakmadı. Bunun üzerine Peygamber:

– İçinizde ganimetten mal aşırmış olanlar var. Haydi her kabileden bir temsilci benimle tokalaşıp bîat etsin! dedi.

Tokalaşma esnasında bir kişinin eli peygamberin eline yapıştı. O zaman Peygamber:

– İhânet eden sizdedir. Derhal senin kabilene mensup kişiler gelip bana bîat etsinler! dedi.

Bîat esnasında iki ya da üç kişinin eli peygamberin eline yapıştı. Bu defa onlara:

– Aşırılmış olan mal sizde! dedi.

Adamlar, sığır kafasına benzer altından yapılmış bir baş getirdiler. Peygamber onu öteki ganimetlerin içine koydu. Ateş de hepsini yaktı, kül etti. Zira ganimet bizden önce hiç bir peygamber (ve ümmetin)e helâl değildi. Allah Teâlâ zaaf ve aczimizi bildiği için onu bize helâl kıldı. ”

Buhârî, Humus 8; Müslim, Cihâd 32

60. Ebû Hâlid Hakîm İbni Hizâm radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Satıcı ve alıcı (söz kesip) pazarlığı bitirdikten sonra birbirlerinden ayrılmadıkça alış–verişi bozup bozmamakta serbesttirler. Eğer onların her biri karşılıklı olarak doğru söyler (mal ile paranın durumunu olduğu gibi) açıklar ise, alış–verişleri bereketli olur. Yok eğer gizler ve yalan beyânda bulunurlarsa, alış–verişlerinin bereketi kalmaz. ”

Buhârî, Büyû’ 19, 22, 44, 46; Müslim, Büyû’ 47. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Büyû’ 1; Tirmizî, Büyû’ 6, 26; Nesâî, Büyû’ 4, 8, 11

61. Ömer İbnü’l–Hattâb radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir gün Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in huzurunda bulunduğumuz sırada, elbisesi beyaz mı beyaz, saçları siyah mı siyah, yoldan gelmiş bir hali olmayan ve içimizden kimsenin tanımadığı bir adam çıkageldi. Peygamber'in yanına sokuldu, önüne oturdu, dizlerini Peygamber'in dizlerine dayadı, ellerini (kendi) dizlerinin üstüne koydu ve:

– Ey Muhammed, bana İslâm'ı anlat! dedi.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "İslâm, Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın resûlü olduğuna şehâdet etmen, namazı dosdoğru kılman, zekâtı (tastamam) vermen, ramazan orucunu (eksiksiz) tut-man, yoluna güç yetirebilirsen Kâbe'yi ziyâret (hac) etmendir" buyurdu. Adam:

– Doğru söyledin dedi. Onun hem sorup hem de tasdik etmesi tuhafımıza gitti. Adam:

– Şimdi de imanı anlat bana, dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, âhiret gü–nüne inanmandır. Yine kadere, hayrına ve şerrine iman etmendir" buyurdu.

Adam tekrar:

– Doğru söyledin, diye tasdik etti ve:

– Peki ihsan nedir, onu da anlat, dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "İhsan, Allah'a onu görüyormuşsun gibi kulluk etmendir. Sen onu görmüyorsan da O seni mutlaka görüyor" buyurdu.

Adam yine:

– Doğru söyledin dedi, sonra da:

– Kıyâmet ne zaman kopacak? diye sordu.

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Kendisine soru yöneltilen, bu konuda sorandan daha bilgili değildir” cevabını verdi.

Adam:

– O halde alâmetlerini söyle, dedi.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Annelerin, kendilerine câriye muamelesi yapacak çocuklar doğurması, yalın ayak, başı kabak, çıplak koyun çobanlarının, yüksek ve mükemmel binalarda birbirleriyle yarışmalarıdır ” buyurdu.

Adam, (sessizce) çekip gitti. Ben bir süre öylece kalakaldım. Daha sonra Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Ey Ömer, soru soran kişi kimdi, biliyor musun?” buyurdu. Ben:

– Allah ve Resûlü bilir, dedim.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “O Cebrâil’di, size dininizi öğretmeye geldi” buyurdu.

Müslim, Îmân 1, 5. Ayrıca bk. Buhârî, Îmân 37; Tirmizi Îmân 4; Ebû Dâvûd, Sünnet 16;

Nesâi, Mevâkît 6; İbni Mâce, Mukaddime, 9

62. Ebû Zer Cündeb İbni Cünâde ve Ebû Abdurrahman Muâz İbni Cebel radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Nerede ve nasıl olursan ol, Allah’dan kork.

Kötülük işlersen, hemen arkasından iyilik yap ki, o kötülüğü silip süpürsün.

İnsanlarla güzel geçin!”

Tirmizî, Birr 55

63. Abdullah İbni Abbas radıyallahu anhümâ’dan nakledildiğine göre şöyle demiştir:

Bir gün Hz. Peygamber’in terkisinde bulunuyordum. Bana:

“Yavrucuğum, sana bazı kaideler öğreteyim” dedi ve şöyle buyurdu: “Allah’ın buyruklarını gözet ki, Allah da seni gözetip korusun. Allah’ın (rızâsını) her işte önde tut, Allah’ı önünde bulursun. Bir şey isteyeceksen Allah’tan iste. Yardım dileyeceksen, Allah’tan dile! Ve bil ki, bütün bir ümmet toplanıp sana fayda temin etmeye çalışsalar, ancak Allah’ın senin için takdir ettiği faydayı temin edebilirler. Yine eğer bütün ümmet, sana zarar vermeye kalksalar, ancak Allah’ın senin hakkında takdir ettiği zararı verebilirler. Çünkü artık kaderi yazan kalem yazmaz olmuş, yazıları değişmeyecek şekilde kesinleşmiştir. (Bundan sonra takdirde herhangi bir değişiklik söz konusu değildir.)

Tirmizî, Kıyâmet 59

Tirmizî dışında bir rivayette de (Ahmed İbni Hanbel, Müsned, I, 307) şöyle buyurulmaktadır: “Allah’ın emir ve yasaklarını gözet, O’nu önünde bulursun. Bolluk içindeyken (emirlerine bağlı kalmakla) sen Allah’ı tanı ki O da darlığa düşünce (kurtarmak suretiyle) seni tanısın. Bil ki senin hakkında yazılmamış olan şey başına gelmez. Sana takdir edilen de seni atlayıp (başkalarına) gitmez. Bil ki zafer sabırla, sevinç üzüntüyle, kolaylık da zorlukla birliktedir. ”

64. Enes İbni Mâlik radıyallahu anh şöyle dedi:

“Siz kıl kadar bile önemsemediğiniz birtakım işler yapıyorsunuz ki, biz onları, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem zamanında helâk edici büyük hatalardan sayardık. ”

Buhârî, Rikak 32

66. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre kendisi, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işitmiştir:

"İsrâil oğulları arasında biri ala tenli (abraş), biri kel, biri de kör üç kişi vardı. Allah Teâlâ onları sınamak istedi ve kendilerine bir melek gönderdi.

Melek ala tenliye geldi:

– En çok istediğin şey nedir? dedi. Ala tenli:

– Güzel (bir) renk, güzel (bir) ten ve insanların iğrendiği şu halin benden giderilmesi, dedi. Melek onu sıvazladı ve ala tenlilik gitti, rengi güzelleşti. Melek bu defa:

– En çok sahip olmak istediğin mal nedir? dedi. Adam:

– Deve (yahut da sığır)dır, dedi. Ona on aylık gebe bir deve verildi. Melek:

– Allah sana bu deveyi bereketli kılsın! diye dua etti.

Sonra kele gelerek:

– En çok istediğin şey nedir? dedi. Kel:

– Güzel (bir) saç ve insanları benden uzaklaştıran şu kelliğin gideril–mesi dedi. Melek onu sıvazladı, kelliği kayboldu. Kendisine gür ve güzel (bir) saç verildi. Melek sordu:

– En çok sahip olmak istediğin mal nedir? Adam:

– Sığır… dedi. Ona da gebe bir inek verildi. Melek:

– Allah sana bunu bereketli kılsın! diye dua ettikten sonra körün yanına geldi ve :

– En çok istediğin şey nedir? dedi. Kör:

– Allah'ın gözlerimi iâde etmesini ve insanları görmeyi çok istiyorum, dedi. Melek (onun gözlerini) sıvazladı. Allah onun gözlerini iâde etti. Bu defa

Melek:

– En çok sahip olmak istediğin şey nedir? dedi. O da:

– Koyun… dedi. Bunun üzerine ona döl veren bir gebe koyun verildi.

Deve ve sığır yavruladı, koyun kuzuladı. Neticede birinin vâdi dolusu develeri, diğerinin vâdi dolusu sığırı, ötekinin de bir vâdi dolusu koyun sürüsü oldu.

Daha sonra melek ala tenliye, eski kılığında geldi ve:

– Fakirim, yoluma devam edecek imkânım yok. Gitmek istediğim yere önce Allah sonra senin yardımın sâyesinde ulaşabilirim. Rengini ve cildini güzelleştiren Allah aşkına senden yolculuğumu tamamlayabileceğim bir deve istiyorum, dedi.

Adam:

– Mal verilecek yer çoook, dedi. Melek:

– Ben seni tanıyor gibiyim. Sen insanların kendisinden iğrendikleri, fakirken Allah'ın zengin ettiği abraş değil misin? dedi. Adam:

– Bana bu mal atalarımdan miras kaldı, dedi. Melek:

– Eğer yalan söylüyorsan, Allah seni eski haline çevirsin, dedi.

Sonra melek, eski kılığına girip kelin yanına geldi. Ona da abraşa söylediklerini söyledi. Kel de abraş gibi cevap verdi. Melek ona da:

– Yalan söylüyorsan, Allah seni eski haline çevirsin! dedi.

Körün kılığına girip bu defa da onun yanına gitti ve:

– Fakir ve yolcuyum. Yoluma devam edecek imkânım kalmadı. Bugün önce Allah'ın sonra senin sâyende yoluma devam edebileceğim. Sana gözlerini geri veren Allah aşkına senden bir koyun istiyorum ki, onunla yoluma devam edebileyim, dedi. Bunun üzerine (eski) kör:

– Ben gerçekten kördüm. Allah gözlerimi iâde etti. İstediğini al, istediğini bırak. Allah'a yemin ederim ki, bugün alacağın hiçbir şeyde sana zorluk çıkarmayacağım, dedi. Melek:

– Malın senin olsun. Bu sizin için bir imtihandı. Allah senden razı oldu, arkadaşlarına gazap etti, cevabını verdi (ve oradan ayrıldı).

Buhârî, Enbiyâ 51; Müslim, Zühd 10

67. Ebû Ya'lâ Şeddâd İbni Evs radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Akıllı kişi, nefsine hâkim olan ve ölüm sonrası için çalışandır. Âciz kişi de, nefsini duygularına tâbi kılan ve Allah'tan dileklerde bulunup duran (bunu yeterli gören) dır"

Tirmizî, Kıyâmet 25. Ayrıca bk. İbni Mace, Zühd 31

68. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kendisini (doğrudan) ilgilendirmeyen şeyi terketmesi, kişinin iyi müslüman oluşundandır. "

Tirmizî, Zühd 11. Ayrıca bk. İbni Mâce, Fiten 12

69. Ömer radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kişiye, hanımını neden dövdüğü sorulmaz!"

Ebû Dâvûd, Nikâh 42. Ayrıca bk. İbni Mace, Nikâh 51

70. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Bazı insanlar Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e:

– Ey Allah'ın Resûlü! İnsanların en hayırlısı, şereflisi kimdir? dediler.

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Allah’tan en çok korkanlarıdır” buyurdu.

– Ey Allah’ın Resûlü! Biz bunu sormuyoruz, dediler.

– “O halde, Allah’ın halîli (İbrâhim)’in oğlu, Allah’ın nebîsi (İs–hak)’ın oğlu, Allah’ın nebîsi (Yakub)’un oğlu, Allah’ın nebîsi Yusuf’tur” buyurdu.

– Ey Allah’ın Resûlü, biz bunu da sormuyoruz, dediler.

– “O halde siz benden Arap kabilelerini soruyorsunuz. (Bilin ki) Câhiliye döneminde hayırlı (şerefli) olanlar, şayet dînî hükümleri iyice hazmederlerse İslâmiyet devrinde de hayırlıdırlar” buyurdu.

Buhârî, Enbiyâ 8, 14, 19, Menâkıb 1, Tefsîru sûre (12), 2; Müslim, Fezâil 168

71. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Dünya tatlı, göz kamaştırıcı ve çekicidir. Allah onu sizin kullanmanıza verecek ve nasıl davranacağınıza bakacaktır. Dünyaya aldanmaktan sakının. Kadınlara kapılmaktan korunun. Çünkü İsrailoğullarında ilk fitne kadınlar yüzünden çıkmıştır. ”

Müslim, Zikir 99. Ayrıca bk. Tirmizî, Fiten 26; İbni Mâce, Fiten 19

72. İbni Mes’ud radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dua ederdi:

“Allahım! Senden hidâyet, takvâ, iffet ve gönül zenginliği iste–rim. ”

Müslim, Zikir 72. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 72; İbni Mâce, Dua 2

73. Ebû Tarîf Adî İbni Hâtim et–Tâî radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinledim demiştir:

“Bir şeyi yapmak veya yapmamak üzere yemin eden, sonra da (yemininin) zıddını takvâya daha uygun bulan kimse, (yemininden vazgeçip) takvâya yönelsin!”

Müslim, Eymân 15

74. Ebû Ümâme Sudayy İbni Aclân el–Bâhilî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i Vedâ hutbesi’nde şöyle buyururken dinledim demiştir:

“Allah’tan korkunuz. Beş vakit namazınızı kılınız. Ramazan orucunuzu tutunuz. Mallarınızın zekâtını veriniz. Yöneticilerinize itaat ediniz! (Bu takdirde doğruca) Rabbinizin cennetine girersiniz. ”

Tirmizî, Cum’a 80

75. Abdullah İbni Abbas radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“(Geçmiş) ümmetler bana gösterildi. Peygamber gördüm, yanın–da üç–beş kişilik küçük bir grup vardı. Peygamber gördüm, yanında bir iki kişi bulunuyordu. Ve peygamber gördüm, yanında kimsecikler yoktu. Bu arada önüme büyük bir kalabalık çıktı. Kendi ümmetim sandım. Bana ‘Bunlar Mûsâ’nın ümmetidir, sen ufka bak!’ dediler. Baktım; (çok) büyük bir karaltı. ‘İşte bunlar senin ümmetindir. İçlerinden hesapsız–azabsız cennete girecek yetmiş bin kişi vardır’ dediler. ”

(İbni Abbas diyor ki) Söz buraya gelince Peygamber aleyhisselâm kalkıp evine gitti. Oradaki sahâbîler bu hesapsız–azabsız cennete girecek yetmiş bin kişinin kimler olabileceği hakkında konuşmaya başladılar: Kimileri, “Bunlar peygamberin sohbetinde bulunanlar olmalıdır” derken, kimileri, “Bunlar İslâm geldikten sonra doğup, şirki tanımamış olanlardır” dediler. Daha başka birçok görüş ileri sürenler oldu.

Onlar bu meseleyi tartışırken Peygamber aleyhisselâm çıkageldi.

– “Ne hakkında konuşuyorsunuz?” diye sordu.

– Hesapsız–azabsız cennete gireceklerin kim oldukları hakkında konuşuyoruz, dediler.

Bunun üzerine Nebi sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Onlar büyü yapmayan, yaptırmayan, uğursuzluğa inanmayan ve Rablerine güvenenlerdir” buyurdu.

Ukkâşe İbni Mihsan yerinden fırladı ve:

– Beni de onlardan kılması için Allah’a dua et (Yâ Resûlallah)! dedi.

Peygamber aleyhisselâm da:

– “Sen onlardansın!” buyurdu. Sonra bir başka kişi daha kalktı ve:

– Beni de onlardan kılması için dua buyur, dedi.

Peygamber aleyhisselâm bu defa:

– “Fırsatı değerlendirmekte Ukkâşe senden önce davrandı” buyurdu.

Buhârî, Tıb 1, Rikak 50, Libâs 18; Müslim, Îmân 374. Ayrıca bk. Tirmizî, Kıyâmet 16

76. Yine Abdullah İbni Abbas radıyalluha anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle söylemeyi itiyat edinmişti:

“Allah’ım! Sana teslim oldum, ben sana inandım, sana dayandım. Yüzümü gönlümü sana çevirdim, senin yardımınla düşmanlara karşı mücâdele ettim.

Allah’ım! Beni saptırmandan yine sana, senin büyüklüğüne sığınırım, –ki senden başka ilah yoktur–. Ölmeyecek diri yalnız sensin. Cinler ve insanlar ise, hep ölümlüdürler!”

Müslim, Zikir 67. Ayrıca bk. Buhârî, Teheccüd 1, Tevhîd 7, 8, 24, 35; Müslim, Müsâfirîn 199; Ebû Dâvûd, Salât 119; Tirmizî, Daavât 29; Nesâî, Kıyâmü’l–leyl 9; İbni Mâce, İkâmet 180

77. Yine Abdullah İbni Abbas radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

“Allah bize yeter, o ne güzel vekildir” sözünü, ateşe atıldığında İbrahim aleyhisselâm söylemiştir. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem de bu sözü “Müşrikler size karşı toplandılar, başınızın çaresine bakınız!” dediklerinde söylemiştir. Nitekim bu haber müslümanların imanını arttırmıştı ve onlar hep birlikte “Allah bize yeter, o ne güzel vekildir” demişlerdi.

Buhârî’nin Abdullah İbni Abbas radıyallahu anhümâ’dan naklettiği bir başka rivayette Abdullah şöyle demiştir:

“Ateşe atıldığı zaman İbrahim aleyhisselâm’ın son sözü:

“Allah bana yeter, o ne güzel vekildir” demek olmuştur.

Buhârî, Tefsîrû sûre (3), 13

78. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cennete girecek bir kısım insanlar vardır ki, onların kalpleri kuş kalbi gibi (rakîk ve güven içinde)dir. ”

Müslim, Cennet 27. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, II, 331

79. Câbir İbni Abdullah radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre o, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte Necid taraflarında bir gazvede bulunmuştu. Dönüşte Resûlullah ile birlikteydi. Öğle vakti ağaçlık, çalılık bir vadiye geldiklerinde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem orada mola vermiş, mücâhidler ağaçlar altında gölgelenmek üzere çevreye dağılmışlardı. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ise, semure denilen sık yapraklı bir ağaç altında istirahate çekilmiş kılıcını da ağaca asmıştı.

(Câbir dedi ki:) birazcık (uyku) kestirmiştik ki, Resûlullah’ın bizi çağırdığını işittik ve hemen yanına koştuk. Bir de baktık, Resûlullah’ın yanında (müşriklerden) bir bedevi, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “Ben uyurken bu bedevi kılıcımı almış, uyandığımda kılıç kınından sıyrılmış vaziyette bunun elindeydi. Bana:

– Seni benim elimden kim koruyup kurtaracak? dedi. Ben de üç defa:

– “Allah” cevabını verdim.

(Câbir diyor ki) Resûlullah adamı cezalandırmamıştı, yanında oturu–yordu.

Buhârî, Cihâd 84, 87, Meğâzî 31, 32; Müslim, Fezâil 13, 14, Müsâfirîn 311

(Buhârî’deki) bir başka rivayette (bk. Meğâzî 31) Câbir radıyallahu anh şöyle demiştir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte zâtü’r–rikâ’ denilen gazvede bulunuyorduk. Gölgeli bir ağaç bulduğumuzda onu Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e bırakmayı âdet edinmiştik. (Bu defa da öyle yaptık.) Ancak müşriklerden bir adam gelerek Resûlullah’ın (ağaçta asılı olan) kılıcını alıp çekmiş ve:

– Benden korkuyor musun? diye seslenmiş. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Hayır” cevabını vermiş. Adam:

– Peki seni benim elimden kim kurtaracak? demiş. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de

– “Allah” buyurmuştur.

Ebû Bekir el–İsmâîlî’nin “Sahîh”inde yer alan bir rivâyette olayın bundan sonraki kısmı şöyle anlatılmaktadır:

Adam:

– Seni benim elimden kim kurtarır? dedi.

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Allah” cevabını verdi. Bunun üzerine adamın elinden kılıç düştü. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kılıcı aldı ve:

– Peki şimdi seni benim elimden kim kurtaracak? buyurdu. Adam:

– İyi bir cezalandırıcı ol! dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Allah’tan başka ilâh olmadığını ve benim Allah’ın elçisi olduğu–mu kabul ve itiraf eder misin?” dedi.

Adam:

– Hayır, kabul etmem. Ancak seninle çarpışmamaya, seninle savaşacak herhangi bir topluluk içinde bulunmamaya söz veririm, dedi.

Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem adamı serbest bıraktı. O da arkadaşlarının yanına döndü ve onlara:

– En hayırlı kişinin yanından geliyorum, dedi.

80. Ömer İbnü’l–Hattâb radıyalluha anh’den rivayet edildiğine göre “Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinledim” demiştir:

“Eğer siz Allah’a gereği gibi güvenseydiniz, (Allah), kuşları doyurduğu gibi sizi de rızıklandırırdı. Kuşlar sabahları kursakları boş olarak çıktıkları halde akşam dolu kursaklarla dönerler. ”

Tirmizî Zühd 33. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 14

81. Ebû Ümâre Berâ İbni Âzib radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “Ey falân! Yatağına yattığında şöyle dua et:

Allah’ım! Kendimi sana teslim ettim. Yüzümü sana çevirdim. İşimi sana ısmarladım, işimde sana güvendim. (Rızânı) isteyerek, (azâbından) korkarak sırtımı sana dayadım, sana sığındım. Sana karşı yine senden başka sığınak yoktur. İndirdiğin kitaba ve gönderdiğin peygambere inandım.

Eğer bu duayı yapıp yattığın gece ölürsen, iman üzere ölürsün, ölmez de sabaha çıkarsan hayra kavuşursun. ”

Buhârî, Vudû 75, Daavât 6; Müslim, Zikr 56–58. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 98.

Buhârî ve Müslim’in Sahîh’lerinde (gösterilen yerlerde) yine Berâ İbni Âzib’den rivayet edildiğine göre Berâ, “Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle buyurdu” demiştir:

– “Yatağına yatacağın zaman, namaz kılmak için abdest alıyor gibi abdest al, sonra sağ tarafına yat ve –yukarıdaki duayı aynen zikrederek– böyle dua et!” Sonra da şunu ilâve etti:

– “En son sözün bu dua olsun!”

82. Ebû Bekir es–Sıddîk, Abdullah İbni Osman İbni Âmir İbni Ömer İbni Kâ’b İbni Sa’d İbni Teym İbni Mürre İbni Kâ’b İbni Lüey İbni Galib el–Kureşî et–Teymî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre –ki Allah kendilerinden razı olsun, kendisi, babası ve annesi sahâbîdir– o şöyle demiştir:

(Hicret yolculuğunda) biz Resûlullah ile mağaradayken, tepemizde dolaşıp duran müşriklerin ayaklarını gördüm ve:

– Ey Allah’ın elçisi! Eğer şunlardan biri eğilip aşağıya bakacak olsa mutlaka bizi görür, dedim. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “Üçüncüleri Allah olan iki kişiyi sen ne zannediyor (ve haklarında neler düşünüyor)sun, Ebû Bekr?”

Buhârî, Tefsîru sûre (9), 9; Fezâilü’l–ashâb 2; Müslim, Fezâilüs–sahâbe 1

83. Asıl adı Hind Binti Ebû Ümeyye Huzeyfe el–Mahzûmiyye olan Ümmü Seleme radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem evinden çıkacağı zaman şöyle dua ederdi:

“Allah’ın adıyla çıkıyorum, Allah’a güveniyorum. Allah’ım sapmaktan, saptırılmaktan, kay-maktan kaydırılmaktan, haksızlık yapmaktan, haksızlığa uğramaktan, câhilce davranmaktan ve câhillerin davranışlarına muhatap olmaktan sana sığınırım. ”

Ebû Dâvûd, Edeb 103; Tirmizî, Daavât 34; İbni Mâce, Duâ 18

84. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim, evinden çıkarken:

“Allah’ın adıyla çıkıyor, Allah’a güveniyorum. Günahlardan korunmaya güç yetirmek ve taate kuvvet bulmak, ancak Allah’ın tevfik ve yardımıyladır” derse kendisine:

“Doğruya iletildin, ihtiyaçların karşılandı, düşmanlarından korundun, diye cevap verilir. Şeytan da kendisinden uzaklaşır. ”

Ebû Dâvûd’un rivayetinde şu ilâve vardır:

Şeytan, diğer şeytana: Hidâyet edilmiş, ihtiyaçları karşılanmış ve korunmuş kişiye sen ne yapabilirsin ki? der.

Ebû Dâvûd, Edeb 103; Tirmizî, Daavât 34

85. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

“Nebî sallallahu aleyhi ve sellem zamanında iki kardeş vardı. Bunlardan biri (ilim öğrenmek için) Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’e gelir, diğeri de (geçimlerini temin için) çalışırdı. (Bir gün) çalışan kardeş, ötekini Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’e şikâyet etti. Peygamber aleyhisselâm da:

– “Belki de sen, onun yüzünden iş buluyor, rızıklandırılıyorsun” buyurdu.

Tirmizî, Zühd 33

86. Ebû Amr (veya Ebû Amre) Süfyân İbni Abdullah radıyallahu anh şöyle dedi:

– Yâ Resûlallah! Bana İslâmı öylesine tanıt ki, onu bir daha senden başkasına sormaya ihtiyaç hissetmeyeyim, dedim.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Allah’a inandım de, sonra da dosdoğru ol!” buyurdu.

Müslim, İmân 62. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 61; İbni Mâce, Fiten 12.

87. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“(İşlerinizde) orta yolu tutunuz, dosdoğru olunuz. Biliniz ki, hiç biriniz ameli sâyesinde kurtuluşa eremez. ” Dediler ki:

– Sen de mi kurtulamazsın, ey Allah’ın elçisi?

– “(Evet) ben de kurtulamam. Şu kadar var ki Allah rahmet ve keremi ile beni bağışlamış olursa, o başka!”

Müslim, Münâfikîn 76, 78. Ayrıca bk. Buhârî, Rikak 18, Merdâ 19; İbni Mâce, Zühd 20

HAYIRLI İŞLERE KOŞMAK (HAYIRLI İŞLERE KOŞMAK VE HAYRA YÖNELMİŞ KİŞİYİ CİDDİ VE TEREDDÜTSÜZ ŞEKİLDE ONU İŞLEMEYE TEŞVİK ETMEK)

88. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yararlı işler görmekte acele ediniz. Zira yakın bir gelecekte karanlık geceler gibi birtakım fitneler ortalığı kaplayacaktır. O zamanda insan, mü’min olarak sabahlar, kâfir olarak geceler; mü’min olarak geceler, kâfir olarak sabahlar. Dinini küçük bir dünyalığa satar. ”

Müslim, Îmân 186. Ayrıca bk. Tirmizî, Fiten 30, Zühd 3; İbni Mâce, İkâme 78

89. Ebû Sirve’a (veya Serve’a) Ukbe İbni Hâris radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir keresinde Medine’de Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in arkasında ikindi namazı kılmıştım. Resûlullah selâm verip namazı bitirdi ve sür’atle yerinden kalktı, safları yararak hanımlarından birinin odasına gitti. Cemaat, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’in bu telaşından endişe ettiler. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem kısa sürede döndü, kendisinin bu acele davranışından dolayı meraklanmış olduklarını gördü ve şöyle buyurdu:

“Odamızda birazcık altın –veya gümüş– olduğunu hatırladım da beni hayırda acele etmekten alıkoymasını istemedim ve derhal dağıtılmasını emrettim. ”

Buhârî, Ezân 158, el–Amel fi’s–salât 18; Nesâî, Sehv 104

Buhârî’nin bir başka rivayetinde bu ifade şu şekildedir:

“Odada, sadaka (olarak dağıtılacak) bir miktar altın –veya gümüş– bırakmıştım. Onun gece evde kalmasını uygun görmedim. ”

Buhârî, Zekât 20

90. Câbir radıyallahu anh şöyle dedi:

Uhud Savaşı’nda bir adam Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’e:

– Eğer öldürülürsem, nerede olurum? diye sordu.

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellemde:

– “Cennet’te” cevabını verdi.

Bunun üzerine adam, (yemekte olduğu) elindeki hurmaları fırlatıp attı; harbe daldı ve şehid düşünceye kadar savaştı.

Buhârî, Meğâzî 17; Müslim, İmâre 143. Ayrıca bk. Nesâî, Cihâd 31

91. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e bir adam geldi ve şöyle dedi:

– Ey Allah’ın elçisi! Hangi sadakanın sevabı daha büyüktür?

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem de şöyle buyurdu:

– “Güçlü–kuvvetliyken, sıhhatın yerindeyken, cimriliğin üzerinde, fakir düşmekten endişe etmekteyken, daha büyük zengin olmayı düşlerken verdiğin sadakanın sevabı daha büyüktür. (Bu işi) can boğaza gelip de “falana şu kadar”, “filana bu kadar” demeye bırakma. Zaten o mal vârislerden şunun veya bunun olmuştur. ”

Buhârî, Zekât 11, Vasâyâ 17; Müslim, Zekât 92

92. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Uhud Savaşı’nda eline bir kılıç alıp:

– “Bunu benden kim almak ister?” diye sordu.

Mücahidlerin her biri ellerini uzatıp:

– “Ben, ben” diye cevap verdiler.

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bu defa:

– “Hakkını vermek şartıyla onu kim alır?” buyurdu.

Bunun üzerine hemen herkes duraladı; fakat Ebû Dücâne radıyallahu anh:

– Hakkını vermek şartıyla ben alıyorum! dedi, aldı ve onunla müşriklerin kellelerini ikiye ayırdı.

Müslim, Fezâilü’s–sahâbe 128

93. Zübeyr İbni Adî şöyle dedi:

Enes İbni Mâlik radıyallahu anh’e gittik ve Haccâc’ın zulmünden şikâyet ettik. Enes şöyle dedi:

– “Rabbinize kavuşana kadar sabredin; zira her gelen gün, geçmiş günden daha kötü olacaktır. Ben bunu Peygamberimiz’den duydum. ”

Buhârî, Fiten 6

94. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yedi (engelleyici) şey(gelme)den önce iyi işler yapmakta acele ediniz. Yoksa gerçekten siz, unutturan fakirlik, azdıran zenginlik, (her şeyi) bozup perişan eden hastalık, saçma–sapan konuşturan ihtiyarlık, ansızın geliveren ölüm, gelmesi beklenen şeylerin en şerlisi Deccâl, belâsı en müthiş ve en acı olan kıyametten başka bir şey mi beklediğinizi sanıyorsunuz?”

Tirmizî, Zühd 3

95. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Hayber Savaşı’nda şöyle buyurdu:

“Bu sancağı, Allah’ı ve Resûlünü seven, Allah’ın fethi kendisine nasip edeceği bir yiğide vereceğim. ”

Ömer radıyallahu anh demiştir ki, “Emirliği o günkü kadar hiçbir zaman arzu etmedim. Beni çağırır ümidiyle Resûlullah’a kendimi göstermeye çalıştım durdum. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Ali İbni Ebû Tâlib’i çağırdı, sancağı ona teslim etti ve şöyle buyurdu:

– “Yürü, Allah fethi müyesser kılıncaya kadar sağa–sola bakın–ma!”

Ali derhal hareket etti, sonra durdu ve arkasına dönmeden (gözlerini hedeften ayırmadan) seslendi:

– Ey Allah’ın elçisi, onlarla ne (yapmaları) için savaşayım?

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “Onlarla, Allah’tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed’in Al–lah’ın Resûlü olduğuna şehâdet getirmelerine kadar savaş. Bunu yaptıkları an, –dinin yasaklarını çiğnemedikçe– kanlarını ve mallarını senden korumuş olurlar. Asıl hesapları(nı görmek ise) Allah’a aittir. ”

Müslim, Fezâilü’s–sahâbe 33. Ayrıca bk. Buharî, Fezâilü’l–ashâb 9

96. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur” dedi:

“Her kim (ihlâs ile bana kulluk eden) bir dostuma düşmanlık ederse, ben de ona karşı harb ilân ederim. Kulum kendisine farz kıldığım şeylerden, bence daha sevimli herhangi bir şeyle bana yakınlık kazanamaz. Kulum bana (farzlara ilâveten işlediği) nâfile ibadetlerle durmadan yaklaşır, nihayet ben onu severim. Kulumu sevince de (âdetâ) ben onun işiten kulağı, gören gözü, tutan eli ve yürüyen ayağı olurum. Benden her ne isterse, onu mutlaka veririm; bana sığınırsa, onu korurum. ”

Buhârî, Rikak 38

97. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in Rabbinden rivâyet ettiği bir hadîs–i kudsîde Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

“Kul(um) bana bir karış yaklaştığı zaman, ben ona bir arşın yaklaşırım; o bana bir arşın yaklaşınca ben ona bir kulaç yaklaşırım; o bana yürüyerek geldiği zaman, ben ona koşarak varırım. ”

Buhârî, Tevhîd 50. Ayrıca bk. Müslim, Zikir 2, 3, 20–22, Tevbe 1; Tirmizî, Daavât 131; İbni Mâce, Edeb 58

98. İbni Abbas radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İki nimet vardır ki, insanların çoğu bu nimetleri kullanmakta aldanmıştır: Sıhhat ve boş va-kit. ”

Buhârî, Rikak 1. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 1; İbni Mâce, Zühd 15

99. Âişe radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem, gece ayakları şişinceye kadar namazı kılardı. Âişe diyor ki, kendisine:

– Niçin böyle yapıyorsun (neden bu kadar meşakkate katlanıyorsun) ey Allah’ın Resûlü? Oysa Allah senin geçmiş ve gelecek hatalarını bağışlamıştır, dedim.

– “Şükreden bir kul olmayı istemeyeyim mi?” buyurdu.

Buhârî, Tefsîru sûre (48), 2; Müslim, Münâfikîn 81. Ayrıca bk. Buhârî, Teheccüd 6, Rikak 20; Müslim, Münâfikîn 79–80; Tirmizî, Salât 187; Nesâî, Kıyâmü’l–leyl 17; İbni Mâce, İkâme 200

100. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

“Ramazan ayının son on günü gelince, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem geceleri ibadetle ihyâ eder, ailesini uyandırır, kulluğa soyunup paçaları sıvardı. ”

Buhârî, Leyletü’l–kadr 5; Müslim, İ’tikâf 7. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Ramazan 1; Nesâî, Kıyâmü’l–leyl 17; İbni Mâce, Sıyâm 57

101. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kuvvetli mü’min, (Allah katında) zayıf mü’minden daha hayırlı ve daha sevimlidir. (Bununla beraber) her ikisinde de hayır vardır. Sen, sana yararlı olan şeyi elde etmeye çalış. Allah’dan yardım dile ve asla acz gösterme. Başına bir şey gelirse, “şöyle yapsaydım, böyle olurdu” diye hayıflanıp durma. “Allah’ın takdiri bu, O, ne dilerse yapar” de. Zira “eğer şöyle yapsaydım” sözü şeytanı memnun edecek işlerin kapısını açar. ”

Müslim, Kader 34. Ayrıca bk. İbni Mâce, Mukaddime 10.

102. Ebû Hureyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cehennem, nefse hoş gelen şeylerle kuşatılmış; cennet ise, nefsin istemediği şeylerle çepeçevre sarılmıştır. ”

Buhârî, Rikak 28; Müslim, Cennet 1. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sünnet 22; Tirmizî, Cennet 21; Nesâî, Eymân 3

103. Ebû Abdullah Huzeyfe İbnü’l–Yemân radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

“Bir gece Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’in arkasında namaz kıldım. Bakara sûresini okumaya başladı. Ben içimden herhalde yüz âyet okuyunca rükû eder, dedim. O yüz âyetten sonra da okumaya devam etti. Ben yine içimden bu sûre ile namazı bitirecek, dedim. O yine devam etti. Bu sûreyi bitirip rükû eder dedim, etmedi. Nisâ sûresi’ne başladı; onu da okudu. Sonra Âl–i İmrân sûresi’ne başladı; onu da okudu. Ağır ağır okuyor, tesbih âyetleri gelince tesbih ediyor, dilek âyeti gelince dilekte bulunuyor, istiâze âyeti geçince Allah’a sığınıyordu. Sonra rükûa gitti. “Sübhâne rabbiye’l–azîm (büyük rabbimi tenzîh ederim)” demeye başladı. Rükûu da aşağı–yukarı ayakta durduğu kadar uzun oldu. Sonra “semiallâhu limen hamideh, rabbenâ leke’l–hamd (Allah, kendisine hamd edeni duyar, hamd yalnız sanadır ey rabbimiz)” dedi ve kalktı. Hemen hemen rükûna yakın

uzunca bir süre ayakta durdu. Sonra secdeye vardı ve “sübhâne rabbiye’l–a’lâ (yüce rabbimi tenzih ederim)” dedi. Secdesini de aşağı–yukarı kıyâmı kadar uzattı. ”

Müslim, Müsâfirîn 203

104. İbni Mes’ûd radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir gece Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in arkasında namaz kıldım. Ayakta o kadar uzun durdu ki, en sonunda, içimden hoş olmayan bir şey yapmayı bile geçirdim.

– Ne yapmayı düşündün? dediler.

– Peygamber’i ayakta bırakıp oturmayı düşündüm, dedi.

Buhârî, Teheccüd 9; Müslim, Müsâfirîn 204

105. Enes radıyallahu anh’den, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sel–lem’in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

“Ölüyü (kabre kadar) üç şey takip eder: Çoluk–çocuğu, malı ve ameli. Bunlardan ikisi döner, biri kalır. Çoluk–çocuğu ve malı döner, ameli (kendisiyle) kalır. ”

Buhârî, Rikak 42; Müslim, Zühd 5. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 46; Nesâî, Cenâiz 52

106. İbni Mes’ûd radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cennet size, ayakkabınızın bağından daha yakındır. Cehennem de öyledir. ”

Buhârî, Rikak 29.

107. Resûlullah’ın hizmetkârı ve Ehl–i suffe’den olan Ebû Firâs Rebîa İbni Ka’b el–Eslemî radıyallahu anh şöyle dedi:

“Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte gecelerdim. Abdest suyunu ve öteki ihtiyaçlarını ona getirirdim. Buna karşılık bir keresinde bana:

– “Dile (benden ne dilersen)” buyurdu. Ben:

– Cennette seninle beraber olmayı isterim, dedim. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Başka bir şey istemez misin?” buyurdu. Ben:

– Benim dileğim bundan ibarettir, dedim. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Öyleyse çok namaz kılıp secde ederek, kendin için bana yardımcı ol!” buyurdu.

Müslim, Salât 226. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu’ 22; Nesâî, Tatbîk 79

108. Ebû Abdullah (veya Ebû Abdurrahman) Sevbân radıyallahu anh’den – ki kendisi Resûlullah’ın azadlı kölesidir– rivayet edildiğine göre o “Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken işittim” demiştir:

“Çok secde etmeye bak! Zira senin Allah için yaptığın her secde karşılığında Allah seni bir derece yükseltir ve bir hatânı siler. ”

Müslim, Salât 225. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu’ 22; Tirmizî, Salât 169; Nesâî, Tatbîk 80, 89

109. Ebû Safvân Abdullah İbni Büsr el–Eslemî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İnsanların en kârlısı, ömrü uzun, ameli güzel olandır. ”

Tirmizî, Zühd 21, 22

110. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Amcam Enes İbni Nadr radıyallahu anh Bedir Savaşı'na katılmamıştı. Bu ona çok ağır geldi. Bu sebeple:

– "Ey Allah'ın Resûlü! Müşriklerle yaptığın ilk savaşta bulunamadım. Eğer Allah Teâlâ müşriklerle yapılacak bir savaşta beni bulundurursa, neler yapacağımı elbette Allah Teâlâ göre-cektir" dedi.

Sonra Uhud Savaşı'nda müslüman safları dağılınca, –arkadaşlarını kastederek– "Rabbim, bunların yaptıklarından dolayı özür beyan ederim" dedi. Müşrikleri kastederek de "Bunların yaptıklarından da uzak olduğumu sana arzederim" deyip ilerledi. Sa'd İbni Muâz ile karşılaştı ve:

– Ey Sa'd! istediğim cennettir. Kâbe'nin Rabbine yemin ederim ki, Uhud'un eteklerinden beri hep o cennetin kokusunu alıyorum, dedi. Sa'd (olayı anlatırken) "Ben onun yaptığını yapamadım, ya Resûlallah" dedi.

Enes radıyallahu anh devamla şöyle dedi:

Amcamı şehid edilmiş olarak bulduk. Vücudunda seksenden fazla kılıç, süngü ve ok yarası vardı. Müşrikler müsle yapmış, uzuvlarını kesmiş–lerdi. Bu sebeple onu kimse tanıyamadı. Sadece kızkardeşi parmak uçlarından tanıdı.

Enes dedi ki, biz şu âyetin amcam ve amcam gibiler hakkında inmiş olduğunu düşünmekteyiz:

"Mü'minler içinde öyle yiğit erkekler vardır ki, Allah'a verdikleri sözlerinde durdular. Onlardan kimi ahdini yerine getirdi (çarpıştı, şehid düştü), kimi de sırasını bekliyor. Bunlar aslâ sözlerini değiştirmemişlerdir" [Ahzâb sûresi (33), 23].

Buhârî, Cihâd 12; Müslim, İmâre 148

111. Ebû Mes'ûd Ukbe İbni Amr el–Ensârî el–Bedrî radıyallahu anh şöyle dedi:

Sadaka âyeti inince, biz sırtımızla yük taşıyarak, (hammallık yaparak) sadaka vermeye başladık. Derken bir adam geldi çokca sadaka verdi.

Münâfıklar, “Gösteriş yapıyor” dediler. Bir başkası geldi, bir ölçek hurma getirdi. Yine münâfıklar, “Allah’ın, bunun bir ölçek hurmasına ihtiyacı yoktur” dediler. Bunun üzerine, “Sadakalar hususunda gönülden veren mü’minleri çekiştiren ve güçlerinin yettiğinden başkasını bulamayanlarla alay edenler yok mu, Allah onları maskaraya çevirmiştir. Onlar için acı bir azab vardır” [Tevbe sûresi (9), 79] âyeti indi.

Buhârî, Zekât 10; Müslim, Zekât 72

112. Saîd İbni Abdülazîz’in Rebîa İbni Yezîd’den; Rebîa’nın Ebû İdrîs el–Havlânî’den, onun Ebû Zer Cündeb İbni Cünâde radıyallahu anh’den; Ebû Zer’in Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’den; onun da Allah Tebâreke ve Teâlâ hazretlerinden rivayet ettiğine göre Allah Teâlâ şöyle buyurdu:

“Kullarım! Ben zulmetmeyi kendime haram kıldım. Onu sizin aranızda da haram kıldım. Artık birbirinize zulmetmeyiniz.

Kullarım! Benim hidâyet ettiklerim dışında hepiniz sapıtmışsınız. O halde benden hidâyet dileyin ki sizi doğruya ileteyim.

Kullarım! Benim doyurduklarım hariç, hepiniz açsınız. Benden yiyecek isteyin ki sizi doyura-yım.

Kullarım! Benim giydirdiklerim hariç, hepiniz çıplaksınız. Benden giyecek isteyin ki sizi giydireyim.

Kullarım! Siz gece–gündüz günah işlemektesiniz, bütün günahları afveden de yalnızca benim. Benden af dileyin ki sizi bağışlayayım.

Kullarım! Bana zarar vermek elinizden gelmez ki, zarar verebilesiniz. Bana fayda vermeye gücünüz yetmez ki, fayda veresiniz.

Kullarım! Evveliniz ahiriniz, insanınız cinleriniz, en müttaki bir kişinin kalbi ve duygusuna sahip olsalar, bu benim mülkümde herhangi bir şey arttırmaz.

Kullarım! Evveliniz âhiriniz, insanınız cinleriniz, en günahkâr bir kişinin kalbi ve duygusuna sahip olsalar, bu benim mülkümden en küçük bir şey

eksiltmez.

Kullarım! Evveliniz âhiriniz, insanınız cinleriniz bir yerde toplanıp benden istekte bulunacak olsalar, ben de her birine istediğini versem, bu benim mülkümden ancak, iğne denize daldırılıp çıkarıldığında denizden ne kadar eksiltebilirse işte o kadar azaltır. (Yani hiç bir şey eksiltmez.)

Kullarım! İşte sizin amelleriniz. Onları sizin için saklar, sonra onları size iâde ederim. Artık kim bir hayır bulursa Allah'a hamd etsin. Kim de hayırdan başka bir şey bulursa öz nefsinden başka kimseyi ayıplamasın. "

Saîd İbni Abdülaziz dedi ki, Ebû İdris el–Havlânî bu hadisi rivâyet ettiği zaman dizleri üzerine çöküverdi.

Müslim, Birr 55

113. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah, altmış yıl ömür verdiği kişinin mazeret gösterme imkânını ortadan kaldırmıştır. "

Buhârî, Rikak 5

114. İbni Abbas radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Ömer radıyallahu anh Bedir Harbine iştirak etmiş yaşlı sahâbîlerle beraber beni de istişâre meclisine dahil etti. Sahâbîlerden biri buna içerledi ve Hz. Ömer'e:

– Bu, neden bizimle beraber oluyor? Oysa bizim onun yaşıtı çocuklarımız var, dedi. Hz. Ömer:

– Bildiğiniz bir sebepten dolayı, diye cevap verdi. Derken birgün beni çağırdı ve büyük sahâbîlerin meclisine aldı. Bana öyle geliyor ki, o gün beni onlara isbat etmek istiyordu. Sahâbîlere:

– "Allah'ın yardımı ve fetih geldiğinde. . . " diye başlayan Nasr sûresi hakkında ne düşünüyorsunuz? diye sordu. Bir kısmı:

– Yardım görüp fetih gerçekleşince Allah'a hamd ve istiğfar etmekle emrolunmaktayız, dedi. Kimi de hiç bir yorum yapmadı. Hz. Ömer bu defa bana hitaben:

– Ey İbni Abbas! Sen de böyle mi diyorsun? dedi. Ben:

– Hayır, dedim.

– Peki, ne diyorsun? diye sordu. Ben de:

– Bu sûre, Hz. Peygamber'in ecelinin kendisine bildirildiğini ifade etmektedir. "Allah'ın yardımı ve fetih sana gelince – ki, bu senin ecelinin geldiğinin alâmetidir–, Rabbini hamd ile tesbih et, bağışlanma dile. Çünkü o tövbeleri kabul edendir" buyuruluyor, dedim.

Bunun üzerine Hz. Ömer:

– Ben de bu sûreden senin dediğinden başkasını anlamıyorum, dedi.

Buhârî, Tefsîru sûre (110), 4; Menâkıb 25. Ayrıca bk. Tirmizî, Tefsîru sûre (110), 1

115. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

"Allah'ın yardımı erişip fetih gerçekleşince. . . " âyeti indikten sonra Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kıldığı her namazda mutlaka "Rabbimiz, seni tenzih ederim, seni hamd ile anarım. Allahım! Beni bağışla . . . " derdi.

Buhârî, Ezân 123, 139; Megâzî 5, Tefsîru sûre (110), 1; Müslim, Salât 219, 220

Buhârî'nin Sahîh'i (Ezân 139, Tefsîru sûre (110), 2) ile Müslim'in Sahîh'inde (Salât 217) Âişe radıyallahu anhâ'dan rivayet edilen bir başka hadis de şöyledir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem rükû ve secdelerinde:

“Allahım! Seni tenzîh ederim. Rabbimiz! Sana hamdederim. Allahım! Beni bağışla!” duasını pek sık tekrarlardı. Bu sözüyle o, Kur’an’a imtisal (ve âyeti fiilen tefsir) ederdi.

Müslim’in rivayetinde de (Salât 218) şöyle denilmektedir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem vefatından önce, “Seni hamdinle tesbih ve tenzih eder, bağışını diler, tövbe ederim” duasını sık sık tekrar ederdi.

Hz. Âişe diyor ki:

– Ey Allah’ın Resûlü! Yeni yeni söylediğinizi duyduğum bu cümleler nedir? diye sordum. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Ümmetimle ilgili olarak benim için bir işaret tayin edilmiştir. Onu gördüğüm zaman bu kelimeleri söylerim. Bu işaret, Nasr sûresi’dir” buyurdu.

Yine Müslim’in bir başka rivayetinde (Salât 220), bu husus şöyle yer almaktadır:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “Ben Allah’ı ulûhiyet makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih eder ve O’na hamdederim” sözlerini sık sık söyler olmuştu. ” Hz. Âişe diyor ki:

– “Sübhânallah ve bi hamdihî, estağfirullah ve etûbü ileyh” sözlerini görüyorum ki, pek sık söylüyorsun?” dedim.

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Rabbim bana ümmetim içinde bir alâmet göreceğimi bildirdi. Onu gördüğümden bu yana “sübhânellah ve bi hamdihî estağfirullah ve etûbu ileyh” sözünü çok söylerim. Ben o alâmeti, Mekke’nin fethine işaret eden “Allah’ın yardımı ulaşıp Fetih gerçekleşince ve insanların grup grup Allah’ın dinine girdiklerini gördüğünde Rabbini hamd ile tesbih et ve O’ndan mağfiret dile. Çünkü Allah tövbeleri çok çok kabul edendir” (meâlindeki Nasr) sûresi’nde gördüm, ” buyurdu.

116. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

“Allah Teâlâ, Peygamber’in vefatından önce vahyi sıklaştırdı. Öyle ki Peygamber aleyhisselâm vahyin en sık geldiği bir sırada vefat etti. ”

Buhârî, Fezâilü’l–Kur’ân 1; Müslim, Tefsîr 2

117. Câbir İbni Abdullah radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Her kul öldüğü hal (amel) üzere diriltilir. ”

Müslim, Cennet 83

118. Ebû Zer Cündeb İbni Cünâde radıyallahu anh şöyle dedi:

– Ey Allah’ın Resûlü! Hangi amel daha üstündür? dedim.

– “Allah’a iman ve Allah yolunda cihaddır” buyurdu. Ben:

– Hangi (esir veya) köle (yi âzat etmek) daha faziletlidir? dedim.

– “Sahiplerine göre en kıymetli ve bedeli en yüksek olanı” buyurdu.

– (Cihad ve köle âzâdını) yapamazsam? dedim.

– “(Bir) iş yapana yardım edersin veya işini beceremeyenin işini görürsün” buyurdu.

– Ey Allah’ın Resûlü! Bunlardan hiçbirini yapamazsam? dedim.

– “İnsanlara zarar vermezsin. Zira bu da kendi kendine iyilik etmen demektir” buyurdu.

Buhârî, Itk 2; Müslim, Îmân 136

119. Yine Ebû Zer radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Her birinizin her bir eklemi (ve kemiği) için bir sadaka gerekir. Binaenaleyh her tesbih sadakadır, her hamd sadakadır, her tehlil sadakadır, her tekbir sadakadır. İyiliği tavsiye etmek sadakadır, kötülükten sakındırmak sadakadır. Kulun kuşluk vakti kılacağı iki rek’at namaz bütün bunları karşılar. ”

Müslim, Müsâfirîn 84, Zekât 56. Ayrıca bk. Buhârî Sulh 11, Cihâd 72, 128; Ebû Dâvûd, Tatavvu’ 12, Edeb 160

120. Yine Ebû Zer radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ümmetimin iyi–kötü bütün amelleri bana gösterildi. İyi işlerinin içinde, gelip geçenlere eziyet veren şeylerin yollardan kaldırılmasını da buldum. Kötü amelleri arasında da mescidde temizlenmeden bırakılmış balgamı gördüm. ”

Müslim, Mesâcid 57. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 7

121. Ebû Zer radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre bazı insanlar:

– Ey Allah’ın Resûlü! Zenginler bütün sevapları alıp götürüyorlar. Zira bizler gibi namaz kılıyor, bizler gibi oruç tutuyor ve ayrıca mallarının fazlasından da sadaka veriyorlar, dediler. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Allah size sadaka verme imkânı bahşetmedi mi (sanıyorsunuz)? Her tesbih sadaka, her tekbir sadaka, her tahmid sadaka, her tehlil sadakadır. İyiliği emretmek sadaka, kötülükten sakındırmak sadakadır. Hatta (her) birinizin eşiyle yatması bile sadakadır” buyurdu.

– Ey Allah’ın Resûlü, cinsel arzusunu tatmin eden birine bundan da mı sevap var? dediler. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Bu istek ve ihtiyacını haram yoldan giderseydi, günah olmayacak mıydı? Helâl ve meşrû yoldan gidermesinde de elbette sevap vardır” buyurdu.

Müslim, Zekât 53, Mesâcid 142

122. Ebû Zer radıyallahu anh şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem bana (hitaben) buyurdu ki:

“Din kardeşini güler yüzle karşılamak gibi (tabiî) bir iyiliği bile sakın küçük görme!”

Müslim, Birr 144. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs 24; Tirmizî, Et’ime 30

123. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İnsanların her bir eklemi için her gün bir sadaka gerekir. İki kişi arasında adâletle hükmet-men sadakadır. Bineğine binmek isteyene yardım ederek bindirmen yahut yükünü bineğine yüklemen sadakadır. Güzel söz sadakadır. Namaz için mescide giderken attığın her adım bir sadakadır. Gelip geçenlere eziyet veren şeyleri yoldan gidermen de sadakadır. ”

Buhârî, Sulh 11, Cihâd 72, 128; Müslim, Zekât 56. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu’ 12, Edeb 160

124. Aynı hadisi Müslim’in Hz. Âişe’den rivayetine göre Âişe radıyallahu anhâ, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu haber vermiştir:

“Gerçek şu ki, her insanın vücudunda 360 eklem (ve kemik) bulunmaktadır. Kim bu eklem sayısı kadar Allahü ekber, elhamdülillah, lâ ilâhe illallah der, Allah’dan bağışlanma diler, insanların yolu üzerinden taş, diken veya kemik gibi şeyleri kaldırır, iyiliği emreder veya kötülükten nehyeder ise, o günü kendisini cehennemden uzaklaştırmış olarak geçirir. ”

Müslim, Zekât 54

125. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sabah veya akşam camiye giden kimseye, her gidişi için Allah cennette bir ikram hazırla(tı)r. ”

Buhârî, Ezân 37; Müslim, Mesâcid 285

126. Yine Ebû Hüreyre radıyallanu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ey müslüman hanımlar! Hiç bir komşu hanım, bir koyun paçası bile olsa, komşusuna vereceğini küçük görüp vermemezlik et)mesin. ”

Buhârî, Hibe 1, Edeb 30; Müslim, Zekât 90. Ayrıca bk. Tirmizî, Velâ 6

127. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivâyet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İman yetmiş (veya altmış) küsur özelliktir (şu’bedir). En yükseği, ‘Allah’tan başka ilâh yok-tur’ demek; en aşağısı ise, eziyet veren şeyleri yoldan kaldırmaktır. Hayâ da imanın bir bölü-müdür. ”

Müslim, Îmân 58. Ayrıca bk. Buhârî, Îmân 3; Ebû Dâvûd, Sünnet 14; Nesâî, Îmân 16; Tirmizî, Birr 80; Îmân 16; İbni Mâce, Mukaddime 9

128. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “Vaktiyle bir adam yolda giderken çok susadı. Bir kuyu buldu ve içine indi; su alıp dışarı çıktı. Bir de ne görsün, bir köpek, dili bir karış dışarıda soluyor ve susuzluktan nemli toprağı yalayıp duruyordu. Adam kendi kendine “bu köpek de tıpkı benim gibi pek susamış” deyip hemen kuyuya indi, mestini su ile doldurdu ve mesti ağzına alarak yukarıya çıktı ve köpeği suladı. Onun bu hareketinden Allah Teâlâ hoşnut oldu ve adamı bağışladı. ”

Sahâbîler:

– Ey Allah’ın Resûlü! Bizim için hayvanlardan dolayı da sevap var mı? dediler. Resûl–i Ekrem:

– “Her canlı sebebiyle sevap vardır” buyurdu.

Buhârî, Müsâkât 9, Mezâlim 23, Edeb 27; Müslim, Selâm 153. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 44; İbni Mâce, Edeb 8

Buhârî’nin bir başka rivayetinde “Allah ondan memnun oldu ve onu bağışlayıp cennetine koydu” beyânı yer almaktadır.

Buhârî ve Müslim’in diğer bir rivâyetlerinde de şöyle denilmektedir:

“Susuzluktan ölmek üzere olan bir köpek bir kuyunun etrafında dolaşıp duruyordu. İsrailoğullarından fâhişe bir kadın onu gördü; hemen çizmesini çıkardı ve onunla köpek için kuyudan su çekerek onu suladı. Bu yüzden o kadın bağışlandı. ”

Buhârî, Enbiyâ 54; Müslim, Selâm 155

129. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Müslümanları rahatsız eden yol üstündeki bir ağacı kesen bir kişiyi cennet nimetleri içinde yüzer gördüm. ”

Müslim, Birr 129

Bir başka rivayette (Müslim, Birr 128) şöyle buyurulmaktadır:

“Adamın biri, yol üzerinde bir ağaç dalı gördü ve ‘Allah’a yemin ederim ki, bunu müslümanları rahatsız etmemesi için buradan kaldıracağım’ dedi (kaldırdı ve) bu yüzden cennete konuldu. ”

Buhârî (Ezân 32, Mezâlim 28) ve Müslim’in (Birr 127, İmâre 164) müşterek bir rivayetlerinde de şöyle buyurulmaktadır:

“Bir adam yolda yürürken yol üzerinde bir diken dalı buldu ve onu yoldan uzaklaştırdı. Bu sebeple Allah ondan hoşnut oldu ve onu bağışladı. ”

130. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kişi güzelce abdest alır, cuma namazına gider, hutbeyi ses çıkarmadan dinlerse, iki cuma arasındaki ve fazla olarak üç günlük daha günahları bağışlanır. Kim hutbe okunurken çakıl taşlarıyla oynarsa, abesle iştiğal etmiş olur. ”

Müslim, Cuma 27. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 203; Tirmizî, Cuma 5; İbni Mâce, İkâme 62, 81

131. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir müslüman (veya mü’min) abdest aldığı zaman, yüzünü yıkarken gözleriyle işlediği günahlar abdest suyu (veya suyun son damlası) ile dökülür gider. Ellerini yıkadığında elleri ile işlediği günahlar abdest suyu (veya suyun son damlası) ile dökülür (öyle ki kişi bütün günahlardan arınır ve tertemiz olur). Ayaklarını yıkadığında da, ayaklarıyla işlediği günahları abdest suyu (veya suyun son damlaları) ile akıp gider. Nihayet o müslüman günahlarından tamamıyla arınmış olur. ”

Müslim, Tahâret 32. Ayrıca bk Tirmizî, Tahâret 2

132. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Büyük günahlardan kaçınılması halinde, beş vakit namaz, iki cuma ve iki ramazan, aralarında (işlenecek küçük) günahlara kefârettir. ”

Müslim, Tahâret16

133. Ebû Hüreyre radıyallanu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Allah Teâlâ’nın hataları bağışlamasına ve dereceleri yükseltmesine vesile olan iyilik ve hayırları size açıklayayım mı?” diye sordu.

Ashâb–ı kirâm:

– Evet, (açıkla) ey Allah’ın Resûlü! dediler. Hz. Peygamber:

– “Meşakkatli de olsa abdesti tam almak, mescidlere doğru adımları çoğaltmak, namazdan sonra gelecek namazı beklemek. . . İşte sizin ribâtınız (hudut gözcülüğünüz)” buyurdu.

Müslim, Tahâret 41. Ayrıca bk. Tirmizî, Tahâret 39; Nesâî, Tahâret 180; İbni Mâce, Tahâret 49, Mesâcid 14, Cihâd 41

134. Ebû Mûsâ el–Eş'arî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim iki serinlik namazını kılarsa, cennete girmiş demektir. "

Buhârî, Mevâkîtü's–salât 26; Müslim, Mesâcid 215.

135. Yine Ebû Mûsâ el–Eş'arî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir kimse hastalanması veya (cihad ve hayır için) yola çıkması sebebiyle, yapageldiği nâfile ibadetlerini ifâ edemezse, ona evinde sıhhatli iken yaptığı amellerin sevabı yazılır. "

Buhârî, Cihâd 134.

136. Câbir İbni Abdullah radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her meşrû ve güzel iş sadakadır. "

Buhârî, Edeb 33; Müslim, Zekât 53. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 60; Tirmizî, Birr 45

137. Câbir İbni Abdullah radıyallahu anh'den rivâyet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Herhangi bir müslümanın diktiği ağaçtan yenen şey onun için sadakadır. Çalınan şey de sadakadır; eksiltilen de onun için sadakadır. "

Müslim, Müsâkât 7

Müslim'in bir başka rivâyetinde (Müsâkât 10) şöyle buyurulur:

"Müslüman bir kişi bir ağaç diker de ondan insan, hayvan veya kuş yerse, bu yenen şey kıyamet gününe kadar o müslüman için sadaka olur. "

Yine Müslim’in bir rivâyetinde de (Müsâkât 9, 12) şöyle buyurulmaktadır:

“Bir müslüman bir ağaç diker veya ekin eker de ondan bir insan veya kurt–kuş yerse, bu o müslüman için sadaka olur. ”

Buhârî (Hars 1, Edeb 27) ve Müslim bu son hadisi Enes İbni Mâlik’ten rivâyet etmişlerdir.

138. Câbir İbni Abdullah radıyallahu anh şöyle dedi:

Selime oğulları oymağı Mescid–i Nebevî’nin yakınına taşınmak istediler. Durum, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e ulaşınca onlara:

– “Duyduğuma göre mescidin yakınına göçetmek istiyormuş–sunuz, (öyle mi?)” diye sordu. Onlar:

– Evet, ey Allah’ın Resûlü, buna gerçekten niyet ettik, dediler.

Bunun üzerine Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:

– Ey Selime oğulları! Yerinizde kalın ki, adımlarınız(ın sevabı) yazılsın. Yerinizde kalın ki, adımlarınız(ın sevabı) yazılsın!” buyurdu.

Müslim, Mesâcid 280. Ayrıca bk. Tirmizî, Tefsîru sûre (36), 1

Bir başka rivayette (Müslim, Mesâcid 279) Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Her adım karşılığında size bir derece vardır” buyurmuştur.

Buhârî bu hadisi Enes İbni Mâlik’ten bu mânaya gelecek şekilde rivâyet etmiştir (bk. Ezân 33; Medîne 11).

139. Ebü’l–Münzir Übey İbni Kâ’b radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir adam vardı –ki ben mescide ondan daha uzak(ta oturan) bir başkasını tanımıyorum–. Bu kişi cemaatle namazı hiç kaçırmazdı. Kendisine:

– Bir eşek alsan da hava karanlık ve sıcak olduğunda ona binsen! dediler (veya ben dedim).

Adam şöyle cevap verdi:

– Evimin, mescidin yanıbaşında olması beni hiç de memnun etmez. Çünkü ben mescide gidiş ve evime dönüşümün adıma (ecir olarak) yazılmasını diliyorum.

Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de ona;

– “Bunların hepsinin sevabını Allah, senin için derleyip topladı” buyurdu.

Müslim, Mesâcid 278

Aynı hadisin bir başka rivayetinde Hz. Peygamber:

– “Allah’tan beklediğin, sana verilmiştir” buyurdu.

140. Ebû Muhammed Abdullah İbni Amr İbni’l–Âs radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kırk sevap vardır ki bunların en üstünü, birisine sağması için ödünç olarak sütlü bir keçi vermektir. Kim, sevabını umarak ve hakkındaki vaadlere inanarak bu kırk hayırdan birini işlerse, Allah onu, bu sebeple cennete koyar. ”

Buhârî, Hibe 35. Ayrıca bk, Ebû Dâvûd, Zekât 42

141. Adî İbni Hâtim radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre “Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinledim” demiştir:

“Yarım hurma ile de olsa, cehennemden korunmaya bakın!”

Buhârî, Edeb 34, Zekât 10, Rikak 51, Tevhîd 36; Müslim, Zekât 66–70. Ayrıca bk. Tirmizî, Kıyâmet 1, Zühd 37; Nesâî, Zekât 63–64; İbni Mâce, Mukaddime 13, Zekât 28

Buhârî (Zekât 10, Rikak 31, Tevhid 36) ve Müslim’in (Zekât 97) Adî İbni Hâtim’den bir başka rivayetlerinde, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sel–lem şöyle buyurdu:

“Allah, sizin her biriniz ile tercümansız konuşacaktır. Kişi sağ tarafına bakacak, âhirete gönderdiklerinden başka bir şey göremeyecektir. Soluna bakacak, âhirete gönderdiklerinden başka bir şey göremeyecektir. Önüne bakacak, karşısında cehennemden başka bir şey göremeyecektir. O halde artık bir hurmanın yarısı ile de olsa, kendinizi cehennem ateşinden koruyun. Bunu da bulamayan, güzel bir söz ile kendisini korusun. ”

142. Enes İbni Mâlik radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ, yemek yedikten veya bir şey içtikten sonra kendisine hamdeden kuldan hoşnut olur. ”

Müslim, Zikir 89. Ayrıca bk, Tirmizî, Et’ime 18

143. Ebû Mûsâ (el–Eş’arî) radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Nebi sallallahu aleyhi ve sellem (bir keresinde):

– “Sadaka vermek her müslümanın görevidir” buyurdu.

– Sadaka verecek bir şey bulamazsa? dediler.

– “Amelelik yapar, hem kendisine faydalı olur, hem de tasadduk eder” buyurdu.

– Buna gücü yetmez (veya iş bulamaz) ise? dediler.

– “Darda kalana, ihtiyaç sahibine yardım eder” buyurdu.

– Buna da gücü yetmezse? dediler.

– “İyilik yapmayı tavsiye eder” buyurdu.

– Bunu da yapamazsa? dediler.

– “Kötülük yapmaktan uzak durur. Bu da onun için sadakadır” buyurdu.

Buhârî, Zekât 30, Edeb 33; Müslim, Zekât 55

ALLAH’IN EMİRLERİNE UYMADA ÖLÇÜLÜ OLMAK

144. Âişe radıyallahu anhâ’nın bildirdiğine göre, bir kadınla birlikte otururlarken, yanlarına Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem girdi ve:

– “Bu kadın kim?” diye sordu. Âişe validemiz:

– Bu filan hanımdır, dedikten sonra, onun çok namaz kıldığından bahsetti. Bunun üzerine Resûl–i Ekrem:

– “Bütün bunları sayıp dökmeyi bırak; gücünüzün yettiği nisbette ibadet etmeniz size yeter. Allah’a yemin ederim ki, siz bıkıp usanmadıkça, Allah bıkıp usanmaz” buyurdu.

Resûl–i Ekrem’in en çok sevdiği ibadet, sâhibinin devamlı yaptığı idi.

Buhârî, Îmân 32, Teheccüd 18; Müslim, Müsâfirîn 221. Ayrıca bk. Nesâî, Kıyâmü’l–leyl 17; Îmân 29

145. Enes ibni Mâlik radıyallahu anh şöyle dedi:

Peygamber Efendimizin nâfile ibadetlerini öğrenmek üzere, sahâbeden üç kişilik bir grup, Peygamber hanımlarının evlerine geldiler. Kendilerine Efendimiz’in ibadetleri bildirilince, onlar bunu azımsadılar ve

– Allah’ın Resûlü nerede biz neredeyiz? Onun geçmişteki ve gelecekteki günahları bağışlanmıştır, dediler. İçlerinden biri:

– Ben ömrümün sonuna kadar, bütün gece uyumaksızın namaz kılacağım, dedi. Bir diğeri:

– Ben de hayatım boyunca gündüzleri oruç tutacağım ve oruçsuz gün geçirmeyeceğim, dedi. Üçüncü sahâbî de:

– Ben de sağ olduğum sürece kadınlardan uzak kalacak, asla evlenmeyeceğim, diye söz verdi. Bir müddet sonra Peygamberimiz onların

yanına geldi ve kendilerine şunları söyledi:

– “Şöyle şöyle diyen sizler misiniz? Sizi uyarıyorum! Allah’a yemin ederim ki, ben sizin Al-lah’tan en çok korkanınız ve O’na en saygılı olanınızım. Fakat ben bazan oruç tutuyor, bazan tutmuyorum. Gece hem namaz kılıyor, hem de uyuyorum. Kadınlarla da evleniyorum. Benim sünnetimden yüz çeviren kimse benden değildir. ”

Buhârî, Nikâh 1; Müslim, Nikâh 5. Ayrıca bk. Nesâî, Nikâh 4

146. Abdullah İbni Mes’ûd radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Söz ve davranışlarında ileri gidip haddi aşanlar helâk oldular. ” Resûl–i Ekrem bu sözü üç defa tekrarladı.

Müslim, İlim 7. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sünnet 5

147. Ebû Hüreyre radıyallanu anh’dan rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Din kolaylıktır. Dini aşmak isteyen kimse, ona yenik düşer. O halde, orta yolu tutunuz, en iyiyi yapmaya çalışınız, o zaman size müjdeler olsun; günün başlangıcından, sonundan ve bir miktar da geceden faydalanınız. ”

Buhârî, Îmân 29. Ayrıca bk. Nesâî, Îmân 28

Buhârî’nin bir başka rivayeti şöyledir:

“Orta yolu tutunuz, amellerinizi mükemmelleştirmeye ve Allah’a yakın olmaya gayret ediniz. Sabahleyin, öğle ile akşam arası çalışınız. Bir parça da geceden faydalanınız. Aman acelesiz gidin, telaşsız gidin ki, menzilinize, varacağınız hedefe ulaşasınız. ”

Buhârî, Rikâk 18

148. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem mescide girmişti. İki direk arasına uzatılmış bir ip gözüne ilişti:

– “Bu ip nedir?” diye sorunca, sahâbîler:

– Bu, Zeynep Binti Cahş’a ait bir iptir. Namazda ayakta durmaktan yorulunca ona tutunuyor, dediler. Bunun üzerine Peygamberimiz:

– “Onu hemen çözünüz. Sizden biriniz canlı ve istekli olunca nâfile namaz kılsın, yorgunluk ve gevşeklik hissettiği zaman ise yatıp uyusun” buyurdu.

Buhârî, Teheccüd 18; Müslim, Müsâfirîn 219. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu’ 18; Nesâî, Kıyâmü’l–leyl 17; İbni Mâce, İkâme 184

149. Âişe radıyallahu anhâ’ dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz namaz kılarken uyku hali bastırırsa, kendisinden bu hal gidinceye kadar yatsın. Çünkü uykulu vaziyette namaz kılan kimse, belki de bilmeyerek, istiğfar edip Allah’tan bağışlanma dileyeceğim derken kendine söver, beddua eder. ”

Buhârî, Vüdû 53; Müslim, Müsâfirîn 222. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu’ 18; Tirmizî, Mevâkît 146; Nesâî, Tahâret 116; İbni Mâce, İkâme 184

150. Ebû Abdullah Câbir İbni Semüre rayıdallahu anhümâ şöyle dedi:

“Namazlarımı Nebi sallallahu aleyhi ve sellemle birlikte kılardım. Onun namazı da, hutbesi de normal uzunlukta idi. ”

Müslim, Cum’a 41–42. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 223; Tirmizî, Cum’a 12; Nesâî, Cum’a 35; İbni Mâce, İkâme 85

151. Ebû Cühayfe Vehb İbni Abdullah radıyallahu anh şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem, Selmân ile Ebü’d–Derdâ’yı kardeş yapmıştı. Bu sebeple Selmân, Ebü’d–Derdâ’yı ziyaret ederdi. Bir ziyaret esnasında onun hanımı Ümmü’d–Derdâ’yı oldukça eskimiş elbiseler içinde gördü. Ona:

– Bu halin ne? diye sorunca, kadın:

– Kardeşin Ebü’d–Derdâ dünya malı ve zevklerine önem vermez, dedi. O esnada Ebü’d–Derdâ eve geldi ve hazırlattığı yemeği Selmân’a ikram edip:

– Buyurun, yemeğinizi yiyin, ben oruçluyum, dedi. Selmân:

– Sen yemedikçe ben de yemem, diye karşılık verdi. Bunun üzerine Ebü’d–Derdâ sofraya oturup yemek yedi. Gece olunca Ebü’d–Derdâ teheccüd namazı kılmaya hazırlandı. Selmân ona:

– Uyu dedi. Ebü’d–Derdâ uyudu, bir müddet sonra tekrar kalkmaya davrandı. Selmân yine:

– Uyu, diyerek onu kaldırmadı. Gecenin sonlarına doğru Selmân:

– Şimdi kalk, dedi ve her ikisi birlikte namaz kıldılar. Sonra Selmân, Ebü’d–Derdâ’ya şöyle dedi:

– Senin üzerinde Rabbinin hakkı vardır, nefsinin hakkı vardır, ailenin hakkı vardır. Hak sahiplerinin her birine haklarını ver.

Sonra Ebü’d–Derdâ, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’ e gidip olup biteni anlattı. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Selmân doğru söylemiş” buyurdu.

Buhârî, Savm 51, Edeb 86.

152. Ebû Muhammed Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’e benim şöyle dediğim haber ve–rilmiş:

Allah’a yemin ederim ki, yaşadığım sürece gündüzleri muhakkak oruç tutup, geceleri de ibâdet ve tâatle uyanık geçireceğim. Bunun üze–rine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana:

– “Bunları söyleyen sen misin?” diye sordu. Ben de kendisine:

– Anam babam sana feda olsun, ya Resûlallah! Evet, ben böyle söylemiştim, dedim. Buyurdular ki:

– “Sen buna güç yetiremezsin. Hem oruç tut, hem iftar et; hem uykunu al, hem ibadet et; her aydan üç gün oruç tut; çünkü her iyiliğe on misli ecir ve sevap vardır. Bu ise bütün zamanını oruçlu geçirmek gibidir. ” Bunun üzerine ben:

– Bunun daha çoğunu yapmaya gücüm yeter, dedim. Peygamber Efendimiz:

– “O halde bir gün oruç tut, iki gün tutma” buyurdu. Ben:

– Ama ben bundan daha fazlasını yapabilirim, deyince Resûl–i Ekrem:

– “Öyleyse bir gün oruç tut, bir gün tutma; bu Dâvûd aleyhisselâm’ın orucu olup, oruçların en ölçülü olanıdır” buyurdular.

Bir başka rivayette: “Bu, oruçların en faziletlisidir” şeklindedir. Ben:

– Bundan daha faziletlisine de gücüm yeter, dedim. Peygamberimiz:

– “Bundan daha faziletlisi yoktur” buyurdu.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in tavsiye etmiş olduğu, ayda üç gün orucu kabul etmem, bana ehlimden ve malımdan daha sevimli olacakmış.

Bir rivayete göre:

“Senin gündüzleri oruçlu, geceleri uyanık geçirdiğin bana haber verilmedi mi sanıyorsun?” buyurmuştu. Ben de:

– Elbette haber verilmiştir, yâ Resûlallah! dedim. Bunun üzerine:

– “Böyle yapma, bazı kere oruç tut, bazan tutma; gece hem uyu, hem de teheccüde kalk. Şüphesiz senin üzerinde vücudunun hakkı vardır, iki gözünün hakkı vardır, hanımının hakkı vardır, ziyaretçilerinin hakkı vardır. Şüphesiz her aydan üç gün oruç tutman sana yeter. Çünkü senin için her iyiliğin on misli karşılığı vardır; bu da bütün zamanının oruçlu olması demektir. ” Abdullah der ki:

– Ben artırdıkça iş aleyhime döndü. Sonra ben:

– Yâ Resûlallah! Ben kendimde güç ve kuvvet buluyorum, dedim. Buyurdular ki:

– “O halde Allah’ın Nebisi Dâvûd’un orucunu tut, daha fazlasını yapma. ”

– Dâvûd orucu nedir? diye sordum.

– “Senenin yarısını oruçlu geçirmektir” buyurdu.

Abdullah yaşlandıktan sonra:

– Keşke Allah’ın Resûlü’nün ruhsatını kabul etmiş olsaydım, der dururdu.

Bir başka rivayet şöyledir:

– “Senin bütün günleri oruçlu geçirdiğinden ve her gece Kur’an’ı okuduğundan haberdar olmadığımı mı sanıyorsun?” Bunun üzerine ben:

– Elbette haberdarsındır, yâ Resûlallah! Fakat ben bununla sadece hayra ulaşmayı diliyorum, dedim. Peygamber Efendimiz:

– “Allah’ın Nebîsi Dâvûd’un orucunu tut, çünkü o insanların en çok ibadet edeni idi. Ayda bir defa da Kur’an’ı hatmet” buyurdu.

Ben ise:

– Ya Resûlallah! Benim bundan daha fazlasına gücüm yeter, dedim. Peygamberimiz:

– “O halde yirmi günde bir hatmet” buyurdu. Ben yine:

– Ya Resûlallah! Bundan daha fazlasını yapabilirim, dedim. O:

– “Öyleyse on günde bir hatmet” buyurdu. Ben tekrar:

– Bundan daha fazlasına gücüm yeter, yâ Nebîyyallah! diye ısrar edince:

– “Şu halde yedi günde bir hatim yap, artık bunun üzerine artırma” buyurdular. Ben artırdıkça, aleyhime artırıldı. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem bana dedi ki:

– “Şüphesiz ki sen bilmiyorsun, belki ömrün uzun olur?”

Abdullah İbni Amr der ki:

– Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’ in bana söylediği hale döndüm. İhtiyarlayınca, onun ruhsatını kabul etmiş olmayı çok arzu ettim.

Bir başka rivayette ise şöyledir:

“Senin çocuklarının da senin üzerinde hakları vardır. ”

Bir diğer rivayette:

“Bütün zamanını oruçlu geçirenin orucu yoktur. ” Bu sözünü üç defa tekrarladı.

Bir diğer rivayette:

“Allah’a en sevimli olan oruç, Dâvûd aleyhisselâm’ın orucudur. Allah’a en sevimli namaz da Dâvûd aleyhisselâm’ın namazıdır. Dâvûd aleyhisselâm gecenin yarısını uyuyarak geçirir, sonra üçte birinde namaz için kalkar, altıda birinde yine uyurdu. Bir gün oruç tutar, bir gün tutmazdı. Düşmanla karşılaştığında kaçmazdı. ”

Başka bir rivayet de şu şekildedir:

Abdullah şöyle demiştir:

Babam beni soyca üstün bir hanımla evlendirdi. Zaman zaman geli–ninin yanına gelir gider, ona beni sorarmış. O da dermiş ki:

– O ne iyi erkektir, evine geldiğimden beri yatağıma ayak basmadı, ne halde olduğumu da araştırmadı.

Vaziyet böyle devam edip gidince, babam durumu Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’e anlatmış, Peygamberimiz:

– “Onu benimle görüştür” buyurmuş. Daha sonra ben Resûl–i Ekrem ile karşılaştım. Bana:

– “Nasıl oruç tutuyorsun?” diye sordu. Ben de:

– Her gün, dedim. Sonra:

– “Nasıl hatim yapıyorsun?” dedi. Ben:

– Her gece, diye cevap verdim.

Abdullah İbni Amr daha önce geçen konuşmalarının benzerini anlattı. O, geceleyin rahat etmek için, okuduğu Kur’an’ın yedide birini, gündüz aile fertlerinden birine okuyup dinletirdi. Güçlü ve kuvvetli olmak istediğinde, bir kaç gün oruç tutmazdı. Sonra oruç tutmadığı günleri sayar, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’e verdiği sözden caymış olmamak için, tutamadığı günler kadar orucu kazâ ederdi.

Buhârî, Savm 55, 56, 57, Teheccüd 7, Enbiyâ 37, Nikâh 89; Müslim, Sıyâm 181–193

153. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in kâtiplerinden Ebû Rib’î Hanzala İbni Rebî‘ el–Üseydî şöyle demiştir:

Ebû Bekir benimle karşılaştı ve bana:

– Nasılsın, ey Hanzala? diye sordu. Ben de:

– Hanzala münafık oldu, dedim. Ebû Bekir:

– Sübhânellah, sen ne diyorsun? dedi. Ben cevaben dedim ki:

– Bizler, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yanında bulunu–yoruz. Bize cennet ve cehennemden bahsediyor, sanki gözlerimizle görüyormuşuz gibi oluyoruz. Onun huzurundan ayrılıp çoluk çocuğumuzun yanına ve işlerimizin başına dönünce, çok şeyi unutuyoruz.

Ebû Bekir radıyallahu anh dedi ki:

– Allah'a yemin ederim ki, biz de benzeri şeylerle karşı karşıyayız. Ben ve Ebû Bekir birlikte yola düştük ve Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem' in huzuruna girdik. Ben:

– Ya Resûlallah! Hanzala münafık oldu, dedim. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem :

– "Bu ne demek?" dedi. Ben:

– Ya Resûlallah! Senin yanında bulunuyoruz, bize cennet ve cehennemden bahsediyorsun; sanki onları gözümüzle görüyor gibi oluyoruz. Senin huzurundan çıkıp da çoluk çocuğumuzun yanına ve işimizin başına dönünce, çoğunu unutuyoruz, dedim. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem :

– "Nefsimi gücü ve kudretiyle elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki, şayet siz, benim yanımda bulunduğunuz hâl üzere devam edip zikir üzere olabilseydiniz, yataklarınızda ve yollarınızda melekler sizinle musafaha ederlerdi. Fakat ey Hanzala, bir saatinizi ibadete, bir saatinizi de dünya işlerinize ayırınız" buyurdu ve bu sözünü üç defa tekrarladı.

Müslim, Tevbe 12–13. Ayrıca bk. Tirmizî, Kıyâmet 59

154. Abdullah İbni Abbas radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem insanlara hitap ederken, ayakta duran bir adam gördü ve onun kim olduğunu sordu. Ashâb:

– O, Ebu İsrâîl'dir. Güneşte durmayı, oturmamayı, gölgelenmemeyi, konuşmamayı ve sürekli oruç tutmayı adamıştır, dediler. Bunun üzerine Nebî sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Ona söyleyiniz! Konuşsun, gölgelensin, otursun ve orucunu tamamlasın" buyurdular.

Buhârî, Eymân 31. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Eymân 19

155. Ömer İbni Hattâb radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse, geceleri okuduğu zikir ve duasını okumadan veya tamamlayamadan uyur da, sonra onu sabah namazı ile öğle namazı arasında okursa, gece okumuş gibi sevap kazanır. ”

Müslim, Müsâfirîn 142. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu’ 19; Tirmizî, Cum’a 56; Nesâî, Kıyâmü’l–leyl 65; İbni Mâce, İkâme 177

156. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle dedi:

“Ey Abdullah! Filan kimse gibi olma, çünkü o gece ibadetine devam ederken, sonra geceleri ibadet etmeyi terketti. ”

Buhârî, Teheccüd 19; Müslim, Sıyâm 185

157. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, ağrı, sancı veya benzer bir sebeple gece namazını geçirirse, bir sonraki günün gündüzünde on iki rek’at namaz kılardı.

Müslim, Müsafirîn 140

158. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivâyet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Herhangi bir konuyu size emredip yasaklamadığım sürece, siz de beni kendi halime bırakınız. Sizden önceki ümmetleri çok sual sormaları ve peygamberlerine karşı münakaşaya dalmaları helâk etti. Size herhangi bir şeyi yasakladığım zaman ondan kesinlikle sakınınız, bir şeyi emrettiğimde de onu, gücünüz yettiği ölçüde yerine getiriniz. ”

Buhârî, İ’tisâm 2; Müslim, Hac 412, Fezâil 130–131. Ayrıca bk. Tirmizî, İlim 17; Nesâî, Hac 1; İbni Mâce, Mukaddime 1

159. Ebû Necih İrbâz İbni Sâriye radıyallahu anh şöyle dedi:

“Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize çok tesirli bir öğüt verdi. Bu öğütten dolayı kalpler ürperdi, gözler yaşardı. Bizler:

– Ey Allah’ın Resûlü! Bu öğüt, sanki ayrılmak üzere olan birinin öğüdüne benziyor, bari bize bir tavsiyede bulun, dedik. Bunun üzerine:

– “Size, Allah’a çok saygı duymanızı, başınıza bir Habeşli köle bile emir olsa, onu dinleyip itaat etmenizi tavsiye ederim. Benden sonra sağ kalıp uzunca bir hayat sürenler pek çok ihtilaflar görecekler. O zaman sizin üzerinize gerekli olan, benim sünnetime ve doğru yolda olan Hulefâ–yi Râşidîn’in sünnetine sarılmanızdır. Bu sünnetlere sımsıkı sarılınız. Sonradan ortaya çıkarılmış bid’atlardan şiddetle kaçınınız. Çünkü her bid’at dalâlettir, sapıklıktır” buyurdular.

Ebû Dâvûd, Sünnet 5; Tirmizi, İlim 16. Ayrıca bk. İbni Mâce, Mukaddime 6

160. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivâyet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“İstemeyenler dışında, ümmetimin tamamı cennete girer” buyurdu. Bunun üzerine:

– Ey Allah’ın elçisi, cennete girmeyi kim istemez ki? denildi. Peygamber Efendimiz:

– “Bana itaat edenler cennete girer, bana karşı gelenler cenneti istememiş demektir” buyurdu.

Buhârî, İ’tisâm 2

161. Ebû Müslim (veya Ebû İyâs) Seleme İbni Amr İbni Ekvâ radıyallahu anh’ın naklettiğine göre, bir adam Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem’ in yanında sol eliyle yemek yedi. Peygamber Efendimiz adama:

– “Sağ elinle ye” buyurdu. Adam:

– Bir türlü yapamıyorum, dedi. Bunun üzerine Peygamberimiz:

– “Yapamaz ol” diye beddua etti.

Çünkü adamın Resûl–i Ekrem’i dinlememesi, kibrinden dolayı idi. Bu beddua üzerine, adam elini ağzına götüremez oldu.

Müslim, Eşribe 107. Ayrıca bk. Buhârî, Et’ime 2; Ebû Dâvûd, Et’ime 19; Tirmizî, Et’ime 47; İbni Mâce, Et’ime 8

162. Ebû Abdullah Nu’mân İbni Beşîr radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ya saflarınızı düzeltirsiniz, ya da Allah Teâlâ sizin aranıza düşmanlık, buğz ve kalblerinize ihtilâf koyar da birbirinizden yüz çevirirsiniz. ”

Buhârî, Ezân 71; Müslim, Salât 127. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 93; Tirmizî, Mevâkît 53; İbn Mace, İkâme 50

Müslim’in bir başka rivâyeti şöyledir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sanki okları düzeltir gibi saflarımızı düzeltirdi. Bizim buna alıştığımızı görünceye kadar böyle yapmaya devam etti. Kendisi bir gün namaza çıktı ve namaz kıldıracağı yerde durdu. Tam tekbir almak üzere iken göğsü saf hizasından dışarı çıkmış bir adam gördü. Bunun üzerine şöyle buyurdu:

“Ey Allah’ın kulları! Ya saflarınızı düzeltirsiniz, ya da Allah Teâlâ sizin aranıza düşmanlık, buğz ve kalblerinize ihtilâf koyar da birbirinize yüz çevirirsiniz. ”

Müslim, Salât 128

163. Ebû Mûsâ radıyallahu anh şöyle dedi:

Medine’de bir ev, geceleyin ev halkı ile birlikte yanmıştı. Durum Peygamber Efendimiz’e haber verilince:

– “Ateş size düşmandır. Uyuyacağınız zaman onu söndürünüz” buyurdular.

Buhârî, İsti’zan 49 ; Müslim, Eşribe 101. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb, 46

164. Yine Ebû Mûsâ el–Eş’arî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah’ın benimle göndermiş olduğu hidâyet ve ilim, yeryüzüne yağan bol yağmura benzer. Yağmurun yağdığı yerin bir bölümü ve–rimli bir topraktır: Yağmur suyunu emer, bol çayır ve ot bitirir. Bir kısmı da suyu emmeyip üstünde tutan çorak bir yerdir. Allah burada biriken sudan insanları faydalandırır. Hem kendileri içer, hem de hayvanlarını sular ve ziraatlarını o su sayesinde yaparlar. Yağmurun yağdığı bir yer daha vardır ki, düz ve hiçbir bitki bitmeyen kaypak arazidir. Ne su tutar, ne de ot bitirir. İşte bu, Allah’ın dininde anlayışlı olan ve Allah’ın benimle gönderdiği hidâyet ve ilim kendisine fayda veren, onu hem öğrenen hem öğreten kimse ile, buna başını kaldırıp kulak vermeyen, Allah’ın benimle gönderdiği hidâyeti kabul etmeyen kimsenin benzeridir. ”

Buhârî, İlim 20; Müslim, Fezâil 15

165. Câbir radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Benim ve sizin durumunuz, ateş yakıp da, ateşine cırcır böcekleri ve pervaneler düşmeye başlayınca, onlara engel olmaya çalışan adamın durumuna benzer. Ben sizi ateşten korumak için kuşaklarınızdan tutuyorum, siz ise benim elimden kurtulmaya, ateşe girmeye çalışıyorsunuz. ”

Müslim, Fezâil 19. Ayrıca bk. Buhârî, Rikâk 26; Tirmizî, Edeb 82

166. Câbir radıyallahu anh’den rivâyet olunduğuna göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem parmakları yalamayı, yemek tabağını silmeyi emretti ve:

“Sizler, gerçekten bereketin hangisinde olduğunu bilemezsiniz” buyurdu.

Müslim’in bir başka rivayeti şöyledir:

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden birinizin lokması düştüğünde hemen onu alsın ve üze–rine yapışanları temizleyip yesin, onu şeytana bırakmasın. Parmaklarını yalamadıkça da elini mendile silmesin. Çünkü o kimse, bereketin yemeğin neresinde olduğunu bilemez. ”

Yine Müslim’e ait bir diğer rivâyet şöyledir:

Peygamberimiz şöyle buyurmuşlardır:

“Şüphesiz şeytan sizden birinizin her işinde hazır olur. Hatta yemeği esnasında bile yanında bulunur. Sizin birinizin lokması düşerse, üzerine yapışanları temizleyip yesin. Lokmasını şeytana bırakmasın. ”

Müslim, Eşribe 133–135.

167. İbni Abbâs radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, va’z etmek üzere aramızda doğrulup ayağa kalktı ve şöyle buyurdu:

“Ey insanlar! Şüphesiz ki siz yalınayak, çıplak ve sünnetsiz olarak Allah’ın huzuruna toplanacaksınız. ‘İlk defa yoktan var ettiğimiz gibi yeniden yaratacağız, bu va’dimizdir. Biz gerçekten bunu yapmaya muktediriz’ [Enbiyâ sûresi (21), 104]. Haberiniz olsun! Kıyamet günü insanların ilk giydirileni İbrahim aleyhisselâm’dır. Haberiniz olsun! Ümmetimden bir takım kimseler getirilip sol tarafa, cehennem tarafına sevk edileceklerdir. Ben:

– Ey Rabbim! Bunlar benim ashâbım, benim ümmetim, derim. Bunun üzerine:

– Sen, bunların senden sonra ne bid’atler ortaya çıkarıp ne kötülükler yaptıklarını bilmezsin, denir. Bunun üzerine ben, sâlih kul İsâ aleyhisselâm’ın dediği gibi derim:

“Ben aralarında bulunduğum sürece durumlarını gözettim; fakat sen beni öldürüp aralarından alınca, onların denetleyicisi ve gözetleyeni sadece sen oldun. Sen her şeye hakkıyla şâhitsin. Onları cezalandıracaksan şüphesiz ki

onlar senin kullarındır. Eğer onları bağışlayacaksan, mutlak güçlü ve hikmet sahibi ancak sensin” [Mâide sûresi (5), 117–118].

Bunun üzerine bana şöyle denilir:

Gerçekten onlar, sen kendilerinden ayrıldığından beri, topukları üzerinde geri dönüp, dindarlıktan dinsizliğe yönelmeye devam ettiler. ”

Buhârî, Enbiyâ 8, Rikâk 45; Müslim, Cennet 58. Ayrıca bk, Tirmizî, Kıyâmet 3; Nesâî, Cenâiz 119

168. Ebû Saîd Abdullah İbni Mugaffel radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sapan taşı atmayı yasakladı ve:

“Sapan taşı av avlamaz, düşman öldürmez. Sadece göz çıkarır ve diş kırar” buyurdu.

Buhârî, Edeb 122; Müslim, Sayd 54. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Diyât 19, Edeb 166; Nesâî, Kasâme 40; İbn Mace, Sayd 11

Müslim’in bir başka rivâyeti şöyledir:

İbni Mugaffel’in yakınlarından biri sapanla taş atmıştı. İbni Mugaffel o kimseyi sapanla taş atmaktan nehyetti ve kendisine şunları söyledi:

Şüphesiz Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sapanla taş atmayı yasakladı ve:

– “Bununla av avlanılmaz” buyurdu. Bu adam daha sonra yine atınca, İbni Mugaffel şunları söyledi:

–Ben sana Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in bundan nehyettiğini haber veriyorum, sen ise aynı şeyi yapıyorsun. Eğer bunu bir daha yapacaksan, seninle asla konuşmayacağım.

Müslim, Sayd 56

169. Âbis İbni Rabîa şöyle dedi:

Ben, Ömer İbni Hattâb'ın Hacerülesved'i öptüğünü gördüm. O esnada diyordu ki:

Ben senin taş olduğunu, bir fayda ve zarar veremeyeceğini bili–yorum. Şâyet Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem' in seni öptüğünü görmeseydim, ben de öpmezdim.

Buhârî, Hac 50; Müslim, Hac 251

170. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem' e: "Göklerde ve yerde olanların hepsi Allah'ındır. İçinizdekini açıklasanız da, gizleseniz de, Allah sizi o yüzden hesaba çeker ve neticede dilediğini bağışlar, dilediğine de azâb eder. Allah, her şeye gücü yetendir" [Bakara sûresi(2), 284] anlamındaki âyet nazil olunca, bu durum Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashâbına ağır geldi. Bunun üzerine sahâbe, Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem'in huzuruna gelerek dizleri üzerine çöküp şöyle dediler:

– Ey Allah'ın Resûlü! Biz, namaz, cihad, oruç ve sadaka gibi gücümüz yeten amellerle mükellef kılınmıştık. Oysa şimdi sana, gönlümüze gelen ve kalbimizden geçen şeylerden de hesaba çekileceğimize dair bu âyet nazil oldu; buna güç yetiremiyoruz. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden önce kendilerine kitap verilen yahudi ve hıristiyanların dediği gibi, işittik ve isyan ettik demek mi istiyorsunuz? Bilâkis siz, işittik ve itaat ettik. Ey Rabbimiz! Bizi mağfiret eyle, bizi bağışla, nihayet dönüş sadece sanadır, deyiniz. "

Sahâbîler bu sözleri okuyup, dilleri de ona güzelce alışınca, Allah Teâla peşinden şu âyeti indirdi:

"Resûl, Rabbinden kendisine indirilene iman etti, mü'minler de iman ettiler. Hepsi, Allah'a, meleklerine, kitaplarına, resullerine inandılar. Peygamberleri arasında hiç bir ayrım yapmayız, dediler. İşittik ve itaat ettik bağışlamanı dileriz ey Rabbimiz, dönüş de ancak sanadır dediler" [Bakara sûresi (2), 285].

Ashâb inen âyetin gereğini yapıp, bu sözü söylemeye alışınca, Allah Teâlâ daha önceki âyetin hükmünü neshetti, şu âyeti indirdi: “Allah hiç kimseye gücünün üstünde bir şey teklif etmez. Herkesin kazandığı iyilik kendi yararına, kötülük de kendi zararınadır. Ey Rabbimiz! Unutur veya yanılırsak bizi sorguya çekme!” Allah Teâlâ: “Evet” buyurdu. “Ey Rabbimiz, bizden öncekilere yüklediğin gibi, bize ağır yük yükleme. ” Allah Teâlâ: “Evet” buyurdu. “Ey Rabbimiz! Gücümüzün yetmeyeceği şeyleri de bize taşıtma. Bizi bağışla, kusurlarımızı yok say, bize acı. Sen mevlâmızsın, o kâfirler gürûhuna karşı bize yardım et” [Bakara sûresi (2), 286] Allah Teâlâ: “Evet” buyurdu.

Müslim, Îmân 199

BİDATLARDAN SAKINMAK

171. Âişe radıyallahu anhâ’dan rivâyet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim bizim bu dinimizde ondan olmayan bir şey ortaya çıkarırsa, o şey kabul edilmez. ”

Müslim’in bir rivayeti şöyledir:

“Kim bizim dinimizde olmayan bir şey yaparsa o merduttur, makbul değildir. ”

Buhârî, Sulh 5; Müslim, Akdiye 17, 18. Ayrıca bk. İbni Mâce, Mukaddime 2

172. Câbir radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hutbe irad ettiği zaman gözleri kızarır, sesi yükselir, “Düşman sabah ve akşam üzerinize hücum edecek, kendinizi koruyunuz” diye ordusunu uyaran kumandan gibi öfkesi artar ve şehadet parmağı ile orta parmağını bir araya getirerek:

“Benimle kıyametin arası şu iki parmağın arası kadar yaklaştığı sırada ben peygamber olarak gönderildim” derdi. Sonra da sözlerine şöyle devam ederdi:

“Bundan sonra söyleyeceğim şudur ki: Sözün en hayırlısı Allah’ın kitabıdır. Yolların en hayırlısı Muhammed sallallahu aleyhi ve sel–lem’ in yoludur. İşlerin en kötüsü, sonradan ortaya çıkarılmış olan bid’atlardır. Her bid’at dalâlettir, sapıklıktır. ” Sonra da şöyle buyurdu:

“Ben her mü’mine kendi nefsinden daha ileriyim, daha üstünüm. Bir kimse ölürken mal bıra-kırsa o mal kendi yakınlarına aittir. Fakat borç veya yetimler bırakırsa, o borç bana aittir; yetimlere bakmak da benim görevimdir. ”

Müslim, Cum’a 43. Ayrıca bk. İbni Mâce, Mukaddime 7

173. Ebû Amr Cerîr İbni Abdullah radıyallahu anh şöyle dedi:

Birgün erken vakitlerde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’ in huzurunda idik. O esnada, kaplan derisine benzeyen alaca çizgili elbise veya abalarını delerek başlarından geçirmiş ve kılıçlarını kuşanmış, tamamına yakını, belki de hepsi Mudar kabilesine mensup neredeyse çıplak vaziyette bir topluluk çıkageldi. Onları bu derece fakir görünce, Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem’ in yüzünün rengi değişti. Eve girdi ve sonra da çıkıp Bilâl’e ezan okumasını emretti; o da okudu. Bilâl kâmet getirdi ve Allah Resûlü namaz kıldırdı. Daha sonra Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem bir hutbe irad etti ve şöyle buyurdu:

“Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan, ondan eşini var eden ve ikisinden pek çok kadın ve erkek meydana getiren Rabbinize hürmetsizlikten sakının. Allah şüphesiz hepinizi görüp gözetmektedir” [Nisâ sûresi (4), 1].

Sonra da Haşr suresinin sonundaki şu âyeti okudu:

“Ey iman edenler! Allah’dan korkun, herkes yarın için ne hazırladığına baksın” [Haşr sûresi (59), 18]. Sonra:

“Her bir fert, altınından, gümüşünden, elbisesinden, bir sa’ bile olsa buğdayından, hurmasından sadaka versin; hatta yarım hurma bile olsa sadaka versin” buyurdu.

Bunun üzerine ensardan bir adam, ağırlığından dolayı neredeyse kaldırmaktan aciz kaldığı, hatta kaldıramadığı bir torba getirdi. Ahali birbiri peşine sökün edip sıraya girmişti. Sonunda yiyecek ve giyecekten iki yığın oluştuğunu gördüm. Baktım ki Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem’ in yüzü gülüyor, sanki altın gibi parlıyordu. Sonra Peygamber Efendimiz şöyle buyurdu:

“İslâm’da iyi bir çığır açan kimseye, bunun sevabı vardır. O çığırda yürüyenlerin sevabından da kendisine verilir. Fakat onların sevabından hiçbir şey noksanlaşmaz. Her kim de İslâm’da kötü bir çığır açarsa, o kişiye onun günahı vardır. O kötü çığırda yürüyenlerin günahından da ona pay ayırılır. Fakat onların günahından da hiçbir şey noksanlaşmaz. ”

Müslim, Zekât 69. Ayrıca bk. Nesâî, Zekât 64

174. İbni Mes’ûd radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Haksız olarak öldürülen her kişinin kanından bir pay, Âdem’in ilk oğluna ayrılır. Çünkü o, insan öldürme çığırını ilk başlatan kişidir. ”

Buhârî, Cenâiz 33, Enbiyâ 1, Diyât 2, İ’tisâm 15; Müslim, Kasâme 27. Ayrıca bk. Tirmizî, İlm 4; Nesâî, Tahrim 1; İbn Mâce, Diyât 1

175. Bedir ehlinden ve ensardan olan Ebû Mes’ûd Ukbe İbni Amr radıyallahu anh’ den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir iyiliğe öncülük eden kimseye o iyiliği yapanın ecri gibi sevap vardır. ”

Müslim, İmâre 133. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 115; Tirmizî, İlim 14

176. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İnsanları doğru yola çağıran kimseye, kendisine uyanların sevabı gibi sevap verilir. Ona uyanların sevaplarından da hiçbir şey eksilmez. Başkalarını sapıklığa çağıran kimseye de, kendisine uyanların günahı gibi günah verilir. Ona uyanların günahlarından da hiçbir şey eksilmez. ”

Müslim, İlim 16. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sünnet 6; Tirmizî, İlim 15; İbni Mâce, Mukaddime 14

177. Ebü’l–Abbâs Sehl İbn Sa’d es–Sâidî radiyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Hayber Gazvesi gününde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yarın sancağı, Allah’ın kendisinin eliyle fethi nasib edeceği, Allah’ı ve Resûlü’nü seven, Al-lah’ın ve Resûlü’nün de kendisini sevdiği bir kişiye vereceğim. ”

Gazveye iştirak edenler, sancağın aralarından kime verileceğini düşünüp konuşarak geceyi geçirdiler. Sabah olunca, sancağın kendisine verileceği ümidi ile bütün sahâbîler Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem’ in huzuruna koştular. Peygamber Efendimiz:

– “Ali İbni Ebû Tâlib nerede?” diye sordu. Sahâbîler:

– Ey Allah’ın Resûlü! O gözlerinden rahatsız, dediler.

Bunun üzerine Peygamberimiz:

– “Ona haber verecek birini gönderiniz” buyurdular. Ali derhal getirildi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun gözlerini tükürüğüyle tedavi ederek kendisine dua etti. O kadar ki, hiç ağrısı yokmuş gibi oldu. Peygamber sancağı ona verdi. Ali:

– Ya Resûlallah! Onlar da bizim gibi mü’min oluncaya kadar mı savaşacağım? dedi. Resûl–i Ekrem:

“Acele etmeden, gayet sakin bir şekilde onların yanına var, kendilerini İslâm’a davet et, uymaları gereken ilâhî yükümlülükleri kendilerine haber ver. Allah’a yemin ederim ki, senin vasıtanla Allah’ın bir tek kişiye hidâyet

vermesi, senin için kırmızı develere sahip olmakdan daha hayırlıdır” buyurdu.

Buhârî, Fezâilü’s–sahâbe 9; Müslim, Fezâliü’s–sahâbe 34

178. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Eslem kabilesinden bir delikanlı şöyle dedi:

–E y Allah’ın Resûlü! Ben gazveye katılmak istiyorum, fakat harb için gerekli olan malzemelerim yok. Hz. Peygamber:

– “Filan kişiye git; o harbe gitmek üzere hazırlanmıştı, fakat hastalandı” buyurdu. Delikanlı o kişiye gitti ve:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sana selam ediyor ve harb için hazırladığın malzemeleri bana vermeni söylüyor, dedi. Bunun üzerine adam hanımına:

– Hanım! Hazırladığım harb malzemelerinin hepsini bu delikanlıya ver; onlardan hiçbir şey geriye bırakma. Allah hakkı için, onlardan hiçbir şey bırakma ki, berekete nâil olalım, dedi.

Müslim, İmâre 134

179. Ebû Abdurrahman Zeyd İbni Hâlid el–Cühenî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim Allah yolunda cihada gidecek bir gaziyi techiz eder, cihad için gerekli olan ihtiyaçlarını karşılarsa, âdeta cihada gitmiş gibi sevab kazanır. Cihada giden gazinin arkada bıraktığı ailesine güzelce bakıp onların ihtiyaçlarını karşılayan kimse de sanki cihad yapmış gibi sevap kazanır. ”

Buhârî, Cihâd 38; Müslim, İmâre 135–136. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 20; Tirmizî, Fezâilü’l–cihâd 6; Nesâî, Cihâd 44

180. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Hüzeyl kabilesinin Lihyânoğulları üzerine ordu sevketmek istedi. Bu sebeple şöyle buyurdu:

“İki kişiden biri cihada gitsin. Kazanılacak sevap ikisi arasında ortaktır. ”

Müslim, İmâre 137

181. İbni Abbas radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Ravha mevkiinde bir deve kervanına rastladı ve:

– “Sizler kimlersiniz?” dedi. Onlar:

– Biz müslümanlarız, sen kimsin? diye sordular.

Peygamber efendimiz:

– “Ben Allah’ın Resulüyüm” dedi. İçlerinden bir kadın, küçük bir çocuğu Peygamberimiz’e doğru kaldırarak:

– Bu çocuğun haccı olur mu? diye sordu. Resûlullah Efendimiz:

– “Evet, ayrıca sana da sevap vardır” buyurdu.

Müslim, Hac 409. Ayrıca bk. Ebu Dâvûd, Menâsik 7

182. Ebû Mûsâ el–Eş’arî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kendisine emredileni tamı tamına, eksiksiz olarak ve gönül hoşluğu ile yerine getirip verilmesi istenilen kişiye veren güvenilir müslüman kasadar, sadaka veren iki kişiden biridir. ”

Buhârî, Vekâlet 16; Müslim, Zekât 79. Ayrıca bk. Buhârî, Zekât 25, İcâre 1; Nesâî, Zekât 57, 67

Bir rivayette: “Emredileni veren” şeklindedir.

NASİHAT

183. Ebû Rukayye Temîm İbni Evs ed–Dârî radıyallahu anh’ den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem :

“Din nasihattır” buyurdu. Biz kendisine:

– Kimin için nasihattır? dedik. Peygamber Efendimiz:

– “Allah, Kitabı, Resûlü, mü’minlerin yöneticileri ve tüm müslümanlar için nasihattır” buyurdu.

Müslim, Îmân 95. Ayrıca bk. Buhârî, Îmân 42; Ebû Dâvûd, Edeb 59; Tirmizî, Birr 17; Nesâî, Bey’at 31, 41

184. Cerîr İbni Abdullah radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’ e namazı tam olarak kılmak, zekâtı hakkıyla vermek, her müslümana nasihat etmek üzere biat ettim.

Buhârî, Îmân 42, Mevâkît 3, Zekât 2; Müslim, Îmân 97–98. Ayrıca bk. Nesâi, Bey’at 6, 17

185. Enes radıyallahu anh’ den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz, kendisi için arzu edip istediği şeyi, din kardeşi için de arzu edip istemedikçe, gerçek anlamda iman etmiş olmaz. ”

Buhârî, Îmân 7; Müslim, Îmân 71–72. Ayrıca bk. Tirmizî, Kıyâmet 59; Nesâî, Îmân 19, 33; İbn Mâce, Mukaddime 9

186. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’ i şöyle buyururken işittim dedi:

“Kim bir kötülük görürse, onu eliyle değiştirsin. Şayet eliyle değiştirmeye gücü yetmezse, diliyle değiştirsin. Diliyle değiştirmeye de gücü yetmezse, kalbiyle düzeltme cihetine gitsin ki, bu imanın en zayıf derecesidir. ”

Müslim, Îmân 78. Ayrıca bk. Tirmizî, Fiten 11; Nesâî, Îmân 17

187. İbni Mes’ûd radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ’nın benden önceki her bir ümmete gönderdiği peygamberin, kendi ümmeti içinde sünnetine sarılan ve emrine uyan ihlâslı ve seçkin yakın çevresi ve ashâbı vardı. Bu samimi çevre ve ashâbından sonra, yapmadıklarını söyleyen ve emrolunmadıklarını yapan kimseler onların yerini aldı. Böyle kimselerle eliyle cihad eden mü’mindir, diliyle cihad eden mü’mindir; kalbiyle cihad eden de mü’mindir. Bu kadarcığı da bulunmayanda hardal tanesi ağırlığında bile iman yoktur. ”

Müslim, Îmân 80

188. Ebü’l–Velid Ubâde İbni Sâmit radıyallahu anh şöyle dedi:

Biz Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’ e zorlukta ve kolaylıkta, sevinçli ve kederli anlarda, başkaları bize tercih edildiği zamanlarda kendisini dinleyip itaat etmeye, açıkça küfür sayılan bir şey yapmadıkları sürece devleti yönetenlerin işlerine karışmamaya, nerede olursak olalım hakkı söyleyeceğimize ve Allah hakkı için hiçbir kınayıcının kınamasından korkmayacağımıza dair bey’at ettik.

Buhârî, Ahkâm 42; Müslim, İmâre 41. Ayrıca bk. Nesâî, Bey’at 1, 2, 3; İbn Mâce, Cihâd 41

189. Nu’mân İbni Beşîr radıyallahu anhümâ’ dan rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah’ın çizdiği sınırları aşmayarak orada duranlarla bu sınırları aşıp ihlâl edenler, bir gemiye binmek üzere kur’a çeken topluluğa benzerler. Onlardan bir kısmı geminin üst katına, bir kısmı da alt katına yerleşmişlerdi. Alt kattakiler su almak istediklerinde üst kattakilerin yanından geçiyorlardı. Alt katta oturanlar:

Hissemize düşen yerden bir delik açsak, üst katımızda oturanlara eziyet vermemiş oluruz, dediler.

Şayet üstte oturanlar, bu isteklerini yerine getirmek için alttakileri serbest bırakırlarsa, hepsi birlikte batar helâk olurlar. Eğer bunu önlerlerse, hem kendileri kurtulur, hem de onları kurtarmış olurlar. ”

Buhârî, Şirket 6; Şehâdât 30. Ayrıca bk. Tirmizî, Fiten 12

190. Mü’minlerin annesi, Ümmü Seleme Hint Binti Ebû Ümeyye Huzeyfe radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizin üzerinize birtakım emirler, yöneticiler tayin olunacaktır. Onların dine uygun olan işlerini iyi bulur, uygun olmayanlarını ise hoş karşılamaz, tenkit edersiniz. Kim hoş karşılamaz, kerih görürse günahdan korunmuş olur. Kim de tenkit eder, onların kötülüklerine engel olmaya çalışırsa, kurtuluşa erer. Fakat kim de razı ve hoşnut olur, onla-ra uyarsa isyan etmiş olur. ” Bunun üzerine sahâbe–i kirâm:

– Ya Resûlallah! Onlarla savaşmayalım mı? dediler.

Peygamber Efendimiz:

–”Aranızda namaz kıldıkları sürece hayır” buyurdu.

Müslim, İmâre 63

191. Mü’minlerin annesi, Ümmü’l–Hakem Zeyneb Binti Cahş radıyallahu anhâ’ nın anlattığına göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sel–lem, korkudan titreyerek onun yanına girdi ve:

“Allah’dan başka ilah yoktur. Yaklaşan şerden dolayı vay Arabın haline! Bugün Ye’cûc ve Me’cûc’un seddinden şu kadar yer açıldı” buyurdu ve baş parmağı ile şehadet parmağını birleştirerek halka yaptı. Bunun üzerine ben:

– Ey Allah’ın Resûlü! İçimizde iyiler de olduğu halde helâk olur muyuz, dedim? Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem :

– “Kötülük ve günahlar çoğaldığı vakit, evet” buyurdu.

Buhârî, Fiten 4, 28; Müslim, Fiten 1. Ayrıca bk. Buhârî, Enbiyâ 7, Menâkıb 25; Ebû Dâvûd, Fiten 1; Tirmizî, Fiten 23; İbn Mâce, Fiten 9

192. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem :

“Yol ve sokaklara oturmaktan sakınınız” buyurdu. Sahâbîler:

– Ya Resûlallah! Bizim yol ve sokaklara oturmaktan vazgeçmemiz mümkün değil, çünkü lüzumlu işlerimizi orada konuşuyoruz, dediler. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem :

–”Vazgeçemiyorsanız ve mutlaka oturmak zorunda kalıyorsanız, o halde yolun hakkını veriniz” buyurdular. Bunun üzerine:

– Yolun hakkı nedir ki, ya Resûlallah? diye sordular. Peygamberimiz:

–”Gözü haramlardan korumak, gelip geçene eziyet vermemek, verilen selâma mukabelede bulunmak, iyiliği tavsiye edip kötülükten sakındırma vazifesini yerine getirmek” buyurdular.

Buhârî, Mezâlim 22, İsti’zân 2; Müslim, Libâs 114. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 12

193. İbni Abbas radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre; Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, bir adamın elinde altın bir yüzük gördü, onu çıkardı ve attı. Sonra da şöyle bu-yurdu:

“Sizden biriniz ateşten bir köze yönelip, onu eline mi alıyor?” Hz. Peygamber gittikten sonra o adama:

– Yüzüğünü al da ondan uygun bir şekilde faydalan, denildi. Bu kişi ise:

– Hayır Allah’a yemin ederim ki, Allah Resûlü onu attıktan sonra onu ebediyyen almayacağım, dedi.

Müslim, Libâs 52

194. Ebû Saîd Hasan el–Basrî’den rivayet edildiğine göre, Âiz İbni Amr radıyallahu anh Ubeydullah İbni Ziyâd’ın yanına girdi ve:

– Ey oğlum! Ben, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’ in “Yöneticilerin en kötüsü, idaresi altındaki insanlara karşı katı ve kaba davrananlardır” buyurduğunu işittim, sakın sen onlardan olma, dedi.

Ubeydullah İbni Ziyâd, Âiz’e:

– Sen otur! Çünkü sen Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’ in ashabının, unun kepeği gibi döküntü takımındansın, dedi. Âiz İbni Amr:

– Onlar arasında unun kepeği gibi döküntü takımından olan mı var ki? Unun kepeği gibi döküntü takımından olanlar onlardan sonra ve onlar dışındakilerin arasından çıktı, dedi.

Müslim, İmâre 23

195. Huzeyfe radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Canımı gücü ve kudretiyle elinde tutan Allah’a yemin ederim ki, ya iyilikleri emreder ve kötülüklerden nehyedersiniz, ya da Allah kendi katından yakın zamanda üzerinize bir azab gönderir. Sonra Allah’a yalvarıp dua edersiniz ama, duanız kabul edilmez. ”

Tirmizî, Fiten 9

196. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh’ den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cihadın en faziletlisi, zâlim sultanın karşısında hakkı ve adaleti söylemektir. ”

Ebû Dâvûd, Melâhim 17; Tirmizî, Fiten 13. Ayrıca bk. Nesâî, Bey’at 37; İbni Mâce, Fiten 20

197. Ebû Abdullah Târık İbni Şihâb el–Becelî el–Ahmesî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem ayağını özengiye koymuş vaziyette iken, bir adam:

– Hangi cihad daha faziletlidir, diye sordu? Peygamberimiz:

– “Zâlim sultan katında söylenen hak söz” buyurdular.

Nesâî, Bey’at 37. Ayrıca bir önceki hadisin kaynaklarına bakınız.

198. İbni Mes’ûd radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İsrailoğulları arasında dinden sapma, ilk defa şöyle başladı:

Bir adam bir başka adama rastlar ve:

Bana baksana! Allah’dan kork ve yapmakta olduğun şeyi terket. Çünkü bu sana helâl değildir, derdi. Ertesi gün, aynı işi yaparken o adamla tekrar karşılaşır ve kendisini yaptığı kötü işten nehyetmediği gibi, onunla yiyip içmekten ve birlikte olmaktan da çekinmezdi. Onlar böyle yapınca Allah Teâlâ kalblerini birbirine benzetti. Sonra Resûl–i Ekrem şu âyeti okudu:

“İsrâiloğullarından kâfir olanlar Dâvud’un ve Meryem oğlu İsâ’nın diliyle lânetlenmişlerdir. Bunun sebebi, baş kaldırmaları ve aşırı gitmeleriydi. Birbirlerinin yaptıkları fenalıklara mani olmuyorlardı. Yapmakta oldukları ne kötü idi! Onlardan çoğunun inkâr edenleri dost edindiklerini görürsün. Nefislerinin onlara âhiret hayatı için hazırladığı şeyler ne kötüdür! Allah onlara gazab etmiştir, onlar azab içinde temelli kalacaklardır. Eğer Allah’a Peygamber’e ve ona indirilen Kur’an’a inanmış olsalardı, onları dost edinmezlerdi, fakat onların çoğu yoldan çıkmış kimselerdir” [Mâide sûresi (5), 77–81].

Hz. Peygamber bu âyetleri okuduktan sonra şöyle buyurdu:

“Hayır, Allah’a yemin ederim ki, ya iyiliği emreder, kötülükten nehyeder, zâlimin elini tutup zulmüne mani olur, onu hakka döndürür ve hak üzerinde tutarsınız; ya da Allah Teâlâ kalblerinizi birbirine benzetir, sonra da İsrâiloğullarına lânet ettiği gibi size de lânet eder. ”

Ebû Dâvûd, Melâhim 17; Tirmizî, Tefsîru sûre (5), 6, 7

Yukarıdaki tercüme Ebû Dâvûd’un metnine aittir. Tirmizî’nin metninin tercümesi ise şöyledir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İsrâiloğulları günahlara daldıklarında, âlimleri onları nehyettiyse de onlar işledikleri günahları terketmediler. Bu defa âlimleri de onlarla birlikte oturdular, beraberce yediler, içtiler. Bunun üzerine Allah Teâlâ da onların kalblerini birbirine benzetti. Dâvûd ve Meryem oğlu İsâ’nın diliyle onlara lânet etti. Bu onların isyan etmeleri ve haddi aşmaları sebebiyle idi. ”

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yaslandığı yerden doğrulup oturarak:

“Hayır! Canımı gücü ve kudretiyle elinde tutan Allah’a yemin ederim ki, onları hakka boyun eğdirinceye kadar bu böyle devam edecektir” buyurdular.

199. Ebû Bekir es–Sıddîk radıyallahu anh şöyle dedi:

Ey insanlar! Şüphesiz siz şu âyeti okuyorsunuz:

“Ey inananlar! Siz kendinize bakın, doğru yolda iseniz sapıtan kimse size zarar veremez. Hepinizin dönüşü Allah’adır. İşlemekte olduklarınızı size haber verecektir” [Mâide sûresi (5), 105]. Oysa ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken işittim:

“Şüphesiz ki insanlar zâlimi görüp de onun zulmüne engel olmaz–larsa, Allah’ın kendi katından göndereceği bir azabı hepsine umumileştirmesi yakındır. ”

Ebû Dâvûd, Melâhim 17; Tirmizî, Fiten 8; Tefsîru sûre (5), 17. Ayrıca bk. İbni Mâce, Fiten 20

200. Ebû Zeyd Üsâme İbni Zeyd İbni Hârise radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’ i şöyle buyururken işittim:

“Kıyamet günü bir adam getirilir ve cehennem ateşine atılır. Bağırsakları karnından dışarı çıkar ve onlarla birlikte değirmen döndüren merkeb gibi döner durur. Cehennem halkı onun yanına toplanırlar ve derler ki:

– Ey filân! Sana ne oldu? Sen iyiliği emredip kötülükten nehyetmez miydin? O kişi de:

– Evet, iyiliği emrederdim, fakat kendim yapmazdım, münkerden nehyederdim, fakat kendim yapardım, der. ”

Buhârî, Bed’ül–halk 10; Müslim, Zühd 51

201. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’ den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Münafığın alâmeti üçtür: Konuşunca yalan söyler, söz verince sözünden cayar, kendisine bir şey emanet edildiğinde hıyanet eder. ”

Buhârî, Îmân 24; Müslim, Îmân 107–108. Ayrıca bk. Buhârî, Şehâdât 28, Vesâyâ 8, Mezâlim 17, Cizye 17, Edeb 69; Tirmizî, Îmân 14

Bir rivayette: “Oruç tutsa, namaz kılsa ve kendini mümin zannetse bile” buyurulur (Müslim Îmân 109).

202. Huzeyfe İbni’l–Yemân radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize iki olayı haber verdi. Bunlardan birini gördüm, diğerini de bekliyorum. Hz. Peygamber bize şunları söyledi:

“Şüphesiz ki emanet, insanların kalblerinin ta derinliklerine kök salıp yerleşti. Sonra Kur’an indi. Bu sayede insanlar Kur’an’dan ve sünnetten emaneti öğrendiler. ” Sonra Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize emanetin kalkmasından bahsetti ve şöyle dedi:

“İnsan bir kere uyur ve kalbinden emanet çekilip alınır, ondan belli belirsiz bir iz kalır. Sonra bir kere daha uyur, yine kalbinden emanet alınır; bu defa da ayağının üzerinde yuvarladığın korun bıraktığı iz gibi bir eseri kalır. Sen onu içinde hiçbir şey olmadığı halde kabarık görürsün. ” Daha sonra Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem eline çakıl taşları alarak ayağının üzerinde yuvarladı. Sözlerine de şöyle devam etti:

“Neticede insan o hale gelir ki, insanlar alış–veriş yaparlar da, neredeyse emaneti yerine getirecek bir kişi bile kalmaz. Hatta şöyle denilir:

“Filan oğulları arasında emin bir adam varmış. ” Bir başka kişi hakkında da: “Ne kadar cesur, ne kadar zarif, ne kadar akıllı bir kişi” denilir. Oysa

kalbinde hardal tanesi kadar bile iman yoktur. ”

Şüphesiz ki bir zamanlar, sizin hanginizle alış–veriş yapacağıma aldırmazdım. Çünkü alış–veriş yaptığım kişi müslümansa, dini kendisini benim hakkımı vermeye yöneltirdi. Şayet hıristiyan veya yahudi ise, va–lisi benim hakkımı vermeye onu sevkederdi. Fakat bugün sizden sadece belli birkaç kişiyle alış–veriş yapıyorum.

Buhârî, Rikak 35, Fiten 13; Müslim, Îmân 230. Ayrıca bk. Tirmizî, Fiten 17; İbn Mâce, Fiten 27

203. Huzeyfe ve Ebû Hüreyre radıyallahu anhümâ’ dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Şanı yüce ve üstün olan Allah, insanları bir araya toplar. Mü’minler ayağa kalkarlar ve cennet kendilerine yaklaştırılır. Âdem aleyhisselâm’a gelirler ve derler ki:

– Ey babamız! Bize cennetin açılmasını iste! Âdem der ki:

– Sizi cennetten çıkaran, babanızın hatasından başka ne ki? Ben bu işin ehli değilim. Siz, Al-lah’ın dostu olan oğlum İbrahim’e gidiniz. Bunun üzerine İbrahim’e giderler, o da:

– Ben bu işin ehli değilim. Ben geriden geriye, uzaktan halîl idim. Siz, Allah Teâlâ’nın kendisiyle konuştuğu Mûsâ’ya gidiniz der. Onlar Mûsâ’ya giderler. Mûsâ kendilerine:

– Ben bu işin ehli değilim. Siz Allah’ın kelimesi ve ruhu olan İsâ’ya gidiniz, der. İsâ’ya geldiklerinde:

– Ben bu işin ehli değilim, diye karşılık verir. Bunun üzerine onlar, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’e giderler. O da hemen ayağa kalkar ve kendisine şefaat için izin verilir. Emanet ve rahim (akrabalık bağı) gönderilir ve bu ikisi sıratın sağ ve solunda dururlar. Sizin ilk kafileniz şimşek gibi geçer. Ben:

– Annem babam feda olsun, şimşek gibi geçmek nedir? dedim. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

–”Şimşeği görmediniz mi? Göz açıp yumacak kadar bir zamanda geçip gidiverir!” buyurdu. Sonrakiler rüzgâr gibi, kuş gibi, koşucular gibi geçerler. Onları amelleri böyle süratli geçirir. Peygamberiniz sırat üzerinde durup şöyle der:

–”Ey Rabbim! Selâmete çıkar, selâmete çıkar. ”

Neticede, kulların amelleri kendilerini sırattan geçirmede âciz kalır. O kadar ki, yürümeye gücü yetmeyen bir adam oturağı üzerinde sürünerek gelir. Sıratın iki tarafında emrolunduklarını yakalamakla memur asılı çengeller vardır. Bazıları yaralanmış vaziyette kurtulur, bazıları da cehenneme yuvarlanır. ”

Ebu Hüreyre’nin nefsi elinde olan Allah’a yemin ederim ki, cehennemin dibi yetmiş yıllık mesafe kadar derinliktedir.

Müslim, Îmân 329

204. Ebû Hubeyb Abdullah ibni Zübeyr radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Cemel vak’ası gününde, (muharebe) durunca (babam) Zübeyr beni çağırdı. Ben de hemen ayağa kalkıp yanına vardım, dedi ki:

– Ey oğulcuğum! Bugün öldürülenler ya zâlim veya mazlumdur. Bana gelince, bugün mazlum olarak öldürüleceğim kanaatindeyim. En büyük düşüncelerimden biri, elbetteki borçlarımdır. Ne dersin, borçlarımızı ödedikten sonra malımızdan geriye birşey kalır mı? Sonra şöyle devam etti:

– Ey oğulcuğum! Malımı sat, borcumu öde. Malının kalanı olursa üçte birini vasiyet etti. Vasiyet ettiğinin üçte birinin de Abdullah’ın çocukları olan torunlarına verilmesini istedi ve:

– Borçları ödedikten sonra malımızdan birşey kalırsa, üçte biri senin oğullarına aittir, dedi.

Hişâm diyor ki:

– Abdullah’ın çocukları, Zübeyr’in Hubeyb ve Abbâd gibi bazı çocuklarının akranı idiler. O gün onun dokuz oğlu ile dokuz kızı bulunuyordu.

Abdullah der ki:

– Borcunu bana vasiyet edip duruyor ve:

– Ey oğulcuğum! Şayet borcumdan bir kısmını ödemekten aciz kalırsan, Mevlâm’dan yardım dile, diyordu. Allah’a yemin ederim ki, ben ne demek istediğini tam anlayamadım ve:

– Babacığım, Mevlân kim? dedim. O:

– Mevlâm, Allah! dedi.

– Allah’a yemin ederim ki, onun borcunu ödemekte sıkıntıya düştükçe:

– Ey Zübeyr’in Mevlâsı! Onun borcunu öde, derdim. Hemen ödeyiverirdi.

Zübeyr’in oğlu Abdullah sözüne devamla der ki:

Zübeyr, altın ve gümüş bırakmadan öldürüldü. Sadece bir bölümü Gâbe’de bulunan arazi bıraktı. Bir de on biri Medine’de, ikisi Basra’da, biri Kûfe’de ve biri de Mısır’da evler bıraktı. Abdullah sözüne şöyle devam etti:

Babamın üzerindeki borçlar şöyle olmuştu: Bir kimse kendisine gelir, ona bir emanet bırakmak ister, babam Zübeyr ise:

– Hayır, emanet olmaz, fakat borç olarak bırak. Çünkü ben onun zayi olmasından korkarım, derdi.

Zübeyr hayatı boyunca ne bir valilik, ne harac toplama memurluğu, ne de başka bir idârî görevde bulunmadı. Sadece Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem veya Ebû Bekir, Ömer ve Osman ile birlikte cihada iştirak etti.

Abdullah diyor ki:

Babamın üzerindeki borçları hesapladım, iki milyon iki yüzbin rakamını buldum.

Hakîm İbni Hizâm, Abdullah İbni Zübeyr ile karşılaştı ve:

– Ey kardeşimin oğlu! Kardeşimin borcu ne kadar? diye sordu. Borcu gizledim ve:

– Yüzbin, dedim. Bunun üzerine Hâkim:

– Allah’a yemin ederim ki, malınızın buna yeteceği kanaatinde değilim, dedi. Abdullah:

– İki milyon iki yüzbine ne dersin? deyince, Hâkim:

– Buna güç yetirebileceğinizi zannetmiyorum. Borçtan ödeme yapmakta âciz kalacak olursanız benden yardım isteyin, dedi. Abdullah diyor ki:

Zübeyr, Gâbe mevkiindeki araziyi yüz yetmişbine satın almıştı, Abdullah orayı bir milyon altı yüzbine sattı. Sonra kalktı ve:

– Kimin Zübeyr’de alacağı varsa, Gâbe’de bize gelsin! diye ilan etti. Bunun üzerine Zübeyr’den dörtyüz bin alacaklı olan Abdullah İbni Ca’fer, Zübeyr’in oğlu Abdullah’a geldi ve:

– Dilerseniz alacağımdan vazgeçip bağışlayayım, dedi. Abdullah:

– Hayır, dedi. Bunun üzerine Abdullah İbni Ca’fer:

– Şayet borcunuzdan bir bölümünü te’hir etmek isterseniz, benim alacağımı geri bırakabilirsiniz, dedi. Zübeyr’in oğlu Abdullah:

– Hayır, bunu da istemiyoruz deyince, Abdullah İbni Ca’fer:

– O halde bana araziden bir parça ayırın, dedi. Abdullah İbni Zübeyr de:

– Şuradan şuraya kadar olan arazi senin olsun, dedi.

Abdullah, kalan araziden bir bölümünü de sattı. Babası Zübeyr'in kalan borçlarını ödeyip bitirdi. Araziden dört buçuk sehim de arttı. Abdullah kalkıp Muâviye'nin huzuruna gitti. Orada Amr İbn Osman, Münzir İbni Zübeyr ve İbni Zem'a da vardı. Muâviye, Abdullah İbni Zübeyr'e:

– Gâbe'ye ne kadar değer biçildi? diye sordu. Abdullah:

– Her sehim için yüzbin, dedi. Muâviye:

– Bunlardan ne kadarı kaldı? dedi. Bunun üzerine Münzir İbni Zübeyr:

– Ben ondan bir sehimi yüzbine aldım dedi. Amr İbni Osman :

– Bir sehimini de ben yüzbine aldım dedi. İbni Zem'a:

– Bir sehimini de ben yüzbine aldım, dedi. Muâviye:

– Şimde geriye ne kadar kaldı? diye sordu. Abdullah İbni Zübeyr:

– Bir buçuk sehim, dedi. Muâviye:

– Kalan bir buçuk sehimi de ben yüz ellibine satın aldım, dedi. Abdullah İbni Ca'fer, kendi hissesini Muâviye'ye altı yüzbine sattı.

Abdullah İbni Zübeyr, babasının borçlarını ödeyip bitirince, Zübeyr'in diğer çocukları, Abdullah'a:

– Mirasımızı aramızda taksim et, dediler. Abdullah:

– Allah'a yemin ederim ki, dört sene süreyle hac mevsiminde:

Kimin Zübeyr'de alacağı varsa bize gelsin, borcunu ödeyelim, diye ilan etmedikçe, Zübeyr'in mirasını paylaştırmayacağım, dedi. Dört sene boyunca bu şekilde ilan etti. Dört sene geçince, mirası taksim etti ve (babası Zübeyr'in vasiyeti olan) üçte birini ayırdı. Zübeyr'in dört karısı vardı. Onlardan her birine bir milyon ikiyüzbin düştü. Buna göre Zübeyr'in bütün malı elli milyon iki yüzbin tutmaktadır.

Buhârî, Farzü'l–humus 13

205. Câbir radıyallahu anh’ den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Zulümden sakınıp kaçınınız. Çünkü zulüm, kıyamet gününde zâlime zifiri karanlık olacaktır. Cimrilikten de sakınınız. Çünkü cimrilik sizden önceki ümmetleri helâk etmiş, onları birbirlerinin haksız yere kanlarını dökmeye, haramlarını helâl saymaya sevketmiştir. ”

Müslim, Birr 56

206. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kıyamet gününde, haklar sahiplerine mutlaka verilecektir. Hatta boynuzsuz koyun için, boynuzlu koyundan kısas alınacaktır. ”

Müslim, Birr 60. Ayrıca bk. Tirmizî, Kıyâmet 2

207. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem aramızda iken Vedâ haccı’ndan söz ediyorduk, ama Vedâ haccı’nın ne olduğunu bilmiyorduk. Nihayet, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Allah’a hamd ve senada bulundu, sonra da deccâldan bahsederek onun hakkında uzunca bilgi verdi. Şunları söyledi:

“Allah Teâlâ’nın gönderdiği her peygamber, ümmetini deccâl konusunda uyarmıştır. Nuh ve ondan sonraki peygamberler, ümmetlerini bu konuda uyarıp sakındırdılar. Şüphesiz ki o sizin aranızda çıkarsa, onun durumu ve hali size gizli kalmaz. Rabbinizin tek gözü kör olmadığı size gizli kalan, bilmediğiniz bir şey değildir. Deccalin ise, sağ gözü kör olup, sanki salkımından dışarı fırlamış yaş bir üzüm tanesi gibidir. Uyanık olunuz! Allah Teâlâ birbirinizin kanlarını ve mallarını, şu ayınızda bugününüzü haram kıldığı gibi, birbirinize haram kılmıştır. Dikkat ediniz, sizlere tebliğ ettim mi?”

Ashâb–ı kirâm:

– Evet tebliğ ettin, dediler. Peygamberimiz:

–”Allahım! Şahit ol” diye üç defa tekrarladı. Sonra da:

“Size yazık olur, bakınız, sakın benden sonra birbirinizin boynunu vurup da küffara dönmeyiniz” buyurdular.

Buhârî, Meğâzî 77. Bir bölümü için bk. Müslim, Îmân 274, Fiten 100

208. Âişe radıyallahu anhâ’ dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim bir karış mikdarı bir yere haksız olarak zulümle sahip olursa, o yerin yedi katı boynuna geçirilir. ”

Buhârî, Mezâlim 13, Bed’ül–halk 2; Müslim, Müsâkât 139–142. Ayrıca bk. Tirmizî, Diyât 21

209. Ebû Mûsâ el–Eş’arî radıyallahu anh’ den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Hiç şüphesiz Allah zâlime mühlet verir. Onu yakalayınca da kaçmasına fırsat vermez. ” Sonra şu âyet–i kerîmeyi okudu:

“Rabbin, zâlim bir kasaba halkını yakalarken işte böyle yakalar. O’nun yakalaması gerçekten çok acı ve çetindir. ” [Hûd sûresi (11), 102].

Buhârî, Tefsîru sûre (11); Müslim, Birr 61. Ayrıca bk. Tirmizî Tefsîru sûre (11); İbni Mâce, Fiten 22

210. Muâz radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem beni (yönetici olarak Yemen’e) gönderdi ve şunları söyledi:

“Sen kitap ehli olan bir topluma gidiyorsun, Onları, Allah’dan başka ilah olmadığına ve benim Allah’ın Resûlü olduğuma şahitlik etmeye dâvet et. Eğer onlar, bu dâvete uyup itaat ederlerse, Allah’ın kendilerine her bir gün ve gecede beş vakit namazı kesin olarak farz kıldığını bildir. Şayet buna da

itaat ederlerse, Allah Teâlâ’nın, zenginlerinden alınıp fakirlerine verilmek üzere, kendilerine zekâtı mutlak surette farz kıldığını bildir. Buna da itaat edip uydukları takdirde, onların mallarının en gözde ve kıymetli olanlarını almaktan sakın. Mazlumun bedduasını almaktan da son derece çekin, çünkü onun bedduası ile Allah arasında bir perde yoktur. ”

Buhârî, Zekât 41, 63, Meğâzî 60, Tevhîd 1; Müslim, Îmân 29, 31. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Zekât 5; Tirmizî, Zekât 6; Nesâî, Zekât 46; İbni Mâce, Zekât 1

211. Ebû Humeyd Abdurrahman İbni Sa’d es–Sâidî radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Ezd kabilesinden İbni Lütbiyye denilen bir adamı zekât toplamak üzere görevlendirmişti. Bu zât vazifesini yapıp Resûlullah’ın huzuruna gelince:

Şu mallar sizindir, şunlar da bana hediye edilenlerdir, dedi. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem minberde ayağa kalkdı ve Allah’a hamd ü senâdan sonra şöyle buyurdu:

“Size söyleyeceğime gelince: Allah Teâlâ’nın benim idareme verdiği işlerden birine sizlerden birini görevli tayin ediyorum, sonra da o kişi dönüp geliyor ve bana diyor ki:

Şunlar size ait olanlardır; şunlar da bana hediye edilenler.

Eğer o kişi sözünde doğru ise, babasının veya anasının evinde otursaydı da kendisine hediyesi gelseydi ya! Allah’a yemin ederim ki, sizden biriniz haksız olarak bir şey alırsa, kıyamet gününde o aldığı şeyi yüklenmiş vaziyette Allah’ın huzuruna çıkar. Ben sizden herhangi birinizin, Allah’ın huzuruna böğüren bir deve veya bir inek yahut da meleyen bir koyun yüklenmiş vaziyette mi çıkacağınızı kesinlikle bilemem. ”

Sonra Resûlullah koltuklarının altının beyazı görülecek kadar ellerini yukarıya kaldırıp:

“Allahım! Tebliğ ettim mi?” buyurdu.

Buhârî, Hiyel 15, Zekât 3, Hibe 17, Cihâd 189, Eymân 3, Ahkâm 24; Müslim, İmâre 26–27. Ayrıca bk. Ebû Davûd, İmâre 11; Nesâî, Zekât 6

212. Ebû Hüreyre radıyallahu anh' den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kimin üzerinde din kardeşinin ırzı, namusu veya malıyla ilgili bir zulüm varsa altın ve gümüşün bulunmayacağı kıyamet günü gelmeden önce o kimseyle helalleşsin. Yoksa kendisinin sâlih amelleri varsa, yaptığı zulüm mikdarınca sevaplarından alınır, (hak sahibine verilir.) Şâyet iyilikleri yoksa, kendisine zulüm yaptığı kardeşinin günahlarından alınarak onun üzerine yükletilir. "

Buhârî, Mezâlim 10, Rikak 48

213. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ' dan rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Müslüman, dilinden ve elinden müslümanların zarar görmediği kimsedir. Muhâcir ise, Al-lah'ın yasakladığı şeylerden uzak duran kimsedir. "

Buhârî, Îmân 4–5, Rikâk 26; Müslim, Îmân 64–65. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 2; Tirmizî, Kıyâmet 52, Îmân 12; Nesâî, Îmân 8, 9, 11

214. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhüma şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in seferde bazı yükleme hizmetlerini gören ve kendisine Kirkire denilen bir adam vardı. Adam öldü. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

"O cehennemdedir" buyurdu.

Sahâbe gelip adamın evindeki eşyalarına baktılar; ganimet malından çaldığı bir abâ buldular.

Buhârî, Cihâd 190. Ayrıca bk. İbni Mâce, Cihâd 34

215. Ebû Bekre Nüfey' İbni Hâris radıyallahu anh' den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Zaman, Allah’ın gökleri ve yeri yarattığı günkü şekliyle dönmektedir. Bir yıl on iki aydır. Bunlardan dördü haram olan aydır. Üçü birbiri ardınca gelen, zilkade, zilhicce ve muharremdir. Biri ise cemaziyelâhir ile şâbân arasında bulunan ve Mudar kabilesinin daha çok değer verdiği receb ayıdır. ” Peygamberimiz:

– “Bu hangi aydır?” diye sordu. Biz:

– Allah ve Resûlü daha iyi bilir, dedik. Bunun üzerine Hz. Peygamber sustu. O kadar ki, biz aya başka bir ad vereceğini zannettik.

–”Bu ay zilhicce değil mi?” dedi, biz:

– Evet, dedik.

– “Bu hangi beldedir?” diye sordu, biz:

– Allah ve Resulü daha iyi bilir, dedik. Bunun üzerine Hz. Peygamber bir süre sustu. Biz, bu şehre başka bir ad vereceğini zannettik:

– “Burası Belde–i Haram (Mekke) değil mi?” dedi, biz:

– Evet, dedik.

– “Bu hangi gün?” diye sordu, biz:

– Allah ve Resûlü daha iyi bilir, dedik. Bir müddet sustu. Öyle ki biz o güne başka bir ad vereceğini zannettik.

– “Bugün kurban günü değil mi?” dedi, biz:

– Evet, diye cevap verdik. Sonra Resulullah sözlerine şöyle devam etti:

“Şüphesiz ki, sizin kanlarınız, mallarınız, ırz ve namusunuz, şeref ve haysiyetiniz, şu gününüzün, şu beldenizin ve şu ayınızın haram olduğu gibi, birbirinize haram kılınmıştır. Rabbinize kavuşacaksınız ve o size amellerinizi soracak. Sakın benden sonra birbirinizin boynunu vurarak kâfirlere dönmeyiniz. Dikkat ediniz! Burada bulunanlar bulunmayanlara sözlerimi ulaştırsın. Umulur ki, sözlerim kendilerine ulaştırılan bazı

kimseler, sözümü işiten bazı kimselerden daha iyi anlayıp koruyabilirler. ” Hz. Peygamber, sonra:

– “Dikkat edin, tebliğ ettim mi?” diye sordu, biz:

– Evet, diye cevap verdik. Resûl–i Ekrem:

– “Allahım! Şahit ol” buyurdular.

Buhârî, Hac 132; Müslim, Kasâme 29

216. Ebû Ümâme İyâs İbni Sa’lebe el–Hârisî radıyallahu anh’ den rivayet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yemin ederek bir müslümanın hakkını alan kimseye, Allah cehennemi vâcip kılar, cenneti de haram eder. ”

Bir adam dedi ki:

– Ya Resûlallah! Şayet o küçük ve değersiz bir şey ise?

Bunun üzerine Peygamberimiz:

“Misvak ağacından bir dal bile olsa böyledir” buyurdu.

Müslim, Îmân 218. Ayrıca bk. Nesâî, Kudât 30; İbni Mâce, Ahkâm 8

217. Adî İbni Amîre radıyallahu anh şöyle dedi:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’ in şöyle buyurduğunu duydum:

“Mal tahsili için memur tayin ettiğimiz bir kimse, bizden bir iğneyi veya ondan daha küçük bir şeyi gizlese, bu hıyanet olur ve o şeyi kıyamet günü getirir. ”

Bunun üzerine ensardan siyah tenli bir adam ayağa kalktı, –ben sanki onu görüyor gibiyim–:

– Ya Resûlallah! Benden görevlendirmeni geri al, dedi.

Peygamberimiz:

– “Sana ne oldu?” buyurdu. Adam:

– Senin söylediklerini işittim, dedi. Peygamber efendimiz:

– “Ben o sözü şimdi de söylüyorum: Sizden kimi mâlî bir göreve tayin edersek, o malın azını da çoğunu da getirsin. O maldan kendisine verileni alır, yasaklanandan ise vazgeçer. ”

Müslim, İmâre 30. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Akdiye 5

218. Ömer İbni Hattâb radıyallahu anh şöyle dedi:

Hayber Gazvesi günü idi. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in ashabından bir grup geldi ve:

– Falanca şehittir, falanca da şehittir, dediler.

Sonra bir adamın yanından geçtiler:

– Falanca kimse de şehittir, dediler. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Hayır, ben onu, ganimetten çaldığı bir hırka –veya bir abâ– içinde cehennemde gördüm” buyurdu.

Müslim, Îmân 182. Ayrıca bk. Dârimî, Siyer 48

219. Ebû Katâde Hâris İbni Rib’î radıyallahu anh’ den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashâbın arasında ayağa kalkarak, onlara, Allah yolunda cihadın ve Allah’a imanın amellerin en üstünü olduğundan bahsetti. Ashâbdan bir kişi ayağa kalkarak:

– Ya Resûlallah! Eğer ben Allah yolunda öldürülürsem, bu şehitlik benim günahlarıma keffâret olur mu, ne dersiniz? diye sordu. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Evet, eğer sabrederek, karşılığını sadece Allah’tan umarak, cepheden kaçmaksızın Allah yolunda öldürülürsen, günahlarına keffâret olur”

buyurdu.

Sonra Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem :

– “Nasıl demiştin?” diye sordu. Adam:

– Eğer ben Allah yolunda öldürülürsem, bu şehitlik benim günahlarıma keffâret olur mu, ne dersiniz? demiştim.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Evet, eğer sen sabrederek, ecrini sadece Allah’tan bekleyerek ve cepheden kaçmaksızın, Allah yolunda öldürülürsen, günahlarına keffâret olur. Ancak borçların bunun dışındadır. Bunu bana Cibrîl söyledi” buyurdu.

Müslim, İmâre 117

220. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Müflis kimdir, biliyor musunuz?” diye sordu. Ashâb:

– Bizim aramızda müflis, parası va malı olmayan kimsedir, dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Şüphesiz ki ümmetimin müflisi, kıyamet günü namaz, oruç ve zekât sevabıyla gelip, fakat şuna sövüp, buna zina isnâd ve iftirası yapıp, şunun malını yiyip, bunun kanını döküp, şunu dövüp, bu se–beple iyiliklerinin sevabı şuna buna verilen ve üzerindeki kul hakları bitmeden sevapları biterse, hak sahiplerinin günahları kendisine yükletilip sonra da cehenneme atılan kimsedir” buyurdular.

Müslim, Birr 59. Ayrıca bk. Tirmizî, Kıyâmet 2

221. Ümmü Seleme radıyallau anhâ’ dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ben sadece bir beşerim. Sizler bana yargılanmak üzere geliyorsunuz. Belki sizin biriniz, delilini getirmekte diğerinizden daha becerikli ve daha üstün

anlatımlı olabilir. Ben de dinlediğime göre o kimsenin lehinde hüküm veririm. Kimin lehine kardeşinin hakkını alıp hüküm vermişsem, ona cehennemden bir parça ayırmış olurum. ”

Buhârî, Şehâdât 27, Hıyel 10, Ahkâm 20; Müslim, Akdiye 4. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Akdiye 7, Edeb 87; Tirmizî, Ahkâm, 11, 18; Nesâî, Kudât 12, 33; İbni Mâce, Ahkâm 5

222. İbni Ömer radıyallahu anhümâ’ dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Haram kan dökmediği müddetçe mü’min, Allah’ın rahmetini ummaya devam eder. ”

Buhârî, Diyât 1

223. Hamza’nın eşi Havle Binti Sâmir el–Ensârîye radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’ in şöyle buyurduğunu işittim:

“Şüphesiz ki, haksız olarak Allah’ın malını kullanan kimseler, kıyamet gününde cehennemi hak ederler. ”

Buhârî, Hums 7

224. Ebû Mûsâ el–Eş’arî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Mü’minin mü’mine karşı durumu, bir parçası diğer parçasını sımsıkı kenetleyip tutan binalar gibidir. ”

Hz. Peygamber bunu açıklamak için, iki elinin parmaklarını birbiri arasına geçirerek kenetledi.

Buhârî, Salât 88, Mezâlim 5; Müslim, Birr 65. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 18; Nesâî, Zekât 67

225. Ebû Mûsâ radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yanında ok varken mescidlerimize veya çarşı–pazarımıza uğrayan kimse, müslümanlardan herhangi birine onlardan bir zarar gelmemesi için, okunun ucunun demirlerini eliyle tutsun. ”

Buhârî, Salât 66, Fiten 7; Müslim, Birr 120–124. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 65; Nesâî, Mesâcid 26; İbn Mâce, Edeb 51

226. Numân İbni Beşir radıyallahu anhümâ’ dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Mü’minler birbirlerini sevmekte, birbirlerine acımakta ve birbirlerini korumakta bir vücuda benzerler. Vücudun bir uzvu hasta olduğu zaman, diğer uzuvlar da bu sebeple uykusuzluğa ve ateşli hastalığa tutulurlar. ”

Buhârî, Edeb 27; Müslim, Birr 66

227. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem, Ali radıyallahu anh’in oğlu Hasan’ı öpmüştü. O sırada Akra İbni Hâbis de Peygamberimiz’in yanında bulunuyordu. Akra:

Benim on tane çocuğum var, onlardan hiç birini öpmedim, dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona hayretle bakıp:

“Merhamet etmeyen kimseye merhamet olunmaz” buyurdular.

Buhârî, Edeb 18; Müslim, Fezâil 65. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 145; Tirmizî, Birr 12

228. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Çölde yaşayan bedevîlerden bir grup Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’ in huzuruna geldiler ve:

– Siz çocuklarınızı öpüyor musunuz? diye sordular. Peygamberimiz:

– “Evet” buyurdu. Onlar:

– Fakat biz, Allah’a yemin ederiz ki, onları öpmüyoruz, dediler. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Allah sizin kalblerinizden merhamet duygusunu çıkarıp almışsa, ben ne yapabilirim ki!” buyurdu.

Buhârî, Edeb 18; Müslim, Fezâil 164. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 3

229. Cerîr İbni Abdullah radıyallahu anh’den rivâyet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İnsanlara merhamet göstermeyen kimseye Allah da merhamet etmez. ”

Buhârî, Edeb 18, Tevhîd 2; Müslim, Fezâil 66. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 16, Zühd 48

230. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz, insanlara namaz kıldırdığı zaman, hafif tutsun. Çünkü onların arasında zayıf, hasta ve yaşlılar vardır. Herhangi biriniz kendi başına namaz kıldığında ise dilediği kadar uzatsın. ”

Buhârî, İlim 28, Ezân 62; Müslim, Salât 183–186. Ayrıca bk. Tirmizî, Salât 61; Nesâî, İmâmet 35; İbni Mâce, İkâme 48, 49

231. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, bir işi yapmayı çok istediği halde, onu ahali de yapmaya kalkar da üzerlerine farz kılınır diye korktuğu için, yapmaktan vazgeçerdi.

Buhârî, Teheccüd 5; Müslim, Müsâfirîn 77. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu‘ 12

232. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem, kendilerine acıdığı için, sahâbenin iftar etmeksizin peşpeşe oruç tutmalarını yasakladı. Onlar:

– Fakat sen bunu yapıyorsun, dediklerinde:

– “Ben sizin durumunuzda değilim. Ben, Rabbim beni yedirmiş ve içirmiş vaziyette geceliyo-rum” buyurdular.

Buhârî, Savm 20, 48; Müslim, Sıyâm 55, 61

233. Ebû Katâde Hâris İbni Rib’î radıyallahu anh’ den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ben, uzatmayı arzu ederek, namaza dururum da, bir çocuğun ağlamasını işitir, onun annesine güçlük çıkarıp üzmekten hoşlanmadığım için, namazı kısa keserim. ”

Buhârî, Ezân 61, 163. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 123; İbni Mâce, İkâme 49

234. Cündüb İbni Abdullah radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sabah namazını kılan kimse Allah’ın himâyesindedir. Allah, bizzat himâyesinde olan bir konuda sizi sorguya çekmesin. Allah, himâyesindeki bir konudan sorguya çektiği kimseyi cezalandırır, sonra da onu yüzüstü cehenneme atar. ”

Müslim, Mesâcid 262. Ayrıca bk, Tirmizî, Salât 51, Fiten 6; İbn Mâce, Fiten 6

235. Abdulah İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Müslüman, müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, haksızlık yapmaz, onu düşmana teslim etmez. Müslüman kardeşinin ihtiyacını gideren kimsenin Allah da ihtiyacını giderir. Kim bir müslümandan bir sıkıntıyı giderirse, Allah Teâlâ o kimsenin kıyamet günündeki sıkıntılarından birini

giderir. Kim bir müslümanın ayıp ve kusurunu örterse, Allah Teâlâ da o kimsenin ayıp ve kusurunu örter. ”

Buhârî, Mezâlim 3; Müslim, Birr 58. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 38, 60; Tirmizî, Hudûd 3, Birr 19; İbni Mâce, Mukaddime 17

236. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Müslüman müslümanın kardeşidir. Ona hiyânet etmez, yalan söylemez ve yardımı terketmez. Her müslümanın, diğer müslümana ırzı, malı ve kanı haramdır. Takvâ buradadır. Bir kimseye şer olarak müslüman kardeşini hor ve hakir görmesi yeter. ”

Tirmizî, Birr 18

237. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Birbirinizle hasetleşmeyiniz. Almayacağınız bir malın fiyatını müşteri kızıştırmak için artır-mayınız. Birbirinize kin ve nefret beslemeyiniz. Birbirinize darılıp yüz çevirmeyiniz. Birinizin satışı üzerine başka biriniz satış yapmasın. Ey Allah’ın kulları, böylelikle kardeş olunuz. Müslüman, müslümanın kardeşidir. Ona zulüm ve haksızlık yapmaz, yardımı kesmez ve onu hakir görmez. –Peygamberimiz üç defa göğsüne işaret ederek buyurdular ki– Takvâ buradadır. Müslüman kardeşini hor ve hakir görmesi, bir kimseye şer olarak yeter. Her müslümanın kanı, malı ve ırzı, başka müslümana haramdır. ”

Müslim, Birr 32. Ayrıca bk. Buhârî, Edeb 57; Ebû Dâvûd, Edeb 47; Tirmizî, Birr 24; İbni Mâce, Duâ 5 (Müslim rivayeti dışındakiler, Enes İbni Mâlik’ten gelmiştir)

238. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz kendisi için sevip arzu ettiği şeyi din kardeşi için de sevip arzu etmedikçe gerçek anlamda iman etmiş olmaz. ”

Buhârî, Îmân 7; Müslim, Îmân 71–72. Ayrıca bk. Tİrmizî, Kıyâmet 59; Nesâî, Îmân 19, 33; İbn Mâce, Mukaddime 9

239. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Din kardeşin zalim de mazlum da olsa ona yardım et. ”

Bir adam:

– Ya Resûlallah! Kardeşim mazlumsa ona yardım edeyim. Ama zâlimse nasıl yardım edeyim, söyler misiniz? dedi. Peygamberimiz:

– “Onu zulümden alıkoyar, zulmüne engel olursun. Şüphesiz ki bu ona yardım etmektir” buyurdu.

Buhârî, Mezâlim 4; İkrâh 6. Ayrıca bk. Tirmizî, Fiten 68

240. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Müslümanın müslüman üzerindeki hakkı beştir: Selâmı almak, hastayı ziyaret etmek, cenazeye iştirak etmek, dâvete icabet etmek, aksırana “yerhamukellah” demek. ”

Buhârî, Cenâiz 2; Müslim, Selâm 4. Ayrıca bk. İbn Mâce, Cenâiz 1

Müslim’in bir başka rivayeti şöyledir:

“Müslümanın müslüman üzerindeki hakkı altıdır: Karşılaştığın zaman selâm ver, seni dâvet ederse git, senden nasihat isterse nasihat et, aksırınca Allah’a hamdederse yerhamukellah de, hastalandığında onu ziyaret et, öldüğü zaman cenazesinin ardından git. ”

Müslim, Selâm 5

241. Ebû Ümâre Berâ İbni Âzib radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize yedi şeyi emretti, yedi şeyi de yasakladı. Bize şunları emretti: Hastayı ziyaret etmek, cenazeye katılmak, aksırana “yerhamükellah” demek, yeminini bozmayıp yemin üzere devam etmek, zulme uğrayana yardım etmek, dâvet edenin dâvetine katılmak, selâmı yaygınlaştırmak. Resûlullah bize şunları da yasakladı: Altın yüzükler veya yüzük takmak, gümüş kaptan su içmek, ipek minder kullanmak, ipekten yapılmış elbise giymek, ince ipek giymek, kalın ipek giymek, hâlis ipek kumaştan elbise giymek.

Buhârî, Cenâiz 2, Mezâlim 5, Nikâh 71, Eşribe 28; Müslim, Libâs 3. Ayrıca bk. Tirmizî, Edeb 45; Nesâî, Cenâiz 53

Müslim’in bir rivâyetinde: Yitiği ilân etmek, ilk yedi şey arasında sayılmıştır.

242. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kul, bu dünyada başka bir kulun ayıbını örterse, kıyamet gününde Allah da onun ayıbını örter. ”

Müslim, Birr 72. Ayrıca bk. Buhârî, Mezâlim, 3; Ebû Dâvûd, Edeb 38; Tirmizî, Birr 19; İbni Mâce, Mukaddime 17

243. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İşlediği günahları açığa vuranlar dışında, ümmetimin tamamı affedilmiştir. Bir adamın, gece kötü bir iş yapıp, Allah onu örttüğü halde, sabahleyin kalkıp:

Ey falan! Ben dün gece şöyle şöyle yaptım”, demesi, açık günahlardandır. Oysa o kişi, Rabbi kendisinin kötülüğünü örttüğü halde geceyi geçirmişti. Fakat o, Allah’ın örttüğünü açarak sabahlıyor. ”

Buhârî, Edeb 60; Müslim, Zühd 52

244. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’ den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir câriye zina eder ve zina yaptığı da kesinleşirse, sahibi ona had cezası uygulasın. Fakat suçunu başına kakmasın. Sonra ikinci defa zina yaparsa, aynı şekilde had uygulasın, ama yine de suçunu yüzüne vurup kötü sözlerle kınamasın. Sonra bu câriye üçüncü defa zina ederse, artık efendisi onu kıldan bir ip bedeline bile olsa satsın. ”

Buhârî, Itk 17, Hudûd 35, 36 Büyû’ 66, 110; Müslim, Hudûd 30. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Hudûd 32; Tirmizî, Hudûd 8; İbn Mâce, Hudûd 14

245. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’ in huzuruna şarap içmiş bir adam getirdiler. Peygamber Efendimiz:

“Ona had vurunuz” buyurdu. Ebû Hüreyre der ki:

Bizden eliyle vuran, ayakkabısıyla vuran ve elbisesiyle vuranlar oldu. Had icra edildikten sonra adam ayrılıp gidince, ashâbdan biri:

– Allah seni kahretsin, rezil etsin, dedi. Bunun üzerine Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Böyle demeyiniz, onun aleyhine şeytana yardım etmeyiniz” buyurdular.

Buhârî, Hudûd 4, 5. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Hudûd 35

246. Abdullah İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Müslüman müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu düşmana teslim etmez. Din kardeşi-nin ihtiyacını karşılayanın, Allah da ihtiyacını karşılar. Müslümandan bir sıkıntıyı giderenin Allah da kıyamet günündeki sıkıntılarından birini giderir. Bir müslümanın ayıbını örtenin, Allah da kıyamet gününde ayıplarını örter. ”

Buhârî, Mezâlim 3; Müslim, Birr 58. Ayırca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 38; Tirmizî, Hudûd 3, Birr 19; İbn Mâce, Mukaddime 17

247. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse, bir mü’minden dünya sıkıntılarından birini giderirse, Allah da kıyamet gününde o mü’minin sıkıntılarından birini giderir. Bir kimse darda kalana kolaylık gösterirse, Allah da ona dünya ve âhirette kolaylık gösterir. Bir kimse, bir müslümanın ayıbını örterse, Allah da onun dünya ve âhiretteki ayıplarını örter. Mü’min kul, din kardeşinin yardımında olduğu sürece, Allah da o kulun yardımındadır. Bir kimse ilim elde etmek için bir yola girerse, Allah da ona cennetin yolunu kolaylaştırır. Bir cemaat, Allah Teâlâ’nın evlerinden bir evde toplanıp Allah’ın kitabını okur ve onu aralarında müzakere eder, anlayıp kavramaya çalışırlarsa, üzerlerine sekinet iner ve kendilerini rahmet kaplar. Melekler onları kuşatırlar, Allah Teâlâ da onları kendi nezdinde bulunanların arasında anar. Amelinin kendisini geride bıraktığı kişiyi, nesebi öne geçirmez. ”

Müslim, Zikr 38. Ayrıca bk. İbni Mâce, Mukaddime 17

ŞEFAAT

248. Ebû Mûsâ el–Eş`arî radıyallahu anh şöyle dedi:

Peygamber aleyhisselâm’a sıkıntı içinde bulunan biri geldiği zaman, yanındakilere döner:

“Bu adama yardım ediniz, sevap kazanırsınız. Allah Teâlâ istediği şeyi Peygamberi’ne söyletir” buyururdu.

Buhârî, Zekât 21, Edeb 36, 37, Tevhîd 31; Müslim, Birr 145. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 117; Tirmizî, İlim 14; Nesâî, Zekât 65

249. İbni Abbas radıyallahu anhümâ Berîre ile kocası arasında geçen olaya dair şunları söyledi:

Peygamber aleyhisselâm Berîre'ye:

– "Keşke tekrar kocana dönsen!" buyurdu.

Berîre:

– Yâ Resûlallah! Böyle yapmamı bana emrediyor musun? diye sordu.

Resûl–i Ekrem Efendimiz:

– "Hayır, sadece aracılık yapıyorum" buyurdu.

Bunun üzerine Berîre:

– Benim ona ihtiyacım yok, dedi.

Buhârî, Talâk 16. Ayrıca bk. Buhârî, Talâk 15; Ebû Dâvûd, Talâk 21; Nesâî, Âdâbü'l–kudât 28; İbni Mâce, Talâk 29

250. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İnsanın her bir eklemi için her Allah'ın günü bir sadaka vermek gerekir:

İki kişinin arasını bulman, (haklarında adaletle hükmetmen) bir sadakadır.

Bir kimseye bineğine binerken yardımcı olman veya yükünü hayvanına yüklemesine yardım etmen bir sadakadır.

Güzel bir söz söylemek sadakadır.

Namaza giderken attığın her adıma bir sadaka sevabı vardır.

Gelip geçenleri rahatsız eden bir şeyi yoldan alıp atman bir sadakadır. "

Buhârî, Sulh 11, Cihâd 72, 128; Müslim, Zekât 56. Ayrıca bk. Müslim, Müsâfirîn 84, Ebû Dâvûd, Tatavvu 12, Edeb 160

251. Ümmü Külsûm Binti Ukbe İbni Ebû Muayt radıyallahu anhâ, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinledim, dedi:

"İnsanların arasını bulmak için hayırlı haber götüren (veya hayırlı söz söyleyen) kimse yalancı sayılmaz. "

Buhârî, Sulh 2; Müslim, Birr 101. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 50; Tirmizî, Birr 26

Müslim'in rivayetinde şöyle bir fazlalık vardır:

Ümmü Külsûm dedi ki, Peygamber aleyhisselâm'ın halkın söyleyip durduğu yalanlardan sadece üçüne izin verdiğini işittim. Bunlar da:

Savaşta (düşmanı aldatmak için),

İki kişinin arasını bulmak maksadıyla,

Kocanın karısına, karının da kocasına (aile düzenini korumak düşüncesiyle) söylediği yalandır.

252. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem birbiriyle kavgalı iki kişinin kapıda bağırıp çağırdıklarını duydu.

Borçlu adam, alacaklı olandan, alacağının bir kısmını bağışlamasını ve kendisine anlayışlı davranmasını istiyordu. Alacaklı olan ise:

– Vallahi yapmayacağım, diyordu.

Onların yanına çıkan Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Nerede o iyilik yapmayacağım diye yemin eden adam?" diye sordu.

Alacaklı olan:

– Buradayım ey Allah'ın Resûlü! Nasıl istiyorsa öyle olsun, dedi.

Buhârî, Sulh 10; Müslim, Müsâkât 19

253. Ebü’l–Abbas Sehl İbni Sa`d es–Sâidî radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Amr İbni Avf oğulları arasında bir kavga çıktığını duydu. Aralarını bulmak için bir grup sahâbî ile birlikte oraya gitti. Onları barıştırmak için bir müddet orada kaldı.

Bu arada namaz vakti gelmişti. Bilâl, Ebû Bekir radıyallahu anh’â

– Ebû Bekir! Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem gelemedi. Namaz vakti de girdi. İmam olup namaz kıldırır mısın? diye sordu.

Hz. Ebû Bekir de:

– Peki, istersen kılalım, dedi.

Bilâl ezan okudu. Ebû Bekir de öne geçip tekbir aldı. Müslümanlar da ona uydular.

Derken Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem geldi; safların arasından öne geçti.

Bunun üzerine cemaat (Hz. Peygamber’in geldiğini imama haber vermek için) el çırpmaya başladı.

Ebû Bekir namaz kılarken başını çevirip hiçbir yana bakmazdı. Cemaat durmadan el çırpınca dönüp bakmak zorunda kaldı. Yanında Resûlullah’ı görüverdi.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, ona yerinde kalması için işaret etti. Fakat Ebû Bekir ellerini kaldırarak Allah’a hamd etti ve arkadaki safa girinceye kadar geri gitti. O zaman Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem öne geçerek namazı kıldırdı. Namaz bitince, halka dönerek şunları söyledi:

– “İnsanlar! Namazda bir durum meydana gelince niçin el çırpmaya başladınız? El çırpmak kadınlara mahsustur. Namazda bir durumla karşılaşan kimse sübhânallah desin. Onun sübhânallah dediğini duyan kimse, kendisine dönüp bakar. ”

Sonra Ebû Bekir’e dönerek:

– “Ebû Bekir! Yerinde kal diye işaret ettiğim halde niçin namazı kıldırmadın?” diye sordu.

Hz. Ebû Bekir:

– Ebû Kuhâfe’nin oğluna Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in önüne geçip namaz kıldırmak yakışmazdı, diye cevap verdi.

Buhârî, Ezân 48, Amel fi’s–salât 3, 16, Sehv 9, Sulh 1, Ahkâm 36; Müslim, Salât 102. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 169; Nesâî, İmâmet 7

GÜÇSÜZ MÜSLÜMANLAR İLE FAKİRLERİN VE ADI SANI ANILMAYANLARIN DEĞERİ

254. Hârise İbni Vehb radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken işittim dedi:

"Size cennetlikleri bildireyim mi? Onlar hem zayıf oldukları hemde halk tarafından zayıf görüldükleri için kimsenin önemsemediği ve fakat şöyle olacak diye yemin etseler, isteklerini Allah'ın gerçekleştireceği kimselerdir.

Size cehennemliklerin kimler olduğunu söyleyeyim mi? Katı kalbli, kaba, cimri ve kurularak yürüyen kibirli kimselerdir. "

Buhârî, Eymân 9, Tefsîru sûre (68), 1, Edeb 61; Müslim, Cennet 47. Ayrıca bk. Tirmizî, Cehennem 13; İbni Mâce, Zühd 4

255. Ebü'l–Abbas Sehl İbni Sa`d es–Sâidî radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir gün Hz. Peygamber'in yanından bir adam geçti. Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem yanında oturan kimseye:

– "Şu adam hakkında ne dersin?" diye sordu. O da:

– Bu zât ileri gelen hatırlı kişilerden biridir. Vallahi böyle bir adam bir kıza tâlip olsa evlendirilmeye, birine aracılık yapsa sözü dinlenmeye lâyıktır, diye cevap verdi.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir şey söylemedi.

Sonra oradan biri daha geçti. Peygamber aleyhisselâm yine yanında oturana:

– "Ya bu adam hakkında ne dersin?" diye sordu. Bu defa o zât:

– Yâ Resûlallah! Bu adam fakir müslümanlardan biridir. Bir kıza tâlip olsa, istediği kız verilmez. Birine aracılık etse, ricası kabul edilmez. Konuşmaya

kalksa, sözü dinlenmez, dedi.

Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “Bu sonuncu adam, öteki gibi dünya dolusu adamdan daha hayırlıdır. ”

Buhârî, Nikâh 15, Rikak 16. Hadis Müslim’de yoktur. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 5

256. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cennet ile cehennem münakaşa ettiler.

Cehennem:

– Bende zorbalar ve kibirliler var, dedi.

Cennet:

– Bende yalnız zayıflar ve yoksullar var, dedi.

Bunun üzerine Allah Teâlâ onların çekişmesini şöyle halletti:

– Ey cennet! Sen benim rahmetimsin, dilediğime seninle merhamet ederim. Ey cehennem! Sen de benim azâbımsın. Dilediğime seninle azâb ederim. Ben her ikinizi de dolduracağım. ”

Müslim, Cennet 34; Buhârî, Tefsîru sûre (50), 1, Tevhîd 25. Ayrıca bk. Tirmizî, Cennet 22

257. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kıyamet günü, dünyada büyük diye tanınan iriyarı bir adam çıkagelir. Halbuki onun Allah yanında sinek kanadı kadar bile değeri yoktur. ”

Buhârî, Tefsîru sûre (18), 6; Müslim, Münâfikûn 18

258. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, siyah bir kadın – veya siyah bir genç– Mescid–i Nebevî’yi süpürürdü. Bir ara Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem o kadını –veya genci– göremeyince onun nerede olduğunu sordu.

– Öldü, dediler. Hz. Peygamber:

– “Bana haber verseydiniz ya!” buyurdu. Sahâbîler o kadını –veya genci– önemsememişlerdi. Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem sözüne devamla “Bana mezarını gösterin” buyurdu. Mezarını gösterdi–ler. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun cenaze namazını kıldıktan sonra şöyle buyurdu:

“Bu kabirler orada yatanlar için zifirî karanlıktır. Üzerlerine kılacağım namaz sebebiyle Allah Teâlâ onların kabirlerini aydınlatır. ”

Buhârî, Salât 72, Cenâiz 67; Müslim, Cenâiz 71. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 57; İbni Mâce, Cenâiz 32

259. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu söyledi:

“Saçı başı dağınık, eli yüzü tozlu, kapılardan koğulmuş öyleleri vardır ki, bu şöyle olacak diye yemin etseler, Allah onların dediğini yapar. ”

Müslim, Birr 138, Cennet 48

260. Üsâme radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

“Cennetin kapısında durup baktım. Bir de gördüm ki, içeri girenlerin çoğu yoksullardı. Zenginler ise hesap görmek için alıkonulmuştu. Cehennemlik olduğu kesinleşenlerin de ateşe girmesi emrolunmuştu.

Cehennemin de kapısında durup baktım. Bir de gördüm ki, cehenneme girenlerin çoğu kadın-lardı”.

Buhârî, Rikak 51, Nikâh 87; Müslim, Zikir 93

261. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Beşikte sadece üç kişi konuştu. Bunlardan biri Meryem’in oğlu Hz. Îsâ, diğeri Cüreyc ile macerası olan çocuktur.

Cüreyc ibadete düşkün bir kimseydi. Bir mâbede yerleşip orada ibadet etmeye başladı. Birgün annesi geldi:

– Cüreyc! diye seslendi.

Cüreyc kendi kendine: “Yâ Rabbî anneme cevap mı versem, yoksa namazıma devam mı etsem” diye söylendi. Sonra namazına devam etti. Annesi de dönüp gitti.

Ertesi gün annesi yine Cüreyc namaz kılarken geldi ve:

– Cüreyc! diye seslendi.

Cüreyc yine kendi kendine: “Rabbim! Anneme mi cevap vermeli–yim, yoksa namazıma mı devam etmeliyim” diye söylendi. Sonra namazına devam etti. Birgün sonra annesi yine Cüreyc namaz kılarken geldi ve:

– Cüreyc! diye seslendi.

Cüreyc içinden: “Rabbim! Anneme cevap mı versem, yoksa namazıma devam mı etsem” diye söylendi. Sonra da namazına devam etti.

Bunun üzerine annesi:

– Allahım! Fâhişelerin yüzüne bakmadan onun canını alma! diye beddua etti.

Birgün İsrailoğulları Cüreyc ve ibadete düşkünlüğü hakkında konuşuyorlardı. Güzelliği ile meşhur bir fâhişe de oradaydı:

– Eğer isterseniz ben onu baştan çıkarabilirim, dedi. Vakit kaybetmeden Cüreyc’in yanına gitti. Fakat Cüreyc onun yüzüne bile bakmadı.

Cüreyc’in ibadethânesinde yatıp kalkan bir çoban vardı. Kadın onunla ilişki kurarak çobandan hâmile kaldı. Çocuğunu dünyaya getirince, onun Cüreyc’den olduğunu ileri sürdü. Bunu duyan halk Cüreyc’in yanına gelerek onu alaşağı ettiler ve ibadethânesini yıkarak kendisini dövmeye başladılar. Cüreyc:

– Niçin böyle davranıyorsunuz? diye sorunca:

– Sen bu fâhişe ile zina etmişsin ve senin çocuğunu doğurmuş, dedi–ler. Cüreyc:

– Çocuk nerede? diye sordu. Çocuğu alıp ona getirdiler. Cüreyc: “Yakamı bırakın da namaz kılayım” dedi. Namazını kılıp bitirince çocuğun yanına geldi ve karnına dokundu: “Söyle çocuk! Baban kim?” diye sordu.

Çocuk:

– Babam falan çobandır, diye cevap verdi.

Bunu gören halk Cüreyc’in ellerine kapanarak öpmeye ve ellerini onun vücuduna sürerek af dilemeye başladılar:

– Sana altın bir mâbed yapacağız, dediler. Cüreyc:

– Hayır, eskiden olduğu gibi yine kerpiçten yapın, dedi. Ona kerpiçten bir mâbed yaptılar.

(Beşikte konuşan üçüncü şahsın macerası şöyledir:)

Çocuğun biri annesini emerken cins bir ata binmiş ve iyi giyinmiş yakışıklı bir adam oradan geçti. Onu gören anne:

– Allahım! Benim oğlumu da böyle yap! diye dua etti.

Emmeyi bırakan çocuk o adama bakarak:

– Allahım! Beni onun gibi yapma! dedi ve yine emmeye koyuldu.

Ebû Hüreyre der ki:

– Çocuğun emmesini anlatırken, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sel–lem’in şehâdet parmağını ağzına alıp emişi hâlâ gözümün önündedir. Resûl–i Ekrem sözüne şöyle devam etti:

“Câriyenin birini:

– Zina ettin, hırsızlık yaptın diye döverek oradan geçirdiler. Câriye ise:

– Bana Allah’ım yeter; O ne güzel vekildir (hasbiyellâhü ve ni`mel vekîl) diyordu.

Bunu gören anne:

– Allahım! Çocuğumu onun gibi yapma! diye dua etti.

Memeyi bırakan çocuk câriyeye baktı ve:

– Allahım! Beni onun gibi yap! dedi.

Bunun üzerine anne ile çocuğu konuşmaya başladılar. Anne:

– Yakışıklı bir adam geçti. Ben de “Allahım! Benim oğlumu da böyle yap!” diye dua ettim. Sen ise “Allahım! Beni onun gibi yapma!” dedin. O câriyeyi zina ettin, hırsızlık yaptın diye döverek götürdüler. Ben “Allahım! Çocuğumu onun gibi yapma!” diye dua ettim. Sen ise “Allahım! Beni onun gibi yap!” dedin. Niçin? diye sordu.

Çocuk dedi ki:

– O adam zâlimin tekiydi. Onun için ben “Allahım! Beni onun gibi zorba yapma!” diye dua ettim. O câriye zina etmediği hâlde zina ettin diye dövüyorlardı. Hırsızlık yapmadığı hâlde, hırsızlık yaptın diyorlardı. Bunun için de “Allahım! Beni onun gibi yap!” diye dua ettim.

Buhârî, Amel fi’s–salât 7, Mezâlim 35, Enbiyâ 48, 54; Müslim, Birr 7, 8

262. Sa`d İbni Ebû Vakkâs radıyallahu anh şöyle dedi:

Biz altı kişi Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte oturuyorduk. Bu hâli gören müşrikler Peygamber aleyhisselâm’a:

– Şunları yanından def’et! Bize karşı saygısızlık etmeye kalkmasınlar, dediler.

Orada benden başka Abdullah İbni Mes`ûd, Hüzeyl kabilesinden biri, Bilâl ve adlarını vermek istemediğim iki kişi daha vardı.

Müşriklerin bu teklifi üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sel–lem’in kalbinden (kendisine kırılmayacağımızdan emin olduğu için) bizleri oradan uzaklaştırma düşüncesi geçti. Bunun üzerine Allah Teâlâ şu âyeti indirdi:

“Sabah akşam Rablerinin rızâsını dileyerek ona yalvaranları huzurundan kovma!” [En`âm sûresi (6), 52].

Müslim, Fezâilü’s–sahâbe 46

263. Bey`atü’r–rıdvân’a katılan sahâbilerden Ebû Hübeyre Âiz İbni Amr el–Müzenî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre birgün Ebû Süfyân, aralarında Selmân–ı Fârisî, Suheyb–i Rûmî ve Bilâl–i Habeşî’nin de bulunduğu bir gurup müslümanın yanından geçti. Onu gören bu müslümanlar:

– Allah’ın kılıcı Allah düşmanını haklamadı, dediler.

Bunu duyan Ebû Bekir radıyallahu anh:

– Bu sözü Kureyş’in büyüğüne ve efendisine mi söylüyorsunuz? dedi. Sonra da Peygamber aleyhisselâm’ın yanına gelerek bu olayı anlattı.

O zaman Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Ebû Bekir! Bu sözünle belki de onları gücendirdin. Eğer onları gücendirdiysen, Rabbini de gücendirdin demektir”, buyurdu.

Hz. Ebû Bekir hemen o yoksul müslümanların yanına gelerek:

– Kardeşlerim! Yoksa sizleri gücendirdim mi? diye sordu.

Onlar:

– Hayır sana gücenmedik. Allah seni bağışlasın, kardeş! dediler.

Müslim, Fezâilü’s–sahâbe 170

264. Sehl İbni Sa`d radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Ben ve yetimi himâye eden kimse cennette şöylece beraber bulunacağız” buyurdu ve işaret parmağıyla orta parmağını, aralarını biraz aralayarak, gösterdi.

Buhârî, Talâk 25, Edeb 24. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 123; Tirmizî, Birr 14

Hadîs–i şerîf bir sonraki hadisle birlikte açıklanacaktır.

265. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kendi yetimini veya başkasına ait bir yetimi himâye eden kimseyle ben, cennette şöyle yanyana bulunacağız. ”

Hadisin râvisi Mâlik İbni Enes, –Peygamber aleyhisselâm’ın yaptığı gibi– işaret parmağıyla orta parmağını gösterdi.

Müslim, Zühd 42

266. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir iki hurma veya bir iki lokmayla savuşturulan kimse yoksul değildir. Asıl yoksul, muhtaç olduğu hâlde dilenmeyen kimsedir. ”

Buhârî, Tefsîru sûre (2), 48; Müslim, Zekât 102. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Zekât 24; Nesâî, Zekât 76

Sahîh–i Buhârî ve Sahîh–i Müslim’deki diğer bir rivayete göre ise Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kapı kapı dolaşıp bir iki lokma, bir iki hurma ile savuşturulan kimse yoksul değildir. Asıl yoksul, kendisine yetecek malı bulunmayan, muhtaç olduğu bilinip de kendisine sadaka verilmeyen ve kimseden bir şey dilenmeyen kimsedir. ”

Buhârî, Zekât 53; Müslim, Zekât 101. Ayrıca bk. Nesâî, Zekât 76

267. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’dan rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kocasız kadınlarla, yoksulların işlerine yardım eden kimse, Allah yolunda cihâd etmiş gibi sevap kazanır. ”

Râvi diyor ki, hatta Hz. Peygamber’in:

“O kimse tıpkı geceleri durmadan namaz kılan, gündüzleri hiç ara vermeden oruç tutan kimse gibidir” buyurduğunu da sanıyorum.

Buhârî, Nafakât 1, Edeb 25, 26; Müslim, Zühd 41. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 44; Nesâî, Zekât, 78; İbni Mâce, Ticârât 1

268. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

“Yemeklerin en fenası, davet edildiği zaman gelecek olan kimselerin çağırılmadığı, gelmeye pek arzulu olmayanların dâvet edildiği düğün yemekleridir. (Canı istemediği için) dâvete gitmeyen kimse, Allah’a ve Resûlü’ne karşı gelmiş sayılır. ”

Müslim, Nikâh 110. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Et`ime 1

Sahîh–i Buhârî ve Sahîh–i Müslim’de Ebû Hüreyre’nin şöyle dediği rivayet olunmuştur:

“Zenginlerin dâvet edilip fakirlerin çağırılmadığı düğün yemeği ne fena bir yemektir. ”

Buhârî, Nikâh 72; Müslim, Nikâh 107. Ayrıca bk. İbni Mâce, Nikâh 25

269. Enes İbni Mâlik radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her kim iki kız çocuğunu yetişkinlik çağına gelinceye kadar büyütüp terbiye ederse, kıyamet günü o kimseyle ben şöyle yanyana bulunacağız" buyurdu ve parmaklarını bitiştirdi.

Müslim, Birr 149. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 13

270. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Yanında iki kız çocuğu bulunan bir kadın gelerek bir şeyler istedi. Evde bir hurmadan başka bir şey yoktu. Onu çıkarıp kadına verdim. Kendisi hiç tatmadan hurmayı ikiye bölerek çocuklarına verdikten sonra kalkıp gitti. Bu sırada Peygamber aleyhisselâm yanımıza geldi. Ben bu olup biteni kendisine anlatınca şöyle buyurdu:

"Her kim kız çocukları yüzünden bir sıkıntıya uğrar da onlara iyi bakarsa, bu çocuklar onu cehennem ateşinden koruyan bir siper olurlar. "

Buhârî, Zekât 10, Edeb 18; Müslim, Birr 147. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 13

271. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Sırtına iki çocuğunu almış yoksul bir kadın çıkageldi. Ona üç hurma verdim. O da çocuklarına birer hurma verdi; öteki hurmayı yemek için ağzına götürmüştü ki, çocukları onu da istediler. Kadıncağız yemek istediği bu hurmayı çocuklarına bölüştürdü. Kadının bu tutumuna hayran kaldım ve yaptığını Resûlullah'a anlattım. Şöyle buyurdu:

"Bu şefkati sebebiyle Allah Teâlâ o kadına mutlaka cenneti vermiş (veya) bu sebeple onu cehennemden âzâd etmiştir. "

Müslim, Birr 148

272. Ebû Şüreyh Huveylid İbni Amr el–Huzâ`î radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

“Allahım! İki zayıf kimsenin, yetimle kadının hakkını yemekten herkesi şiddetle sakındırıyo-rum. ”

Nesâî, es–Sünenü’l–kübrâ, ‘İşretü’n–nisâ, 64, (V, 363). Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 6

273. Sa`d İbni Ebû Vakkâs’ın oğlu Mus`ab radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

(Babam) Sa`d, daha aşağı seviyedekilere göre kendisinin üstün olduğunu düşünürmüş. Bunun üzerine Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş:

“Allah size yardım edip rızık veriyorsa, bu, aranızdaki zayıflar sâyesinde değil midir?”

Buhârî, Cihâd 76

274. Ebü’d–Derdâ Uveymir radıyallahu anh şöyle dedi:

Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken duydum:

“Fakirleri kollayıp gözetiniz. Aranızdaki zayıflar sâyesinde Allah’dan yardım görüp ve rızıklandığınızdan şüpheniz olmasın. ”

Ebû Dâvûd, Cihâd 70. Ayrıca bk. Tirmizî, Cihâd 24; Nesâî, Cihâd 43

275. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kadınlara iyi davranmanızı tavsiye ediyorum; vasiyyetimi tutunuz. Zira kadın kısmı kaburga kemiğinden yaratılmıştır. Kaburga kemiğinin en eğri yeri üst tarafıdır. Eğri kemiği doğrultmaya kalkarsan kırarsın. Kendi hâline bırakırsan, yine eğri kalır. Öyleyse kadınlar hakkındaki tavsiyemi tutunuz. ”

Buhârî, Enbiyâ 1, Nikâh 80; Müslim, Radâ’ 60. Ayrıca bk. Tirmizî, Radâ` 11, Tefsîru sûre (9) 2; İbni Mâce, Nikâh 3

Buhârî ile Müslim’deki diğer bir rivayete göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kadın kaburga kemiği gibidir. Onu doğrultmaya kalkarsan kırarsın. Eğer ondan faydalanmak istersen bu hâliyle de faydala–nabilirsin. ”

Buhârî, Nikâh 79; Radâ` 65

Müslim’deki bir başka rivayete göre ise Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

“Kadın kaburga kemiğinden yaratılmıştır. Hep seni hoşnut edecek şekilde davranamaz. Eğer ondan faydalanmak istersen bu hâliyle de faydalanabilirsin. Şayet doğrultayım dersen kırarsın. Kadının kırılması da boşanmasıdır. ”

Müslim, Radâ` 59

276. Abdullah İbni Zem`a radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber aleyhisselâm’ı birgün hutbe okurken dinledi.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Sâlih aleyhisselâm’ın dişi devesinden ve onu öldüren adamdan bahsederek:

“Onların en azgını ileri atıldı” âyetini okudu ve Semûd kavminde gücü kuvveti ile tanınan ve son derece fena olan bir adam deveyi öldürmek için ileri fırladı, diye açıkladı.

Sonra kadınlardan bahsetti. Onlar hakkında nasihat ederek şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz karısını köleyi döver gibi dövmeye kalkışıyor. Belki de o akşam onunla aynı yatakta yatacaktır. ”

Sonra yellenmeden ötürü gülmemelerini tavsiye ederek şöyle buyurdu:

“İnsan bizzat kendisinin de yaptığı bir şeye ne diye güler?”

Buhârî, Tefsîru sûre (91)1; Müslim, Cennet 49. Ayrıca bk. Tirmizî, Tefsîru sûre 91; İbni Mâce, Nikâh 51

277. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse karısına kin beslemesin. Onun bir huyunu beğenmezse, bir başka huyunu beğenir. ”

Müslim, Radâ` 61

278. Amr İbni Ahvas el–Cüşemî radıyallahu anh, Vedâ haccı’nda Peygamber aleyhisselâm’ı dinlediğini, Allah’a hamd ü senâ edip halka öğüt verdikten sonra Resûlullah’ın şöyle buyurduğunu söylemektedir:

“Ashâbım! Kadınlara iyi davranmanızı tavsiye ediyorum. Vasiyye–timi tutunuz. Zira onlar sizin idarenize ve himâyenize verilmişlerdir.

Kesin olarak bildiğiniz bir ahlâksızlık yapmadıkları takdirde, onlar üzerinde zorbalık kurmaya hakkınız yoktur. Eğer ahlâk dışı bir hareket yaparlarsa, onları yataklarında yalnız bırakın. Bir yerlerini incitmeyecek şekilde dövün. Şayet size itaat ederlerse, artık onlara zarar verecek bir şey yapmayın.

Şunu bilin ki, sizin kadınlar üzerinde haklarınız olduğu gibi onların da sizin üzerinizde hakları vardır.

Sizin onlar üzerindeki haklarınız, yatağınızı yabancılardan korumaları, istemediğiniz kimseleri evinize almamalarıdır.

Onların sizin üzerinizdeki hakları ise, giyim kuşam ve yeme içme konularında kendilerine iyi imkânlar sağlamanızdır. ”

Tirmizî, Radâ` 11. Ayrıca bk. İbni Mâce, Nikâh 3

279. Muâviye İbni Hayde radıyallahu anh şöyle dedi:

– Yâ Resûlallah! Kadınlarımızın bizim üzerimizdeki hakkı nedir? diye sordum. Şöyle buyurdu:

–”Yediğiniz ölçüde yedirmek, giydiğiniz seviyede giydirmek, yüzlerine vurmamak, yaptıkları işin ve kendilerinin çirkin olduğunu söylememek, onları yataklarında yalnız bırakmak gerekirse, bu işi sadece evde yapmaktır. ”

Ebû Dâvûd, Radâ` 41. Ayrıca bk. İbni Mâce, Nikâh 3

280. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Mü’minlerin îmân bakımından en mükemmeli, huyu en iyi olanıdır. Hayırlınız, kadınlarına karşı hayırlı olanlardır. ”

Tirmizî, Radâ` 11. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sünnet, 15; İbni Mâce, Nikâh 50

281. İyâs İbni Abdullah İbni Ebû Zübâb radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Kadınları dövmeyiniz” buyurmuştu.

Hz. Ömer Peygamber aleyhisselâm’ın huzuruna çıkarak:

– Kadınlar kocalarını dinlemez oldular, dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber kadınların dövülmesine izin verdi.

Bu defa birçok kadın Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in hanımlarına gelerek kocalarını şikâyete başladılar.

Bunun üzerine Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

–”Birçok kadın Muhammed ailesine gelerek kocalarını şikâyet ediyorlar. Kadınlarını döven o kimseler, sizin hayırlınız değildir. ”

Ebû Dâvûd, Nikâh 42. Ayrıca bk. İbni Mâce, Nikâh 51

282. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Dünya geçici bir faydadan ibarettir. Onun fayda sağlayan en hayırlı varlığı dindar kadındır. ”

Müslim, Radâ` 64. Ayrıca bk. Nesâî, Nikâh 15; İbni Mâce, Nikâh 5

283. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir erkek karısını yatağına çağırır da karısı gelmez ve erkek ona dargın olarak gecelerse, melekler o kadına sabaha kadar lânet ederler. ”

Buhârî, Bed’u’l–halk 7; Müslim, Nikâh 122. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Nikâh 40

Buhârî ile Müslim’in bir başka rivayeti şöyledir:

“Kadın geceyi kocasının yatağını terk ederek geçirirse, melekler sabaha kadar ona lânet ederler. ”

Buhârî, Nikâh 85; Müslim, Nikâh 120

284. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kadın kocası yanındayken onun izni olmadan oruç tutamaz. Kocasının izni olmadan bir kimseyi evine alamaz. ”

Buhârî, Nikâh 84, 86; Müslim, Zekât 84. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 73; Tirmizî, Savm 64; İbni Mâce, Sıyâm 53

285. İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

“Hepiniz çobansınız. Hepiniz güttüğünüz sürüden sorumlusunuz. Âmir memurlarının çobanı-dır. Erkek ailesinin çobanıdır. Kadın da evinin ve çocuğunun çobanıdır. Netice itibariyle hepiniz çobansınız ve hepiniz idâre ettiklerinizden sorumlusunuz. ”

Buhârî, Cum`a 11, İstikrâz 20, İtk 17, 19, Vesâyâ 9, Nikâh 81, 90, Ahkâm 1; Müslim, İmâre 20. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, İmâre 1, 13; Tirmizî, Cihâd 27

286. Ebû Ali Talk İbni Ali radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir koca karısına ihtiyaç duyup da onu yanına çağırdığında, kadın ocak başında bile olsa, hemen kocasının yanına gelsin. ”

Tirmizî, Radâ` 10; Nesâî, es–Sünenü’l–kübrâ, İşretü’n–nisâ bâbı.

287. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

“İnsanın insana secde etmesini emredecek olsaydım, kadının kocasına secde etmesini emrederdim. ”

Tirmizî, Radâ` 10. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Nikâh 40; İbni Mâce, Nikâh 4

288. Ümmü Seleme radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kocasını memnun ederek ölen kadın cennetliktir. ”

Tirmizî, Radâ` 10. Ayrıca bk. İbni Mâce, Nikâh 4

289. Muâz İbni Cebel radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Dünyada bir kadın kocasını üzerse, o kimsenin hûrilerden olan hanımı o kadına şöyle seslenir:

– Allah canını alsın! Üzme onu! O senin yanında şimdilik misa–firdir. Yakında senden ayrılıp bize kavuşacaktır. ”

Tirmizî, Radâ` 19. Ayrıca bk. İbni Mâce, Nikâh 62

290. Üsâme İbni Zeyd radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

“Benden sonra erkeklere kadınlardan daha zararlı bir fitne sebebi bırakmadım. ”

Buhârî, Nikâh 17; Müslim, Zikir 97, 98. Ayrıca bk. Tirmizî, Edeb 31; İbni Mâce, Fiten 31

AİLENİN GEÇİMİ

291. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah yolunda (cihâd edilmesi için) sarfettiğin para, köle âzâd etmek için harcadığın para, fakire sadaka verdiğin para ve bir de aile fertlerinin ihtiyaçları için harcadığın para var ya! İşte bunların içinde sana en çok sevap kazandıracak olanı, ailen için harcadığın paradır. ”

Müslim, Zekât 39

292. Resûli Ekrem'in âzadlı kölesi Ebû Abdullah (Ebû Abdurrahman da denilir) Sevbân İbni Bücdüd'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sel–lem şöyle buyurdu:

“Bir kimsenin harcadığı paraların en değerlisi ailesinin ihtiyaçlarına harcadığı para, Allah yolunda cihâd etmek için beslediği atına harcadığı para ve bir de beraberce Allah yolunda cihâd ettiği arkadaşlarına sarfettiği paradır. ”

Müslim, Zekât 38. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 42; İbni Mâce, Cihâd 4

293. Ümmü Seleme radıyallahu anhâ şöyle dedi:

– Ey Allah'ın Resûlü! (Eski kocam) Ebû Seleme'nin çocuklarına para harcamak bana sevap kazandırır mı? Onları öyle muhtaç durumda bırakacak değilim ya! Onlar benim kendi çocuklarımdır, diye sordum.

Resûlullah şöyle buyurdu:

– “Evet, onlara yaptığın harcamanın sevabı senindir. ”

Buhârî, Nefekât 14; Müslim, Zekât 47

294. Sa`d İbni Ebû Vakkâs radıyallahu anh'ın rivayet ettiği, bu kitabın baş tarafındaki ihlâs ve niyet konusunda geçen uzun hadiste Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Sa`d'e hitâben şöyle buyurmuştu:

“Allah rızasını düşünerek yaptığın harcamalara, hatta yemek yerken eşinin ağzına verdiğin lokmalara varıncaya kadar hepsinin mükâfatını alacaksın. ”

Buhârî, Îmân, 41, Cenâiz 36, Vesâyâ 2, Nefekât 1, Merdâ 16, Daavât 43, Ferâiz 6; Müslim, Vasıyyet 5. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Ferâiz 3; Tirmizî, Vesâyâ 1; Nesâî, Vesâyâ 3; İbni Mâce, Vesâyâ 5

295. Ebû Mes`ûd el–Bedrî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

"Bir adam Allah'ın rızasını umarak ailesinin geçimini sağlarsa, harcadıkları onun için birer sadaka olur. "

Buhârî, Îmân 41, Megâzî 12, Nefekât 1; Müslim, Zekât 49. Ayrıca bk. Nesâî, Zekât 60

296. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Geçimini sağlaması gerekenleri ihmâl etmek, insana günah olarak yeter. "

Ebû Dâvûd, Zekât 45

297. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

"Her Allah'ın günü iki melek iner. Bunlardan biri:

– Allah'ım! Malını verene yenisini ver! diye dua eder. Diğeri de:

– Allahım! Cimrilik edenin malını yok et! diye beddua eder. "

Buhârî, Zekât 27; Müslim, Zekât 57

298. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

"Veren el alan elden hayırlıdır. Yardım etmeye, geçimini üstlendiğin kimselerden başla! Sadakanın hayırlısı, ihtiyaç fazlası maldan verilendir. Kim insanlardan bir şey istemezse, Allah onu kimseye muhtaç etmez. Kim de tokgözlü olursa, Allah onu zengin kılar. "

Buhârî, Zekât 18, Nefekât 2; Müslim, Zekât 94–97, 106, 124. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Zekât 28, 39; Tirmizî, Zekât 38, Birr 77, Zühd 32; Nesâî, Zekât 53, 60

299. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Medine'de ensar arasında en fazla hurmalığı bulunan Ebû Talha idi. En sevdiği malı da Mescid–i Nebevî'nin karşısındaki Beyruhâ adlı hurma bahçesiydi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bu bahçeye girer ve oradaki tatlı sudan içerdi.

Enes (sözüne devamla) dedi ki:

"Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça, en iyiye eremezsiniz" âyet–i kerîmesi nâzil olunca, Ebû Talha Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem in yanına geldi ve:

– Yâ Resûlallah! Cenâb–ı Hak sana "Sevdiğiniz şeylerden Allah yo–lunda harcamadıkça, en iyiye eremezsiniz" âyetini gönderdi. En sevdiğim malım Beyruhâ adlı bahçedir. Onu Allah rızâsı için sadaka ediyorum. Allah'dan onun sevabını ve âhiret azığı olmasını dilerim. Beyruhâ'yı Allah'ın sana göstereceği şekilde kullan, dedi.

Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– "Âferin sana! Kârlı mal dediğin işte budur! Seni duydum, Ebû Talha. Onu akrabalarına vermeni uygun görüyorum. "

Ebû Talha:

– Öyle yapayım, yâ Resûlallah, dedi ve bahçeyi akrabaları ve amcasının oğulları arasında taksim etti.

Buhârî, Zekât 44, Vekâlet 14, Vesâyâ 10, 17, 26, Tefsîru sûre (3) 5, Eşribe 13; Müslim, Zekât 42, 43

300. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Hz. Ali’nin oğlu Hasan radıyallahu anhümâ, sadaka edilen hurmalardan birini alıp ağzına atmıştı.

Bunu gören Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Kaka, kaka! At onu!. Bizim sadaka edilen şeyleri yemediğimizi bilmiyor musun?” buyurdu.

Buhârî, Zekât 60, Cihâd 188; Müslim, Zekât 161

Bir rivayete göre şöyle buyurdu:

“Bize sadaka helâl değildir, bilmiyor musun?”

Müslim, Zekât 161

301. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in üvey oğlu, Ebû Seleme Abdullah İbni Abdülesed’in öz oğlu Ebû Hafs Ömer’şöyle dedi:

Ben Hz. Peygamber’in himâyesinde yetişen bir çocuktum. Yemek yerken, elim yemek tabağının her yanına giderdi. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle buyurdu:

“Oğul, besmele çek! Sağ elinle ye! Hep önünden ye!”

O günden sonra buyurduğu gibi yedim.

Buhârî, Et`ıme 2, 3; Müslim, Eşribe 108. Ayrıca bk. İbni Mâce, Et`ıme 8

302. İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinlemiştir:

“Hepiniz çobansınız; hepiniz güttüğünüz sürüden sorumlusunuz. Devlet reisi de bir çobandır ve sürüsünden sorumludur. Erkek ailesinin çobanıdır ve sürüsünden sorumludur. Kadın kocasının evinin çobanıdır ve sürüsünden sorumludur. Hizmetkâr efendisinin malının çobanıdır; o da sürüsünden sorumludur. Netice itibariyle hepiniz çobandır ve güttüğü sürüden sorumludur. ”

Buhârî, Cum`a 11, İstikrâz 20, İtk 17, 19, Vesâyâ 9, Nikâh 81, 90, Ahkâm 1; Müslim, İmâre 20. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, İmâre 1, 13; Tirmizî, Cihâd 27

303. Amr İbni Şuayb babası Şuayb'dan, o da dedesi Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anh'den Resûlullah sallallahu aleyhi ve sel–lem'in şöyle buyurduğunu rivayet etti:

"Çocuklarınıza yedi yaşındayken namaz kılmalarını söyleyiniz. On yaşına bastıkları hâlde kılmazlarsa kendilerini cezalandırınız yataklarını da ayırınız. "

Ebû Dâvûd, Salât 26

304. Ebû Süreyye Sebre İbni Ma`bed el–Cühenî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Çocuğa yedi yaşındayken namaz kılmayı öğretiniz. On yaşına bastığı hâlde kılmazsa, cezalandırınız. "

Ebû Dâvûd, Salât 26; Tirmizî, Mevâkît 182

Ebû Dâvud'daki hadis şu meâldedir:

"Çocuk yedi yaşına girince, namaz kılmasını söyleyiniz. "

305. İbni Ömer ve Âişe radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Cebrâil bana komşuya iyilik etmeyi tavsiye edip durdu. Neredeyse komşuyu komşuya mirasçı kılacak sandım. "

Buhârî, Edeb 28; Müslim, Birr 140–141. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 28; İbni Mâce, Edeb 4

306. Ebû Zer radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ey Ebû Zer! Çorba pişirdiğin zaman suyunu çok koy ve komşularını gözet!"

Müslim, Birr 142. Ayrıca bk. İbni Mâce, Et`ıme 58; Tirmizî, Et`ıme 30

Müslim'in Ebû Zer'den diğer bir rivayeti şöyledir:

Dostum Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle vasiyet etti:

"Çorba pişirdiğin zaman suyunu çok koy. Sonra da komşularını gözden geçir ve gerekli gördüklerine güzel bir şekilde sun!"

Müslim, Birr 143

307. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber aleyhisselâm:

– "Vallâhi imân etmiş olmaz. Vallâhi imân etmiş olmaz. Vallâhi imân etmiş olmaz" buyurdu.

Sahâbîler:

– Kim imân etmiş olmaz, yâ Resûlallah? diye sordular.

– "Yapacağı fenalıklardan komşusu güven içinde olmayan kimse!" buyurdu.

Buhârî, Edeb 29; Müslim, Îmân 73. Ayrıca bk. Tirmizî, Kıyâmet 60

Müslim'in bir rivayetine göre ise:

"Yapacağı fenalıklardan komşusu güven içinde olmayan kimse cennete giremez" buyurdu.

Müslim, Îmân 73

308. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh' den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ey müslüman kadınlar! Komşu hanımlar birbiriyle hediyeleşmeyi küçümsemesin! Alıp verdikleri şey bir koyun paçası bile olsa!. . "

Buhârî, Hibe 1, Edeb 30; Müslim, Zekât 90. Ayrıca bk. Tirmizî, Velâ’ 6

309. Yine Ebû Hüreyre’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Hiçbiriniz duvarına ağaç çakmak isteyen komşusuna engel olmasın”

Ebû Hüreyre hadisi rivayet ettikten sonra oradakilere:

Neden bu sünneti yerine getirmekten çekiniyorsunuz? Vallahi ben bu sünneti size benimsetene kadar uğraşacağım, dedi.

Buhârî, Mezâlim 20, Eşribe 24; Müslim, Müsâkât 136. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Akdıye 31; Tirmizî, Ahkâm 18; İbni Mâce, Ahkâm 15

310. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah’a ve âhiret gününe iman eden kimse komşusunu rahatsız etmesin. Allah’a ve âhiret gününe iman eden kimse misafirine ikram etsin. Allah’a ve âhiret gününe iman eden kimse ya faydalı söz söylesin veya sussun!”

Buhârî, Nikâh 80, Edeb 31, 85, Rikak 23; Müslim, Îmân 74, 75. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 123; Tirmizî, Kıyâmet 50; İbni Mâce, Edeb 4

311. Ebû Şüreyh el–Huzâ`î radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

“Allah’a ve âhiret gününe iman eden kimse komşusuna iyilik etsin. Allah’a ve âhiret gününe iman eden kimse misafirine ikram etsin. Allah’a ve âhiret gününe iman eden kimse ya faydalı söz söylesin veya sussun!”

Müslim, Îmân 77

312. Hz. Âişe radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

– Yâ Resûlallah! İki komşum var. Hangisine hediye vereyim? diye sordum.

– “Kapısı sana daha yakın olana ver” buyurdu.

Buhârî, Şüf`a 3, Hibe 16, Edeb 32

313. Abdullah İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ’ya göre arkadaşların hayırlısı, arkadaşına faydalı olandır. Yine Allah Teâlâ’ya göre komşuların hayırlısı, komşusuna faydalı olandır. ”

Tirmizî, Birr 28

314. Ebû Abdurrahman Abdullah İbni Mes`ûd radıyallahu anh şöyle dedi:

Peygamber aleyhisselâm’a:

– Allah’ın en çok beğendiği amel hangisidir? diye sordum.

– “Vaktinde kılınan namazdır” diye cevap verdi.

– Sonra hangi ibadet gelir? dedim.

– “Ana ve babaya iyilik ve itaat etmek” buyurdu.

– Daha sonra hangisi gelir? diye sordum.

– “Allah yolunda cihâd etmek” buyurdu.

Buhârî, Mevâkît 5, Cihâd 1, Edeb 1, Tevhîd 48; Müslim, Îmân 137–139. Ayrıca bk. Tirmizî, Salât 14, Birr 2; Nesâî, Mevâkît 51

315. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Hiçbir evlâd babasının hakkını ödeyemez. Şayet onu köle olarak bulur ve satın alıp âzâd ederse, babalık hakkını ödemiş olur. ”

Müslim, İtk 25. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 120; Tirmizî, Birr 8; İbni Mâce, Edeb 1

316. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah’a ve âhiret gününe iman eden kimse misafirine ikram etsin. Allah’a ve âhiret gününe iman eden kimse akrabasına iyilik etsin. Allah’a ve âhiret gününe iman eden kimse ya faydalı söz söylesin veya sussun!”

Buhârî, Edeb 85; Müslim, Îmân 74, 75. Ayrıca bk. Buhârî, Nikâh 80, Edeb 31, Rikak 23; Ebû Dâvûd, Edeb 123; Tirmizî, Kıyâmet 50; İbni Mâce, Edeb 4

317. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ varlıkları yaratma işini tamamlayınca, akrabalık bağı (rahim) ayağa kalkarak:

– (Huzurunda) bu duruş, akrabalık bağını koparan kimseden sana sığınanın duruşudur, dedi.

Allah Teâlâ:

– Pekâlâ, seni koruyup gözeteni gözetmeme, seninle ilgisini kesenden rahmetimi kesmeme râzı değil misin? diye sordu.

Akrabalık bağı:

– Evet, râzıyım, dedi.

Bunun üzerine Allah Teâlâ:

– Sana bu hak verilmiştir, buyurdu.

Bunları anlattıktan sonra Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– İsterseniz (bunu doğrulayan) şu âyeti okuyunuz, buyurdu:

“Ey münâfıklar! Siz iş başına geçecek olursanız, yeryüzünde fesat çıkarır, akrabalarla ilginizi kesersiniz, değil mi? İşte Allah’ın lânete uğrattığı,

kulaklarını sağır, gözlerini kör ettiği kimseler bunlardır” [Muhammed sûresi (47), 22–23].

Buhârî, Tefsîru sûre 47, Edeb 13, Tevhîd 35; Müslim, Birr 16

Buhârî’nin bir rivayetine göre Cenâb–ı Hak şöyle buyurdu:

“Ey akrabalık bağı! Seni gözeteni gözetirim. Seninle ilgiyi kesenden ben de ilgimi keserim. ”

Buhârî, Edeb 13

318. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir adam Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e gelerek:

– Kendisine en iyi davranmam gereken kimdir? diye sordu.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Anan!” buyurdu.

Adam:

– Ondan sonra kimdir? diye sordu.

– “Anan!” buyurdu.

Adam tekrar:

– Ondan sonra kim gelir? diye sordu.

– “Anan!” dedi.

Adam tekrar:

– Sonra kim gelir? diye sordu.

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Baban!” cevabını verdi.

Buhârî, Edeb 2; Müslim, Birr 1. Ayrıca bk. İbni Mâce, Vesâyâ 4; Ebû Dâvûd, Edeb 120; Tirmizî, Birr 1

Bir rivayete göre o adam:

– Ey Allah’ın Resûlü! Kendisine en iyi davranılması gereken kimdir? diye sordu.

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Anan, sonra anan, daha sonra yine anan, sonra baban, sonra da sana en yakın olan akraban” buyurdu.

Müslim, Birr 2

319. Yine Ebû Hüreyre’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Anne ve babasına veya onlardan sadece birine yaşlılık günlerinde yetişip de cennete giremeyen kimse perişan olsun, perişan olsun, perişan olsun”

Müslim, Birr 9, 10

320. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre bir adam:

– Yâ Resûlallah! Benim akrabam var. Ben kendilerini ziyaret ediyorum, onlar bana gelip gitmiyorlar. Ben onlara iyilik ediyorum, onlar bana kötülük ediyorlar. Ben onlara anlayışlı dav-ranıyorum, onlarsa bana kaba davranıyorlar, dedi.

Bunun üzerine Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “Eğer dediğin gibi isen, onlara sıcak kül yutturmuş oluyorsun. Sen böyle davrandıkça, Al-lah’ın yardımı seninledir. ”

Müslim, Birr 22

321. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Rızkının çoğalmasını, ömrünün uzamasını isteyen kimse, akrabasını kollayıp gözetsin. ”

Buhârî, Edeb 12, Büyû` 13; Müslim, Birr 20, 21. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Zekât 45

322. Yine Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Medine’de ensâr arasında en fazla hurmalığı bulunan Ebû Talha idi. Ebû Talha’nın en sevdiği malı da Mescid–i Nebevî’nin karşısındaki Beyruhâ adlı hurma bahçesiydi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bu bahçeye girer ve oradaki tatlı sudan içerdi.

Enes (sözüne devamla) dedi ki: “Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça, en iyiye eremezsiniz” âyet–i kerîmesi nâzil olunca, Ebû Talha Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yanına geldi ve:

– Yâ Resûlallah! Cenâb–ı Hak sana “Sevdiğiniz şeylerden Allah yo–lunda harcamadıkça, en iyiye eremezsiniz” âyetini gönderdi. En sevdiğim malım Beyruhâ adlı bahçedir. Onu Allah rızası için sadaka edi–yorum. Allah’dan onun sevabını ve âhiret azığı olmasını dilerim. Beyruhâ’yı Allah’ın sana göstereceği şekilde kullan, dedi.

Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “Âferin sana! Kârlı mal dediğin işte budur! Seni duydum, Ebû Talha. Onu akrabalarına vermeni uygun görüyorum. ”

Ebû Talha:

– Öyle yapayım, yâ Resûlallah, dedi ve bahçeyi akrabaları ve amcası–nın oğulları arasında taksim etti.

Buhârî, Zekât 24, Vekâlet 14, Vesâyâ 10, 17, 26, Tefsîru sûre (3) 5, Eşribe 13; Müslim, Zekât 42, 43

323. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Bir adam Peygamber aleyhisselâm’ın yanına gelerek:

– Hicret ve cihâd etmek üzere sana bîat ediyorum. Bunların sevabını Allah’tan dilerim. dedi.

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Ana ve babandan hayatta olanlar var mı?” diye sordu.

Adam:

– Evet, her ikisi de hayatta, dedi.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Allah’tan sevap kazanmak istiyorsun değil mi?” diye sordu.

Adam:

– Evet, deyince:

– “Ana ve babanın yanına dön. Onlara iyi bak!” buyurdu.

Buhârî, Cihâd 138, Edeb 3; Müslim, Birr 6

Bu rivayet Sahîh–i Müslim’den alınmıştır. Buhârî ile Müslim’in bir başka rivayeti ise şöyledir:

Bir adam Resûlullah’ın yanına gelerek cihâd etmek üzere ondan izin istedi. Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Anan, baban sağ mı?” diye sordu.

Adam:

– Evet, deyince:

– “Öyleyse onlara hizmet etmeye çalış!” buyurdu.

Buhârî, Cihâd 138; Müslim, Birr 5. Ayrıca bk. Tirmizî, Cihâd 2; Nesâî, Cihâd 5

324. Yine Abdullah İbni Amr İbni Âs’dan rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Akrabasının yaptığı iyiliğe aynıyla karşılık veren, onları koruyup gözetmiş sayılmaz. Akrabayı koruyup gözeten adam, kendisiyle ilgiyi kestikleri zaman bile, onlara iyilik etmeye devam edendir. ”

Buhârî, Edeb 15. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Zekât 45; Tirmizî, Birr 10

325. Hz. Âişe’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Akrabalık bağı Arş–ı âlâ’ya tutunarak şöyle demiştir: Beni koru–yup gözeteni, Allah koruyup gözetsin. Benimle ilgisini kesenden Allah rahmetini kessin. ”

Buhârî, Edeb 13; Müslim, Birr 17

326. Mü’minlerin annesi Meymûne Binti’l–Hâris radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre, Hz. Meymûne Peygamber aleyhisselâm’a haber vermeden bir câriye âzâd etmişti. Kendi nöbet gününde Resûl–i Ekrem yanına gelince:

– Yâ Resûlallah! Farkına vardın mı, câriyemi âzâd ettim, dedi. Bunun üzerine Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Gerçekten mi?” diye sordu. Hz. Meymûne:

– Evet, gerçekten âzâd ettim, deyince:

– “Eğer câriyeyi dayılarına hediye etseydin daha çok sevap kazanırdın” buyurdu.

Buhârî, Hibe 15, 16; Müslim, Zekât 44

326. Mü’minlerin annesi Meymûne Binti’l–Hâris radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre, Hz. Meymûne Peygamber aleyhisselâm’a haber vermeden bir câriye âzâd etmişti. Kendi nöbet gününde Resûl–i Ekrem yanına gelince:

– Yâ Resûlallah! Farkına vardın mı, câriyemi âzâd ettim, dedi. Bunun üzerine Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Gerçekten mi?” diye sordu. Hz. Meymûne:

– Evet, gerçekten âzâd ettim, deyince:

– “Eğer câriyeyi dayılarına hediye etseydin daha çok sevap kazanırdın” buyurdu.

Buhârî, Hibe 15, 16; Müslim, Zekât 44

327. Hz. Ebû Bekir’in kızı Esmâ radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

İslâmiyet’i kabul etmemiş olan annem Resûlullah zamanında yanıma gelmişti. Resûlullah’ın görüşünü almak için:

– Annem, beni özleyip gelmiş. Ona ikramda bulunabilir miyim? diye sordum.

Peygamber aleyhisselâm:

– “Evet, annene iyi davran!” buyurdu.

Buhârî, Hibe 29, Cizye 18, Edeb 8; Müslim, Zekât 50. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Zekât 34

328. Abdullah İbni Mes`ûd radıyallahu anh’ın karısı Zeynep es–Sekafiyye radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre birgün Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Ey kadınlar! Zînet eşyânızdan bile olsa sadaka veriniz” buyurmuştu.

Zeynep sözüne devamla dedi ki: Bunun üzerine ben Abdullah İbni Mes`ûd'un yanına dönerek:

– Sen eli dar bir adamsın. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize sadaka vermemizi emretti. Ona git de bir soruver. Sadakamı sana vermekle bu emri yerine getiriyorsam ne âlâ. Şayet olmuyorsa başkasına vereyim, dedim. Abdullah:

– Kendin git sor, deyince ben de gittim. Hz. Peygamber'in kapısına varınca, ensârdan bir kadının orada beklediğini gördüm. Meğer onun derdi de benimkinin aynıymış. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in huzuruna girmeye de pek çekinirdik.

İçeriden Bilâl çıkıverince ona:

– Hz. Peygamber'e git de, "Kapıda iki kadın bekliyor ve kocalarıyla kendi yetimlerine verecekleri sadakanın kabul olup olmadığını soruyorlar, de!. Ama bizim kim olduğumuzu söyle-me!" dedik.

Bilâl hemen Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in huzuruna gire–rek meseleyi anlattı.

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Kim onlar?" diye sordu.

Bilâl de:

– Ensârdan bir kadınla Zeynep, deyince, Resûlullah salllallahu aleyhi ve sellem:

– "Hangi Zeynep'miş o?" diye sordu. Bilâl:

– Abdullah'ın karısı, dedi.

Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– "Onlar –böyle yapmakla– iki sevap birden kazanırlar. Biri yakınlarını himâye sevabı, diğeri de sadaka sevabı. "

Buhârî, Zekât 48; Müslim, Zekât 45. Ayrıca bk. Buhârî, Zekât, 44; Nesâî, Zekât 82; İbni Mâce, Zekât 24

329. Ebû Süfyân Sahr İbni Harb radıyallahu anh'den –Herakliyus kıssasına dair uzun hadiste– rivayet edildiğine göre, Herakliyus Ebû Süfyân'a Peygamber aleyhisselâm'ı kastederek:

– O size ne emrediyor? diye sordu.

Ebû Süfyan der ki:

– Ben de onun bize, sadece Allah'a ibadet ediniz; ona hiçbir şeyi denk tutmayınız; dedelerinizin taptığı şeyleri bırakınız dediğini, bize namaz kılmayı, doğru ve iffetli olmayı, akrabayı görüp gözetmeyi emrettiğini söyledim.

Buhârî, Bed'ü'l–vahy 6, Salât 1, Zekât 1, Cihâd 102, Şehâdât 28, Edeb 8, Tefsîru sûre (3) 4; Müslim, Cihâd 74

330. Ebû Zer radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Siz (bir para birimi olan) kîrâtın kullanıldığı bir yeri mutlaka fethedeceksiniz. ”

Diğer bir rivayete göre ise şöyle buyurdu:

“Siz kîrâtın kullanıldığı Mısır'ı fethedeceksiniz. Oranın halkına iyi davranmanızı tavsiye ediyorum; vasiyetimi tutunuz. Zira onlara bir ahid ve eman görevimiz, bir de akrabalık bağımız vardır. ”

Bir diğer rivayete göre şöyle buyurdu:

“Siz orayı fethettiğiniz zaman, halkına iyi davranın. Zira onlara bir ahid ve eman görevimiz, bir de akrabalık bağımız vardır” veya “ahid ve eman görevi ve hısımlık bağı vardır” buyurdu.

Müslim, Fezâilü's–sahâbe, 226, 227

331. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

“Yakın akrabalarını uyar!” [Şu`arâ sûresi (26), 214] âyeti nâzil olunca, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Kureyş kabilesini toplantıya çağırdı. Onlar da geldiler. Peygamber aleyhisselâm kimine genel, kimine de özel olarak şöyle hitâb etti:

“Ey Abdüşems oğulları! Ey Ka`b İbni Lüey oğulları! Kendinizi cehennemden kurtarınız!

Ey Abdümenâf oğulları! Kendinizi cehennemden kurtarınız!

Ey Hâşim oğulları! Kendinizi cehennemden kurtarınız!

Ey Abdülmuttalib oğulları! Kendinizi cehennemden kurtarınız!

Ey Fâtıma! Kendini cehennemden kurtar! Çünkü sizi Allah’ın azâbından kurtarmaya benim gücüm yetmez. Ama aramızdaki akrabalık bağı sebebiyle sizinle ilgimi kesmeyeceğim. ”

Müslim, Îmân 348, 351. Ayrıca bk. Buhârî, Tefsîru sûre (26) 2; Tirmizî, Tefsîru sûre (27) 2; Nesâî, Vesâyâ 6

332. Ebû Abdullah Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i gizli değil açıkca şöyle buyururken dinledim:

“(Akrabam olan) Falan oğulları ailesi benim dostlarım değildir. Benim dostlarım Allah Teâlâ ile iyi mü’minlerdir. Fakat ötekilerle aramızda akrabalık bağı bulunduğu için kendileriyle ilgimi kesmeyeceğim. ”

Buhârî, Edeb 14; Müslim, Îmân 366

333. Ebû Eyyûb Hâlid İbni Zeyd el–Ensârî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre bir adam:

– Yâ Resûlallah! Beni Cennete götürüp cehennemden uzaklaştıracak davranışı haber ver, dedi.

Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

– “Allah’a ibadet edip ona hiçbir şeyi denk tutmazsın. Namazı kılar, zekâtı verir ve akrabanı koruyup gözetirsin. ”

Buhârî, Edeb 10; Müslim, Îmân 14. Ayrıca bk. Nesâî, Salât 10

334. Selmân İbni Âmir radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

“Biriniz orucunu açacağı zaman hurma ile açsın; çünkü hurma bereketlidir. Eğer hurma bulamazsa orucunu su ile açsın; çünkü su temizdir. ”

Peygamber aleyhisselâm sözüne devamla şöyle buyurdu:

“Yoksula verilen sadaka bir sadaka, akrabaya verilen sadaka ise iki sadaka yerine geçer: Biri sadaka sevabı, öteki de akrabayı koruyup gözetme sevabıdır. ”

Tirmizî, Zekât 26. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 21; Nesâî, Zekât 82; İbni Mâce, Sıyâm 25, 28

335. İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

Çok sevdiğim bir kadınla evliydim. Babam Hz. Ömer o kadını beğenmiyordu. Bu sebeple bana:

– Onu boşa! dedi.

Ben de boşamak istemedim.

Bunun üzerine Ömer radıyallahu anh Peygamber aleyhisselâm’a gelerek durumu anlatmış.

Peygamber aleyhisselâm da:

– “O kadını boşa!” diye emretti.

Ebû Dâvûd, Edeb 120; Tirmizî, Talâk 13. Ayrıca bk. İbni Mâce, Talâk 36

336. Ebü’d–Derdâ radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, bir adam ona gelerek:

– Benim bir karım var. Annem ise onu boşamamı emrediyor. Ne yapmalıyım? diye sordu.

Ebü’d–Derdâ radıyallahu anh ona şu cevabı verdi:

– Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in:

“Anne ve baba, cennete en ortadaki kapıdan girmeye vesile olur” buyurduğunu işittim. Artık sen o kapıyı ister bırak, ister elinde tut.

Tirmizî, Birr 3. Ayrıca bk. İbni Mâce, Talâk 36

337. Berâ’ İbni Âzib radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

“Teyze anne sayılır. ”

Tirmizî, Birr 6. Ayrıca bk. Buhârî, Sulh 6, Megâzî 43; Ebû Dâvûd, Talâk 35

338. Ebû Bekre Nüfey İbni Hâris radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Büyük günahların en ağırını size haber vereyim mi?” diye üç defa sordu.

Biz de:

– Evet, yâ Resûlallah, dedik.

Resûl–i Ekrem:

– “Allah’a şirk koşmak, ana babaya itaatsizlik etmek” buyurduktan sonra, yaslandığı yerden doğrulup oturdu ve “İyi dinleyin, bir de yalan söylemek ve yalancı şâhitlik yapmak” buyurdu. Bu sözü durmadan tekrarladı. Daha fazla üzülmesini istemediğimiz için keşke sussa, diye arzu ettik.

Buhârî, Şehâdât 10, Edeb 6, İsti'zân 35, İstitâbe 1; Müslim, Îmân 143. Ayrıca bk. Tirmizî, Şehâdât 3, Birr 4, Tefsîru sûre (4) 5

339. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

"Büyük günahlar şunlardır: Allah'a ortak koşmak, ana babaya itaatsizlik etmek, haksız yere adam öldürmek ve yalan yere yemin etmek. "

Buhârî, Eymân ve'n–nüzûr 16, Diyât 2, İstitâbetü'l–mürteddîn 1. Ayrıca bk. Tirmizî, Tefsîru sûre (4) 6; Nesâî, Tahrîm 3, Kasâme 48

340. Yine Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahü anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Bir kimsenin kendi ana babasına sövmesi büyük günahlardandır" buyurmuştu.

Ashâb–ı kirâm:

– Yâ Resûlallah! İnsan kendi ana babasına hiç söver mi? deyince:

– "Evet, tutar birinin babasına söver, o da onun babasına söver. Birinin anasına söver, o da onun anasına söver" buyurdu.

Müslim, Îmân 146. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 4

Başka bir rivayete göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "İnsanın kendi ana babasına lânet etmesi en büyük günahlardandır" buyurmuştu.

Ashâb–ı kirâm:

– "Yâ Resûlallah! Bir kimse kendi ana babasına nasıl söver?" de–yince:

– "Birinin babasına söver, o da onun babasına söver. Adamın anasına söver, o da onun anasına söver" buyurdu.

Buhârî, Edeb 4. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 120

341. Ebû Muhammed Cübeyr İbni Mut'ım radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Akrabasıyla ilgisini kesen kimse cennete giremez. ”

Buhârî, Edeb 11; Müslim, Birr 18, 19. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Zekât 45; Tirmizî, Birr 10

342. Ebû Îsâ Mugîre İbni Şu'be radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ size ana babaya itaatsizlik etmeyi, verilmesi gerekeni vermeyip almaya hakkı olmayan şeyi istemeyi ve kız çocuklarını diri diri toprağa gömmeyi haram kılmış; dedi kodu yapmayı, çok soru sormayı ve malı israf etmeyi de mekruh kılmıştır. ”

Buhârî, İstikrâz 19, Edeb 6, Zekât 53; Müslim, Akdıye 10–14

343. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

“En makbul iyilik, baba dostunu koruyup gözetmektir. ”

Abdullah İbni Dînâr'dan rivayet edildiğine göre, Abdullah İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Bedevilerden biri Abdullah İbni Ömer'le Mekke yolunda karşılaştı. Abdullah İbni Ömer ona selâm verdi; kendi bindiği eşeğe onu bindirdi ve başındaki sarığı da ona verdi.

Abdullah İbni Dinâr sözüne devamla dedi ki: Biz İbni Ömer'e:

– Allah iyiliğini versin, bu adam bedevilerden biri. Onlar aza kanaat ederler, deyince bize şunları söyledi:

– Bu zâtın babası, (babam) Ömer İbni Hattâb'ın dostuydu. Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu duydum:

“En makbul iyilik, baba dostunun ailesini koruyup gözetmektir. ”

Abdullah İbni Dînâr’ın Abdullah İbni Ömer’den bir başka rivayeti de şöyledir:

Bir defasında İbni Ömer Mekke’ye gitmek üzere yola çıktı. Deveye binmekten usandığı zaman üzerinde istirahat edeceği bir merkebiyle, başına sardığı bir de sarığı vardı. Birgün İbni Ömer eşeğin üzerinde dinlenirken bir bedeviye rastladı. Ona:

– Sen falan oğlu falan değil misin? diye sordu.

Adam:

– Evet, deyince eşeği ona verdi ve:

– Buna bin, dedi. Sarığı da ona uzatarak, bunu da başına sar, dedi.

Arkadaşlarından biri İbni Ömer’e:

– Allah seni bağışlasın. Üzerinde dinlendiğin eşek ile başına sardığın sarığı şu bedeviye boşuna verdin, deyince İbni Ömer şunları söyledi:

– Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i “İyiliklerin en değerlisi, insanın babası öldükten sonra, baba dostunun ailesini kollayıp gözetmesidir” buyururken duydum. Bu adamın babası, (babam) Ömer radıyallahu anh’in dostuydu.

Müslim, Birr 11–13. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 120; Tirmizî, Birr 5

344. Ebû Üseyd Mâlik İbni Rebîa es–Sâidî radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir gün biz Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in huzurunda otururken Selemeoğulları kabilesinden bir adam çıkageldi ve:

– Yâ Resûlallah! Anamla babam öldükten sonra onlara yapabileceğim bir iyilik var mı? diye sordu.

Resûl–i Ekrem şöyle buyurdu:

– “Evet, onlara dua eder günahlarının bağışlanmasını dilersin; vasiyetlerini yerine getirirsin; akrabasını koruyup gözetirsin; dostlarına da ikramda bulunursun. ”

Ebû Dâvûd, Edeb 120. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 2

345. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Peygamber aleyhisselâm’ın hanımlarından hiçbirini Hatice’yi kıskandığım kadar kıskanmadım. Üstelik onu (Resûl–i Ekrem’in yanında) hiç görmedim. Fakat Resûl–i Ekrem onu sık sık anardı. Bir koyun kesip etini parçaladığında, çoğu zaman Hatice’nin dostlarına gönderirdi. Bazan (dayanamayıp) Resûl–i Ekrem’e:

– Sanki dünyada Hatice’den başka kadın kalmadı! derdim.

Resûl–i Ekrem:

– “O şöyle şöyleydi” diye özelliklerini sayar ve “Çocuklarım ondan oldu”, derdi.

Buhârî, Menâkıbü’l–ensâr 20; Müslim, Fezâilü’s–sahâbe 74–76. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 70, Menâkıb 70

Bir rivayete göre Hz. Âişe:

– Resûl–i Ekrem koyun kesecek olursa, Hatice’nin arkadaşlarına yeteri kadar gönderirdi, dedi.

Buhârî, Menâkıbü’l–ensâr 20; Müslim, Fezâilü’s–sahâbe 74

Başka bir rivayete göre ise Hz. Âişe şöyle dedi:

Resûl–i Ekrem koyun kestiği zaman, “Ondan Hatice’nin arkadaşlarına da gönderin” derdi.

Müslim, Fezâilü’s–sahâbe 75

Başka bir rivayete göre Hz. Âişe şöyle dedi:

Hatice’nin kızkardeşi Hâle Binti Huveylid birgün Resûlullah’ın huzuruna girmek için izin istemişti. Resûl–i Ekrem Hatice’nin sesini hatırladı ve:

“Allahım, bu Huveylid kızı Hâle!” diye heyecanlandı.

Buhârî, Menâkıbü’l–ensâr 20; Müslim, Fezâilü’s–sahâbe 78

346. Enes İbni Mâlik radıyallahu anh şöyle dedi:

Cerîr İbni Abdullah el–Becelî ile bir yolculuğa çıkmıştım. (Benden yaşlı olduğu hâlde) Cerîr bana hizmet ediyordu. Ona:

– Böyle yapma! deyince bana şunları söyledi:

– Ben ensarın Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e pek çok hizmet ettiğini gördüm ve kendi kendime “Şâyet ensardan biriyle arkadaşlık edersem ben de ona hizmet edeceğim” diye yemin etmiştim.

Buhârî, Cihâd 71; Müslim, Fezâilü’s–sahâbe 181

347. Yezîd İbni Hayyân şöyle dedi:

Birgün Husayn İbni Sebre ve Amr İbni Müslim ile beraber Zeyd İbni Erkam’ın evine gittik. Yanına oturduğumuzda Husayn İbni Sebre dedi ki:

– Zeyd! Sen pek çok lutfa nâil olmuş bir kimsesin. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i gördün, sözünü dinledin, onunla birlikte savaşlara katıldın ve arkasında namaz kıldın. Doğrusu büyük saâdete erdin, Zeyd! Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den duyduklarını bize de anlat!

Bunun üzerine Zeyd şunları söyledi:

– Yiğenim! Vallahi çok yaşlandım. Aradan çok zaman geçti. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den duyup öğrendiklerimin bir kısmını unuttum. Bu sebeple size anlattıklarımı öğrenin. Anlatmadıklarım hususunda da beni zorlamayın.

Zeyd sözlerine devamla dedi ki:

Birgün Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Mekke ile Medine arasındaki Hum suyu başında ayağa kalkarak bize bir konuşma yaptı. Allah'a hamd ü senâdan sonra bize öğüt verdi. Sonra da şöyle buyurdu:

– "Ey insanlar! Ben de bir insanım. Yakında Rabbimin elçisi bana da gelecek ve ben onun dâvetine uyup gideceğim. Size iki önemli şey bırakıyorum. Biri, insanı doğruya götüren bir rehber ve nur olan Allah'ın Kitâbı Kur'an'dır. Ona yapışın ve sımsıkı sarılın!"

Peygamber aleyhisselâm Kur'an'a sarılma ve ona bağlanma konusunda tavsiyelerde bulundu. Sonra sözüne şöyle devam etti:

"Size bir de Ehl–i beyt'imi bırakıyorum. Allah'dan korkun da Ehl–i beyt'ime saygılı davranın! Allah'dan korkun ve Ehl–i beyt'ime saygılı davranın!. "

Husayn İbni Sebre:

– Zeyd! Peygamber'in Ehl–i beyt'i kimdir? Hanımları da Ehl–i beyt'inden değil midir? diye sorunca Zeyd dedi ki:

– Hanımları da Ehl–i beyt'indendir. Fakat onun asıl Ehl–i beyt'i, kendisinden sonra da sadaka almaları haram olanlardır.

Husayn:

– Sadaka almaları haram olanlar kimlerdir? diye sordu.

Zeyd:

– Ali'nin ailesi, Akîl'in ailesi, Ca`fer'in ailesi ve Abbas'ın ailesidir, dedi.

Husayn:

– Bunların hepsine sadaka almak haram mıdır? diye sorunca Zeyd İbni Erkam:

– Evet, cevabını verdi.

Müslim, Fezâilü’s–sahâbe 36

Bir başka rivayete göre Resûl–i Ekrem şöyle buyurdu:

– “Size iki önemli şey bırakıyorum. Bunlardan biri Allah’ın Kitâb’ıdır. O Allah’ın ipidir. Ona yapışan doğru yolu bulur. Onu bırakan da yolunu sapıtır. ”

Müslim, Fezâilü’s–sahâbe 37

348. İbni Ömer radıyallahu anhümâ Ebû Bekri’s–Sıddîk radıyallahu anh’ın şöyle buyurduğunu rivayet etti:

Ehl–i beyt’ini sevip sayma konusunda Peygamber aleyhisselâmın emrini tutunuz.

Buhârî, Fezâilü’s–sahâbe 12, 22

ÂLİMLERE SAYGI

(ÂLİMLERE, BÜYÜKLERE VE FAZİLET SAHİBİ KİŞİLERE SAYGI GÖSTERMEK, ONLARI BAŞKALARINA ÜSTÜN TUTMAK, TOPLANTILARDA ÖNE GEÇİRMEK VE ÜSTÜNLÜKLERİNİ BELİRTMEK, TAKDİR ETMEK)

349. Ebû Mes’ûd Ukbe İbni Amr el–Bedrî el–Ensârî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cemaata Kur’an’ı en iyi bilen ve okuyanları imam olsun. Kur’an bilgisinde eşit iseler, sünneti en iyi bilen; eğer sünnet bilgisinde de denk olurlarsa, önce hicret etmiş olan; hicret etmekte de aynı iseler, yaşca en büyükleri imam olsun. Hâkim ve yetkili olduğu yerde kişiye, izni olmadıkça bir başkası imam olmaya kalkmasın. Hiç kimse, başkasının evinde, izni olmadıkça ev sahibinin özel yerine oturmasın. ”

Müslim, Mesâcid 290

Müslim’in bir rivayetinde, “yaşca en büyük olan” yerine “ilk evvel müslüman olan” kaydı bulunmaktadır.

Yine bir rivâyette (Müslim, Mesâcid 291), “Cemaata, Allah’ın kitabını en iyi bilen ve kıraatta en ileri gelen imam olsun. Eğer okuyuşları aynı ise, önce hicret eden imam olsun. Eğer hicrette de aynı iseler, yaşça en büyükleri imam olsun” buyurulmuştur.

350. Yine Ebû Mes’ûd radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

Resûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem namaza başlayacağımız zaman omuzlarımıza dokunarak şöyle buyururdu:

–”Düz durun, karışık durmayın. Sonra kapleriniz de karmakarışık olur. Namazda benim arkama yaşlı–başlı olanlar dursun. Onların arkasına kendilerinden sonra gelenler, daha sonra da onlardan sonra gelenler dursun. ”

Müslim, Salât 122. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 95; Nesâî, Salât 54

351. Abdullah İbni Mes’ûd radıyallahu anh’den rivâyet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Aklı başında (ve imamlık yapacak durumda) olanlarınız (namazda) benim hemen arkama dursun. Sonra bu vasıflarda onları takip edenler dursunlar. (Peygamber aleyhisselâm bu cümleyi üç defa tekrarladı. Namazda) Çarşı–pazarlardaki keşmekeş (ve kargaşaya benzemek) den sakının!”

Müslim, Salât 123. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 95; Nesâî, Salât 54; İmâmet 23, 26; İbni Mâce, İkâmet 45

352. Ebû Yahyâ (veya Ebû Muhammed) Sehl İbni Ebû Hasme el–Ensârî radıyallahu anh şöyle dedi:

Abdullah İbni Sehl ve Muhayyısa İbni Mes’ûd, sulh günlerinde Hayber’e gitmişlerdi. (İşlerini görmek için birbirlerinden) ayrıldılar. Neticede

Muhayyısa, (buluşma yerine geldiğinde) Abdullah İbni Sehl'i kanlar içinde can çekişirken buldu. Onu defnetti ve sonra Medine'ye döndü. (Abdullah'ın kardeşi) Abdurrahman İbni Sehl (durumu öğrenince yanına) Mes'ûd'un oğulları Muhayyısa ve Huvayyısa'yı da alarak Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem'e gitti. Oradakilerin yaşça en küçüğü olan Abdurrahman, olayı anlatmaya başladı. Bunun üzerine Hz. Peygamber:

"Sözü büyüğünüze bırak, sözü büyüğünüze bırak!" buyurdu.

Abdurrahman sustu ve olayı ötekiler anlattı. Neticede Hz. Peygamber:

"Kâtil üzerinde hakkınız olabilmesi için yemin eder misiniz? buyurdu.

(Ebû Yahyâ, hadisin tamamını nakletti.)

Buhârî, Cizye 12, Edeb 89, Diyât 22; Müslim, Kasâme 1, 3, 6. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Diyât 8; Tirmizî, Diyât 4, 22; Nesâî, Kasâme 3, 4, 5; İbni Mâce, Diyet 28

353. Câbir radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem, Uhud Gazvesi'nde şehid düşenleri her mezara iki kişi konacak şekilde toplattı ve sonra:

"Bunların hangisi daha çok Kur'an bilirdi?" diye sordu.

Şehidlerden hangisi gösterilirse, önce onu kıbleden yana kordu.

Buhâri, Cenâiz 72, 75, 78, Meğâzî 26. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 27; Nesâî, Cenâiz 62; İbni Mâce, Cenâiz 28; Tirmizî, Cenâiz 31

354. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Rüyamda dişlerimi misvaklıyordum. Yanıma biri diğerinden daha yaşlı iki kişi geldi. Ben misvakı küçüğüne vermek istedim. " Bana:

"Büyüğe ver denildi. Ben de büyüğe verdim. "

Müslim, Rü'yâ 19, Zühd 70 (senedli), Buhârî, Vudû' 74 (senedsiz)

355. Ebû Mûsâ radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Saçı–sakalı ağarmış müslümana, aşırı gitmeyip ahkâmıyla amel etmekten kaçınmayan Kur’an hâfızına ve âdil hükümdara saygı göstermek, Allah Teâlâ’ya duyulan saygı ve ta’zimden ileri gelir. ”

Ebû Dâvûd, Edeb 20

356. Amr İbni Şuayb’ın, babası aracılığı ile dedesinden rivâyet ettiğine göre Resûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu.

“Küçüklerimize acımayan, büyüklerimizin (büyüklük) şerefini tanımayan bizden değildir. ”

Ebû Dâvûd, Edeb 58; Tirmizî, Birr 15

Hadisin son kısmı Ebû Dâvûd’un rivayetinde “büyüklerin hakkını tanımayan” şeklindedir.

357. Meymûn İbni Ebû Şebîb rahimehullah’dan rivâyet edilmiştir. Demiştir ki:

Birgün Hz. Âişe’ye bir dilenci geldi. Aişe radıyallahu anhâ ona bir parça ekmek verdi. Kılığı kıyâfeti düzgün bir başka adam geldi. Onu da sofraya oturtarak yemek ikram etti. Bu (farklı) davranışının sebebini soranlara Âişe şöyle cevap verdi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “İnsanlara mevki, makam ve seviyelerine göre muamele ediniz” buyurmuştur.

Ebû Dâvûd , Edeb 20

Ebû Dâvûd, Meymûn İbni Ebû Şebîb’in Hz. Âişe ile görüşmediğini söylemektedir.

Müslim, Sahîh’inin baş kısmında (I, 6) bu hadisi senedsiz olarak nakleder:

Âişe radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem bize "İnsanlara seviyelerine göre muamele etmemizi tavsiye buyurdu" demiştir.

Hâkim Ebû Abdullah bu hadisi Ma'rifetü ulûmi'l–hadîs adlı eserinde (s. 49) nakletmiş ve "sahih" olduğunu söylemiştir.

358. Abdullah İbni Abbâs radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Uyeyne İbni Hısn Medine'ye geldi ve yeğeni Hür İbni Kays'a mi–safir oldu. Hür, Hz. Ömer'in danışma meclisi üyelerindendi. Zaten genç olsun yaşlı olsun âlimler (Kurrâ) Hz. Ömer'in danışma meclisinde bulunurlardı. Bu sebeple Uyeyne, yeğeni Hür İbni Kays'a:

– Yeğenim, senin devlet başkanı yanında itibarın yüksektir. Beni kendisiyle görüştür, dedi.

Hür, Ömer'den izin aldı. Uyeyne Hz. Ömer'in yanına girince:

– Ey Hattab oğlu! Allah'a yemin ederim ki, bize fazla bir şey vermi–yorsun. Aramızda adâletle de hükmetmiyorsun, dedi.

Ömer hiddetlendi. Uyeyne'ye ceza vermek istedi. Bunu sezen Hür:

– Ey mü'minlerin emiri! Allah, peygamberine "Affı seç, iyiliği emret, câhillerin kusuruna bakma" [A'râf sûresi (7), 199]buyurdu. Benim amcam da câhillerdendir, dedi.

(Râvi diyor ki:) Allah'a yemin ederim ki, Hür bu âyeti okuyunca Ömer, Uyeyne'yi cezalandırmaktan vazgeçti. Zaten Ömer, Allah'ın kitabına son derece bağlı idi.

Buhârî, Tefsîru sûre (7) 5, İ''tisam 2

359. Ebû Saîd Semüre İbni Cündeb radıyallânu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hayattayken ben çocuk denecek yaştaydım. Bu sebeple kendisinden (duyduklarımı) ezberliyordum. Ne var

ki, burada hazır bulunan yaşlı kimselere duyduğum saygı, onları söylemekten beni alıkoyuyor.

Buhârî, Hayz 29; Müslim, Cenâiz 88

360. Enes İbni Mâlik radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Teâlâ, yaşından ötürü bir ihtiyara saygı gösteren gence, yaşlılığında hizmet edecek kimseler lutfeder. "

Tirmizî, Birr 75

361. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in vefâtından sonra Ebû Bekir, Ömer'e:

– Kalk, Ümmü Eymen radıyallahu anhâ'ya gidelim, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yaptığı gibi biz de onu ziyâret edelim, dedi. (Kalkıp gittiler.)

Yanına vardıklarında Ümmü Eymen ağladı. Onlar:

– Niçin ağlıyorsun? Allah katındaki nimetin Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem için çok daha hayırlı olduğunu bilmiyor musun? dediler. Ümmü Eymen:

– Ben onun için ağlamıyorum. Ben Allah katındaki nimetlerin Peygamber aleyhisselâm için elbette daha hayırlı olduğunu biliyorum. Ben, vahyin kesilmiş olmasından dolayı ağlıyorum, dedi; Ebû Bekir ve Ömer'i de duygulandırdı. Ümmü Eymen ile birlikte onlar da ağlamaya başladılar.

Müslim, Fezâilü's–sahâbe 103. Ayrıca bk. İbni Mâce, Cenâiz 65

362. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den, Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

“Adamın biri, bir başka köydeki (din) kardeşini ziyâret etmek için yola çıktı. Allah Teâlâ, adamı gözetlemek için onun yolu üzerinde bir meleği görevlendirdi. Adam meleğin yanına gelince, melek:

– Nereye gidiyorsun? dedi. Adam,

– Şu (ileriki) köyde bir din kardeşim var, onu ziyârete gidiyorum, cevabını verdi. Melek:

– O adamdan elde etmek isteğidin bir menfaatin mi var? dedi. Adam:

– Yok hayır, ben onu sırf Allah rızası için severim, onun için ziyâretine gidiyorum, dedi. Bunun üzerine melek:

– Sen onu nasıl seviyorsan Allah da seni öylece seviyor. Ben, bu müjdeyi vermek için Allah Teâlâ’nın sana gönderdiği elçisiyim, dedi. ”

Müslim, Birr 38

363. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den nakledildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Bir insan, bir hastanın halini hatırını sormaya gider veya Allah için sevdiği bir kişiyi ziyâret ederse, ona bir melek şöyle seslenir:

Sana ne mutlu! Güzel bir yolculuk yaptın. Kendine cennette barınak hazırladın!”

Tirmizî, Birr 64. Ayrıca bk. İbni Mâce, Cenâiz 2

364. Ebû Mûsâ el–Eş’arî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“İyi ve kötü arkadaşın hali, güzel koku satanla körük çekenin haline benzer: Misk satan, ya sana güzel kokusundan bir miktar meccanen verir ya sen satın alırsın, ya da (hiç değilse onunla beraber olduğun sürece) güzel koku koklamış olursun. Körük çeken kimse ise, ya elbiseni yakar ya da (en azından) körüğün kötü kokusundan rahatsız olursun. ”

Buhârî, Zebâih 31, Büyû' 38; Müslim, Birr 146. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 16

365. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kadın dört sebepten biri için alınır: Malı, soyu, güzelliği ve dindarlığı. Sen (diğerlerini geç), dindar olanı seç. (Aksi halde) sıkıntıya düşersin. "

Buhârî, Nikâh 15, Müslim, Radâ 53. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Nikâh 2; Nesâî, Nikâh 13; İbni Mâce, Nikâh 6

366. Abdullah İbni Abbas radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Cebrâil aleyhisselâm'a:

– "Bizi daha sık ziyaret etmeni engelleyen nedir?" diye sordu. Bunun üzerine:

– "Biz ancak senin Rabbinin emriyle ineriz; önümüzde, arkamızda ve bunların arasında ne varsa hepsi Rabbinindir"[Meryem sûresi (19), 64] âyeti indi.

Buhârî, Tefsîru sûre (19), 2

367. Ebû Said el–Hudrî radıyallahu anh'den Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Mü'minden başkasını dost tutma, yemeğini müttakîlerden başkasına tattırma!"

Ebû Dâvûd, Edeb 16; Tirmizî, Zühd 56

368. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivâyet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İnsan, dostunun yaşayış tarzından etkilenir. O halde her biriniz dost edineceği kişiye dikkat etsin!"

Ebû Dâvûd, Edeb 16; Tirmizî, Zühd 45

369. Ebû Mûsâ el–Eş’arî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kişi sevdiği ile beraberdir. ”

Buhârî, Edeb 96; Müslim, Birr 165. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 50; Daavât 98

Bir başka rivayette Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’e :

Bir kişi bir topluluğu sevdiği halde onların seviyesine erişemezse, böyle biri hakkında ne buyurursunuz? diye sorulduğu, onun da:

“Kişi, sevdiği ile beraberdir” buyurduğu nakledilmiştir.

Bu hadis, 370 ve 371 nolu hadislerle birlikte açıklanacaktır.

370. Enes radıyallahu anh’den şöyle dediği rivayet olunmuştur:

Bir bedevi Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e:

– Kıyamet ne zaman kopacak? diye sordu. Efendimiz:

– “Kıyamet için ne hazırladın?” buyurdu.

– Allah ve Resûlünün sevgisini, dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber:

– “O halde sen, sevdiğin ile berabersin” buyurdu.

Buhârî, Edeb 96; Müslim, Birr 161, 163

Bu rivâyet Müslim’indir. Buhârî (Edeb 96) ve Müslim’in (Birr 164) rivâyetlerinde, bedevînin cevabı, “Âhiret için öyle çok oruç, namaz ve sadaka hazırlayabilmiş değilim. Ancak ben Allah’ı ve peygamberini seviyorum” şeklindedir.

371. Abdullah İbni Mes’ûd radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e bir adam geldi ve:

– Ey Allahın Resûlü, bir topluluğu seven fakat onların işlediği amelleri işleyemeyen bir insan hakkında ne buyurursunuz? dedi. Hz. Peygamber de:

– “Kişi, sevdiği ile beraberdir” cevabını verdi.

Buhârî, Edeb 96; Müslim, Birr 165. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 50, Daavât 98

372. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İnsanlar, altın ve gümüş madenleri gibidir. İslâm öncesi dönemde hayırlı olanlar, İslâm döneminde de İslâm’ı kavramak kaydıyla hayırlıdırlar. Ruhlar, askerî birlikler gibidir. Birbirleriyle tanışan ruhlar, birbirleriyle kaynaşırlar, tanışmayanlar da ayrılığa düşerler. ”

Buhârî, Enbiyâ 2 (Sadece ruhlar ile ilgili kısım Hz. Âişe’den rivayet edilmiştir.); Müslim, Birr 159, 160. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 16

374. Ömer İbnü’l–Hattâb radıyallahu anh’den şöyle dediği rivayet olunmuştur:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’den umre yapmak için izin istedim, verdi ve:

“Sevgili kardeşim, bizi de duadan unutma!” buyurdu.

Bu sözüyle Hz. Peygamber bana öyle bir şey söylemiş oldu ki, benim için dünyaya bedeldir.

Bir rivâyette (Ebû Dâvûd, Vitr 23; Tirmizî, Daavât 109) Hz. Peygamber, “Sevgili kardeşim, bizi de duana ortak et!” buyurmuştur.

Ebû Dâvûd, Vitr 23; Tirmizî, Daavât 109. Ayrıca bk. İbni Mâce, Menãsik 5

375. Abdullah İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem binekle veya yaya olarak Kubâ Mescidi’ni ziyâret eder ve orada iki rek’at namaz kılardı.

Buhârî, es–Salât fî mescidi Mekke ve’l–Medîne 4; Müslim, Hac 516

376. Enes İbni Mâlik radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Üç özellik vardır; bunlar kimde bulunursa o, imanın tadını tadar:

Allah ve Resûlünü, (bu ikisinden başka) herkesden fazla sevmek.

Sevdiğini Allah için sevmek.

Allah kendisini küfür bataklığından kurtardıktan sonra tekrar küfre dönmeyi, ateşe atılmak gibi çirkin ve tehlikeli görmek. ”

Buhârî, Îmân 9, 14, İkrah 1, Edeb 42; Müslim, Îmân 67. Ayrıca bk. Tirmizî, Îmân 10

377. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Başka bir gölgenin bulunmadığı Kıyamet gününde Allah Teâlâ, yedi insanı, arşının gölgesinde barındıracaktır:

Âdil devlet başkanı,

Rabbına kulluk ederek temiz bir hayat içinde serpilip büyüyen genç,

Kalbi mescidlere bağlı müslüman,

Birbirlerini Allah için sevip buluşmaları da ayrılmaları da Allah için olan iki insan,

Güzel ve mevki sahibi bir kadının beraber olma isteğine “Ben Allah’tan korkarım” diye yak-laşmayan yiğit,

Sağ elinin verdiğini sol elinin bilemeyeceği kadar gizli sadaka veren kimse,

Tenhâda Allah’ı anıp göz yaşı döken kişi. ”

Buhâri, Ezan 36, Zekât 16, Rikak 24, Hudûd 19; Müslim, Zekât 91. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 53; Nesâî, Kudât 2

378. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

Hiç şüphesiz Allah Teâlâ kıyâmet günü:

"Nerede benim rızâm için birbirlerini sevenler? Gölgemden başka gölgenin bulunmadığı bugün onları, kendi arşımın gölgesinde gölgelendireceğim" buyurur.

Müslim, Birr 37. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 53

379. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivâyet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Canım kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki sizler iman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olmazsınız. Yaptığınız takdirde birbirinizi seveceğiniz bir şey söyleyeyim mi? Aranızda selâmı yayınız!"

Müslim, Îmân 93–94. Ayrıca bk. Tirmizî, Et'ime 45, Kıyamet 56; İbni Mâce, Mukaddime 9, Edeb 11

380. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivâyet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Adamın biri, bir başka köydeki (din) kardeşini ziyâret etmek için yola çıktı. Allah Teâlâ, adamı gözetlemek için onun yolu üzerinde bir meleği görevlendirdi. " Ebû Hüreyre önceki konuda geçen 362 numaralı hadisi "Sen onu nasıl seviyorsan Allah da seni öylece seviyor" cümlesine kadar rivâyet etti.

Müslim, Birr 38

381. Berâ İbni Âzib radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Medineli müslümanlar hakkında şöyle buyurdu:

“Ensarı (Medineli müslümanları) ancak mü’min olan sever, onlara ancak münâfık olan düşmanlık eder. Ensarı seveni, Allah da sever; onlara düşmanlık edene de Allah düşmanlık eder. ”

Buhârî, Menâkıbu’l–ensâr 4; Müslim, Îmân 129. Ayrıca bk. Tirmizî, Menâkıb 65

382. Muâz radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinledim dedi:

Allah Teâlâ; “Benim rızâm uğrunda birbirlerini sevenler için peygamberlerin ve şehidlerin bile imreneceği nurdan minberler vardır” buyurmuştur.

Tirmizî, Zühd 53

383. Ebû İdris el–Havlânî rahımehullah’dan şöyle dediği nakledilmiştir:

Dımaşk mescidine girmiştim. Bir de ne göreyim, güleç yüzlü bir delikanlı ve başına toplanmış bir grup insan. Bunlar bir konuda görüş ayrılığına düştüler mi hemen o delikanlıya başvuruyor ve fikrini kabulleniyorlardı. Bu gencin kim olduğunu sordum. “Bu Muâz İbni Cebel radıyallahu anh’tır” dediler.

Ertesi gün erkenden mescide koştum. Baktım ki o genç benden evvel gelmiş namaz kılıyor. Namazını bitirinceye kadar bekledim sonra önüne geçerek selâm verdim ve:

– Allah’a yemin ederim ki ben seni seviyorum, dedim.

– Allah için mi seviyorsun? dedi.

– Evet Allah için, dedim. O yine:

– (Gerçekten)Allah için mi seviyorsun? dedi. Ben de:

– Evet, (gerçekten) Allah için seviyorum, dedim.

Bunun üzerine elbisemden tutarak beni kendisine doğru çekti ve şöyle dedi.

– Kutlarım seni. Zira ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinledim:

"Allah Teâlâ, "Sırf benim için birbirini seven, benim rızâm için toplanan, benim rızâm uğrunda birbirini ziyaret eden ve sadece benim rızâm için sadaka verip iyilik edenler, benim sevgimi hakederler" buyurmuştur. "

Muvatta', Şa'r 16

384. Ebû Kerîme Mikdâd İbni Ma'dîkerib radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Din kardeşini seven kişi, ona sevdiğini bildirsin!"

Ebû Dâvûd, Edeb 113 ; Tirmizî, Zühd 54

385. Muâz İbni Cebel radıyallanu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Muâz'ın elini tutmuş ve şöyle buyurmuştur:

"Ey Muâz, Allah'a yemin ederim ki, ben seni gerçekten seviyorum. Sonra da ey Muâz sana her namazın sonunda: "Allahım! Seni anmak, sana şükretmek ve sana güzelce kulluk etmekte bana yardım et!" duasını hiç bırakmamanı tavsiye ediyorum. "

Ebû Dâvûd, Vitr 26; Nesâî, Sehv 60. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 30

386. Enes İbni Mâlik radıyallahu anh şöyle dedi:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in huzurunda bir adam vardı. Bir başka şahıs ona uğrayıp geçti. (Arkasından, Hz. Peygamber'in huzurundaki kimse):

– Ey Allahın Resûlü! Ben bu kişiyi gerçekten seviyorum, dedi. Peygamber aleyhissalâtü ve's–selâm:

– “Peki, sevdiğini ona bildirdin mi?” buyurdu. Adam:

– Hayır, dedi. Hz. Peygamber:

– “Ona bildir”, buyurdu.

Adam derhal kalkıp o şahsın arkasından yetişti ve:

– Ben seni Allah için seviyorum, dedi. O da:

– Beni kendisi için sevdiğin Allah da seni sevsin, karşılığını verdi.

Ebû Dâvûd, Edeb 113

ALLAH’IN KULUNU SEVMESİ

387. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur” dedi:

“Her kim bir dostuma düşmanlık ederse, ben ona karşı harb ilân ederim. Kulum, kendisine emrettiğim farzlardan, bence daha sevimli herhangi bir şeyle bana yakınlık sağlayamaz. Kulum bana (farzlara ilâveten işlediği) nâfile ibadetlerle durmadan yaklaşır; nihâyet ben onu severim. Kulumu sevince de (âdeta) ben onun işiten kulağı, gören gözü, tutan eli ve yürüyen ayağı olurum. Benden ne isterse, onu mutlaka veririm, bana sığınırsa, onu korurum. ”

Buhârî, Rikak 38

388. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

Allah Teâlâ bir kulu sevdiği zaman Cebrâil’e:

“Allah filanı seviyor, onu sen de sev!” diye emreder. Cebrâil de o kulu sever, sonra gök halkına:

– Allah filanı gerçekten seviyor; onu siz de seviniz! diye hitâbeder.

Göktekiler de o kimseyi severler. Sonra da yeryüzündekilerin gönlünde o kimseye karşı bir sevgi uyanır.

Buhârî, Bedü'l–halk 6, Edeb 41, Tevhîd 33; Müslim, Birr 157. Ayrıca bk. Tirmizî, Tefsîru sûre (19), 7

Müslim'in rivâyetinde (Birr 157) Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğu kaydedilmektedir:

Allah Teâlâ bir kulu sevdiği zaman Cebrâil'e:

– "Ben filanı seviyorum onu sen de sev!" diye emreder. Cebrâil onu sever ve sonra gök halkına:

– Allah filanı seviyor, onu siz de seviniz, diye seslenir. Gök halkı da o kimseyi sever, sonra yeryüzündekilerin kalbinde o kimseye karşı bir sevgi uyanır.

Allah Teâlâ bir kula buğzettiği zaman, Cebrâil'e:

– "Ben, filanı sevmiyorum, onu sen de sevme!" diye emreder. Cebrâil de onu sevmez. Sonra Cebrâil gök halkına:

– Allah filan kişiyi sevmiyor, onu siz de sevmeyin, der. Göktekiler de o kimseyi sevmezler. Sonra da yeryüzündekilerde o kimseye karşı bir kin ve nefret uyanır.

389. Âişe radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashâbtan bir kişiyi askerî bir bölüğe komutan tayin edip gazaya göndermişti. Bu zat bölüğe her namaz kıldırışında (ikinci rekâtta) İhlâs sûresini okuyarak kıraatını bitirirdi. Dönüşte, komutanın namazı İhlâs sûresi ile bitirmeyi âdet edinmiş olduğunu Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e haber verdiler. O da:

– "Niçin böyle yaptığını ona sorunuz!" buyurdu. Sordular.

– İhlâs sûresi, Rahmân'ın sıfatlarını ihtivâ ediyor. Bu sebeple ben onu okumayı severim, dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber:

– “Allah Teâlâ’nın da onu sevdiğini kendisine müjdeleyiniz!” buyurdu.

Buhârî, Tevhîd 1; Müslim, Salâtü’l–müsâfirîn 263. Ayrıca bk. Nesâî, İftitâh 69

390. Cündeb İbni Abdullah radıyallahu anh’den rivâyet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Sabah namazını cemaatle kılan kimse Allah’ın güvencesindedir. Sakın Allah, güvencesi altında olan bir şeyden dolayı sizi takibe almasın. Çünkü Allah güvence verdiği bir şeyden dolayı kimi takib ederse, onu yakalar sonra da onu yüzüstü cehennem ateşine atar. ”

Müslim, Mesâcid 261, 262. Ayrıca bk. Tirmizî, Salât 51, Fiten 6; İbni Mâce, Fiten 6

391. Abdullah İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ben, Allah’tan başka bir ilâh bulunmadığına, Muhammed’in Allah’ın Resûlü olduğuna şehâdet edip, namazı dosdoğru kılıncaya ve zekâtı hakkıyla verinceye kadar insanlarla savaşmakla emrolundum. Bunları yaptıkları takdirde, kanlarını ve mallarını benden korumuş olurlar. İslâm’ın gerektirdiği haklar ise bunların dışındadır. Onların gizli hallerinin hesabı Allah’a âittir. ”

Buhârî, Îmân 17, 28, Salât 28, Zekât 1, İ’tisâm 2, 28; Müslim, Îmân 32–36. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 95; Tirmizî, Tefsîru sûre (88); Nesâî, Zekât 3; İbni Mâce, Fiten 1–3

392. Ebû Abdullah Târık İbni Eşyem radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu işitmiştir:

“Kim Allah’tan başka ilâh yoktur der ve Allah’tan başka ibadet edilenleri inkâr ederse, o kimsenin malı ve kanı haram olur. Gizli hallerinin hesabı ise Allah’a âittir. ”

Müslim, Îmân 37

393. Ebû Ma'bed Mikdâd İbni Esved radıyallahu anh şöyle demiştir:

– Ben, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e dedim ki :

– Kâfirlerden bir adamla karşılaşsam ve onunla vuruşsak, o benim ellerimden birini kılıçla vurup koparsa, sonra da benim elimden kurtulmak için bir ağacın arkasına sığınsa ve:

– Ben, Allah için müslüman oldum, dese, onu böyle dedikten sonra öldürebilir miyim, yâ Resûlallah! Ne dersin?

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Sakın onu öldürme" buyurdu. Ben :

– Ey Allah'ın Resûlü! Adam benim iki elimden birini kopardı, ondan sonra bu sözü söyledi, dedim. Bunun üzerine :

– "Sakın öldürme, eğer onu öldürürsen, o, senin kendisini öldürmezden önceki durumundadır. Sen ise, onun o sözü söylemeden önceki durumuna düşersin" buyurdu.

Buhârî, Meğâzî 12; Müslim, Îmân 155. Ayrıca bk. Ebû Dâvud, Cihâd 95

394. Üsâme ibni Zeyd radıyallahu anhümâ şöyle demiştir :

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, bizi Cüheyne kabilesinin Huraka kolu üzerine göndermişti. Sabahleyin onlar sularının başında iken üzerlerine hücum ettik. Ben ve ensardan bir kişi onlardan bir adama ulaştık. Biz onun üzerine yürüyünce, adam: "Lâ ilâhe illallah: Allah'tan başka ilâh yoktur" dedi. Bunun üzerine ensardan olan arkadaşım ona hücumdan vazgeçti; ben ise mızrağımı ona sapladım ve adamı öldürdüm. Biz Medine'ye gelince bu olay Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in kulağına gitti ve bana:

– "Ey Üsâme! Lâ ilâhe illallah dedikten sonra adamı öldürdün mü?" buyurdu. Ben :

– Yâ Resûlallah! O, bu sözü sadece canını kurtarmak için söyledi, dedim. Peygamber Efendimiz tekrar :

– “Lâ ilâhe illallah dedikten sonra adamı öldürdün mü?” diye yine sordu ve bu sözü o kadar çok tekrarladı ki, ben, daha önce müslüman olmamış olmayı bile temenni ettim.

Buhârî, Diyât 2, Meğâzî 45; Müslim, Îmân l58–159. Ayrıca bk. Tirmizî, Tefsîru sûre(11)

Müslim’in bir rivâyeti şöyledir :

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “Adam lâ ilâhe illallah dedi ve sen de onu öldürdün, öyle mi?” Ben :

– Yâ Resûlallah! O, bu sözü sadece silahtan korktuğu için söyledi, dedim. Peygamber Efendimiz :

– “Kalbini mi yardın ki, bu sebeple söyleyip söylemediğini bilesin?” buyurdu.

Bu sözü o kadar çok tekrarladı ki, ilk defa o gün müslüman olmuş olmayı temenni ettim.

Müslim, Îmân 158

395. Cündeb İbni Abdullah radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, müslümanlardan müteşekkil bir askerî birliği müşriklerden bir kavme göndermişti. Müslüman askerler, müşriklerle karşılaştılar. Müşriklerden bir adam, müslüman askerlerden istediğine saldırıp öldürüyordu. Müslümanlardan biri de onun boş bulunduğu anı gözlüyordu. Biz bu müslümanın Üsâme İbni Zeyd olduğunu konuşup duruyorduk. Üsâme, kılıcını çekip de adamı öldüreceği sırada o:

– Lâ ilâhe illallah, dedi; fakat Üsâme onu yine de öldürdü. Peygamber Efendimiz’e müjdeci geldi. Peygamberimiz ona ordunun durumunu sordu, o da olup biteni kendisine haber verdi. Hatta o adamın durumunu ve Üsâme’nin ona ne yaptığını da anlattı. Bunun üzerine Hz. Peygamber Üsâme’yi çağırdı ve ona :

– “Adamı niçin öldürdün?” diye sordu. Üsâme :

– Yâ Resûlallah! O adam müslümanların canını yaktı; falanı ve falanı öldürdü, diyerek bir kaç şehidin adını saydı. Sözüne devamla şunları söyledi:

– Ben ise onun üzerine yürüdüm. Kılıcı görünce:

– Lâ ilâhe illallah, dedi.

Resûl–i Ekrem Efendimiz:

– “Böyle diyen adamı öldürdün mü?” diye sordu. Ben:

– Evet, dedim. Bunun üzerine Hz. Peygamber:

– “Lâ ilâhe illallah kıyamet günü karşına geldiğinde ne yapacaksın?” dedi. Üsâme ibni Zeyd:

– Yâ Resûlallah! Cenâb–ı Hak’dan beni bağışlamasını dile, dedi. Resûl–i Ekrem durmadan:

– “Lâ ilâhe illallah kelimesi kıyamet günü huzuruna geldiğinde ne yapacaksın, söyle?” “Lâ ilâhe illallah sözü kıyamet günü huzuruna geldiğinde ne yapacaksın?” diyor, başka bir söz söylemiyordu.

Müslim, Îmân 160

396. Abdullah İbni Utbe İbni Mes’ûd der ki: Ömer İbni Hattâb radıyallahu anh’ı şöyle derken işittim :

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem zamanında Allah katından gelen vahiy sayesinde insanlar gizli hallerinden de sorumlu tutuluyorlardı. Hiç kuşkusuz vahyin arkası kesilmiştir. Biz ise şu anda sizleri, bize apaçık belli olan davranışlarınız sebebiyle hesaba çekeriz. Dolayısıyla bize iyi davranışlar gösteren kimseyi, güvenilir kimse bilir ve ona yaklaşırız. Onun gizli hallerinden hiçbir şeyi araştırmak bize düşmez. O kişinin gizli halleriyle ilgili hesabını Allah görür. Bize karşı kötü davranışlar sergileyen bir kimseyi de güvenilir bulmayız. O kişi, gayesinin iyi olduğunu söylese bile ondan emin olmaz ve kendisini doğrulamayız.

Buhârî, Şehâdât 5

397. İbni Mes’ûd radıyallahu anh dedi ki :

Bize, doğru söyleyen, doğruluğu tasdîk ve kabul edilmiş olan Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem haber verdi ve şöyle buyurdu :

“Sizden birinizin yaratılışının başlangıcı, annesinin karnında kırk günde derlenir toplanır. Sonra ikinci kırk günlük süre içinde pıhtı hâline döner. Sonra da bir o kadar zaman içinde bir parça et olur. Daha sonra Allah bir melek gönderir ve melek, ona ruh üfler. Bu melek dört şeyle; anne rahmindeki canlının rızkını, ecelini, amelini, iyi biri mi, yoksa kötü biri mi olacağını yazmakla emrolunur. ”

Abdullah İbni Mes’ûd der ki: Kendisinden başka ilâh olmayan Allah’a yemîn ederim ki, sizden biri, cennetliklerin yaptığı işleri yapar ve kendisi ile cennet arasında sadece bir arşın mesâfe kalır da, sonra anne karnında yazılan yazının hükmü öne geçer, cehennemliklerin yaptığı işleri yapar ve cehenneme girer. Yine sizden biri cehennemliklerin yaptığı işleri yapar ve kendisi ile cehennem arasında bir arşın mesâfe kalır; sonra anne karnında yazılan yazının hükmü öne geçer ve o kişi cennetliklerin yaptığı işleri yapmaya devâm eder de, neticede cennete girer.

Buhârî, Bed’ü’l–halk 6, Enbiyâ 1, Kader 1; Müslim, Kader 1. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sünnet 16; Tirmizî, Kader 4; İbni Mâce, Mukaddime 10

398. İbni Mes’ûd radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Hesap gününde cehennem getirilir. Cehennemin yetmiş bin dizgini ve her bir dizgini çeken yetmiş bin de melek vardır. ”

Müslim, Cennet 29. Ayrıca bk. Tirmizî, Cehennem 1

399. Nu’mân İbni Beşîr radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken işittim demiştir:

“Şüphesiz kıyamet gününde cehennemliklerin azâbı en hafif olanı, ayaklarının altına iki kor konulup da bu sebeple beyni kaynayan kişidir. Oysa o, hiç kimsenin kendisinden daha şiddetli azâb gördüğünü zannetmez. Halbuki kendisi, cehennemliklerin azâbı en hafif olanıdır. ”

Buhârî, Enbiyâ 1, Rikak 51; Müslim, Îmân 362–364. Ayrıca bk. Tirmizî, Cehennem 12

400. Semüre İbni Cündeb radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cehennem ateşi, cehennem ehlinin bazısının topuklarına, bazısının dizlerine, bazısının kuşak yerlerine, bazısının da köprücük kemiklerine kadar çıkar. ”

Müslim, Cennet 33

401. İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İnsanlar, âlemlerin Rabbi huzurunda hesap vermek üzere kabirlerinden kalkarlar. Onlardan bazıları kulaklarının yarısına kadar ter içindedirler. ”

Buhârî, Rikak 47, Tefsîru sûre 83; Müslim, Cennet 60. Ayrıca bk. Tirmizî, Kıyamet 2, Tefsîru sûre (83); İbni Mâce, Zühd 33

402. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bizlere benzerini hiç duymadığım bir konuşma yaptı ve şöyle buyurdu:

“Eğer sizler benim bildiklerimi bilseydiniz, az güler çok ağlardınız. ” Bunun üzerine Resûlullah’ın ashâbı yüzlerini kapatarak hıçkıra hıçkıra ağladılar.

Buhârî, Tefsîru sûre (5), 12; Müslim, Fezâil 134

Müslim’in rivayeti şöyledir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashâbının durumuyla ilgili bir haber alınca şöyle bir konuşma yaptı:

“Cennet ve cehennem gözlerimin önüne serilip bana gösterildi. Hayır ve şer açısından bugün gibisini görmedim. Eğer sizler benim bildiklerimi bilseydiniz, az güler çok ağlardınız” buyurdu. Resûlullah’ın ashâbına bundan daha ağır gelen bir gün olmamıştı. Başlarını örterek hıçkıra hıçkıra ağladılar.

Müslim, Fezâil 134

403. Mikdâd radıyallahu anh’den rivâyet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Güneş, kıyamet gününde insanlara bir mil mesâfe kalıncaya kadar yaklaştırılır. ”

Hadisi Mikdâd’tan rivayet eden Süleym İbni Âmir :

Allah’a yemin ederim ki, Resûlullah mil ile yeryüzündeki mesafe ölçüsünü mü yoksa göze sürme çekmek için kullanılan mili mi kastetti bilmiyorum, demiştir. Resûl–i Ekrem:

“İnsanlar, işledikleri kötü amelleri kadar tere batarlar. Onlardan bir kısmı topuklarına, bir kısmı dizlerine, bazıları kuşak yerlerine kadar ter içinde kalır; bazılarının da ter âdeta ağızlarına gem vurur” buyurarak eliyle ağzına işaret etti.

Müslim, Cennet 62. Ayrıca bk. Tirmizî, Kıyamet 6

404. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kıyamet gününde insanlar o kadar terlerler ki, onların teri yerin yetmiş arşın derinliğine ulaşır. Ter onların ağızlarına âdetâ gem vurur da tâ kulaklarına kadar çıkar. ”

Buhârî, Rikak 47; Müslim, Cennet 61

405. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikteydik. O sırada düşen bir şeyin gümbürtüsünü duyduk. Bunun üzerine:

– “Bu gümbürtünün ne olduğunu biliyor musunuz?” diye sordu. Biz:

– Allah ve Resûlü daha iyi bilir, dedik. Resul–i Ekrem Efendimiz:

– “Bu, yetmiş sene önce cehenneme atılmış olan bir taştır. O, şimdiye kadar cehennemde yuvarlanıp yol alıyordu, nihayet onun dibine ulaştı; siz onun gümbürtüsünü işittiniz” buyurdu.

Müslim, Cennet 31

406. Adî İbni Hâtim radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Rabbiniz arada bir tercüman bulunmaksızın, her birinizle konuşacaktır. Kişi sağına bakar, önceden gönderdiği iyi işleri görür; soluna bakar vaktiyle yaptığı kötü işleri görür. Önüne bakar, önünde sadece cehennemi görür. Yarım hurma ile de olsa cehennemden korununuz. ”

Buhârî, Zekât 9; Müslim, Zekât 67. Ayrıca bk. Buhârî, Menâkıb 25, Tevhîd, 24, 36; Tirmizî, Kıyamet 1; İbni Mâce, Mukaddime 13, Zekât 28

407. Ebu Zer radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Şüphesiz ben sizin görmediklerinizi görüyor ve biliyorum. Gök yüzü gıcırdayıp inledi ve gıcırdayıp inlemekte de haklı idi. Gökyüzünde, alnını Allah’a secde için koymuş bir meleğin bulunmadığı dört parmaklık bile boş yer yoktur. Allah’a yemin ederim ki, eğer benim bildiklerimi sizler bilmiş olsaydınız az güler çok ağlardınız. Yataklarda kadınlardan da zevk almazdınız. Yüksek sesle Allah’a yalvararak yollara ve kırlara çıkardınız. ”

Tirmizî, Zühd 9. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 19

408. Ebû Berze Nadle İbni Ubeyd el–Eslemî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Hiçbir kul, kıyamet gününde, ömrünü nerede tükettiğinden, ilmiyle ne gibi işler yaptığından, malını nereden kazanıp nerede harcadığından, vücudunu nerede yıprattığından sorulmadıkça bulunduğu yerden kıpırdayamaz. "

Tirmizî, Kıyamet 1

409. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "İşte o gün yer haberlerini söyler" [Zelzele sûresi (99), 4] âyetini okudu, sonra:

– "Yerin haberlerinin ne olduğunu biliyor musunuz?" diye sordu. Sahâbe:

– Allah ve Resûlü daha iyi bilir, dediler. Hz. Peygamber:

– "Onun haberleri, her erkek ve kadının yeryüzünde neler yaptığına şâhitlik ederek, sen şu günde şöyle yapmıştın, demesidir. İşte yerin haberleri budur" buyurdu.

Tirmizî, Kıyamet 7

410. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sûr sahibi boruyu ağzına koymuş, ne zaman üflemekle emrolunursa hemen üfleyeceği ânın iznini bekleyip durmakta iken ben nasıl sevinebilirim?" Bu haber, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabına ağır geldi. Bunun üzerine Resûlullah:

"Hasbünallah ve ni'me'l–vekîl: Allah bize yeter, o ne güzel vekildir, deyiniz" buyurdu.

Tirmizî, Kıyamet 8; Tefsîru sûre (39)

411. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Korkan kimse, geceleyin yol alır. Gece yol alan kimse de varacağı yere ulaşır. İyi biliniz ki, Allah’ın metâı çok pahalıdır. İyi biliniz ki, Allah’ın metâı cennettir. ”

Tirmizî, Kıyamat 18

412. Âişe radıyallahu anhâ, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken işittim demiştir:

“İnsanlar, kıyamet gününde, yalınayak, çıplak ve sünnetsiz olarak Allah’ın huzurunda toplanırlar. ” Bunun üzerine ben:

– Yâ Resûlallah! Kadınlar ve erkekler birlikte olunca, birbirlerine bakmazlar mı, dedim? Peygamber Efendimiz:

– “Âişe! Durum, onların bunu akıllarına getiremeyecekleri kadar ciddidir” buyurdu.

Bir başka rivayette:

“İş, birbirlerine bakamayacakları derecede şiddetlidir”, buyurdu.

Buhârî, Rikak 45; Müslim, Cennet 56, 59. Ayrıca bk. Buhârî, Enbiyâ 8, 48, Tefsîru sûre (5), 14; Tirmizî, Kıyamet 3, Tefsîru sûre (80), 2; Nesâî, Cenâiz 118–119; İbni Mâce, Zühd 33

413. Ubâde İbni’s–Sâmit radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim, Allah’dan başka ilâh yoktur, yalnız Allah vardır, şeriki yoktur; Muhammed, Allah’ın kulu ve resûlüdür. İsâ da Allah’ın kulu ve elçisi, Meryem’e bıraktığı kelimesi ve Allah tarafından (hayat verilen) bir ruhtur. Cennet, haktır ve gerçektir, cehennem de haktır ve gerçektir” diye şehâdet ederse, Allah o kimseyi, ameli ne olursa olsun, cennete koyar”.

Buhârî, Enbiyâ 47; Müslim, Îmân 46, Müslim’in bir başka rivâyetinde (Îmân 47);

“Allah’tan başka ilâh yoktur ve Muhammed Allah’ın resûlüdür” diye şehâdet eden kimseye Allah cehennemi haram kılar” buyurulmaktadır.

414. Ebû Zer radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Allah Teâlâ’nın şöyle buyurduğunu haber vermiştir:

“Kim bir hayır işlerse, ona onun on misli vardır veya daha da artırırım. Kim bir kötülük işlerse, ona da onun misli vardır. Ya da tamamen affederim. Kim bana bir karış yaklaşırsa, ben ona bir arşın yaklaşırım; kim bana bir arşın yaklaşırsa, ben ona bir kulaç yaklaşırım. Kim bana yürüyerek gelirse, ben ona koşarak varırım. Kim bana hiçbir şeyi ortak koşmamak şartıyla dünya dolusu günahla gelirse, ben kendisini o kadar mağfiretle karşılarım. ”

Müslim, Zikir 22

415. Câbir İbni Abdullah radıyallahu anh şöyle dedi:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’e bir bedevî geldi ve:

– Ey Allah’ın Resûlü! Kişinin cennete veya cehenneme girmesini gerektiren iki etken nedir? diye sordu.

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Allah’a ortak koşmadan ölen cennete girer; Allah’a şirk koşarak ölen de cehennemi boylar” buyurdu.

Müslim, Îmân 151

416. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, (bir sefer esnâsında) terkisine aldığı Muâz’a hitâben üç defa:

– “Ey Muâz!” diye seslenmiş, o da her defasında:

– Buyur, ey Allah’ın Resûlü! emrine âmâdeyim, diye cevap vermiştir. Bunun üzerine Hz. Peygamber:

– “Kim Allah’dan başka ilâh olmadığına ve Muhammed’in, Allah’ın kulu ve peygamberi olduğuna içinden gelerek şehâdet ederse, Allah onu cehenneme haram kılar” buyurmuştur. Muâz:

– Bu müjdeyi müslümanlara haber vereyim de sevinsinler mi, ey Allah’ın Resûlü? diye izin istemiş; Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem de:

– “O zaman onlar buna güvenir (hayırlı işler yapmakta) tembel davranırlar” buyurmuştur.

Muâz (İbni Cebel) böylesi bir bilgiyi gizleme günahından sıyrılmak için onu vefatına yakın bir zamanda haber vermiştir.

Buhârî, İlim 49; Müslim, Îmân 53

417. Ebû Hüreyre veya Ebû Said el–Hudrî radıyallahu anhümâ – burada râvi, hadisin bu iki sahâbîden hangisinden rivâyet edildiğinde tereddüt etmiştir. Sahâbîlerin hepsi de âdil olduğu için sahâbînin kimliği hakkındaki tereddüt hadisin sıhhatine zarar vermez– şöyle dedi:

Tebük Gazvesi’nde şiddetli açlık çektikleri için sahâbîler:

– Ey Allah’ın Resûlü! İzin verseniz de develerimizi kesip yesek ve iç yağı elde etsek? dediler. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Peki öyle yapın!” buyurdu. Derken Ömer radıyallahu anh geldi ve şöyle dedi:

– Ey Allah’ın Resûlü! Eğer sen develeri kesmelerine izin verirsen, orduda binek azalır. Fakat (isterseniz), onlara ellerinde bulunan azıklarını getirmelerini emrediniz ve sonra da ona bereket vermesi için Allah’a dua ediniz. Umulur ki Allah, bereket ihsan eder.

Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Peki öyle yapalım!” buyurdu ve deriden bir yaygı getirtip serdirdi. Sonra da elde mevcut erzakın getirilmesini emretti.

Askerlerden kimi bir avuç darı, kimi bir avuç hurma ve kimi de ekmek parçacıkları getirdi. Yaygı üzerinde gerçekten pek az bir şey birikmişti. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bereket vermesi için Allah’a dua etti ve sonra:

– “Kaplarınızı getirip bundan alınız! buyurdu. Askerler kaplarını doldurdular. Öylesine ki doldurulmadık bir tek kap bırakmadılar. Sonra da doyuncaya kadar yediler yine de bir hayli yiyecek arttı.

Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “Allah’dan başka ilah olmadığına ve benim Allah’ın resûlü olduğuma şehâdet ederim. Allah’ın birliğine ve Muhammed’in peygamberliğine şeksiz süphesiz inanmış olarak Allah’a kavuşmayan kimse, cennet(e girmek)ten mutlaka alıkonur. ”

Müslim, Îmân 45

418. Bedir Gazvesi’ne katılmış sahâbîlerden İtbân İbni Mâlik radıyallahu anh şöyle dedi:

Kendi kabilem olan Sâlim oğullarına imamlık yapıyordum. Benim (evim)le onlar arasında bir vâdi bulunuyordu. Yağmur yağdığı zaman o vâdiyi geçip mescidlerine gitmek benim için çok güçleşiyordu. Bu sebeple Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e geldim ve şöyle dedim:

– Ey Allah’ın Resûlü! Gözlerim iyi seçmiyor. Onlarla benim aramdaki vâdinin deresi yağmur yağdığı zaman taşıyor, benim için onu geçmek çok güçleşiyor. Binaenaleyh evimi teşrif edip bir yerinde namaz kılsanız, Ben sizin namaz kıldığınız yeri namazgâh edinmek istiyorum.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “(İnşallah) bu isteğini yerine getiririm” buyurdu.

Ertesi sabah, güneş yükseldiği bir vakitte, Ebû Bekr ile birlikte Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana geldi. İçeri girmek için izin istedi, verdim. İçeri girdi, daha oturmadan:

– “Evinin neresinde namaz kılmamı istersin?” buyurdu. Namaz kılmasını istediğim yeri gösterdim, Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem orada tekbir alıp namaza durdu. Biz de arkasında saf bağladık. İki rek’at namaz kıldırdı sonra selâm verdi, biz de selâm verdik. Namazı bitirince Resûlullah sallallahu aleyhi ve selem’i, kendisi için hazırlanmış olan hazireyi yemesi için alıkoyduk. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in bizde olduğunu duyan mahalle halkının erkeklerinden bir grup geldi. Evde epeyce insan toplandı. İçlerinden biri:

– Mâlik (İbni Duhşum) ne yaptı? Onu göremiyorum, dedi. Bir başkası:

– O, Allah ve Resûlünü sevmeyen bir münâfıktır, dedi.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, derhal müdâhale ederek:

– “Öyle deme! Görmüyor musun o, Allahın rızâsını dileyerek lâ ilâhe illallah diyor” buyurdu.

Bunun üzerine adam:

– Allah ve Resûlü daha iyi bilir. Ancak biz, Allah’a yemin olsun ki, kendisini münâfıkları sever ve onlarla düşer–kalkar olarak görüyoruz, dedi.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “Allah Teâlâ, rızâsını umarak lâ ilâhe illallah diyen kimseyi cehenneme haram kılmıştır. ”

Buhârî, Salât 45, 46, Ezân 4, 5, 153, 154, Teheccüd 25, 33, 36, Meğâzî, 12, 13, Et’ime 15, Rikak 6, İstitâbetü’l–mürteddîn 9; Müslim, Îmân 54, 55, Mesâcid 263, 264, 265, Fezâilü’s–sahâbe 178. Ayrıca bk. Nesâî, İmâme 10, 46, Sehv 73; İbni Mâce, Mesâcid 8

419. Ömer İbnü’l–Hattâb radıyallahu anh şöyle dedi:

“(Bir keresinde) Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e (ayrı düştüğü) çocuğuna duyduğu özlemden dolayı rastladığı her çocuğu kucaklayan, göğsüne bastırıp emziren bir kadının da aralarında bulunduğu bir esir

grubunu getirdiler. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem çevresindekilere (o kadını işaretle):

– “Bu kadının çocuğunu ateşe atacağına ihtimal verir misiniz?”diye sordu.

– Aslâ, atmaz! dedik.

Bunun üzerine Hz. Peygamber:

– “İşte Allah Teâlâ kullarına, bu kadının yavrusuna olan şefkatinden daha merhametlidir” buyurdu.

Buhârî, Edeb 18; Müslim, Tevbe 22. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 1; İbni Mâce, Zühd 35

420. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah varlıkları yarattığı zaman, kendi katında arşın üstünde bulunan kitabına, “Rahmetim gerçekten gadabıma gâlibtir” diye yazmıştır. ”

Bir rivâyette (Buhârî, Bed’ü’l–halk 1) “Rahmetim gadabıma üstün geldi”; bir başka rivayette de (Buhârî, Tevhid 22, 28, 55; Müslim, Tevbe 15) “Rahmetim gadabımı aştı” ifadeleri yer almıştır.

Buhârî, Tevhîd 15, 22, 28, 55, Bed’ü’l–halk 1; Müslim, Tevbe l4–l6. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 35

421. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre “Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinle–dim” demiştir:

“Allah, rahmetini yüz parçaya ayırmıştır. Doksan dokuz parçasını kendi katında alıkoymuş, birini yeryüzüne indirmiştir. İşte varlıklar bu bir parça rahmet sebebiyle biribirlerine acırlar. Hatta hayvanlar, yavrusunun üzerine basacağı endişesiyle ayağını çekip kaldırır. ”

Bir başka rivâyette (Müslim, Tevbe 19) şöyle buyurulmuştur:

“Allah Teâlâ’nın yüz rahmeti vardır. Bunlardan birini insanlar, cinler, hayvanlar ve böcekler arasına indirmiştir. Onlar bu sebeple birbirlerini sever ve birbirlerine acırlar. Yabani hayvan yavrusuna bu sebeple şefkat gösterir. Allah, o doksan dokuz rahmeti kıyamet günü kullarına merhamet etmek için yanında alıkoymuştur. ”

Buhârî, Edeb 19; Müslim, Tevbe 17, 19. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 99; İbni Mâce, Zühd 35

Müslim’in Selmân–ı Fârisî’den naklettiği bir başka hadiste (Tevbe, 20), Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Hiç şüphesiz Allah Teâlâ’nın yüz rahmeti vardır. Bu rahmetten bir tanesi sebebiyle varlıklar birbirlerine merhamet ederler. Doksan dokuzu ise, kıyamet gününe alıkonmuştur. ”

Yine Müslim’deki bir başka rivâyette (Tevbe, 21) Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur:

“Allah, gökleri ve yeri yarattığı gün, yüz rahmet halketmiştir. Her bir rahmet göklerle yer arasını dolduracak enginliğe sahiptir. Bunlardan sadece bir rahmeti yeryüzüne indirmiştir. İşte anne yavrusuna bu sâyede şefkat gösterir. Yabani hayvanlar ve kuşlar bunun sonucu olarak birbirlerine merhamet ederler. Allah Teâlâ kıyamette bu biri doksan dokuza katarak rahmetini yüze tamamlayacaktır. ”

422. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem, Allah Tebâreke ve Teâlâ’dan naklederek şöyle buyurmuştur:

Bir kul bir günah işledi de “Allahım, günâhımı bağışla” dedi mi, Allah Tebâreke ve Teâlâ:

– “Kulum bir günah işledi ve (fakat) günahı bağışlayacak veya bu yüzden kendisini sorgulayacak bir Rabbi olduğunu bildi” der.

Sonra kul tekrar günâh işledi de “ Rabbim, günâhımı bağışla” dedi mi, Allah Tebâreke ve Teâlâ:

– “Kulum bir günah işledi ve (fakat) günahı bağışlayacak veya bu yüzden kendisini sorgulayacak bir Rabbi olduğunu bildi” der.

Sonra kul tekrar günah işledi de “Rabbim, günahımı bağışla” dedi mi Allah Tebâreke ve Teâlâ:

– “Kulum bir günah işledi ve fakat günahı bağışlayacak veya bu yüzden kendisini sorgulayacak bir Rabbi olduğunu bildi. Ben kulumu affettim, artık dilediğini yapsın” buyurur.

Buhârî, Tevhîd 35; Müslim, Tevbe 29

423. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Canım, kudret elinde olan Allah’a yemin olsun ki, siz hiç günah işlememiş olsaydınız, Allah sizi yok eder, yerinize günah işleyip Allah’dan bağışlanma dileyecek bir millet getirir de onları bağışlardı. ”

Müslim, Tevbe 11

424. Ebû Eyyûb Halid İbni Zeyd radıyallahu anh, “Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinledim” demiştir:

“Eğer siz hiç günah işlemeseydiniz, Allah, günah işleyen ve günahlarından tövbe ve istiğfar eden bir topluluk yaratır da onları bağışlardı. ”

Müslim, Tevbe 10

425. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Aramızda Ebû Bekir, Ömer ve bir kaç kişi daha bulunduğu halde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte oturuyorduk. Bir ara Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kalkıp aramızdan ayrıldı. Dönmesi gecikince bir şey mi oldu diye endişelendik. Bu endişeyi ilk duyan bendim. Kalktım ve onu aramaya başladım. Neticede, Medineliler’e ait bir bahçeye geldim. –Ebû Hüreyre olayı baştan sona anlattı–. En sonunda Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in kendisine şöyle buyurduğunu haber verdi:

“Git, bu bostanın dışında, Allah’dan başka ilâh olmadığına gönülden inanıp şehâdet getiren kime rastlarsan, ona cennetlik olduğu müjdesini ver!”

Müslim, Îmân 52

426. Abdullah İbni Amr İbni’l–Âs radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem, Allah Teâlâ’nın, İbrahim alehisselâm hakkındaki:

“Rabbim, putlar insanlardan birçoğunun sapmasına sebep oldular. Şimdi kim bana uyarsa o bendendir” [İbrâhim sûresi (14), 36] âyetini ve Îsâ aleyhisselâm’ın:

“Eğer kendilerine azâb edersen, şüphesiz onlar senin kullarındır. Eğer onları bağışlarsan şüphesiz sen izzet ve hikmet sahibisin” meâlindeki sözünü [Mâide sûresi (5), 118] okudu, ellerini kaldırdı ve:

“Allahım, ümmetimi koru, ümmetime acı!” diye dua etti ve ağladı.

Bunun üzerine Allah Teâlâ:

“Ey Cebrâil! – Rabbin herşeyi daha iyi bilir ya – git, Muhammed’e niçin ağladığını sor, buyurdu. Cebrâil geldi, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de ümmeti için duyduğu endişeden dolayı ağladığını söyledi. Zaten Allah her şeyi en iyi bilendir. (Cebrâil’in dönüp durumu haber vermesi üzerine) Allah Teâlâ:

“Ey Cebrâil! Muhammed’e git ve ona şu sözümüzü ilet” buyurdu:

“Ümmetin konusunda seni razı edeceğiz ve seni asla üzmeyeceğiz. ”

Müslim, Îmân 346

427. Muâz İbni Cebel radıyallahu anh şöyle dedi:

Ben, merkeb üzerinde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in terkisinde idim. Hz. Peygamber:

– “Ey Muâz! Allah’ın kullar üzerinde, kulların da Allah üzerinde ne hakkı vardır, bilir misin?” buyurdu. Ben:

– Allah ve Resûlü daha iyi bilir, dedim. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Allah’ın, kulları üzerindeki hakkı, onların sadece Allah’a kulluk etmeleri ve hiçbir şeyi O’na ortak tutmamalarıdır. Kulların da Allah üzerindeki hakkı, kendisine hiçbir şeyi ortak tutmayan(lar)a azâb etmemesidir” buyurdu. Ben hemen:

– Ey Allah’ın Resûlü! Bunu insanlara müjdeleyeyim mi? dedim.

– “Müjdeleme, onlar buna güvenip tembellik ederler” buyurdu.

Buhârî, Cihâd 46; Müslim Îmân 48, 49. Ayrıca bk. Buhârî, Libâs 101, İsti’zân 30, Tevhîd 1; Tirmizî, Îmân 18; İbni Mâce, Zühd 35

428. Berâ İbni Âzib radıyallahu anhumâ’dan rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Müslüman kabirde sorguya çekildiği zaman, Allah’dan başka ilâh olmadığına ve Muham-med’in Allah’ın resûlü olduğuna şehâdet eder. İşte bu şehâdet, Kur’ân–ı Kerîmdeki “Allah, kendisine iman edenleri hem dünyada hem de âhirette sağlamlaştırır “ [İbrâhim sûresi (14), 27] âyetinin delâlet ettiği mânâdır. ”

Buhârî, Cenâiz 87, Tefsîru sûre (14), 2; Müslim, Cennet 73

429. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Gerçek şudur ki kâfir bir iyilik yaptığı zaman, onun karşılığında kendisine dünyalık bir nimet verilir. Mümine gelince, Allah onun iyiliklerini âhirete saklar, dünyada da yaptığı kulluğa göre ona rızık verir. ”

Müslim, Münâfıkîn 57

Bir rivâyete göre de (Müslim, Münâfıkîn 56) Resûl–i Ekrem şöyle buyurmuştur:

“Şüphesiz ki Allah, hiçbir mü’minin işlediği iyiliği karşılıksız bırakmaz. Mümin, yaptığı iyilik sebebiyle hem dünyada hem de âhirette mükâfatlandırılır. Kâfire gelince, dünyada Allah için yaptığı iyilikler karşılığında kendisine rızık verilir. Âhirete vardığında ise, kendisiyle mükâfatlandırılacağı herhangi bir hayrı kalmaz. ”

430. Câbir radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Beş vakit namaz, herhangi birinizin kapısı önünden gürül gürül akan ve içinde günde beş defa yıkandığı ırmağa benzer. ”

Müslim, Mesâcid 284

431. İbni Abbas radıyallahu anhümâ, “Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken işittim” demiştir:

“Hangi müslümanın cenâzesinde Allah’a şirk koşmamış kırk kişi hazır bulunup namazını kılarsa, Allah, onların ölü hakkındaki şefaatini mutlaka kabul eder. ”

Müslim, Cenâiz 59

432. İbni Mes’ûd radıyallahu anh şöyle dedi:

Deriden yapılmış bir çadır içinde kırk kadar kişi Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte bulunuyorduk. Hz. Peygamber bize:

– “Siz cennetliklerin dörtte biri olmaya razı mısınız? diye sordu. Biz:

– Evet, dedik. Hz. Peygamber:

– “Cennetliklerin üçte biri olmaya razı mısınız?” buyurdu. Biz:

– Evet, dedik.

Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Muhammed’in canı, kudret elinde bulunan Allah’a yemin ederim ki ben, sizin cennetliklerin yarısı olacağınızı umarım; çünkü cennete müslüman olmayan kimse giremez. Siz, müşriklere nisbetle kara öküzün derisindeki beyaz benek ya da kırmızı (beyaz) öküzün derisindeki siyah benek gibisiniz” buyurdu.

Buhârî, Rikak 45, 46, Enbiyâ 7, Eymân 3, Tefsîru sûre (22), 1; Müslim, Îmân 377. Ayrıca bk. Tirmizî, Cennet 13; İbni Mâce, Zühd 34

433. Ebû Mûsâ el–Eş‘arî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kıyamet günü Allah, her müslümana bir yahudi veya hıristiyan verir ve Bu senin cehennemden kurtuluş fidyendir buyurur. ”

Müslim, Tevbe 49

Müslim’in yine Ebû Mûsâ radıyallahu anh’den bir başka rivayetinde (Tevbe 51), Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Kıyamet günü bazı müslümanlar dağlar kadar günahlarla gelir, Allah da onları affeder. ”

434. İbni Ömer radıyallahu anhümâ “Ben, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken işittim” demiştir:

Mü’min kıyamet günü Rabbinin lutuf ve keremine o kadar yakın olur ki, Allah onu halktan gizler ve günahlarını itiraf ettirir:

– Şu günahını biliyor musun, şu günahını biliyor musun? der. Mü’min:

– Biliyorum yâ Rab, der. Cenâb–ı Hak da:

– “Ben bu günah(ların)ı dünyada örtmüş gizlemiştim, bugün de bağışlıyorum” buyurur.

Bunun üzerine o kimseye iyiliklerinin kaydedildiği defter verilir.

Buhârî, Mezâlim 3, Tefsîru sûre (11), 4, Edeb 60, Tevhîd 36; Müslim Tevbe 52. Ayrıca bk. İbni Mâce, Mukaddime 13

435. İbni Mes’ûd radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir kadını öpmüş olan bir kişi Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’e gelerek olayı anlattı. Bunun üzerine Allah Teâlâ, “Gündüzün iki yanında ve gecenin gündüze yakın saatlerinde namaz kıl. Gerçekten iyilikler, kötülükleri silip süpürür” [Hûd sûresi (11), 114] âyetini indirdi. O kişi:

– Ey Allahın Resûlü! Bu hüküm bana mı aittir? dedi. Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Bütün ümmetime aittir” buyurdu.

Buhârî, Mevâkît 4; Tefsîru sûre (11), 6; Müslim, Tevbe 39–43. Ayrıca bk. Tirmizî, Tefsîru sûre (11), 6

436. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir adam Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’e geldi ve:

– Ey Allah’ın Resûlü! Ben cezayı gerektiren bir iş işledim, cezâmı ver! dedi.

Tam o sırada namaz vaktiydi. Adam, Resûlullah ile birlikte namazı kıldı. Namazdan sonra:

– Ey Allah’ın Resûlü! Ben cezayı gerektiren bir iş yaptım, cezamı ver! dedi.

Hz. Peygamber:

– “Sen bizimle birlikte namaz kıldın mı?” buyurdu. Adam:

– Evet, dedi. Hz. Peygamber de:

– “Öyleyse sen affolundun” buyurdu.

Buhârî, Hudûd 27; Müslim, Tevbe 44, 45. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Hudûd 10

437. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Teâlâ, kulunun bir şey yedikten sonra hamdetmesinden, bir şey içtikten sonra hamdetmesinden hoşnut olur. "

Müslim, Zikir 89. Ayrıca bk. Tirmizî, Et'ime 18

438. Ebû Musâ radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Azîz ve celîl olan Allah, gündüz günah işleyenin tövbesini kabul etmek için gece rahmet kapısını açık tutar; gece günah işleyenin tövbesini kabul etmek için gündüz rahmet kapısını açık tutar. Bu uygulama güneş batıdan doğuncaya kadar böylece devam eder. "

Müslim, Tevbe 31

439. Ebû Necîh Amr İbni Abese es–Sülemî radıyallahu anh şöyle dedi:

Ben Câhiliye devrindeyken, halkın sapıklık üzere bulunduğunu ve doğru bir yolda olmadığını biliyordum. Çünkü onlar putlara tapıyorlardı. Derken Mekke'de bir kişinin önemli haberler verdiğini duydum. Bineğime atlayıp derhal o zâta geldim. Bir de baktım, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem gizlenmiş, Mekkeliler onun aleyhinde cür'etkar bir vaziyette. . Onunla görüşmenin yolunu aradım, Mekke'de kendisine ulaştım ve:

– Sen kimsin, necisin? dedim.

– "Ben peygamberim" cevabını verdi.

– Peygamber ne demek? dedim.

– "Beni Allah gönderdi" dedi.

– Ne ile gönderdi seni? dedim.

– “Hısım ve akrabanın gözetilmesi, putların kırılması, Allah’ın bir bilinmesi, O’na hiçbir şeyin ortak koşulmaması vazifesiyle gönderdi” buyurdu.

– Sana bu konuda yardımcı olacak yanında kim var? dedim.

– “Hür bir erkek ve bir köle” cevabını verdi. O gün yanında müminlerden sadece Ebû Bekir ile Bilâl vardı. Ben:

– Sana ben de tâbî olup yardım etmek için yanında kalmak istiyorum, dedim.

– “Sen bugün, bu dediğini yapamazsın. Benim halimi ve ortalığın durumunu görmüyor musun? Şimdi sen ailene dön. Ne zaman benim meydana çıktığımı duyarsan, yanıma gel” buyurdu.

Ben ailemin yanına döndüm. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Medine’ye hicret etti. Ben hâlâ ailemin yanındaydım. Onun Medine’ye gelişini bekliyor ve haberlerini almaya gayret ediyordum. Derken Medinelilerden bir kaç kişi yanıma geldi.

– Medineye gelen o zât ne yaptı? diye sordum.

– Halk ona koşuyor; kavmi onu öldürmek istemiş, başaramamış, cevabını verdiler.

Bunun üzerine Medine’ye gelip Peygamber’in huzuruna çıktım ve:

– Ey Allahın Resûlü, beni tanıdınız mı? dedim.

– “Evet, Mekke’de sen benimle görüşmüştün” buyurdu.

– Evet, cevabını verdim. Sonra da:

– Ya Resûlallah! Allah’ın sana öğrettiği ve benim bilmediğim şeyleri bana öğret; bana namazı öğret! dedim.

– “Sabah namazını kıl. Sonra güneş doğup bir mızrak boyu yükselinceye kadar namaz kılma. Çünkü güneş, şeytanın iki boynuzu arasından

(tepesinden) doğar. Kâfirler de ona o zaman secde ederler. Sonra dikilmiş mızrağın gölgesi azalıp bitinceye kadar (nâfile olmak üzere) namaz kıl. Çünkü namaz isbatlı şahitlidir. Sonra namaza ara ver. Çünkü o vakit cehennem kızdırılır. Sonra gölge döndüğü zaman öğle namazını kıl. Çünkü namaz isbatlı şahitlidir. Onu İkindiye kadar kılmaya devam et. İkindi namazını kıldıktan sonra güneş batıncaya kadar namaza ara ver; çünkü güneş şeytanın iki boynuzu arasından (tepesinden) batar, kâfirler de o zaman güneşe secde ederler" buyurdu. Ben:

– Yâ Nebiyyallah! Bana abdestten de bahset, dedim.

– "İçinizden her kim, abdest suyunu hazırlayıp ağzına burnuna su verir ve burnunu temizlerse, mutlaka yüzünün, ağzının ve burnunun günahları dökülür! Sonra Allah'ın emrettiği gibi yüzünü yıkarsa, yüzünün günahları su ile birlikte sakalının etrafından dökülür. Sonra dirsekleriyle birlikte ellerini yıkarsa, elinin günahları su ile beraber parmak uçlarından akar gider. Sonra başını meshederse, başının günahları su ile birlikte saçlarının ucundan dökülür. Sonra topuklarıyla beraber ayaklarını yıkarsa, ayaklarının günahları su ile beraber ayak parmaklarının ucundan akar. Eğer (böylece abdest alan) bu adam, kalkıp namaz kılar, Allah'a hamd ve senâ eder, O'nu layık olduğu vasıflarla yüceltir ve gönlünü tam anlamıyla Allah'a bağlarsa, mutlaka anasından doğduğu günkü gibi günahlarından arınmış olur" buyurdu.

Amr İbni Abese bu hadisi, sahâbî Ebû Ümâme'ye haber vermiş. Ebû Ümâme:

– Ey Amr, bir işten dolayı şu kişiye verilen büyük mükâfat konusundaki sözlerini iyi düşün, ikâzında bulunmuştur. Bunun üzerine Amr:

– Ey Ebû Ümâme! Yaşım ilerledi, kemiklerim zayıfladı, ecelim yaklaştı. Ne Allah'a ne de Resûlullah'a yalan söyleme ihtiyacındayım. Ben bu hadisi Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den bir, iki, üç hatta yedi kere işitmemiş olsaydım aslâ rivâyet etmezdim. Bu hadisi ben, Resûlullah'dan bundan da fazla duymuş bulunmaktayım" demiştir.

Müslim, Müsâfirîn 294

440. Ebû Mûsâ el–Eş'arî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Teâlâ, bir ümmete rahmetle muamele etmek isterse, o ümmetin peygamberini onlardan önce öldürür. Onu, kendileri için âhirette öncü ve kılavuz yapar. Allah Teâlâ, bir ümmeti de helâk etmek isteyince, daha peygamberleri sağ iken o millete azâbeder, onun gözü önünde onları mahveder. Peygamberi yalanlayıp emrine karşı gelmeleri yüzünden onları helâk etmek suretiyle peygamberini de memnun ve teselli eder. "

Müslim, Fezâil 24

441. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

Azîz ve celîl olan Allah, "Ben, kulumun beni düşündüğü gibiyim; beni andığı (her) yerde, onunlayım (rahmet ve yardımım onunla beraberdir)" buyurmuştur.

Allah'a yemin ederim ki Allah'ın, kulunun tövbe etmesinden dolayı duyduğu hoşnutluk, her-hangi birinizin ıssız çölde kaybettiği devesini bulduğu zamanki sevincinden daha büyüktür. " (Nitekim Allah şöyle buyurmuştur):

"Bana bir karış yaklaşana ben bir arşın yaklaşırım, bir arşın yaklaşana bir kulaç yaklaşırım. Bana yürüyerek gelene ben koşarak giderim. "

Buhârî, Tevhîd 15, 35, 55; Müslim, Tevbe 1, Zikir 2, 19. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 51, Daavât 131; İbni Mâce, Edeb 58

Bu, Müslim'in rivâyetlerinden birinin metnidir (Tevbe 1) ve önceki konuda açıklaması geçmiştir (414 numaralı hadis). Sahihayn'da (Buhârî, Tevhîd 15; Müslim, Zikir 2), "kulum beni andığı zaman" şeklinde rivâyet edilmişken burada "beni andığı yerde" diye geçmektedir. Her ikisi de doğrudur, sahihtir.

442. Câbir İbni Abdullah radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Vefâtından üç gün önce Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinledim:

"Her biriniz (başka şekilde değil) ancak Allah'a hüsnüzan ederek ölsün. "

Müslim, Cennet 81, 82. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 13

443. Enes radıyallahu anh, ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinledim, dedi:

"Allah Teâlâ:

Ey âdemoğlu! Sen bana dua ettiğin ve benden affını umduğun sürece, işlediğin günahlar ne kadar çok olursa olsun onların büyüklüğüne bakmadan seni bağışlarım.

Ey âdemoğlu! Günahların gökleri dolduracak kadar olsa, sen benden bağışlanmanı dilersen, günahlarını affederim.

Ey âdemoğlu! Sen yeryüzünü dolduracak kadar günahla huzuruma gelsen, fakat bana hiçbir şeyi ortak tutmamış, şirke bulaşmamış olsan, ben de seni yeryüzü dolusu mağfiretle karşılarım" buyurmuştur.

Tirmizî, Daavât 98

444. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivâyet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Eğer mü'min, Allah'ın azabının nitelik ve niceliğini bilseydi, cennet ümidine kapılmazdı. Kâfir de Allah'ın rahmetinin nitelik ve niceliğini tam olarak kavrayabilseydi, O'nun cennetinden asla ümidini kesmezdi".

Müslim, Tevbe 23

445. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ölü tabuta konulup da insanlar (veya erkekler) onu omuzladığı zaman, eğer iyi bir kişi ise "Beni çabuk götürünüz, beni çabuk götürünüz!" diye

seslenir. Eğer iyi olmayan biri ise, “Ey-vah!. Bu tabutu nereye götürüyorsunuz?” der. O cenâzenin sesini insandan başka her şey duyar. Eğer insan bu sesi duysaydı, bayılırdı. ”

Buhârî, Cenâiz 50, 53, 90. Ayrıca bk. Nesâî, Cenâiz 44

446. Abdullah İbni Mes’ûd radıyallahu anh’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cennet size ayakkabılarınızın bağından daha yakındır. Cehennem de öyledir. ”

Buhârî, Rikak 29

447. Abdullah İbni Mes’ûd radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Bana Kur’an oku!” buyurdu. Ben:

– Ey Allah’ın Resûlü, Kur’an sana indirilmişken ben mi sana Kur’an okuyayım? dedim. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Kur’an’ı başkasından dinlemekten pek hoşlanırım” buyurdu.

Bunun üzerine ben kendilerine Nisâ sûresini okumaya başladım. ” “Her ümmetten bir şâhit getirip seni de bütün bunlara şâhit tuttuğumuz zaman onların durumu nice olur?” anlamındaki âyete [Nisâ sûresi (4), 41] geldiğimde:

– “Şimdilik yeter!” buyurdu. Bir de baktım Resûlullah, iki gözü iki çeşme ağlıyordu.

Buhârî, Tefsîru sûre (4), 9, Fezâilü’l– Kur’ân 33, 34; Müslim, Müsâfirîn 247. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, İlim 13; Tirmizî, Tefsir 5

448. Enes İbni Mâlik radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, bir benzerini daha önce asla duymadığım pek etkili bir hitâbede bulundu ve şöyle buyurdu:

“Eğer siz, benim bildiklerimi bilseydiniz, mutlaka az güler, çok ağlardınız. ”

Enes, bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in ashâbı, yüzlerini kapatıp hıçkıra hıçkıra ağladılar, demiştir.

Buhârî, Küsûf 2, Tefsîru sûre (5), 12, Nikâh 107, Rikak 27, Eymân 3; Müslim, Salât 112, Küsûf 1, Fezâil 134. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 9; Nesâî, Sehv 103, Küsûf 11. 23; İbni Mâce, Zühd 19

449. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivâyet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah korkusuyla gözyaşı döken kişi, sağılmış süt memeye dönmedikce cehenneme girmez. Cihad tozu ile cehennem dumanı asla bir araya gelmez. ”

Tirmizî, Fezâilu’l–cihâd 8; Zühd 9. Ayrıca bk. Nesâî, Cihâd 8; İbni Mâce, Cihâd 9

450. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Başka bir gölgenin bulunmadığı Kıyamet gününde Allah Teâlâ, yedi sınıf insanı, arşının gölgesinde barındıracaktır:

Âdil devlet başkanı,

Rabbine kulluk ederek temiz bir hayat içinde serpilip büyüyen genç,

Kalbi mescidlere sevgi ile bağlı müslüman,

Birbirlerini Allah için sevip birliktelikleri ve ayrılıkları Allah için olan iki insan,

Güzel ve mevki sahibi bir kadının gayr–i meşru davetine “Ben Allah’tan korkarım” diye yaklaşmayan yiğit,

Sağ elinin verdiğini sol elinin bilemeyeceği kadar gizli sadaka veren kimse,

Tenhâda Allah’ı anıp göz yaşı döken kişi. ”

Buhârî, Ezân 36, Zekât 16, Rikak 24, Hudûd 19; Müslim, Zekât 91. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 53; Nesâî, Kudât 2

451. Abdullah İbni Şıhhîr radıyallahu anh şöyle demiştir:

Bir keresinde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yanına gitmiştim. Namaz kılıyor ve ağlamaktan dolayı göğsünden kaynayan kazan sesi gibi sesler geliyordu.

Ebû Dâvûd, Salât 158. Ayrıca bk. Nesâî, Sehv 18

452. Enes İbni Mâlik radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Übey İbni Kâ’b radıyallahu anh’e hitaben şöyle buyurmuştur:

– “Allah Teâlâ, lem yekünillezine keferû suresini sana okumamı bana emretti. ”

Übey İbni Kâ’b:

– Allah benim ismimi andı mı? dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem;

– “Evet, ” buyurdu.

Übey İbni Kâ’b duygulanarak ağladı.

Buhârî, Menâkıbu’l–ensâr16, Tefsîru sûre (98), 1, 3; Müslim, Müsâfirîn 246

Müslim’in bir başka rivâyetinde (Müsâfirîn 245) “Übey ağlamaya başladı” ifadesi yer almaktadır.

452. Enes İbni Mâlik radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Übey İbni Kâ’b radıyallahu anh’e hitaben şöyle buyurmuştur:

– “Allah Teâlâ, lem yekünillezine keferû suresini sana okumamı bana emretti. ”

Übey İbni Kâ’b:

– Allah benim ismimi andı mı? dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem;

– “Evet, ” buyurdu.

Übey İbni Kâ’b duygulanarak ağladı.

Buhârî, Menâkıbu’l–ensâr16, Tefsîru sûre (98), 1, 3; Müslim, Müsâfirîn 246

Müslim’in bir başka rivâyetinde (Müsâfirîn 245) “Übey ağlamaya başladı” ifadesi yer almaktadır.

453. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in vefâtından sonra Ebû Bekir, Ömer’e:

Kalk, Ümmü Eymen radıyallahu anhâ’ya gidelim, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yaptığı gibi biz de onu ziyâret edelim, dedi.

Yanına vardıklarında Ümmü Eymen ağladı. Onlar:

– Niçin ağlıyorsun? Allah katındaki nimetin Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem için çok daha hayırlı olduğunu bilmiyor musun? dediler. Ümmü Eymen:

– Ben onun için ağlamıyorum. Ben Allah katındaki nimetlerin Peygamber aleyhisselâm için elbette daha hayırlı olduğunu biliyorum. Ben, vahyin kesilmiş olmasından dolayı ağlıyorum, dedi; Ebû Bekir ve Ömer’i de duygulandırdı. Ümmü Eymen ile birlikte onlar da ağlamaya başladılar.

Müslim, Fezâilü’s–sahâbe 103. Ayrıca bk. İbni Mâce, Cenâiz 65

454. Abdullah İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in hastalığı ağırlaşınca kendisine, namaz(ı kimin kıldırmasını istediği) soruldu:

– “Ebû Bekir’e söyleyin, namazı kıldırsın!” buyurdu.

Bunun üzerine Âişe radıyallahu anhâ:

– Ebû Bekir yufka yüreklidir. Kur’an okurken kendisini tutamaz, ağlar. (Başkasına emretseniz). dedi.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Söyleyin Ebû Bekir’e, namazı kıldırsın!” buyurdu.

Buhârî, Ezân 39; Müslim, Salât 94

455. İbrahim İbni Abdurrahman İbni Avf’dan rivayet edildiğine göre, oruçlu olduğu bir gün Abdurrahman İbni Avf radıyallahu anh’ın önüne (mükellef bir iftar) sofrası getirdiler. O (sofraya şöyle bir baktı ve sonra) şunları söyledi:

Mus’ab İbni Umeyr Uhud Savaşı’nda şehit edildi. O benden daha iyi idi. Ama kefen olarak bir kaftandan başka bir şeyi yoktu. Onunla da başı örtülse ayakları, ayakları örtülse başı açıkta kalıyordu. Sonra dünyalık olarak her şey önümüze kondu –ya da dünyalık olarak her şey bize verildi– (Şimdi bunca nimetler önüme getiriliyor). İyiliklerimizin karşılığı dünyada peşin verilmiş olmasın! Bundan endişelenmekteyiz, deyip ağlamaya başladı. Hatta iftar yemeğini de yemedi, terketti.

Buhârî, Cenâiz 27, Meğazî 26

456. Ebû Ümâme Suday İbni Aclân el–Bâhilî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah katında hiçbir şey, iki damla ve iki izden daha sevimli değildir: Allah korkusuyla akıtılan gözyaşı damlası ve Allah yolunda dökülen kan damlası. İki iz ise, Allah yolunda çarpışırken alınan yara izi ve Allah’ın emrettiği farzlardan birini yerine getirmekten kalan kulluk izidir. ”

Tirmizî, Fezâilü’l–cihâd 26

457. “Allah korkusundan ağlamak” konusuyla ilgili pek çok hadis bulunmaktadır. Meselâ, bid’atlardan sakındırma konusunda geçen İrbâz İbni Sâriye radıyallahu anh’ın, “ Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize kalpleri ürperten, gözleri yaşartan bir va’z ve nasihatta bulundu” anlamındaki rivayeti bunlardandır.

ZÜHDÜN ÜSTÜNLÜĞÜ

(DÜNYAYA KARŞI ZÜHDÜN FAZİLETİ DÜNYALIĞA DÜŞKÜN-LÜĞÜ AZALTMAYA TEŞVİK VE FAKİRLİĞİN ÜSTÜNLÜĞÜ)

458. Amr İbni Avf el–Ensârî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Ebû Ubeyde İbnü’l–Cerrâh radıyallahu anh’i cizye tahsili için Bahreyn’e gönderdi. Ebû Ubeyde, cizye olarak topladığı mal ile Bahreyn’den geldi. Ensar, Ebû Ubeyde’nin geldiğini duyup, sabah namazını Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile kılmak üzere geldiler. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem namazı kılıp gitmeye kalkınca, Ensar önüne durdular. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onları bu vaziyette görünce gülümsedi ve :

– “Ebû Ubeyde’nin Bahreyn’den malla geldiğini duyduğunuzu zannediyorum?” dedi. Ensar:

– Evet, yâ Resûlallah! diye cevap verdiler. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz:

– “Sevininiz ve sizi sevindirecek şeyler ümid ediniz. Allah’a yemin ederim ki, sizler için fakirlikten korkmuyorum. Fakat ben, sizden öncekilerin önüne serildiği gibi dünyanın sizin önünüze serilmesinden, onların dünya için

yarıştıkları gibi sizin de yarışa girmenizden, dünyanın onları helâk ettiği gibi sizi de helâk etmesinden korkuyorum” buyurdular.

Buhârî, Rikak 7; Müslim, Zühd 6. Ayrıca bk. Buhârî, Cizye 1, Meğâzî 12; Tirmizî, Kıyamet 28; İbni Mâce, Fiten 18

459. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem minbere oturmuş biz de onun etrafına oturmuştuk. Resûlullah şöyle buyurdu:

“Benden sonra size dünya nimetlerinin ve zînetlerinin açılmasından ve onlara gönlünüzü kaptırmanızdan korkuyorum. ”

Buhârî, Zekât 47, Cihâd 37; Müslim, Zekât 121–123. Ayrıca bk. Nesâî, Zekât 81; İbni Mâce, Fiten l8

460. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Dünya tatlıdır ve manzarası hoştur. Şüphesiz ki Allah dünyanın idaresini size verecek ve nasıl davranacağınıza, ne gibi işler yapacağınıza bakacaktır. O halde dünyadan sakının ve kadınlardan korunun. ”

Müslim, Zikr 99

461. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah’ım! Gerçek hayat sadece âhiret hayatıdır. ”

Buhârî, Rikak 1, Cihâd 33, 110, Menâkibu’l–ensâr 9, Megâzî 29; Müslim, Cihâd 126, 129. Ayrıca bk. Tirmizî, Menâkıb 55; İbni Mâce, Mesâcid 3

462. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ölen kimseyi peşinden üç şey takip eder: Aile çevresi, malı ve yaptığı işler. Bunlardan ikisi geri döner, biri ise kendisiyle birlikte kalır. Aile

çevresi ve malı geri döner; yaptığı işler kendisiyle birlikte kalır. ”

Buhârî, Rikak 42; Müslim, Zühd 5. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 46; Nesâî, Cenâiz 52

463. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cehennemliklerden olup, dünyada pek müreffeh hayat yaşayan bir kişi kıyamet gününde getirilip cehenneme bir kere daldırılır. Sonra:

– Ey âdemoğlu! Sen hayırlı bir gün gördün mü? Herhangi bir nimete nâil oldun mu? denilir. O kişi:

– Hayır, vallahi Rabbim! Öyle bir şey görmedim, der. Cennetliklerden olup, dünyada insanların en yoksul olanı getirilir cennete bir kere daldırılır. Ona da:

– Ey âdemoğlu! Sen herhangi bir yoksulluk ve sıkıntı gördün mü? Hiç zorluk ve darlık çektin mi? denilir. O kişi de:

– Hayır, vallahi Rabbim! Hiçbir yoksulluk ve sıkıntı görmedim, zorluk ve darlık çekmedim, der. ”

Müslim, Münâfikîn 55

464. Müstevrid İbni Şeddâd radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Âhirete göre dünya, sizden birinizin parmağını denize daldırmasına benzer. O kişi parmağının ne kadarcık bir su ile döndüğüne baksın. ”

Müslim, Cennet 55

465. Câbir radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem bir gün pazar yerine uğradı. Etrafında ashâbı da vardı. Resûlullah, küçük kulaklı bir oğlak ölüsüne rastladı. Onun kulağından tutarak:

– “Hanginiz bunu bir dirheme satın almak ister?” buyurdu. Ashâb:

– Daha az para ile de olsa biz almayız, onu ne yapalım ki, dediler!. Sonra Resûl–i Ekrem:

– “Size bedava verilse ister misiniz?” diye sordu. Onlar:

– Allah’a yemin ederiz ki, o diri bile olsa, kulaksız olduğu için kusurludur. Ölüsünü ne yapalım? diye cevap verdiler. Bunun üzerine Resûlullah:

– “Allah’a yemin ederim ki, Allah’a göre dünya, önünüzdeki şu ölü oğlaktan daha değersizdir” buyurdu.

Müslim, Zühd 2

466. Ebû Zer radıyallahu anh şöyle demiştir:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’le birlikte Medine’nin Harra mevkiinde yürüyordum. Derken Uhud dağı karşımıza çıkıverdi. Resûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem:

– “Ey Ebû Zer!” dedi. Ben:

– Buyur yâ Resûlallah! Emrine âmâdeyim, dedim. Resûlullah:

“Yanımda şu Uhud dağı kadar altın olsa, bu beni sevindirmez. Bir borcu ödemek için ayırdı-ğımdan başka da yanımda bir dinar bulunarak üç gün geçmesini istemem. –Resulullah, önüne, sağına, soluna ve arkasına elleriyle verme işareti yaparak–yanımda bulunanı Allah’ın kullarına şöyle şöyle dağıtmak isterim” buyurdu. Sonra yoluna devam etti ve:

“Dünyada varlığı çok olanlar âhirette sevapları az olanlardır. Yalnız sağına, soluna ve ardına şöyle, şöyle ve şöyle verenler müstesnadır. Fakat onlar da ne kadar azdır” buyurdu. Sonra da bana:

“Ben yanına gelinceye kadar yerinden ayrılma” diye tenbih ederek gecenin karanlığında yürüyüp gözden kayboldu. Yüksek bir ses işittim bir kimsenin Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem’e saldırmasından korktum. Onun yanına varmak istedim, fakat “Ben yanına gelinceye kadar yerinden ayrılma”

buyruğunu hatırlayarak yerimden ayrılmadım. Resûl–i Ekrem yanıma gelince:

– Bir ses işittim ve ondan korktum, diye duyduğum sesten bahsettim. Hz. Peygamber:

– “Sen o sesi duydun mu?” diye sordu. Ben:

– Evet, diye cevap verdim. Resûl–i Ekrem şöyle buyurdu:

– “O gelen Cebrâil idi; bana ümmetinden Allah’a ortak koşmayarak ölen kimse Cennet’e girer, dedi. ” Ben:

– Zina edip hırsızlık yapsa da mı? dedim. Resûl–i Ekrem:

– “Zina da etse, hırsızlık da yapsa neticede cennete girer” buyurdular.

Buhârî, İstikrâz 3, Rikak 14; Müslim, Zekât 32

467. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Eğer Uhud dağı kadar altınım olsa, borç ödemek için sakladığım dışında, ondan yanımda bir miktar bulunduğu halde üzerimden üç gece bile geçmemesi beni sevindirir. ”

Buhârî, Temennî 2, İsti’zân 30, Rikak l4; Müslim, Zekât 31. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 8

468. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Hayat şartları sizinkinden daha aşağı olanlara bakınız; sizden daha iyi olanlara bakmayınız. Bu, Allah’ın üzerinizdeki nimetini hor görmemenize daha uygun bir davranıştır. ”

Müslim, Zühd 9. Ayrıca bk. Tirmizî, Kıyamet 58, Libâs 38; İbni Mâce, Zühd 9

Buhârî’nin rivayeti şöyledir:

“Sizden biriniz mal ve yaratılış itibariyle kendisinden üstün olan kimseye bakarsa, ardından kendinden daha düşük derecede olana baksın. ”

Buhârî, Rikak 30. Ayrıca bk. Müslim, Zühd 8

469. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Altın, gümüş, kumaş ve abaya kul olanlar helâk oldular. Eğer onlara istedikleri verilirse hoşnut olur, verilmezse hoşnut olmazlar. ”

Buhârî, Rikak 10. Ayrıca bk. Buhârî, Cihâd 70; İbni Mâce, Zühd 8

470. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Suffe ehlinden yetmiş kişiyi gördüm. Onlardan bir tek kişinin bile üzerinde bütün vücudunu örtecek bir elbise yoktu. Ya belden aşağı giyilen bir izâr ya da belden yukarı giyilen bir kisâ vardı. Elbiselerini boyunlarına bağlarlardı. Bunların bir kısmı baldırlarının yarısına, bir kısmı da topuklarına erişirdi de, avret yerinin görülmemesi için elbisesini eliyle toplardı.

Buhârî, Salât 58

471. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Dünya mü’minin zindanı, kâfirin de cennetidir. ”

Müslim, Zühd 1. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd l6; İbni Mâce, Zühd 3

472. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem benim iki omuzumu tuttu ve:

“Dünyada sanki bir garip veya bir yolcu gibi ol” buyurdu. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle derdi:

Akşama ulaştığında sabahı gözetme, sabaha kavuştuğunda da akşamı bekleme. Sağlıklı anlarında hastalık zamanın için, hayatın boyunca da ölümün için tedbir al.

Buhârî, Rikak 3. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 25; İbni Mâce, Zühd 3

473. Ebü'l–Abbâs Sehl İbni Sa'd es–Sâidî radıyallahu anh'in söylediğine göre, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e bir adam geldi ve:

–Yâ Resûlallah! Bana, yaptığım zaman hem Allah'ın hem de insanların beni seveceği bir iş söyle, dedi. Bunun üzerine Resûl–i Ekrem:

– "Dünya ve dünyalıklardan yüz çevir, Allah seni sevsin; halkın elinde olandan yüz çevir, insanlar seni sevsin" buyurdu.

İbni Mâce, Zühd 1

474. Nu'mân İbni Beşîr radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Ömer İbni Hattâb radıyallahu anh, insanların dünyalıklardan elde ettiklerinden bahsetti ve:

Ben, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in gün boyu açlıktan kıvranıp, karnını doyuracak âdi hurma bile bulamadığını gördüm, dedi.

Müslim, Zühd 36. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 10

475. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem vefât etmişti. O sırada benim evimin rafında, bir parça arpadan başka bir canlının yiyeceği hiçbir şey yoktu. Ben ondan uzun süre yedim. Sonra ölçtüm de tükeniverdi.

Buhârî, Humus 3, Rikak 16; Müslim, Zühd 27. Ayrıca bk. İbni Mâce, Et'ıme 49

476. Mü'minlerin annesi Cüveyriye binti Hâris'in erkek kardeşi Amr İbni Hâris radıyallahu anhumâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem vefat ettiğinde, geride, bindiği beyaz katırı, silahı, yolcular için vakfettiği arazi dışında, ne altın, ne gümüş, ne köle, ne câriye ve ne de başka bir şey bıraktı.

Buhârî, Vasâyâ 1, Cihâd 61, 86, Humus 3, Megâzî 83. Ayrıca bk. Nesâî, İhbâs 1

477. Habbâb İbni Eret radıyallahu anh şöyle dedi:

Biz, Allah Teâlâ'nın hoşnutluğunu kazanmayı arzu ederek, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte Medine'ye hicret ettik. Allah'ın ecrimizi vereceği kesinleşti. Bizden bazıları ecrinden hiçbir şey yemeden vefat etti. Onlardan biri de Mus'ab İbni Umeyr radıyallahu anh'dir. O, Uhud günü şehit edilmişti. Arkada, yünden yapılmış çizgili bir kaftan bıraktı. O kaftanla başını örttüğümüzde ayakları açılıyor, ayaklarını örttüğümüzde de başı açıkta kalıyordu. Neticede Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem başını örtmemizi, ayaklarına da bir miktar Mekke ayrığı koymamızı emretti. Bizden bazılarının da hicretinin meyvesi olgunlaşmış ve onu devşirmiştir.

Buhârî, Cenâiz 27, Menâkıbu'l–ensâr 45, Megâzî 17, 26, Rikâk 16; Müslim, Cenâiz 44. Ayrıca bk. Nesâî, Cenâiz 40

478. Sehl İbni Sa'd es–Sâidî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Eğer dünya, Allah katında sivrisineğin kanadı kadar bir değere sahip olsaydı, Allah hiçbir kâfire dünyadan bir yudum su bile içirmezdi. "

Tirmizî, Zühd 13. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 3

479. Ebû Hüreyre radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken işittim demiştir:

"Uyanık olunuz! Şüphesiz dünya değersizdir. Dünyada olan mal mülk de kıymetsizdir. Ancak Allah Teâlâ'nın zikri ve O'na yaklaştıran şeylerle, öğretici ve öğrenici olmak müstesnadır. "

Tirmizî, Zühd 14. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 3

480. Abdullah İbni Mes’ûd radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Çiftlik ve akar edinerek dünyaya rağbet etmeyiniz. ”

Tirmizî, Zühd 20. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, I, 377, 426, 443

481. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Kendimize ait kulübeyi tamir ederken Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yanımıza uğramıştı.

– “Bu yaptığınız nedir?” diye sordu. Biz:

– Yıkılmak üzereydi de onarıyoruz, dedik. Bunun üzerine:

– “Ecelin bundan daha aceleci olacağını zannederim” buyurdular.

Ebû Dâvûd, Edeb 169; Tirmizî, Zühd 25

482. Kâ’b İbni İyâz radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu işitmiştir:

“Şüphesiz her ümmetin bir fitnesi vardır. Ümmetimin fitnesi (imtihan vesilesi) de maldır. ”

Tirmizî, Zühd 26

483. Ebû Amr –ki Ebû Abdullah ve Ebû Leylâ da denilir– Osmân İbni Affân radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Âdem oğlunun şunlar dışında bir hakkı yoktur: Oturacağı ev, bedenini örtecek elbise, yiyecek ekmek ile su koyacak kap. ”

Tirmizî, Zühd 30

484. Abdullah İbni Şihhîr radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına gelmiştim. O, "Elhâkümü't–tekâsür" sûresini okuyordu. Sûreyi okuyup bitirince şöyle buyurdu:

"Âdemoğlu, malım malım deyip duruyor. Ey âdemoğlu! Yeyip tükettiğin, giyip eskittiğin veya sadaka olarak verip sevap kazanmak üzere önden gönderdiğinden başka malın mı var ki?"

Müslim, Zühd 3–4. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 31, Tefsîru sûre(102) 1; Nesâî, Vesâyâ 1

485. Abdullah İbni Mugaffel radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir adam, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e:

– Ey Allah'ın Resûlü! Allah'a yemin ederim ki, ben seni seviyorum, dedi. Resûlullah o kişiye:

– "Sen ne söylediğini iyi düşün?" buyurdu. Adam:

– Allah'a yemin ederim ki, ben seni seviyorum, dedi ve bu sözünü üç defa tekrarladı. Bunun üzerine Resûl–i Ekrem:

– "Eğer beni seviyorsan, o halde fakirliğe karşı kendine bir zırh hazırla. Çünkü fakirlik, beni sevene yüksekten inen bir selden daha çabuk ulaşır" buyurdu.

Tirmizî, Zühd 36

486. Kâ'b İbni Mâlik radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir koyun sürüsünün içine salıverilmiş iki aç kurdun o sürüye verdiği zarar, mala ve mevkiye düşkün bir adamın dinine verdiği zarardan daha büyük değildir. "

Tirmizî, Zühd 43

487. Abdullah İbni Mes’ûd radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir hasır üzerinde yatıp uyumuştu. Uykudan uyandığında, hasır vücudunun yan tarafında iz bırakmıştı. Biz:

–Yâ Resûlallah! Sizin için bir döşek edinsek, dedik. Bunun üzerine Resûl–i Ekrem:

“Benim dünya ile ilgim ne kadar ki? Ben bu dünyada bir ağacın altında gölgelenen, sonra da oradan kalkıp giden binitli bir yolcu gibiyim” buyurdular.

Tirmizî, Zühd 44

488. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Fakirler, cennete zenginlerden beşyüz sene önce girerler. ”

Tirmizî, Zühd 37. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 6

489. İbni Abbâs ve İmrân İbni Husayn radıyallahu anhüm’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cenneti yakından tanıdım; orada bulunanların çoğunluğunun fakirler olduğunu gördüm. Cehennemi de yakından tanıdım; orada bulunanların çoğunluğunun da kadınlar olduğunu gördüm. ”

Buhârî, Nikâh 88, Rikak l6, 5l, Bed’ü’l–halk 8; Müslim, Zikr 94. Ayrıca bk. Tirmizî, Cehennem 11

490. Üsâme İbni Zeyd radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cennetin kapısında durdum, oraya girenlerin çoğunluğu dünyada bir şeyleri bulunmayan yoksullardı. Varlıklı kimseler ise, hesaba çekilmek üzere alıkonulmuşlardı. Şu kadar var ki, onlardan cehennemlik olanların cehenneme sevkedilmeleri emrolunmuştu. ”

Buhârî, Nikâh 87, Rikak 51; Müslim, Zikr 93

491. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Şâirlerin söylediği sözlerin en doğrusu, Lebîd’in şu sözüdür: Biliniz ki, Allah’tan başka her şey yok olacaktır. ”

Buhârî, Menâkıbu’l–ensâr 26, Edeb 90, Rikak 29; Müslim, Birr 2–6. Ayrıca bk. Tirmizî, Edeb 70; İbni Mâce, Edeb 41

492. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’in ailesi, onun vefât ettiği ana kadar, iki gün arka arkaya arpa ekmeğiyle karnını doyurmadı.

Buhârî, Eymân 22; Müslim, Zühd 22. Ayrıca bk. Buhârî, Et’ıme 23, 27; Nesâî, Dahâyâ 37; İbni Mâce, Et’ıme 48, 49

Müslim’in bir rivayeti şöyledir:

Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’in aile efradı, Medine’ye geldiği günden vefat ettiği ana kadar, üç gün arka arkaya buğday ekmeğiyle karnını doyurmadı.

Müslim, Zühd 20. Ayrıca bk. Buhârî, Rikak 17

493. Urve’nin Âişe radıyallahu anhâ’dan rivayet ettiğine göre o:

Ey kız kardeşimin oğlu! Allah’a yemin ederim ki, biz bir hilâli, sonra diğerini, sonra bir başkasını, yani iki ayda üç hilâli görürdük de, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in evlerinde hiç ateş yakılmazdı, demişti. Ben:

– Teyzeciğim! O halde geçiminiz ne idi? dedim. Teyzem:

– İki siyah, yani hurma ve su. Ancak şu var ki, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in ensardan sağmal hayvanları bulunan komşuları vardı. Onlar Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e bu hayvanların sütlerinden gönderirlerdi; o da bize içirirdi, dedi.

Buhârî, Hibe 1; Rikak 17; Müslim, Zühd 28

494. Ebu Saîd el–Makbürî'nin Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet ettiğine göre, Ebû Hüreyre, önlerinde kızartılmış koyun bulunan bir topluluğa rastladı. Topluluk kendisini davet etti; fakat o yemek istemedi ve:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, arpa ekmeğine bile doymadan dünyadan çıkıp gitti, dedi.

Buhârî, Et'ıme 23

495. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem vefâtına kadar kibir sofrası üzerinde yemek yemedi. Yine o, vefât edinceye kadar katıksız undan yapılmış ekmek de yemedi.

Buhârî'nin bir rivayeti şöyledir:

Hz. Peygamber, kızartılmış bir koyunu gözüyle hiç görmedi.

Buhârî, Et'ıme 8, Rikak 16. Ayrıca bk. Tirmizî, Et'ıme 1, Zühd 38; İbni Mâce, Et'ıme 20

496. Nu'mân İbni Beşîr radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Ben, Peygamberiniz sallallahu aleyhi ve sellem'in karnını doyuracak âdi hurma bile bulamadığını gördüm.

Müslim, Zühd 34, 36. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 39; İbni Mâce, Zühd 10

497. Sehl İbni Sa'd radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Allah'ın kendisini peygamber olarak gönderdiği andan vefat ettirdiği zamana kadar elekten elenmiş has un görmedi. Sehl'e:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem zamanında siz elek kullanır mıydınız? diye soruldu. Sehl:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Allah Teâlâ’nın kendisini peygamber gönderdiği andan vefât ettirdiği ana kadar elek de görmedi, dedi. Sehl İbni Sa’d’a:

– Elenmemiş arpa ununu nasıl yiyordunuz? denildi. O:

– Biz arpayı öğütür ve savururduk. Kepeğin uçanı uçardı; kalanını da ıslatıp hamur yapardık, dedi.

Buhârî, Et’ıme 23

498. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir gün –veya bir gece– evinden dışarı çıkmıştı. Baktı ki, Ebu Bekir ve Ömer radıyallahu anhümâ oradalar. Onlara:

– “Bu saatte sizi evinizden dışarı çıkaran sebep nedir?” diye sordu. Onlar:

– Açlık, yâ Resûlallah, dediler!. Peygamberimiz:

“Gücü ve kudretiyle canımı elinde tutan Allah’a yemin ederim ki, sizi evinizden çıkaran sebep beni de evimden çıkardı; haydi kalkınız” buyurdu. İkisi de kalkıp, Resûl–i Ekrem’le birlikte ensârdan birinin evine geldiler. Fakat o zât da evinde değildi. Ama hanımı Resûlullah’ı görünce:

– Hoş geldiniz, buyurunuz, dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Falan nerede?” diye sordu. Kadın:

– Bize tatlı su getirmek için gitti, dedi. Tam o sırada evin sahibi olan Medine’li sahâbî geldi, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e ve iki arkadaşına baktıktan sonra:

– Allah’a hamdolsun, bugün, hiç kimse misafir yönünden benden daha bahtiyar değildir, dedi. Hemen gidip onlara içinde koruğu, olgunu ve yaşı bulunan bir hurma salkımı getirdi:

– Buyurun, yiyiniz, dedi ve eline bıçak aldı. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona:

– “Sağılan hayvanlara sakın dokunma”, dedi. Ev sahibi onlar için bir koyun kesti. Onlar da koyunun etinden ve hurmadan yediler; tatlı sudan içtiler. Hepsi yemeğe doyup suya kanınca, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Ebû Bekir ve Ömer radıyallahu anhümâ’ya şöyle dedi:

– “Gücü ve kudretiyle canımı elinde tutan Allah’a yemin ederim ki, kıyamet gününde bu nimetlerden sorguya çekileceksiniz. Sizi evinizden açlık çıkardı, sonra evinize dönmeden şu nimetlere kavuştunuz” buyurdu.

Müslim, Eşribe 140

499. Hâlid İbni Ömer el–Adevî şöyle dedi:

Basra Emîri olan Utbe İbni Gazvân bize bir konuşma yaptı. Önce Allah’a hamd ve senâda bulundu. Sonra sözlerine şöyle devam etti:

Şüphesiz dünya geçici olduğunu bildirdi ve durmaksızın arkasını dönüp gitmektedir. Ondan kalan, sahibinin içip de kabın dibinde bıraktığı kalıntı su kadar bir miktardır. Siz bu dünyadan, gelip geçici olmayan bir diyara taşınacaksınız. Oraya hayırlı, iyi ve güzel işlerinizle taşınmaya çalışınız. Çünkü bize anlatıldığına göre, cehennemin kenarından atılan bir taş, yetmiş sene yol alıp yine de onun dibine ulaşmayacaktır. Allah’a yemin ederim ki, cehennem mutlaka doldurulacaktır. Siz buna şaşırdınız mı? Yine bize anlatıldığına göre, cennetin kapılarının iki kanadı arasında kırk senelik mesafe vardır. Cennette öyle bir gün gelecek ki, yoğunluktan kapısına kadar dolacaktır. Ben Resûlullah sallallahu aleyhi vesellem’le birlikte olan yedi kişinin yedincisi olduğumu görmüşümdür. Bizim ağaç yaprağından başka yiyeceğimiz yoktu. Bu yüzden dudaklarımız yara olmuştu. Ben giyecek bir örtü bulmuştum da ikiye bölüp Sa’d İbni Mâlik’le paylaşmıştık. Yarısını ben, diğer yarısını da Sa’d beline dolamıştı. Bugün her birimiz bir şehre vâli olmuş bulunmaktayız. Ben, kendimi büyük görüp de Allah katında küçük olmaktan Cenâb–ı Hakk’a sığınırım.

Müslim, Zühd 14

500. Ebû Mûsâ el–Eş’arî radıyallahu anh şöyle dedi:

Âişe radıyallahu anhâ bize bir omuz örtüsü ile kalın bir peştemal çıkardı ve:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bu ikisi arasında vefât etti, dedi.

Buhârî, Humus 5; Libas 19; Müslim, Libâs 35. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs 5; Tirmizî, Libâs 10; İbni Mace, Libâs 1

501. Sa’d İbni Ebû Vakkâs radıyallahu anh şöyle dedi:

Allah yolunda ok atan arapların ilki benim. Biz Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’le birlikte harbederdik de, şu bildiğiniz Huble ve Semür ağacı yapraklarından başka yiyeceğimiz olmazdı. Hatta bu ağaç yapraklarını yediğimiz için, tıpkı koyununki gibi birbirine karışmayacak şekilde abdest bozardık.

Buhârî, Et’ıme 23, Rikak 17; Müslim, Zühd 12–13. Ayrıca bk. , Tirmizî, Zühd 39; İbni Mâce, Zühd 12

502. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah’ım! Muhammed ailesinin rızkını kendilerine yetecek kadar ihsân eyle. ”

Buhârî, Rikak 17; Müslim, Zühd 18, l9. Ayrıca bk. , Tirmizî, Zühd 38

503. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Kendisinden başka ilâh bulunmayan Allah’a yemin ederim ki, ben bazan açlıktan karnımı yere dayar, bazan da mideme taş bağlardım. Bir gün sahâbîlerin geçtikleri yol üzerine oturmuştum. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem benim yanımdan geçti ve beni görünce gülümsedi. Kalbimden geçeni yüzümden anladı ve:

– “Ebû Hüreyre!” dedi. Ben:

– Buyurunuz, yâ Resûlallah! dedim. Resûl–i Ekrem:

– “Beni takip et” buyurdu ve yoluna devam etti. Ben de peşinden yürüdüm. Hz. Peygamber evine girdi; ben de girmek için izin istedim; izin verdi; içeri girdim. Bir kap içinde süt buldu ve:

– “Bu süt nereden geldi?” diye sordu.

–Falan erkek veya falan kadın onu size hediye etti, dediler. Bunun üzerine Resûl–i Ekrem:

– “Ebû Hüreyre!” diye seslendi. Ben:

– Buyurunuz, yâ Resûlallah! dedim.

– “Suffe ehline git, onları bana çağır” buyurdu. Ebû Hüreyre der ki:

Suffe ehli İslâm konuklarıydı. Onların ne sığınacak aileleri, ne malları, ne de bir kimseleri vardı. Peygamber’e bir sadaka geldiğinde onlara gönderir, kendisi ondan hiçbir şey almazdı. Şayet gelen bir hediye ise, onlara da gönderir, kendisi de ondan bir parça alır ve böylece gelen hediyeyi onlarla paylaşırdı. Hz. Peygamber’in Suffe ehlini davet etmesi hoşuma gitmedi. Kendi kendime: Bu süt, Suffe ehli arasında kime yetecek ki! O sütü içmek suretiyle kuvvetlenmeye ben daha çok hak sahibiyim. Oysa onlar geldiğinde Resûlullah bana emreder, ben de onlara veririm; belki de o sütten bana kalmaz. Fakat Allah’ın ve Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in emrine itaat etmemek de olmaz, dedim. Neticede onlara gittim ve kendilerini davet ettim. Onlar bu daveti kabul ettiler ve içeri girmek için izin istediler, kendilerine izin verildi ve onlar da evde yerlerini aldılar. Hz. Peygamber:

– “Ebû Hüreyre!” diye seslendi. Ben:

– Buyurunuz, yâ Resûlallah! dedim.

– “Al, onlara ver!” buyurdu. Ben de süt kabını aldım, herkese vermeye başladım. Verdiğim kişi kanıncaya kadar içiyor, sonra kabı geri veriyor, ben bir başkasına veriyordum, o da kanıncaya kadar içiyor sonra geri veriyordu. En sonunda kabı Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem’e verdim. Topluluğun

hepsi süte kanmışlardı. Resulullah kabı alıp elinde tuttu ve bana bakıp gülümsedi. Sonra:

– “Ebû Hüreyre!” dedi.

– Buyurunuz, yâ Resûlallah! dedim.

– “Bir ben kaldım, bir de sen” buyurdu. Ben:

– Doğru söylediniz, yâ Resûlallah, dedim.

– “Otur da iç” buyurdular. Ben de oturdum ve içtim. Sonra yine:

– “Otur, iç” buyurdu. Yine oturdum ve içtim. Resûl–i Ekrem durmadan:

– “İç, iç” buyuruyordu. Sonunda ben:

– Hayır. Seni hak peygamber olarak gönderen Allah’a yemin ederim ki, artık içecek yerim kalmadı, dedim.

– “Bana ver” buyurdu. Kabı Resûl–i Ekrem’e verdim, Allah Teâlâ’ya hamdetti, besmele çekti ve kalan sütü kendisi içti.

Buhârî, Rikak 17

504. Muhammed İbni Sîrîn’den nakledildiğine göre Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Ben, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in minberi ile Âişe’nin odası arasında bayılıp düştüğümü biliyorum. Biri gelir, beni deli zannederek ayağını boynumun üzerine koyardı. Oysa ben deli değildim ve açlıktan başka da bir derdim yoktu.

Buhârî, İ’tisâm 16. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 39

505. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, zırhı otuz ölçek arpa karşılığı bir yahudinin yanında rehin bulunmakta iken vefât etmiştir.

Buhârî, Cihâd 89, Megâzî 86; Müslim, Müsâkât 124–126. Ayrıca bk. Tirmizî, Büyû 7; Nesâî, Büyû 58, 83; İbni Mâce, Rühûn 1

506. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem, arpa karşılığında zırhını rehin bırakmıştı. Ben Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e bir arpa ekmeği ve erimiş bayat içyağı götürmüştüm. Onun şöyle buyurduğunu işittim:

“Muhammed ailesi dokuz ev oldukları halde, yanlarında bir ölçek yiyecek bulunmadan sabahlayıp akşamladıkları olur. ”

Buhârî, Büyû 14, Rehin 1, Meğâzî 29. Ayrıca bk. Tirmizî, Büyû 7

507. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Ben Suffe ehlinden yetmiş kişiyi gördüm. Hiçbirinin üzerinde bütün vücudunu örten bir elbise yoktu. Ya bir izârları ya da boyunlarına bağladıkları bir kisâları vardı. Bunların bir kısmı baldırlarının yarısına, bir kısmı da topuklarına erişirdi de, avret yerleri görülmesin diye elbisele-rini elleriyle toplarlardı.

Buhârî, Salât 58

508. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yatağının yüzü tabaklanmış deriden, içi de yumuşak hurma lifindendi.

Buhârî, Rikak 17. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs 42; Tirmizî, Libâs 27; İbni Mâce, Zühd 11

509. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Biz, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile oturuyorduk. O sırada ensardan bir kişi gelip kendisine selam verdi, sonra da geri döndü. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Ey ensardan olan kardeş! Kardeşim Sa’d İbni Ubâde nasıl?” diye sordu. O da:

– İyiye gidiyor, cevabını verdi. Bunun üzerine Resûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem:

“Sizden kim onu ziyaret edecek?” buyurarak ayağa kalktı. Biz de, on onbeş kişi onunla birlikte kalktık. Ne ayağımızda ayakkabı ve mest, ne başımızda bir giyecek, ne de üstümüzde gömlek vardı. Biz bu çorak arazide yürüyorduk. Nihayet Sa’d’ın yanına geldik. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ve beraberindeki arkadaşlarının yaklaşması için kavmi onun etrafından geri çekildiler.

Müslim, Cenâiz 13

510. İmrân İbni Husayn radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizin hayırlılarınız, benim zamanımda yaşayanlarınızdır. Sonra zamanımda yaşayanlara yakın olanlar, sonra da onlara yakın olanlardır. ” İmrân der ki:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in “Sonra onlara yakın olanlardır” sözünü iki defa mı veya üç defa mı söylediğini bilemiyorum. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sözüne şöyle devam etti:

“Onlardan sonra öyle bir topluluk gelir ki, kendilerinden şâhitlik istenmediği halde şâhitlik yaparlar; hiyânet ederler de kendilerine güvenilmez; bir adakta bulunurlar fakat yerine getirmezler; onlarda şişmanlık başgösterir. ”

Buhârî, Şehâdât 9, Fezâilu ashâbi’n–Nebî 1, Rikak 7, Eymân 10, 27; Müslim, Fezâilu’s–sahâbe 214. Ayrıca bk. Tirmizî, Fiten 45, Şehâdât 4, Menâkıb 56; İbni Mâce, Ahkâm 27

511. Ebû Ümâme radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ey âdemoğlu! İhtiyacından fazla olan malını sadaka vermen senin için hayırlıdır. Eğer vermeyip elinde tutarsan, senin için kötüdür. Yeterli miktarda mala sahip olmaktan dolayı Allah katında sorumlu tutulmazsın. Harcamaya, bakmakla yükümlü olduklarından başla. ”

Tirmizî, Zekât 32. Ayrıca bk. Müslim, Zekât 97

512. Ubeydullah İbni Mihsan el–Ensârî el–Hatmî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden hanginiz canı ve malı emniyet içinde, vücudu sıhhat ve afiyette, günlük azığı da yanında olduğu halde sabahlarsa, sanki bütün dünya kendisine verilmiş gibidir. ”

Tirmizî, Zühd 34. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 9

513. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Müslüman olan, kendisine yeteri kadar rızık verilen, Allah’ın kendisine verdiği nimete kanâat eden kimse şüphesiz kurtuluşa ermiştir. ”

Müslim, Zekât 125. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 35; İbni Mâce, Zühd 9

514. Ebû Muhammed Fedâle İbni Ubeyd el–Ensârî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İslâm’ın dosdoğru yoluna ulaştırılan ve geçimi yeterli olup da buna kanaat eden kimse, ne kadar mutludur!”

Tirmizî, Zühd 35

515. İbni Abbâs radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, yemek yemeksizin peşpeşe bir kaç gün aç olarak gecelerdi. Ailesi de yiyecek akşam yemeği bulamazdı. Çoğu zaman ekmekleri arpa ekmeği idi.

Tirmizî, Zühd 38. Ayrıca bk. İbni Mâce, Et’ıme 49

516. Fedâle İbni Ubeyd şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashâba namaz kıldırırken, onlardan bazıları açlığın verdiği takatsızlıktan dolayı ayakta duramayarak düşüp bayılırlardı. Bunlar Suffe ashâbı idi. Çölden gelen Bedevîler: Bunlar deli, derlerdi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem namazı bitirince açlıktan bayılanların yanına gider ve onlara:

“Allah Teâlâ’nın yanında sizin için neler hazırlandığını bilseydiniz, daha fazla yoksul ve muhtaç olmayı isterdiniz” buyururdu.

Tirmizî, Zühd 39

517. Ebû Kerîme Mikdâd İbni Ma’dîkerib radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Hiçbir kişi, midesinden daha tehlikeli bir kap doldurmamıştır. Oysa insana kendini ayakta tutacak bir kaç lokma yeter. Şayet mutlaka çok yiyecekse, midesinin üçte birini yemeğe, üçte birini içeceğe, üçte birini de nefesine ayırmalıdır. ”

Tirmizî, Zühd 47. Ayrıca bk. İbni Mâce, Et’ıme 50

518. Ebû Ümâme İyâs İbni Sa’lebe el–Ensârî el–Hârisî radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir gün, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in ashâbı onun yanında dünyadan bahsettiler. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Siz işitmiyor musunuz? İşitmiyor musunuz? Sade yaşamak imandandır; sâde hayat sürmek imandandır. ”

Ebû Dâvûd, Tereccül 2. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 4

519. Ebû Abdullah Câbir İbni Abdullah radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Ebû Ubeyde radıyallahu anh'ı başımıza kumandan tayin ederek, Kureyş kervanının karşısına çıkmak üzere bizi gönderdi. Bize azık olarak bir dağarcık hurma verdi. Verecek başka bir şey bulamamıştı. Ebû Ubeyde hurmayı bize tane tane veriyordu. Dinleyenlerden biri:

– O hurmalarla nasıl geçinebiliyordunuz? diye sordu. Câbir:

– Onları çocuğun meme emmesi gibi emer, sonra üzerine su içerdik, o gün geceye kadar bize yeterdi. Sopalarımızla ağaç yapraklarını silker, sonra onları su ile ıslatıp yerdik, dedi. Sonra da sözüne şöyle devam etti: Biz deniz sahili boyunca yürüdük. Sahil boyunda önümüze büyük kum tepesi gibi bir şey çıktı. Onun yanına kadar geldik, bir de baktık ki, Anber denilen bir balık. Ebû Ubeyde:

– Bu, ölü bir hayvandır, (yenilmez) dedi. Sonra da: Hayır, bizler Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in elçileriyiz ve Allah yolundayız. Siz son derece zorda kalmış bulunuyorsunuz, o halde yiyiniz, dedi. Biz üç yüz kişi idik ve bir ay süreyle onun etinden yiyerek orada kaldık, hatta kilo da aldık. Balığın göz çukurundan testilerle yağ aldığımızı biliyorum. Biz ondan öküz büyüklüğünde parçalar kesiyorduk. Ebû Ubeyde bizden onüç kişiyi alıp onun göz çukuruna oturttu, onun kaburga kemiklerinden birini de alıp dikti. Sonra yanımızdaki en büyük deveyi semerledi ve deve ile kaburga kemiğinin altından geçti. Balığın etinden pastırma da yaptık. Medine'ye gelince, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına gidip olup bitenleri anlattık. Resûl–i Ekrem:

"O, Allah'ın sizin için çıkardığı bir rızıktır. Onun etinden yanınızda bir miktar var mı, bize de yedirseniz?" buyurdu. Biz de Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e ondan bir parça gönderdik, o da yedi.

Müslim, Sayd 17

520. Esmâ Binti Yezîd radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in gömleğinin kolu bileğine kadardı.

Ebû Dâvûd, Libâs 3; Tirmizî, Libâs 27

521. Câbir radıyallahu anh şöyle dedi:

Biz Hendek Savaşı gününde siper kazıyorduk. Önümüze son derece sert bir kaya çıktı. Sahâbîler, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e gelip:

– Siperde önümüze bu kaya çıktı, dediler. Resûl–i Ekrem:

"Ben hendeğe ineceğim" buyurdu, sonra ayağa kalktı, açlıktan karnına taş bağlamıştı. Biz üç gün müddetle yiyecek hiçbir şey tatmaksızın orada kalmıştık. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem kazmayı eline aldı ve sert kayaya vurdu, o kaya un ufak olup kum yığınına döndü. Ben:

– Yâ Resûlallah! Eve gitmeme izin veriniz, dedim. Evde eşime:

– Ben, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'i dayanılmayacak bir halde gördüm, yanında yiyecek bir şey var mı? diye sordum. Eşim:

– Biraz arpa ile bir de oğlak var, dedi. Ben oğlağı kestim, arpayı da öğüttüm. Eti tencereye koyduk. Sonra ben, ekmek pişmekte, tencere de taşlar üzerinde kaynamakta iken, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e geldim.

– Ey Allah'ın Resûlü! Birazcık yemeğim var, bir iki kişiyle birlikte bize gidelim, dedim. Resûl–i Ekrem:

– "O yemek ne kadar?" diye sordu. Ben de olanı söyledim. Bunun üzerine:

– "Ooo! Hem çok, hem güzel. Hanımına söyle de, ben gelinceye kadar tencereyi ateşten indirmesin, ekmeği de fırından çıkarmasın!" buyurdu. Sonra ashâba:

– "Kalkınız" dedi, muhacirler ve ensar hep birlikte kalktılar. Ben telaşla eşimin yanına varıp:

– Vay başımıza gelenler! Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem yanında muhacirler, ensâr ve beraberlerinde olanlarla birlikte geldi, dedim. Karım:

– Sana ne kadar yemeğimiz olduğunu sordu mu? dedi, ben:

– Evet, dedim.

Resûl–i Ekrem sahâbîlere:

– “Giriniz, birbirinizi sıkıştırmayınız” buyurdu. Resûl–i Ekrem ekmeği koparıyor, üzerine et koyuyor ve her defasında tencereyi ve fırını kapıyor, ondan aldığını ashâbına veriyordu. Sonra yine aynını yapıyordu. Onların hepsi doyuncaya kadar, ekmeği koparıp üzerine et koymaya devam etti. Neticede bir miktar yiyecek arttı. Resûl–i Ekrem karıma:

– “Bunu ye, konu komşuya da hediye et, çünkü insanları açlık perişan etti” buyurdu.

Buhârî, Megâzî 29

Bir başka rivayette Câbir şöyle demiştir:

Hendek kazıldığı zaman ben Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’de açlık gördüm. Hemen eşimin yanına dönüp:

– Yanında bir şey var mı? Çünkü ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in çok acıktığını gördüm, dedim. Eşim bana içinde bir ölçek arpa olan bir dağarcık çıkardı. Bizim bir de besili kuzucuğumuz vardı. Hemen ben onu kestim, arpayı da eşim öğüttü. Ben işimi bitirinceye kadar, o da işini bitirmişti. Eti parçalayıp tencereye koydum. Sonra Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yanına dönerken eşim bana:

– Sakın beni Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ve yanındakilere rezil etme, dedi! Bu sebeple Resûl–i Ekrem’e durumu gizlice söyleyerek:

– Yâ Resûlallah! Küçük bir kuzumuz vardı onu kestik, bir ölçek de arpa öğüttüm. Bir kaç kişi birlikte buyurunuz, dedim. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Ey Hendek ehli! Câbir bir ziyafet hazırlamış, haydi buyurun!” diye yüksek sesle bağırdı. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem bana dönerek:

“Ben gelinceye kadar sakın tencerenizi ateşten indirmeyin, hamurunuzu da ekmek yapmayın” buyurdu. Ben eve geldim, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem de halkın önünden geldi. Ben eşimin yanına varınca bana:

– Ah seni seni, dedi. Ben de:

– Senin bana söylediğini aynen yaptım, dedim. Eşim hamuru çıkardı. Resûl–i Ekrem ona püfledi ve bereketli olması için dua etti; sonra tenceremize yönelip ona da püfledi ve bereketlenmesi için dua etti. Sonra da karıma:

“Bir ekmekçi hanım çağır da seninle beraber ekmek yapsın. Tencerenizden yemeği kepçe ile al, onu ateşten de indirmeyiniz” buyurdu. Gelenler bin kişi idiler. Allah’a yemin ederim böyle. Güzelce yediler, hatta kalanı bırakıp gittiler. Tenceremiz eksilmeden kaynıyor, azalmayan hamurumuzdan da iki hanım tarafından sürekli ekmek yapılıyordu.

Müslim, Eşribe 141

522. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

(Üvey babam) Ebû Talha, (annem) Ümmü Süleym’e:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in sesi kulağıma pek zayıf geldi; kendisinin aç olduğunu da biliyorum. Yanında yiyecek bir şey var mı? dedi. Ümmü Süleym:

– Evet, var dedi ve arpa ekmeğinden yapılmış bir kaç çörek çıkardı. Sonra kendisine ait bir başörtüsü aldı; onun bir tarafına çörekleri sarıp dürdü ve elbisemin altına yerleştirdi. Örtünün bir kısmını da belime sardı, sonra beni Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e gönderdi. Ben ekmeği götürdüm. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i mescidde, cemaatle birlikte otururken buldum. Ben de yanlarında ayakta durdum. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Seni Ebû Talha mı gönderdi?” buyurdu. Ben:

– Evet, dedim.

– “Yemek için mi?” buyurdu.

– Evet, diye cevap verdim. Resûlullah sallalahu aleyhi ve sellem yanında bulunanlara:

– “Kalkınız” buyurdu, onlar da kalkıp yürüdüler, ben önlerinden yürüdüm. Ebû Talha’ya gelerek durumu bildirdim. Bunun üzerine Ebû Talha:

– Ey Ümmü Süleym! Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem cemaatle birlikte geldi, oysa bizim yanımızda onları doyuracak bir şey yok? dedi. Ümmü Süleym:

– Allah ve Resûlü daha iyi bilir, dedi. Ebû Talha da hemen gidip Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i karşıladı. Resûl–i Ekrem, Ebû Talha ile birlikte geldi ve eve girdiler. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Ey Ümmü Süleym! Yanında olanları getir” buyurdu. O da bu ekmeği getirdi. Resûlullah sallalahu aleyhi ve sellem emredip ekmekleri parçalattı. Ümmü Süleym, yağ tulumunu sıkarak o ekmek parçaları üzerine yağ sürdü. Sonra, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de onun içine Allah’ın söylemesini dilediği duayı okudu. Bundan sonra:

– “On kişiye izin ver!” buyurdu. Ebû Talha on kişiye izin verdi, onlar doyuncaya kadar yediler, sonra çıktılar. Resûl–i Ekrem:

– “On kişiye daha izin ver!” buyurdu. Ebû Talha onlara da izin verdi, onlar da yiyip çıktılar. Hz. Peygamber:

– “Bir on kişiye daha izin ver!” buyurdu. Neticede cemaatin hepsi yiyip doydular. Bu cemaat yetmiş veya seksen kişi idi.

Buhârî, Menâkıb 25; Müslim, Eşribe 142

Bir rivayet de şöyledir:

On kişi durmadan giriyor, on kişi de çıkıyordu. Neticede onlardan içeri girip karnını doyurmayan hiç kimse kalmadı. Sonra Ebû Talha sofrayı yeniden düzenledi. Bir de ne görsün, yemekler sanki cemaatin yemeğe başladığı andaki gibi duruyordu.

Müslim, Eşribe 143

Bir başka rivayet de şöyledir:

Onar onar yediler. Seksen kişiye böyle yaptılar. Sonra Nebî sallallahu aleyhi ve sellem ile ev sahipleri yediler. Yine de artanını bıraktılar.

Müslim, Eşribe 143

Başka bir rivayet şöyledir:

Sonra komşularına yetecek kadarını artırdılar.

Müslim, Eşribe 143

Enes bir rivayetinde şöyle demiştir:

Bir gün, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gelmiştim. Kendisini ashâbı ile otururken buldum. Karnına bir sargı sarmıştı. Ashâbından bazılarına:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem karnını niçin sardı? diye sordum. Onlar:

– Açlıktan, diye cevap verdiler. Bunun üzerine, annem Ümmü Süleym Binti Milhân'ın eşi Ebû Talha'ya gittim ve:

– Ey babacığım! Ben, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i karnını bir sargı ile bağlamış vaziyette gördüm. Ashâbından bazılarına bunun sebebini sordum, açlıktan olduğunu söylediler, dedim. Ebû Talha annemin yanına girdi ve:

– Yiyecek bir şey var mı? diye sordu. Annem de:

– Evet, evde bir parça ekmek ve bir kaç hurma var. Eğer Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize tek başına gelirse, kendisini doyururuz. Eğer onunla birlikte başkası da gelirse, onlara az gelir, dedi. Enes hadisin tamamını zikretti.

Müslim, Eşribe 143

KANAAT VE TOK GÖZLÜLÜK

(KANAAT, TOK GÖZLÜLÜK, GEÇİMDE ORTA YOLU SEÇMEK, İNFÂK ETMEK VE ZORDA KALMADIKÇA DİLENMEYİ KÖTÜLEMEK)

523. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Gerçek zenginlik, mal çokluğu değil, gönül tokluğudur. ”

Buhârî, Rikak 15; Müslim, Zekât 130. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 40; İbni Mâce, Zühd 9

524. Abdullah İbni Amr radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Müslüman olan, yeterli geçime sahip kılınan ve Allah’ın kendisine verdiklerine kanaat etmesini bilen kurtulmuştur. ”

Müslim, Zekât 125. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 35

525. Hakîm İbni Hizâm radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den (mal) istedim, verdi. Bir daha istedim, yine verdi. Tekrar istedim, tekrar verdi. Sonra şöyle buyurdu:

– “Ey Hakîm! Gerçekten şu mal çekici ve tatlıdır. Kim onu hırs göstermeksizin alırsa, o malda kendisine bereket verilir. Kim de ona göz dikerek hırs ile alırsa, o malın bereketi olmaz. Böylesi kişi, yiyip yiyip de bir türlü doymayan obur gibidir. Üstteki (veren) el, alttaki (alan) elden daha hayırlıdır. ”

Hakîm diyor ki, bunun üzerine ben:

– Ey Allah’ın Resûlü! Seni hak din ile gönderen Allah’a yemin ederim ki, yaşadığım sürece senden başka kimseden bir şey kabul etmeyeceğim,

dedim.

Gün geldi, Hz. Ebû Bekir, Hakîm'i kendisine ganimet malından hisse vermek için çağırdı. Fakat Hakîm, onu almaktan uzak durdu. Daha sonra Hz. Ömer, kendisini bir şeyler vermek için davet etti. Hakîm yine kabul etmedi. Bunun üzerine Ömer:

– Ey müslümanlar! Sizi Hakîm'e şahit tutuyorum. Ben kendisine şu ganimetten Allah'ın ona ayırdığı hissesini veriyorum, fakat o almak istemiyor, dedi.

Netice itibariyle Hakîm, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in vefatından sonra, ölünceye kadar kimseden bir şey kabul etmedi.

Buhârî, Vasâyâ 9, Cihâd 27, Zekât 47, 50, Humus 19, Rikak 7, 11; Müslim, Zekât 96. Ayrıca bk. Tirmizî, Fiten 26, Zühd 41; Nesâî, Zekât 50, 80, 93; İbni Mâce, Fiten 19

526. Ebû Bürde'den, Ebû Mûsâ el–Eş'arî radıyallahu anh'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte bir savaşa çıkmıştık. Altı kişilik bir grup olarak biz nöbetleşe bir deveye biniyorduk. Ayaklarımız delindi. Benim de ayaklarım delinmiş ve tırnaklarım düşmüştü. Ayaklarımıza bez parçaları sarıyorduk. Ayaklarımıza böyle bez parçaları bağladığımız için o savaşa Zâtürrikâ' ismi verildi.

Ebû Bürde diyor ki; "Ebû Mûsâ bunları söyledi sonra da yaptığından hoşlanmadı ve; "Bunları söylemekle hiç de iyi etmedim" diye pişmanlığını dile getirdi.

Ebû Bürde, Ebû Mûsâ'nın bu tavrını, "Herhalde o bunu, yaptığı bir yiğitliği ifşâ etmiş olduğu için hoş görmedi" diye yorumladı.

Buhârî, Meğazî 31; Müslim, Cihâd 149

527. Amr İbni Tağlib radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e ganimet malları – ya da esirler– getirilmişti. O bunları kimine verip kimine vermemek suretiyle dağıtmıştı. Mal vermediği kişilerin ileri geri söylendikleri kendisine ulaşınca, Allah'a hamd ve senâ ettikten sonra şöyle buyurdu:

"Allah'a yemin ederim ki, ben kimilerine veriyor, kimilerine vermiyorum. Aslında mal vermediğim kimseler, verdiklerimden bence daha sevgilidir. Ben bazı kimselerin kalbinde sabırsızlık ve tama' gördüğüm için veririm. Bazı kimseleri de, Allah'ın kalblerinde yarattığı kanaat ve hayırla baş başa bırakırım. Amr İbni Tağlib de bunlardan biridir. "

Amr İbni Tağlib der ki, "Vallahi Hz. Peygamber'in hakkımda söylediği bu söz, benim için bütün dünyaya bedeldir. "

Buhârî, Cum'a 29, Humus 19, Tevhîd 49

528. Hakîm İbni Hizâm radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Üstteki el, alttaki elden daha hayırlıdır. Harcamaya, geçimini üstlendiklerinden başla! Sadakanın iyisi, ihtiyaç fazlası maldan ve–rilendir. Dilenmekten sakınmak isteyenleri, Allah iffetli kılar. Halka karşı tok gözlü davranmak isteyenleri de Allah, insanlara muhtaç olmaktan kurtarır. "

Buhârî, Zekât 18, Vasâyâ 9, Nafakât 2; Müslim, Zekât 95. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Zekât 39; Nesâî, Zekât 53, 60.

529. Ebû Abdurrahman Muâviye İbni Ebû Süfyân Sahr İbni Harb radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Dilenmekte ısrar etmeyiniz. Allah'a yemin ederim ki, sizden biri benden bir şey ister de, hoşuma gitmemesine rağmen, benden bir şey koparırsa, verdiğim malın bereketini görmez. "

Müslim, Zekât 99

530. Ebû Abdurrahman Avf İbni Mâlik el–Eşca'î radıyallah anh şöyle dedi:

Biz dokuz, veya sekiz yahut yedi kişilik bir grub Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında oturuyorduk. Bize:

– "Allah'ın elçisine bîat etmez misiniz?" buyurdu. Oysa biz, yeni bîat etmiştik. Bu sebeple:

– Ey Allah'ın Resûlü! Biz sana bîat ettik ya! dedik. Sonra tekrar:

– "Allah'ın elçisine bîat etmeyecek misiniz?" buyurdu.

Bu defa bîat için ellerimizi uzatarak:

– Ey Allah'ın Resûlü! Biz sana bîat etmiştik. Şimdi ne üzerine bîat edeceğiz? dedik.

– "Allah'a kulluk edip O'na hiçbir şeyi ortak koşmamak, beş vakit namazı kılmak, itaat etmek – sesini alçaltarak bir cümle söyledi ve – kimseden bir şey istememek üzere bîat edeceksiniz! buyurdu.

Avf İbni Mâlik diyor ki: Yemin ederim ki bu gruptan bazılarını görürdüm; kamçısı yere düşerdi de kimseden onu kendisine vermesini istemezdi.

Müslim, Zekât 108. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Zekât 27; Nesâî, Salât 5; Bîat 18; İbni Mâce, Cihâd 41

531. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İçinizden birilerinin, yüzünde bir parça et bile kalmamış olduğu halde Allah'ın huzuruna çıkacağı güne kadar dilencilik aranızda sürüp gidecektir. "

Buhârî, Zekât 52; Müslim, Zekât 103, 104

532. Yine İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem minber üzerinde iken sadaka vermekten, dilenmeyip iffetli yaşamaktan bahsetmiş ve şöyle buyurmuştur:

“Üstteki el, alttaki elden hayırlıdır. Üstteki el, veren; alttaki el ise, dilenip alan eldir. ”

Buhârî, Zekât 18, 50; Müslim, Zekât 94, 95, 96, 97, 106. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Zekât 28. Tirmizî, Zühd 32, Kıyâmet 39; Nesâî, Zekât 50, 52, 53, 93

533. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Mal biriktirmek için dilenen, gerçekte kor istiyor demektir. Artık ister az, ister çok dilensin. ”

Müslim, Zekât 105. Ayrıca bk. İbn Mâce, Zekât 25

534. Semüre İbni Cündeb radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Dilenmek, yüz karasıdır. Kişi dilenmek suretiyle kendi yüzünü lekeler. Sadece devlet başkanından hakkını istemesi ya da zaruret sebebiyle dilenmek böyle değildir. ”

Tirmizî, Zekât 38. Ayrıca bk. Nesâî, Zekât 93

535. İbni Mes’ûd radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim ihtiyaç içine düşer de bunu insanlara açarsa, ihtiyacı kapanmaz. Kim de ihtiyacını Allah’a arzederse, Allah’ın, hemen veya ileride o kimseye rızık vermesi umulur. ”

Ebû Dâvûd, Zekât 28. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 18

536. Sevbân radıyallahu anh şöyle dedi:

Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Kim bana, halktan hiçbir şey dilenmeyeceğine dair söz verirse, ben de ona cenneti garanti ederim” buyurdu. Bunun üzerine

– Ben söz veriyorum, dedim.

Râvi diyor ki, Sevbân hiç kimseden hiçbir şey istemiyordu.

Ebû Dûvûd, Zekât 27. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 61

537. Ebû Bişr Kabîsa İbni’l–Muhârik radıyallahu anh şöyle dedi:

Yüklendiğim bir kefâlet borcu yüzünden Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem’e başvurdum. Bana;

– “Bekle biraz. Sadaka malı gelsin, ondan sana verilmesini emrederiz!” dedi. Sonra da şöyle buyurdu:

– “Ey Kabîsa! Dilenmek yalnızca üç kişi için helâldir:

Kefâlet üstlenen kişi ki, borcunu ödeyinceye kadar dilenmesi helâldir. Sonra dilenmekten vazgeçer.

Bütün mal varlığını yok eden büyük bir felâkete uğramış kişinin geçimini yoluna koyacak kadar –yahut ihtiyacını giderecek kadar– dilenmesi helâldir.

Hakkında, kendisini tanıyanlardan aklı başında üç kişinin “filan fakir düştü” diyecekleri kadar fakr u zarûrete uğramış kişinin geçimini temin edecek kadar dilenmesi helâldir. Ey Kabîsa! Bu hallerin dışında dilenmek haramdır, dilenen haram yemiş olur. ”

Müslim, Zekât 109. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Zekât 26; Tirmizî, zekât 23; Nesâî, Zekât 80.

538. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Miskin, bir iki lokma veya bir iki hurma için kapı kapı dolaşan kimse değildir. Asıl miskin, ihtiyacını karşılayacak bir şeyi bulunmadığı halde, durumu bilinmediği için kendisine sadaka verilemeyen ve kendisi de kalkıp insanlardan bir şey istemeyen kimsedir. ”

Buhârî, Zekât 25; Tefsîru sûre (2) 18; Müslim, Zekât 101, 102. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Zekât 24; Nesâî, Zekât 76

539. Sâlim İbni Abdullah İbni Ömer, babası Abdullah İbni Ömer'den, o da Ömer radıyallahu anhüm'den rivayet ettiğine göre Ömer şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem arada sırada bana gâzilik bahşişi verirdi. Ben de kendisine:

Bunu benden daha fakir ihtiyaç içinde kıvranan birine verseniz, derdim. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de cevaben:

– "Sen bunu al! Göz dikmediğin ve istekli de olmadığın halde sana gelen böylesi malı al. Kendine mal et, ister ye ister tasadduk et! Fakat böyle olmayan bir malın peşine de düşme!"

Buhârî, Zekât 51; Ahkâm 17; Müslim, Zekât 110. Ayrıca bk. Nesâî, Zekât 94

ELİNİN EMEĞİYLE GEÇİNMEK

(ELİNİN EMEĞİYLE GEÇİNEREK İFFETLİ YAŞAMAYI VE HİÇ KİMSEDEN BİR ŞEY DİLENMEMEYİ TEŞVİK)

540. Ebû Abdullah Zübeyr İbni'l–Avvâm radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Herhangi birinizin iplerini alıp dağa gitmesi ve sırtına bir bağ odun yüklenip getirerek onu satması ve Allah'ın bu sebeple onun yüzsuyunu koruması, verseler de vermeseler de insanlardan bir şeyler dilenmesinden çok hayırlıdır. "

Buhârî, Zekât 50, 53; Büyû' 15, Müsâkât 13. Ayrıca bk. Nesâî, Zekât 85; İbni Mâce, Zekât 25

541. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden herhangi birinizin sırtına bir bağ odun yüklenip satması, herhangi bir kişiden dilenmesinden hayırlıdır. O da ya verir, yahud vermez. ”

Buhârî, Zekât 50, 53; Müslim, Zekât 106. Ayrıca bk. Tirmizî, Zekât 28

542. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Davud aleyhisselâm ancak elinin emeğiyle kazandığını yerdi. ”

Buhârî, Büyû’ 15

543. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“ Zekeriyyâ aleyhisselâm marangozdu. ”

Müslim, Fezâil 169. Ayrıca bk. İbni Mâce, Ticârât 5

544. Mikdâm İbni Ma’dîkerib radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Hiçbir kimse, asla kendi kazancından daha hayırlı bir rızık yememiştir. Allah’ın Peygamberi Dâvûd aleyhisselâm da kendi elinin emeğini yerdi. ”

Buhârî, Büyû’ 15, Enbiyâ 37

545. İbni Mes’ûd radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ancak iki kişiye gıbta edilir:

Allah’ın verdiği malı hak yolunda harcamayı başaran kimse.

Yine Allah’ın kendisine verdiği ilim ve hikmet ile yerli yerince hükmeden ve onu başkalarına öğreten kimse. ”

Buhârî, İlim 15, Zekât 5, Ahkâm 3, Temennî 5, İ’tisâm 13, Tevhîd 45; Müslim, Müsâfirîn 268

546. Yine İbni Mes’ûd radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, ashabına:

– “Hanginize mirasçısının malı, kendi malından daha sevimlidir?” diye sordu. Onlar :

– Ey Allah’ın Resûlü! Hepimiz malımızı herşeyden fazla severiz, dediler.

Hz. Peygamber de:

– “Kişinin kendi malı hayır yaparak önceden gönderdiği, mirasçısının malı ise, harcamayıp geriye bıraktığıdır!” buyurdu.

Buhârî, Rikak 12

547. Adî İbni Hâtim radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yarım hurma ile de olsa cehennemden korunun!”

Buhârî, Zekât 9, 10, Menâkıb 25, Rikak 49, 51, Edeb 34, Tevhîd 36; Müslim, Zekât 66–68. Ayrıca bk. Tirmizî, Kıyâmet 1, Zühd 37; Nesâî, Zekât 63, 64; İbni Mâce, Mukaddime 13; Zekât 28

548. Câbir radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den bir şey istendiği zaman asla “yok” demezdi.

Buhârî, Edeb 39; Müslim, Fezâil 56

549. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğne göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, âlâ şöyle buyurdu:

“Her sabah iki melek iner. Biri:

– Ya Rabb!. Cimrilik edene malının karşılığını (halef) ver, der. Diğeri de:

– Ya Rabb!. Cimrilik edenin malını telef et, diye dua eder. ”

Buhârî, Zekât 27; Müslim, Zekât 57

550. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğne göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, "Allah Teâlâ şöyle buyurdu" demiştir:

"Ey âdemoğlu! (Allah için) infak et ki, sana da infak olunsun!"

Buhâri, Tefsîru sûre (11) 2; Nefekât 1; Tevhid 35; Müslim, Zekât 36, 37. Ayrıca bk. İbni Mâce, Keffârât 15

551. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhumâ'dan rivayet edildiğine göre bir kimse Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e:

– Müslümanın hangi ameli daha hayırlıdır? diye sordu. Hz. Peygamber de:

– "Tanıdık tanımadık herkese yemek yedirmen ve selâm vermendir" buyurdu.

Buhârî, Îmân 6, 20; İsti'zân 9, 19; Müslim, Îmân 63. Ayrıca bk. Nesâî, Îmân 12; İbni Mâce, Et'ime 1.

552. Yine Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhumâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kırk iyilik vardır. Bunların en üstünü, birisine sağıp sütünden faydalanması için ödünç olarak sütlü bir keçi vermektir. Kim, sevâbını umarak ve mükâfâtını Allah'ın vereceğine inanarak bu kırk hayırdan birini işlerse, Allah Teâlâ onu bu sebeple cennete koyar. "

Buhârî, Hibe 35. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Zekât 42

553. Ebû Ümâme Suday İbni Aclân radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ey âdemoğlu! İhtiyâcından fazla olan malını sadaka olarak vermen senin için iyi; vermemen kötüdür. İhtiyacına yetecek kadarını elinde tutmandan dolayı ayıplanmazsın. İyiliğe, geçimini üstlendiklerinden başla. Veren el, alan elden üstündür (unutma). "

Müslim, Zekât 97. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 32.

554. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, İslâm için kendisinden ne istenirse onu mutlaka verirdi. Hele bir keresinde yanına gelen bir adama iki dağ arasını dolduran bir koyun sürüsü verdi. . . Adam kabilesine dönünce :

– Ey milletim! (Koşun) müslüman olun. Çünkü Muhammed, fakirlik ve ihtiyaç korkusu duymadan çok büyük ikrâm ve ihsanlarda bulunuyor, dedi.

(Hadisin râvisi Enes diyor ki), kimileri sırf dünyalık elde etmek için müslüman olurlardı. Fakat çok geçmeden müslümanlık onların gözünde, dünyadan ve dünya üzerindeki her şeyden daha değerli hale gelirdi.

Müslim, Fezâil 57–58

555. Ömer radıyallahu anh şöyle dedi

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem mal taksim etti. Ben:

– Ey Allah’ın Resûlü! Kendilerine mal verdiğiniz şu kimselerden başkaları o mala daha layıktır!” dedim. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Onlar beni iki durumla karşı karşıya bıraktılar: Ya çirkin sözlerle benden mal isteyecekler, vereceğim. Ya da vermeyeceğim bu defa da beni cimrilikle suçlayacaklar. Ben cimri değilim” buyurdu.

Müslim, Zekât 127

556. Cübeyr İbni Mut’im radıyallahu anh şöyle dedi:

Huneyn Gazvesi’nden dönüşte Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte yürürken bedevi arablar ganimetin taksimini ısrarla istemeye başladılar. Neticede Hz. Peygamber’i Semüre ağacının altında durdurdular. Cübbesi ağaca takılıp kaldı. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem devesini durdurup:

“Cübbemi verin bana! Şayet şu gördüğünüz ağaçlar kadar hayvanım olsaydı, onların tamamını size paylaştırırdım. Siz de benim cimri, yalancı ve korkak olmadığımı görürdünüz!” buyurdu.

Buhârî, Cihâd 24, Humus 19

557. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sadaka vermek malı eksiltmez. Kul başkalarının hatalarını bağışladıkca Allah da onun şerefini arttırır. Kim Allah için alçak gönüllü davranırsa, Allah da onu yükseltir. ”

Müslim, Birr 69. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 82

558. Ebû Kebşe Amr İbni Sa’d el–Enmârî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre o, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinlemiştir:

“Haklarında yeminle söz söyleyebileceğim üç haslet vardır; iyi belleyiniz!

Sadaka vermekle kulun malı eksilmez.

Uğradığı haksızlığa sabredenin Allah şerefini arttırır.

Dilenme kapısını açan kimseye Allah, fakirlik kapısını açar. (Veya buna benzer bir cümle söyledi).

“Yine size bir söz daha söyleyeceğim, onu da iyi belleyiniz” dedi ve şöyle buyurdu:

“Dünyada dört kısım insan vardır:

(Birincisi) Allah’ın kendisine mal ve ilim verdiği kimsedir. Bu kişi Allah’a karşı saygılı davranır, hısımlarını görüp gözetir, o maldaki Allah’ın hakkını yerine getirir. Bu, en üst derecedir.

(İkincisi), Allah’ın kendisine ilim verip mal vermediği iyi niyetli kimsedir. O, iyi niyetle, “Eğer malım olsaydı ben de falan adam gibi davranırdım”

der. Bu, iyi niyetinin karşılığını görür. İkisinin sevabı eşittir.

(Üçüncüsü), Allah'ın mal verip ilim vermediği kimsedir. O bilgisizliği yüzünden malını gelişi güzel harcar, Allah'a karşı sorumlu davranmaz, hısımlarını görüp gözetmez, o malda Allah'ın hakkı olduğunu idrak etmez. Böylesi kişi, en kötü durumdadır.

(Dördüncüsü), Allah'ın ne mal ne de ilim verdiği kimsedir. Bu kişi der ki, "Eğer malım olsaydı, ben de falan gibi yer–içerdim". Bu da niyetinin karşılığını görür. Binaenaleyh bu iki kişinin vebâli eşittir. "

Tirmizî, Zühd 17

559. Âişe radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre, Resûl–i Ekrem'in ailesi bir koyun kesmişlerdi. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem bir ara:

– "Ondan geriye ne kaldı?" diye sordu. Hz. Aişe:

– Sadece bir kürek kemiği kaldı, cevabını verdi.

Bunun üzerine Hz. Peygamber;

– "Desene bir kürek kemiği hariç, hepsi duruyor!" buyurdu.

Tirmizî, Sıfatu'l–kıyâme 35

560. Esmâ Binti Ebû Bekir radıyallahu anhumâ'dan rivayet edildiğine göre Esmâ, "Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle buyurdu" demiştir:

– "Kesenin ağzını sıkma! Allah da sana sıkarak verir!"

Bir rivayette (Müslim, Zekât 88) şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

"İnfak et sayıp durma, Allah da sana karşı nimetini sayıp esirger. Paranı çömlekte saklama, Allah da senden saklar. "

Buhârî, Zekât 21; Müslim, Zekât 88. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd. Zekât 46; Tirmizî, Birr 40; Nesâî, Zekât 62

561. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre o, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu işitmiştir:

“Cimri ile cömerdin durumu, göğüsleri ile köprücük kemikleri arasına zırh giyinmiş iki kişinin durumuna benzer. Cömert, sadaka verdikce, üzerindeki zırh genişler, uzar, ayak parmaklarını örter ve ayak izlerini siler. Cimri ise, bir şey vermek istediğinde zırhın halkaları birbirine iyice geçer, onu sıkıştırır; genişletmek için ne kadar çalışsa da başaramaz. ”

Buhârî, Cihâd 89; Zekât 28, Talâk 24; Libâs 9; Müslim, Zekât 76–77. Ayrıca bk. Nesâî, Zekât 61

562. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim, helâl kazancından bir hurma kadar sadaka verirse, – ki Allah, helâlden başkasını kabul etmez – Allah o sadakayı kabul eder. Sonra onu dağ gibi oluncaya kadar, herhangi birinizin tayını büyüttüğü gibi, sahibi adına ihtimamla büyütür. ”

Buhârî, Zekât 8; Tevhîd 23; Müslim, Zekât 63, 64. Ayrıca bk. Tirmizî, Zekât 28, Nesâî, Zekât 48; İbni Mâce, Zekât 28

563. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

Sahrada yolculuk yapmakta olan adamın biri, yolculuk esnâsında, bulut içinden “falanın bahçesini sula!” diye bir ses duydu. Bunun üzerine o bulut, kara taşlık bir yere saptı ve oraya suyunu boşalttı. Adam derelerden birinin o suyun tamamını topladığını hayretle gördü ve suyu takip etti. Bir de baktı ki, adamın biri bahçesinde elindeki kürekle suyu oraya buraya çevirip bahçesini suluyor. Ona:

– Ey Allahın kulu! Adın nedir? diye sordu.

Adam, daha önce buluttan duyduğu ismi söyledi, peşinden de:

– Ey Allahın kulu! Adımı niçin soruyorsun? dedi. O da:

– Ben şu suyu yağdıran buluttan, “senin adını vererek falanın bahçesini sula!” diye bir ses duymuştum da onun için soruyorum. Sen ne yapıyorsun ki bu lutfa mazhar oluyorsun? dedi. Bahçe sahibi:

– Madem ki merak ediyorsun söyliyeyim; “Ben bu bahçenin ürününü hesap ederim; üçte birini sadaka olarak dağıtırım, üçte birini çoluk–çocuğumla birlikte yerim, üçte birini de tohumluk olarak ayırırım” dedi.

Müslim, Zühd 45

CİMRİLİK VE AÇGÖZLÜLÜKTEN SAKINMAK

564. Câbir İbni Abdullah radıyallahu anh’den rivâyet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Zulüm yapmaktan sakının. Çünkü zulüm kıyamet gününde zâlime zifirî karanlık olacaktır. Cimrilikten de sakının. Zira cimrilik sizden önce yaşayan insanları, birbirini boğazlamaya ve dokunulmaz haklarını çiğnemeye götürmek suretiyle perişan etmiştir. ”

Müslim, Birr 56

565. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir adam Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’e gelerek:

– Ben açım, dedi.

Allah’ın Resûlü hanımlarından birine haber salarak yiyecek bir şey göndermesini istedi. O da:

– Seni peygamber olarak gönderen Allah’a yemin ederim ki, evde sudan başka bir şey yok, dedi.

Hz. Peygamber bir başka hanımından yiyecek bir şeyler istedi. O da aynı cevabı verdi. Daha sonra Resûl–i Ekrem’in öteki hanımları da: Seni

peygamber olarak gönderene yemin ederim ki, evde sudan başka bir şey yok, diye haber gönderince, Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem ashâbına dönerek:

– “Bu gece bu şahsı kim misafir etmek ister?” diye sordu.

Ensardan biri:

– Ben misafir ederim, yâ Resûlallah, diyerek o yoksulu alıp evine götürdü. Eve varınca karısına: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in misafirini ağırla, dedi.

Bir başka rivayete göre karısına:

– Evde yiyecek bir şey var mı? diye sordu.

Hanımı:

– Hayır, sadece çocuklarımın yiyeceği kadar bir şey var, dedi.

Sahâbî:

– Öyleyse çocukları oyala. Sofraya gelmek isterlerse onları uyut. Misafirimiz içeri girince de lambayı söndür. Sofrada biz de yiyormuş gibi yapalım, dedi.

Sofraya oturdular. Misafir karnını doyurdu; onlar da aç yattılar.

Sabahleyin o sahâbî Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’in yanına gitti. Onu gören Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “Bu gece misafirinize yaptıklarınızdan Allah Teâlâ memnun oldu. ”

Buhârî, Menâkıbü’l–ensâr 10, Tefsîru sûre (59), 6; Müslim, Eşribe 172

566. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İki kişinin yiyeceği üç kişiye, üç kişinin yiyeceği de dört kişiye yeter. ”

Buhârî, Et’ıme 11; Müslim, Eşribe 178. Ayrıca bk. Tirmizî, Et’ıme 21

Müslim’in Câbir İbni Abdullah’tan rivayet ettiği bir hadise göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kişinin yiyeceği iki kişiye, iki kişinin yiyeceği dört kişiye, dört kişinin yiyeceği ise sekiz kişiye yeter. ”

Müslim, Eşribe 179–181. Ayrıca bk. Tirmizî, Et’ıme 21; İbni Mâce, Et’ıme 2

567. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir defasında Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem ile bir seferde bulunuyorduk. Bu sırada devesine binmiş bir adam çıkageldi. Bir şeyler umarak sağa sola bakınmaya başladı.

Bunun üzerine Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

“Yanında ihtiyacından fazla binek hayvanı olanlar, olmayanlara versinler. Fazla azığı olanlar, azığı olmayanlara versinler” buyurdu.

Hz. Peygamber daha birçok mal çeşidi saydı. İşte o zaman kimsenin ihtiyacından fazla bir şey bulundurmaya hakkı olmadığını anladık.

Müslim, Lukata 18. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Zekât 32

568. Sehl İbni Sa’d radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir kadın dokuduğu kumaşı (bürdeyi) Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e getirip verdi ve:

– Bunu giyesin diye kendi ellerimle dokudum, dedi.

Böyle bir kumaşa ihtiyacı olan Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem onu aldı, izâr olarak (belden aşağısına) giyinip yanımıza geldi.

Bunu gören falanca, Hz. Peygamber’e:

– Ne kadar da güzelmiş! Bunu ver de ben giyineyim, dedi.

Resûl–i Ekrem:

– Peki, dedi. Orada biraz oturduktan sonra evine döndü. Kumaşı katlayıp o adama gönderdi.

Ashâb–ı kirâm o sahâbîye:

– Hiç de iyi yapmadın. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem öyle bir kumaşa ihtiyacı olduğu için onu giyinmişti. Üstelik sen, Hz. Peygamber'in, kendisinden bir şey isteyeni geri çevirmediğini bile bile o kumaşı istedin, dediler.

O şahıs şunları söyledi:

– Vallahi ben o kumaşı giyinmek için değil, kendime kefen yapmak için istedim.

Hadisin râvisi Sehl İbni Sa'd'ın dediğine göre o kumaş bu zâtın kefeni oldu.

Buhârî, Cenâiz 28, Büyû' 31, Libâs 18, Edeb 39. Ayrıca bk. Nesâî, Zînet 97; İbni Mâce, Libâs 1

569. Ebû Mûsâ el–Eş'arî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Eş'arîler, gazâda azıkları tükenmeye yüz tuttuğu veya Medine'de ailelerinin yiyeceği azaldığı zaman, yanlarında ne varsa getirip bir yaygıya dökerler. Sonra bunu bir kapla aralarında eşit olarak paylaşırlar. İşte bu sebeple Eş'arîler bendendir, ben de onlardanım. "

Buhârî, Şirket 1; Müslim, Fezâilü's–sahâbe 167

570. Sehl İbni Sa'd radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e içecek bir şey getirdiler. O da içti. Bu sırada sağ tarafında bir çocuk, sol tarafında yaşlılar oturuyordu.

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem çocuğa dönerek:

– “Bunu yaşlılara verebilir miyim?” diye sordu.

Çocuk:

– Hayır, vallahi olmaz yâ Resûlallah! Senden kazanacağım hayrı kimseye bağışlayamam, dedi.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de kabı çocuğun eline verdi.

Buhârî, Şirb ve’l–müsâkât 1, 10, Mezâlim 12, Hibe 22, 23; Eşribe, 19; Müslim, Eşribe 127

571. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir gün Eyyûb peygamber çıplak yıkanırken, üzerine altın çekirgeler düşmeye başladı. Eyyûb da onları toplayıp elbisesine doldurdu.

Bunun üzerine Cenâb–ı Mevlâ:

– Eyyûb! Ben seni bu gördüklerine dönüp bakmayacak kadar zengin kılmadım mı? diye seslendi.

Eyyûb da:

– Evet, izzetine yemin ederim ki, beni çok zengin kıldın. Fakat ben senin lutfettiğin berekete doyamam, dedi. ”

Buhârî, Gusül 20, Enbiyâ 20, Tevhîd 35. Ayrıca bk. Nesâî, Gusül 7

572. Abdullah İbni Mes’ûd radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yalnız şu iki kimseye gıpta edilmelidir:

Biri, Allah’ın kendisine verdiği malı hak yolunda harcayıp tüketen kimse, diğeri, Allah’ın kendisine verdiği ilimle yerli yerince hükmeden ve onu

başkalarına öğreten kimse. ”

Buhârî, İlim 15, Zekât 5, Ahkâm 3, İ’tisâm 13; Müslim, Müsâfirîn 268. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 22

573. İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yalnız şu iki kişiye gıpta edilmelidir:

Biri, Allah’ın kendisine verdiği Kur’ân ile gece gündüz meşgul olan kimse, diğeri, Allah’ın kendisine verdiği malı gece gündüz harcayan kimse. ”

Buhârî, Temennî 5, Tevhîd 45; Müslim, Müsâfirîn 266, 267. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 22

574. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Mekke’den Medine’ye hicret eden müslümanların fakirleri Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e gelerek:

– Varlıklı müslümanlar cennetin yüksek derecelerini ve ebedî nimetleri alıp götürdüler, dediler.

O zaman Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Hayrola! Onlar ne yaptılar ki?” diye sordu.

Fakir muhâcirler:

– Bizim kıldığımız namazı onlar da kılıyorlar. Tuttuğumuz oruçları onlar da tutuyorlar. Üstelik onlar sadaka veriyorlar, biz veremiyoruz. Köle âzâd ediyorlar, biz edemiyoruz, dediler.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onlara:

– “Sizden önde gidenlere yetişebileceğiniz, sizden sonra gelenleri geçebileceğiniz, sizin yaptığınızı yapanlar dışında herkesten üstün olacağınız bir şeyi haber vereyim mi?” diye sordu.

– Evet, söyle yâ Resûlallah! dediler.

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “Her farz namazın peşinden otuz üçer defa sübhânallah, Allâhü ekber, elhamdülillah dersi-niz. ”

Birkaç gün sonra fakir muhâcirler Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e tekrar gelerek:

– Zengin kardeşlerimiz bizim yaptığımız tesbihleri duymuşlar. Aynını onlar da yapıyorlar, dediler.

Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “Ne yapalım! Artık bu Allah’ın bir lutfudur; Allah lutfunu dilediğine verir. ”

Buhârî, Ezân 155; Daavât 18; Müslim, Mesâcid 142. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 24

575. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem omuzumu tutarak şöyle buyurdu:

“Dünyada tıpkı bir garip hatta bir yolcu gibi davran!”

İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle derdi:

Akşamı ettiğinde, sabahı bekleme!

Sabaha çıktığında, akşamı bekleme!

Sağlıklı günlerinde, hastalanacağın vakit için; hayatın boyunca da öleceğin zaman için tedbir al!

Buhârî, Rikak 3. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 25; İbni Mâce, Zühd 3

576. Yine İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Vasiyet etmeye değer bir şeyi bulunan müslümanın, vasiyeti yanında yazılı olmadan iki gece geçirmesi doğru değildir. ”

Buhârî, Vesâyâ 1; Müslim, Vasiyyet 1, 4. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vesâyâ 1; Tirmizî, Vesâyâ 3; Nesâî, Vesâyâ 1; İbni Mâce, Vesâyâ 2

Müslim’in bir rivayetinde: “üç gece geçirmesi” şeklindedir.

İbni Ömer radıyallahu anhümâ dedi ki:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in bu sözünü duyduğumdan beri, yanımda vasiyetim olmadan bir gece bile geçirmedim.

Müslim, Vasiyyet 4

577. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem yere birtakım çizgiler çizdi. Sonra da çizgileri göstererek şöyle buyurdu:

“Bunlar insanın istek ve arzuları, şu da onun ecelidir. İnsan hayal içinde yaşayıp giderken bir de bakar ki, en yakın ölüm çizgisi karşısına gelivermiş. ”

Buhârî, Rikak 4

578. İbni Mes’ûd radıyallahu anh şöyle dedi:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem yere bir dörtgen çizdi. Dörtgenin ortasına, onu bir kenarından keserek dışarı çıkan bir çizgi çekti. Ortadaki bu çizginin iki yanından ona doğru birtakım küçük çizgiler daha çizdi. Sonra çizgileri göstererek şöyle buyurdu:

“Şu insan, şu da onu kuşatan (veya “kuşatmış olan”) ecelidir. Dörtgeni keserek dışarı çıkan, insanın arzularıdır. Ortadaki çizgiye yönelik küçük

çizgiler, dert ve ıstıraplardır. İnsan bu dertlerin birinden kurtulsa, öteki gelip çarpar. Şundan kurtulsa, beriki gelip yakalar. ”

Buhârî, Rikak 4. Ayrıca bk. Tirmizî, Kıyamet 22; İbni Mâce, Zühd 27

579. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yedi şey gelip çatmadan iyi işler yapmaya bakın. Yoksa siz insana görevlerini unutturan fakirlikten, azdıran zenginlikten, halsiz bırakan hastalıktan, bunaklaştıran ihtiyarlıktan, ansızın yakalayan ölümden, gelmesi beklenen şeylerin en fenası deccâlden, belâsı daha büyük ve daha acı olan kıyametten başka bir şey mi gözlüyorsunuz?”

Tirmizî, Zühd 3

580. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Zevkleri bıçak gibi keseni –ölümü– çok hatırlayın!”

Tirmizî, Zühd 4. Ayrıca bk. Nesâî, Cenâiz 3; İbni Mâce, Zühd 31

581. Übey İbni Kâ’b radıyallahu şöyle dedi:

Gecenin üçte biri geçince, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem uyanıp kalktı ve şöyle buyurdu:

“İnsanlar! Allah’ı zikredin! Yeri yerinden oynatan birinci sûr üflenecek. Arkasından ikincisi gelecek. Ölüm bütün şiddetiyle gelip çatacak. Ölüm bütün şiddetiyle gelip çatacak. ”

Übey diyor ki, Hz. Peygamber’e:

– Yâ Resûlallah! Ben sana çok salavât–i şerîfe getiriyorum. Acaba bunu ne kadar yapmam gerekir? diye sordum.

– “Dilediğin kadar”, buyurdu.

– Dualarımın dörtte birini salavât–i şerîfeye ayırsam uygun olur mu? diye sordum.

– “Dilediğin kadarını ayır. Ama daha fazla zaman ayırırsan senin için iyi olur”, buyurdu.

– Öyleyse duamın yarısını salavât–i şerîfeye ayırayım, dedim.

– “Dilediğin kadar yap. Ama daha fazla zaman ayırırsan senin için hayırlı olur”, buyurdu.

Ben yine:

– Şu halde üçte ikisi yeter mi? diye sordum.

– “İstediğin kadar. Ama artırırsan senin için hayırlı olur”, buyurdu.

– Öyleyse duaya ayırdığım zamanın hepsinde sana salavât–ı şerîfe getirsem nasıl olur? deyince:

– “O takdirde Allah bütün sıkıntılarını giderir ve günahlarını bağışlar” buyurdu.

Tirmizî, Kıyamet 23

582. Büreyde radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kabirleri ziyaret etmenizi yasaklamıştım. Ama artık ziyaret edebilirsiniz. ”

Müslim, Cenâiz 106, Edâhî 37. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 77; Tirmizî, Cenâiz 60; Nesâî, Cenâiz 100

Başka bir rivayete göre şöyle buyurdu:

“Kabirleri ziyaret etmek isteyen ziyaret etsin. Çünkü kabir ziyareti bize âhireti hatırlatır”

Tirmizî, Cenâiz 60; Ebû Dâvûd, Cenâiz 77

583. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Âişe’nin yanında kaldığı gecelerin sonuna doğru Bakî mezarlığına giderek şöyle derdi:

“Selâm size, ey mü’minler diyârı! Başınıza geleceği söylenen şeylerle nihâyet karşılaştınız. Şimdilik ileri bir tarihe bırakıldınız. İnşallah yakında biz de aranıza katılacağız.

Allahım! Bakîü’l–garkad mezarlığında yatanları bağışla!”

Müslim, Cenâiz 102. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 79; Nesâî, Cenâiz 103; İbni Mâce, Cenâiz 36, Zühd 36

584. Büreyde radıyallahu anh şöyle dedi:

Hz. Peygamber ashâb–ı kirâma, kabristana gittikleri zaman şöyle demelerini öğretirdi:

“Selâm size, ey bu diyârın mü’min ve müslim halkı! İnşallah yakında biz de aranıza katılacağız. Allah’ın bizi de sizi de bağışlamasını dilerim. ”

Müslim, Cenâiz 104. Ayrıca bk. Nesâî, Cenâiz 103; İbni Mâce, Cenâiz 36

585. İbni Abbas radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Medine’de bazı kabirlere uğradı. Yüzünü onlara dönerek şöyle buyurdu:

“Selâm size, ey bu kabirlerde yatanlar! Allah bizi de sizi de bağışlasın. Siz bizden önce gittiniz. Biz peşinizden geleceğiz. ”

Tirmizî, Cenâiz 59

586. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Hiçbiriniz ölmeyi istemesin. Zira ölmeyi isteyen kimse eğer iyi biriyse, belki daha çok hayır ve iyilik yapar. Şayet kötü biriyse, olabilir ki, tövbe

edip Allah'ın rızâsını kazanmaya çalışır. ”

Buhârî, Temennî 6; Müslim, Zikir 10. Ayrıca bk. Nesâî, Cenâiz 1; İbni Mâce, Zühd 31

Müslim'in Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den bir başka rivayetine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Hiçbiriniz ölmeyi istemesin. Ölüm kendiliğinden gelmeden önce de öleyim diye dua etmesin. İnsan ölünce hiçbir iyilik yapamaz. Mü'minin hayatta kalması iyiliklerini çoğaltır. ”

Müslim, Zikir 13. Ayrıca bk. Nesâî, Cenâiz 1

587. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Başa gelen bir sıkıntı sebebiyle hiçbiriniz ölmeyi istemesin. Eğer ölümü istemek zorunda kalırsa şöyle desin:

Allahım! Yaşamak benim için hayırlı olduğu sürece hayat ver. Ölmek benim için daha hayırlı olduğu zaman canımı al!”

Buhârî, Merdâ 19, Daavât 30; Müslim, Zikir 10. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 9; Nesâî, Cenâiz 1, 2; İbni Mâce, Zühd 31

588. Kays İbni Ebû Hâzim şöyle dedi:

Habbâb İbnü'l–Eret'i hastalığından dolayı ziyaret etmek için yanına gittik. Vücudunu yedi yerden dağlamıştı.

Habbâb dedi ki:

Eski dostlarımız dünyaya kapılmadan göçüp gittiler. Biz ise o kadar çok mala sahip olduk ki, koyacak yer bulamayıp toprağa gömdük. Şayet Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem ölmek için dua etmeyi yasaklamasaydı, Allah'tan canımı almasını isterdim.

(Râvi Kays İbni Ebû Hâzim diyor ki:)

Bir başka zaman Habbâb’ın yanına gittiğimizde duvar örüyordu. Bize şunları söyledi:

Müslüman, Allah için harcadığı her şeyden sevap kazanır. Yalnız şu çamura verdiklerinden eline bir şey geçmez.

Buhârî, Merdâ 19, Daavât 30, Rikâk 7, Temennî 6; Müslim, Zikir 12. Ayrıca bk. Tirmizî, Kıyâmet 40, Nesâî, Cenâiz 2

589. Nu’mân İbni Beşîr radıyallahu anhümâ Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinledim, dedi:

“Helâl olan şeyler belli, haram olan şeyler bellidir. Bu ikisinin arasında, halkın birçoğunun helâl mi, haram mı olduğunu bilmediği şüpheli konular vardır.

Şüpheli konulardan sakınanlar, dinini ve ırzını korumuş olur. Şüpheli konulardan sakınmayanlar ise gitgide harama dalar. Tıpkı sürüsünü başkasına ait bir arâzinin etrafında otlatan çoban gibi ki, onun bu arâziye girme tehlikesi vardır.

Dikkat edin! Her padişahın girilmesi yasak bir arâzisi vardır. Unutmayın ki, Allah’ın yasak arâzisi de haram kıldığı şeylerdir.

Şunu iyi bilin ki, insan vücudunda küçücük bir et parçası vardır. Eğer bu et parçası iyi olursa, bütün vücut iyi olur. Eğer o bozulursa, bütün vücut bozulur. İşte bu et parçası kalbdir. ”

Buhârî, Îmân 39, Büyû’ 2; Müslim, Müsâkat 107, 108. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Büyû’ 3; Tirmizî, Büyû’ 1; Nesâî, Büyû’ 2, Kudât 11; İbni Mâce, Fiten 14

590. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre:

Peygamber aleyhisselâm yolda bir hurma buldu ve:

“Bu hurmanın sadaka olması ihtimâlinden korkmasaydım, onu yerdim” buyurdu.

Buhârî, Büyû’ 4, Lukata 6; Müslim, Zekât 164–166. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Zekât 29

591. Nevvâs İbni Sem’ân radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

“İyilik güzel ahlâktan ibarettir. Günah ise kalbini tırmalayıp durduğu halde insanların bilmesini istemediğin şeydir. ”

Müslim, Birr 14, 15. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 52

592. Vâbisa İbni Ma’bed radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in huzûruna varmıştım. Bana:

– “İyiliğin ne olduğunu sormaya mı geldin?” buyurdu.

– Evet, dedim.

O zaman şunları söyledi:

– “Kalbine danış.

İyilik, nefsin uygun gördüğü ve yapılmasını kalbin onayladığı şeydir.

Günah ise içini tırmalayan ve başkaları sana yap diye nice nice fetvâlar verse bile içinde şüphe ve tereddüt uyandıran şeydir. ”

Ahmed b. Hanbel, Müsned, IV, 227–228; Dârimî, Büyû’ 2

593. Ebû Sirva’a Ukbe İbni Hâris radıyallallahu anh’den rivayet edildiğine göre, kendisi Ebû İhâb İbni Azîz’in kızı ile evlenmişti. Bu olay üzerine bir kadın çıka geldi ve:

– Ben Ukbe’yi de, evlendiği kadını da emzirmiştim, dedi.

Ukbe o kadına:

– Beni emzirdiğini bilmiyorum. Üstelik bunu bana hiç söylemedin, dedi. Sonra da bineğine atlayıp Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e danışmak üzere Medine’ye gitti. Oraya varır varmaz meseleyi Peygamber aleyhisselâm’a açtı.

Allah’ın Resûlü:

– “Mâdemki böyle deniyor; o kadınla nasıl evli kalabilirsin?” buyurunca, Ukbe ile karısı ayrıldı ve kadın bir başkasıyla evlendi.

Buhârî, İlim 26, Büyû’ 3, Şehâdât 4, 13, 14, Nikâh 23. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Akdiye 18; Tirmizî, Radâ’ 4

594. Hasan İbni Ali radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu kendisinden duyup ezberledim:

“Sana şüphe veren şeyi bırak, şüphe vermeyene bak!”

Tirmizî, Kıyâmet 60. Ayrıca bk. Buhârî, Büyû’ 3; Nesâî, Kazâ 11

595. Âişe radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Ebû Bekir es–Sıddîk radıyallahu anh’ın bir kölesi vardı. Bu köle kazancının belli bir kısmını Ebû Bekir’e verir, o da bundan yerdi.

Yine bir gün köle kazandığı bir şeyi getirdi, Ebû Bekir de onu yemeğe başladı. Köle Ebû Bekir’e:

– Yediğin şeyin ne olduğunu biliyor musun? diye sordu. Ebû Bekir de:

– Söyle bakalım, neymiş? diye açıklamasını istedi. Köle şunları söyledi:

– Falcılıktan anlamadığım halde, Câhiliye devrinde birine falcılık yaparak adamı aldatmıştım. Bugün onunla karşılaştık. Adam o yaptığım işe karşılık, işte bu yediğin şeyi çıkarıp verdi.

Bunun üzerine Ebû Bekir parmağını ağzına sokarak yediklerinin hepsini kustu.

Buhârî, Menâkıbü'l–ensâr 26

596. Nâfi'den rivayet edildiğine göre:

Ömer İbnü'l–Hattâb radıyallahu anh ilk hicret eden sahâbîlere dörder bin, oğlu Abdullah'a da üç bin beş yüz dirhem maaş bağlamıştı.

Hz. Ömer'e:

– Oğlun da ilk hicret edenlerden biridir. Onun hakkını niçin kıstın? diye sordular.

Hz. Ömer şunları söyledi:

– Oğlum babasıyla birlikte hicret etti. Bu sebeple yalnız başına hicret edenlerle bir tutulamaz.

Buhârî, Menâkıbü'l–ensâr 45

597. Atıyye İbni Urve es–Sa'dî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir kul günaha girerim korkusuyla, yapılması sakıncalı olmayan bazı şeylerden bile uzak durmadıkça, müttakîler derecesine çıkamaz. "

Tirmizî, Kıyâmet 19. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 24

İNSANLARDAN UZAK YAŞAMAK

(ZAMAN BOZULDUĞUNDA VEYA DİNDARCA YAŞAYAMAMAKTAN VE HARAMLARA DÜŞMEKTEN KORKULDUĞUNDA BİR KÖŞEYE ÇEKİLMENİN İYİ OLACAĞI)

598. Sa'd İbni Ebû Vakkâs radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinledim, dedi:

“Allah Teâlâ müttakî, gönlü zengin, kendi halinde işiyle ve ibadetiyle uğraşan kulunu sever. ”

Müslim, Zühd 11

599. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir sahâbî:

– Yâ Resûlallah! Hangi insan daha değerlidir? diye sordu.

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Canıyla, malıyla Allah yolunda savaşan mü’min” buyurdu. O sahâbî:

– Sonra kimdir? diye sordu.

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Dağ aralarına çekilip Rabbine ibadet eden kimse” buyurdu.

Bir başka rivayete göre ise:

“Allah’a karşı gelmekten sakınan ve kimseye zararı dokunmayan adam” buyurdu.

Buhârî, Cihâd 2, Rikak 34; Müslim, İmâre 122, 123. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 5; Tirmizî, Fezâilü’l–cihâd 24; Nesâî, Cihâd 7; İbni Mâce, Fiten 13

600. Yine Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Pek yakında müslümanın en hayırlı malı, dinini fitnelerden korumak için yanına alıp dağ başlarına ve otlak yerlere gideceği koyun olacaktır. ”

Buhârî, Îmân 12, Bed’ü’l–halk 15, Menâkıb 25, Rikak 34, Fiten 14. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Fiten 4, Nesâî, Îmân 30, İbni Mâce, Fiten 13

601. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Allah Teâlâ’nın gönderdiği her peygamber mutlaka koyun gütmüştür” buyurdu. Bunun üzerine sahâbîleri:

– Sende mi güttün, yâ Resûlallah? diye sordular. Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Evet, Mekkelilerin koyunlarını Karârît mevkiinde güderdim” buyurdu.

Buhârî, İcâre 2, Enbiyâ 29, Et’ıme 50. Ayrıca bk. İbni Mâce, Ticâret 5

602. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“En hayırlı geçim yolunu tutanlardan biri, Allah için savaşmak üzere atının dizginlerine yapışan kimsedir. O kimse savaşa çağıran veya yardım isteyen bir ses duyunca, ölümü göze alıp atının sırtında o yana doğru uçar veya ölümün kol gezdiği yerlere dalar.

Yahut bir tepenin başında veya bir vâdinin içinde koyunlarını otlatan kimsedir. Bu zât namazını kılar, zekâtını verir, ölünceye kadar Rabbine ibadet eder ve insanlara hep iyilik yapar. ”

Müslim, İmâret 125. Ayrıca bk. İbni Mâce, Fiten 13

603. İyâz İbni Himâr radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ bana: O kadar mütevâzi olun ki, kimse kimseye böbürlenmesin; kimse kimseye zulmetmesin, diye bildirdi. ”

Müslim, Cennet 64. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 40; İbni Mâce, Zühd 16, 23

604. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sadaka vermekle mal eksilmez. Allah Teâlâ affeden kulunun değerini artırır. Allah rızâsı için alçak gönüllü olanı Allah yüceltir. ”

Müslim, Birr 69. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 82

605. Enes radıyallahu anh çocukların yanından geçerken onlara selâm verdi ve:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem de çocuklara böyle selâm verirdi, dedi.

Buhârî, İsti’zân 15; Müslim, Selâm 15. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 136; Tirmizî, İsti’zân 8; İbni Mâce, Edeb 14

606. Yine Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Medineli bir adamın hizmetçisi Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’in elinden tutar, onu istediği yere kadar götürürdü.

Buhârî, Edeb 61. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 16

607. Esved İbni Yezîd şöyle dedi:

Hz. Âişe’ye:

– Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem evinde ne yapardı? diye sordular.

O da şu cevabı verdi:

– Ailesinin hizmetinde bulunurdu. Namaz vakti gelince de namaza giderdi.

Buhârî, Ezân 44, Nefekât 8, Edeb 40. Ayrıca bk. Tirmizî, Kıyâmet 45

608. Ebû Rifâ’a Temîm İbni Üseyd radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hutbe okurken yanına vardım ve:

Yâ Resûlallah! Dinini bilmeyen bir garip geldi. Dinini sorup öğrenmek istiyor, dedim.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana dönüp baktı. Hutbeyi kesip yanıma geldi. Hemen ona bir sandalye getirdiler. Üzerine oturdu ve Allah Teâlâ'nın kendisine öğrettiği bazı şeyleri bana öğretmeye başladı. Sonra tekrar hutbesine dönerek konuşmasını tamamladı.

Müslim, Cum'a 60. Ayrıca bk. Nesâî, Zînet 122

609. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yemek yediği zaman üç parmağını da yalardı ve bu konuda şöyle buyururdu:

"Herhangi birinizin lokması yere düştüğü zaman, bulaşan şeyi temizleyip lokmayı yesin. Onu şeytana bırakmasın. "

Resûl–i Ekrem tabağın sıyrılmasını emrederek:

"Zira bereketin yemeğin neresinde bulunduğunu bilemezsiniz" buyurdu.

Müslim, Eşribe 136. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Et'ıme 49; Tirmizî, Et'ıme 11

610. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Allah Teâlâ'nın gönderdiği her peygamber mutlaka koyun gütmüştür" buyurdu.

Bunun üzerine sahâbîleri:

– Sende mi güttün, yâ Resûlallah? diye sordular.

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Evet, Mekkelilerin koyunlarını Karârît mevkiinde güderdim" buyurdu.

Buhârî, İcâre 2, Enbiyâ 29, Et'ıme 50. Ayrıca bk. İbni Mâce, Ticâret 5

611. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Eğer paça veya kürek eti yemeğe davet edilsem, derhal giderim. Şayet bana kürek veya paça hediye edilse, hemen kabul ederim. ”

Buhârî, Hibe 2, Nikâh 73; Müslim, Nikâh 104

612. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah’ın devesi Adbâ, yarışta birinciliği başkasına vermezdi; yahut yarışı başkasına kolay kolay bırakmazdı. Bir gün binek devesine binmiş bir bedevi geldi ve yarışta onu geçti. Bu durum müslümanlara pek ağır geldi. Bu hali farkeden Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Dünyada yükselen bir şeyi alçaltmak, Allah’ın değişmez kanunudur. ”

Buhârî, Cihâd 59, Rikak 38. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 8; Nesâî, Hayl 14

613

614. Seleme İbni Ekva’ radıyallahu anh şöyle dedi:

Adamın biri Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yanında sol eliyle yemek yiyordu. Resûl–i Ekrem ona:

– “Sağ elinle ye!” buyurdu. Adam:

– Yapamıyorum, diye cevap verdi.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem adama:

– “Yapamaz ol!” buyurdu.

Seleme’nin dediğine göre adam kibirinden dolayı böyle söylemişti. Resûlullah’ın bedduasını alınca, elini ağzına götüremez oldu.

Müslim, Eşribe 107

615. Hârise İbni Vehb radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinledim, dedi:

“Size cehennemliklerin kimler olduğunu söyleyeyim mi? Katı kalbli, kaba, cimri ve kurularak yürüyen kibirli kimselerdir. ”

Buhârî, Eymân 9, Tefsîru sûre (68), 1, Edeb 61; Müslim, Cennet 47. Ayrıca bk. Tirmizî, Cehennem 13; İbni Mâce, Zühd 4

616. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cennet ile cehennem münakaşa ettiler.

Cehennem:

– Bende zorbalar ve kibirliler var, dedi.

Cennet:

– Bende yalnız zayıflar ve yoksullar var, dedi.

Bunun üzerine Allah Teâlâ onların çekişmesini şöyle halletti:

– Ey cennet! Sen benim rahmetimsin, dilediğime seninle merhamet ederim.

Ey cehennem! Sen de benim azâbımsın. Dilediğime seninle azâb ederim. Ben her ikinizi de dolduracağım. ”

Müslim, Cennet 34; Buhârî, Tefsîru sûre (50), 1, Tevhid, 25. Ayrıca bk. Tirmizî, Cennet 22

617. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Böbürlenerek elbisesini yerde sürüyen kimsenin suratına Allah Teâlâ kıyamet gününde bak-maz. ”

Buhârî, Libâs 1, 2, 5, Fezâilü’s–sahâbe 5; Müslim, Libâs 42–48. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs 25–27; Tirmizî, Libâs 8–9; İbni Mâce, Libâs 6, 9

618. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ kıyamet gününde üç kişiyle konuşmaz, onları temize çıkarmaz, suratlarına bile bakmaz; üstelik onlar korkunç bir azâba uğrarlar.

Bunlar; zina eden ihtiyar, yalan söyleyen hükümdar, kibirlenen fakirdir. ”

Müslim, Îmân 172. Ayrıca bk. Tirmizî, Cennet 25; Nesâî, Zekât 75, 77

619. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dedi:

“Allah Teâlâ şöyle buyurdu:

Yücelik ve kudret (izzet) benim izârım, büyüklük de benim ridâm sayılır. Bunlardan biri kendisinde de varmış gibi davranan olursa, onun cezasını veririm. ”

Müslim, Birr 136. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs 26; İbni Mâce, Zühd 16

620. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Vaktiyle kendini beğenmiş bir adam güzel elbisesini giymiş, saçını taramış, çalım satarak yürüyordu. Allah Teâlâ onu yerin dibine geçiriverdi. O şahıs kıyamete kadar debelenerek yerin dibini boylamaya devam edecektir. ”

Buhârî, Enbiyâ 54, Libâs 5; Müslim, Libâs 49, 50. Ayrıca bk. Tirmizî, Kıyâmet 47; Nesâî, Zînet 101

621. Seleme İbni Ekva' radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse kibirlene kibirlene sonunda zalimler grubuna kaydedilir. Böylece zalimlere verilen ceza ona da verilir. ”

Tirmizî, Birr 61

622. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem insanların en güzel ahlâklısı idi.

Buhârî, Edeb 112; Müslim, Mesâcid 267, Edeb 30. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 1; Tirmizî, Birr 69

623. Yine Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Ben Resûlullah'ın ellerinden daha yumuşak ne bir atlasa ne de bir ipeğe dokundum.

Resûlullah'ın kokusundan daha hoş bir râyiha koklamadım.

Resûlullah'a tam on yıl hizmet ettim. Bana bir defa bile "öf!" demedi. Yaptığım bir şeyden dolayı "Niye böyle yaptın?", demediği gibi, yapmadığım bir şey sebebiyle "Şöyle yapsan olmaz mıydı?" da demedi.

Buhârî, Savm 53, Menâkıb 23; Müslim, Fezâil 82

624. Sa'b İbni Cessâme radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bir yaban eşeği hediye etmiştim. Fakat Resûlullah onu kabul etmeyip bana geri verdi. Yüzüme bakıp da üzüldüğümü görünce:

"Hediyeni ihramda olduğumuz için almadık" buyurdu.

Buhârî, Cezâü's–sayd 6, Hibe, 6, 17; Müslim, Hac 50–54. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Menâsik 40; Tirmizî, Hac 26; Nesâî, Menâsik 79; İbni Mâce, Menâsik 92

625. Nevvâs İbni Sem'ân radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e iyilik ve kötülüğün ne olduğunu sordum. Buyurdu ki:

"İyilik güzel ahlâktan ibarettir.

Günah ise kalbini tırmalayıp durduğu halde insanların bilmesini istemediğin şeydir. ”

Müslim, Birr 14, 15. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 52

626. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in sözlerinde ve hareketlerinde hiçbir çirkinlik bulunmadığı gibi, çirkin olan hiçbir şeye de özenmezdi. Şöyle buyururdu:

“Hayırlınız, ahlâkı güzel olanınızdır. ”

Buhârî, Menâkıb 23, Fezâilü ashâbi’n–nebî 27, Edeb, 38–39; Müslim, Fezâil 68. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 47, 69

628. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e:

– İnsanları cennete en fazla götürecek şey nedir? diye soruldu.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Allah’a saygı (takvâ) ve güzel ahlâktır” buyurdu.

– İnsanları cehenneme en fazla götürecek şey nedir? diye sorulunca da:

– “Ağız ve cinsel organdır” buyurdu.

Tirmizî, Birr 62. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 29

629. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Mü’minlerin iman bakımından en mükemmeli, huyu en iyi olanıdır. Hayırlınız, kadınlarına karşı hayırlı olanlardır. ”

Tirmizî, Radâ’ 11. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sünne, 15; İbni Mâce, Nikâh 50

630. Âişe radıyallahu anhâ Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinledim, dedi:

“Bir mü’min, güzel ahlâkı sayesinde, gündüz oruç tutup gece namaz kılan kimselerin derecesine ulaşır. ”

Ebû Dâvûd, Edeb 7. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 62

631. Ebû Ümâme el–Bâhilî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Haklı bile olsa çekişip didişmeyen kimseye cennetin kenarında bir köşk verileceğine ben kefilim.

Şakadan bile olsa yalan söylemeyen kimseye cennetin ortasında bir köşk verileceğine kefilim.

İyi huylu kimseye de cennetin en yüksek yerinde bir köşk verileceğine kefilim. ”

Ebû Dâvûd, Edeb 7. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 58; İbni Mâce, Mukaddime 7

632. Câbir ibni Abdullah radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İyi huylu olanlarınız, içinizde en çok sevdiğim ve kıyamet günü bana en yakın mesafede bulunacak kimselerdir. Güzel sohbet ediyor dedirmek için uzun uzun konuşanlar, sözünü beğendirmek için avurdunu şişire şişire laf edenler ve bilgiçlik etmek için lugat paralayanlar ise en sevmediğim ve kıyamet günü bana en uzak mesafede bulunacak kimselerdir. ”

Ashâb–ı kirâm:

– Yâ Resûlallah! Güzel sohbet ediyor dedirmek için uzun uzun konuşanları, sözünü beğendirmek için avurdunu şişire şişire laf edenleri biliyoruz. Fakat bilgiçlik taslamak için lugat paralayanlar (mütefeyhik) dediğiniz kimlerdir? diye sorduklarında:

– “Kibirlenen kimselerdir” cevabını verdi.

Tirmizî, Birr 71

633. İbni Abbas radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Abdülkaysoğullarından Eşecc'e:

"Sende Allah'ın sevdiği iki özellik vardır: Yumuşak huyluluk ve ihtiyatkârlık" buyurdu.

Müslim, Îmân 25, 26. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 149; Tirmizî, Birr 66; İbn; Mâce, Zühd 18

634. Âişe radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Teâlâ kullarına lutufkârdır. Onlara her işte kolaylık gösterilmesine memnun olur. "

Buhârî, İstitâbe 4, İsti'zân 22, Edeb 35; Müslim, Birr 48, Selâm 10. Ayrıca bk. Tirmizî, İsti'zân 12; İbni Mâce, Edeb 9

635. Yine Âişe radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Teâlâ kullarına lutufkârdır. Onlara kolaylık gösterilmesine memnun olur. Zorluk çıkaranlara ve başkalarına vermediği başarıyı ve sevabı, kolaylık gösterenlere verir. "

Müslim, Birr 77. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 10; İbni Mâce, Edeb 9

636. Yine Âişe radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

"Nerede kolaylık varsa, orada güzellik vardır. Kolaylığın bulunmadığı her şey çirkindir. "

Müslim, Birr 78. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 10

637. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Bedevînin biri Mescid–i Nebevî’de küçük abdestini bozmuştu. Sahâbîler onu azarlamaya kalkıştı. Bunun üzerine Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Adamı kendi haline bırakın. Abdest bozduğu yere bir kova (veya büyük bir kova) su dökün. Siz kolaylık göstermek için gönderildiniz, zorluk çıkarmak için değil. ”

Buhârî, Vudû’ 58, Edeb 80. Ayrıca bk. Müslim, Tahâret, 98–100; Ebû Dâvûd, Tahâret 136; Tirmizî, Tahâret 112; İbni Mâce, Tahâret 78

638. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kolaylaştırınız, zorlaştırmayınız. Müjdeleyiniz, ürkütmeyiniz. ”

Buhâr, İlim 11, Edeb 80, Cihâd 164; Müslim, Cihâd 6–7. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 17

639. Cerîr İbni Abdullah radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinledim, dedi:

“Yumuşak davranamayan kimse, bütün hayırlardan mahrum kalmış sayılır. ”

Müslim, Birr 74–76. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 10; Tirmizî, Birr 67; İbni Mâce, Edeb 9

640. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre bir adam Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’e:

– Bana öğüt ver, dedi. O da:

– “Kızma!” buyurdu.

O zât isteğini birkaç defa tekrarladı.

Resûl–i Ekrem de her defasında “Kızma!” buyurdu.

Buhârî, Edeb 76. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 73

641. Ebû Ya'lâ Şeddâd ibni Evs radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Teâlâ her varlığa iyi davranılmasını emretmiştir. Öyleyse canlı bir varlığı öldürmeniz gerektiğinde, bu işi can yakmayacak şekilde yapın. Bir hayvanı boğazlayacağınız zaman, ona eziyet vermeyecek güzel bir şekilde kesin. Bu işi yapacak olan kimse bıçağını iyice bilesin, hayvana acı çektirmesin. "

Müslim, Sayd 57. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edâhî 11; Tirmizî, Diyât 14; Nesâî, Dahâyâ 22, 26, 27; İbni Mâce, Zebâih 3.

642. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem iki şeyden birini yapma konusunda serbest bırakıldığı zaman, günah olmadığı takdirde mutlaka onların en kolayını seçerdi. Yapılacak şey günah ise, ondan en uzak duran kendisi olurdu. Allah'ın yasakları çiğnenmediği sürece şahsı adına hiçbir şeyden dolayı intikam almamış; Allah'ın yasağı çiğnenmişse, onun cezasını mutlaka vermiştir.

Buhârî, Menâkıb 23, Edeb 80, Hudûd 10; Müslim, Fezâil 77, 78. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 4

643. İbni Mes'ûd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Cehenneme kimin girmeyeceğini veya cehennemin kimi yakmayacağını size haber vereyim mi? Cana yakın olan, herkesle iyi geçinen, yumuşak başlı olup insanlara kolaylık gösteren kimseleri cehennem yakmaz. "

Tirmizî, Kıyâmet 45

644. Âişe radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre bir gün Peygamber aleyhisselâm'a:

– Uhud Gazvesi’nin yapıldığı günden daha zor bir gün yaşadın mı? diye sordu.

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle cevap verdi:

– “Evet, senin kavminden çok kötülük gördüm. Bu kötülüklerin en fenası, onların bana Akabe günü yaptığıdır. Tâifli Abdükülâl’in oğlu İbni Abdüyâlîl’e sığınmak istemiştim de beni kabul etmemişti. Ben de geri dönmüş derin kederler içinde yürüyüp gidiyordum. Karnüsseâlib’e varıncaya kadar kendime gelemedim. Orada başımı kaldırıp baktığımda, bir bulutun beni gölgelediğini gördüm. Dikkatlice bakınca, bulutun içinde Cebrâil aleyhisselâm’ı farkettim. Cebrâil bana seslenerek:

– Allah Teâlâ kavminin sana ne söylediğini ve seni himâye etmeyi nasıl reddettiğini duymuştur. Onlara dilediğini yapması için de sana Dağlar Meleği’ni göndermiştir, dedi.

Bunun üzerine Dağlar Meleği bana seslenerek selâm verdi. Sonra da:

– Ey Muhammed! Kavminin sana ne dediğini Cenâb–ı Hak işitti. Ben Dağlar Meleği’yim. Ne emredersen yapmam için Allah Teâlâ beni sana gönderdi. Ne yapmamı istiyorsun? Eğer dilersen şu iki dağı onların başına geçireyim, dedi. O zaman:

– Hayır, ben Cenâb–ı Hakk’ın onların soylarından sadece Allah’a ibadet edecek ve O’na hiçbir şeyi ortak koşmayacak kimseler çıkarmasını dilerim, dedim. ”

Buhârî, Bed’ü’l–halk 7; Müslim, Cihâd 111

645. Yine Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Allah yolunda savaşma hali dışında, ne bir kadına ne bir hizmetçiye, kısacası hiçbir kimseye eliyle vurmadı. Kendisine fenalık yapan kimseden intikam almaya kalkmadı. Yalnız Allah’ın yasak ettiği şeyler çiğnenince, o yasağı çiğneyenden Allah adına intikam alırdı.

Müslim, Fezâil 79. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 4; İbni Mâce, Nikâh 51

646. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber yürüyordum. Üzerinde Necran kumaşından yapılmış, kenarları sert ve kalın bir hırka vardı. Bir bedevî Resûl–i Ekrem'e yetişerek hırkasını sertçe çekti. Hırkanın boynuna gelen kısmına baktım, bedevînin sertçe çekmesinden dolayı hırkanın kenarı boynuna oturmuştu. Daha sonra bedevî:

– Ey Muhammed! Elinde bulunan Allah'a ait mallardan bana da verilmesini söyle, dedi.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bedevîye dönüp güldü. Sonra da ona bir şeyler verilmesini emretti.

Buhârî, Humüs 19, Libâs 18, Edeb 68; Müslim, Zekât 128. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 1; Nesâî, Kasâme, 24; İbni Mâce, Libâs 1

647. Abdullah İbni Mes'ûd radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in, peygamberlerden birinin halini anlatışı hâlâ gözümün önündedir. O peygamberi kavmi dövüp kanlar içinde bırakmışlardı. O bu haldeyken bile yüzündeki kanları silerken şöyle diyordu:

“Allah'ım kavmimi bağışla! Çünkü onlar doğruyu bilmiyorlar. ”

Buhârî, Enbiyâ 54, İstitâbetü'l–mürteddîn 5; Müslim, Cihâd 105. Ayrıca bk. İbni Mâce, Fiten 23

648. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yiğit dediğin, güreşte rakibini yenen kimse değildir; asıl yiğit kızdığı zaman öfkesini yenen adamdır. ”

Buhârî, Edeb 76; Müslim, Birr 107, 108

SIKINTILARA KATLANMAK

649. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre bir adam:

– Yâ Resûlallah! Benim akrabam var. Ben kendilerini ziyaret ediyorum, onlar bana gelip git-miyorlar. Ben onlara iyilik ediyorum, onlar bana kötülük ediyorlar. Ben onlara anlayışlı dav-ranıyorum, onlarsa bana kaba davranıyorlar, dedi.

Bunun üzerine Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– "Eğer dediğin gibi isen, onlara sıcak kül yutturmuş oluyorsun. Sen böyle davrandıkça, Al-lah'ın yardımı seninle beraberdir. "

Müslim, Birr 22

650. Ebû Mes'ûd Ukbe İbni Amr el–Bedrî radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir adam Peygamber aleyhisselâm'a gelerek:

– Filanca bize namaz kıldırırken o kadar uzatıyor ki, bu yüzden bazan sabah namazına gele-miyorum, dedi.

Ben Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'i hiçbir konuşmasında o günkü kadar öfkeli gör-medim. Şöyle buyurdu:

– "İnsanlar! İçinizde nefret ettiren kimseler var! Kim imamlık yaparsa, namazı kısa kıldırsın; zira arkasındaki cemaatin içinde yaşlısı var, çocuğu var, iş güç sahibi olanı var. "

Buhârî, İlim, 28, Ezân 61–63, Edeb 75, Ahkâm 13; Müslim, Salât 182–185. Ayrıca bk. İbni Mâce, İkâme 48

651. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Evimin sofasını üzerinde resimler bulunan bir perde ile ayırdığım gün Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir seferden dönmüştü. Resimli

örtüyü görünce yüzü renkten renge girdi ve onu çekip kopardı. Sonra da bana şunları söyledi:

– “Âişe! Kıyamette insanların en şiddetli azâb görenleri, yaptıklarını Allah’ın yarattığına benzetenlerdir. ”

Buhârî, Libâs 91; Müslim, Libâs 91–92. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs 45; Nesâî, Zînet 111

652. Yine Hz. Âişe’den rivayet edildiğine göre, Mahzûm kabilesinden hırsızlık yapan bir kadının durumu Kureyşlileri pek üzmüştü. Bunun üzerine:

– Bu konuyu Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile kim görüşebilir? diye kendi aralarında konuştular. Bazıları:

– Buna Resûlullah’ın sevgilisi Üsâme İbni Zeyd’den başka kimse cesaret edemez, dediler.

Üsâme de onların istekleri doğrultusunda Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem ile konuştu.

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem Üsâme’ye:

– “Allah’ın koyduğu cezalardan birinin uygulanmaması için aracılık mı yapıyorsun?” buyurduktan sonra kalkıp bir konuşma yaptı ve şunları söyledi:

“Sizden önceki milletlerin yok olmasına sebep, içlerinden soylu biri hırsızlık yapınca ona do-kunmayıp, zayıf ve kimsesiz biri hırsızlık yapınca ona cezasını vermeleriydi. Allah’a yemin ederim ki, Muhammed’in kızı Fâtıma hırsızlık yapsaydı, onun da elini keserdim. ”

Buhârî, Enbiyâ 54, Megâzî 53, Hudûd 11, 12; Müslim, Hudûd 8, 9. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Hudûd 4; Tirmizî, Hudûd 6; Nesâî, Sârık 6; İbni Mâce, Hudûd 6

653. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Mescid’in kıble duvarında bir tükürük gördü.

Buna pek üzüldüğü yüzünden belli oldu. Hemen kalkıp onu eline aldığı bir çakıl taşıyla kazıdı. Sonra da şunları söyledi:

“İnsan namaza durduğu zaman Rabbine yönelmiş olur. Rabbi ise kendisiyle kıble arasındadır. O halde hiçbiriniz kıbleye karşı tükürmesin. Mecbur kalınca (cami dışında iken) sol tarafına veya ayağının altına tükürsün. ” Sonra cübbesinin bir ucunu tuttu, içine tükürüp kumaşı katladı “Veya böyle yapsın” buyurdu.

Buhârî, Salât 34–36, 39, Ezân 94, el–Amel fi’s–salât 12, Edeb 75; Müslim, Mesâcid 50–53, Zühd 74. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 22; Nesâî, Mesâcid, 32, 35; İbni Mâce, Mesâcid 10, İkâme 61

654. İbni Ömer radıyallahu anhümâ Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinledim, dedi:

“Hepiniz çobansınız; hepiniz güttüğünüz sürüden sorumlusunuz. Devlet reisi de bir çobandır ve sürüsünden sorumludur. Erkek, ailesinin çobanıdır ve sürüsünden sorumludur. Kadın, kocasının evinin çobanıdır ve sürüsünden sorumludur. Hizmetkâr, efendisinin malının çobanıdır; o da sürüsünden sorumludur. Netice itibariyle hepiniz çobansınız ve güttüğünüz sürüden sorumlusunuz. ”

Buhârî, Cum’a 11, İstikrâz 20, İtk 17, 19, Vesâyâ 9, Nikâh 81, 90, Ahkâm 1; Müslim, İmâret 20. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, İmâret 1, 13; Tirmizî, Cihâd 27

655. Ebû Ya’lâ Ma’kıl İbni Yesâr radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinledim, dedi:

“Cenâb–ı Hakk’ın, yönetici yaptığı bir kimse, yönettiği insanları aldatarak ölürse, Allah Teâlâ ona cennet yüzü göstermez. ”

Buhârî, Ahkâm 8; Müslim, Îmân 227–228, İmâre 21

Bir başka rivayette:

“Onlara sahip çıkıp korumazsa, cennetin kokusunu duyamaz”, şeklindedir.

Buhârî, Ahkâm 8

Müslim’in bir rivayetinde de şöyledir:

“Müslümanların işlerini üstlenip de onlar için çalışıp çabalamayan hiçbir yönetici, onlarla birlikte cennete giremez. ”

Müslim, Îmân 229, İmâre 22

656. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Benim şu evimde, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu işittim:

“Allahım! Ümmetimin yönetimini üstlenip de onlara zorluk çıkaran kimseye sen de zorluk çıkar. Ümmetimin yönetimini üstlenip de onlara yumuşak davrananlara sen de yumuşaklık göster. ”

Müslim, İmâre 19. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, VI, 93, 258

657. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “İsrâiloğullarını peygamberler yönetirdi. Bir peygamber ölünce, yerine bir başka peygamber geçerdi. Fakat benden sonra peygamber gelmeyecek, birçok halifeler gelecektir. ”

Bunun üzerine ashâb–ı kirâm:

– Yâ Resûlallah! Bize bu konuda ne yapmamızı emredersin? diye sordular.

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “Halifelere başa geçiş sırasına göre bîat edin. Sonra onlara karşı görevinizi yapıp itaat edin. Onlar size karşı görevlerini yapmazlarsa, Allah’tan size yardım etmesini isteyin. Zira size karşı görevlerini yapıp yapmadıklarını Cenâb–ı Hak onlardan soracaktır. ”

Buhârî, Enbiyâ 50; Müslim, İmâre 44. Ayrıca bk. İbni Mâce, Cihâd 42

658. Âiz İbni Amr radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, kendisi Ubeydullah İbni Ziyâd’ın yanına girmiş ve ona şunları söylemiştir:

– Oğlum! Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i “Yöneticilerin en kötüsü insafsız ve katı kalpli olanlardır” buyururken dinledim. Sakın sen o yöneticilerden olma!

Müslim, İmâre 23. Hadîsin müttefekun aleyh olduğu söylenmişse de, bu rivayet Sahîh–i Buhârî’ de mevcut değildir

659. Ebû Meryem el–Ezdî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, kendisi Muâviye radıyallahu anh’a şöyle dedi:

Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinledim:

– “Allah Teâlâ bir kimseyi müslümanların başına idareci yapar, o da halkın işlerinin bitirilmesine, ihtiyaç ve sıkıntılarının giderilmesine engel olmaya kalkarsa, kıyamet gününde Allah Teâlâ da onun işlerinin bitirilmesine, ihtiyaç ve sıkıntılarının giderilmesine engel olur. ”

Bunun üzerine Muâviye, halkın ihtiyaçlarını tesbit etmek için bir adamını görevlendirdi.

Ebû Dâvûd, İmâre 13; Tirmizî, Ahkâm 6

660. İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yedi kimseyi Allah Teâlâ kendi gölgesinden başka gölge bulunmayan kıyamet gününde, gölgesinde barındıracaktır. Bunlar:

Adaletli devlet reisi, Rabbine ibadet ederek yetişen genç, gönlü mescidlere bağlı kimse, birbirlerini Allah rızâsı için seven ve buluşmaları da ayrılmaları da bu sevgiye dayalı olan iki şahıs, itibarlı ve güzel bir kadın kendisiyle beraber olmak isteyince ‘Ben Allah’tan korkarım’ diyerek buna yanaşmayan erkek, sağ elinin verdiğini sol eli bilmeyecek kadar gizli sadaka veren adam, tenhâda Allah’ı anıp gözleri yaşla dolan kişidir. ”

Buhârî, Ezân 36, Zekât 16, Rikak 24, Hudûd 19; Müslim, Zekât 91. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 53; Nesâî, Kudât 2

661. Abdullah İbni Amr İbni'l–Âs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Verdiği hükümlerde, ailesinin ve halkın yönetiminde adaletli davranan yöneticiler, kıyamet gününde Allah Teâlâ'nın yanında nurdan yüksek koltuklar üzerinde otururlar. "

Müslim, İmâre 18. Ayrıca bk. Nesâî, Âdâbü'l–kudât 1

662. Avf İbni Mâlik radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinledim, dedi:

"Devlet başkanlarınızın en hayırlısı, sizi seven ve sizin tarafınızdan sevilen, size dua eden ve sizin duanızı alan kimselerdir. Devlet başkanlarınızın en kötüsü de, size buğzeden ve sizin buğzunuza hedef olan, size lânet eden ve lânetinizi alan kimselerdir. "

Bunun üzerine:

– Yâ Resûlallah! Onlara karşı tavır takınalım mı? diye sorduk. Bize şu cevabı verdi:

– "Aranızda namaz kıldıkları sürece, hayır. Aranızda namaz kıldıkları sürece, hayır. "

Müslim, İmâre 65, 66

663. İyâz İbni Himâr radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinledim, dedi:

"Cennetlikler üç gruptur. Bunlar:

Âdil ve başarılı devlet başkanı,

Yakınlarına ve müslümanlara karşı merhametli ve yufka yürekli olan kişi,

Ailesi kalabalık olduğu halde haram kazançtan sakınıp kimseden bir şey istemeyen adamdır. ”

Müslim, Cennet 63

664. İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir müslümanın, günah işlemesi emredilmediği sürece, sevdiği veya sevmediği bütün konularda devleti yöneten kimseye itaat etmesi şarttır. Bir günah işlemesi emredildiği zaman ise kimseyi dinleyip itaat etmez. ”

665. Yine İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e sözünü dinleyip itaat etmek üzere bîat ettiğimiz zaman bize:

“Gücünüz yettiği kadar” buyururdu.

Buhârî, Ahkâm 43; Müslim, İmâre, 90. Ayrıca bk. Nesâî, Bey’at 24; İbni Mâce, Cihâd 41

666. Yine İbni Ömer radıyallahu anhümâ Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinledim, dedi:

“Kim bağlılık sözü verdiği devlet başkanına karşı sebepsiz yere itaatsizlik ederse, kıyamet gününde Allah Teâlâ’nın huzuruna, tutunacağı hiçbir delili bulunmaksızın çıkar. Devlet başkanına bağlılık sözü vermeden ölen kimse, Câhiliye devrinde ölmüş gibi olur. ”

Müslim, İmâre 58

Yine Müslim’in bir başka rivayeti şöyledir:

“Cemaatten ayrılarak ölen kimse, Câhiliye devrinde ölmüş gibi olur. ”

Müslim, İmâre 53, 54

667. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Üzerinize tâyin edilen yönetici, başı kuru üzüm gibi siyah bir köle de olsa sözünü dinleyip kendisine itaat ediniz. ”

Buhârî, Ezân 54, 56, Ahkâm 4. Ayrıca bk. Buhârî, Cihâd 39

668. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Zenginken, fakirken; neşeliyken, kederliyken ve başkası sana tercih edilirken bile söz dinleyip itaat etmen şarttır. ”

Müslim, İmâre 35, 41, 42. Ayrıca bk. Buhârî, Fiten 2; Nesâî, Bey’at 1–5; İbni Mâce, Cihâd 41

669. Abdullah İbni Amr radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Bir seferde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile beraberdik. Bir yerde konakladık. Kimimiz çadırını düzeltiyor, kimimiz ok atış tâlimleri yapıyor, kimimiz de otlayan hayvanların başında bulunuyorduk. Derken Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in müezzini “Haydin namaza!” diye seslendi. Biz de Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yanında toplandık. Resûl–i Ekrem şöyle buyurdu:

“Benden önceki bütün peygamberlerin görevi, ümmetlerini iyi olduğunu bildikleri şeye dâvet etmek, kötü olduğunu bildikleri şeyden de sakındırmaktı. Sizin içinde bulunduğunuz ümmetin huzur ve sükûnu, önce gelenler zamanında olacaktır. Daha sonrakilerin başına çeşitli belâlar ve bilmediğiniz kötülükler gelecektir. Öyle fitneler çıkacak ki, bu fitnelerin bir kısmı diğerinden daha hafif olacaktır. Yine öyle fitne ve kargaşa çıkacak ki, onu gören mü’min, işte beni bu mahveder diyecektir. Sonra ortalık sakinleşecek; arkasından öyle müthiş bir fitne çıkacak ki, mü’min, işte bundan kurtuluş yok, diyecektir. ”

“Bir kimse cehennemden kurtulup cennete girmeyi istiyorsa, Allah’a ve âhiret gününe imân etmiş olarak ölmelidir. Kendine yapılmasını istediği

şeyleri o da başkalarına yapmalıdır. Bir kimse devlet başkanına bîat eder, elini tutup ona samimiyetle bağlanırsa, elinden geldiği kadar ona itaat etmelidir. Bu arada bir başkası ortaya çıkarak yönetimi ele geçirmeye çalışırsa, derhal onun boynunu vurunuz. ”

Müslim, İmâre 46. Ayrıca bk. Nesâî, Bey’at 25; İbni Mâce, Fiten 9

670. Ebû Hüneyde Vâil İbni Hucr radıyallahu anh şöyle dedi:

Seleme İbni Yezîd el–Cu’fî Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e:

– Yâ Nebiyyallah! Başımıza kendi haklarını bizden isteyen, fakat bizim hakkımızı bize vermeyen yöneticiler tâyin edilirse, bize ne yapmamızı emredersin? diye sordu.

Resûl–i Ekrem onun bu sorusuna cevap vermedi. Bir daha sorunca Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “Onların sözünü dinleyip kendilerine itaat edin. Onlar yapmaları gerekenden, siz de yapmanız gerekenden sorumlusunuz. ”

Müslim, İmâre 49–50. Ayrıca bk. Tirmizî, Fiten 30

671. Abdullah İbni Mes’ûd radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Benden sonra adam kayırma olayları ve görmeye alışmadığınız işler meydana gelecektir” buyurdu. Bunun üzerine ashâb–ı kirâm:

– Yâ Resûlallah! Bizden o günleri görenlere ne emredersiniz? diye sordular.

Şöyle cevap verdi:

– “Yapmanız gereken görevleri yaparsınız, hakkınız olan şeyin size verilmesini Allah’tan niyâz edersiniz. ”

Buhârî, Fiten 2, Müslim, İmâre 45. Ayrıca bk. Tirmizî, Fiten 25

672. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bana itaat eden Allah’a itaat etmiş, bana karşı gelen Allah’a karşı gelmiş olur. Devlet başkanına itaat eden bana itaat etmiş, devlet başkanına karşı gelen bana karşı gelmiş olur. ”

Buhârî, Cihâd 109, Ahkâm 1; Müslim, İmâre 32, 33. Ayrıca bk. Nesâî, Bey’at 27; İbni Mâce, Mukaddime 1, Cihâd 39

673. İbni Abbas radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Devlet yöneticisinden hoşa gitmeyen bir şey gören kimse sabretsin. Zira kim devlet başkanına itaatten bir karış dışarı çıkarsa, Câhiliye devrinde ölmüş gibi olur. ”

Buhârî, Fiten 2; Müslim, İmâre 56

674. Ebû Bekre radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinledim, dedi:

“Kim devlet başkanına ihânet ederse, Allah da ona ihânetinin cezasını verir. ”

Tirmizî, Fiten 47. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, V, 42, 49

675. Ebû Saîd Abdurrahman İbni Semüre radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle buyurdu:

“Abdurrahman İbni Semüre! Kimseden yöneticilik görevi isteme! Zira bu görev sen istemeden verilirse, Allah yardımcın olur. Eğer sen istediğin için verilirse, Allah’dan yardım göremezsin.

“Bir de bir şeye yemin ettikten sonra başka bir davranışı daha hayırlı görürsen, hayırlı olanı işleyip yeminin için keffâret öde!”

Buhârî, Ahkâm 5, 6, Eymân 1, Keffârât 10; Müslim, Eymân 19, İmâre 13. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, İmâre 2; Tirmizî, Nüzûr 5; Nesâî, Âdâbü'l–kudât 5

676. Ebû Zer radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ebû Zer! Senin gerçekten zayıf olduğunu görüyorum. Kendim için ne istiyorsam senin için de onu isterim. İki kişiye bile olsa sakın başkan olma! Yetim malına da yöneticilik yapma!"

Müslim, İmâre 17. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vesâyâ 4; Nesâî, Vesâyâ 10

677. Yine Ebû Zer radıyallahu anh şöyle dedi:

– Yâ Resûlallah! Beni vali tayin etmez misin? demiştim.

Eliyle omuzuma vurarak şöyle buyurdu:

– "Ebû Zer! Sen zayıf bir adamsın. İstediğin görev ise bir emanettir. Bu emaneti ehil olarak alan ve üzerine düşeni yapanlar müstesna, aslında bu görev kıyamet gününde bir rezillik ve pişmanlıktır. "

Müslim, İmâret 16

678. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Siz memuriyet alma konusunda pek istekli davranacaksınız. Halbuki o yanıp tutuştuğunuz görev, kıyamet gününde bir pişmanlık sebebi olacaktır. "

Buhârî, Ahkâm 7. Ayrıca bk. Nesâî, Bey'at 39, Kudât 5

679. Ebû Saîd el–Hudrî ve Ebû Hüreyre radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Teâlâ'nın gönderdiği her peygamberin ve başa geçirdiği her halifenin mutlaka iki yardımcısı olmuştur. Bunlardan biri ona doğru yolu gösterir ve buna teşvik eder. Diğeri kötü yolu gösterir ve ona teşvik eder. Günahtan uzak duran, Allah'ın koruduğu kimsedir. "

Buhârî, Ahkâm 42, Kader 8. Ayrıca bk. Nesâî, Bey'at 32

680. Âişe radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Teâlâ bir devlet başkanı hakkında hayır dilediği zaman, ona unuttuğunu hatırlatan, hatırladığını yapmaya yardım eden doğru sözlü bir yardımcı verir. Şayet Allah Teâlâ o devlet başkanı için hayır dilemezse, ona unuttuğunu hatırlatmayan, hatırladığını yapmaya yardım etmeyen kötü bir yardımcı verir. "

Ebû Dâvûd, İmâre 4. Ayrıca bk. Nesâî, Bey'at 33

681. Ebû Mûsâ el–Eş'arî radıyallahu anh şöyle dedi:

Amcamın oğullarından ikisiyle Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in huzuruna girmiştim. Onlardan biri:

– Yâ Resûlallah! İdaresini Cenâb–ı Hakk'ın sana verdiği görevlerden birine bizi âmir tayin et! dedi. Öteki amca oğlu da benzeri bir şey söyledi.

Bunun üzerine Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Vallahi biz isteyeni veya görev hırsı bulunanı yönetici yapmıyoruz. "

Buhârî, Ahkâm 7, İcâre 1, İstitâbetü'l–mürteddîn 2; Müslim, İmâre 15

EDEP BÖLÜMÜ

UTANMA DUYGUSU (HAYÂ), DEĞERİ VE BU DUYGUYA SAHİP OLMAYA TEŞVİK ETMEK

682. İbni Ömer radıyallâhu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, utangaç kardeşine bu huyunu terketmesini söyleyen Medine'li bir müslümanın yanından geçerken ona:

"Onu kendi haline bırak; zira hayâ imandandır" buyurdu.

Buhârî, Îmân 16, Edeb 77; Müslim, Îmân 57–59. Ayrıca bk. Tirmizî, Îmân 7; Nesâî, Îmân 27; İbni Mâce, Mukaddime 9, Zühd 17.

683. İmrân İbni Husayn radıyallâhu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Hayâ ancak hayır kazandırır. "

Buhârî, Edeb 77; Müslim, Îmân 60

Müslim'in bir rivayetine göre ise:

"Hayânın hepsi hayırdır", buyurdu.

Müslim, Îmân 61

684. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İman yetmiş (veya altmış) kadar daldan ibarettir. Bunların en yükseği lâ ilâhe illallah demek, en aşağısı da insana zarar veren şeyleri yoldan kaldırmaktır. Utanmak da imanın dallarından biridir. "

Buhârî, Îmân 3; Müslim, Îmân 58. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sünnet 14; Tirmizî, Birr 80; Nesâî, Îmân 16; İbni Mâce, Mukaddime 9

685. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh' şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem örtünme çağına girmiş bir genç kızdan daha utangaçtı. Hoşlanmadığı bir şey gördüğünde bunu yüzüne bakınca anlardık.

Buhârî, Menâkıb 23, Edeb 72, 77; Müslim, Fezâil 67. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 17

686. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kıyamet gününde Allah Teâlâ'ya göre en fena insan, karısıyla mahremiyetini paylaştıktan sonra onun sırrını ifşâ eden kimsedir. "

Müslim, Nikâh 123, 124. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 32.

687. Abdullah İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Hz. Ömer, kızı Hafsa'nın dul kaldığı zamandan bahisle dedi ki:

– Osman İbni Affân ile karşılaştım ve ona Hafsa'dan söz ederek "İstersen sana Hafsa'yı nikâhlayayım" dedim. Osman:

– Hele bir düşüneyim, cevabını verdi. Aradan birkaç gün geçtikten sonra karşılaştığımızda, "Şimdilik evlenemeyeceğim" dedi. Sonra Ebû Bekir'e rastladım. Ona da:

– İstersen sana kızım Hafsa'yı nikahlayayım, dedim. O ise sustu; ağzını açıp da bir söz söylemedi. Bu sebeple ona Osman'a gücendiğimden daha fazla kızdım.

Aradan birkaç gün geçtikten sonra Hafsa'ya Nebiyy–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem talip oldu. Ben de kızımı ona nikâhladım. O sıralarda Ebû Bekir'le karşılaştığımızda bana:

– Hafsa’yla evlenmemi istediğin, benim de sana cevap vermediğim zaman herhalde bana gücenmişsindir, dedi. Ben:

– Evet, diye cevap verdim. Ebû Bekir şunları söyledi:

– Bana bu konuyu açtığında sana bir cevap vermeyişimin sebebi, Hz. Peygamber’in Hafsa ile evlenmekten söz etmesidir. Elbette Resûlullah’ın sırrını ifşâ edemezdim. Şayet Nebiyy–i Muhterem Hafsa ile evlenmekten vazgeçseydi, elbette onunla evlenirdim.

Buhârî, Nikâh 33, 36, 46, Megâzî 12. Ayrıca bk. Nesâî, Nikâh 30

688. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’in hanımları onun yanında otururlarken Fâtıma tıpkı Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem gibi yürüyerek çıkageldi. Resûl–i Ekrem onu görünce sevindi ve “merhaba kızım” diyerek sağ veya sol yanına oturttu. Sonra Fâtıma’nın kulağına bir şeyler fısıldadı. Fâtıma yüksek sesle ağlamaya başladı. Onun aşırı üzüntüsünü görünce kulağına bir şey daha fısıldadı. Bu defa Fâtıma güldü. Fâtıma’ya:

– Hanımları yanındayken Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sadece sana bir sır verdi; sen de ağladın, dedim ve Resûlullah kalkıp gidince, ona: “Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sana ne söyledi?” diye sordum. Fâtıma:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in sırrını kimseye söyleyemem, dedi.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem vefat edince de:

– Senin üzerindeki analık hakkıma dayanarak Resûlullah’ın sana verdiği sırrı bana söylemeni istiyorum, dedim. Fâtıma:

– Şimdi olabilir, dedi ve şunları söyledi: Resûl–i Ekrem kulağıma ilk defa bir şey söylediğinde, Cebrâil’in nâzil olan Kur’an âyetlerini baştan sona okumak üzere her yıl bir –veya iki– defa geldiğini, fakat bu yıl aynı

maksatla iki defa geldiğini söyledi ve “Ecelimin yaklaştığını anlıyorum; Allah’a karşı saygıda kusur etme ve sabırlı ol! Benim senden önce gitmem ne iyi!” buyurdu. Bunun üzerine gördüğün gibi çok ağladım. Benim çok üzüldüğümü görünce, kulağıma tekrar bir şeyler fısıldayarak: “Fâtıma! Mü’min hanımların – veya bu ümmetin kadınlarının– hanımefendisi olmak istemez misin?” buyurdu. O zaman da gördüğün gibi güldüm.

Buhârî, Menâkıb 25, Fezâilü ashâbi’n–nebî 12, Megâzî, 83, İsti’zân 43; Müslim, Fezâilü’s–sahâbe 97–99. Ayrıca bk. İbni Mâce, Cenâiz 64.

689. Sâbit el–Bünânî’nin rivayet ettiğine göre Enes İbni Mâlik ona şunları söyledi:

Ben çocuklarla oynarken Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yanıma geldi; bize selâm verdi ve beni bir işe gönderdi. Bu sebeple annemin yanına geç döndüm. Eve varınca annem:

– Niye geç kaldın? diye sordu.

– Resûlullah beni bir işe göndermişti; onun için geciktim, dedim. Annem:

– Neymiş o iş? diye sorunca:

– Bu bir sırdır, dedim. Bunun üzerine Annem:

– Resûlullah’ın sırrını kimseye söyleme, dedi.

Enes bu olayı anlattıktan sonra Sâbit el–Bünânî’ye şunları söyledi:

– Şayet bu sırrı birine açacak olsaydım, vallahi sana söylerdim, Sâbit!

Müslim, Fezâilü’s–sahâbe 145, 146

690. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Münâfığın alâmeti üçtür:

Konuşunca yalan söyler.

Söz verince sözünde durmaz.

Kendisine bir şey emanet edilince hiyanet eder. ”

Buhârî, Îmân 24, Şehâdât 28, Vesâyâ 8, Edeb 69; Müslim, Îmân 107–108. Ayrıca bk. Tirmizî, Îmân 14; Nesâî, Îmân 20

Müslim’in bir rivayetinde şu ilâve vardır:

“Oruç tutsa, namaz kılsa, müslüman olduğunu söylese de”

(Müslim, Îmân 109–110)

691. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Dört huy kimde bulunursa, o adam tam münafık olur. Bir kimsede bu huylardan biri bulunursa, o huydan vazgeçinceye kadar onda münafığın özelliklerinden biri var demektir. O dört huya sahip olan kimse:

Kendisine bir şey emanet edilince hiyânet eder.

Konuşunca yalan söyler.

Bir antlaşma yapınca sözünde durmaz.

Düşmanlık yapınca da aşırı gider. ”

Buhârî, Îmân 24, Mezâlim 17, Cizye 17; Müslim, Îmân 106. Ayrıca bk. Tirmizî, Îmân 14; Nesâî, Îmân 20

692. Câbir radıyallahu anh’den şöyle dediği rivayet edilmiştir:

Bir gün Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem bana:

“Eğer Bahreyn’den zekât malı gelirse sana şöyle şöyle şöyle doldurup veririm” buyurdu. Fakat Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem vefat edene kadar Bahreyn’den mal gelmedi.

Bahreyn’den mal geldiği zaman Ebû Bekir radıyallahu anh:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in birine va’di veya borcu varsa bize baş vursun, diye ilân etti. Bunun üzerine onun huzuruna vararak:

– Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem bana böyle böyle demişti, dedim.

Ebû Bekir elini ganimet malına daldırıp bir avuç aldı. Bunları sayınca 500 tane olduğunu gör-düm. O zaman Ebû Bekir bana:

– Bunun iki mislini daha al, dedi.

Buhârî, Kefâle 3, Hibe 18, Şehâdât 28, Farzu’l–humüs 15, Cizye 4, Megâzî 73; Müslim, Fezâil 60–61

693. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Abdullah! Falan adam gibi olma! Çünkü o, gece ibadetine devam ederken artık kalkmaz oldu. ”

Buhârî, Teheccüd 19; Müslim, Sıyâm 185. Ayrıca bk. Nesâî, Kıyâmü’l–leyl 59; İbni Mâce, İkâme 174.

694. Adî İbni Hâtim radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yarım hurma vermek suretiyle de olsa kendinizi cehennem ateşinden koruyunuz. O kadarını da bulamayanlar, güzel bir sözle olsun kendilerini korusunlar. ”

Buhârî, Edeb 34, Zekât 10, Rikak 49, 51, Tevhîd 36; Müslim, Zekât 66–70. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 37, Kıyâmet 1; Nesâî, Zekât 63–64; İbni Mâce, Mukaddime 13, Zekât 28

695. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Güzel söz sadakadır. ”

Buhârî, Edeb 34, Cihâd 128, Müslim, Zekât 56

696. Ebû Zer radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Din kardeşini güler yüzle karşılamaktan ibaret bile olsa, hiçbir iyiliği küçümseme. ”

Müslim, Birr 144. Ayrıca bk. Tirmizî, Et`ime 30, Birr 45

ANLAŞILIR ŞEKİLDE KONUŞMAK

(KARŞISINDAKİNE SÖZÜ AÇIK SEÇİK SÖYLEMEK VE İYİ ANLAMASI İÇİN GEREKTİĞİNDE TEKRARLAMAK)

697. Enes radıyallahu anh’in belirttiğine göre:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem sözünün iyi anlaşılması için konuşmasını üç defa tekrarlardı. Bir topluluğun yanına varıp onları selâmlayacağı zaman üç defa selâm verirdi.

Buhârî, İlim 30, İsti’zân 13. Ayrıca bk. Tirmizî, İsti’zân 28

698. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in konuşması, herkesin anlayacağı şekilde açık seçikti.

Ebû Dâvûd, Edeb 18

699. Cerîr İbni Abdullah radıyallahu anh’den:

Vedâ haccında Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana:

“Halkı sustur da dinlesinler” dedikten sonra şöyle buyurdu:

“Benden sonra, birbirinin boynunu vuran kâfirlere benzemeyin”

Buhârî, İlim 43, Megâzî 77, Diyât 2, Edâhî 5; Müslim, Îmân 118–120, Kasâme 29. Ayrıca bk. Buhârî, Hac, 132, Hudûd 9, Tevhîd 24; Ebû Dâvûd, Sünnet 15; Tirmizî, Fiten 28

ÖĞÜT VERİRKEN ÖLÇÜLÜ OLMAK

700. Ebû Vâil Şakîk İbni Seleme şöyle dedi:

İbni Mes`ûd radıyallahu anh bize perşembe günleri vaaz ederdi. Adamın biri ona:

– Ebû Abdurrahman! Keşke bize her gün vaaz etsen, dedi.

İbni Mes`ûd ona şunları söyledi:

– Sizi usandırmamak için her gün vaaz etmiyorum. Nitekim Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de, bıkıp usanmayalım diye, dinlemeye istekli olduğumuz günleri kollardı.

Buhârî, İlim 11, 12, Daavât 69; Müslim, Münâfikîn 82, 83. Ayrıca bk. Tirmizî Edeb 72

701. Ebü'l–Yakzân Ammâr İbni Yâsir radıyallahu anhümâ, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinledim, dedi:

“Bir adamın namazı uzun kıldırıp hutbeyi kısa kesmesi dini iyi bildiğini gösterir. Bu sebeple namazı uzun kıldırıp hutbeyi kısa kesiniz. ”

Müslim, Cum`a 47.

702. Muâviye İbni Hakem es–Sülemî radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in arkasında namaz kılarken cemâatten biri aksırdı. Ben de hemen “yerhamükellah” dedim. Cemaat bana dik dik bakmaya başladı. Bunun üzerine:

– Vay başıma gelenler! Yâhu bana niye öyle bakıyorsunuz? deyince de, ellerini uyluklarına vurmaya başladılar. Onların beni susturmaya

çalıştıklarını görünce kızdım; ama yine de sustum.

Anam, babam Resûl–i Ekrem'e fedâ olsun. Ne ondan önce ne de ondan sonra kendisinden daha iyi bir öğretici görmedim. Vallahi beni ne azarladı ne dövdü ne de sövdü. Namazı kıldırıp bitirince bana:

– "Bu ibadetin adı namazdır. Namaz kılarken dünya kelâmı konuşulmaz. Çünkü namaz tesbih, tekbir ve Kur'an okumaktan ibarettir" dedi veya buna benzer bir şey söyledi. Ben de:

– Yâ Resûlallah! Ben yeni müslüman oldum. Allah Teâlâ İslâmiyet'i gönderdiği halde hâlâ kâhinlere gidenlerimiz var! dedim. Bana:

– "Sen kâhinlere gitme!" buyurdu. Ben tekrar:

– Aramızda uğursuzluğa inanan adamlar var, deyince de:

– "Bu onların gönüllerinde hissettikleri bir duygudur. Bu duygu onları işlerinden alıkoymasın" buyurdu.

Müslim, Mesâcid 33. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 167

703. İrbâz İbni Sâriye radıyallahu anh:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize çok tesirli bir öğüt verdi. Bu öğütten dolayı kalpler ürperdi, gözler yaşardı, diyerek devamı ve tamamı "Sünneti Koruma" bahsinde geçen hadisi rivayet etti.

Tirmizî, İlim 16; Ebû Dâvûd, Sünnet 5. Ayrıca bk. İbni Mâce, Mukaddime 6

VAKAR VE AĞIRBAŞLILIK

704. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Hz. Peygamber'in küçük dili görünecek şekilde kahkahayla güldüğünü hiç görmedim. O sadece tebessüm ederdi.

Buhârî, Tefsîru sûre (46) 2, Edeb 68; Müslim, İstiskâ 16. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 104.

NAMAZA, İLİM MECLİSİNE VE BENZERİ İBADETLERE AĞIR-BAŞLI VE VAKUR BİR ŞEKİLDE ÇAĞIRMAK

705. Ebû Hüreyre radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinlediğini söyledi:

"Kâmet getirildiği zaman namaza koşarak değil, ağırbaşlı bir şekilde yürüyerek geliniz. Yetişebildiğiniz kadarını imamla birlikte kılınız; yetişemediğiniz rekâtları da kendiniz tamamlayınız. "

Müslim'in rivayetinde şöyle bir ilâve vardır:

"Herhangi biriniz namaz kılmaya karar verdiği zaman artık namazda sayılır. "

Buhârî, Ezan 20, 21, Cum`a 18; Müslim, Mesâcid 151–155. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 54; Tirmizî, Salât 127; Nesâî, İmâme 57; İbni Mâce, Mesâcid 14

706. İbni Abbas radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre o, Arefe günü Peygamber aleyhisselâm ile birlikte (Arafat'tan Müzdelife'ye) dönüyordu. Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem arka tarafta bazı kimselerin bağırıp çağırdığını, devesini dövdüğünü ve develerin böğürdüğünü duyunca, onlara kamçısıyla işaret ederek şöyle buyurdu:

"İnsanlar! Yavaş olun! Acelecilik yapmakla sevap kazanılamaz. "

Buhârî, Hac 94; Müslim, Hac 268. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Menâsik 63; Nesâî, Menâsik 203.

707. Ebû Hüreyre radıyallahu anh den rivayet edildiğine göre Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

“Allah’a ve âhiret gününe iman eden kimse misafirine ikram etsin. Allah’a ve âhiret gününe iman eden kimse akrabasına iyilik etsin. Allah’a ve âhiret gününe iman eden kimse ya faydalı söz söylesin veya sussun!”

Buhârî, Nikâh 80, Edeb 31, 85, Rikâk 23; Müslim, Îmân 74, 75, 77. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 123; Tirmizî, Kıyâmet 50; İbni Mâce, Edeb 4

708. Ebû Şüreyh Huveylid İbni Amr el–Huzâ`î radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinlediğini söyledi:

– “Allah’a ve âhiret gününe iman eden kimse misafirine câizesini versin”.

Ashâb–ı kirâm:

– Yâ Resûlallah! Misafirin câizesi nedir? diye sordular.

Peygamber aleyhisselâm da:

– “Onu bir gün ve bir gece ağırlamaktır. Misafirlik üç gündür. Misafiri üç günden fazla ağırlamak ise sadakadır. ”

Buhârî, Edeb 31, 85, Rikâk 23; Müslim, Lukata 14. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Et`ime 5; Tirmizî, Birr 43; İbni Mâce, Edeb 5

Müslim’in bir başka rivayetine göre şöyle buyurdu:

– “Bir müslümanın din kardeşinin yanında onu günaha sokacak kadar kalması helâl değildir. ”

Ashâb–ı kirâm:

– Yâ Resûlallah! İnsan din kardeşini nasıl günaha sokar? diye sorunca:

– “Misafirini ağırlayacak bir şeyi bulunmayan kimsenin yanında oturup kalmakla” buyurdu.

Müslim, Lukata 15, 16

709. Ebû İbrâhim veya Ebû Muhammed yahut Ebû Muâviye Abdullah İbni Ebû Evfâ radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Hatice radıyallahu anhâ’yı cennette, içinde hiçbir gürültünün duyulmayıp hiçbir yorgunluğun hissedilmeyeceği, inciden yapılmış bir köşkle müj-deledi.

Buhârî, Umre 11, Menâkıbü’l–ensâr 20, Nikâh 108, Edeb 23, Tevhîd 32, 35; Müslim, Fezâilü’s–sahâbe, 71–74. Ayrıca bk. Tirmizî, Menâkıb 61; İbni Mâce, Nikâh 56

710. Ebû Mûsâ el–Eş`arî radıyallahu anh’ın anlattığına göre bir gün evinde abdest alıp dışarı çıkarken kendi kendine: “Bugün Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den hiç ayrılmayacağım; hep onun yanında bulunacağım”, dedi. Sonra Mescid’e gidip oradaki sahâbîlere Peygamber aleyhisselâm’ın nerede olduğunu sordu. Onlar da:

– Şu tarafa doğru gitti, dediler.

Ebû Mûsâ olanları şöyle anlattı:

Resûl–i Ekrem’in gittiği yeri sora sora nihayet Eris Kuyusu’nun bulunduğu bahçede olduğunu öğrendim. Ben de bahçe kapısının yanına oturdum. Peygamber aleyhisselâm tuvalet ihtiyacını giderip abdest aldı. Ben de kalkıp yanına vardım. Baktım ki Eris Kuyusu’nun kenarındaki taşların üzerine, kuyu ağzındaki bileziğin tam ortasına oturmuş, baldırlarını açarak ayaklarını kuyuya sarkıtmış. Kendisine selâm verdikten sonra geri dönüp kapının yanına oturdum. Kendi kendime: “Bugün Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in kapıcısı olacağım”, dedim. O sırada Ebû Bekir radıyallahu anh gelerek kapıyı çaldı.

– Kim o? diye sordum.

– Ebû Bekir, dedi.

– Biraz bekle, dedikten sonra Peygamber aleyhisselâm’ın yanına vardım ve: Yâ Resûlallah! Ebû Bekir geldi, huzura girmek için izin istiyor, dedim.

– “İzin ver ve onu cennetle müjdele”, buyurdu.

Geri dönüp Ebû Bekir’e:

– İçeri gir, Resûlullah seni cennetle müjdeliyor, dedim.

Ebû Bekir içeri girdi. Peygamber aleyhisselâm’ın sağ tarafına geçip onun yanına, kuyunun ağzındaki taşın üzerine oturdu ve tıpkı Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem gibi baldırlarını açarak ayaklarını kuyuya sarkıttı.

Ben de geri dönüp yerime oturdum. Ben evden çıkarken abdest almakta olan kardeşim arkamdan yetişecekti. Onu düşünerek kendi kendime: “Eğer Allah Teâlâ falanın hayrını dilerse onu buraya getirir”, dedim. O sırada birinin kapıyı ittiğini gördüm.

– Kim o? diye sordum.

– Ömer İbnü’l–Hattâb, dedi.

– Biraz bekle, dedikten sonra Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yanına giderek selâm verdim ve: Ömer geldi, huzura girmek için izin istiyor, dedim.

– “İzin ver ve onu cennetle müjdele”, buyurdu.

Ömer’in yanına dönerek:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem içeri girmene izin verdi ve seni cennetle müjdeledi, dedim.

Ömer içeri girdi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in sol tarafına geçerek kuyunun ağzındaki taşın üzerine oturdu ve ayaklarını kuyuya sarkıttı.

Ben de dönüp kapının yanına oturdum. Kardeşimi düşünerek kendi kendime: “Eğer Allah Teâlâ falanın hayrını dilerse onu buraya getirir”, dedim. Bu sırada biri gelip kapıyı itti.

– Kim o? diye sordum.

– Osman İbni Affân, dedi.

– Biraz bekle, diyerek Peygamber aleyhisselâm’ın yanına gittim ve onun geldiğini haber verdim.

– “İzin ver ve başına gelecek belâ ile birlikte onu cennetle müjdele”, buyurdu.

Geri döndüm ve:

– İçeri gir, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem başına gelecek belâ ile birlikte seni cennetle müjdeliyor, dedim.

Osman içeri girdi. Kuyu bileziğinde oturacak yer kalmadığını görünce, onların karşılarında bir başka yere oturdu.

Saîd İbnü’l–Müseyyeb dedi ki: Ben bu oturuş şeklini onların kabirlerine yordum.

Buhârî, Fezâilü’s–sahâbe 5, Edeb 119, Fiten 17, Ahbâru’l–âhâd 3; Müslim, Fezâilü’s–sahâbe 29. Ayrıca bk. Tirmizî, Menâkıb 18.

Buhârî’nin bir rivayetinde şu fazlalık vardır:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana kapıyı korumamı emretti.

O rivayette şu ilave de vardır:

Osman müjdeyi duyunca Allah’a hamd etti, sonra da: Allah yardımcım olsun, dedi.

Buhârî, Fezâilü’s–sahâbe 6

711. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in etrafında, Ebû Bekir ve Ömer radıyallâhu anhümâ’nın da bulunduğu bir grup insanla oturuyorduk. Bir ara

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem aramızdan kalkıp gitti. Uzunca bir süre dönmeyince, başına kötü bir iş gelmesinden korktuk ve telaşla yerimizden kalktık. Bu endişeyi ilk duyan bendim. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i araya araya ensardan Neccâr oğullarına ait bir bahçeye geldim. Giriş kapısını arayarak bahçenin etrafını dolandım; fakat bir kapı bulamadım. Bahçenin dışındaki bir kuyudan içeriye su veren küçük bir ark gördüm ve oradan büzülerek Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına girdim.

– "Ebû Hüreyre! Sen misin?" diye sordu.

– Evet, yâ Resûlallah! dedim.

– "Ne haber?" dedi.

– Aramızda otururken kalkıp gittin; geri dönmediğini görünce, sana bir kötülük yapılmasından korkup telaşlandık. İlk endişe duyan da ben oldum. Kalkıp bu bahçeye geldim ve tilki gibi iki büklüm içeri girdim. Diğerleri de arkadan geliyor, dedim.

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Ebû Hüreyre!" diye seslendikten sonra ayakkabılarını çıkarıp verdi ve şunları söyledi: "Şu ayakkabılarımı alıp geri dön. Bu duvarın arkasında, gönülden inanarak "Lâ ilâhe illallah" diyen kime rastlarsan, onu cennetle müjdele!"

Müslim, Îmân 52

712. İbni Şümâse şöyle dedi:

Amr İbni Âs ölüm döşeğindeyken yanına gittik. Yüzünü duvara döndü, uzun uzun ağladı. Bunun üzerine oğlu:

– Babacığım! Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sana şu müjdeyi vermedi mi? Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem seni şöyle müjdelemedi mi? demeye başladı.

O zaman Amr İbni Âs yüzünü bize dönerek dedi ki:

– Âhiret için hazırladığımız en değerli azık “Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah” sözüdür. Hayatımda üç devir vardır. Bir zamanlar Resûlullah’a benden fazla kin besleyen yoktu. Bir yolunu bulup da onu öldürmek benim en çok arzu ettiğim şeydi. Şayet bu haldeyken ölseydim, mutlaka cehennemlik olurdum. Allah Teâlâ gönlüme İslâm sevgisini koyunca, Peygamber aleyhisselâm’a gelerek: Elini uzat, sana biat edeceğim, dedim. O elini uzatınca, ben elimi geri çektim.

Bunun üzerine Resûl–i Ekrem:

– “Ne oldu, Amr?” diye sordu.

– Şart koşmak istiyorum, dedim.

– “Neyi şart koşacaksın?” buyurdu.

– Bağışlanmamı, dedim.

– “Müslüman olmanın daha önceki günahları silip süpürdüğünü, hicret etmenin daha önce işlenen günahları yok ettiğini, haccetmenin daha önce yapılan günahları ortadan kaldırdığını bilmiyor musun?” buyurdu.

Artık Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den daha çok sevdiğim biri yoktu. Gözümde ondan daha büyük biri mevcut değildi. Ona duyduğum saygıdan dolayı gözlerimi kandıra kandıra yüzüne bakamazdım. Biri bana onu anlatmamı isteseydi, yüzüne doya doya bakamadığım için bunu yapamazdım. Şayet bu haldeyken ölseydim, cennetlik olmayı umabilirdim. Sonra öyle işlere karıştık ki, o işler karşısında halimin nasıl olduğunu bilemiyorum.

Öldüğüm zaman arkamdan ne ağıt, ne de ateş yakılsın. Beni gömdüğünüz zaman üzerime toprağı yavaş yavaş atınız. Sonra bir deveyi boğazlayıp etini taksim edecek kadar bir zaman kabrimin yanından ayrılmayın ki, siz yanımdayken yerime alışayım ve Rabbimin elçilerine nasıl cevap vereceğimi düşüneyim.

Müslim, Îmân 192

VEDÂLAŞMA

(YOLCULUK VE BENZERİ SEBEPLERLE AYRILIP GİDECEK KİMSENİN ARKADAŞIYLA VEDÂLAŞMASI, ONA VASİYET VE DUA ETMESİ, ONUN DUASINI İSTEMESİ)

713. Zeyd İbni Erkam radıyallahu anh, şöyle dedi:

Bir gün Resûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem ayağa kalkarak bize bir konuşma yaptı. Allah’a hamd ü senâdan sonra bize öğüt verdi. Sonra da şöyle buyurdu:

– “Ey insanlar! Ben de bir insanım. Yakında Rabbimin elçisi bana da gelecek ve ben onun davetine uyup gideceğim. Size iki önemli şey bırakıyorum. Biri, insanı doğruya götüren bir rehber ve nur olan Allah’ın Kitabı Kur’an’dır. Allah’ın kitabına yapışın ve sımsıkı sarılın!”

Peygamber aleyhisselâm Kur’an’a sarılma ve ona bağlanma konusunda tavsiyelerde bulundu. Sonra sözüne şöyle devam etti:

“Size bir de Ehl–i beyt’imi bırakıyorum. Allah’tan korkun da Ehl–i beyt’ime saygılı davranın!”.

Müslim, Fezâilü’s–sahâbe 36

714. Ebû Süleyman Mâlik İbni Huveyris radıyallahu anh şöyle dedi:

Biz aynı yaşlarda bir grup genç Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e gelmiş ve yirmi gün boyunca yanında kalmıştık. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem çok merhametli ve şefkat dolu bir kimseydi. Bizim yakınlarımızı özlediğimizi anlayınca, geride ailemizden kimleri bıraktığımızı sordu. Biz de kendisine söyledik. O zaman şöyle buyurdu:

“Haydi ailenizin yanına dönün ve onların yanında kalarak kendilerini bilgilendirin. Onlara şu namazı şu vakitte, bu namazı bu vakitte kılmalarını söyleyin. Namaz vakti geldiğinde içinizden biri ezan okusun, en yaşlınız da size imam olsun. ”

Buhârî, Ezân 17, 18, 49, 140, Cihâd 42, Edeb 27, Âhâd 1; Müslim, Mesâcid 292. Ayrıca bk. Nesâî, Ezân 8.

Buhârî bir rivayetinde şunu ilâve etmiştir:

“Benim nasıl namaz kıldığımı gördüyseniz, siz de öyle namaz kılın. ”

Buhârî, Âhâd 1

715. Ömer İbnü’l–Hattâb radıyallahu anh şöyle dedi:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’den umre yapmak için izin istedim. İzin verdi ve:

“Bizi duadan unutma, sevgili kardeşim!” buyurdu. Onun bu sözüne karşılık bana dünyayı verseler, bu kadar sevinmezdim.

Ebû Dâvûd, Vitir 23

Bir başka rivayete göre şöyle buyurdu:

“Sevgili kardeşim! Bizi de duana ortak et!”

Tirmizî, Daavât 110. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 23; İbni Mâce, Menâsik 5

716. Sâlim İbni Abdullah İbni Ömer’in söylediğine göre, (babası) Abdullah İbni Ömer radıyallahu anhümâ bir yolculuğa çıkacak kimseye şöyle derdi:

Yanıma gel de, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in bizimle vedalaştığı gibi seninle veda-laşalım. Resûl–i Ekrem şöyle vedalaşırdı:

“Dinini koruyup emanetlerini ifa etmen ve amellerini hayırla sonuçlandırman hususunda seni Allah’a emanet ediyorum. ”

Tirmizî, Daavât 44. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 73; İbni Mâce, Cihâd 24

717. Sahâbî Abdullah İbni Yezîd el–Hatmî radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem orduyla vedâlaşmak istediği zaman:

“Dininizi koruyup emanetlerinizi ifa etmeniz ve amellerinizi hayırla sonuçlandırmanız hususunda sizi Allah’a emanet ediyorum. ” derdi.

Ebû Dâvûd, Cihâd 73.

718. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir adam Peygamber aleyhisselâm’a gelerek:

– Yâ Resûlallah! Yolculuğa çıkıyorum; bana dua et, dedi. Resûl–i Ekrem de:

– “Allah sana takvâ nasib etsin” buyurdu. Adam tekrar:

– Bana dua et, deyince:

– “Allah günahını bağışlasın” buyurdu. O yine:

– Bana dua et, deyince de:

– “Bulunduğun her yerde, kolayca hayır yapmanı sağlasın” buyurdu.

Tirmizî, Daavât 45.

719. Câbir radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem tıpkı bir Kur’an sûresini öğretir gibi, bize her iş için istihâre yapmayı öğretirdi. Şöyle buyururdu:

“Herhangi biriniz bir iş yapmak istediğinde, farz namazlardan ayrı olarak iki rekât namaz kılsın, sonra da şöyle desin:

Allahım! Sen her şeyi bildiğin için, hakkımda hayırlı olanı bana da bildirmeni, senin gücün her şeye yettiği için, beni başarılı kılmanı ve hayırlı olanı nasip etmeni, senin o büyük kereminden niyaz ederim. Çünkü senin gücün her şeye yeter, benimki yetmez; sen her şeyi bilirsin, ben bilemem. Şüphesiz sen görülüp bilinmeyenleri de bilirsin.

Allahım! Eğer bu işin benim dinim, dünyam ve âhiretim için hayırlı olduğunu biliyorsan (râvi, sözün burasında Hz. Peygamber'in hangi ifadeyi kullandığında tereddüt etti. Onun şöyle demiş olabileceğini söyledi: "şimdi veya daha sonrası için hayırlı olduğunu biliyorsan") onu yapmayı nasip et, kolaylık ver ve onu bana mübarek kıl. Şayet bu işin benim dinim, dünyam ve âhiretim için kötü olduğunu biliyorsan (yine râvi, sözün burasında Hz. Peygamber'in hangi ifadeyi kullandığında tereddüt etti. Onun şöyle demiş olabileceğini söyledi: "şimdi veya daha sonrası için kötü olduğunu biliyorsan") onu benden, beni ondan uzaklaştır. Hayır nerede ise onu bana nasip et, sonra da gönlümü bu sonuca râzı kıl!" der ve isteyeceği şeyi söylerdi.

Buhârî, Teheccüd 28, Daavât 48, Tevhîd 10. Ayrıca bk. Tirmizî, Vitr 18; İbni Mâce, İkâme 188.

BAZI İBADETLERİ YAPMAK İÇİN FARKLI YOLLARI KULLANARAK GİDİP GELMEK

(BAYRAM NAMAZINA, HASTA ZİYARETİNE, HAC, CİHAD, CENAZE NAMAZI VE BENZERLERİNE, FAZLA SEVAP KAZANMAK MAKSADIYLA BİR YOLDAN GİDİP BAŞKA BİR YOLDAN DÖNMEK)

720. Câbir radıyallahu anh şöyle dedi:

Bayram günlerinde Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem farklı yollardan gidip dönerdi.

Buhârî, Îdeyn 24

721. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem (Medine'den çıkarken) Şecere yolundan çıkar, Mu`arres yolundan dönerdi. Mekke'ye de Seniyyetü'l–`ulyâ'dan (yukarı Seniyye yolundan) girer, Seniyyetü's–süflâ'dan (aşağı Seniyye yolundan) çıkardı.

Buhârî, Hac 15; Müslim, Hac 223. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Menâsik 44

722. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem temizlenmeye, taranmaya, ayakkabısını giymeye varıncaya kadar her işe sağdan başlamayı pek severdi.

Buhârî, Vudû’ 31, Salât 47, Et`ime 5, Libâs 38, 77; Müslim, Tahâret 66, 67. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs 41; Tirmizî, Cum’a 75; Nesâî, Tahâret 90, Gusül 17, Zînet 8, 63; İbni Mâce, Tahâret 42

723. Yine Âişe radıyallâhu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sağ elini temizlik ve yemek için, sol elini de tuvalette temizlenmek ve benzeri işler için kullanırdı.

Ebû Dâvûd, Tahâret 18

724. Ümmü Atıyye radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kızı Zeyneb radıyallahu anhâ’yı yıkayan kadınlara şöyle buyurdu:

“Sağ tarafından ve abdest organlarından başlayın. ”

Buhârî, Vudû’ 31, Cenâiz 10–11, Müslim, Cenâiz, 42–43. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 29; Nesâî, Cenâiz 31; İbni Mâce, Cenâiz 8

725. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Biriniz ayakkabısını giyeceği zaman önce sağ ayağından, ayakkabısını çıkaracağı zaman da önce sol ayağından başlasın. Böylece sağ ayak ilk önce giyilen, en sonra çıkarılan ayak olsun. ”

Buhârî, Libâs 39; Müslim, Libâs 67. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs 41; Tirmizî, Libâs 37; İbni Mâce, Libâs 28

726. Hafsa radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yerken, içerken ve giyinirken sağ elini, diğer işleri ya-parken de sol elini kullanırdı.

Ebû Dâvûd, Tahâret 18

727. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Elbise giydiğiniz ve abdest aldığınız zaman sağ tarafınızdan başlayınız. ”

Ebû Dâvûd, Libâs 41; Tirmizî, Libâs 37 (mânen). Ayrıca bk. İbni Mâce, Tahâret 42

728. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Mina’ya gelince hemen cemreye gitti ve taşları attı. Sonra Mina’daki dinlenme yerine gitti ve kurbanını kesti. Bu işler bitince berberi çağırdı ve ona önce başının sağ tarafını, sonra sol tarafını göstererek:

“Buralardan kes!” buyurdu. Daha sonra kesilen saçlarını halka dağıttı.

Buhârî, Vudû’ 33 ; Müslim, Hac 323–325. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Menâsik 78.

Diğer bir rivayet ise şöyledir:

Resûl–i Ekrem cemrede taşları atıp, kurbanını kestikten sonra tıraş olmak istedi. Başının sağ yanını berbere uzattı; o da tıraş etti. Peygamber aleyhisselâm Ebû Talha el–Ensârî’yi çağırarak kesilen saçlarını ona verdi. Sonra başının sol tarafını berbere uzatarak:

“Tıraş et!” buyurdu. Berber de tıraş etti. Resûl–i Ekrem kesilen saçları yine Ebû Talha’ya vererek:

“Bunları halka taksim et!” buyurdu.

Müslim, Hac 326. Ayrıca bk. Tirmizî, Hac 73

YEMEK YEME EDEBİ BÖLÜMÜ

YEMEĞE BAŞLARKEN BESMELE ÇEKMEK, SONUNDA ELHAMDÜLİLLAH DEMEK

729. Ömer İbni Ebû Seleme radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle buyurdu:

“Besmele çek! Sağ elinle ye! Hep önünden ye!”

Buhârî, Et`ime 2, 3; Müslim, Eşribe 108. Ayrıca bk. Tirmizî, Et`ime 47; İbni Mâce, Et`ime 8

730. Âişe radıyallahu anhâ Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu söy-ledi:

“Biriniz yemek yerken besmele çeksin. Şayet yemeğe başlarken besmele çekmeyi unutursa, hatırladığı anda ‘baştan sona bismillah’ desin. ”

Ebû Dâvûd, Et`ime 15; Tirmizî, Et`ime 47

731. Câbir radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinledim dedi:

“Kişi evine girerken ve yemek yerken besmele çekerse, şeytan adamlarına, “Burada ne geceleyebilir ne de yemek yiyebilirsiniz” der. Eğer o kimse eve girerken besmele çekmezse, şeytan adamlarına, “Geceyi geçirecek bir yer buldunuz” der. O şahıs yemek yerken besmele çekmezse, şeytan kendi adamlarına, “Hem barınacak yer hem de yiyecek yemek buldunuz” der. ”

Müslim, Eşribe 103. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Et`ime 15; İbni Mâce, Duâ 19

732. Huzeyfe radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte yemek yiyeceğimiz zaman, o, yemeğe do-kunmadan elimizi yemeğe sürmezdik. Yine bir gün onunla birlikte yemek yiyecektik. Derken küçük bir kız çocuğu geldi. Sanki biri onu arkasından itiyormuş gibiydi. Hemen elini yemeğe uzattı; fakat Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem elini tuttu. Daha sonra bir bedevî geldi; o da arkasından itiliyormuş gibiydi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun da elini tuttu ve sonra şöyle buyurdu:

“Şeytan besmele çekilmeden başlanan bir yemeğe katılmayı pek arzu eder. O, şu yemeğe katılmak için bu câriyeyi getirdi. Fakat ben elini tuttum. Bu bedevî sayesinde yemeğe katılmak için onu alıp getirdi; onun da elini tuttum. Nefsimi kudretiyle elinde bulunduran Allah’a yemin ederim ki, şeytanın eli, onların eliyle birlikte avucumdaydı. ”

Sonra Peygamber aleyhisselâm besmele çekip yemeğe başladı.

Müslim, Eşribe 102. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Et`ime 15

733. Sahâbî Ümeyye İbni Mahşî radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yanında birisi yemek yiyordu. Adam son lokmaya kadar besmele çekmedi. Son lokmayı ağzına götürürken “bismillâhi evvelehû ve âhirehû” (baştan sona bismillâh) dedi. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem güldü ve şöyle buyurdu:

“Şeytan onunla birlikte yemek yiyordu. Adam besmele çekince, şeytan yediklerini kustu. ”

Ebû Dâvûd, Et`ime 15; Nesâî, es–Sünenü’l–kübrâ, Âdâbü’l–ekl, 15.

734. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashâbından altı kişiyle birlikte yemek yiyordu. Bu sırada bir bedevî geldi ve yemeği iki lokmada bitiriverdi. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Şayet o besmele çekseydi, yemek hepinize yeterdi. ”

Tirmizî, Et`ime 47. Ayrıca bk. İbni Mâce, Et`ime 7

735. Ebû Ümâme radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber aleyhisselâm sofrasını kaldırdığı zaman şöyle derdi:

“Ey Rabbimiz! Sana tertemiz duygularla, eksilmeyip artan, huzurundan geri çevrilmeyip kabul edilen sayısız hamd ile hamd ederiz. ”

Buhârî, Et`ime 54. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Et`ime 52; Tirmizî, Daavât 55; İbni Mâce, Et`ime 16

736. Muâz İbni Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse yemek yedikten sonra: Bana bu yemeği yediren, sonucu etkileyecek bir güç ve kudretim olmaksızın onu bana nasip eden Allah’a hamd olsun, derse, geçmiş günahları bağışlanır. ”

Ebû Dâvûd, Libâs 1; Tirmizî, Daavât 56. Ayrıca bk. İbni Mâce, Et`ime 16

YEMEKTE KUSUR ARAMAYIP ONU BEĞENDİĞİNİ SÖYLEMEK

737. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yemekte hiçbir zaman kusur aramazdı. İştahı varsa yer, canı çekmiyorsa yemezdi.

Buhârî, Menâkıb 23; Et`ime 21; Müslim, Eşribe 187, 188. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Et`ime 13; Tirmizî, Birr 84

738. Câbir radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir gün Peygamber aleyhisselâm ev halkından ekmekle birlikte yiyeceği bir katık istedi. Onlar da:

– Evde sirkeden başka bir şey yok, dediler.

Resûl–i Ekrem onu getirmelerini söyledi. Sonra da:

– “Sirke ne güzel katık; sirke ne güzel katık!” diyerek yemeğini yemeye başladı.

Müslim, Eşribe 167–169. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Et`ime 39; Tirmizî, Et`ime 35; İbni Mâce, Et`ime 33

YEMEK SOFRASINDA BULUNAN ORUÇLUNUN YEMEK YEMEDİĞİ TAKDİRDE NE DİYECEĞİ

739. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Biriniz yemeğe davet edildiği zaman gitsin; şayet oruçluysa yemek sahibine dua etsin; oruçlu değilse yesin. ”

Müslim, Nikâh 106. Ayrıca bk. Müslim, Sıyâm 159; Ebû Dâvûd, Et`ime 1, Savm 75

DAVETE GİDEN KİMSENİN YANINA BİRİ TAKILIRSA NE DİYECEĞİ

740. Ebû Mes`ûd el–Bedrî radıyallahu anh şöyle dedi:

Sahâbeden biri Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem için yemek hazırladı ve onu dört kişiyle birlikte davet etti. Fakat bir adam peşlerine takılıp geldi. Kapıya gelince Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem ev sahibine:

– “Bu bizim peşimize takılıp geldi. İstersen girmesine izin verirsin. İstemezsen geri dönüp gitsin” dedi.

Ev sahibi:

– Hayır, ona izin veriyorum, yâ Resûlallah! dedi.

Buhârî, Büyû` 21, Mezâlim 14, Et`ime 34, 57; Müslim, Eşribe 138

YEMEĞİ KENDİ ÖNÜNDEN YEMEK, SOFRA EDEBİNİ BİLME-YENE ÖĞRETMEK

741. Ömer İbni Ebû Seleme radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in himâyesinde yetişen bir çocuktum. Yemek yerken, elim yemek tabağının her yanına giderdi. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle buyurdu:

"Oğlum, besmele çek! Sağ elinle ye! Hep önünden ye!".

Buhârî, Et`ıme 2, 3; Müslim, Eşribe 108. Ayrıca bk. İbni Mâce, Et`ıme 8

742. Seleme İbni Ekva` radıyallahu anh'den şöyle dediği rivayet edilmiştir:

Adamın biri Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında sol eliyle yemek yedi. Resûl–i Ekrem ona:

– "Sağ elinle ye!" buyurdu.

Adam:

– Yapamıyorum, diye cevap verdi.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem o adama:

– "Yapamaz ol!" diye beddua etti.

Seleme'nin dediğine göre adam kibirinden dolayı böyle söylemişti. Resûlullah'ın bedduası üzerine elini ağzına götüremez oldu.

Müslim, Eşribe 107

HURMA GİBİ BİRER BİRER YENECEK MEYVELERİ SOFRADA-KİLERİN İZNİ OLMADAN İKİŞER İKİŞER YEMEMEK

743. Cebele İbni Sühaym şöyle dedi:

İbni Zübeyr ile birlikte savaştığımız sene kıtlık oldu. Bize erzak olarak hurma dağıtıldı. Hurmayı yerken Abdullah İbni Ömer yanımızdan geçer ve bize şöyle derdi:

Hurmayı çifter çifter yemeyiniz. Çünkü Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem bize hurmayı çifter çifter yemeyi yasakladı. Sonra İbni Ömer sözlerine devamla: Fakat arkadaşı izin verirse, çifter çifter yiyebilir, derdi.

Buhârî, Et`ime 44, Şirket 4, Mezâlim 14; Müslim, Eşribe 150. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Et`ime 43; Tirmizî, Et`ime 16; İbni Mâce, Et`ime 41

YEMEĞE DOYMAYAN KİMSE

(YEDİĞİNDEN DOYMAYAN KİMSENİN NE SÖYLEYECEĞİ VE NASIL DAVRANACAĞI)

744. Vahşî İbni Harb şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in ashâbı:

– Yâ Resûlallah! Yemek yiyoruz, fakat doymuyoruz, dediler.

Resûl–i Ekrem onlara:

– “Herhalde ayrı ayrı yiyorsunuz!” diye sorunca:

– Evet, öyle yapıyoruz, dediler.

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem de:

– “Yemeği birlikte yiyiniz; besmele çekiniz; yemeğiniz bereketlenir” buyurdu.

Ebû Dâvûd, Et`ime 14. Ayrıca bk. İbni Mâce, Et`ime 17

YEMEĞİN TABAĞIN ORTASINDAN DEĞİL KENARLARINDAN YENECEĞİ

745. İbni Abbas radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bereket yemeğin ortasına iner. Bu sebeple tabağın ortasından değil, kenarlarından itibaren yiyiniz. ”

Ebû Dâvûd, Et’ime 17; Tirmizî, Et’ime 12. Ayrıca bk. İbni Mâce, Et’ime 12

746. Abdullah İbni Büsr radıyallahu anh şöyle dedi:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’in dört kişinin taşıyabildiği garrâ adlı bir yemek kabı vardı. Kuşluk vakti girip kuşluk namazı da kılındıktan sonra, içinde tirit bulunan bu yemek kabını getirdiler. Ashâb–ı kirâm da etrafına toplandı. Sahâbîler çoğalınca Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem diz çöktü.

Bunu gören bir bedevî:

– Bu nasıl oturuş? diye sordu.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de:

– “Allah Teâlâ beni inatçı bir zorba değil, şerefli bir kul olarak yarattı” buyurdu. Sonra Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sözüne şöyle devam etti: “Yemek kabının kenarlarından itibaren yiyin. Üstünden yemeyin ki, yemek bereketli olsun. ”

Ebû Dâvûd, Et`ime 17. Ayrıca bk. İbni Mâce, Et`ime 6

BİR YERE DAYANARAK YEMEK YEMENİN MEKRUH OLDUĞU

747. Ebû Cühayfe Vehb İbni Abdullah radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ben bir yere dayanarak yemek yemem. ”

Buhârî, Et`ime 13. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Et`ime 16; Tirmizî, Et`ime 28; İbni Mâce, Et`ime 6

748. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i dizlerini dikerek oturmuş hurma yerken gördüm.

Müslim, Eşribe 148

ÜÇ PARMAKLA YEMEK YEMEK

(ÜÇ PARMAKLA YEMEK YEMENİN, PARMAKLARI YALAYIP YEMEK KABINI SIYIRMANIN, DÜŞEN LOKMAYI ALIP YEMENİN, YEMEK KABINI SIYIRDIKTAN SONRA SİLMENİN SÜNNETE UYGUN OLDUĞU, YEMEK KABINI SIYIRMADAN ÖNCE SİLMENİN İSE SÜNNETE UYMADIĞI)

749. İbni Abbas radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Biriniz yemek yediği zaman parmağını yalamadıkça (veya emmedikçe) silmesin. ”

Buhârî, Et`ime 52; Müslim, Eşribe 129. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Et`ime 51; İbni Mâce, Et`ime 9

750. Kâ`b İbni Mâlik radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in üç parmağıyla yemek yediğini, yemekten sonra da parmaklarını yaladığını gördüm.

Müslim, Eşribe 131, 132. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Et`ime 49; Tirmizî, Et`ime 11

751. Câbir İbni Abdullah radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem parmakları yalayıp tabağı silmeyi emrederek şöyle bu-yurdu:

“Yemeğinizin neresinde bereket bulunduğunu bilemezsiniz. ”

Müslim, Eşribe 133

752. Câbir İbni Abdullah radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Herhangi birinizin lokması yere düştüğü zaman, onu alıp bulaşan şeyi temizledikten sonra yesin. Lokmasını şeytana bırakmasın. Parmaklarını yalamadıkça da elini beze silmesin. Zira yemeğinin neresinde bereket bulunduğunu bilemez. ”

Müslim, Eşribe 136. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Et`ime 49; Tirmizî, Et`ime 11

753. Yine Câbir radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Şüphesiz şeytan sizden birinizin her yaptığı işte hazır olur. Hatta yemek yerken bile yanında bulunur. Birinizin lokması yere düştüğünde onu alsın, üzerine yapışan şeyleri temizledikten sonra yesin; onu şeytana bırakmasın. Yemeğini bitirince parmaklarını yalasın; çünkü o yemeğinin neresinde bereket bulunduğunu bilemez. ”

Müslim, Eşribe 133–135. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Et`ime 49; Tirmizî, 10, 11; İbni Mâce, Et`ime 9

754. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yemek yediği zaman üç parmağını da yalar ve şöyle buyururdu:

“Herhangi birinizin lokması yere düştüğü zaman onu alsın; üzerine yapışan şeyleri temizledikten sonra da yesin; onu şeytana bırakmasın. ”

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem bize tabağın sıyırılmasını emrederek:

“Çünkü yemeğin neresinde bereket olduğunu bilemezsiniz” derdi.

Müslim, Eşribe 136. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Et`ime 49; Tirmizî, Et`ime 11

755. Saîd İbni Hâris, Câbir İbni Abdullah’a:

– Ateşte pişen bir şey yedikten sonra abdest almak gerekir mi? diye sordu. O da:

– Hayır, gerekmez. Biz Peygamber aleyhisselâm zamanında ateşte pişen bir yemeği pek az görürdük. Onu yediğimiz zaman da, elimizi silecek bez olmadığından avuçlarımıza, bileklerimize ve ayaklarımıza silerdik. Yemekten sonra da abdest almadan namaz kılardık, diye cevap verdi.

Buhârî, Et`ime 53. Ayrıca bk. İbni Mâce, Et`ime 15

KALABALIKLA YEMEK YEMEK

756. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İki kişilik yemek üç kişiye, üç kişilik yemek de dört kişiye yeter. ”

Buhârî, Et`ime 11; Müslim, Eşribe 179–181. Ayrıca bk. Tirmizî, Et`ime 21; İbni Mâce, Et`ime 2

757. Câbir İbni Abdullah radıyallahu anh şöyle dedi:

Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i:

“Bir kişinin yiyeceği iki kişiye, iki kişinin yiyeceği dört kişiye, dört kişinin yiyeceği de sekiz kişiye yeter” buyururken işittim.

Müslim, Eşribe 179–181. Ayrıca bk. Tirmizî, Et`ime 21; İbni Mâce, Et`ime 2

İÇECEKLERLE İLGİLİ EDEPLER

(KABIN İÇİNE ÜFLEMEDEN ÜÇ DEFA NEFES ALARAK İÇMENİN VE İLK İÇENDEN İTİBAREN KABI SAĞ TARAFTA OTURANLARA SIRAYLA VERMENİN UYGUN OLDUĞU)

758. Enes radıyallahu anh'ın söylediğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem suyu ve diğer meşrûbâtı üç nefeste içerdi.

Buhârî, Eşribe 26; Müslim, Eşribe 123. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Eşribe 19; Tirmizî, Eşribe, 13; İbni Mâce, Eşribe 18

759. İbni Abbas radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Deve gibi bir nefeste içmeyin. İki, üç nefeste için. Bir şey içeceğiniz zaman besmele çekin; içtikten sonra da elhamdü lillah deyin. "

Tirmizî, Eşribe 13

760. Ebû Katâde radıyallahu anh'ın söylediğine göre, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem kabın içine solumayı yasakladı.

Buhârî, Vudû' 19; Müslim, Tahâret 65, Eşribe 121. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Eşribe 20; Tirmizî, Eşribe 15, 16; Nesâî, Tahâret 42

761. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e, içine su katılmış süt getirildi. O sırada Peygamber aleyhisselâm'ın sağında bir bedevî, solunda da Ebû Bekir radıyallahu anh oturuyordu. Sütten içtikten sonra onu bedevîye verdi ve:

"Herkes sağındakine versin!" buyurdu.

Buhârî, Eşribe 14, 18; Müslim, Eşribe 124. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Eşribe 19; Tirmizî, Eşribe 19; İbni Mâce, Eşribe 22

762. Sehl İbni Sa`d radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e içecek bir şey getirdiler. O da içti. Bu sırada sağ tarafında bir çocuk, sol tarafında yaşlılar oturuyordu.

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem çocuğa dönerek:

– "Bunu yaşlılara verebilir miyim?" diye sordu.

Çocuk:

– Hayır, vallahi olmaz, Yâ Resûlallah! Senden kazanacağım hayrı kimseye bağışlayamam, dedi.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de kabı çocuğun eline verdi.

Buhârî, Şirb ve'l–müsâkât 1, 10, Mezâlim 12, Hibe 22, 23; Eşribe, 19; Müslim, Eşribe 127

SU TULUMUNUN AĞZINDAN SU İÇİLMEMESİ

(SU TULUMU GİBİ KAPLARIN AĞZINDAN SU İÇMENİN DOĞRU OLMADIĞI, BUNUN HARAM DEĞİL MEKRUH OLDUĞU)

763. Ebû Saîd radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ağzı kırık su tulumlarından su içmeyi yasakladı.

Buhârî, Eşribe 23; Müslim, Eşribe 110, 111. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Eşribe 15; Tirmizî, Eşribe 17; İbni Mâce, Eşribe 19

764. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem su tulumu yahut kırbanın ağzından su içmeyi yasakladı.

Buhârî, Eşribe 24; Müslim, Müsâkât 136 (Buhârî'deki rivayetin benzeri). Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Eşribe 14; Nesâî, Dahâyâ 44; İbni Mâce, Eşribe 20

765. Hassân İbni Sâbit'in kız kardeşi Ümmü Sâbit Kebşe Binti Sâbit radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem evime geldi. Duvara asılı duran kırbanın ağzından ayakta su içti. Ben de hemen kalkıp kırbanın ağzını kestim.

Tirmizî, Eşribe 18

İÇİLECEK ŞEYLERE ÜFLEMEMEK GEREKTİĞİ

766. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem içilecek şeylere üflemeyi yasaklamıştı.

Bunun üzerine bir adam:

– Kaba çerçöp düştüğünü görürsem ne yapayım? deyince:

– "Kaba düşen şeyi dök!" buyurdu.

Bu defa adam:

– Bir nefeste içince suya kanmıyorum, dedi.

Resûl–i Ekrem de:

– "O takdirde su kabını ağzından çek!" buyurdu.

Tirmizî, Eşribe 15.

767. İbni Abbas radıyallahu anhümâ'nın rivayetine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem kabın içine solumayı veya kaba üflemeyi yasakladı.

Tirmizî, Eşribe 15. Ayrıca bk. 760 numaralı hadisin kaynakları

AYAKTA SU İÇİLEBİLECEĞİ, OTURARAK İÇMENİN İSE DAHA UYGUN OLDUĞU

768. İbni Abbas radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e zemzem verdim. Onu ayakta içti.

Buhârî, Hac 76, Eşribe 76; Müslim, Eşribe 117–119. Ayrıca bk. Nesâî, Menâsik 166; İbni Mâce, Eşribe 21

769. Nezzâl İbni Sebre radıyallahu anh şöyle dedi:

Ali radıyallahu anh Bâbü'r–rahbe'ye geldi ve ayakta su içti. Sonra da:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in benim içtiğimi gördüğünüz gibi su içtiğini gördüm, dedi.

Buhârî, Eşribe 16.

770. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Biz Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in zamanında, yürürken bir şey yer, ayakta iken de su içerdik.

Tirmizî, Eşribe 12. Ayrıca bk. İbni Mâce, Et`ime 25

771. Amr İbni Şuayb'ın babasından onun da dedesinden rivayet ettiğine göre, dedesi (Abdullah İbni Amr İbni Âs) şöyle dedi:

Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ayaktayken de otururken de su içtiğini gördüm.

Tirmizî, Eşribe 12. Ayrıca bk. Nesâî, Sehv 100

772. Enes radıyallahu anh'ın rivayetine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem bir kimsenin ayakta su içmesini yasaklamıştır.

Râvi Katâde şöyle dedi:

– Biz Enes'e, ya ayakta yemek nasıldır? diye sorduk. Enes:

– Ayakta yemek daha beter (veya kötüdür), dedi.

Müslim, Eşribe 113. Ayrıca bk. Tirmizî Eşribe 11

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem "Ayakta su içmeyi yasaklamıştır" ifadesi, Müslim'in bir başka rivayetinde "Ayakta su içmekten men etmiştir" (zecere) şeklinde geçmektedir.

Müslim, Eşribe 112, 114

773. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Hiçbiriniz ayakta su içmesin. Unutarak içen de kussun!"

Müslim, Eşribe 116

HALKA SU DAĞITANIN EN SONRA İÇECEĞİ

774. Ebû Katâde'den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Halka su dağıtan kimse, suyu en sonra içer. "

Tirmizî, Eşribe 20. Ayrıca bk. Müslim, Mesâcid 311; Ebû Dâvûd, Eşribe 19; İbni Mâce, Eşribe 26

TEMİZ KAPLARDAN SU İÇMEK

(ALTIN VE GÜMÜŞ OLMAYAN BÜTÜN TEMİZ KAPLARDAN VE BARDAK VEYA ELİNİ KULLANMADAN NEHİRDEN AĞZIYLA SU İÇMENİN CÂİZ; ALTIN VE GÜMÜŞ KAPLARDAN YEMEK YEMENİN, ONLARI TEMİZLİK VE BAŞKA İŞLERDE KULLANMANIN HARAM OLDUĞU)

775. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

– Namaz vakti girince evi yakın olanlar evlerine gittiler. Bazıları da oldukları yerde kaldılar. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e taştan yapılma bir kap getirdiler. İçine Resûl–i Ekrem'in eli sığmayacak kadar dar olan bu kaptan orada bulunanların hepsi abdest aldı.

Bazıları Enes'e:

– Orada kaç kişi vardınız, diye sorunca, Enes:

– Seksen kişiden fazlaydık, dedi.

Buhârî, Vudû' 32, 45, Menâkıb 25; Müslim, Fezâil 5

Buhârî ve Müslim'in diğer bir rivayeti de şöyledir:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem bir su kabı istedi. İçinde birazcık su bulunan, fakat derin olmayan geniş bir kap getirdiler. Resûl–i Ekrem elini suya soktu.

Enes şöyle dedi:

Resûl–i Ekrem'in parmaklarının arasından kaynayan suya bakmaya başladım. O sudan, yetmiş, seksen kadar adam abdest aldı.

Buhârî, Vudû' 46; Müslim, Fezâil 4. Ayrıca bk. Nesâî, Tahâret 61; Tirmizî, Menâkıb 6

776. Abdullah İbni Zeyd radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem bize geldi. Kendisine bakır bir kap içinde su getirdik, abdest aldı.

Buhârî, Vudû’ 45. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tahâret 47; İbni Mâce, Tahâret 61

777. Câbir İbni Abdullah radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir sahâbîsi ile beraber ensârdan birinin yanına gitti ve şöyle buyurdu:

“Bu gece kırbada soğumuş suyun varsa getir; yoksa eğilip dereden içeriz. ”

Buhârî, Eşribe 14, 20. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Eşribe 18; İbni Mâce, Eşribe 25

778. Huzeyfe radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem bize hâlis ipek ve atlas kumaştan elbise giymeyi, altın ve gümüş kaplarla su içmeyi yasakladı ve şöyle buyurdu:

“Bunlar dünyada kâfirlerin, âhirette de sizin olacaktır. ”

Buhârî, Eşribe 28, Libâs 27; Müslim, Libâs 3, 4. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Eşribe 17; Tirmizî, Eşribe 10; İbni Mâce, Eşribe 17

779. Ümmü Seleme radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Gümüş kaplarla su içen kimse, karnına cehennem ateşi doldurmuş olur. ”

Buhârî, Eşribe 28; Müslim, Libâs 1. Ayrıca bk. İbni Mâce, Eşribe 17

Müslim’in bir rivayetine göre:

“Gümüş ve altın kaplardan yiyip içen kimse” buyurdu (Libâs 1).

Yine Müslim’in bir rivayetine göre:

“Altın veya gümüş kapla su içen kimse, karnına cehennem ateşi doldurmuş olur” buyurdu (Eşribe 2).

GİYİM KUŞAM BÖLÜMÜ

BEYAZ RENK ELBİSE GİYMENİN MÜSTEHABLIĞI, KIRMIZI, YEŞİL, SARI VE SİYAH RENK İLE, İPEK DIŞINDA PAMUK, KETEN, KIL, YÜN VE BAŞKA BİR MADDEDEN YAPILAN ELBİSELERİN GİYİLMESİNDE BİR SAKINCA OLMADIĞI

780. İbni Abbâs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Beyaz renk elbiseler giyiniz; çünkü elbiselerinizin hayırlısı beyaz olanlardır. Ölülerinizi de beyaz kefene sarınız. "

Ebû Dâvûd, Tıb 14, Libâs 1; Tirmizî, Cenâiz 18, Edeb 46. Ayrıca bk. Nesâî, Ce nâiz 38, Zînet 97; İbni Mâce, Cenâiz 12, Libâs 5

781. Semüre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Beyaz renk elbise giyiniz. Çünkü beyaz daha temiz ve daha hoş görünümlüdür. Ölülerinizi de beyaz kefene sarınız. "

Nesâî, Cenâiz 38, Zînet 97; Hâkim, Müstedrek IV, 185. Ayrıca bk. Tirmizî, Edeb 46; İbni Mâce, Libâs 5

782. Berâ İbni Âzib radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem orta boylu idi. Ben onu kırmızı bir elbise içinde gördüm; hayatımda Resûl–i Ekrem'den daha güzel hiçbir şey görmedim.

Buhârî, Menâkıb 23, Libâs 35; Müslim, Fezâil 91. Ayrıca bk. Nesâî, Zînet 59

783. Ebû Cuhayfe Vehb İbni Abdullah radıyallahu anh şöyle dedi:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'i Mekke'de Ebtah denilen yerde deriden yapılmış kırmızı çadırında gördüm. Bilâl, elinde Resûl–i Ekrem'in abdest aldığı su kabı ile çadırdan çıktı. Sahâbîlerden bazısı o su ile vücudunu ıslatıyor, bazısı da avuçla alıyorlardı. O esnada Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem üzerinde kırmızı bir elbise ile dışarı çıktı. Bembeyaz baldırları hâlâ gözümün önündedir. Sonra abdest aldı; Bilâl ezan okudu; ben de şuraya ve şuraya, yani sağa ve sola dönerken, Bilâl'in ağzını takip etmeye başladım: Hayye 'ale's–salâh, hayye 'ale'l–felâh diyordu. Sonra Resûl–i Ekrem'in önüne sütre olarak ucu sivri demirli bir asâ dikildi. Peygamberimiz öne geçip namaz kıldırdı. Sütrenin önünden köpek ve eşek geçiyordu da onların geçmesine engel olunmuyordu.

Buhârî, Salât 17; Müslim, Salât 249. Ayrıca bk. Buhârî, Vüdû 40, Libâs 42; Ebû Dâvûd, Salât 34

784. Ebû Rimse Rifâa et–Temîmî radıyallahu anh şöyle demiştir:

Ben, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i üzerinde iki yeşil elbise ile gördüm.

Ebû Dâvûd, Libâs 19; Tirmizî, Edeb 48

785. Câbir radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Mekke'nin feth edildiği gün başında siyah bir sarıkla Mekke'ye girdi.

Müslim, Hac 451. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs 21; Tirmizî, Libâs 11; Nesâî, Menâsik 107, Zînet 109; İbni Mâce, Libâs 14

786. Ebû Saîd Amr İbni Hureys radıyallahu anh şöyle der:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in başında siyah bir sarık, sarığın iki ucunu omuzları arasına sarkıtmış hâli hâlâ gözümün önündedir.

Müslim’in bir başka rivayeti şöyledir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem başında siyah bir sarık olduğu halde halka hutbe okudu.

Müslim, Hac 452–453. Ayrıca bk. 785 no’lu hadisin kaynakları.

787. Âişe radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, pamuktan mâmül üç parça beyaz Sehûliyye bezi ile kefenlendi. Bu üç parça arasında gömlek ve sarık yoktu.

Buhârî, Cenâiz 19, 24; Müslim, Cenâiz 45. Ayrıca bk. Nesâî, Cenâiz 39

788. Yine Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir sabah, üzerinde deve semerlerinin resimleri bulunan siyah kıldan dokunmuş desenli bir elbise olduğu halde evden dışarı çıktı.

Müslim, Libâs 36. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs 5; Tirmizî, Edeb 49

789. Mugîre İbni Şu’‘be radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir gece Nebî sallallahu aleyhi ve sellem ile yolculukta idim. Bana:

“– Yanında su var mı?” dedi. Ben:

– Evet, diye cevap verdim. Bunun üzerine devesinden inip yürüdü ve gecenin karanlığında gözden kayboldu. Sonra geldi. Ben tulumdan eline su döktüm; yüzünü yıkadı. Üzerinde yünden yapılmış bir cübbe vardı. Kollarını yeninden çıkaramadı da cübbenin altından çıkarmak suretiyle yıkadı ve başını meshetti. Ben mestlerini çıkarmak için elimi uzattım:

“– Onları bırak çünkü ben mestlerimi abdestli iken giydim” buyurdu ve üzerlerine meshetti.

Bir başka rivayette: “Üzerinde yenleri dar bir Şam cübbesi vardı” denilir (Nesâî, Tahâret 66) .

Başka bir rivayette ise: Bu olay Tebük Gazvesi’nde idi, denilmiştir (Nesâî, Tahâret 63).

Buhârî, Salât 7, Libâs 11, Rikak l4; Müslim, Tahâret 77. Ayrıca bk. Nesâî, Tahâret 66

GÖMLEK GİYMEK

790. Ümmü Seleme radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in en sevdiği elbise gömlek idi.

Ebû Dâvûd, Libâs 3; Tirmizî, Libâs 27

GİYSİLERİN UZUNLUK VE KISALIĞI

(GÖMLEĞİN YENİNİN, ELBİSENİN VE SARIĞIN UCUNUN UZUNLUĞU, BUNLARDAN HERHANGİ BİRİNİN KİBİR VE BÜYÜKLÜK TASLAMAK İÇİN UZATILMASININ HARAMLIĞI, BÖYLE BİR GAYE OLMADAN UZATILMASININ MEKRUHLUĞU)

791. Esmâ Binti Yezîd el–Ensâriye radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in gömleğinin kolu bileğine kadardı.

Ebû Dâvûd, Libâs 3; Tirmizî, Libâs 27

792. İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Taâlâ kibirlenip büyüklük taslayarak elbisesinin eteğini yerde sürüyen kimsenin kıyamet gününde yüzüne bakmaz. ” Bunun üzerine Ebû Bekir:

– Yâ Resûlallah! Dikkat etmediğimde benim de elbisemin eteği yerde sürünüyor, dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Şüphesiz sen bunu büyüklük taslamak için yapmıyorsun” buyurdular.

Buhârî, Libâs 2, Fezâilü’s–sahâbe 5; Müslim, Libâs 43–44. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs 25

793. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah, büyüklük taslayarak elbisesinin eteklerini yerde sürüyen kimsenin kıyamet gününde yüzüne bakmaz. ”

Buhârî, Libâs 1, 5; Müslim, Libâs 43 (Ayrıca bk. 617 numaralı hadisin kaynakları)

794. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Elbisenin topuklardan aşağı olan kısmı ateştedir. ”

Buhârî, Libâs 4. Ayrıca bk. Ebû Dâvud, Libâs 27

795. Ebû Zer radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Üç sınıf insan vardır ki, Allah Teâlâ kıyamet gününde onlarla konuşmaz, onların yüzüne bakmaz ve kendilerini temize de çıkarmaz. Onlar için can yakıcı bir azâb vardır. ”

Hadisin râvisi diyor ki:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bu sözünü üç defa tekrarladı. Bunun üzerine Ebû Zer :

– Ziyana uğradılar ve zarar ettiler; onlar kimlerdir yâ Resûlallah? dedi. Resûl–i Ekrem şöyle buyurdu:

“Elbisesinin eteğini yerde sürüyen, yaptığı iyiliği başa kakan ve ticaret malını yalan yere yeminle satmaya çalışan kimsedir. ”

Müslim’in bir başka rivayetinde: “Kaftanını sürüyen” denilmiştir. (Aynı numaralı hadisin, aynı yerde bir başka tarikidir)

Müslim, Îmân l71. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs 25; Nesâî, Büyû 5

796. İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivâyet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Uzatılabilecek elbiseler, izar, gömlek ve sarıktır. Kim bunlardan birini büyüklük taslayıp çalım satmak için uzatırsa, Allah Teâlâ kıyamet gününde o kimseye bakmaz. ”

Ebû Dâvûd, Libâs 27; Nesâî, Zînet 104. Ayrıca bk. İbni Mâce, Libâs 9

797. Ebû Cürey Câbir İbni Süleym radıyallahu anh şöyle dedi:

Fikirlerine insanların başvurduğu bir zat gördüm; onun her söylediğini kabul edip yerine geti-riyorlardı.

– Bu zat kimdir? diye sordum.

– Allah’ın Resûlü sallallahu aleyhi ve sellemdir, dediler. Ben iki defa:

– Aleyke’s–selâm yâ Resûlallah=Sana selâm olsun ey Allah’ın Resûlü, dedim. Resûl–i Ekrem:

“– Aleyke’s–selâm deme; aleyke’s–selâm, ölülere verilen selâmdır. es–Selâmü aleyke=selâm sana olsun, de” buyurdu. Ben:

– Sen Allah’ın Resûlü müsün? diye sordum. Resûl–i Ekrem:

“– Ben, sana bir sıkıntı ve darlık geldiği zaman dua ettiğinde senden o sıkıntı ve darlığı gideren, sana bir kıtlık yılı isâbet ettiğinde dua edince senin için mahsul bitiren, çölde veya sahrada deven kaybolduğu zaman dua edince deveni sana geri getiren O Allah’ın Resûlüyüm” buyurdu. Bunun üzerine ben:

– Bana tavsiyede bulunsanız, dedim. Hz. Peygamber:

“– Hiç kimseye sövme” buyurdu. Ben de ondan sonra ne hür ne köle hiçbir kimseye, ne deve ne koyun hiçbir hayvana sövmedim. Sonra tavsiyesine şöyle devam etti: “Hiçbir iyiliği küçük görme; kardeşinle güler yüzlü bir vaziyette konuş; çünkü bu da bir iyiliktir. Elbisenin eteklerini dizinin aşağı tarafına kadar kaldır. Eğer bundan hoşlanmazsan topuklarına kadar indir. Fakat elbiseni yerde sürünecek kadar uzatma, çünkü bu kibirden ve kendini beğenmekten ileri gelir; Allah kibirlenip kendini beğenenleri sevmez. Eğer bir kimse sana söver veya sende bulunduğunu bildiği bir şey sebebiyle seni ayıplarsa, sen o kişi hakkında bildiğin şeyler sebebiyle onu ayıplama. Onun bu davranışının vebâli kendine aittir. ”

Ebû Dâvud, Libâs 24; Tirmizî, İsti’zân 27 (Tirmizî’nin rivayeti muhtasardır)

798. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir adam, elbisesinin eteklerini yerde sürüyerek namaz kılıyordu. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona:

– “Git abdest al!” buyurdu. O da gidip abdest alıp geldi. Hz. Peygamber ona tekrar:

– “Git abdest al!” diye emretti. Bunun üzerine orada bulunanlardan bir kişi:

– Yâ Resûlallah! Niçin ona abdest almasını emrettiniz de sonra sustunuz? diye sordu. Resûl–i Ekrem de:

– “O, elbisesini yerde sürüyerek namaz kılıyordu. Şüphesiz ki Allah, elbisesinin eteğini yerde sürüyen kimsenin namazını kabul etmez” buyurdular.

Ebû Dâvûd, Libâs 25. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 83; Ahmed İbni Hanbel, Müsned, V, 379

799. Kays İbni Bişr et–Tağlibî şöyle demiştir:

Bana, Ebü’d–Derdâ’nın arkadaşı olan babam haber verdi ve şöyle dedi:

Dımaşk’da, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’in ashâbından İbnü’l–Hanzaliyye denilen bir zat vardı. Bu adam yalnız başına yaşayan ve insanlarla çok az görüşen bir kimse idi. Hep namaz kılar, namazdan ayrılıp çoluk çocuğunun yanına giderken de tekbir ve tesbih ile meşgul olurdu. Biz Ebü’d–Derdâ’nın yanında otururken bu zat yanımıza uğradı. Ebü’d–Derdâ ona:

– Bize fayda sağlayacak, sana zararı dokunmayacak bir söz söyle dedi. İbnü’l– Hanzaliyye de şunları söyledi:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir seriyye göndermiş, bir süre sonra seriyyeye katılanlar seferden dönmüşlerdi. Onların içinden bir asker gelip Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in oturduğu yere oturdu; yanındaki adama şöyle dedi:

– Düşmanla karşılaştığımız zaman bizi bir görmeliydin; filân kimse düşmana saldırdı, mızrağını sapladı ve:

– Al benden sana! Ben Gıfarlı delikanlıyım, dedi. Sen onun bu sözünü nasıl buluyorsun? diye sordu. Öbür adam:

– Benim kanaatim, o adamın bütün sevabının boşa gittiğidir, diye cevap verdi. Bu sözü işiten bir başkası:

– Bunda bir sakınca görmüyorum, dedi. Bunun üzerine ikisi münakaşa ettiler. Neticede olup biteni Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem duydu ve:

“Sübhânellah! Bu kişinin sevap kazanmasında ve övülmesinde bir sakınca yoktur!” buyurdu. Ben Ebü’d–Derdâ’nın buna sevindiğini ve başını kaldırıp adama:

– Sen bunu Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den bizzat kendin işittin mi? diye sorduğunu gördüm. Adam:

– Evet, bizzat işittim, dedi. Ebü’d–Derdâ adama aynı soruyu tekrar edip duruyordu. Hatta ben kendi kendime: Dizlerinin üzerine çökecek, diyordum. Babam sözlerine şöyle devam etti:

– İbnü’l–Hanzaliyye, başka bir gün yine yanımıza uğramıştı. Ebü’d–Derdâ bu defa ona:

– Bize fayda sağlayacak, sana zararı dokunmayacak bir söz söyle, dedi. O da şunu söyledi:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize şöyle buyurdu:

“Cihad için hazır tuttuğu atı yedirip içirip ona güzelce bakan kimse, sadaka vermek için elini açıp hiç kapatmayan kişi gibidir. ”

Bu zat, başka bir gün bize yine uğramıştı. Ebü’d–Derdâ yine ona:

– Bize fayda sağlayacak, sana zararı dokunmayacak bir söz söyle dedi. Bunun üzerine İbnü’l–Hanzaliyye şunları söyledi:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Hüreym el–Üseydî ne iyi adamdır! Keşke zülüfleri ile elbisesinin eteklerini uzatmasaydı. ” Resûl–i Ekrem’in bu sözü Hüreym’e ulaşınca, hemen eline bir ustura alıp zülüflerini kulak memesi hizasından kesti; elbisesinin eteğini de baldırlarını örtecek şekilde kısalttı. İbnü’l–Hanzaliyye bir gün yine bize uğramıştı. Ebü’d–Derdâ kendisine:

– Bize fayda sağlayacak, sana da zararı olmayacak bir söz lutfetseniz, dedi. O da şu cevabı verdi:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’ i şöyle buyururken işittim:

“Sizler kardeşlerinizin yanına varacaksınız; binek hayvanlarınızı düzene koyun, elbise-lerinize çeki düzen veriniz ki, insanlar arasında yüzdeki güzellik timsali ben gibi olunuz. Çünkü Allah çirkin görünüşü ve kötü sözü sevmez. ”

Ebû Dâvûd, Libâs 25. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, IV, 179–180

800. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir müslümanın güzelce giyinmesi, elbisesinin eteklerinin, baldırlarını örtecek şekilde olmasıyladır. Elbisesini topuklarına kadar uzatmasında bir günah yoktur. Topuklardan aşağıda olan kısım ise ateştedir. Allah, büyüklük taslayarak elbisesinin eteğini yerde sürüyen kimsenin yüzüne bakmaz. ”

Ebû Dâvud, Libâs 26. Ayrıca bk. İbn Mâce, Libâs 8; Muvatta, Libâs 12

801. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Elbisemin etekleri topuklarımdan aşağı sarkmış vaziyette Resûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem’in huzuruna uğramıştım. Resûl–i Ekrem:

“Abdullah, elbisenin eteklerini yukarıya kaldır!” buyurdular. Ben de hemen kaldırdım. Sonra:

“Biraz daha kaldır!” buyurdu, ben biraz daha kaldırdım. Ondan sonra elbisemin Resûl–i Ek-rem’in tasvip ettiği şekilde olmasına daima dikkat etmişimdir. Topluluktan biri:

– Nereye kadar kaldırmıştın? diye sordu. İbni Ömer:

– Baldırlarımın yarısına kadar kaldırmıştım, diye cevap verdi.

Müslim, Libâs 47

802. İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse, kendini beğendiği için elbisesini yerde sürürse, Allah kıyamet gününde o kimsenin yüzüne bakmaz. ” Bunun üzerine Ümmü Seleme:

– Kadınlar eteklerini nasıl yapacaklar? diye sordu. Resûl–i Ekrem:

– “Onlar bir karış aşağı uzatırlar” buyurdu. Ümmü Seleme:

– O durumda ayakları açılır, dedi. Peygamber Efendimiz:

– “Öyleyse bir arşın uzatırlar, daha fazla uzatamazlar” buyurdular.

Ebû Dâvûd, Libâs 36; Tirmizî, Libâs 9. Ayrıca bk. Nesâî, Zînet 105; İbni Mâce, Libâs 15

TEVAZU SEBEBİYLE LÜKS ELBİSE GİYMEMEK

803. Muâz İbni Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse, gücü yettiği halde mütevazî davranarak lüks elbise giymeyi terkederse, Allah kıyamet gününde o insanı yaratıklarının en başında huzuruna çağırır ve onu îman ehlinin giyeceği elbiselerden dilediğini giymede serbest bırakır. ”

Tirmizî, Sıfatu’l–kıyâmet 39. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, III, 338, 339

ORTA HALLİ ELBİSE GİYMEK

(BİR İHTİYAÇ OLMAKSIZIN VE ŞER’Î BİR MAKSAT BULUNMAKSIZIN ALAY EDİLECEK DERECEDE BASİT ELBİSE GİYİLMEMESİ)

804. Amr İbni Şuayb babasından, o da dedesi radıyallahu anh’den rivayet ettiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Şüphesiz ki Allah, verdiği nimetinin eserini kulunun üzerinde görmekten hoşlanır. ”

Tirmizî, Edeb 54. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs 14

İPEK GİYMENİN ERKEKLERE HARAM OLDUĞU

(İPEĞE OTURMA VE DAYANMALARININ ERKEKLERE HARAM, KADINLARA HELÂL OLDUĞU)

805. Ömer İbni Hattâb radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İpek elbise giymeyiniz. Çünkü ipeği dünyada giyen âhirette giyemez. "

Buhârî, Libâs 25; Müslim, Libâs 11. Ayr. bk. Tirmizî, Edeb 1; İbni Mâce, Libâs 16

806. Ömer İbni Hattâb radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i :

"İpek elbiseyi sadece ondan nasibi olmayanlar giyer" buyururken işittim.

Buhârî'nin bir rivayetinde: "Âhirette ondan nasibi olmayan" şeklindedir.

Buhârî, Edeb 66; Müslim, Libâs 7, 10. Ayrıca bk. İbni Mâce, Libâs 16

807. Enes radıyallahu anh'den rivâyet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Dünyada ipek giyen kimse âhirette onu giyemez. "

(Bkz. 805 no'lu hadisin gösterilen kaynakları)

808. Ali radıyallahu anh şöyle demiştir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i gördüm; sağ eline ipeği sol eline altını almıştı; sonra da:

"Şüphesiz bu ikisi ümmetimin erkeklerine haram kılınmıştır" buyurdular.

Ebû Dâvûd, Libâs 11. Ayrıca bk. Nesâî, Zînet 40; İbni Mâce, Libâs 19

809. Ebû Mûsâ el–Eş'arî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İpek giymek ve altın kullanmak ümmetimin erkeklerine haram, kadınlarına ise helâl kılındı. ”

Tirmizî, Libâs 1. Ayrıca bk. İbni Mâce, Libâs 19

810. Huzeyfe radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem altın ve gümüş kaplardan içmemizi ve onların içinde yemek yememizi, ipek ve atlas giymemizi ve üzerinde oturmamızı bize yasakladı.

Buhârî, Libâs 27. Pek çok rivayetten bir kısmı için ayrıca bk. Buhârî, Et’ime 29, 32, Eşribe 27, 28; Müslim, Libâs 4, 5; Ebû Dâvûd, Eşribe 17; Tirmizî, Eşribe 10

UYUZ HASTALIĞI OLANIN İPEKLİ GİYMESİ CÂİZDİR

811. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Zübeyr ve Abdurrahman İbni Avf radıyallahu anhümâ’ya, yakalandıkları uyuz hastalığı sebebiyle ipek elbise giyme ruhsatı verdi.

Buhârî, Libâs 29; Müslim, Libâs 24–25. Ayrıca bk. Buhârî, Cihâd 91; Ebû Dâvud, Libâs 9; Nesâî, Zînet 92

KAPLAN DERİSİ KULLANIMI

(KAPLAN DERİSİNDEN YATAK YAPMANIN VE ONU EĞERLERİN ÜZERİNE KOYMANIN YASAK OLDUĞU)

812. Muâviye radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İpek yüz geçirilmiş ve kaplan derisiyle kaplanmış eğer üzerine binmeyiniz. ”

Ebû Dâvud, Libâs 39. Ayrıca bk. İbni Mâce, Libâs 47

813. Ebü’l–Melîh, babası (Üsâme İbni Umeyr) radıyallahu anh’den rivayet ettiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yırtıcı hayvanların derilerini kullanmayı yasakladı.

Ebû Dâvûd, Libâs 40; Tirmizî, Libâs 31, 32; Nesâî, Fer‘ 7

YENİ ELBİSE AYAKKABI VE BENZERİ BİR ŞEY GİYİNCE NASIL DUA EDİLECEĞİ

814. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yeni bir elbise giydiği zaman, sarık, gömlek, ridâ gibi giydiği şeyin adını anarak şöyle dua ederdi:

"Allahümme leke'l–hamdü ente kesevtenîhi, es'elüke hayrahü ve hayra mâ sunia lehü, ve eûzü bike min şerrihi ve şerri mâ sunia lehü:

“Allahım! Hamd sana mahsustur. Onu bana sen giydirdin. Senden onu hayırlı kılmanı ve yapılışına uygun kullanmanın hayrını nasip etmeni dilerim. Şerrinden ve yaratılış gayesi dışında kullanılmasının şerrinden de sana sığınırım. ”

Ebû Dâvûd, Libâs 1; Tirmizî, Libâs 28

UYKU ÂDÂBI BÖLÜMÜ

UYUMANIN, YASLANIP YATMANIN, OTURMANIN, BİR TOPLULUKTA BULUNMANIN VE RÜYÂNIN ÂDÂBI

815. Berâ İbni Âzib radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yatağına uzandığında sağ tarafı üzerine yatar ve şöyle dua ederdi:

"Allahümme eslemtü nefsî ileyke, ve veccehtü vechî ileyke, ve fevvadtü emrî ileyke, ve elce'tü zahrî ileyke, rağbeten ve rehbeten ileyke, lâ melcee ve lâ mencê minke illâ ileyke. Âmentü bi kitâbikellezî enzelte ve nebiyyikellezî erselte:

“Allahım! Kendimi sana teslim ettim. Yüzümü sana çevirdim. İşimi sana ısmarladım. Rızanı isteyerek, azabından korkarak sırtımı sana dayadım, sana sığındım. Sana karşı yine senden başka sığınak yoktur. İndirdiğin kitaba ve gönderdiğin peygambere inandım. ”

Buhârî, Daavât 5. Ayrıca bk. Buhârî, Vudû‘ 75; Müslim, Zikir 56–58; Ebû Dâvud, Edeb 98

816. Berâ İbni Âzib radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana:

“Yatağına gideceğin zaman namaz abdesti gibi abdest al, sonra sağ yanın üzerine yat ve şu duayı oku ve bu duanın sözlerini yatmadan önce son sözün yap” buyurdu.

Buhârî, Vudû 75; Müslim, Zikİr 56

817. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem gece on bir rek’at namaz kılardı. Sabah tan yeri ağarınca da kısaca iki rek’at namaz kılar, sonra müezzin gelip sabah ezanını okuyuncaya kadar sağ yanı üzerine yaslanıp uzanırlardı.

Buhârî, Daavât 5; Müslim, Müsâfirîn 121–122

818. Huzeyfe radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem geceleyin uyumak istediği zaman elini yanağının altına koyar sonra da:

"Allahümme bismike emûtü ve ahyâ: “Allahım! Senin isminle ölür, senin isminle dirilirim” derdi. Uykudan uyandığı zaman: “Elhamdülillâhillezî ahyânâ min ba‘di mâ emâtenâ ve ileyhin–nüşûr. ” “Bizi öldürdükten sonra dirilten Allah’a hamdolsun. Diriltmek sadece O’na mahsustur” buyururdu.

Buhârî, Daavât 7, 8, 16. Ayrıca bk. Müslim, Zikr 59; Ebû Dâvûd, Edeb 98; Tirmizî, Edeb 28; İbni Mâce, Duâ 16

819. Yaîş İbni Tıhfe el–Gıfârî radıyallahu anhümâ, babam bana şöyle dedi, diyerek nakletmiştir:

Bir ara ben mescitte yüzükoyun yatmıştım. Baktım ki bir adam beni ayağıyla kımıldatıyor ve:

“Bu, Allah’ın kızgınlığına sebep olan bir yatış tarzıdır” diyor. Bir de ne göreyim, o Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem değil mi!

Ebû Dâvûd, Edeb 95. Ayrıca bk. Tirmizî, Edeb 21

820. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse bir mecliste oturur da orada Allah Teâlâ’nın ismini anmazsa, Allah’a karşı eksik bir iş yapmış, bir günah işlemiş olur. Bir kimse yatağa yatar da orada Allah Teâlâ’yı zikretmezse, yine eksik bir iş yapmış, bir günah işlemiş olur. ”

Ebû Dâvûd, Edeb 25. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, II, 422

YATMA VE OTURMA ÂDÂBI

(SIRT ÜSTÜ YATMAK, AVRET MAHALLİNİN AÇILMA KORKUSU OLMAYINCA AYAK AYAK ÜSTÜNE ATMAK, BAĞDAŞ KURARAK VE BİR ŞEYE BÜRÜNEREK OTURMAK CÂİZDİR)

821. Abdullah İbni Yezîd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, o, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i mescidde bir ayağını diğer ayağı üzerine atmış, sırt üstü yatarken görmüştür.

Buhârî, Salât 85 İsti'zân 44; Müslim, Libâs 75. Ayrıca bk. Tirmizî, Edeb 19; Nesâî, Mesâcid 28

822. Câbir İbni Semure radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, sabah namazını kıldıktan sonra güneş iyice doğuncaya kadar, yerinde bağdaş kurarak otururlardı.

Ebû Dâvûd, Edeb 26. Benzer rivâyetler için bk. Müslim, Mesâcid 286; Tirmizî, Salât 412

823. İbni Ömer radıyallahu anhümâ:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i Kâbe'nin avlusunda elleriyle dizlerini tutarak şöyle otururken gördüm, dedi ve uyluklarını karnına dayayıp kolları ile dizlerini tutarak ve kaba etleri üzerine oturarak Resûlullah'ın oturuş tarzını tarif etti.

Buhârî, İsti'zân 34

824. Kayle Binti Mahreme radıyallahu anhâ şöyle der:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i dizlerini karnına dayamış, ellerini koltuklarının altına koyup, kaba etleri üzerine oturmuş vaziyette gördüm. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i böyle huşû ve huzû içinde mütevazi bir vaziyette oturur görünce, korkudan irkildim.

Ebû Dâvud, Edeb 22

825. Şerîd İbni Süveyd radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir gün sol elimi arkaya atmış ve elimin ayasına dayanmış otururken, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana uğradı ve:

“Allah’ın gazabına uğramış olanlar gibi mi oturuyorsun?” buyurdu.

Ebû Dâvûd, Edeb 24

MECLİS ÂDÂBI

(MECLİS VE MECLİSTE OTURMA ÂDÂBI)

826. İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz bir kimseyi oturduğu yerden kaldırıp sonra onun yerine kendisi oturmasın. Fakat açılarak halkayı genişletiniz. ”

İbni Ömer, bir kimse kendisi için oturduğu yerden kalktığında onun yerine oturmazdı.

Buhârî, Cum’a 20, İsti’zân 31; Müslim, Selâm 28–29. Ayrıca bk. Tirmizî, Edeb 9

827. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz oturduğu yerden kalkar, sonra tekrar dönüp gelirse oraya oturmaya herkesten fazla hak sahibidir. ”

Müslim, Selâm 31

828. Câbir İbni Semüre radıyallahu anhümâ şöyle demiştir:

Biz Nebiyy–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem’in huzuruna vardığımız zaman, her birimiz nerede yer bulursa oraya otururdu.

Ebû Dâvûd, Edeb 14; Tirmizî, İsti‘zân 29

829. Ebû Abdullah Selmân el–Fârisî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse cuma günü gusül abdesti alır, elinden geldiği kadar temizlenir, ya kendi özel kokusundan veya evinde bulunan güzel kokudan sürünür ve

evinden çıkar, iki kişinin arasına girmez, sonra üzerine farz olan namazı kılar, imam hutbe okurken susup onu dinlerse, o cuma ile öteki cuma arasındaki günahları bağışlanır. ”

Buhârî, Cum’a 6, 19. Ayrıca bk. Dârimî, Salât 191; Muvatta, Cum’a 18

830. Amr İbni Şuayb, babası vasıtasıyla dedesi Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anh’den rivayet ettiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Kendileri müsaade etmedikçe, iki kişinin arasına oturmak bir kimseye helâl olmaz” buyurdu.

Ebû Dâvûd, Edeb 21; Tirmizî, Edeb 11

Ebû Dâvûd’un bir rivayetinde şöyledir:

“İzinleri olmadıkça iki kişinin arasına oturulmaz. ”

Ebû Dâvud, Edeb 21

831. Huzeyfe İbni Yemân radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem halka teşkil eden bir topluluğun ortasına oturan kimseye lânet etmiştir.

Ebû Dâvud, Edeb 14

Tirmizî’nin Ebû Miclez’den rivayetine göre, bir adam gelip halkanın ortasına oturmuştu. Bunun üzerine Huzeyfe:

Halkanın ortasına oturan kimse, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’in lisanıyla veya Allah tarafından Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’in lisanıyla lânetlenmiştir, dedi.

Tirmizî, Edeb 12

832. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i:

“Meclislerin en hayırlısı en geniş olanıdır” buyururken işittim.

Ebû Dâvûd, Edeb 12. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, III, 18, 69

833. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim bir mecliste oturur ve orada bir sürü faydasız ve mânasız sözlerle vakit öldürür de, o meclisten kalkmadan önce, Sübhâneke Allahümme ve bihamdike eşhedü en lâ ilâhe illâ ente estağfiruke ve etûbu ileyke: Allahım! Seni her türlü noksan sıfatlardan tenzih ve hamdinle tesbih ederim. Senden başka bir ilâh olmadığını kesinlikle belirtirim. Senden bağışlanmamı diler ve sana tövbe ederim, derse, o mecliste yapmış olduğu hataları bağışlanır. ”

Tirmizî, Daavât 39

834. Ebû Berze radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem meclisten kalkmak istediğinde, son söz olarak şöyle dua ederlerdi:

“Sübhâneke Allahümme ve bihamdike eşhedü en lâ ilâhe illâ ente estağfiruke ve etûbu ileyke”: “ Allahım! Seni her türlü noksan sıfatlardan tenzih ve hamdinle tesbih ederim. Senden başka bir ilâh olmadığını kesinlikle belirtirim. Senden bağışlanmamı diler ve sana tövbe ederim. ” Bunun üzerine bir adam:

– Ey Allah’ın Resûlü! Şüphesiz ki sen, daha önce söylemediğin bir söz söylüyorsun! dedi. Resûl–i Ekrem:

“Bu söylediğim sözler, mecliste işlenen hata ve kusurlara keffârettir” buyurdu.

Ebû Dâvûd, Edeb 27

835. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şu duaları yapmadan önce bir meclisten kalktığı pek az olurdu:

“Allahım! Bize, günahla aramıza engel olacak kadar korkundan hisse ver. Bizi, cennetine ulaştıracak kadar tâatini nasib eyle. Dünya musîbetlerini hafifletecek güçlü iman ver. Allahım! Bizi yaşattığın müddetçe kulaklarımız, gözlerimiz ve kuvvetimizden faydalandır; ölümümüze kadar da onları devamlı kıl. Bize zulmedenlerden öcümüzü sen al. Bize düşmanlık edenlere karşı bize yardım et. Bizi dinimizde musîbete uğratma. Dünyayı en büyük düşüncemiz ve gayemiz, ilmimizin sonu kılma. Bize acımayanları üzerimize musallat etme. ”

Tirmizî, Daavât 80

836. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Herhangi bir topluluk oturdukları meclisten Allah’ı zikretmeden kalkarlarsa, merkep leşi yanından kalkmış gibi olurlar. O meclis de onlar için bir pişmanlık olur. ”

Ebû Dâvûd, Edeb 25

837. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir cemaat oturduğu mecliste Allah’ı anmaz ve peygamberlerine salât ve selâm getir-mezlerse, bu meclis onlar için bir nedâmet olur. Allah dilerse onlara azâb eder, dilerse mağfiret eder. ”

Tirmizî, Daavât 8

838. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse bir mecliste oturur da orada Allah Teâlâ’nın ismini anmazsa, Allah’a karşı eksik bir iş yapmış, bir günah işlemiş olur. Bir kimse yatağa yatar da orada Allah Teâlâ’yı zikretmezse, yine eksik bir iş yapmış, bir günah işlemiş olur. ”

Ebû Dâvûd, Edeb 25, 98

RÜYA VE RÜYA İLE İLGİLİ ESASLAR

839. Ebû Hüreyre radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken işittim, dedi:

– "Ümmete, nübüvvetten sonra sadece mübeşşirât kalmıştır". Ashâb:

– Mübeşşirât nedir? diye sorunca, Resûl–i Ekrem:

– " Sâlih rüyadır" buyurdu.

Buhârî, Ta'bîr 5. Ayrıca bk. Müslim, Salât 207–208; Ebû Dâvûd, Salât 143; Tirmizî, Rü'yâ 2; Nesâî, Tatbîk 9; İbni Mâce, Rü'yâ 1

840. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Zaman yaklaşınca mü'minin rüyası yalan çıkmaz. Mü'minin rüyası nübüvvetin kırk altı cü-zünden biridir. "

Buhârî, Ta'bîr 26; Müslim, Rü'yâ 6. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 8; Tirmizî, Rü'yâ 1; İbni Mâce, Rü'yâ 9

Müslim'in bir rivayeti de şöyledir:

"Sizin en doğru rüya görenleriniz, en doğru söyleyenlerinizdir. "

Müslim, Rü'yâ 6

841. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Beni rüyada gören kimse, uyanıkken de öylece görecektir –veya sanki beni uyanıkken görmüş gibidir–. Çünkü şeytan bana benzeyen bir şekle giremez. "

Buhârî, İlm 38; Ta’bîr 10; Müslim, Rü’yâ 11. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 88; Tirmizî, Rü’yâ 4, 7; İbni Mâce, Rü’yâ 2

842. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken işitmiştir:

“Sizden biriniz hoşuna giden bir rüya görünce, o Allah Teâlâ’dandır. Bu sebeple Allah’a hamdetsin ve o rüyasını anlatsın. ”

Başka bir rivayet şöyledir:

“O rüyayı sadece sevdiğine söylesin. Hoşlanmadığı bir rüya görürse o şeytandandır. Onun şerrinden Allah’a sığınsın ve onu hiç kimseye söylemesin. O zaman o rüya kendisine zarar vermez. ”

Buhârî, Ta’bîr 3, 46; Müslim, Rü’yâ 3. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 52; İbni Mâce, Rü’yâ 3

843. Ebû Katâde radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sâlih rüya –bir rivayete göre güzel rüya– Allah’tandır. Fena rüya da şeytandandır. Kim hoşuna gitmeyen bir rüya görürse, sol tarafına üç defa üflesin ve şeytandan Allah’a sığınsın. O takdirde o rüya kendisine zarar vermez. ”

Buhârî, Ta’bîr 4; Müslim, Rü’yâ 1

844. Câbir radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz hoşlanmadığı bir rüya görünce, sol tarafına üç defa tükürsün; şeytanın şerrinden de üç defa Allah’a sığınsın; yattığı tarafından da öbür yanına dönsün”.

Müslim, Rü’yâ 5. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 88; İbni Mâce, Ta’bîr 4

845. Ebü’l–Eska‘ Vâsile İbnü’l–Eska‘ radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“En büyük iftiralar, bir kimsenin babasından başkasına neseb iddiasında bulunması, görmediği rüyayı gördüğünü iddia etmesi ve Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in söylemediği bir sözü ona nisbet etmesidir. ”

Buhârî, Menâkıb 5. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, II, 118

SELÂM BÖLÜMÜ

SELÂMIN VE SELÂMLAŞMAYI YAYGINLAŞTIRMANIN FAZÎLETİ

846. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Bir adam, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e:

– İslâm'ın hangi özelliği daha hayırlıdır, diye sordu? Resûl–i Ekrem:

"Yemek yedirmen, tanıdığın ve tanımadığın herkese selâm vermendir" buyurdu.

Buhârî, Îmân 20; İsti'zân 9, 19; Müslim, Îmân 63. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 131; Nesâî, Îmân 12

847. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Teâlâ Âdem sallallahu aleyhi ve sellem'i yaratınca ona:

– Git şu oturmakta olan meleklere selâm ver ve senin selâmına nasıl karşılık vereceklerini de güzelce dinle; çünkü senin ve senin çocuklarının selâmı o olacaktır, buyurdu. Âdem aleyhi's–selâm meleklere:

– es–Selâmü aleyküm, dedi. Melekler:

– es–Selâmü aleyke ve rahmetullâh, karşılığını verdiler. Onun selâmına "ve rahmetu'l–lâh"ı ilâve ettiler. "

Buhârî, Enbiyâ 1; İsti'zân 1; Müslim, Cennet 28

848. Ebû Umâre Berâ İbni Âzib radıyallahu anhümâ şöyle demiştir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize şu yedi şeyi emretti: Hasta ziyaretini, cenâzeye iştirak etmeyi, aksırana hayır dilemeyi, zayıfa yardım etmeyi, mazluma yardımcı olmayı, selâmı yaygın hale getirmeyi ve yemin edenin yemininin yerine gelmesini temin etmeyi.

Buhârî, Mezâlim 5; Müslim, Libâs 3. Ayrıca. bk. Tirmizî, Edeb 45; Nesâî, Cenâiz 53

849. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Siz, iman etmedikçe cennete giremezsiniz; birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olamazsınız. Yaptığınız zaman birbirinizi seveceğiniz bir şey söyleyeyim mi? Aranızda selâmı yayınız. "

Müslim, Îmân 93. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 131; Tirmizî, İsti'zân 1; İbni Mâce, Mukaddime 6, Edeb 11

850. Ebû Yûsuf Abdullah İbni Selâm radıyallahu anh şöyle dedi:

Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i:

"Ey insanlar! Selâmı yayınız, yemek yediriniz, akrabalarınızla alâkanızı ve onlara yar-dımınızı devam ettiriniz. İnsanlar uyurken siz namaz kılınız. Bu sayede selâmetle cennete girersiniz" buyururken işittim.

Tirmizî, Kıyâmet 42. Ayrıca bk. İbni Mâce, İkâmet 174, Et'ime 1

851. Tufeyl İbni Übey İbni Kâ'b, söylediğine göre Abdullah İbni Ömer'e gelir ve onunla birlikte çarşıya çıkarlardı. Tufeyl sözüne şöyle devam etti:

Biz çarşıya çıktığımızda, Abdullah, eski eşya satan, değerli mal satan, yoksul veya herhangi bir kimseye uğrasa mutlaka selâm verirdi. Bir gün yine Abdullah İbni Ömer'in yanına gelmiştim. Çarşıya gitmek için kendisine arkadaş olmamı istedi. Ona:

– Çarşıda ne yapacaksın? Alış verişe vâkıf değilsin, malların fiyatlarını sormuyorsun, bir şey satın almak istemiyorsun, çarşıdaki sohbet yerlerinde

de oturmuyorsun? Şurada otur da, birlikte konuşalım, dedim. Bunun üzerine Abdullah:

– Ey Ebû Batn! –Tufeyl, iri göbekli bir kişi olduğu için böyle hitap etmiştir– Biz, sadece selâm vermek üzere çarşıya çıkıyoruz; karşılaştığımız kimselere de selâm veriyoruz, cevabını verdi.

Mâlik, Muvatta', Selâm 6

852. İmrân İbni Husayn radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e bir adam geldi ve:

– es–Selâmü aleyküm, dedi. Hz. Peygamber onun selâmına aynı şekilde karşılık verdikten sonra adam oturdu. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem:

– "On sevap kazandı" buyurdu. Sonra bir başka adam geldi, o da:

– es–Selâmü aleyküm ve rahmetullah, dedi. Peygamberimiz ona da verdiği selâmın aynıyla mukâbelede bulundu. O kişi de yerine oturdu. Hz. Peygamber:

– "Yirmi sevap kazandı" buyurdu. Daha sonra bir başka adam geldi ve:

– es–Selâmü aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtüh, dedi. Hz. Peygamber o kişiye de selâmının aynıyla karşılık verdi. O kişi de yerine oturdu. Efendimiz:

– "Otuz sevap kazandı" buyurdular.

Ebû Dâvûd, Edeb 132; Tirmizî, İsti'zân 2

853. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana:

– "Şu zât Cibrîl aleyhi's–selâm'dır; sana selâm ediyor" buyurdu. Ben de:

– Ve aleyhi's–selâm ve rahmetullâhi ve berekâtüh, dedim.

Buhârî, Bed’ü’l–halk 6; İsti’zân 16; Müslim, Fezâilü’s–sahâbe 90–91

Bu hadis, Buhârî ve Müslim’in bir kısım rivayetlerinde buradaki şekilde “ve berekâtüh” ziya-desiyle, bazı rivayetlerde ise “ve berekâtüh” olmaksızın nakledilmiştir. Kaide olarak, güvenilir râvilerin ziyadesi makbuldür.

854. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem bir söz söylediği zaman, onunla ne kasdettiğinin iyice anlaşılması için sözünü üç defa tekrarlardı. Bir topluluğun yanına geldiğinde onlara üç defa selâm verirdi.

Buhârî, İlm 30; İsti’zân 13. Ayrıca bk. Tirmizî, İsti’zân 28

855. Mikdâd radıyallahu anh, uzun bir hadisinde şöyle dedi:

Biz, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in süt hissesini ayırıp kaldırırdık. Resûl–i Ekrem geceleyin gelir, uyuyanı uyandırmayacak, uyanık olanlara işittirecek şekilde selâm verirdi. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem bir gece geldi, yine her zamanki gibi selâm verdi.

Müslim, Eşribe 174. Ayrıca bk. Tirmizî, İsti’zân 26

856. Esmâ Binti Yezîd radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir gün mescide uğradı. Kadınlardan oluşan bir cemaat orada oturmaktaydı. Hz. Peygamber onlara eliyle işaret ederek selâm verdi.

Tirmizî, İsti’zân 9. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, VI, 458

857. Ebû Ümâme radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İnsanların Allah katında en makbulü ve O’na en yakın olanı, önce selâm verendir. ”

Ebû Dâvûd, Edeb 133. Benzer bir rivayet için bk. Tirmizî, İsti’zân 6

858. Ebû Cürey el–Hüceymî radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e geldim ve:

– Aleyke’s–selâm yâ Resûlallah! dedim. Peygamber Efendimiz:

– “Aleyke’s–selâm deme; çünkü aleyke’s–selâm ölülere verilen selâmdır” buyurdu.

Ebû Dâvûd, Libâs 24; Tirmizî, İsti’zân 27

SELÂMIN ÂDÂBI

859. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Binitli olan yürüyene, yürüyen oturana, sayıca az olan çok olana selâm verir. ”

Buhârî, İsti’zân 5, 6; Müslim, Selâm 1; Âdâb 46. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 134; Tirmizî, İsti’zân 14

Buhârî’nin bir rivayetinde: “Küçük büyüğe selâm verir” ilâvesi vardır.

Buhârî, İsti’zân 7

860. Ebû Ümâme Suday İbni Aclân el–Bâhilî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İnsanların Allah katında en makbul olanları, selâma ilk başlayanlardır. ”

Ebû Dâvûd, Edeb 133

Tirmizî’nin Ebû Ümâme radıyallahu anh’den rivayetine göre bir adam:

– Yâ Resûlallah! İki kişi birbirleriyle karşılaşınca onlardan hangisi daha önce selâm verir? diye sordu. Peygamber Efendimiz de:

– “Allah Teâlâ’ya daha yakın olan” buyurdu.

Tirmizî, İsti’zân 6

SELÂMI TEKRARLAMAK

(BİR YERE TEKRAR GİRİP ÇIKAN VEYA ARALARINA AĞAÇ GİBİ BİR ENGEL GİRMESİ SEBEBİYLE BİRBİRİYLE TEKRAR KARŞILAŞAN KİMSELERİN HER DEFASINDA SELÂM VERMELERİNİN MÜSTEHAP OLUŞU)

861. Ebû Hüreyre radıyallahu anh, namazını, namazın gerektirdiği edeplere riâyet etmeyerek kılan kimse hakkındaki hadisinde belirttiğine göre, o kişi mescide gelip namaz kıldı, sonra Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in yanına geldi ve ona selâm verdi; Resûl–i Ekrem onun selâmına mukâbelede bulundu ve:

“Dön ve namaz kıl, çünkü sen namaz kılmadın” buyurdu. Adam dönüp yeniden namaz kıldı, sonra Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in huzuruna gelip tekrar selâm verdi. Neticede bu durum üç defa tekrarlandı.

Buhârî, Ezân 95, 122; Eymân 15; İsti’zân 18; Müslim, Salât 45. Ayrıca bk. Tirmizî, Salât 110; İsti’zân 4; Nesâî, İstiftâh 7; Tatbîk 15; Sehv 67; İbni Mâce, İkâmet 72

862. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz din kardeşine rastladığında ona selâm versin. Eğer ikisinin arasına ağaç, duvar ve taş girer de tekrar karşılaşırlarsa, tekrar selâm versin. ”

Ebû Dâvûd, Edeb 135

EVİNE GİREN KİMSENİN SELÂM VERMESİ

863. Enes radıyallahu anh şöyle demiştir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana:

“Yavrucuğum! Kendi ailenin yanına girdiğinde onlara selâm ver ki, sana ve ev halkına bereket olsun” buyurdu.

Tirmizî, İsti’zân 10

ÇOCUKLARA SELÂM VERİLMESİ

864. Enes radıyallahu anh, çocuklara rastladığı zaman onlara selâm verir ve:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem böyle yapardı, derdi.

Buhârî, İsti’zân 15; Müslim, Selâm 15. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 136; Tirmizî, İsti’zân 8; İbni Mâce, Edeb 14

ERKEĞİN KADINA SELÂM VERMESİ

(ERKEĞİN KENDİ HANIMINA, MAHREMLERİNDEN BİR KADINA, HAKLARINDA FİTNE KORKUSU BULUNMAYAN YABANCI BİR KADINA VEYA KADINLARA SELÂM VERMESİ VE BU ŞARTLARLA KADINLARIN DA SELÂM VERMESİ)

865. Sehl İbni Sa’d radıyallahu anh şöyle demiştir:

Aramızda bir kadın –bir başka rivayette yaşlı bir kadın– vardı. Pazı köklerini alır, onları güvecin içine koyup pişirir, biraz da arpa öğütürdü. Biz cuma namazını kılıp döndüğümüz zaman ona selâm verirdik. O da hazırladığı yemeği bize ikram ederdi.

Buhârî, İsti’zân 16, Cum’a 40; Hars 21; Et’ime 17

866. Ümmü Hânî Fâhite Binti Ebû Tâlib radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Mekke’nin fethi günü Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’e gelmiştim. Resûl–i Ekrem yıkanıyor, Fâtıma da elinde bir örtüyle ona perde tutuyordu. Ben selâmımı verdim.

Müslim, Hayz 70–71, Salâtü’l–müsâfirîn 81–82. Ayrıca bk. Buhârî, Gusül 21; Salât 4; Tirmizî, İsti’zân 34

867. Esmâ Binti Yezîd radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Kadınlarla birlikte otururken, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem yanımıza uğradı ve bize selâm verdi.

Ebû Dâvûd, Edeb 137; Tirmizî, İst’zân 9. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 14.

ÎMAN ETMEYENLERE SELÂM VERİP ALMAK

(İNANMAYANLARA İLK OLARAK BİZİM SELÂM VERMEMİZİN HARAM OLDUĞU, ONLARIN SELÂMLARINA NASIL KARŞILIK VERİLECEĞİ, MÜSLÜMANLARLA MÜSLÜMAN OLMAYANLARIN BİR ARADA OTURDUĞU MECLİSE SELÂM VERMENİN MÜSTEHAP OLDUĞU)

868. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yahudi ve hıristiyanlara öncelikle siz selâm vermeyin. Yolda onlardan biriyle karşılaş-tığınız zaman, eziyet etmemek şartıyla, onları yolun kenarından yürümeye zorlayınız. ”

Müslim, Selâm 13. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 138; Tirmizî, İsti‘zân 12; İbni Mâce, Edeb 13

869. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kitap ehli olanlar size selâm verdiklerinde, onlara: Ve aleyküm, deyiniz. ”

Buhârî, İsti’zân 22, Mürteddîn 4; Müslim, Selâm 6–9

870. Üsâme radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem, müslümanlar, müşrikler –puta tapanlar– ve yahudilerden oluşan bir topluluğa rastladı ve onlara selâm verdi.

Buhârî, İsti’zân 20; Müslim, Cihâd 116

AYRILIRKEN SELÂM VERMEK

(BİR KİMSENİN MECLİSTEN KALKTIĞI BİR VEYA DAHA ÇOK ARKADAŞINDAN AYRILDIĞI ZAMAN SELÂM VERMESİNİN MÜSTEHAP OLDUĞU)

871. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz bir meclise vardığında selâm versin. Oturduğu meclisten kalkmak istediği zaman da selâm versin. Önce verdiği selâm, sonraki selâmından daha üstün değildir. ”

Ebû Dâvûd, Edeb 139; Tirmizî, İsti’zân 15

BİR EVE GİRERKEN İZİN İSTEMENİN GEREĞİ VE UYULMASI GEREKEN EDEPLER

872. Ebû Mûsa el–Eş’arî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İzin istemek üç defadır. İzin verilirse girersin, verilmezse geri dönersin. ”

Buhârî, İsti’zân 13; Müslim, Edeb 33–37. Ayrıca bk. Ebû Dâvud, Edeb 127, 130; Tirmizî, İsti’zân 3; İbni Mâce, Edeb 17

873. Sehl İbni Sa’d radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İzin istemek göz(ün evin ayıplarını görmemesi) için şart kılınmıştır. ”

Buhârî, İsti’zân 11; Müslim, Edeb 41. Ayrıca bk. Tirmizî, İsti’zân 17

874. Rib’î İbni Hirâş şöyle dedi:

Benî Âmir’den bir adamın bize haber verdiğine göre, bu zât, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem evde iken, “İçeri gireyim mi?” diye izin istemişti. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hiz-metçisine:

“Çık, bu adama izin istemeyi öğret. Önce es–Selâmü aleyküm desin, sonra gireyim mi diye sorsun?”, buyurdu. Adam Peygamberimizin söylediklerini duyarak:

es–Selâmü aleyküm, girebilir miyim? dedi. Bunun üzerine Nebî sallallahu aleyhi ve sellem ona izin verdi o da içeri girdi.

Ebû Dâvûd, Edeb 127. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, V, 369

875. Kilde İbni Hanbel radıyallahu anh şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in yanına gittim ve selâm vermeden huzuruna girdim. Bunun üzerine Nebî sallallahu aleyhi ve sellem:

“Geri dön ve es–selâmü aleyküm, gireyim mi de” buyurdu.

Ebû Dâvûd, Edeb 127; Tirmizî, İsti’zân 18

İZİN İSTERKEN İSMİNİ SÖYLEMEK

(İZİN İSTEYENE “KİM O?” DENİLDİĞİNDE, BİLİNEN ADI VEYA KÜNYESİ İLE BEN FİLANIM DEMESİNİN SÜNNET OLDUĞU, BEN VEYA BUNA BENZER BİR CEVAP VERMESİNİN İSE MEKRUH OLDUĞU)

876. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, meşhur mi’rac hadisinde, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sonra Cibrîl beni en yakın semâya çıkardı ve kapının açılmasını istedi. ”

– Kim o denilince:

– Ben Cibrîl’im, dedi.

– Yanındaki kim denildi.

– Muhammed, dedi. Sonra ikinci kat semâya çıkardı ve kapının açılmasını istedi.

– Kim o denildi.

– Ben Cibrîl’im, diye karşılık verdi.

– Yanındaki kim denildi.

– Muhammed, dedi. Üçüncü, dördüncü ve diğer semâlara yükseldikçe, her birinin kapısında:

– Kim o deniliyordu. O da:

– Ben Cibrîl’im cevabını veriyordu.

Buhârî, Bed’ü’l–halk 6; Enbiyâ 43; Menâkıbü’l–ensâr 42; Müslim, Îmân 259–264. Ayrıca bk. Nesâî, Salât 1

877. Ebû Zer radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir gece dışarı çıkmıştım. Bir de ne göreyim, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem tek başına yürüyor. Ben de ay ışığında yürümeye başladım. Resûlullah başını çevirdi ve beni gördü:

– “Kim o?” diye seslendi. Ben:

– Ebû Zer, dedim.

Buhârî, Rikak 13; Müslim, Zekât 33

878. Ümmü Hânî (Fâhite Binti Ebû Tâlib) radıyallahu anhâ şöyle dedi:

(Mekke'nin fethi günü) Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e gelmiştim. Resûl–i Ekrem yıkanıyor, Fâtıma da onu insanların gözünden perdeliyordu. (Ben selâmımı verdim.) Peygamberimiz:

– "Kim o?" dedi. Ben:

– Ümmü Hânî'yim, diye cevap verdim.

Müslim, Hayz 70–71; Müsâfirîn 81–82. Ayrıca bk. Buhârî, Gusül 21; Salât 4; Tirmizî, İsti'zân 34

879. Câbir radıyallahu anh şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e geldim ve kapısını çaldım. Resûl–i Ekrem:

– "Kim o?" dedi.

– Benim, diye cevap verdim. Hz. Peygamber:

– "Benim benim!" diye tekrar etti. Galiba bu cevaptan hoşlanmamıştı.

Buhârî, İsti'zân 17; Müslim, Âdâb 38–39. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 128

AKSIRANA YERHAMÜKELLAH DEMEK

(AKSIRAN ELHAMDÜLİLLAH DEDİĞİNDE YERHAMÜKELLAH DEMENİN MÜSTEHAP, ALLAH'A HAMDETMEDİĞİNDE YERHAMÜKELLAH DEMENİN MEKRUH OLDUĞU AKSIRANA CEVAP VERMENİN AKSIRMANIN VE ESNEMENİN EDEPLERİ)

880. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Şüphesiz Allah aksıranı sever, fakat esneyeni sevmez. Sizden biriniz aksırır ve Allah Teâlâ’ya hamdederse, onun hamdini işiten her müslümanın yerhamükellah demesi üzerine bir vecîbedir. Esnemeye gelince, o şeytandandır. Sizden birinizin esnemesi geldiği zaman, onu gücü yettiği kadar engellemeye çalışsın. Çünkü sizden biriniz esnediği zaman şeytan ona güler. ”

Buhârî, Edeb 125, 128; Bed’ü’l–halk 11. Ayrıca bk. Tirmizî, Edeb 7

881. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz aksırdığı zaman: Elhamdülillah desin. Kardeşi veya arkadaşı da ona: Yerhamükellah desin. Aksıran da: Yehdîkümullahu ve yuslihu bâleküm = Allah sizi hidayette kılsın ve kalbinizi ıslah etsin, desin. ”

Buhârî, Edeb 126. Ayrıca bk. Tirmizî, Edeb 3; İbni Mâce, Edeb 20

882. Ebû Mûsa radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i:

“Sizden biriniz aksırdığı zaman elhamdülillah derse, ona yerhamükellah deyiniz. Şayet Allah’a hamdetmezse siz de yerhamükellah demeyiniz” buyururken işittim.

Müslim, Zühd 54

883. Enes radıyallahu anh şöyle demiştir:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in yanında iki kişi aksırdı. Efendimiz onlardan birine yerhamükellah dedi, diğerine ise söylemedi. Kendisine yerhamükellah demediği kişi:

– Filân kişi aksırdı, ona yerhamükellah dedin; ben aksırdım, bana ise demedin, deyince Peygamberimiz:

– “O kişi elhamdülillah dedi, sen ise demedin” buyurdular.

Buhârî, Edeb 127; Müslim, Zühd 53. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 94; Tirmizî, Edeb 4

884. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem aksırdıkları zaman elini veya mendilini ağzına tutar, böylelikle sesini azaltmaya –veya ağzını yummaya– çalışırdı.

Ebû Dâvûd, Edeb 90; Tirmizî, Edeb 6

885. Ebû Mûsâ radıyallahu anh şöyle dedi:

Yahudiler, kendilerine yerhamükümullah diyeceğini ümit ederek, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında yapmacıktan aksırırlardı. Peygamber Efendimiz de onlara:

"Yehdîkümüllah ve yüslıhu bâleküm = Allah size hidayet versin ve hâlinizi ıslah etsin" buyururdu.

Ebû Dâvûd, Edeb 93; Tirmizî, Edeb 3

886. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz esnediği zaman eliyle ağzını tutsun. Çünkü şeytan onun ağzına girer. "

Müslim, Zühd 57–58. Ayrıca bk. Ebû Dâvud, Edeb 89

MUSAFAHA YAPMAK

(MÜSLÜMANLARIN BİRBİRLERİYLE KARŞILAŞINCA MUSÂFAHA YAPMALARI, GÜLERYÜZLÜ DAVRANMALARI, SÂLİH BİR KİMSENİN ELİNİ ÖPMENİN, ÇOCUĞUNU ŞEFKATLE ÖPMENİN, YOLCULUKTAN DÖNENLE

KUCAKLAŞMANIN MÜBAH, BİRİNİN ÖNÜNDE EĞİLMENİN MEKRUH OLDUĞU)

887. Ebü’l–Hattâb Katâde şöyle dedi:

Ben Enes’e:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in ashâbı arasında el sıkışma âdeti var mıydı diye sordum. O da:

– Evet, diye cevap verdi.

Buhârî, İsti’zân 27

888. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Yemen halkı gelince, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Size Yemen halkı geldi, el sıkışma âdetini ilk başlatan onlardır. ”

Ebû Dâvûd, Edeb 143

889. Berâ radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İki müslüman karşılaştıklarında el sıkışırlarsa, birbirlerinden ayrılmadan önce günahları bağışlanır. ”

Ebû Dâvûd, Edeb 143. Ayrıca bk. Tirmizî, İsti’zân 31; İbni Mâce, Edeb 15

890. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

– Bir adam:

– Yâ Resûlallah! Bizden bir kişi kardeşi veya arkadaşıyla karşılaştığında onun için eğilebilir mi, diye sordu. Peygamberimiz:

– “Hayır eğilemez” buyurdu. Adam:

– Ona sarılıp öpebilir mi, diye sordu. Efendimiz:

– “Hayır” buyurdular. Bu defa adam:

– Elini tutup musâfaha edebilir mi, dedi. Peygamberimiz:

– “Evet” buyurdu.

Tirmizî, İsti’zân 31. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 15; Ahmed İbni Hanbel, Müsned, III, 198

891. Safvân İbni Assâl radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir yahudi kendisi gibi yahudi olan arkadaşına:

– Gel şu peygambere gidelim, dedi. İkisi birlikte Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e geldiler ve müslümanlarla yahudiler arasında ortak olan dokuz kesin âyeti sordular. Peygamberimiz cevapladıktan sonra onun elini ve ayağını öperek:

– Şehâdet ederiz ki, sen gerçekten bir peygambersin, dediler.

Tirmizî, İsti’zân 33. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 16; Ahmed İbni Hanbel, Müsned, IV, 240

892. İbni Ömer radıyallahu anhümâ, başından geçen bir olayı anlatırken şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’e yaklaştık ve elini öptük.

Ebû Dâvûd, Cihâd 96; Edeb 148. Ayrıca bk. Tirmizî, Cihâd 36; İbni Mâce, Edeb 16

893. Âişe radıyallahu anhâ şöyle demiştir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem benim evimde iken Zeyd İbni Hârise Medîne’ye gelmişti. Sonra Resûl–i Ekrem’e gelip kapıyı çaldı. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem de elbisesini sürüyerek ayağa kalktı, onu kucakladı ve öptü.

Tirmizî, İsti’zân 32

894. Ebû Zer radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana:

“Kardeşini güleryüzle karşılamak şeklinde bile olsa, hiçbir iyiliği küçük görme” buyurdu.

Müslim, Birr 144. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs 24; Tirmizî, Et’ime 30

895. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem, Hz. Ali’nin oğlu Hasan radıyallahu anhümâ’yı öpmüştü. Bunun üzerine Akra‘ İbni Hâbis:

– Benim on tane oğlum var, fakat bunlardan hiçbirini öpmedim, dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Merhamet etmeyene merhamet olunmaz” buyurdu.

Buhârî, Edeb 18; Müslim, Fezâil 65. Ayrıca. bk. Ebû Dâvûd, Edeb 145; Tirmizî, Birr 12

HASTA ZİYARETİ BÖLÜMÜ

HASTAYI ZİYARET ETMEK, CENÂZEYİ UĞURLAMAK, CENÂZE NAMAZINI KILIP KABRE KONULURKEN ORADA BULUNMAK VE GÖMÜLDÜKTEN SONRA MEZARIN BAŞINDA BİR SÜRE BEKLEMEK

896. Berâ İbni Âzib radıyallahu anhumâ'dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize, hasta ziyaretini, cenâzenin arkasından gitmeyi, aksırana "yerhamükellah" demeyi, yemin edenin yeminini yerine getirmesini, haksızlığa uğrayana yardım etmeyi, davet edenin davetini kabul etmeyi ve selâmı yaygınlaştırmayı tavsiye etti.

Buhârî, Cenâiz 2, Mezâlim 5, Nikâh 71, Eşribe 28; Müslim, Libâs 3. Ayrıca bk. Tirmizî, Cenâiz 45; Nesâî, Cenâiz 53

897. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Müslümanın, müslüman üzerindeki hakkı beştir: Selâm almak, hasta ziyaret etmek, cenâzenin arkasından yürümek, davete icâbet etmek ve aksırana "yerhamükellah" demek. "

Buhârî, Cenââz 2; Müslim, Selâm 4. Ayrıca bk. İbni Mâce, Cenâiz 1

898. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

" Allah Teâlâ kıyâmet gününde şöyle buyurur:

–"Ey âdemoğlu! Hastalandım, beni ziyaret etmedin". Âdemoğlu:

– Sen âlemlerin Rabbi iken ben seni nasıl ziyaret edebilirdim? der. Allah Teâlâ:

– “Falan kulum hastalandı, ziyaretine gitmedin. Onu ziyaret etseydin, beni onun yanında bulurdun. Bunu bilmiyor musun? Ey Âdemoğlu! Beni doyurmanı istedim, doyurmadın” buyurur. Âdemoğlu:–

– Sen âlemlerin Rabbi iken ben seni nasıl doyurabilirdim? der. Allah Teâlâ:

– “Falan kulum senden yiyecek istedi, vermedin. Eğer ona yiyecek verseydin, verdiğini benim katımda mutlaka bulacağını bilmez misin? Ey Âdem oğlu! Senden su istedim, vermedin” buyurur. Âdemoğlu:

– Ey Rabbim! Sen âlemlerin Rabbi iken ben sana nasıl su verebilirdim? der. Allah Teâlâ:

– “Falan kulum senden su istedi, vermedin. Eğer ona istediğini verseydin, verdiğinin sevâbını katımda bulurdun. Bunu bilmez misin?” buyurur.

Müslim, Birr 43

899. Ebû Mûsâ radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Hastayı ziyaret edin, aç olanı doyurun, esiri kurtarın!”

Buhârî, Cihâd 171, Et’ime 1, Nikâh 71, Merdâ 4

900. Sevbân radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir müslüman, hasta bir müslüman kardeşini ziyarete gittiğinde, dönünceye kadar cennet hurfesi içindedir. ”

– Ey Allah’ın elçisi, cennet hurfesi nedir? dediler. Resûl–i Ekrem;

– “Cennet yemişidir, ” buyurdu.

Müslim, Birr 40–42. Ayrıca bk. Tirmizî, Cenâiz 2

901. Ali radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken işittim demiştir:

“Bir müslüman, hasta olan bir müslüman kardeşini sabahleyin ziyarete giderse, yetmiş bin melek akşama kadar ona rahmet okur. Eğer akşamleyin ziyaret ederse, yetmiş bin melek onun için sabaha kadar istiğfar eder. Ve o kişi için cennette toplanmış meyveler de vardır. ”

Tirmizî, Cenâiz 2. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 3; İbni Mâce, Cenâiz 2

902. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in hizmetinde bulunan yahudi bir çocuk vardı. Bir gün hastalandı. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem onu ziyarete gitti, başucuna oturdu ve ona:

– “Müslüman ol!” buyurdu. Çocuk, düşüncesini öğrenmek için, yanında bulunan babasının yüzüne baktı. Babası:

– Ebü’l–Kâsım’ın çağrısına uy, dedi. Çocuk da müslüman oldu.

Bunun üzerine Hz. Peygamber:

“Şu yavrucağı cehennemden kurtaran Allah’a hamdolsun” diyerek dışarı çıktı.

Buhârî, Cenâiz 80, Merdâ 11. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 2

HASTAYA DUA ETMEK

(HASTAYA NE DİYE DUA EDİLİR?)

903. Âişe radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre, bir kimsenin herhangi bir yeri ağrıdığında veya yara bere olduğunda Hz. Peygamber parmağıyla şöyle yapar – râvi Süfyân İbni Uyeyne, şehâdet parmağını yere değdirip kaldırarak Hz. Peygamber’in nasıl yaptığını gösterdi– ve:

– “Bismillah, bu birimizin tükrüğüyle karışmış bizim yurdumuzun toprağıdır, Rabbımız’ın izniyle hastalarımıza iyi gelir” buyururdu.

Buhârî, Tıb 38; Müslim, Selâm 54. Ayr. bk. Ebû Dâvûd, Tıb 19; İbni Mâce, Tıb 36

904. Yine Âişe radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem, aile fertlerinden biri hastalanınca, sağ eliyle hastayı sıvazlar ve şöyle dua buyururdu:

“Bütün insanların rabbı olan Allahım! Bunun ıstırabını giderip, şifa ver. Şifayı veren ancak sensin. Senin şifandan başka şifa yoktur. Buna, hiçbir hastalık izi bırakmayacak şekilde şifa ihsan et!”

Buhârî, Merdâ 20, 38, 40; Müslim, Selâm 46–49. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tıb 18, 19; Tirmizî, Daavât 111; İbni Mâce, Cenâiz 64, Tıb 36, 39

905. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, (talebesi) Sâbit’e – Allah ona rahmet etsin–

– Sana, Hz. Peygamber’in hastaya okuduğu duayı okuyayım mı? diye sordu. Sâbit de:

– Oku!. dedi. Bunun üzerine Enes şu duayı okudu:

“Ey insanların, ıstırabları gideren Rabbi, Allahım! Senden başka şifa verecek yoktur. Buna, hiçbir iz bırakmayacak şekilde şifa ver; şifa veren ancak sensin. ”

Buhârî, Tıb 38, 40. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tıb 19

906. Sa’d İbni Ebû Vakkâs radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

Hastalığımda Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem beni ziyarete geldi ve üç defa:

“Rabbim, Sa’d’ı iyileştir” diye dua buyurdu.

Müslim, Vasâyâ 8. Ayrıca bk. Buhârî, Merdâ 13, 30

907. Ebû Abdullah Osman İbni Ebül–Âs radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, (müslüman olduğundan beri) vücüdunda hissettiği bir ağrıdan dolayı Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e şikâyette bulundu. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de ona şunu tavsiye etti:

– “Vücudunun ağrıyan yerine elini koy ve üç kere “bismillah” de, yedi kere de ‘bendeki bu hastalığın şerrinden ve ileride yenileyip elem ve hüzün vermesinden Allah’ın izzet ve kudretine sığınırım’ de!”

Müslim, Selâm 67. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tıb 19; Tirmizî, Tıb 29, Daavât 125; İbni Mâce, Tıb 36

908. İbni Abbas radıyallahu anhumâ’dan rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“ Kim, henüz eceli gelmemiş bir hastayı ziyaret eder de onun başucunda yedi kere; “ büyük arşın sahibi yüce Allah’dan seni iyi etmesini dilerim” diye dua ederse, Allah o hastayı iyi eder. ”

Ebû Dâvûd, Cenâiz 8; Tirmizî, Tıb 32

909. İbni Abbâs radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem, hasta bir bedevîyi ziyaret etti. Her hastayı ziyaret ettiğinde yaptığı gibi ona da, “Geçmiş olsun, hastalığın günahlarına keffâret olur inşallah” buyurdu.

Buhârî, Tevhîd 31, Menâkıb 25, Merdâ 10, 14

910. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Cebrâil aleyhisselâm, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’e gelerek:

– Ey Muhammed, hasta mısın? diye sordu. Hz. Peygamber de:

– Evet, dedi. Cebrâil aleyhisselâm:

– Allah’ın ismiyle seni rahatsız eden her şeyden sana okurum. Her nefsin veya hasetçi her gözün şerrinden Allah sana şifâ versin. Allah’ın adıyla

sana okurum” diye dua etti.

Müslim, Selâm 40

911. Ebû Said el–Hudrî ve Ebû Hüreyre radıyallahu anh’dan rivayet edildiğine göre, bunlar Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğuna şahit oldular:

–”Kim, Allah’tan başka ilah yoktur ve Allah büyüktür”, derse; Allah onu doğrulayarak: – “Benden başka ilah yoktur, ben büyüğüm” buyurur. Kul:

– “Allah’tan başka ilah yoktur, O tektir, ortağı yoktur”, dediğinde, Allah Teâlâ, (o kulunu tasdik ederek) – “Benden başka ilah yoktur, ben tekim, eşim–ortağım yoktur” buyurur. Kul:

– “Allah’tan başka ilah yoktur. Mülk de O’nun, hamd de O’nundur”, dediğinde Allah Teâlâ:

– “Benden başka ilah yoktur, hamd de benimdir, mülk de benimdir” buyurur. Kul:

– “Allah’tan başka ilah yoktur, güç kudret yalnız Allah’ındır”, dediği zaman Allah Teâlâ;

– “Benden başka ilah yoktur, kuvvet ve kudret ancak benimdir, benimledir” buyurur.

Bu açıklamalardan sonra Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem sözüne devam ederek; “Bu duaları bir kimse hastalığında söyler de sonra ölürse, cehennem ateşi ona dokunmaz” buyurdu.

Tirmizî, Daavât 36

HASTANIN HALİNİ YAKINLARINDAN SORMAK

912. İbni Abbas radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre, Ali İbni Ebû Tâlib radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in vefat ettiği hastalığı zamanında yanından çıktı. Sahâbîler:

Ey Ebü'l–Hasan! Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem nasıl oldu, geceyi nasıl geçirdi ? dediler. O da:

– Allah'a hamdolsun, hastalığı atlattı! dedi.

Buhârî, Megâzî 83, İsti'zân 29.

ÖLECEĞİNİ ANLAYAN KİMSENİN YAPACAĞI DUA

913. Âişe radıyallahu anhâ şöyle demiştir:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in bana yaslanarak:

–"Allahım, beni bağışla, bana merhamet et ve beni refîk–i a'laya ilet!" diye dua ettiğini duydum.

Buhârî, Merdâ 19, Fezâilüs–sahâbe 5, Megâzî 83, 84, Rikâk 42, Daavât 28; Müslim, Selâm 46, Fezâilu's–sahâbe 85, 87. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 76; İbni Mâce, Cenâiz 64.

914. Yine Âişe radıyallahu anhâ şöyle demiştir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i, ölüm döşeğinde, yanıbaşındaki su kabına elini daldırıp yüzüne sürerken gördüm. O, böyle yapıyor sonra da "Allah'ım ölümün şiddet ve sıkıntılarına karşı bana yardım et" diye dua ediyordu.

Tirmizî, Cenâiz 7. Ayrıca bk. İbni Mâce, Cenâiz 64

HASTAYA VE ÖLÜM MAHKÛMLARINA İYİ BAKMAK

(HASTANIN YAKINLARINA VE BAKICILARINA, ONA İYİ BAKMALARINI VE ONDAN GÖRECEKLERİ TEPKİLERE SABRETMELERİNİ TAVSİYE ETMEK; YİNE HAD, KISAS VE BENZERİ CEZALAR SEBEBİYLE ÖLÜMÜ YAKLAŞMIŞ OLANLARA İYİ DAVRANILMASINI HATIRLATMANIN GÜZELLİĞİ)

915. İmrân İbni Husayn radıyallahu anh’dan rivayet edildiğine göre Cüheyne kabilesinden bir kadın, zina sonucu gebe kalmış olduğu halde Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’e geldi ve:

– Ey Allah’ın Resûlü! Had cezasını gerektiren bir suç işledim. Cezamı ver! dedi.

Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, kadının velisini çağırtıp getirtti ve ona:

–”Bu kadına iyi bak. Çocuğunu doğurunca bana getir!” buyurdu.

Adam, aldığı talimatın gereğini yaptı ve kadını doğumdan sonra getirdi.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, kadının üzerine elbisesinin iyice bağlanmasını söyledi, sıkı sıkı bağladılar. Sonra Hz. Peygamber’in emri üzerine taşlanarak öldürüldü. Sonra da Resûl–i Ekrem kadının cenâze namazını kıldı.

Müslim, Hudûd 24. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Hudûd 24; Tirmizî, Hudûd 9; Nesâî, Cenâiz 64

HASTANIN HÂLİNİ ANLATMASI

(HASTANIN, “HASTAYIM, AĞRIM ŞİDDETLİ, YANIYORUM, VAY BAŞIM” GİBİ SÖZLER SÖYLEMESİNİN CÂİZ OLDUĞU, ŞİKÂYET ETMEDİĞİ SÜRECE BÖYLE DERTLENMESİNDE KERAHET BULUNMADIĞI)

916. İbni Mes‘ûd radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

Bir keresinde Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in yanına girdim, kendisi sıtmaya yakalanmıştı, elimi vücuduna dokundurdum ve:

– Gerçekten şiddetli bir sıtma nöbetine tutulmuşsunuz, dedim.

–”Evet, sizden iki kişinin çekebileceği kadar ıstırap çekiyorum” buyurdu.

Buhârî, Merdâ 3, 13, 16; Müslim, Birr 45

917. Sa’d ibni Ebû Vakkâs radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

Yakalandığım şiddetli bir hastalık dolayısıyla Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ziyaretime geldi. Ona:

– “Gördüğün gibi çok rahatsızım. Ben zengin bir adamım. Bir tek kızımdan başka mirasçım da yok. . . ” dedim.

[Râvi, hadisin tamamını nakletmiştir.]

Buhârî, Cenâiz 36, Vasâyâ 2, Merdâ 16, Daavât 43, Ferâiz 6; Müslim, Vasâyâ 5. Ayr. bk. Ebû Dâvûd, Ferâiz 3; Tirmizî, Vasâyâ 1; Nesâî, Vasâyâ 3; İbni Mâce, Vasâyâ 5

918. Kâsım İbni Muhammed’den rivayet edildiğine göre şöyle dedi: Âişe radıyallahu anhâ, bir keresinde şiddetli baş ağrısına tutulduğundan dolayı, “vay başım, ölüyorum” dedi. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem:

–”Asıl ben, ‘vay başım’ demeliyim” buyurdu.

(Râvi hadisin tamamını nakletti)

Buhârî, Merdâ 16

ÖLMEK ÜZERE OLAN KİMSEYE KELİME–İ TEVHİD TELKİNİ

919. Mu’âz radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kimin son sözü, “Allah’tan başka ilah yoktur” (Lâ ilâhe illallah) cümlesi olursa, o kişi cennete girer. ”

Ebû Dâvûd, Cenâiz 20; Hâkim, el–Müstedrek, I, 351

920. Ebû Sa’îd el–Hudrî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ölmek üzere olanlarınıza Lâ ilâhe illallah demeyi telkin ediniz!”

Müslim, Cenâiz 1, 2. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 16; Tirmizî, Cenâiz 7; Nesâî, Cenâiz 4; İbni Mâce, Cenâiz 3

ÖLÜNÜN GÖZLERİNİ KAPADIKTAN SONRA SÖYLENECEK SÖZ

921. Ümmü Seleme radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, (vefat etmiş olan) Ebû Seleme’nin yanına girdi. Gözleri açık kalmıştı, onları kapattı. Sonra şöyle buyurdu:

“Ruh çıkınca gözler onu izler. ”

Tam bu sırada Ebû Seleme’nin aile fertlerinden bazıları bağıra–çağıra ağlamaya başladılar. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem;

“Kendinize hayırdan başka bir şeyle dua etmeyin. Çünkü melekler dualarınıza âmin derler” buyurdu. Sonra şöyle dua etti:

“Allah’ım! Ebû Seleme’yi bağışla. Derecesini hidâyete ermişler seviyesine yükselt! Geride bıraktıkları için de sen ona vekil ol! Ey âlemlerin Rabbı! Bizi de onu da bağışla!. Kabrini genişlet ve nurla doldur!”

Müslim, Cenâiz 7

ÖLÜNÜN BAŞINDA SÖYLENECEK SÖZ

(ÖLÜNÜN BAŞINDA SÖYLENECEK SÖZ VE CENAZE SAHİBİNİN SÖYLEYECEĞİ SÖZ)

922. Ümmü Seleme radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“– Hasta veya ölünün başında bulunduğunuz zaman güzel sözler söyleyiniz. Zira melekler sizin dualarınıza âmin derler”.

Ümmü Seleme dedi ki, Ebû Seleme vefat edince Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e geldim ve:

– Ey Allahın Resûlü! Ebû Seleme öldü, dedim. Bana şöyle buyurdu:

“Allahım, beni ve onu bağışla! Ve bana ondan daha iyi birini nasip et!” diye Allah’a yalvar. ” Hz. Peygamber’in dediği gibi yaptım. Neticede Allah Teâlâ bana Ebû Seleme’den daha hayırlı olan Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’i eş olarak verdi.

Müslim, Cenâiz 6. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 15; Tirmizî, Cenâiz 7; Nesâî, Cenâiz 3; İbni Mâce, Cenâiz 4

923. Yine Ümmü Seleme radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinledim:

“Herhangi bir kul sıkıntıya düşer de “Biz Allah’dan geldik, Allah’a döneceğiz. Allahım, başıma gelen musibetin ecrini ver ve bana bundan daha

hayırlısını lutfet” diye dua ederse, Allah Teâlâ onu uğradığı sıkıntıdan dolayı mükâfatlandırır ve ona kaybettiğinden daha hayırlısını verir. ”

Ümmü Seleme dedi ki, Ebû Seleme öldüğünde ben, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in öğrettiği gibi dua ettim. Allah da bana Ebû Seleme’den daha hayırlısını, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i verdi.

Müslim, Cenâiz 4

926. Üsâme İbni Zeyd radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

Resûlullah’ın kızlarından biri (Zeynep), Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem’e adam göndererek, çocuğunun (veya oğlunun) ölmek üzere olduğunu haber verdi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem haber getiren kimseye:

–”Ona dön ve şunu bildir ki, alan da veren de Allah’tır. Onun katında her şeyin belli bir eceli vardır. Sabretsin ve ecrini Allah’tan beklesin” buyurdu.

Râvi hadisin tamamını nakletti.

Buhârî, Cenâiz 33, Müslim, Cenâiz, 9, 11. Ayrıca bk. Buhârî, Eymân 9, Merdâ 9, Tevhîd 25; Ebû Dâvûd, Cenâiz 24, Edeb 58; Nesâî, Cenâiz 22; İbni Mâce, Cenâiz 53

927. İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, yanında Abdurrahman İbni Avf, Sa’d İbni Ebû Vakkâs ve Abdullah İbni Mes’ûd Allah onlardan razı olsun bulunduğu halde Sa’d İbni Ubâde’yi ziyaret etti. Durumunu görünce Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ağladı. Onun ağladığını gören sahâbîler de ağlamaya başladılar. Bunun üzerine Hz. Peygamber:

– “Bilmez misiniz, gerçekten Allah, gözyaşı ve kalbin elemi sebebiyle kişiye azap etmez. Fakat – dilini işâret ederek– bunun yüzünden azap eder veya bağışlar” buyurdu.

Buhârî, Cenâiz 44, Talak 24; Müslim, Cenâiz 12

928. Üsâme İbni Zeyd radıyallahu anhumâ’dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e, ölmek üzere olan kızının oğlunu verdikleri zaman, Peygamber’in gözleri doldu. Bunun üzerine Sa’d İbni Ubâde:

– Ey Allahın Resûlü! Bu ne haldir? dedi. Hz. Peygamber de:

– “Bu, Allah’ın, kullarının kalbine koyduğu acıma duygusu, rahmettir. Allah, acımasını bilen kullarına merhamet eder” buyurdu.

Buhârî, Cenâiz 33, Müslim, Cenâiz, 9, 11. Ayrıca bk. Buhârî, Eymân 9, Merdâ 9, Tevhîd 25; Ebû Dâvûd, Cenâiz 24, Edeb 58; Nesâî, Cenâiz 22; İbni Mâce, Cenâiz 53

929. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, ruhunu teslim etmek üzere olan oğlu İbrahim’in yanına girince gözlerinden yaşlar boşanmaya başladı. Bunun üzerine Abdurrahman İbni Avf:

– Ey Allah’ın Resûlü! Siz de mi ağlıyorsunuz?” diye sordu. Hz. Peygamber ona:

– “Ey İbni Avf! Bu gördüğün gözyaşları rahmet ve şefkat eseridir” cevabını verdi. Sonra şunları ilave etti:

–”Göz yaşarır, kalp hüzünlenir. Biz ancak Rabbimiz’in razı olacağı sözleri söyleriz. Ey İbrahim! Seni kaybetmekten dolayı gerçekten üzgünüz. ”

Buhârî, Cenâiz 43; Müslim, Fedâil 62. Ayrıca bk. İbni Mâce, Cenâiz 53

ÖLENİN HÂLİNİ GİZLEMEK

(ÖLÜDE GÖRÜLEN HOŞA GİTMEYEN HALLERİ SÖYLEMEKTEN KAÇINMAK)

930. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’in âzad ettiği kölesi Ebû Râfi’ Eslem radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu

aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ölüyü yıkayıp da onda gördüğü hoş olmayan halleri gizleyen kimseyi Allah Teâlâ kırk kere bağışlar. ”

Hâkim, Müstedrek, I, 362. Ayrıca bk. Beyhakî, es–Sünenü’l–kübrâ, III, 395

CENAZE NAMAZI KILMAK

(CENAZE NAMAZI KILMANIN, KABRE KADAR GİDEREK CENAZENİN MEZARA KONULMASINDA HAZIR BULUNMANIN İYİ, KADINLARIN CENAZEYE İŞTİRAK ETMELERİNİN İSE MEKRUH OLDUĞU)

931. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim bir cenazede, cenaze namazı kılınıncaya kadar bulunursa, bir kîrat, gömülünceye kadar kalırsa, iki kîrat sevap alır”.

– İki kîrat ne kadardır? diye sordular. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem;

– “İki büyük dağ kadar!” cevabını verdi.

Buhârî, Cenâiz 59; Müslim, Cenâiz 52, 53. Ayrıca bk. Nesâî, Cenâiz 79; İbni Mâce, Cenâiz 34

932. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim, sevâbına inanarak, karşılığını sadece Allah’tan bekleyerek bir müslüman cenazesi ile birlikte gider ve namazı kılınıp gömülünceye kadar beklerse, her biri Uhud dağı kadar olan iki kîrât sevapla döner. Kim de cenaze namazını kılar, defnolunmadan önce ayrılırsa bir kîrât sevapla döner. ”

Buhârî, İmân 35. Ayrıca bk. Müslim, Cenâiz 56; İbni Mâce, Cenâiz 79

933. Ümmü Atıyye radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

Biz hanımlar cenazeye iştirak etmekten men edildik. Fakat cenâze teşyii bize kesin olarak haram kılınmadı.

Buhârî, Cenâiz 29, İ'tisam 27; Müslim, Cenâiz 34–35. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 40; İbni Mâce, Cenâiz 50

CENAZE NAMAZINDA SAFLAR

(CENAZE NAMAZI KILANLARIN ÇOK OLMASI, CEMAATİN ÜÇ VEYA DAHA FAZLA SAF TEŞKİL ETMESİ)

934. Âişe radıyalallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Herhangi bir ölüye, sayıları yüzü bulan bir cemaat namaz kılar ve hepsi de ona şefaatçi olursa, onların bu duaları kabul olunur. "

Müslim, Cenâiz 58. Ayrıca bk. Tirmizî, Cenâiz 40; Nesâî, Cenâiz 78

935. İbni Abbas radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinledim dedi:

"Bir müslüman ölür de cenaze namazını Allah'a şirk koşmamış kırk kişi kılarsa, Allah onların cenaze hakkındaki dualarını kabul eder. "

Müslim, Cenâiz 59. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 41; İbni Mâce, Cenâiz 19

936. Mersed İbni Abdullah el–Yezenî'den rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

Mâlik İbni Hübeyre radıyallahu anh, cenaze namazı kılacağı zaman cemaatı az bulursa, onları üç saf hâlinde dizer sonra da şöyle derdi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “Üç saf cemaatin cenaze namazını kıldığı kişi, cenneti hakeder” buyurdu.

Ebû Dâvûd, Cenâiz 39; Tirmizî, Cenâiz 40

CENÂZE NAMAZINDA OKUNACAK DUALAR

937. Ebû Abdurrahman Avf İbni Mâlik radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir cenaze namazı kıldı. Onun şöyle dua ettiğini duydum ve ezberledim:

“Allahım! Onu bağışla, ona rahmet et, onu azap ve sıkıntılardan koru. Kusurlarını affet. Cennetten nasibini ihsan et, gireceği yeri(kabrini) genişlet! Onu su ile, karla ve buzla yıka. Beyaz giysileri kirden (ve pisten) temizler gibi onu günahlarından arındır. Kendi evinden daha güzel bir ev, ailesinden daha hayırlı bir aile, eşinden daha hayırlı bir eş ver. Onu cennete koy, kabir ve cehennem azabından koru. ”

İbni Avf diyor ki, bu güzel duaları duyunca “keşke ölen ben olsaydım” diye içimden geçirdim.

Müslim, Cenâiz 85. Ayrıca bk. Tirmizî, Cenâiz 38 ; İbni Mâce, Cenâiz 23

938. Ebû Hüreyre, Ebû Katâde ve Ebû İbrahim el–Eşhelî’nin sahâbî olan babasından radıyallahu anhüm rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem bir cenaze namazı kıldı ve şöyle dua etti:

“Allahım! Dirilerimizi ve ölülerimizi, küçüklerimizi ve büyüklerimizi, erkeklerimizi ve kadınlarımızı, burada bulunanlarımızı ve bulunmayanlarımızı bağışla! Allahım! Bizden hayatta bırakacaklarını İslâm üzre yaşat. Öldüreceklerini iman ile öldür. Bizi bu cenazede bulunmanın sevabından mahrum etme ve ondan sonra bizi fitneye düşürme!”

Tirmizî, Cenâiz 38 (Eşhelî ve Ebû Hüreyre’den); Ebû Dâvûd, Cenâiz 56 (Ebû Hüreyre ve Ebû Katâde’den). Ayrıca bk. Nesâî, Cenâiz 77; İbni Mâce,

Cenâiz 23

939. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, “Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinledim” demiştir:

“Cenaze namazı kıldığınız zaman, ölen kimseye ihlâsla dua ediniz!”

Ebû Dâvûd, Cenâiz 56

940. Yine Ebû Hüreyre’den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem cenaze namazında şöyle dua etmiştir:

“Allahım! Bu cenazenin Rabbi sensin, onu sen yarattın, İslâm’a sen hidâyet ettin. Şimdi onun ruhunu da sen aldın. Onun gizlisini–açığını en iyi sen bilirsin. Biz senin huzuruna, ona şefaatçi olarak geldik, onu bağışla!”

Ebû Dâvûd, Cenâiz 56

941. Vâsile İbnü’l–Eska‘ radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, bize müslümanlardan birinin cenaze namazını kıldırmıştı. Onun şöyle dua ettiğini duydum:

“Allahım! Falan oğlu falan sana emanettir ve senin güvencene sahiptir. Artık onu kabir fitnesinden ve cehennem azabından koru. Sen sözünde duran ve hamde lâyık olansın. Allahım! Onu bağışla ve ona rahmet et. Şüphesiz bağışlayan ve merhamet eden sensin. . ”

Ebû Dâvûd, Cenâiz 56; İbni Mâce, Cenâiz 23

942. Abdullah İbni Ebû Evfâ radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre o, kızının cenaze namazında dört defa tekbir aldı. Dördüncü tekbirden sonra, iki tekbir arasında durduğu kadar durup kızının bağışlanmasını diledi ve ona dua etti. Sonra da “Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem böyle yapardı” dedi.

Bir başka rivayette şu ifadeler yer almaktadır: “Dört tekbir aldıktan sonra o kadar bekledi ki, biz onun beşinci defa tekbir alacağını sandık. Sonra sağına

ve soluna selâm verdi. Namazdan sonra; “Bu yaptığın nedir?” dedik. O da bize, “Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yaptığını gördüğüm şeye bir ilave yapmış değilim, ” ya da “Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem böyle yapardı” diye cevap verdi.

Hâkim, el–Müstedrek, I, 360 (Hâkim, “hadis sahihtir” der). Ayrıca bk. İbni Mâce, Cenâiz 24

CENAZEYİ SÜRATLİ TAŞIMAK

943. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“ Cenâzeyi süratli taşıyın. Eğer o iyi bir kişi ise, bu onun için bir hayırdır; onu bir an evvel kabirdeki hayır ve sevabına kavuşturmuş olursunuz. Yok eğer iyi bir kişi değilse, bu da bir şerdir; onu çabucak omuzlarınızdan atmış olursunuz. ”

Buhârî, Cenâiz 51; Müslim, Cenâiz 50, 51. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 46; Tirmizî, Cenâiz 30; İbni Mâce, Cenâiz 15

944. Ebû Sa’îd el–Hudrî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururdu:

“Ölü tabuta konup da erkekler onu omuzlarına aldıkları zaman, eğer o iyi bir kişi ise; “beni bir an önce yerime ulaştırınız!” der; eğer iyi biri değilse, “eyvah, beni bu tabut ile nereye götürüyorsunuz?” diye feryat eder. Ölünün bu seslenişini insanlardan başka her yaratık işitir. Şayet insan bu sözleri işitecek olsaydı, düşüp bayılırdı. ”

Buhârî, Cenâiz 50, 52, 90. Ayrıca bk. Nesâî, Cenâiz 44

ÖLÜNÜN BORCUNU HEMEN ÖDEMEK

(ÖLÜNÜN BORCUNU HEMEN ÖDEMEK, ONU BİR AN ÖNCE DEFNE HAZIRLAMAK, ANCAK ANSIZIN ÖLMÜŞ İSE ÖLDÜĞÜ

İYİCE ANLAŞILINCAYA KADAR BEKLETMEK)

945. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Mü’minin ruhu, ödeninceye kadar borcuna bağlı kalır”

Tirmizî, Cenâiz 74. Ayrıca bk. İbni Mâce, Sadakât 12

946. Husayn İbni Vahvah radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Talha İbni’l–Berâ İbni’l–Âzib radıyallahu anhümâ hastalanmıştı. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem onu ziyarete geldi. (Çıkarken) şöyle buyurdu:

“Talha’ya ölümün yaklaştığını görüyorum. Ölecek olursa bana haber verin; techiz ve tekfini işinde elinizi çabuk tutun. Çünkü bir müslümanın cesedini ailesi yanında bekletmek uygun değildir. ”

Ebû Dâvûd, Cenâiz 34

MEZAR BAŞINDA VAAZ VE NASİHAT ETMEK

947. Ali radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

Bakîü’l–ğarkad Kabristanı’nda bir cenazenin defni için bulunuyorduk. Derken Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem elinde baston olduğu halde yanımıza geldi, oturdu. Biz de çevresine oturduk. Başını eğdi ve bastonuyla yere birşeyler çizmeye başladı. Sonra da şöyle buyurdu:

– “İçinizde, cennet veya cehennemdeki yeri önceden bilinmeyen kimse yoktur. ” Orada bulunanlar:

– Ey Allahın Resûlü! Biz akıbetimizi ezeldeki o yazıya havale edip ameli bırakalım mı? dediler. Hz. Peygamber:

“– (Hayır) siz görevinizi yapmaya bakın. Herkes niçin yaratıldı ise onu kolayca elde eder” buyurdu.

Râvi hadisin bundan sonraki kısmını da rivayet etti.

Buhârî, Cenâiz 83, Tefsîru sûre(92)3, 4, 5, 7, Kader 4, Tevhîd 54; Müslim, Kader 6–8. Ayrıca bk. Tirmizî, Kader 3; İbni Mâce, Mukaddime 10

MEZAR BAŞINDA DUA

(ÖLÜYÜ DEFNETTİKTEN SONRA DUA VE İSTİĞFAR ETMEK, KUR'AN OKUMAK İÇİN BİR SÜRE MEZAR BAŞINDA OTURMAK)

948. Ebû Abdullah veya Ebû Leylâ künyeleriyle de bilinen Ebû Amr Osman İbni Affân radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir ölü defnedildikten sonra kabri başında durdu ve şöyle buyurdu:

" Kardeşinizin bağışlanmasını isteyiniz ve Allah'tan ona başarılar dileyiniz. Çünkü o şu anda sorgulanmaktadır".

Ebû Dâvûd, Cenâiz 69

949. Amr İbni'l–Âs radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

"Beni kabrime defnettiğiniz zaman, bir deve kesip etini parçalayacak kadar mezarımın başında bekleyin ki, sizin varlığınızla yeni hayatıma alışma imkânı bulayım ve Rabbimin elçilerine vereceğim cevapları hazırlayayım. "

Müslim, îmân 192

ÖLÜ ADINA SADAKA VERMEK VE ONA DUA ETMEK

950. Âişe radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’e bir adam;

– Annem ansızın öldü. Öyle sanıyorum ki, şayet konuşabilseydi, sadaka verilmesini vasiyyet ederdi. Şimdi ben onun adına sadaka versem, sevabı ona ulaşır mı? diye sordu. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem de:

– “Evet” buyurdu.

Buhârî, Cenâiz 95, Vasâyâ 19; Müslim, Zekât 51. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vasâyâ 15; Nesâî, Vasâyâ 7; İbni Mâce, Vasâyâ 8

951. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İnsan ölünce, şu üçü dışında bütün amellerinin sevabı kesilir: Sadaka–i câriye, kendisinden istifade edilen ilim, arkasından dua eden hayırlı evlat. ”

Müslim, Vasiyyet 14. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vasâyâ 14; Tirmizî, Ahkâm 36; Nesâî, Vasâyâ 8

ÖLÜ ADINA SADAKA VERMEK VE ONA DUA ETMEK

951. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İnsan ölünce, üç ameli dışında bütün amellerinin sevabı kesilir: Sadaka–i câriye, kendi-sinden istifade edilen ilim, arkasından dua eden hayırlı evlât. ”

Müslim, Vasiyyet 14. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vasâyâ 14; Tirmizî, Ahkâm 36; Nesâî, Vasâyâ 8

ÖLÜYÜ HAYIRLA ANMAK

952. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Peygamber aleyhisselâm ile bazı sahâbîler birlikte bulunurlarken onların yanından bir cenaze geçti. Ashâptan bazıları o cenazeyi hayırla andı. Bunun üzerine Nebî sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Kesinleşti” buyurdu.

Sonra bir cenaze daha geçti. Orada bulunanlar onu da kötülükle andılar. Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem yine:

– “Kesinleşti” buyurdu.

Bunun üzerine Ömer İbnu’l–Hattâb:

– Ne kesinleşti Ya Resûlallah? diye sordu. Peygamber aleyhisselâm da şöyle buyurdu:

– “Şu önce geçen cenazeyi hayırla andınız; bu sebeple onun cennete girmesi kesinleşti. Bu berikini kötülükle andınız; onun da cehenneme girmesi kesinleşti. Çünkü siz (mü’minler), yeryüzünde Allah’ın şahitlerisiniz. ”

Buhârî, Cenâiz 86, Şehâdât 6; Müslim, Cenâiz 60. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 76; Tirmizî, Cenâiz 63; Nesâî, Cenâiz 50; İbni Mâce, Cenâiz 20, Zühd 25

953. Ebü’l–Esved’den rivayet edildiğine göre şöyle dedi: Medine’ye gelmiş Hz. Ömer’in yanında oturuyordum. Yanımızdan bir tabut geçti. İçindeki hayırla anıldı. Bunun üzerine Ömer; “kesinleşti” dedi. Sonra bir başka tabut daha geçti, onun içindeki de hayırla anıldı. Ömer yine “kesinleşti” dedi. Daha sonra üçüncü bir tabut geçti, onun içindeki kötülükle anıldı. Ömer yine; “kesinleşti” dedi.

Bu defa ben kendisine:

– Ne kesinleşti, ey mü’minlerin emiri? dedim. Ömer şöyle cevap verdi:

– Ben, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in buyurduğu gibi söyledim. O:

– “Herhangi bir müslüman hakkında dört kimse hayırla şahitlik ederse, Allah onu cennetine kor” buyurmuştu. Biz kendisine:

– Peki üç kişi şehâdet ederse? dedik.

– “Üç kişi şehâdet ederse de aynıdır” buyurdu. Biz;

– Ya iki kişi şâhitlik ederse? dedik.

– “İki kişi de şahitlik etse yine aynıdır” buyurdu.

Artık bir kişinin şahitliğini de sormadık.

Buhârî, Cenâiz 86; Şehâdât 6. Ayrıca bk. Nesâî, Cenâiz 50

KÜÇÜK ÇOCUKLARI ÖLEN ANNELERİN KAZANACAĞI SEVAP

954. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Henüz ergenlik çağına ulaşmamış üç çocuğu ölen her müslümanı Allah, çocuklara olan rahmet ve şefkati sebebiyle cennete koyar. ”

Buhârî, Cenâiz 6, 91; Müslim, Birr 153. Ayrıca bk. Tirmizî, Cenâiz 64; Nesâî, Cenâiz 25; İbni Mâce, Cenâiz 57

955. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Herhangi bir müslümanın (ergenlik çağına ermemiş) üç çocuğu ölürse, o kimseye cehennem ateşi ancak Allah’ın yemini yerine gelecek kadar kısa bir süre dokunur. ”

Buharî, Cenâiz 6, Eymân 9; Müslim, Birr 150. Ayrıca bk. Tirmizî, Cenâiz 64; Nesâî, Cenâiz 25; İbni Mâce, Cenâiz 57

956. Ebû Sâid el–Hudrî radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir kadın Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi ve:

– Ey Allah'ın Resûlü! Senin sözlerinden hep erkekler yararlanıyor. Biz kadınlara da bir gün ayır, o gün toplanalım, Allah'ın sana öğrettiklerinden bize de öğret!" dedi. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Peki şu gün şurada toplanınız!" buyurdu.

Kadınlar toplandılar. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem de gidip Allah'ın kendisine öğrettiklerinden onlara öğretti. Sonra onlara:

– "Sizden (henüz ergenlik çağına gelmemiş) üç çocuğunu âhirete gönderen her kadın için bu çocuklar cehenneme karşı mutlaka siper olur" buyurdu.

İçlerinden bir kadın:

– "Bu durum iki çocuk gönderenler için de geçerli midir?" dedi. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem :

– "Evet, iki çocuk gönderen için de durum aynıdır" cevabını verdi.

Buhârî, İlim 36, Cenâiz 6, 91; İ'tisam 9; Müslim, Birr 152. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 13

ZÂLİMLERİN KABİRLERİ

(ZÂLİMLERİN MEZARLARI YANINDAN VE HELÂK EDİLDİKLERİ YERLERDEN GEÇERKEN KORKUP AĞLAMAK, İHTİYACINI ALLAH'A ARZETMEK VE BU GİBİ HALLERDE GÂFİL DAVRANMAKTAN SAKINDIRMAK)

957. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Semûd kavminin ülkesi Hicr denilen yere varınca ashâbına şöyle hitâp etti:

– “Azâba uğratılmış olan şu milletin yurduna ancak ağlayarak girin. Ağlayamıyorsanız girmeyin ki, onların başına gelen sizin de başınıza gelmesin. ”

Buhârî, Salât 53, Enbiya 17, Tefsîru sûre (15), 2, Meğâzî 80; Müslim, Zühd 38–39

Başka bir rivayette Hicr’e vardığı zaman Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğu bildirilmektedir:

– “Kendilerine zulmedenlerin yurduna ağlayarak girin. Yoksa onların başına gelenler sizin de başınıza gelebilir. ”

Sonra Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem başını örttü; o vadiyi geçinceye kadar süratle yürüdü.

Buhârî, Enbiyâ 17, Tefsîru sûre (15), 2; Müslim, Zühd 39

YOLCULUK EDEPLERİ BÖLÜMÜ

PERŞEMBE GÜNÜ ERKENDEN YOLCULUĞA ÇIKMAK

958. Kâ’b İbni Mâlik radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem Tebük Gazvesi’ne perşembe günü çıktı. Zaten Hz. Peygamber genellikle perşembe günü yolculuğa çıkmayı severdi.

Buhârî, Cihâd 103

Sahîhayn’daki bir rivayet şöyledir:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’in, perşembe günü dışında yolculuğa çıktığı pek nâdirdir.

Buhârî, Cihâd 103, Ebû Dâvûd, Cihâd 77

959. Sahâbî Sahr İbni Vedâa el–Gâmidî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Allahım! Ümmetimin erkenciliğini bereketli kıl” diye dua etmiştir.

Râvi (Sahr) diyor ki; Peygamber aleyhisselâm, seriyye veya ordu gönderdiği zaman, sabahleyin erkenden gönderirdi.

Tüccardan olan Sahr da, ticaret mal ve kervanlarını sabah erkenden yola çıkarırdı. Bu sebeple malı çoğaldı, zengin oldu.

Ebû Dâvûd, Cihâd 78; Tirmizî, Büyû’ 6. Ayrıca bk. İbni Mâce, Ticârât 41

YALNIZ YOLCULUK YAPMAMAK

(YOLCULUĞA ÇIKACAK OLANIN ARKADAŞ ARAMASI VE ARALARINDAN BİRİNİ İTAAT ETMEK ÜZERE BAŞKAN SEÇMELERİ)

960. İbni Ömer radıyallahu anhumâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Eğer insanlar, yalnız başına yolculuk yapmakta ne sakıncalar olduğunu benim kadar bilselerdi, hiç bir binek sahibi (yolcu) gece yolculuğuna yalnız çıkmazdı. "

Buhârî, Cihâd 135. Ayrıca bk. Tirmizî, Cihâd 4; İbni Mâce, Edeb 45

961. Amr İbni Şuayb'ın babası yoluyla dedesinden rivayet ettiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir yolcu bir şeytan, iki yolcu iki şeytan sayılır. Üç yolcu ise, kâfiledir. "

Ebû Dâvûd, Cihâd 79; Tirmizî, Cihâd 4

962. Ebû Saîd ve Ebû Hüreyre radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Üç kişi yolculuğa çıkarlarsa, aralarından birini başkan seçsinler!"

Ebû Dâvûd, Cihâd 80

963. İbni Abbas radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"(Yolculukta) arkadaşların en iyisi dört kişiden oluşandır. Askerî birliklerin en iyisi dört yüz kişilik olandır. Orduların en iyisi ise dört bin kişiden meydana gelendir. Mevcudu on iki bine ulaşan ordunun mağlûp olması sayı azlığından değil başka sebeplerdendir. "

Ebû Dâvûd, Cihâd 83; Tirmizî, Siyer 7. Ayrıca bk. İbni Mâce, Cihâd 25

YÜRÜYEREK YOLCULUK YAPMAK, KONAKLAMAK

(YOLCULUKTA YÜRÜME, KONAKLAMA, GECE YATIP UYUMA KURALLARI. . . GECE YÜRÜMENİN, HAYVANLARA YUMUŞAK DAVRANMANIN, HAKLARINI GÖZETMENİN VE BU KONUDA KUSURLU DAVRANANLARI UYARMANIN GÜZELLİĞİ, EĞER HAYVAN TAŞIYABİLECEKSE, TERKİSİNE ADAM ALMANIN CÂİZ OLDUĞU)

964. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Otu bol yerlerde yolculuk yaptığınız zaman, otlardan istifade etmeleri için develere imkân verin. Çorak ve otsuz yerlerde yolculuk ederseniz, takattan düşmeden gidilecek yere varmaları için develeri sür’atlice sürün. Gece mola verip yatacağınız zaman yoldan ayrılıp bir kenara çekilin. Zira yol hayvanların geçeceği ve böceklerin geceleyeceği yerdir. ”

Müslim, İmâre 178. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 57; Tirmizî, Edeb 75

965. Ebû Katâde radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yolculuğa çıkar da geceleyin konaklayacak olursa, sağ yanının üzerine yatardı. Sabaha karşı mola verirse, sağ dirseğini diker, (bileğini büküp) başını avucunun içine alırdı.

Müslim, Mesâcid 313

966. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Gece yolculuğunu tercih ediniz. Zira geceleyin yeryüzü dürülür (rahat yolculuk yapılır). ”

Ebû Dâvûd, Cihâd 57

967. Ebû Sa’lebe el–Huşenî radıyallahu anh şöyle dedi:

“Sahâbîler bir yerde konakladılar mı, dere boylarına ve dağ yollarına dağılırlardı. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem;

– “Sizin bu şekilde dağ yollarına ve dere boylarına dağılmanız şeytandandır!” buyurdu.

O günden sonra sahâbîler, konakladıkları yerlerde birbirlerinden hiç ayrılmadılar.

Ebû Dâvûd, Cihâd 88

968. Rıdvân Bey’atinde bulunanlardan olup İbnü’l–Hanzaliyye diye bilinen Sehl İbni Amr – veya Sehl İbni Rebî’ İbni Amr el–Ensârî– radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem karnı sırtına yapışmış (böğürleri göçmüş) bir devenin yanından geçti ve:

– “Konuşamayan bu hayvanlar hakkında Allah’tan korkun! Besili olarak binin, besili olarak kesip yiyin!” buyurdu.

Ebû Dâvûd, Cihâd 44

969. Ebû Ca’fer Abdullah İbni Ca’fer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir gün beni terkisine bindirdi ve hiçbir kimseye söylemeyeceğim bir sır verdi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in abdest bozacağı zaman gizlenmek için en beğendiği yer kum tepesi veya hurma bahçesi idi.

Müslim, Hayz 79, Fezâilü’s–sahâbe 68

970. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Biz bir yerde konakladığımız zaman develerin yüklerini çözüp onları rahatlatmadan namaza durmazdık.

Ebû Dâvûd, Cihâd 44

YOL ARKADAŞINA YARDIM ETMEK

971. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh şöyle dedi:

Hz. Peygamber ile bir yolculukta bulunuyorken devesi üzerinde bir adam çıkageldi. Sağına soluna bakınmaya başladı. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem :

– "Yanında fazla binek hayvanı olan, hayvanı olmayana versin. Fazla azığı olan da azığı olmayana versin!" diyerek hemen hemen her çeşit malı saydı. Öyle ki biz, hiçbir malın faz-lasında, bizden hiçbirimizin hakkı olmadığı düşüncesine kapıldık.

Müslim, Lukata 18. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Zekât 32

972. Câbir radıyallahu anh'den rivâyet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir gazveye çıkacağı zaman:

– "Ey muhacirler ve ensar topluluğu! Malı ve akrabası olmayan kardeşleriniz vardır. Her biriniz onlardan iki veya üç kişiyi yanına alsın" buyurdu.

Aslında bizlerin de ancak bir kişi ile nöbetleşecek devemiz vardı. (Câbir) dedi ki, "Ben nöbetleşe binmek üzere iki (veya üç) kişi aldım. Benim de ancak onlardan biri gibi deveme nöbetleşe binme hakkım vardı. "

Ebû Dâvûd, Cihâd 34

973. Yine Câbir radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yolculuk esnasında arkadan yürür, yürümekte güçlük çeken, kimseleri terkisine bindirir ve onlara dua ederdi.

Ebû Dâvûd, Cihâd 94

YOLA ÇIKARKEN YAPILACAK DUA

(YOLA ÇIKMAK ÜZERE BİNEĞİNE BİNERKEN OKUNACAK DUA)

974. İbni Ömer radıyallahu anhumâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yolculuğa çıkarken hayvanı üzerine binip iyice yerleşince üç kere tekbir getirir sonra da şöyle dua ederdi:

“Bunu bizim hizmetimize vereni tesbih ve takdis ederiz; yoksa biz buna güç yetiremezdik. Biz şüphesiz Rabbimize döneceğiz. ”

Ey Allahım! Biz, bu yolculuğumuzda senden iyilik ve takvâ, bir de hoşnut olacağın ameller işlemeyi nasip etmeni dileriz.

Ey Allahım! Bu yolculuğumuzu kolay kıl ve uzağını yakın et!

Ey Allahım! Seferde yardımcı, geride çoluk çoçuğu koruyucu sensin.

Ey Allahım! Yolculuğun zorluklarından, üzücü şeylerle karşılaşmaktan ve dönüşte ma-lımızda, çoluk çocuğumuzda kötü haller görmekten sana sığınırım. ”

Râvi diyor ki, Hz. Peygamber yolculuktan döndüğünde de aynı sözleri söyler ve onlara şu cümleleri de eklerdi:

“Biz yolculuktan dönen, tövbe eden, kulluk yapan ve Rabbimiz’e hamd eden kişileriz. ”

Müslim, Hac 425. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihad 72; Tirmizî, Daavât 45–46

975. Abdullah İbni Sercis radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yolculuğa çıkarken, “Yolculuğun güçlüklerinden, üzücü manzaralarla karşılaşmaktan, iyiyken kötü olmaktan, mazlumun bedduasından ve dönüşte mal ve çoluk çoçuğu kötü hallerde bulmaktan Allah’a sığınır”dı.

Müslim, Hac 426. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 41; Nesâî, İsti'âze 41–42; İbni Mâce, Dua 30

976. Ali İbni Rebîa şöyle dedi:

Ali İbni Ebû Tâlib'i gördüm, binsin diye hayvanını getirdikleri zaman ayağını üzengiye koyunca 'Bismillah' dedi. Hayvanın üzerine yerleşip doğrulunca; 'Bunu bizim hizmetimize vereni tesbih ve takdis ederiz, yoksa biz buna güç yetiremezdik. Biz şüphesiz Rabbimize döneceğiz' dedi. Üç defa 'el–Hamdülillah', üç defa 'Allahu ekber' dedi. Sonra da 'Ey Rabbim, seni tesbih ederim. Ben kendime zulmettim, beni bağışla. Çünkü senden başka günahı bağışlayacak kimse yoktur' âyetini okudu ve güldü.

Bunun üzerine,

– Ey mü'minlerin emiri! Niçin güldün? dediler. O da şu cevabı verdi:

– Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in, benim yaptığım gibi yaptığını ve benim güldüğüm gibi güldüğünü görmüş ve 'Niçin güldün ey Allah'ın Resülü?' diye sormuştum.

– "Yüce Rabbin, benden başka günahları bağışlayacak bir kimsenin olmadığını bilerek, günahlarımı bağışla! diye dua eden kulundan hoşnut olur, " buyurmuştu.

Ebû Dâvûd, Cihâd 74; Tirmizî, Daavât 46

YOLCULUKTA TEKBİR VE TESBİH

(YOLCUNUN TEPELERE VE BENZERİ YÜKSEK YERLERE ÇIKTIKCA ALLAHÜ EKBER, VADİLERE VE BENZERİ DÜZ YERLERE İNDİKCE SÜBHÂNELLAH DEMESİ, TEKBİR VE TESBİH GETİRİRKEN YÜKSEK SESLE BAĞIRMAKTAN KAÇINMASI)

977. Câbir radıyallahu anh şöyle dedi:

Biz (sahâbîler yolculukta) yokuş çıktığımızda Allahüekber; iniş indiğimizde de sübhânellah derdik.

Buhârî, Cihâd 132, 133. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 72

978. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem ile askerleri tepelere çıktıklarında Allahüekber derler, düzlüklere indiklerinde de sübhânellah diye tesbih ederlerdi.

Ebû Dâvûd, Cihâd 72

979. Yine İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

“Nebî sallallahu aleyhi ve sellem hac veya umreden dönerken her yokuş veya yüksek yere çıktığında üç kere “Allahüekber” der sonra:

– ‘Allah’tan başka ilâh yoktur, O’nun ortağı yoktur. Mülk O’nundur, hamd O’na hastır. O, her şeye gücü yetendir. Biz yolculuktan dönen, tövbe eden, kulluk yapan ve Rabbimiz‘e hamd eden kişileriz. Allah verdiği sözü yerine getirdi, kuluna yardım etti ve o toplulukları hezimete uğratıp perişan etti’ buyururdu. ”

Buhârî, Cihâd 158; Müslim, Hac 428.

980. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, bir adam Hz. Peygamber’e:

– Ey Allah’ın elçisi! Sefere çıkmak istiyorum, bana öğüt ver, dedi. Hz. Peygamber ona:

– “Allah’a karşı saygılı ol ve her tepeye çıktığında Allahü ekber de! buyurdu.

Adam gittikten sonra arkasından:

– “Allahım, ona uzakları yakın et ve bu seferi ona kolay kıl” diye dua etti.

Tirmizî, Daavât 45; İbni Mâce, Cihâd 8

981. Ebû Musâ el–Eş’arî radıyallahu anh şöyle dedi:

Biz bir yolculukta Hz. Peygamber ile birlikte idik. Tepelere çıktıkça Allahüekber, lâ ilâhe illallah diye yüksek sesle tekbir ve tehlil getirdik. Bunun üzerine Nebî sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Ey müslümanlar! Kendinizi zorlamayınız. Zira siz sağıra veya burada olmayan birine ses-lenmiyorsunuz. Allah daima sizinle beraberdir, işitir ve size sizden daha yakındır” buyurdu.

Buhârî, Cihâd 131, Meğazî 38, Daavât 51, Tevhîd 9; Müslim, Zikr 44. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitr 26.

YOLCULUKTA DUA ETMEK

982. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Makbul olduğunda şüphe bulunmayan üç dua vardır:

Mazlumun duası; misafirin duası; babanın çocuğuna duası. ”

Ebû Dâvûd, Vitr 29; Tirmizî, Birr 7, Daavât 47. Ayrıca bk. İbni Mâce, Dua 11

KORKU ANINDA YAPILACAK DUA

(BİR KİMSENİN YOLCULUKTA İNSANLARDAN YA DA BAŞKALARINDAN KORKTUĞU ZAMAN YAPACAĞI DUA)

983. Ebû Musâ el–Eş’arî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir topluluktan kuşkulandığı zaman şöyle dua ederdi:

– “Allahım! Senden, onların önünü kesmeni istiyoruz. Onların verecekleri zarardan sana sığınıyoruz”.

Ebû Dâvûd, Vitr 30

KONAKLAMA DUASI

(YOLCUNUN BİR YERDE KONAKLADIĞI ZAMAN YAPACAĞI DUA)

984. Havle Binti Hakîm radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre, “Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinledim” dedi:

“Kim bir yerde konaklar da sonra “Yarattıklarının şerrinden Allah’ın mükemmel keli-melerine (âyet, sıfat ve isimleri) sığınırım derse, konakladığı o yerden ayrılıncaya kadar hiçbir şey ona zarar vermez. ”

Müslim, Zikir 54, 55. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 40.

985. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yolculukta iken gece olunca şöyle derdi:

– “Ey yeryüzü! Benim Rabbim de senin Rabbin de Allah’tır. Senin ve sendekilerin şerrinden, sende yaratılanların ve üzerinde dolaşıp duranların şerrinden Allah’a sığınırım. Arslanın, büyük yılanın, (öteki) yılan ve akreplerin şerrinden, burada yaşayanların, doğuran ve doğanların şerrinden Allah’a sığınırım. ”

Ebû Dâvûd, Cihâd 75

ÇABUK DÖNMEK

(YOLCUNUN, İŞİNİ BİTİRDİKTEN SONRA AİLESİNİN YANINA DÖNMEKTE ACELE ETMESİ)

986. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yolculuk bir çeşit azâbtır. Doğru dürüst yiyip içmekten ve uyumaktan sizi alıkor. Herhangi biriniz işini bitirince, evine dönmekte acele etsin!.

Buhârî, Umre 19, Cihâd 136, Et’ime 30; Müslim, İmâre 179. Ayrıca bk. İbni Mâce, Menâsik 1.

EVE GÜNDÜZ DÖNMEK

(YOLCUNUN, EVİNE GÜNDÜZ DÖNMESİ, BİR ZORUNLULUK OLMADIKÇA GECE GELMEMESİ)

987. Câbir radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Uzun bir süre ailesinden ayrı kalan kimse, evine gece vakti ansızın gelmesin!”

Bir başka rivayette (Müslim, İmâre 184), Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem, yolculuktan dönen kimsenin evine geceleyin dönmesini yasakladı denilmektedir.

Buhârî, Nikâh 130, Umre 16; Müslim, İmâre 183. Ayrıca bk. Tirmizî, İsti’zân 19.

988. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yolculuktan döndüğü zaman evine gece girmezdi. Kuşluk vakti veya akşam üstü gelirdi.

Buhârî, Umre 15; Müslim, İmâre 180

YOLCUNUN DÖNÜŞTE SÖYLEYECEĞİ SÖZ

(YOLCUNUN YOLCULUKTAN DÖNÜP MEMLEKETİNİ GÖR-DÜĞÜ ZAMAN SÖYLEYECEĞİ SÖZ)

989. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in maiyyetinde (bir seferden) dönüyorduk. Medine'yi görebi-lecek bir yere gelince Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şunları söyledi:

"Yolculuktan dönüyor, tövbe ediyor, kulluk yapıyor ve Rabbimiz'e hamdediyoruz. "

Hz. Peygamber bu sözleri Medine'ye gelinceye kadar söylemeye devam etti.

Müslim, Hac 429. Ayrıca bk. Buhârî, Umre 12, Cihâd 133, 197, Meğâzî 29, Daavât 53; Ebû Dâvûd, Cihâd 72, 158; Tirmizî, Hac 102, Daavât 42, 46.

YOLDAN DÖNÜŞTE MESCİDE UĞRAMAK

(YOLCULUKTAN DÖNEN KİŞİNİN DOĞRUCA EN YAKIN MESCİDE GİDİP ORADA İKİ REK'AT NAMAZ KILMASI)

990. Kab İbni Mâlik radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, bir yolculuktan döndüğü zaman ilk iş olarak mescide uğrar ve iki rek'at namaz kılardı.

Buhârî, Meğâzî 79; Müslim, Tevbe 53. Ayrıca bk. Ebû Davûd, Cihâd 166

KADININ YOLCULUK YAPMASI

(KADIN İÇİN TEK BAŞINA YOLCULUK YAPMA YASAĞI)

991. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah’a ve âhiret gününe inanmış bir kadının, yanında, kendisiyle evlenmesi haram olan bir yakını bulunmadan bir gün–bir gecelik yolculuğa çıkması helâl değildir. ”

Buhârî, Taksîr 4, Mescidu Mekke 6, Sayd 26, Savm 67; Müslim, Hac 423; Ebû Dâvûd, Menâsik 2; Tirmizî, Rada’ 10; İbni Mâce, Menâsik 7

992. İbni Abbas radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Bir erkek, yanında mahremi olmayan kadınla yalnız kalmasın; hiçbir kadın da yanında mahremi bulunmaksızın (tek başına) yolculuğa çıkmasın” buyurdu. Bunun üzerine bir sahâbî:

– Ey Allah’ın Resulü! Karım hac için yola çıkmak üzere, ben de falanca savaşa katılmak için yazıldım” dedi.

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Git, karınla birlikte haccet!” buyurdu.

Buhârî, Nikâh 111, Cihâd 140; Müslim, Hac 424

FAZİLETLER BÖLÜMÜ

KUR’ÂN–I KERÎM OKUMANIN FAZİLETİ

993. Ebû Ümâme radıyallahu anh, ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i:

“Kur’an okuyunuz. Çünkü Kur’an, kıyamet gününde kendisini okuyanlara şefaatçı olarak gelecektir” buyururken işittim, demiştir.

Müslim, Müsâfirîn 252. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, V, 249, 251

994. Nevvâs İbni Sem’ân radıyallahu anh şöyle dedi:

Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i:

“Kıyamet gününde Kur’an ve dünyadaki hayatlarını ona göre tanzim eden Kur’an ehli kimseler mahşer yerine getirilirler. Bu sırada Kur’an’ın önünde Bakara ve Âl–i İmrân sûreleri vardır. Her ikisi de kendilerini okuyanları müdafaa için birbiriyle yarışırlar” buyururken işittim.

Müslim, Müsâfirîn 253. Ayrıca bk. Tirmizî, Fezâilü’l–Kur’ân 5

995. Osmân İbni Affân radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizin en hayırlılarınız, Kur’an’ı öğrenen ve öğretenlerinizdir. ”

Buhârî, Fezâilü’l–Kur’ân 21. Ayrıca bk. Ebû Dâvud, Salât 349; Tirmizî, Fezâilü’l–Kur’ân 15; İbni Mâce, Mukaddime 16

996. Âişe radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kur’an’ı gereği gibi güzel okuyan kimse, vahiy getiren şerefli ve itaatkâr meleklerle beraberdir. Kur’an’ı kekeleyerek zorlukla okuyan kimseye de iki kat sevap vardır. ”

Buhârî, Tevhîd 52; Müslim, Müsâfirîn 243. Ayrıca bk. Ebû Dâvud, Salât 349; Tirmizî, Fezâilu’l–Kur’ân 13; İbni Mâce, Edeb 52

997. Ebû Mûsa el–Eş’arî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kur’an okuyan mü’min portakal gibidir: Kokusu hoş, tadı güzeldir. Kur’an okumayan mü’min hurma gibidir: Kokusu yoktur, tadı ise güzeldir. Kur’an okuyan münâfık fesleğen gibidir: Kokusu hoş fakat tadı acıdır. Kur’an okumayan münâfık Ebû Cehil karpuzu gibidir: Kokusu yoktur ve tadı da acıdır. ”

Buhârî, Et’ime 30 Fezâilü’l–Kur’ân 17, Tevhîd 36; Müslim, Müsâfirîn 243. Ayrıca bk. Ebû Dâvud, Edeb 16; Tirmizî, Edeb 79; İbni Mâce, Mukaddime 16

998. Ömer İbni Hattâb radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah şu Kur’an’la bazı kavimleri yükseltir; bazılarını da alçaltır. ”

Müslim, Müsâfirîn 269. Ayrıca bk. İbni Mâce, Mukaddime 16

999. İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sadece şu iki kimseye gıpta edilir: Biri Allah’ın kendisine Kur’an verdiği ve gece gündüz onunla meşgul olan kimse, diğeri Allah’ın kendisine mal verdiği ve bu malı gece gündüz O’nun yolunda harcayan kimse. ”

Buhârî, İlm 15, Zekât 5, Ahkâm 3, Temennî 5, İ’tisâm 13, Tevhîd 45; Müslim, Müsâfirîn 266– 268. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 24; İbni Mâce, Zühd 22

1000. Berâ İbni Âzib radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Bir adam Kehf sûresini okuyordu. Yanında iki uzun iple bağlanmış bir at vardı. O adamın üze-rini bir bulut kapladı ve yaklaşmaya başladı. Atı da o buluttan ürkmeye başlamıştı. Sabah o-lunca, adam Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi ve bu durumu anlattı. Bunun üzerine Peygamberimiz:

“O sekînedir; okuduğun için inmiştir” buyurdu.

Buhârî, Fezâilü'l–Kur'ân 11; Müslim, Müsâfirîn 240

1001. İbni Mes'ûd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim Kur'ân–ı Kerîm'den bir harf okursa, onun için bir iyilik sevabı vardır. Her bir iyiliğin karşılığı da on sevaptır. Ben, elif lâm mîm bir harftir demiyorum; bilâkis elif bir harftir, lâm bir harftir, mîm de bir harftir. ”

Tirmizî, Fezâilü'l–Kur'ân 16

1002. İbni Abbâs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kalbinde Kur'an'dan bir miktar bulunmayan kimse harap ev gibidir. ”

Tirmizî, Fazâilü'l–Kur'ân 18. Ayrıca bk. Dârimî, Fezâilü'l–Kur'ân 1; Ahmed İbni Hanbel, Müsned, I, 223

1003. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Her zaman Kur'an okuyan kimseye şöyle denecektir: Oku ve yüksel, dünyada tertîl ile okuduğun gibi burada da tertîl ile oku. Şüphesiz senin merteben, okuduğun âyetin son noktasındadır. ”

Ebû Dâvûd, Vitr 20; Tirmizî, Fezâilü'l–Kur'ân 18

KUR'AN'I SIK SIK TEKRARLAMAK VE UNUTULMAYA TERKETMEKTEN

SAKINMAK

1004. Ebû Mûsa radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Şu Kur’an’ı hâfızanızda korumaya özen gösteriniz. Muhammed’in canını kudretiyle elinde tutan Allah’a yemin ederim ki, Kur’an’ın hâfızadan çıkıp kaçması, bağlı devenin ipinden boşanıp kaçmasından daha hızlıdır. ”

Buhârî, Fazâilü’l–Kur’ân 23; Müslim, Müsâfirîn 231

1005. İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kur’an hâfızı, bağlı devenin sâhibine benzer. Deve sahibi devesini sürekli gözetirse elinde tutar. Eğer onunla ilgilenmezse kaçıp gider. ”

Buhârî, Fezâilü’l–Kur’ân 23; Müslim, Müsâfirîn 226. Ayrıca bk. Nesâî, İftitâh 37

SESİ KUR’AN’LA SÜSLEMEK

(SESİ KUR’AN’LA SÜSLEMENİN, SESİ GÜZEL OLANDAN KUR’AN OKUMASINI İSTEMENİN VE ONU DİNLEMENİN MÜSTAHAPLIĞI)

1006. Ebû Hüreyre radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i:

“Allah, güzel sesli bir peygamberin, Kur’an’ı tegannî ile yüksek sesle okumasından hoşnut olduğu kadar hiçbir şeyden hoşnut olmamıştır” buyururken işittim, demiştir.

Buhârî, Fezâilü’l–Kur’ân 19; Tevhîd 32; Müslim, Müsâfirîn 232–234. Ayrıca bk. Ebû Dâvud, Vitr 20; Tirmizî, Fezâilü’l–Kur’ân 17; Nesâî, İftitâh 83

1007. Ebû Mûsa el–Eş’arî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona şöyle buyurdu:

“Şüphesiz Dâvûd’a verilen güzel seslerden bir nağme de sana verilmiştir. ”

Buhârî, Fezâilü’l–Kur’ân 31; Müslim, Müsâfirîn 235–236. Ayrıca bk. Tirmizî, Menâkıb 55; Nesâî, İftitâh 83; İbni Mâce, İkâme 176

Müslim’in bir rivayeti şöyledir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Ebû Mûsâ’ya şöyle dedi:

“Dün gece senin okuyuşunu dinlerken beni bir görmeliydin!”

1008. Berâ İbni Âzib radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’i yatsı namazında “Ve’t–tîni ve’z–zeytûni” sûresini okurken dinledim. Ondan daha güzel sesli bir kimse işitmedim.

Buhârî, Ezân 102; Müslim, Salât 177. Ayrıca bk. İbni Mâce, İkâmet 10

1009. Ebû Lübâbe Beşîr İbni Abdülmünzir radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kur’an’ı tegannî ile okumayan kimse bizden değildir. ”

Ebû Dâvûd, Vitr 20. Ayrıca bk. Buhârî, Tevhîd 44; İbni Mâce, İkâmet 176

1010. Abdullah İbni Mes’ûd radıyallahu anh der ki: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem:

– ”Bana Kur’an oku” buyurdu.

–Yâ Resûlallah! Kur’an sana indirilmişken ben sana nasıl Kur’an okurum? dedim.

– ”Ben Kur’an’ı başkasından dinlemeyi gerçekten çok severim” buyurdular. Bunun üzerine ben kendilerine Nisâ sûresini okudum. “Her ümmetten

gerçek bir şahit, seni de bunlara hakkıyla şahit getirdiğimiz zaman halleri nice olur” [âyet 41] anlamındaki âyete gelince:

– ”Şimdilik yeter” buyurdular. Kendisine dönüp baktım, iki gözünden yaşlar boşanıyordu.

Buhârî, Tefsîru sûre(4), 9; Fezâilü’l–Kur’ân 33, 35; Müslim, Müsâfirîn 247. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, İlm 13; Tirmizî, Tefsîr 5

BELİRLİ BAZI SÛRE VE ÂYETLERİ OKUMAYA TEŞVİK

1011. Ebû Saîd Râfi‘ İbni Muallâ radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana:

– ”Mescidden çıkmazdan önce sana Kur’an’daki en büyük sûreyi öğreteyim mi?” buyurdu ve elimi tuttu. Çıkmak istediğimizde ben:

–Yâ Resûlallah! Bana Kur’an’daki en büyük sûreyi sana öğreteyim mi demiştiniz? dedim. Bunun üzerine:

– ”Elhamdülillâhi Rabbi’l–âlemîn’dir. O seb’ul–mesânîdir; bana verilen Kur’ân–ı Azîmdir” buyurdular.

Buhârî, Tefsîr 1; Fezâilü’l–Kur’ân 9. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitr 15; Nesâî, İftitâh 26; İbni Mâce, Edeb 52

1012. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Kul hüvallahü ahad” sûresi hakkında şöyle buyurdu:

“Canımı gücü ve kuvvetiyle elinde tutan Allah’a yemin ederim ki, bu sûre Kur’an’ın üçte birine denktir. ”

Buhârî, Fezâilü’l–Kur’ân 13. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitr 18; Tirmizî, Fezâilü’l–Kur’ân 11

Bir başka rivayete göre: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashabına şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz bir gecede Kur’an’ın üçte birini okumaktan âciz mi kalıyor?” Bu onlara gerçekten zor geldi ve:

–Buna hangimizin gücü yeter ki, yâ Resûlallah! dediler. Bunun üzerine Efendimiz:

“Kul hüvellahü ahad Allahü’s–samed, Kur’an’ın üçte biridir” buyurdular.

Buhârî, Fezâilü’l–Kur’ân 13. Ayrıca bk. Müslim, Müsâfirîn 259; Tirmizî, Fezâilü’l–Kur’ân 11

1013. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, bir adam başka bir adamın “Kul hüvellahü ahad”’ı tekrar tekrar okuduğunu duydu. Sabah olunca Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e gelip bu durumu anlattı. Adamın kendisi bunu azımsıyordu. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Canımı gücü ve kudretiyle elinde bulunduran Allah’a yemin ederim ki, o sûre Kur’an’ın üçte birine denktir” buyurdu.

Buhârî, Fezâilü’l–Kur’ân 13

1014. Ebû Hüreyre radıyallahu anh ‘den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Kul hüvellahü ahad” sûresi hakkında:

“Şüphesiz ki o sûre Kur’an’ın üçte birine denktir” buyurdu.

Müslim, Müsâfirîn 261

1015. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, bir adam:

–Ben şu “kul hüvellahü ahad” sûresini seviyorum, dedi. Peygamberimiz:

“Şüphesiz ki onun sevgisi seni cennete sokar” buyurdular.

Buhârî, Ezân 106. Ayrıca bk. Tirmizî, Fezâilu’l–Kur’ân 11

1016. Ukbe İbni Âmir radıyallahu anh‘den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bu gece indirilen âyetleri görmedin mi? Onların benzerleri asla görülmemiştir: Kul eûzü birabbi’l–felak ve kul eûzü birabbi’n–nâs. ”

Müslim, Müsâfirîn 264. Ayrıca bk. Tirmizî, Fezâilü’l–Kur’ân 12

1017. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem cinlerden ve göz değmesinden Allah’a sığınırdı. Nihayet Muavvizeteyn (Kul eûzü birabbi’l–felak ve kul eûzü birabbi’n–nâs) nâzil oldu. Ondan sonra Muavvizeteyn ile Allah’a sığınmaya başladı ve diğer duaları bıraktı.

Tirmizî, Tıb 16. Ayrıca bk. İbni Mâce, Tıb 33

1018. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kur’an’da otuz ayetten ibaret bir sûre bir adama şefaat etti; neticede o kişi bağışlandı. O sûre: Tebârekellezî biyedihi’l–mülk’dür. ”

Ebû Dâvud, Salât 327; Tirmizî, Fezâilü’l–Kur’ân 9. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 52

1019. Ebû Mes’ûd el–Bedrî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bakara sûresinin sonundan iki âyeti geceleyin okuyan kimseye bunlar yeter. ”

Buhârî, Fezâilü’l–Kur’ân 10, 27, 34; Müslim, Müsâfirîn 255. Ayrıca bk. Ebû Dâvud, Ramazan 9; Tirmizî, Fezâilü’l–Kur’ân 4; İbni Mâce, İkâmet 183

1020. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Evlerinizi kabirlere çevirmeyiniz. Şüphesiz şeytan, içinde Bakara sûresi okunan evden kaçar. ”

Müslim, Müsâfirîn 212. Ayrıca bk. Tirmizî, Fezâilü’l–Kur’ân 2

1021. Übey İbni Kâ’b radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Ey Ebü’l–Münzir! Allah’ın kitabından ezberinde bulunan âyetlerden hangisinin daha büyük olduğunu biliyor musun?” diye sordu. Ben:

–Allâhü lâ ilâhe illâ hüve’l–hayyu’l–kayyûm, dedim. Bu cevabım üzerine elini göğsüme vurdu ve:

– “İlim sana mübarek olsun, ey Ebü’l–Münzir” buyurdu.

Müslim, Müsâfirîn 258

1022. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem beni ramazan zekâtı olan sadaka–i fıtrı korumakla görevlendirmişti. Bir adam gelip yiyecek şeylerden avuçlamaya başladı. Adamı tuttum ve:

– Vallahi seni Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in huzuruna götüreceğim, dedim. Adam:

– Şüphesiz ben muhtacım, çoluğum çocuğum ve pek çok ihtiyacım var, dedi. Bunun üzerine ben adamı salıverdim. Sabaha çıkınca, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Yâ Ebâ Hüreyre! Dün gece tutsağını ne yaptı?” buyurdu. Ben de:

– Yâ Resûlallah! İhtiyaç içinde bulunduğunu ve çoluk çocuğu olduğunu söyledi, ben de acıdım ve salıverdim, dedim. Resûl–i Ekrem:

– “O sana yalan söyledi, tekrar gelecek” buyurdu. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in bu sözü üzerine tekrar geleceğini anladım ve onu

gözetlemeye koyuldum. Adam geldi ve yine yiyecek şeylerden avuçlamaya başladı. Bunun üzerine:

– Seni Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in huzuruna çıkaracağım, dedim. Adam:

– Beni bırak, çünkü ben gerçekten muhtacım. Çoluk çocuğum da var. Bir daha gelmem, dedi. Ben de acıdım ve salıverdim. Sabah olunca yine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana:

– “Yâ Ebâ Hüreyre! Dün gece tutsağın ne yaptı?” diye sordu. Ben de:

– Yâ Resûlallah! Bana yine ihtiyaç içinde bulunduğunu ve çoluk çocuğu olduğunu söyledi, ben de acıdım ve salıverdim, dedim. Peygamberimiz:

– “O kesinlikle sana yalan söyledi, ama tekrar gelecek” buyurdu. Ben de üçüncü defa gelmesini bekledim. Gerçekten geldi ve yine yiyecek şeylerden avuçlamaya başladı. Onu tekrar yakaladım ve:

– Seni mutlaka Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in huzuruna çıkaracağım; artık bu üçüncü ve son gelişindir. Bir daha gelmeyeceğine söz veriyorsun sonra tekrar geliyorsun, dedim. Bu defa bana:

– Beni bırak! Allah’ın seni faydalandıracağı bazı kelimeleri ben sana öğreteyim, dedi. Ben:

– O kelimeler nelerdir? dedim. O:

– Yatağına girdiğinde Âyetü’l–kürsî’yi oku. O takdirde, senin yanında Allah tarafından sürekli bir koruyucu bulunur ve sabaha kadar şeytan sana yaklaşamaz, dedi. Bunun üzerine ben onu salıverdim. Sabah olunca Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana:

– “Tutsağın dün gece ne yaptı?” diye sordu. Ben de:

–Yâ Resûlallah! Allah’ın beni faydalandıracağı birtakım kelimeleri bana öğreteceğini söyledi, ben de onu salıverdim, dedim. Peygamber Efendimiz:

– “O kelimeler neler?” diye sordu, ben de o kimsenin bana:

–Yatağına girdiğin zaman Âyetü’l–kürsî’yi, “Allahü lâ ilâhe illâ hüve’l–hayyü’l–kayyûm” âyetini başından sonuna kadar oku; senin yanında Allah tarafından sürekli bir koruyucu bulunur ve sabaha kadar şeytan sana asla yaklaşamaz, dediğini söyledim. Bunun üzerine Nebî sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Bak hele! Kendisi yalancı olduğu halde bu sefer sana doğruyu söylemiş. Üç gecedir kiminle konuştuğunu biliyor musun, ey Ebû Hüreyre?” dedi. Ben:

– Hayır, bilmiyorum, dedim. Resûl–i Ekrem:

– “O şeytandır” buyurdular.

Buhârî, Vekâlet 10, Fezâilü’l–Kur’ân 10, Bed’ü’l–halk 11

1023. Ebü’d–Derdâ radıyallahu anh ‘den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kehf sûresi’nin başından on âyet ezberleyen kimse deccâlden korunmuş olur. ”

Bir rivayette: “Kehf sûresi’nin sonundan” buyurulmuştur.

Müslim, Müsâfirîn, 257. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Melâhim 14; Tirmizî, Fezâilu’l–Kur’ân 6

1024. İbni Abbas radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre, bir keresinde Cebrâil aleyhisselâm Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in yanında oturmakta iken, Resûl–i Ekrem yukarı taraftan kapı gıcırtısına benzer bir ses işitti ve başını kaldırdı. Cebrâil:

– Bu, şimdiye kadar hiçbir şekilde açılmayıp sadece bugün açılan bir gök kapısıdır, dedi. Peşinden o kapıdan bir melek indi. Bunun üzerine Cebrâil:

– Bu, yeryüzüne inen bir melektir. Bugüne kadar hiç inmemişti, dedi. Melek selâm verdi ve Peygamberimiz’e şöyle dedi:

– Müjde! Sana, senden önce hiçbir peygambere verilmeyen iki nur verildi. Biri Fâtiha sûresi, diğeri Bakara sûresi’nin son âyetleri. Bunlardan okuyacağın her harfe karşılık sana sevap ve ecir verilir.

Müslim, Müsâfirîn 254. Ayrıca bk. Nesâî, İftitâh 25

KUR’AN OKUMAK ÜZERE TOPLANMAK

1025. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir cemaat Allah’ın evlerinden bir evde toplanır, Allah’ın kitabını okur ve aralarında müzakere ederlerse, üzerlerine sekînet iner, onları rahmet kaplar ve melekler etraflarını kuşatır. Allah Teâlâ da o kimseleri kendi nezdinde bulunanların arasında anar. ”

Müslim, Zikr 38. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitr 14; Tirmizî, Kırâat 12; İbni Mâce, Mukaddime 17

1026. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i:

“Şüphesiz ki benim ümmetim, kıyamet gününde, abdest izlerinden dolayı yüzleri nurlu, elleri ve ayakları parlak olarak çağırılacaktır. Yüzünün nûrunu artırmaya gücü yeten kimse bunu yapsın” buyururken işittim.

Buhârî, Vudû‘ 3; Müslim, Tahâret 35

1027. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Ben dostum sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken işittim:

“Mü’minin nuru ve beyazlığı, abdest suyunun ulaştığı yere kadar varır. ”

Müslim, Tahâret 40. Ayrıca bk. Nesâî, Tahâret 109

1028. Osman İbni Affân radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim güzelce abdest alırsa, o kimsenin günahları tırnaklarının altına varıncaya kadar bütün vücudundan çıkar. ”

Müslim, Tahâret 33. Ayrıca benzer rivayetler için bk. Nesâî, Tahâret 84; İbni Mâce, Tahâret 6

1029. Osman İbni Affân radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i benim şu abdestime benzer şekilde abdest alırken gördüm. Sonra da şöyle buyurdu:

“Bir kimse bu şekilde abdest alırsa geçmiş günahları bağışlanır. Onun namazı ve mescide kadar yürümesi de fazladan kazanç sayılır. ”

Müslim, Tahâret 8. Benzerleri içi bk. Ebû Dâvûd, Tahâret 50; Nesâî, Tahâret 84; İbni Mâce, Tahâret 6

1030. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Müslüman –veya mü’min– bir kul abdest alır ve yüzünü yıkarsa, gözleri ile bakarak işlediği her günah abdest suyu –veya suyun son damlası– ile yüzünden çıkar. İki elini yıkadığında, elleriyle tutarak işlediği her günah abdest suyu –veya suyun son damlası– ile ellerinden çıkar. Ayaklarını yıkadığı zaman, ayaklarıyla yürüyerek işlediği her günah abdest suyu –veya suyun son damlası– ile ayaklarından çıkar. Neticede o mü’min kul günahlardan temizlenmiş olur. ”

Müslim, Tahâret 32. Ayrıca bk. Tirmizî, Tahâret 2

1031. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kabristana geldi ve:

“Selâm size ey mü’minler diyarı! İnşâallah biz de size katılacağız. Kardeşlerimizi görmemizi çok isterdim” dedi. Ashâb–ı kirâm:

– Biz senin kardeşlerin değil miyiz, yâ Resûlallah? dediler. Resûl–i Ekrem:

– “Sizler benim ashâbımsınız, kardeşlerimiz henüz gelmemiş olanlardır” buyurdular. Bunun üzerine ashâb:

– Ümmetinden henüz gelmemiş olanları nasıl tanıyacaksın, ey Allah’ın Resûlü? dediler. Peygamber Efendimiz:

– “Ne dersiniz? Bir adamın alnı ak ve ayakları sekili bir atı olsa, yağız ve doru at sürüsü içinde kendi atını tanımaz mı?” diye sordu. Sahâbe:

– Evet, tanır, ey Allah’ın Resûlü, dediler. Resûl–i Kibriyâ:

“İşte onlar da abdestten dolayı yüzleri nurlu, el ve ayakları parlak olarak gelecekler. Ben havzın başına onlardan önce varacağım” buyurdular.

Müslim, Tahâret 39. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 36

1032. Ebû Hüreyre radıyallahu anh ‘den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Size, Allah’ın kendisiyle günahları yok edip, dereceleri yükselteceği hayırları haber vereyim mi?” buyurdular. Ashâb:

– Evet, yâ Resûlallah! dediler. Resûl–i Ekrem:

– “Güçlükler de olsa abdesti güzelce almak, mescidlere doğru çok adım atmak, bir namazı kıldıktan sonra öteki namazı beklemek. İşte ribâtınız, işte bağlanmanız gereken budur” buyurdular.

Müslim, Tahâret 41. Ayrıca bk. Tirmizî, Tahâret 39; Nesâî, Tahâret 180; İbni Mâce, Tahâret 49, Cihâd 41

1033. Ebû Mâlik el–Eş’arî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Temizlik imanın yarısıdır. ”

Müslim, Tahâret 1. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 86

1034. Ömer İbni Hattâb radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz güzelce abdest alır –onu tastamam yapar– sonra da: Eşhedü en lâ ilâhe illallâhü vahdehû lâ şerîke leh. Ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve resûlüh, derse, o kimseye cennetin sekiz kapısı açılır. O da dilediği kapıdan girer. ”

Müslim, Tahâret 17. Ayrıca bk. Ebû Dâvud, Tahâret 65; Tirmizî, Tahâret 55; İbni Mâce, Tahâret 60

Tirmizî’nin rivayetinde şu ziyade vardır: “Allahümme’c‘alnî mine’t–tevvâbîn ve’c–alnî mine’l–mütetahhirîn” duasını da okur.

EZANIN FAZİLETİ

1035. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivâyet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İnsanlar ezan okumanın ve namazda birinci safta bulunmanın ne kadar faziletli olduğunu bilselerdi, sonra bunları yapabilmek için kur’a çekmek zorunda kalsalardı kur’a çekerlerdi. Şayet camide cemaate erken yetişmenin ne kadar faziletli olduğunu bilselerdi, birbirleriyle yarışa girerlerdi. Eğer yatsı namazı ile sabah namazındaki fazileti bilselerdi, emekleyerek ve sürünerek de olsa bu iki namaza gelirlerdi. ”

Buhârî, Ezân 9, 32, Şehâdât 30; Müslim, Salât 129. Ayrıca bk. Tirmizî, Mevâkît 52; Nesâî, Mevâkît 22, Ezân 31

1036. Muâviye radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i:

“Kıyamet günü boyunları en uzun olanlar müezzinlerdir” buyururken işittim, demiştir.

Müslim, Salât 14. Ayrıca bk. İbni Mâce, Ezân 5

1037. Abdullah İbni Abdurrahman İbni Ebû Sa‘saa’dan rivayet edildiğine göre, Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh ona şöyle dedi:

“Ben senin koyunu ve kır hayatını sevdiğini görüyorum. Koyunlar arasında veya kırda iken, namaz için ezan okuduğunda sesini iyice yükselt. Çünkü müezzinin sesinin ulaştığı yere kadarki alanda olup da onu işiten cin, insan ve her varlık, kıyamet gününde ezan okuyanın lehine şahitlik yaparlar. ”
Ebû Saîd:

Ben bunu Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den işittim, dedi.

Buhârî, Ezân 5, Tevhîd 52, Bed’ü’l–halk 12. Ayrıca bk. Nesâî, Ezân 14

1038. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Namaz için ezan okunduğu zaman, şeytan ezanı duymamak için arkasını dönüp yellenerek kaçar. Ezan bitince tekrar geri gelir. Namaz için kamet edilince yine arkasını dönüp kaçar. Kamet bittiğinde yine gelir ve kişi ile nefsi arasına sokulur ve ona: Filân şeyi hatırla, filân şeyi hatırla diyerek, namazdan önce aklında olmayan şeyleri hatırlatır da, neticede insan kaç rek’at namaz kıldığını bilemez olur. ”

Buhârî, Ezân 4, Amel fis’–salât 18, Sehv 6, Bed’ü’l–halk 11; Müslim, Salât 19, Mesâcid 83. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 31; Nesâî, Ezân 20, 30

1039. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ezanı işittiğiniz zaman, müezzinin söylediklerinin aynısını siz de söyleyin. Sonra bana salâvat getirin. Çünkü bir kimse bana bir defa salâvat getirirse, Allah buna karşılık ona on defa salât eder. Daha sonra benim için Allah’tan vesîleyi isteyin. Çünkü vesîle, cennette Allah’ın kullarından bir tek kuluna lâyık olan bir makamdır. O kulun ben olacağımı umuyorum. Benim için vesîleyi isteyen kimseye şefatim vâcip olur. ”

Müslim, Salât 11. Ayrıca bk. Ebû Dâvud, Salât 36; Tirmizî, Menâkıb 1; Nesâî, Ezân 37

1040. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ezanı işittiğiniz zaman siz de müezzinin söylediklerini söyleyiniz. "

Buhârî, Ezân 7; Müslim, Salât 10–11. Ayrıca bk. Tirmizî, Salât 40; Menâkıb 1; Nesâî, Ezân 33, 35, 37; İbni Mâce, Ezân 4

1041. Câbir radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim ezanı işittiği zaman: Ey şu eksiksiz davetin ve kılınacak namazın rabbi Allahım! Muhammed'e vesîleyi ve fazîleti ver. Onu, kendisine vaadettiğin makâm–ı mahmûda ulaştır, diye dua ederse, kıyamet gününde o kimseye şefâatim vâcip olur. "

Buhârî, Ezân 8, Tefsîru sûre(17), 11. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 37; Tirmizî, Mevâkît 43; Nesâî, Ezân 38; İbni Mâce, Ezân 4

1042. Sa'd İbni Ebî Vakkas radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim müezzini işittiği zaman: Tek olan ve ortağı bulunmayan Allah'tan başka ilâh ol-madığına, Muhammed'in O'nun kulu ve resûlü olduğuna şahitlik ederim. Rab olarak Allah'tan, resûl olarak Muhammed'den, din olarak İslâm'dan razı oldum, derse, o kimsenin günahları bağışlanır. "

Müslim, Salât 13. Ayrıca bk. Tirmizî, Salât 42; Nesâî, Ezân 38; İbni Mâce, Ezân 4

1043. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ezan ile kamet arasında yapılan dua reddedilmez. "

Ebû Dâvûd, Salât 35; Tirmizî, Salât 158

1044. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken işittiğini söyledi:

– “Ne dersiniz? Birinizin kapısının önünde bir nehir olsa da, o kimse her gün bu nehirde beş defa yıkansa, kirinden bir şey kalır mı?” Sahâbîler:

– O kimsenin kirinden hiçbir şey kalmaz, dediler. Resûl–i Ekrem:

– “Beş vakit namaz işte bunun gibidir. Allah beş vakit namazla günahları silip yok eder” buyurdular.

Buhârî, Mevâkît 6; Müslim, Mesâcid 283. Ayrıca bk. Tirmizî, Emsâl 5; Nesâî, Salât 7; İbni Mâce, İkâmet 193

1045. Câbir radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Beş vakit namazın benzeri, sizden birinizin kapısı önünden akıp giden ve her gün içinde beş defa yıkandığı bol sulu bir ırmak gibidir. ”

Müslim, Mesâcid 284

1046. İbni Mes’ûd radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, bir adam bir kadını öptü. Sonra Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’e gelip durumu haber verdi. Bunun üzerine: “Gündüzün iki yanında ve gecenin gündüze yakın saatlerinde namaz kıl. Şüphesiz iyilikler kötülükleri giderir” [Hûd sûresi (11), 114] anlamındaki âyet nâzil oldu. Adam:

– Bu sadece bana mı mahsus yâ Resûlallah, dedi? Resûl–i Ekrem:

– “Ümmetimin tamamı içindir” buyurdular.

Buhârî, Mevâkît 4, Tefsîru sûre (11) 6; Müslim, Tevbe 39. Ayrıca bk. Tirmizî, Tefsîru sûre (11)

1047. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Büyük günahlardan kaçınıldığı müddetçe, beş vakit namaz ile iki cuma, aralarında işlenen küçük günahlara keffârettir. ”

Müslim, Tahâret 14. Ayrıca bk. Tirmizî, Mevâkît 46; İbni Mâce, İkâmet 79

1048. Osman İbni Affân radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken işittiğini söyledi:

"Bir müslüman, farz namazın vakti geldiğinde güzelce abdest alır, huşû içinde ve rükûunu da tam yaparak namazını kılarsa, büyük günah işlemedikçe, bu namaz önceki günahlarına keffâret olur. Bu her zaman böyledir. "

Müslim, Tahâret 7

SABAH VE İKİNDİ NAMAZLARININ FAZİLETİ

1049. Ebû Mûsâ radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İki serinlik namazını, sabah ve ikindiyi kılan kimse cennete girer. "

Buhârî, Mevâkît 26; Müslim, Mesâcid 215

1050. Ebû Züheyr Umâre İbni Ruveybe radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken işittiğini söyledi:

"Güneş doğmadan ve batmadan önce namaz kılan bir kimse cehenneme girmeyecektir. " Resûl–i Ekrem bu sözüyle sabah ve ikindi namazlarını kastetmişti.

Müslim, Mesâcid 213–214. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 9

Cündüb İbni Süfyân radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sabah namazını kılan kimse Allah'ın himayesindedir. Dikkat et, ey Ademoğlu! Allah, bizzat himayesinde olan bir konuda seni sorguya çekmesin. "

Müslim, Mesâcid 261–262. Ayrıca bk. Tirmizî, Salât 51, Fiten 6; İbni Mâce, Fiten 6

1052. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Birtakım melekler geceleyin, diğer birtakımı da gündüz vakti birbiri ardınca gelip sizin ara-nızda bulunurlar. Onlar sabah namazı ile ikindi namazında bir araya gelirler. Geceleyin aranızda kalmış olanlar Allah’ın huzuruna çıkarlar. Allah Teâlâ, kullarının halini çok iyi bildiği halde, meleklere:

–Kullarımı ne halde bıraktınız? diye sorar. Melekler:

–Onları namaz kılarken bıraktık; yanlarına da namaz kılarken varmıştık, derler. ”

Buhârî, Mevâkît 16, Tevhîd 23, 33; Müslim, Mesâcid 210. Ayrıca bk. Nesâî, Salât 21

1053. Cerîr İbni Abdullah el–Becelî radıyallahu anh şöyle dedi:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’in yanında idik. Dolunay halindeki aya bakarak şöyle buyurdu:

“Siz şu ayı güçlük çekmeden gördüğünüz gibi, Rabbinizi de açıkça göreceksiniz. Güneş doğmadan ve batmadan önceki namazları kaçırmamak elinizden geliyorsa, kesinlikle kaçırmayıp kılınız. ”

Buhârî’nin bir rivayetinde: “Resûl–i Ekrem, ayın on dördüncü gecesi aya bakmıştı” denilmek-tedir.

Buhârî, Mevâkît 16, Tefsîru sûre (50) 2, Tevhîd 24; Müslim, Mesâcid 211. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sünnet 19; Tirmizî, Cennet 16; İbni Mâce, Mukaddime 13

1054. Büreyde radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İkindi namazını terkeden kimsenin işlediği amelleri boşa gider. ”

Buhârî, Mevâkît 15. Ayrıca bk. Nesâî, Salât 15; İbni Mâce, Salât 9

CAMİLERE GİTMENİN FAZİLETİ

1055. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim sabah akşam camiye gider gelirse, her gidip gelişinde Allah Taâlâ o kimseye cennetteki ikramını hazırlar. ”

Buhârî, Ezân 37; Müslim, Mesâcid 285

1056. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse evinde güzelce temizlenir, sonra Allah’ın farzlarından bir farzı yerine getirmek için Allah’ın evlerinden birine giderse, attığı adımlardan her biri bir günahı silip yok eder; diğer adımı da onu bir derece yükseltir. ”

Müslim, Mesâcid 282

1057. Übey İbni Kâ’b radıyallahu anh şöyle dedi:

– Ensardan bir adam vardı. Evi mescide ondan daha uzak olan bir kimse bilmiyorum. Buna rağmen hiçbir namazı kaçırmıyordu. Kendisine:

– Keşke bir merkep satın alsan! Karanlık ve sıcak günlerde ona binerdin? denildi. Adam:

– Evimin mescide yakın olması beni sevindirmez. Ben mescide gelip giderken attığım her adıma sevap yazılmasını istiyorum, dedi. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Allah Teâlâ bunların hepsinin sevabını senin için bir araya topladı” buyurdu.

Müslim, Mesâcid 278. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 48

1058. Câbir radıyallahu anh şöyle dedi:

– Mescidin etrafındaki arsalar boş kalmıştı. Benî Selime, mescidin yakınına taşınıp yerleşmek istediler. Bu arzu Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’e ulaşınca, onlara:

– “Bana gelen bilgiye göre, mescidin yakınına taşınıp yerleşmek istiyormuşsunuz, öyle mi?” buyurdu. Onlar:

–Evet, ey Allah’ın Resulü! Böyle arzu etmiştik, dediler. Resûl–i Ekrem iki defa:

– “Ey Selime oğulları! Yurtlarınızdan ayrılmayınız ki, adımlarınıza sevap yazılsın” buyurdu. Onlar da:

– Şu halde yerlerimizden göçmek bizi sevindirmeyecek, dediler.

Müslim, Mesâcid 280. Ayrıca bk. Tirmizî, Tefsîru sûre(36) 1

1059. Ebû Mûsa radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Şüphesiz namazdan en çok sevap kazanacak insanlar, uzak mesafelerden camiye yürüyerek gelenlerdir. Namazı imamla birlikte kılmak için bekleyen kimsenin sevabı, namazı tek başına kılıp sonra uyuyan kimseden daha büyüktür. ”

Buhârî, Ezân 31; Müslim, Mesâcid 277. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 48; İbni Mâce, Mesâcid 15

1060. Büreyde radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Karanlık gecelerde mescidlere yürüyerek giden kimselere, kıyamet gününde tam bir nura kavuşacaklarını müjdeleyiniz. ”

Ebû Dâvûd, Salât 50; Tirmizî, Salât 166. Ayrıca bk. İbni Mâce, Mesâcid 15

1061. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Size, Allah'ın kendisiyle günahları yok edip, dereceleri yükselteceği hayırları haber vereyim mi?" buyurdular. Ashâb:

– Evet, yâ Resûlallah! dediler. Resûl–i Ekrem:

– "Güçlükler de olsa abdesti güzelce almak, mescidlere doğru çok adım atmak, bir namazı kıldıktan sonra öteki namazı beklemek. İşte ribâtınız, işte bağlanmanız gereken budur" buyurdular.

Müslim, Tahâret 41. Ayrıca bk. Tirmizî, Tahâret 39; Nesâî, Tahâret 180; İbni Mâce, Tahâret 49, Cihâd 41

1062. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Mescidlere devam etmeyi alışkanlık haline getiren bir adamı gördüğünüz zaman, onun gerçek mü'min olduğuna şahitlik ediniz". Allah Taâlâ şöyle buyurur: "Allah'ın mescidlerini, ancak Allah'a ve âhiret gününe inanan, namazı kılan, zekâtı veren ve Allah'tan başka kimseden korkmayanlar onarırlar. İşte onlar, doğru yolu bulanlardan olabilirler" [Tevbe sûresi (9), 18].

Tirmizî, Îman 8, Tefsîru sûre(9). Ayrıca bk. İbni Mâce, Mesâcid 19

NAMAZI BEKLEMENİN FAZİLETİ

1063. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kılacağı namaz sizden birini yerinde tuttuğu, ailesine dönmesine engel olduğu sürece, o kişi namazda sayılır. "

Buhârî, Ezân 36; Müslim, Mesâcid 275. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 20

1064. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz, abdestini bozmadan namaz kıldığı yerde oturduğu müddetçe, melekler kendisine:

– Allahım! Bunu bağışla, buna rahmetinle muamele et, diye dua ederler. ”

Buhârî, Ezân 36. Ayrıca bk. Müslim, Mesâcid 276; Ebû Dâvûd, Salât 20; Tirmizî, Salât 245; Nesâî, Salât 40; İbni Mâce, Mesâcid 19

1065. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir gece yatsı namazını gece yarısına kadar geciktirmişti. Namazı kıldıktan sonra yüzünü bize döndü ve:

“Halk namaz kıldı ve uyudular. Sizler ise, namazı beklediğinizden bu yana hep namazda gibi olmaya devam ettiniz” buyurdular.

Buhârî, Mevâkît 25

CEMAATLE NAMAZ KILMANIN FAZİLETİ

1066. İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cemaatle kılınan namaz, tek başına kılınan namazdan yirmi yedi derece daha faziletlidir. ”

Buhârî, Ezân 30; Müslim, Mesâcid 249. Ayrıca bk. Nesâî, İmâmet 42; İbni Mâce, Mesâcid 16

1067. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimsenin cemaatle kıldığı namazın sevabı, evinde ve çarşı pazarda kıldığı namazdan yirmi beş kat daha fazladır. O kimse abdestini güzelce alıp, sonra sadece namaz kılmak maksadıyla mescide giderse attığı her adım

sebebiyle bir derece yükseltilir, bir hatası da silinir. Namazını kıldıktan sonra abdestini bozmadan namaz kıldığı yerde kaldığı müddetçe, melekler ona:

Allahım! Ona rahmetinle muamele et, ona acı! diyerek dua etmeye devam ederler. O kimse namazı beklediği sürece namazda imiş gibidir. ”

Buhârî, Ezân 30; Müslim, Mesâcid 272. Ayrıca bk. Buhârî, Salât 87, Büyû‘ 49; Ebû Dâvûd, Salât 48; İbni Mâce, Tahâret 6, Mesâcid 14

1068. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’e âmâ bir adam gelip:

– Yâ Resûlallah! Beni mescide götürecek bir kimsem yok, diyerek namazı evinde kılabilmek için Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den kendisine müsaade etmesini istedi. Peygamber Efendimiz de müsaade etti. Âmâ dönüp giderken Resûl–i Ekrem onu çağırarak:

– “Sen namaz için ezan okunduğunu işitiyor musun?” diye sordu. Âmâ:

–Evet, cevabını verdi. Peygamber aleyhisselâm:

– “O halde davete icâbet et, cemaate gel” buyurdular.

Müslim, Mesâcid 255. Ayrıca bk. Nesâî, İmâmet 50

1069. Kendisine Amr İbni Kays da denilen meşhur müezzin Abdullah İbni Ümmü Mektûm radıyallahu anh :

–Yâ Resûlallah! Muhakkak ki Medine’nin zehirli haşereleri ve yırtıcı hayvanları çoktur, dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Hayye ‘ale’s–salâh, hayye ‘ale’l–felâh’ı işitiyor musun? Öyleyse mescide gel” buyurdu.

Ebû Dâvûd, Salât 47. Ayrıca bk. Nesâî, İmâmet 50

1070. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Canımı gücü ve kudretiyle elinde tutan Allah’a yemin ederek söylüyorum, içimden öyle geçiyor ki, odun toplamayı emredeyim, odun yığılsın. Sonra namazı emredeyim, ezan okunsun. Daha sonra bir adama cemaate imam olmasını emredeyim. En sonunda cemaate gelmeyen adamlara gidip onlar içindeyken evlerini yakayım. ”

Buhârî, Ahkâm 52, Ezân 29; Müslim, Mesâcid 251–254. Ayrıca bk. Tirmizî, Salât 48; Nesâî, İmâmet 49

1071. İbni Mes’ûd radıyallahu anh şöyle dedi:

“Yarın Allah’a müslüman olarak kavuşmak isteyen kimse, şu namazlara ezan okunan yerde devam etsin. Şüphesiz ki Allah Teâlâ sizin peygamberinize hidayet yollarını açıklamıştır. Bu namazlar da hidayet yollarındandır. Şayet siz de cemaati terkedip namazı evinde kılan şu adam gibi namazları evinizde kılacak olursanız, peygamberinizin sünnetini terketmiş olursunuz. Peygamberinizin sünnetini terkederseniz sapıklığa düşmüş olursunuz. Vallahi ben, nifakı bilinen bir münafıktan başka namazdan geri kalanımız olmadığını görmüşümdür. Allah’a yemin ederim ki, bir adam iki kişi arasında sallanarak namaza getirilir ve safa durdurulurdu”.

Müslim’in bir rivayetinde İbni Mes’ûd şöyle demiştir: “Şüphesiz Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize hidayet yollarını öğretmiştir. İçinde ezan okunan mescidde namaz kılmak da hidayet yollarındandır”.

Müslim, Mesâcid 256–257. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 46; Nesâî, İmâmet 50; İbni Mâce, Mesâcid 14

1072. Ebu’d–Derdâ radıyallahu anh şöyle dedi: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i:

“Bir köy veya kırda üç kişi birlikte bulunur da namazı aralarında cemaatle kılmazlarsa, şeytan onları kuşatıp yener. Şu halde cemaate devam ediniz. Muhakkak ki sürüden ayrılan koyunu kurt yer” buyururken işittim.

Ebû Dâvûd, Salât 46. Ayrıca bk. Nesâî, İmâmet 48

SABAH VE YATSI NAMAZLARINDA CEMAATTE BULUNMAYI TEŞVİK EDEN HADİSLER

1073. Osman İbni Affân radıyallahu anh şöyle dedi:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i:

"Yatsı namazını cemaatle kılan kimse, gece yarısına kadar namaz kılmış gibidir. Sabah namazını cemaatle kılan kimse ise bütün gece namaz kılmış gibidir".

Müslim, Mesâcid 260

Tirmizî'nin Sünen'deki rivayeti şöyledir:

Osman İbni Affân radıyallahu anh 'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Yatsı namazında cemaatte bulunan kimseye, gecenin yarısına kadar namaz kılmış gibi sevap vardır. Yatsı ve sabah namazlarında cemaatte bulunan kimseye ise, bütün gece namaz kılmış gibi sevap vardır. "

Tirmizî, Salât 165. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 47

1074. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İnsanlar yatsı namazı ile sabah namazındaki fazilet ve sevabı bilselerdi, emekleyerek bile olsa mutlaka camiye, cemaate gelirlerdi. "

Buhârî, Ezân 9, 32; Müslim, Salât 129. Ayrıca bk. Tirmizî, Mevâkît 52; Nesâî, Mevâkît 22, Ezân 31

1075. Ebû Hüreyre radıyallahu anh 'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Münafıklara sabah ve yatsı namazından daha ağır gelen hiçbir namaz yoktur. İnsanlar bu iki namazda ne kadar çok ecir ve sevap olduğunu bilselerdi, emekleyerek de olsa cemaate gelirlerdi. ”

Buhârî, Mevâkît 20, Ezân 34; Müslim, Mesâcid 252. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 47; Nesâî, İmâmet 45; İbni Mâce, Mesâcid 18

FARZ NAMAZLARA DEVAM METMENİN ÖNEMİ

(FARZ NAMAZLARA DEVAM ETMENİN EMREDİLMİŞ TERKETMENİN İSE CİDDİ BİÇİMDE YASAKLANMIŞ OLDUĞU)

1076. İbni Mes’ud radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e:

– Hangi ameller daha faziletlidir? diye sordum.

– “Vaktinde kılınan namaz” buyurdu.

– Sonra hangisi? dedim.

– “Ana babaya iyilik etmek” cevabını verdi.

– Daha sonra hangisidir? diye sordum.

– “Allah yolunda cihâd etmektir” buyurdular.

Buhârî, Mevâkît 5, Cihâd 1, Edeb 1, Tevhîd 48; Müslim, Îmân 137–139. Ayrıca bk. Tirmizî, Salât 14, Birr 2; Nesâî, Mevâkît 51

1077. İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İslâm beş temel üzerine bina kılınmıştır: Allah’tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed’in Allah’ın Resulü olduğuna şahitlik etmek. Namazı

dosdoğru kılmak, zekâtı hakkıyla vermek, Allah’ın evi Kâbe’yi haccetmek ve Ramazan orucunu tutmak. ”

Buhârî, Îmân 1, 2, Tefsîru sûre(2) 30; Müslim, Îmân 19–22. Ayrıca bk. Tirmizî, Îmân 3; Nesâî, Îmân 13

1078. Abdullah İbni Ömer radıyallahü anhümâ’dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ben, insanlarla Allah’tan başka ilâh olmadığına, Muhammed’in Allah’ın Resulü olduğuna şehâdet edip, namazı tastamam kılıp, zekâtı hakkıyla verinceye kadar savaşmakla emrolundum. Bunları yaptıkları zaman kanlarını ve mallarını benden korumuş olurlar. İslâm’ın gerektirdiği haklar bunların dışındadır. Onların kalplerinde gizledikleri şeylerin hesabı da Allah’a aittir. ”

Buhârî, Îmân 17, 28, Salât 28, Zekât 1, İ’tisâm 2, 28; Müslim, Îmân 32–36. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 95; Tirmizî, Tefsîru sûre(88); Nesâî, Zekât 3; İbni Mâce, Fiten 1–3

1079. Muâz radıyallahu anh şöyle dedi:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem beni Yemen’e (vali ve kadı olarak) gönderdi ve şöyle buyurdu:

“Muhakkak ki sen Ehl–i kitap olan bir topluma gidiyorsun.

Onları, Allah’tan başka ilâh olmadığına ve benim Allah’ın Resulü olduğuma şehâdet etmeye davet et. Şayet buna itaat ederlerse, Allah’ın kendilerine bir gündüz ve gecede beş vakit namazı farz kıldığını bildir. Bunu kabul edip itaat ederlerse, zenginlerinden alınıp fakirlerine verilmek üzere kendilerine zekâtın farz kılındığını haber ver. Buna da itaat ettikleri takdirde, onların mallarının en kıymetlilerini almaktan sakın. Mazlumun bedduasını almaktan çekin. Çünkü onun bedduası ile Allah arasında bir perde yoktur. ”

Buhârî, Zekât 41, 63, Megâzî 60, Tevhîd 1; Müslim, Îmân 29–31. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Zekât 5; Tirmizî, Zekât 6; Nesâî, Zekât 46; İbni Mâce,

Zekât 1

1080. Câbir radıyallahu anh şöyle dedi:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i:

"Gerçekten kişi ile şirk ve küfür arasında namazı terketmek vardır" buyururken işittim.

Müslim, Îmân 134. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sünnet 15; Tirmizî, Îmân 9; İbni Mâce, İkâmet 17

1081. Büreyde radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bizimle onlar arasındaki ayırıcı temel unsur namazdır. Namazı terkeden kimse küfre düşer. "

Tirmizî, Îmân 9. Ayrıca bk. Nesâî, Salât 8; İbni Mâce, İkâmet 77

1082. Büyük bir şahsiyet olduğunda herkesin görüş birliği bulunan, tâbiînden Şakîk İbni Abdullah rahimehullah şöyle dedi:

Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in ashâbı, namazdan başka herhangi bir amelin terkini küfür saymazlardı.

Tirmizî, Îmân 9

1083. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kıyamet gününde kulun hesaba çekileceği ilk ameli onun namazıdır. Eğer namazı düzgün olursa, işi iyi gider ve kazançlı çıkar. Namazı düzgün olmazsa, kaybeder ve zararlı çıkar. Şayet farzlarından bir şey noksan çıkarsa, Azîz ve Celîl olan Rabb'i:

– Kulumun nâfile namazları var mı, bakınız? der. Farzların eksiği nafilelerle tamamlanır. Sonra diğer amellerinden de bu şekilde hesaba çekilir. "

Tirmizî, Mevâkît 188. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 149; Nesâî, Salât 9; İbni Mâce, İkâmet 202

NAMAZI İLK SAFTA KILMANIN SEVABI

(NAMAZI İLK SAFTA KILMANIN SEVABI, ÖNDEKİ SAFLARI DOLDURMAYI, SAFLARI DÜZGÜN VE SIK TUTMAYI EMRETME)

1084. Câbir İbni Semüre radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem evinden çıkıp yanımıza geldi ve şöyle buyurdu:

– “Meleklerin Rableri huzurunda saf bağlayıp durdukları gibi saf bağlasanız ya!”

Bunun üzerine biz:

– Yâ Resûlallah! Melekler Rablerinin huzurunda nasıl saf bağlayıp dururlar? diye sorduk. Şöyle buyurdu:

– “Onlar öndeki safları tamamlayıp birbirine perçinlenmiş gibi bitişik dururlar. ”

Müslim, Salât 119. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 93; Nesâî, İmâmet 28; İbni Mâce, İkâmet 50

1085. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İnsanlar ezan okumanın ve namazda ilk safta bulunmanın sevabını bilselerdi, sonra bunları yapabilmek için kur’a çekmek zorunda kalsalardı, mutlaka kur’a çekerlerdi. ”

Buhârî, Ezân 9, 32, Şehâdât 30; Müslim, Salât 129. Ayrıca bk. Tirmizî, Mevâkît 52; Nesâî, Mevâkît 22, Ezân 31

1086. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Erkeklerin en çok sevap kazanacağı saf ilk saf, en az sevap kazanacakları saf son saftır. Kadınların en çok sevap kazanacağı saf son saf, en az sevap kazanacakları saf ise ön saftır. "

Müslim, Salât 132. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 97; Tirmizî, Mevâkît 52; Nesâî, İmâmet 32; İbni Mâce, İkâmet 52

1087. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashâbının gerilerde saf tutmaya çalıştığını gördü; bunun üzerine onlara:

"Öne doğru gelin ve bana uyun! Sizden sonrakiler de size uysunlar. Bir topluluk devamlı surette gerilerse, Allah onları geri bırakır" buyurdu.

Müslim, Salât 130. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 97; Nesâî, İmâmet 17; İbni Mâce, İkâmet 45

1088. Ebû Mes`ûd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem namaza başlayacağımız zaman omuzlarımıza dokunarak şöyle buyururdu:

"Safları düz tutunuz. İleri geri durmayınız. Sonra kalpleriniz de birbirinden farklı olur. Aklı başında ve bilgili olanlarınız benim arkamda, onlardan sonra gelenler daha arkada, daha sonra gelenler daha arkada dursunlar. "

Müslim Salât 122. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 95; Tirmizî, Salât 54; Nesâî, İmâmet 23, 25, 26; İbni Mâce, İkâmet 45

1089. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Saflarınızı düz tutunuz. Zira safların düz olması namazın tamam olmasını sağlayan hususlardan biridir. ”

Buhârî, Ezân 74; Müslim, Salât 124. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 93; İbni Mâce, İkâmet 50

Buhârî’nin bir rivayetine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Zira safların düz olması, namazın mükemmel olmasını sağlayan hususlardan biridir. ”

1090. Yine Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir defasında namaz kılmak için kamet getirilmişti. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize yüzünü döndü ve şöyle buyurdu:

“Saflarınızı dümdüz tutunuz ve birbirinize sımsıkı yapıştırınız. Zira ben sizi arkamdan da görüyorum. ”

Buhârî, Ezân 72; Müslim, Salât 125. Ayrıca bk. Nesâî, İmâmet 28, 47

Buhârî’nin başka bir rivayetinde (Ezan 76) Enes, her birimiz omuzunu arkadaşının omuzuna, ayağını arkadaşının ayağına yapıştırırdı, demiştir.

1091. Nu`mân İbni Beşîr radıyallahu anhümâ, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinledim dedi:

“Saflarınızı düzeltiniz, yoksa Allah Teâlâ’nın aranıza düşmanlık sokacağını iyi biliniz. ”

Buhârî, Ezân 71; Müslim, Salât 127. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 93; Tirmizî, Mevâkît 53; İbni Mâce, İkâmet 50.

Müslim’in bir başka rivayeti şöyledir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem okları düzeltir gibi saflarımızı düzeltirdi. Bizim buna alıştığımızı görünceye kadar böyle yapmaya devam etti. Kendisi birgün namaza çıktı ve namaz kıldıracağı yerde durdu. Tam

tekbir almak üzere iken göğsü saf hizasından dışarı çıkmış bir adam gördü. Bunun üzerine şöyle buyurdu:

“Ey Allah’ın kulları! Saflarınızı düzeltiniz; yoksa Allah Teâlâ’nın aranıza düşmanlık sokacağını iyi biliniz. ”

Müslim, Salât 128.

1092. Berâ İbni Âzib radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem göğüslerimize ve omuzlarımıza dokunarak bir baştan diğer başa safın arasında dolaşır ve şöyle buyururdu:

“İleri geri durmayınız. Sonra kalpleriniz de birbirinden farklı olur”. Ve sözlerine şöyle devam ederdi: “İlk saflarda bulunanlara Allah rahmet, melekler de dua eder. ”

Ebû Dâvûd, Salât 93. Ayrıca bk. Nesâî, İmâmet 25

1093. İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Saflarınızı düz tutunuz. Omuzları bir hizaya getiriniz. Aralıkları kapayınız. Saf düzeni için elinizden tutup çeken kardeşlerinize yumuşak davranınız. Şeytanın girebileceği boşluklar bırakmayınız. Allah, safları bitişik tutanların gönlünü hoş eder. Safları bitişik tutmayanlara Allah nimetlerini lutfetmez. ”

Ebû Dâvûd, Salât 93, 98

1094. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Saflarınızı sık tutunuz. Safların arasını yanaştırınız. Boyunlarınızı bir hizâya getiriniz. Canımı elinde tutan Allah’a yemin ederim ki, saffın boş kalmış aralıklarından şeytanın bodur, kılsız siyah koyun gibi girdiğini görüyorum. ”

Ebû Dâvûd, Salât 93. Ayrıca bk. Nesâî, İmâmet 28

1095. Yine Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Önce ilk safı tamamlayınız; sonra arkadaki safları doldurunuz. Şayet eksik kalırsa, son safta kalsın. ”

Ebû Dâvûd, Salât 93. Ayrıca bk. Nesâî, İmâmet 30

1096. Âişe radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Şüphesiz Allah safların sağ tarafında bulunanlara rahmet eder; melekleri de dua ederler. ”

Ebû Dâvûd, Salât 95. Ayrıca bk. İbni Mâce, İkamet 55

1097. Berâ radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in arkasında namaz kıldığımız zaman, yüzünü bize döndüğünde sağına döndüğü için onun sağ tarafında olmayı arzu ederdik. Bir defasında bize dönünce şöyle buyurduğunu işittim:

“Rabbim! Kullarını diriltip bir araya topladığın gün, beni azâbından koru!”

Müslim, Müsâfirîn 62. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 71, Edeb 98; Tirmizî, Daavât 18

1098. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İmamı ortanıza alınız ve saflardaki boşlukları doldurunuz. ”

Ebû Dâvûd, Salât 98

SÜNNET NAMAZLARIN FAZİLETİ

(FARZ NAMAZLARLA BİRLİKTE KILINAN SÜNNETLERİN FAZİLETİ VE MİKTARI)

1099. Mü’minlerin annesi Ümmü Habîbe Remle Binti Ebû Süfyân radıyallahu anhümâ, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinledim, dedi:

“Müslüman bir kimse, farzların dışında nâfile olarak her gün Allah rızası için on iki rek`at namaz kılarsa, Allah Teâlâ ona cennette bir köşk yapar” veya “Ona cennette bir köşk yapılır. ”

Müslim, Müsâfirîn 103. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu 1; Tirmizî, Salât 189; Nesâî, Kıyâmü’l–leyl 66, 67

1100. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte öğle namazından önce iki, öğle namazından sonra iki rek`at, cumadan sonra iki rek`at, akşam namazından sonra iki rek`at ve yatsı namazından sonra da iki rek`at namaz kıldım.

Buhârî, Teheccüd 25, 29; Müslim, Müsâfirîn 104. Ayrıca bk. Tirmizî, Mevâkît 189, 205; Nesâî, Kıyâmü’l–leyl 66; İbni Mâce, İkâmet 100

1101. Abdullah İbni Mugaffel radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Her ezan ve kamet arasında namaz vardır. Her ezan ve kamet arasında namaz vardır. Her ezan ve kamet arasında namaz vardır” buyurdu. Üçüncü defasında “kılmak isteyene” dedi.

Buhârî, Ezân 14, 16; Müslim, Müsâfirîn 304. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu 11; Tirmizî, Salât 22; Nesâî, Ezân 39; İbni Mâce, İkâmet 110

SABAH NAMAZININ SÜNNETİNİN ÖNEMİ

1102. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem öğle namazının farzından önceki dört rek`at ile sabah namazının farzından önceki iki rek`atı hiç terk etmezdi.

Buhârî, Teheccüd 34. Ayrıca bk. Nesâî, Kıyâmü’l–leyl 56

1103. Yine Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazının iki rek`at sünnetine diğer nâfile na-mazlardan daha fazla önem verirdi.

Buhârî, Teheccüd 27; Müslim, Müsâfirîn 94. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu, 2

1104. Yine Âişe radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sabah namazının iki rek`at sünneti, dünya ve dünyadaki her şeyden daha hayırlıdır. ”

Müslim, Müsâfirîn 96

Yine Müslim’in bir rivayetine göre sabah namazının sünneti hakkında:

“O bana bütün dünyadan daha değerlidir” buyurdu.

Müslim, Müsâfirîn 97

1105. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in müezzini Ebû Abdullah Bilâl İbni Rebâh radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, birgün kendisi Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e sabah namazı vaktinin girdiğini haber vermeye gelmişti. Hz. Âişe, Bilâl’e bazı şeyler sorarak onu ortalık iyice ağarıncaya kadar meşgul etti. Bunun üzerine Bilâl Resûlullah’a namaz vaktinin girdiğini haber verdi. Hz. Peygamber namaza çıkmayınca, Bilâl namaz vaktinin girdiğini ona bir kere daha haber verdi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem mescide gelerek sabah namazını kıldırdı. O zaman Bilâl Resûlullah’a durumu anlattı. Kendisini Hz. Âişe’nin, sorduğu bir şey sebebiyle, ortalık ağarıncaya kadar meşgul ettiğini, Peygamber aleyhisselâm namaza gelmeyince, ikinci defa haber verdiğini söyledi.

O zaman Resûlullah:

– “Ben sabah namazının iki rek`at sünnetini kılıyordum” buyurdu.

Bilâl:

– (İyi ama) Yâ Resûlallah! Namaza çok geç geldiniz, deyince Peygamber aleyhisselâm:

– “Şayet daha geç kalsaydım, yine de bu iki rek`at sünneti bütün gereklerini yerine getirerek mükemmel şekilde kılardım” buyurdu.

Ebû Dâvûd, Tatavvu 3

SABAH NAMAZININ SÜNNETİNİN NASIL KILINACAĞI

(SABAH NAMAZININ SÜNNETİNİN FAZLA UZATMADAN KILINACAĞI, BU SIRADA NE OKUNACAĞI VE NE ZAMAN EDÂ EDİLECEĞİ)

1106. Âişe radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazının ezanı ile kameti arasında fazla uzatmadan iki rek’at namaz kılardı.

Buhârî, Ezân 12; Müslim, Müsâfirîn 91

Buhârî ile Müslim’in diğer bir rivayetine göre Hz. Âişe şöyle dedi:

Resûlullah sabah namazının iki rek`at sünnetini o kadar hafif kılardı ki, acaba Fâtiha sûresini okudu mu diye kendi kendime sorardım.

Buhârî, Teheccüd 28; Müslim, Müsâfirîn 92. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu 3; Nesâî, İftitah 40

Müslim’in bir rivayetine göre Hz. Âişe şöyle dedi:

Resûl–i Ekrem sabah ezanını duyduğu zaman sabah namazının sünnetini fazla uzatmadan kı-lardı.

Müslim, Müsâfirîn 90. Ayrıca bk. Nesâî, Kıyâmü’l–leyl 60

Diğer bir rivayette Hz. Âişe, tanyeri ağardığı zaman kılardı, dedi.

Müslim, Müsâfirîn, 93

1107. Hafsa radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre, müezzin sabah ezanını okuduğu ve tan yeri de ağardığı zaman Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem fazla uzatmadan iki rek`at namaz kılardı.

Buhârî, Ezân 12; Müslim, Müsâfirîn 87

Müslim'in diğer bir rivayetine göre Hz. Hafsa şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem tan yeri ağardığı zaman hafifçe kıldığı iki rek`at namazdan başka nâfile kılmazdı.

Müslim, Müsâfirîn 88. Ayrıca bk. Nesâî, Kıyâmü'l–leyl 60

1108. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem gece namazlarını ikişer rek`at kılar, gecenin sonunda ise bir rek`at vitir kılardı. Sabah namazının farzından önce de, kulağı kamette olduğu halde, çabucak iki rek`at namaz kılardı.

Buhârî, Vitir 2; Müslim, Müsâfirîn 157. Ayrıca bk. Tirmizî, Vitir 8

1109. İbni Abbas radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazının iki rek`at sünnetini kılarken birinci rek`atta, Bakara sûresindeki "Biz Allah'a ve bize indirilen Kur'an'a. . . inandık" anlamındaki âyeti, ikinci rek`atta da "Biz Allah'a inandık; şâhid ol ki, biz müslümanlarız" anlamındaki âyeti okurdu.

Müslim, Müsâfirîn 99. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu 3; Nesâî, İftitah 38

Diğer bir rivayete göre ise, ikinci rek`atta Âl–i İmrân sûresindeki "Söyle onlara: Ey kendilerine kitap verilenler! Gelin, aramızda müşterek olan bir kelime etrafında toplanalım" âyetini okurdu.

Müslim, Müsâfirîn 100

1110. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazının iki rek`at sünnetinde Kâfirûn ve İhlâs sûrelerini okurdu.

Müslim, Müsâfirîn 98. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu 3; Nesâî, İftitah 39; İbni Mâce, İkâmet 102

1111. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Bir ay boyunca Peygamber aleyhisselâm’ın namazına dikkat ettim, sabah namazının sünnetinde Kâfirûn ve İhlâs sûrelerini okurdu.

Tirmizî, Mevâkît 191. Ayrıca bk. Nesâî, İftitah 68; İbni Mâce, İkâmet 102

SABAH NAMAZININ SÜNNETİNDEN SONRA BİRAZCIK UZAN-MAK

(BİR KİMSE TEHECCÜD NAMAZI KILSA DA KILMASA DA, SABAH NAMAZININ SÜNNETİNİ KILDIKTAN SONRA SAĞ TARAFINA UZANARAK YATMASININ MÜSTEHAB OLDUĞU)

1112. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazının iki rek`at sünnetini kıldıktan sonra sağ tarafına uzanarak yatardı.

Buhârî, Teheccüd 23. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu 26

1113. Yine Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem yatsı namazı ile sabah namazı arasındaki sürede on bir rek`at namaz kılardı. İki rek`atta bir selâm verir ve sonunda bir rek`at vitir kılardı. Müezzin, sabah ezanını okuduktan sonra tanyeri ağarmaya başlayınca Resûl–i Ekrem’i uyandırır, o da kalkıp fazla uzatmadan iki rek`at namaz kılar, sonra müezzin tekrar gelip namaza başlanacağını haber verinceye kadar sağ tarafına uzanıp yatardı.

Müslim, Müsâfirîn 121, 122. Ayrıca bk. Buhârî, Ezân 15; Ebû Dâvûd, Tatavvu 26; Tirmizî, Mevâkît 208; Nesâî, Ezân 41; İbni Mâce, İkâmet 126

1114. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Biriniz sabah namazının iki rek`at sünnetini kılınca sağ tarafı üzerine yatsın. "

Ebû Dâvûd, Tatavvu 4; Tirmizî, Mevâkît 194

ÖĞLE NAMAZININ SÜNNETİ

1115. İbni Ömer radıyallâhu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber öğle namazının farzından önce iki, farzından sonra da iki rek`at namaz kıldım.

Buhârî, Teheccüd 29, 34; Müslim, Müsâfirîn 104. Ayrıca bk. Tirmizî, Salât 189, 199, 205; Nesâî, Kıyâmü'l–leyl 66; İbni Mâce, İkâmet 100

1116. Âişe radıyallâhu anhâ'dan rivayet edildiğine göre Peygamber aleyhisselâm öğle namazının farzından önce dört rek`at namaz kılmayı hiç ihmal etmezdi.

Buhârî, Teheccüd 34. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu 1; Nesâî, Kıyâmü'l–leyl 56

1117. Yine Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Peygamber aleyhisselâm öğle namazının farzından önce benim evimde dört rek`at namaz kılar, sonra mescide çıkıp halka öğle namazının farzını kıldırırdı. Daha sonra eve gelerek iki rek`at namaz kılardı. Cemaate akşam namazını kıldırdıktan sonra evime gelerek iki rek`at sünnet kılardı. Yatsı namazının farzını kıldırdıktan sonra yine evime gelerek iki rek`at sünnet kılardı.

Müslim, Müsâfirîn 105. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu 1

1118. Ümmü Habîbe radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse öğle namazının farzından önce dört, farzından sonra da dört rek`at sünneti devamlı olarak kılarsa, Allah Teâlâ onu cehenneme haram kılar. ”

Ebû Dâvûd, Tatavvu 7; Tirmizî, Salât 200. Ayrıca bk. Nesâî, Kıyâmü’l–leyl 67; İbni Mâce, İkâmet 108.

1119. Abdullah İbni’s–Sâib radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem zeval vaktinden sonra ve öğle namazının farzından önce dört rek`at sünnet kılar ve şöyle buyururdu:

“Bu vakit, gök kapılarının açıldığı bir zamandır. O saatte iyi bir amelimin Allah’ın huzuruna çıkmasını isterim. ”

Tirmizî, Vitir 16. Ayrıca bk. İbni Mâce, İkâmet 105

1120. Âişe radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem öğle namazının farzından önce dört rek`at sünnet kılamadığı zaman, onu farzdan sonra kılardı.

Tirmizî, Salât 200. Ayrıca bk. İbni Mâce, İkâmet 106.

İKİNDİ NAMAZININ SÜNNETİ

1121. Ali İbni Ebû Tâlib radıyallahu anh şöyle dedi:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem ikindi namazının farzından önce dört rek`at namaz kılardı. İkinci rek`atın tahiyyatında Allah Teâlâ’ya en yakın meleklere ve onların yolunca giden müslüman ve mü’min kimselere selâm ederdi.

Tirmizî, Mevâkît 201, Cum`a 66. Ayrıca. bk. Nesâî, İmâmet 5; İbni Mâce, İkâmet 109

1122. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'nın rivayetine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İkindi namazının farzından önce dört rek`at namaz kılan kimseye, Allah rahmetini ihsân etsin. "

Ebû Dâvûd, Tatavvu 8; Tirmizî, Salât 201.

1123. Ali İbni Ebû Tâlib radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem ikindi namazının farzından önce iki rek`at namaz kılardı.

Ebû Dâvûd, Tatavvu 8

1124. Abdullah İbni Mugaffel radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem üç defa:

"Akşamın farzından önce (iki rek`at) namaz kılınız" buyurdu. Üçüncü defasında "Dileyen kılsın" diye ekledi.

Buhârî, Teheccüd 35, İ`tisâm 27. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu 11; İbni Mâce, İkâmet 110

1125. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sahâbîlerinden büyük zevâtın akşam olunca aceleyle direklere doğru durup (iki rek`at) namaz kıldıklarını gördüm.

Buhârî, Ezân 14, Salât 95. Ayrıca bk. Nesâî, Ezân 39

1126. Yine Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem zamanında güneş battıktan sonra ve akşam namazından önce iki rek`at namaz kılardık.

Ashaptan biri Enes’e:

– Bu namazı Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de kılar mıydı? diye sordu.

Enes ona şu cevabı verdi:

– O bizim kıldığımızı görür, fakat bize kılın veya kılmayın, demezdi.

Müslim, Müsâfirîn 302. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu 11

1127. Yine Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Biz Medine’de iken, müezzin akşam ezanını okuyunca, ashap aceleyle direklere doğru durup iki rek`at namaz kılarlardı. Öyleki yabancı biri mescide gelirdi de, bu iki rek`at namazı kılanların çokluğuna bakarak akşam namazının kılındığını zannederdi.

Müslim, Müsâfirîn 302.

YATSI NAMAZININ SÜNNETİ

(YATSI NAMAZININ FARZINDAN ÖNCE VE SONRA KILINAN SÜNNETLER)

Bu konuyla ilgili olarak daha önce iki hadis geçti.

Biri İbni Ömer’in “Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte yatsının farzından sonra iki rek`at namaz kıldım” dediğine dair (1100 numaralı) hadistir.

İkincisi de Abdullah İbni Mugaffel’in Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem’den rivayet ettiği ve üç defa “Her ezan ve kamet arasında namaz vardır” buyurduğunu belirttiği (1101 numaralı) hadistir.

CUMA NAMAZININ SÜNNETİ

1128. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Biriniz cumanın farzını kılınca, ardından dört rek`at namaz daha kılsın. ”

Müslim, Cum`a 67–69. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 238; Tirmizî, Cum`a 24; Nesâî, Cum`a 42; İbni Mâce, İkâmet 95

1129. İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem cumanın farzından sonra evine gitmedikçe namaz kılmazdı. Sonra evinde iki rek`at namaz kılardı.

Müslim, Cum`a 71. Ayrıca bk. Buhârî, Cum`a 39; Nesâî, İmâmet 64; Cum`a 43

NÂFİLE NAMAZLARI EVDE KILMAK

(FARZLARDAN ÖNCE VE SONRA KILINAN SÜNNETLERİ VEYA DİĞER NÂFİLE NAMAZLARI EVDE KILMANIN MÜSTEHAP OL-DUĞU, NÂFİLE NAMAZLARI FARZ KILINAN YERDEN BAŞKA BİR YERDE KILMANIN VEYA FARZLA NÂFİLENİN ARASINDA KONUŞARAK ONLARI BİRBİRİNDEN AYIRMANIN EMREDİLDİ-Ğİ)

1130. Zeyd İbni Sâbit radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ey İnsanlar! Evinizde namaz kılınız. Zira farz namaz dışındaki namazların en makbûlü, insanın evinde kıldığı namazdır. ”

Buhârî, Ezân 81, İ`tisâm 3; Müslim, Müsâfirîn 213. Ayrıca bk. İbni Mâce, İkâmet 186, 198

1131. İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Namazınızın bir kısmını evlerinizde kılınız da oraları kabirlere çevirmeyiniz. ”

Buhârî, Salât 52, Teheccüd 37; Müslim, Müsâfirîn 208, 209. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 199, Vitir 11; Tirmizî, Salât 213; Nesâî, Kıyâmü'l–leyl 1

1132. Câbir radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Biriniz farz namazını mescidde kıldığı zaman, o namazından evine de bir pay ayırsın. Zira Allah Teâlâ bu namaz sebebiyle evinde hayır yaratır. "

Müslim, Müsâfirîn 210. Ayrıca bk. İbni Mâce, İkâmet 186

1133. Ömer İbni Atâ'dan rivâyet edildiğine göre, Nâfi` İbni Cübeyr onu Sâib İbni Yezîd İbni Uhti Nemir'e göndererek, Muâviye'nin namaz kılarken kendisinde gördüğü durum hakkında bilgi istedi.

Sâib de şunları söyledi:

– Evet, Muâviye ile birlikte maksûrede cuma namazı kıldım. İmam selâm verince ben olduğum yerde ayağa kalkıp cumanın sünnetini kıldım. Muâviye evine gidince bana haber gönderdi ve şunları söyledi:

– Bir daha öyle yapma. Cuma namazını kıldıktan sonra biriyle konuşmadıkça veya mescidden çıkmadıkça cuma namazına bir başka namaz ekleme. Zira Resûlullah bize, konuşmadıkça veya mescidden çıkmadıkça farz namaza bir başka namazı eklememeyi emretti.

Müslim, Cum`a 73

VİTİR NAMAZI

(VİTİR NAMAZI KILMAYA TEŞVİK, VİTRİN SÜNNET–İ MÜEKKEDE OLDUĞU VE VİTRİN VAKTİ)

1134. Ali radıyallahu anh şöyle dedi:

Vitir namazı, farz namazlar gibi kesin şekilde emredilmiş bir namaz değildir. Fakat Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onu devamlı surette

kılmış ve şöyle buyurmuştur:

“Allah tekdir; tek olanı sever. Ey Kur’an ehli! Siz de vitir namazını kılınız!”

Ebû Dâvûd, Vitir 1; Tirmizî, Vitir 2. Ayrıca bk. Nesâî, Kıyâmü’l–leyl 27; İbni Mâce, İkâmet 114

1135. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem gecenin her vaktinde vitir namazı kıldı. Bazan gecenin ilk saatlerinde, bazan gece yarısı, bazan da gecenin sonuna doğru kıldı. Sonraları vitir namazını hep seher vaktinde kıldı.

Buhârî, Vitir 2; Müslim, Müsâfirîn 136. Ayrıca bk. Tirmizî, Vitir 4; İbni Mâce, İkâmet 121

1136. İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Gece kıldığınız namazınızın sonuncusunu vitir yapınız. ”

Buhârî, Salât 84, Vitir 4; Müslim, Müsâfirîn 151

1137. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sabah namazı vakti girmeden vitri kılınız. ”

Müslim, Müsâfirîn 160, 161. Ayrıca bk. Tirmizî, Vitir 12; Nesâî, Kıyâmü’l–leyl 31; İbni Mâce, İkâmet 122

1138. Âişe radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre, Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem, Hz. Âişe önünde uzanıp yatmış olduğu halde gece namazını kılardı. Son olarak vitri kılacağı zaman Âişe’yi uyandırır, o da vitir namazını kılardı.

Müslim, Müsâfirîn 135. Ayrıca bk. Buhârî, Salât 103, Vitir 3; Müslim, Salât 267–269; Ebû Dâvûd, Salât 111; Nesâî, Kıble 10

Müslim’in bir başka rivayeti ise şöyledir:

Geriye sadece vitir kalınca şöyle derdi:

“Âişe kalk! Vitir namazını kıl!”

Müsâfirîn 134

1139. İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sabah vakti girmeden çabucak vitir kılmaya bakın!”

Ebû Dâvûd, Vitir 8; Tirmizî, Vitir 12. Ayrıca bk. Müslim, Müsâfirîn 149

1140. Câbir radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Gecenin sonuna doğru namaza kalkamayacağından endişe eden kimse, vitir namazını gecenin baş tarafında kılsın. Gecenin sonunda kalkacağına güvenen kimse de, vitir namazını gecenin sonunda kılsın. Çünkü gecenin sonunda kılınan namazda melekler de bulunduğundan vitri bu saatte kılmak daha sevaptır. ”

Müslim, Müsâfirîn 162, 163. Ayrıca bk. Tirmizî, Vitir 3; İbni Mâce, İkâmet 121

KUŞLUK NAMAZININ FAZİLETİ

(KUŞLUK NAMAZININ FAZİLETİ, EN AZININ, EN ÇOĞUNUN VE YETERİ KADARININ KAÇ REK`AT OLDUĞU VE DEVAMLI KILINMASI)

1141. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Dostum Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana her ay üç gün oruç tutmayı, iki rek`at kuşluk namazı kılmayı ve uyumadan önce vitri edâ etmeyi tavsiye buyurdu.

Buhârî, Teheccüd 33, Savm 60; Müslim, Müsâfirîn 85, 86. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 7; Nesâî, Sıyâm 81; Kıyâmü'l–leyl 28

1142. Ebû Zer radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"Her birinizin her bir eklemi için günde bir sadaka vermesi gerekir. İşte bu sebeple her tesbih bir sadaka, her hamd bir sadaka, her tehlîl (lâ ilâhe illallah demek) bir sadaka, her tekbîr bir sadaka, iyiliği tavsiye etmek sadaka, kötülükten sakındırmak sadakadır. Kuşluk vakti kılınan iki rek`at namaz bunların yerini tutar. "

Müslim, Müsâfirîn 84, Zekât 56. Ayrıca bk. Buhârî, Sulh 11, Cihâd 72, 128; Ebû Dâvûd, Tatavvu 12, Edeb 160

1143. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kuşluk namazını dört rek`at kılar, Allah'ın dilediği kadar da artırırdı.

Müslim, Müsâfirîn 78, 79

1144. Ümmü Hânî Fâhite Binti Ebû Tâlib radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Mekke'nin fethedildiği yıl Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i ziyarete gittim. O sırada yıkanıyordu. Yıkanması bitince sekiz rek`at namaz kıldı. Vakit kuşluk zamanıydı.

Buhârî, Teheccüd 31; Müslim, Hayz 71, Müsâfirîn 81. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu 12; Tirmizî, Vitir 15; Nesâî, Tahâret 143; İbni Mâce, İkâmet 187

KUŞLUK NAMAZININ VAKTİ

(KUŞLUK NAMAZI GÜNEŞİN YÜKSELMESİNDEN ZEVAL VAKTİNE KADAR KILINABİLİR. SICAĞIN ARTTIĞI, GÜNEŞİN İYİCE YÜKSELDİĞİ VAKİTTE KILMAK DAHA SEVAPTIR)

1145. Zeyd İbni Erkam radıyallahu anh kuşluk namazını erken kılan bazı kimseleri gördü de şöyle dedi:

Şüphesiz bunlar da bilirler ki, kuşluk namazını sonraki bir saatte kılmak daha sevaptır. Zira Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Tövbe edip Allah’a dönenlerin (evvâbînin) namazı, sıcaktan deve yavrularının ayağı yandığı zamandır. ”

Müslim, Müsâfirîn 143

TAHİYYETÜ’l–MESCİD NAMAZI

(CÂMİYE GİRİNCE TAHİYYETÜ’l–MESCİD NAMAZI KILMAK, TAHİYYETÜ’l–MESCİD VEYA FARZ YAHUT SÜNNET KILMADAN OTURMAMAK)

1146. Ebû Katâde radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Biriniz mescide girdiğinde, iki rek`at namaz kılmadan oturmasın. ”

Buhârî, Salât 60, Teheccüd 28; Müslim, Müsâfirîn 69, 70. Ayrıca bk. Tirmizî, Salât 118; Nesâî, Mesâcid 37; İbni Mâce İkâmet 57

Birgün Peygamber aleyhisselâm mescidde iken yanına gittim. Bana:

“İki rek`at namaz kıl” buyurdu.

Buhârî, Salât 59, İstikrâz 7; Müslim, Müsâfirîn 72, 73

ABDEST ALDIKTAN SONRA İKİ REK`AT NAMAZ KILMANIN SEVABI

1148. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Bilâl’e:

“Bilâl! Müslüman olduktan sonra yaptığın ibadetler arasında en fazla sevap beklediğin hangisidir? Çünkü ben cennette, senin ayakkabılarının tıkırtısını önümde duydum” diye sordu.

Bilâl de:

– Gece veya gündüz abdest aldıktan sonra bu abdestle kılabildiğim kadar namaz kılarım. En fazla sevap beklediğim ibadet budur, dedi.

Buhârî, Teheccüd 17, Tevhîd 47; Müslim, Fezâilü’s–sahâbe 108

CUMA GÜNÜNÜN FAZİLETİ

(CUMA GÜNÜNÜN FAZİLETİ VE CUMA NAMAZININ FARZ OLUŞU, CUMA NAMAZI İÇİN BOY ABDESTİ ALMANIN, GÜZEL KOKU SÜRÜNÜP ERKENDEN CÂMİYE GİTMENİN, CUMA GÜNÜ DUA ETMENİN, RESÛL–İ EKREM’E SALAVÂT GETİRMENİN, O GÜN DUALARIN KABUL OLUNDUĞU ZAMANI BEKLEMENİN VE CUMA NAMAZINDAN SONRA ALLAH TEÂLÂ’YI ÇOK ZİKRETMENİN SEVABI)

1149. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Üzerine güneş doğan en hayırlı gün cuma günüdür. Âdem o gün yaratıldı, o gün cennete konuldu ve yine o gün cennetten çıkarıldı. ”

Müslim, Cum`a 17, 18. Ayrıca bk. Tirmizî, Cum`a 1, 2; Nesâî, Cum`a 4, 45

1150. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse güzelce abdest alarak cuma namazına gelir, hutbeyi ses çıkarmadan dinlerse, iki cuma arasındaki ve fazla olarak üç günlük daha günahları bağışlanır. Kim hutbe okunurken çakıl taşlarıyla oynarsa, boş ve mânasız bir iş yapmış olur. ”

Müslim, Cum`a 27. Ayrıca bk. Müslim, Cum`a 26; Ebû Dâvûd, Salât 203; Tirmizî, Cum`a 5; İbni Mâce, İkâmet 62, 81

1151. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Büyük günahlardan kaçınıldığı sürece, beş vakit namaz ile iki cuma ve iki ramazan, aralarında geçen günahlara keffaret olur. ”

Müslim, Tahâret 16. Ayrıca bk. Müslim, Tahâret 14, 15

1152. Ebû Hüreyre ile İbni Ömer radıyallahu anhüm’den rivayet edildiğine göre bu iki sahâbî Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in minber üzerinde şöyle buyurduğunu duymuşlardır:

“Bazı kimseler cuma namazlarını terketmekten ya vazgeçerler veya Allah Teâlâ onların kalplerini mühürler de gafillerden olurlar. ”

Müslim, Cum`a 40. Ayrıca bk. Nesâî, Cum`a 2; İbni Mâce, Mesâcid 17

1153. İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Biriniz cuma namazına gideceği zaman boy abdesti alsın. ”

Buhârî, Cum`a 2, 5, 12; Müslim, Cum`a 1, 2, 4; Tirmizî, Cum`a 3; Nesâî, Cum`a, 7, 25; İbni Mâce, İkâmet, 80

1154. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Her bâliğ olan kimseye cuma günü boy abdesti almak gereklidir. ”

Buhârî, Ezan 161, Cum`a 2, 3, 12; Müslim, Cum`a 5, 7; Ebû Dâvûd, Tahâret 127; Nesâî, Cum`a 2, 6, 8, 11; İbni Mâce, İkâmet 80

1155. Semüre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Her kim cuma günü abdest alırsa ne iyi eder; hele boy abdesti alırsa, o daha iyidir. ”

Ebû Dâvûd, Tahâret 128; Tirmizî, Cum`a 5. Ayrıca bk. Nesâî, Cum`a 9

1156. Selmân radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse cuma günü boy abdesti alarak elinden geldiğince temizlenir, saçını sakalını yağlayıp tarar veya evindeki güzel kokudan süründükten sonra câmiye gider, fakat orada yan yana oturan iki kimsenin arasını açmaz, sonra Allah Teâlâ’nın kendisine takdir ettiği kadar namaz kılar, daha sonra sesini çıkarmadan imamı dinlerse, o cumadan öteki cumaya kadar olan günahları bağışlanır. ”

Buhârî, Cum`a 6, 19.

1157. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse cuma günü cünüplükten temizleniyormuş gibi boy abdesti aldıktan sonra erkenden cuma namazına giderse bir deve kurban etmiş gibi sevap kazanır. İkinci saatte giderse bir inek, üçüncü saatte giderse boynuzlu bir koç kurban etmiş gibi sevap kazanır. Dördüncü saatte giderse bir tavuk, beşinci saatte giderse bir yumurta sadaka vermiş gibi sevap elde eder. İmam minbere çıkınca melekler hutbeyi dinlemek üzere topluluğun arasına katılır. ”

Buhârî, Cum`a 4; Müslim, Cum`a 10. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tahâret 127; Tirmizî, Cum`a 6; Nesâî, Cum`a 14

1158. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem cuma gününden söz ederek şöyle buyurdu:

“Cuma gününde bir zaman vardır ki, şayet bir müslüman namaz kılarken o vakte rastlar da Allah’tan bir şey isterse, Allah ona dileğini mutlaka verir. ”

Resûl–i Ekrem o zamanın pek kısa olduğunu eliyle gösterdi.

Buhârî, Cum`a 37, Talâk 24, Daavât 61; Müslim, Müsâfirîn 166, 167, Cum`a 13–15. Ayrıca bk. Tirmizî, Cum`a 2; Nesâî, Cum`a 45; İbni Mâce, İkâmet 99

1159. Ebû Bürde İbni Ebû Mûsâ el–Eş`arî radıyallahu anh şöyle dedi:

Birgün Abdullah İbni Ömer radıyallahu anhümâ bana:

– Cuma günü duaların kabul edildiği zaman hakkında babanın Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den bir hadis rivayet ettiğini duydun mu? diye sordu. Ben de:

– Evet, duydum. Babam, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken işittiğini söyledi:

“O vakit, imamın minbere oturduğu andan namazın kılındığı zamana kadar olan süre içinde-dir. ”

Müslim, Cum`a 16. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 202; Nesâî, Cum`a 45

1160. Evs İbni Evs radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Günlerinizin en faziletlisi cuma günüdür. Bu sebeple o gün bana çokca salâtü selâm getiriniz; zira sizin salâtü selâmlarınız bana sunulur. ”

Ebû Dâvûd, Salât 201, Vitir 26. Ayrıca bk. Nesâî, Cum`a 5; İbni Mâce, İkâmet 79, Cenâiz 65

ŞÜKÜR SECDESİ

(BİR NİMETE KAVUŞUNCA VEYA BİR SIKINTIDAN KURTULUNCA ŞÜKÜR SECDESİ YAPMANIN İYİ BİR DAVRANIŞ OLDUĞU)

1161. Sa`d İbni Ebû Vakkâs radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir gün Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Medine’ye gitmek üzere Mekke’den yola çıkmıştık. Azverâ denen yere yaklaştığımızda Resûl–i Ekrem bineğinden indi. Sonra ellerini kaldırarak bir süre dua etti. Sonra secdeye kapandı, uzunca bir süre secdede kaldı. Tekrar ayağa kalktı, yine ellerini kaldırıp bir müddet dua etti. Sonra secdeye kapandı. Bunu üç defa tekrarladı. Buyurdu ki:

“Rabbimden dilekte bulundum ve ümmetim için şefaat niyaz ettim. O da ümmetimin üçte birini bana bağışladı. Ben de Rabbime şükretmek için secdeye kapandım. Sonra tekrar başımı kaldırıp Rabbimden ümmetimi bağışlamasını diledim; O da bana ümmetimin üçte birini bağışladı. Ben de bunun üzerine Rabbime şükür secdesine kapandım. Sonra tekrar başımı kaldırıp Rabbimden ümmetimi diledim; O da bana ümmetimin geri kalan üçte birini bağışladı. Ben de Rabbime şükretmek üzere secdeye kapandım. ”

Ebû Dâvûd, Cihâd 152

1162. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem geceleyin kalkıp ayakları şişinceye kadar namaz kılardı. Bunun üzerine ona:

– Yâ Resûlallah! Senin geçmiş ve gelecek bütün hataların bağışlandığı halde niye böyle kendini yoruyorsun? dedim.

Bana cevâben:

– “Allah’a şükreden bir kul olmayayım mı?” buyurdu.

Buhârî, Tefsîrû sûre (48), 2; Müslim, Münâfikîn 81. Diğer kaynaklar için bk. 1163 numaralı hadis.

1163. Mugîre İbni Şu`be’den bu hadisin benzeri rivayet edilmiştir.

Buhârî, Teheccüd 6, Rikâk 20; Müslim, Münâfikîn 79–80. Ayrıca bk. Tirmizî, Salât 187; Nesâî, Kıyâmü’l–leyl 17; İbni Mâce, İkâmet 200

1164. Alî radıyallahu anh’den şöyle dediği rivayet edilmiştir:

Bir gece Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem Ali ile Fâtıma’nın kapısını çaldı ve onlara:

“Namaz kılmayacak mısınız?” buyurdu.

Buhârî, Teheccüd 5, Tefsîru sûre (18), 1, İ`tisâm 18, Tevhîd 31; Müslim, Müsâfirîn 206

1165. Ömer İbnü’l–Hattâb’ın torunu Sâlim’in, babası Abdullah İbni Ömer’den rivayet ettiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Abdullah ne iyi adam! Keşke bir de gece namazı kılsa!” buyurdu.

Sâlim diyor ki:

O günden sonra Abdullah geceleri pek az uyurdu.

Buhârî, Teheccüd 2, 21, Fezâilü’s–sahâbe, 19, Ta`bîr 25, 36; Müslim, Fezâilü’s–sahâbe 139, 140

1166. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Abdullah! Falan kimse gibi olma! Çünkü o gece ibadetine devam ederken artık kalkmaz oldu. ”

Buhârî, Teheccüd 19; Müslim, Sıyâm 185. Ayrıca bk. Nesâî, Kıyâmü’l–leyl 59; İbni Mâce, İkâmet 174.

1167. İbni Mes`ûd radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem’in yanında, bütün gece sabaha kadar uyuyan bir adamdan söz edilince Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

“Öyleyse o adamın kulaklarına –veya kulağına– şeytan işemiştir. ”

Buhârî, Teheccüd 13, Bed’ü’l–halk 11; Müslim, Müsâfirîn 205. Ayrıca bk. Nesâî, Kıyâmü’l–leyl 5

1168. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Biriniz uyuduğu zaman şeytan onun ense köküne üç düğüm atar. Her bir düğümü attığı yere, "Gecen uzun olsun, yat, uyu!" diye eliyle vurur. Şayet o kimse uyanarak Allah'ı anarsa, düğümlerden biri çözülür. Abdest alırsa, bir düğüm daha çözülür. Bir de namaz kılarsa, şeytanın attığı bütün düğümler çözülür ve böylece neşeli ve huzurlu bir şekilde sabahlar. Allah'ı anmaz, abdest alıp namaz kılmazsa uyuşuk ve tembel bir halde sabahlar. "

Buhârî, Teheccüd 12, Bed'ü'l–halk 11; Müslim, Müsâfirîn 207. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu 18; İbni Mâce, İkâmet 174

1169. Abdullah İbni Selâm radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ey insanlar! Birbirinize selâm veriniz, yemek yediriniz, insanlar uyurken geceleyin namaz kılınız. Böyle yaparsanız selâmetle cennete girersiniz. "

Tirmizî, Et`ime 45, Kıyâmet 42. Ayrıca bk. İbni Mâce, İkâmet 174, Et`ime 1

1170. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ramazandan sonra en faziletli oruç, Allah'ın ayı olan muharremde tutulan oruçtur. Farz namazlardan sonra en faziletli namaz da gece namazıdır. "

Müslim, Sıyâm 202, 203. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 56; Tirmizî, Mevâkît 207; Nesâî, Kıyâmü'l–leyl 6

1171. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem söyle buyurdu:

"Gece namazları ikişer ikişer kılınır. Sabah namazı vaktinin girmesinden endişe ettiğin zaman bir rek'at daha kılarak vitri tamamla. "

Buhârî, Teheccüd 10, Salât 84; Müslim, Müsâfirîn 146, 147, 159. Ayrıca. bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu 24; Tirmizî, Salât 206; Nesâî, Kıyâmü'l–leyl 26,

35, İbni Mâce, İkâmet 171

1172. Yine İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem gece namazlarını ikişer rek’at kılar ve bir rek’at da vitir kılardı.

Buhârî, Vitir 2; Müslim, Müsâfirîn 157. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu 26; Tirmizî, Vitir 8

1173. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in günlerce oruç tutmadığı olurdu; öyleki artık o ay oruç tutmayacak zannederdik. Bazan da o kadar çok oruç tutardı ki, artık o ay orucu hiç bırakmayacak zannederdik. Onu gece namaz kılarken görmek istersen, mutlaka öyle görürdün. Uyurken görmek istersen öyle görürdün.

Buhârî, Teheccüd 11, Savm 52, 53. Ayrıca bk. Müslim, Savm 178–180; Ebû Dâvûd, Savm 59; Tirmizî, Savm 57; Nesâî, Sıyâm 34, 70; İbni Mâce, Sıyâm 30

1174. Âişe radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem geceleyin on bir rek’at namaz kılardı. O namazın bazı rek’atlerinde, sizden birinizin elli âyet okuyacağı kadar bir zaman başını kaldırmadan secdede dururdu. Sabah namazının farzından önce iki rek’at namaz kılar, sonra müezzin gelip namaz kılınacağını haber verene kadar sağ yanı üzerinde yatardı.

Buhârî, Vitir 1, Teheccüd 3. Ayrıca bk. Nesâî, Ezân 41, Sehv 74; İbni Mâce, İkâmet 181

1175. Yine Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ne ramazanda ne başka zamanda gece on bir rek’attan fazla namaz kılmazdı. Önce dört rek’at kılardı ki, onların güzelliği ve uzunluğu anlatılacak gibi değildi! Sonra dört rek’at daha

kılardı. Onların da güzelliğini ve uzunluğunu hiç sorma! Sonra üç rek'at daha kılardı. Ben:

– Yâ Resûlallah! Vitri kılmadan mı uyuyorsun? diye sordum. Bunun üzerine şöyle buyurdu:

– "Âişe! Benim gözlerim uyur ama kalbim uyumaz. "

Buhârî, Teheccüd 16, Terâvih 1, Menâkıb 24; Müslim, Müsâfirîn 125. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu 26, Tirmizî, Mevâkît 208; Nesâî, Kıyâmü'l–leyl 36

1176. Yine Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem gecenin ilk kısmında yatıp uyur, son kısmında kalkarak namaz kılardı.

Buhârî, Teheccüd 15, Müslim, Müsâfirîn 129. Ayrıca bk. Nesâî, Kıyâmü'l–leyl 17, 30, İbni Mâce, İkâmet 182

1177. İbni Mes'ûd radıyallahu anh şöyle dedi:

– Bir gece Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber namaz kıldım. O kadar uzun süre ayakta kaldı ki, fena bir şey yapmayı düşündüm.

Biri ona:

– Ne düşündün? diye sorunca:

– Peygamber aleyhisselâm'ı yalnız bırakıp oturmayı düşündüm dedi.

Buhârî, Teheccüd 9; Müslim, Müsâfirîn 204. Ayrıca bk. İbni Mâce, İkâmet 200

1178. Huzeyfe radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir gece Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in arkasında namazı kıldım. Bakara sûresini okumaya başladı. Ben içimden, yüz âyet okuyunca herhalde rükû eder dedim. O yüz âyetten sonra da okumaya devam etti. Ben yine

içimden, bu sûre ile namazı bitirecek dedim. O yine devam etti. Ben bu sûre ile rükûa varır dedim, varmadı. Nisâ sûresine başladı; onu da okudu. Sonra Âl–i İmrân sûresine başladı, onu da okudu. Ağır ağır okuyor, tesbih âyeti gelince tesbih ediyor, dilek âyeti gelince dilekte bulunuyor, Allah'a sığınmaya dair âyet gelince Allah'a sığınıyordu. Sonra rükûa vardı. "Sübhâne rabbiye'l–azîm" (Ben yüce Rabbimi ulûhiyet makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih ederim) demeye başladı. Rükûu da aşağı yukarı kıyâmı kadar uzun oldu. Sonra "Semiallâhü limen hamideh, rabbenâ leke'l–hamd (Allah, kendisine hamd edeni duyar, hamd yalnız sanadır ey Rabbimiz)" dedi ve kalktı. Hemen hemen rükûuna yakın uzunca bir süre ayakta durdu. Sonra secdeye vardı ve "Sübhâne rabbiye'l–a'lâ" (Ben ulu Rabbimi ulûhiyet makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih ederim) dedi. Secdesini de aşağı yukarı kıyâmı kadar uzattı.

Müslim, Müsâfirîn 203

1179. Câbir radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e:

– Hangi namaz daha faziletlidir? diye sordular.

– "Kıyâmı uzun olan" cevabını verdi.

Müslim, Müsâfirîn 165. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvû 23; Tirmizî, Salât 168; Nesâî, Zekât 49; İbni Mâce, İkâmet 200

1180. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Teâlâ'nın en çok beğendiği namaz Dâvûd aleyhisselâm'ın namazı, Allah Teâlâ'nın en çok beğendiği oruç da yine Dâvûd aleyhisselâm'ın orucudur. Dâvûd gecenin ilk yarısında uyur, üçte birinde namaz kılardı. Gecenin altıda birinde yine uyurdu. Bir gün oruç tutar, bir gün tutmazdı. "

Buhârî, Teheccüd 7, Enbiyâ 37, 38; Müslim, Sıyâm 189, 190. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 66; Nesâî, Sıyâm 69, 76–78, 80; İbni Mâce, Sıyâm 31

1181. Câbir radıyallahu anh şöyle dedi:

Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i:

“Geceleyin öyle bir zaman vardır ki, müslüman bir kimse o zamana rastlayıp Allah'dan dünya ve âhirete daair hayırlı bir şey dilerse, Allah ona diilediğini verir. Bu her gece böyledir” buyururken dinledim.

Müslim, Müsâfirîn 166, 167

1182. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Biriniz geceleyin kalktığında, önce gayet hafif iki rek'at namaz kılsın. ”

Müslim, Müsâfirîn 198

1183. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem geceleyin kalktığında, namazına fazla uzatmadan kıldığı iki rek'atla başlardı.

Müslim, Müsâfirîn 197

1184. Yine Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem rahatsızlık gibi bir sebeple gece namazı kılamadığında, ertesi gün on iki rek'at namaz kılardı.

Müslim, Müsâfirîn 140

1185. Ömer İbnü'l–Hattâb radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse geceleri okuduğu zikir ve duasını okumadan veya tamamlayamadan uyur da, sonra onu sabah namazı ile öğle namazı arasında okursa, gece okumuş gibi sevap kazanır. ”

Müslim, Müsâfirîn 142. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu 19; Tirmizî, Cum’a 56; Nesâî, Kıyâmü’l–leyl 65; İbni Mâce, İkâmet 177

1186. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Geceleyin kalkıp namaz kılan, karısını da kaldıran, kalkmazsa yüzüne su serperek uyandıran kimseye Allah merhamet etsin. Aynı şekilde geceleyin kalkıp namaz kılan, kocasını da uyandıran, uyanmazsa yüzüne su serperek uykusunu kaçıran kadına da Allah merhamet etsin. ”

Ebû Dâvûd, Tatavvu 18, Vitir 13. Ayrıca bk. Nesâî, Kıyâmü’l–leyl 5; İbni Mâce, İkâmet 175

1187. Yine Ebû Hüreyre ve Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse geceleyin karısını uyandırır da beraberce veya her biri kendi başına iki rek’at namaz kılarlarsa, Allah’ı çok anan erkekler ve Allah’ı çok anan kadınlar arasına yazılırlar.

Ebû Dâvûd, Tatavvu 18, Vitir 13. Ayrıca bk. İbni Mâce, İkâmet 175

1188. Âişe radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Biriniz namaz kılarken uyuklayacak olursa, uykusu dağılana kadar yatsın. Çünkü uyuklayarak namaz kılarsa, Allah’tan bağışlanma dileyim derken belki de kendine beddua eder. ”

Buhârî, Vudû 53; Müslim, Müsâfirîn 222. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu 18; Tirmizî, Mevâkît 146; Nesâî, Tahâret 116; İbni Mâce, İkâmet 184

1189. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Biriniz geceleyin namaz kılmak üzere kalkıp da Kur’an’dan ne okuduğunu bilmeyecek derecede dili dolaşırsa, yatıp uyusun. ”

Müslim, Müsâfirîn 223. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu 18; İbni Mâce, İkâmet 184

RAMAZAN GECELERİNDE TERÂVİH NAMAZI KILMAK

1190. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim ramazanın faziletine inanarak ve sevabını Allah'tan bekleyerek terâvih namazını kılarsa, geçmiş günahları bağışlanır. "

Buhârî, Îmân 37 ; Müslim, Müsâfirîn 173, 174. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Ramazan 1; Tirmizî, Savm 1; Nesâî, Kıyâmü'l–leyl 3, Savm 39, 40, Îmân 31, 32; İbni Mâce, İkâmet 173, Sıyâm 3, 39, 40

1191. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, kesin emir vermeksizin ramazan gecelerinde ibadet etmeyi tavsiye eder ve şöyle buyururdu:

"Kim ramazanın faziletine inanarak ve sevabını Allah'tan bekleyerek terâvih namazını kılarsa, geçmiş günahları bağışlanır. "

Müslim, Müsâfirîn 174. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Ramazan 1; Tirmizî, Savm 82

KADİR GECESİNİ İHYÂ ETMEK

(KADİR GECESİNİ İHYA ETMENİN FAZİLETİ VE DAHA ZİYADE RAMAZANIN HANGİ GECELERİNDE OLDUĞUNUN AÇIKLANMASI)

1192. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Faziletine inanarak ve karşılığını Allah'tan bekleyerek Kadir gecesini değerlendiren kişinin geçmiş günahları bağışlanır. "

Buhârî, Îmân 25, 27, 28, 35, Savm 6, Terâvih 1, Leyletü'l–kadr 1; Müslim, Müsâfirîn 173–176. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Ramazan 1; Tirmizî, Savm 1; Nesâî, Kıyâmü'l–leyl 3, Savm 39–40; İbni Mâce, İkâmet 173, Sıyâm 2, 39

1193. Abdullah İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre, bir grup sahâbî, rüyalarında Kadir gecesinin ramazan'ın son yedi gecesinde olduğunu görmüşler (ve bunu Hz. Peygamber'e bildirmişler)di. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle bu-yurdu:

– "Kadir gecesi ile ilgili rüyalarınızın, ramazanın son yedi gecesi üzerinde toplandığını görüyorum. O halde Kadir gecesini arayan onu ramazanın son yedi gecesinde arasın!"

Buhârî, Leyletü'l–kadr 2, Ta'bîr 8; Müslim, Sıyâm 205 –206. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Ramazan 5; Tirmizî, Savm 71

1194. Âişe radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ramazan ayının son on gününde câmiye kapanır ibadete soyunur ve şöyle buyururdu:

"Kadir gecesi’ni ramazanın son on günü içinde arayınız!"

Buhârî, Leyletü'l–kadr 3; Müslim, Sıyâm 219. Ayrıca bk. Tirmizî, Savm 72

1195. Âişe radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururdu:

"Kadir gecesi’ni ramazanın son on günündeki tek gecelerde arayın!"

Buhârî, Leyletü'l–kadr 3

1196. Yine Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Ramazan ayının son on günü girdiğinde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem geceleri ihyâ eder, ev halkını uyandırır, ciddiyetle ibadete soyunur ve eşleriyle ilişkiyi keserdi.

Buhârî, Leyletül–kadr 5; Müslim, İ'tikaf 7. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Ramazan 1; Nesâî, Kıyâmü'l–leyl 17; İbni Mâce, Sıyâm 57

1197. Yine Âişe radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, ramazanda diğer aylardan daha fazla (kulluk yapmaya) çalışırdı. Ramazanın son on gününde de ramazanın öteki günlerinden daha fazla ibadet ederdi.

Müslim, İ'tikâf 8. Ayrıca bk. Tirmizî, Savm 72; İbni Mâce, Sıyâm 57

1198. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

– Ey Allah'ın Resulü! Kadir gecesinin hangi gece olduğunu bilecek olursam, o gece nasıl dua edeyim? diye sordum.

– "Allahım! Sen çok affedicisin, affetmeyi seversin. Beni bağışla! diye dua et" buyurdu.

Tirmizî, Daavât 84. Ayrıca bk. İbni Mâce, Dua 5

MİSVAK KULLANMAK

(MİSVAK KULLANMANIN VE YARATILIŞ ÖZELLİKLERİNİN FAYDASI)

1199. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ümmetimi (veya insanları) zora sokmaktan endişe etmeseydim, onlara her namaz vaktinde misvakla dişlerini temizlemelerini emrederdim. "

Buhârî, Cum'a 8, Temennî 9, Savm 27; Müslim, Tahâret 42. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tahâret 25; Tirmizî, Tahâret 18; Nesâî, Tahâret 6, Mevâkît 20; İbni Mâce, Tahâret 7

1200. Hüzeyfe radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem uykudan uyanınca misvakla dişlerini temizlerdi.

Buhârî, Vudû' 73, Teheccüd 9; Müslim, Tahâret 46, 47. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tahâret 30; Nesâî, Tahâret 1, Kıyâmü'l–leyl 10, 11; İbni Mâce, Tahâret 7

1201. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Biz Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in misvakını ve abdest suyunu akşamdan hazırlardık. Allah onu, gecenin dilediği saatinde uyandırırdı. Hz. Peygamber uyanınca hemen misvakla dişlerini temizler, abdest alır ve namaz kılardı.

Müslim, Müsâfirîn 139. Ayrıca bk. Nesâî, Sehv 67, Kıyâmü'l–leyl 2, 25, 43; İbni Mâce, İkâmet 123

1202. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Misvak kullanma hakkında size pek çok tavsiyede bulundum. "

Buhârî, Cum'a 8. Ayrıca bk. Nesâî, Tahâret 5

1203. Şüreyh İbni Hânî şöyle dedi: Hz. Âişe'ye;

– Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem evine girdiği zaman ilk önce ne yapardı? diye sordum.

– "Dişlerini misvaklardı" dedi.

Müslim, Tahâret 43, 44. Ayrıca bk. Nesâî, Tahâret 7

1204. Ebû Mûsa radıyallahu anh şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına girdim. Misvağın ucu ağzındaydı.

Buhârî, Vudû 73; Müslim, Tahâret 45. Ayrıca bk. Nesâî, Tahâret 2

1205. Âişe radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Misvak kullanmak ağzın temiz kalmasına ve Rabbın razı olmasına sebeptir. "

Nesâî, Tahâret 4; İbn Huzeyme, Sahih, I, 70. Ayrıca bk. Buhârî, Savm 27; İbni Mâce, Tahâret 7

1206. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Peygamberlerin sünneti (fıtrat) beştir – yahut beş şey fıtrat gereğidir– :Sünnet olmak, ka-sıkları tıraş etmek, tırnakları kesmek, koltuk altını temizlemek, bıyıkları kırpmak. "

Buhârî, Libâs 51, 62, 64; Müslim, Tahâret 49, 50. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tereccül 16; Tirmizî, Edeb 14; Nesâî, Tahâret 8–10; İbni Mâce, Tahâret 8

1207. Âişe radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"On şey fıtrat gereğidir: Bıyıkları kırpmak, sakal bırakmak, misvak kullanmak, burna su çekmek, tırnakları kesmek, parmak boğumlarını temizlemek, koltuk altı kıllarını gidermek, apış arasını temizlemek, istinca yapmak. . "

Râvî "onuncuyu unuttum; ancak onun da mazmaza (ağıza su vermek) olması muhtemeldir" dedi.

Müslim, Tahâret 56. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tahâret 29; Tirmizî, Edeb 14; Nesâî, Zîynet 1; İbni Mâce, Tahâret 8

1208. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bıyıklarınızı kırpınız, sakallarınızı bırakınız!"

Buhârî, Libâs 63, 64; Müslim, Tahâret 52–54. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tereccül 16; Tirmizî, Edeb 18; Nesâî, Tahâret 14, Zînet 2, 56

ZEKÂTIN FAZİLETİ

(ZEKÂTIN FARZ OLDUĞUNU PEKİŞTİRME, FAZİLETİNİ VE HÜKÜMLERİNİ AÇIKLAMA)

1209. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İslâm dini beş esas üzerine kurulmuştur: Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın resulü olduğuna şehâdet etmek, namaz kılmak, zekât vermek, hacca gitmek ve ramazan orucunu tutmak. "

Buhârî, Îmân 1, 2; Tefsîru sûre (2), 30; Müslim, Îmân 19–22. Ayrıca bk. Tirmizî, Îmân 3; Nesâî, Îmân 13

1210. Talha İbni Ubeydullah radıyallahu anh şöyle dedi:

Uzaktan sesini duyup ne dediğini anlayamadığımız saçı başı dağınık Necidli bir adam Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in huzuruna geldi. Resulullah'a yaklaştı. Bir de baktık ki, İslâm'ın ne olduğunu soruyor. Bunun üzerine Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Bir gün bir gecede beş vakit namaz kılmaktır" buyurdu. Adam:

– Kılmam gereken başka namaz var mı? dedi.

– "Hayır yok! Nâfile olarak kılarsan o başka" buyurdu. Resûlullah sallahu aleyhi ve sellem sözüne devam ederek:

– "Bir de ramazan ayı orucunu tutmaktır" buyurdu. Adam yine:

– Tutmam gereken başka oruç var mı? dedi. Resûl–i Ekrem Efendimiz:

– "Hayır yok. Nâfile olarak tutarsan o başka!" buyurdu.

Râvî Talha radıyallahu anh diyor ki, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem adama zekât vermeyi söyledi. Adam:

– Vermem gereken başka sadaka var mı? dedi.

– "Hayır yok. Nâfile olarak verirsen o başka" buyurdu.

Bu defa Adam:

– Bu söylediklerinden ne fazla ne eksik yaparım" diyerek Resûlullah'ın huzurundan ayrıldı.

Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Eğer sözüne sahip çıkarsa, kurtuldu gitti" buyurdu.

Buhârî, Îmân 34, Savm 1, Şehâdât 26, Hiyel 3; Müslim, Îmân 8, 9. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 1; Tirmizî, Mevâkît 4; Sıyâm 1; Nesâî, Sıyâm 1, Îmân 23

1211. İbni Abbas radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem Muaz'ı Yemen'e (vali ve zekât âmili olarak) göndermiş ve ona şu tâlimâtı vermiştir:

– "Onları önce Allah'tan başka tanrı olmadığına ve benim, Allah'ın elçisi olduğuma şehâdet getirmeye davet et. Eğer bunu itiraf ile sana itaat ederlerse, Allah'ın, onlara günde beş vakit namazı farz kıldığını açıkla. Buna da itaat ederlerse, zenginlerinden alınıp fakirlerine verilecek olan zekâtı Allah'ın farz kıldığını onlara bildir. "

Buhârî, Zekât 1, Tevhîd 1; Müslim, Îmân 29. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Zekât 5; Nesâî, Zekât 46; İbni Mâce, Zekât 1

1212. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah'tan başka ilâh olmadığına, Muhammed'in, Allah'ın elçisi olduğuna şehâdet edinceye, namazı kılıp zekâtı verinceye kadar insanlarla savaşmam bana emrolundu. Bunları yaparlarsa, –İslâm'ın hakkı olan hadler hariç–

canlarını, mallarını benden korumuş olurlar. Gerçek durumlarının hesabını görmek ise Allah'a kalmıştır. "

Buhârî, Îmân 17, 28, Salât 28, Zekât 1, İ'tisâm, 2, 28; Müslim, Îmân 33–36. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 95; Tirmizî, Tefsîru sûre (88); Nesâî, Zekât 3; İbni Mâce, Fiten 1–3

1213. Ebû Hüreyre radıyallahu anh dedi ki, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in vefatı üzerine, yerine Ebû Bekir halife seçilip de Araplar'dan kimileri dinden dönünce, Ebû Bekir bunlara karşı savaş açtı. Bunun üzerine Ömer radıyallahu anh :

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Ben insanlarla Allah'tan başka ilâh yoktur deyinceye kadar savaşmakla emrolundum. Kim kelime–i tevhîdi söylerse, –İslâm'ın hakkı olan hadler hariç– mal ve canını benden korumuş olur. Gerçek hesabını görmek ise Allah'a kalmıştır" buyurmuşken şimdi sen onlarla nasıl savaş edersin? diye karşı çıktı.

Ebû Bekir:

– Allah'a yemin ederim ki, namazla zekâtın arasını ayıranlarla mutlaka savaşırım. Çünkü zekât, malın (ödenmesi gerekli) hakkıdır. Allah'a yemin ederim ki, Resûlullah'a verdikleri bir deve yularını bile bana vermekten kaçınırlarsa, sırf bu sebepten dolayı onlarla savaşırım" cevabını verdi.

Bunun üzerine Ömer radıyallahu anh şöyle dedi:

"Yemin ederim ki, zekât vermek istemeyenlerle savaş konusunda Allah Teâlâ'nın, Ebû Bekir'in kalbine tam bir kararlılık vermiş olduğunu gördüm ve doğrunun bu olduğunu anladım. "

Buhârî, İ'tisâm 2, Zekât 1, 40, İstitâbe 3; Müslim, Îmân 32. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Zekât 1; Tirmizî, Îmân 1; Nesâî, Zekât 3, Cihâd 1

1214. Ebû Eyyûb radıyallahu anh demiştir ki bir adam Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e:

– Beni cennete götürecek bir amel söyle! dedi. Resûl–i Ekrem de:

– "Allah'a ibadet eder, O'na hiçbir şeyi ortak koşmazsın. Namazı kılar, zekâtı verir ve akrabanı görüp gözetirsin!" buyurdu.

Buhârî, Zekât 1, Edeb 10; Müslim, Îmân 12, 14. Ayrıca bk. Nesâî, Salât 10

1215. Ebû Hüreyre radıyallahu anh dedi ki, bedevînin biri Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi ve:

– Ey Allah'ın Resulü! İşlediğim takdirde cennete gireceğim bir amel söyle bana, dedi. Resûl–i Ekrem:

– "Allah'a, hiçbir şeyi ortak koşmaksızın kulluk edersin. Farz olan namazları kılarsın. Yine farz olan zekâtı verirsin ve ramazan orucunu tutarsın" buyurdu. Bedevî:

– Canım kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, bu söylediklerine hiçbir şey ilâve etmem, dedi.

Adam dönüp gidince Peygamber aleyhisselâm:

– "Cennetlik birini görmek kimi mutlu ediyorsa, şu kişiye bakıversin!" buyurdu.

Buhârî, Zekât 1; Müslim, Îmân 15, Fezâilü's–sahâbe 150. Ayrıca bk. İbni Mâce, Rü'yâ 10

1216. Cerîr İbni Abdullah radıyallahu anh şöyle dedi:

"Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e, namaz kılmak, zekât vermek ve bütün müslümanların iyiliğini istemek üzere biat ettim. "

Buhârî, Îmân 42, Mevâkîtü's–salât 3, Zekât 2, Şurût 1; Müslim, Îmân 97–98. Ayrıca bk. Nesâî, Bey'at 6, 17

1217. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Zekâtı verilmeyen her altın ve gümüş, kıyamet günü ateşte kızdırılarak plaka haline getirilip sahibinin yanları, alnı ve sırtı bunlarla dağlanır. Bu

plakalar soğudukça, süresi elli bin sene olan bir günde kullar arasında hüküm verilinceye kadar sahibine azap için tekrar kızdırılır. Neticede kişi, yolunun ya cennete ya da cehenneme çıktığını görür. "

– Ey Allah'ın elçisi! Peki zekâtı verilmeyen develerin durumu nedir? dediler. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– "Hakkı ödenmeyen her deve sahibi, –ki su başlarına geldikleri zaman sağılıp sütünün muhtaçlara dağıtılması da bu haklar arasındadır– kıyamet günü düz ve geniş bir sahaya yatırılır. O develer de en semiz hallerinde ve bir tek yavru bile dışarıda kalmamak şartıyla o kişiyi ayaklarıyla çiğner ve dişleri ile ısırırlar. Öndekiler geçtikçe arkadakiler gelir (aynı şeyi yapar). Süresi elli bin sene olan bir günde insanlar hakkında hüküm verilinceye kadar bu böyle devam eder. Neticede kişi, yolunun ya cennete veya cehenneme çıktığını görür. "

– Ey Allah’ın elçisi! Peki zekâtı verilmeyen sığırlar ile koyunların durumu ne olacak? dediler. Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– "Hakkı (zekâtı) verilmemiş her sığır ve koyun sahibi, kıyamet günü düz ve geniş bir yere yatırılır. İçlerinde eğri boynuzlu veya boynuzsuz veya boynuzu kırık bir tane bile hayvan bulunmaksızın o hayvanlar o kişiyi boynuzları ile süser, tırnakları ile çiğnerler. Öndeki geçince arkadaki onu takip eder ve bu durum süresi elli bin yıl olan bir günde kullar arasında hüküm verilinceye kadar devam eder. Neticede kişi, yolunun ya cennete veya cehenneme çıktığını görür. "

– Ey Allah'ın elçisi! Ya atların durumu nedir? dediler. Resûlullah aleyhisselâm şöyle buyurdu:

– "Atlar üç sınıftır. Kişi için yük olan at vardır; örtü olan at vardır, ecir ve sevap olan at vardır. Yük ve vebal olan at sahibinin sırf çalım satmak ve İslâm'a düşmanlık yapmak için beslediği attır. Bu, o adam için vebaldir, Örtü olan at sahibinin Allah rızâsı için beslediği ve binit ve koşum olarak üzerindeki Allah'ın hakkını ödediği, iyice bakıp gözettiği attır; bu sahibi için bir perde ve örtüdür. Ecir ve sevap olan ata gelince, o da sahibinin müslümanlara yardımcı olmak maksadıyla Allah yolunda besleyip çayır ve

bahçelerde otlattığı attır. Atın o çayır veya bahçeden yediği ve çıkardığı şeyler sayısınca sahibine iyilik yazılır. Hatta at ipini koparıp da bir–iki tur atarsa, onun izleri ve pislikleri adedince sahibine iyilik yazılır. Ya da sahibi sulamak niyeti olmadığı halde onu bir nehir kenarından geçirirken at su içecek olsa, Allah onun içtiği su yudumları adedince sahibine iyilik yazdırır. "

– Ey Allah'ın elçisi! Peki ya eşeklerin durumu nedir? dediler. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– "Kim zerre kadar bir hayır işlerse onun karşılığını görür. Kim zerre kadar kötülük yaparsa onun karşılığını görür" meâlindeki umûmi mânalı âyetten başka bana eşekler hak-kında özel bir bilgi verilmedi. "

Müslim, Zekât 24; Buhâri, Cihâd 48 (kısmen)

RAMAZAN ORUCU

(RAMAZAN ORUCUNUN FARZ OLUŞU, FAZİLETİ VE ORUÇLA İLGİLİ KONULAR)

1218. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

Aziz ve celîl olan Allah "İnsanın oruç dışında her ameli kendisi içindir. Oruç benim içindir, mükâfatını da ben vereceğim" buyurmuştur.

Oruç kalkandır. Biriniz oruç tuttuğu gün kötü söz söylemesin ve kavga etmesin. Şayet biri kendisine söver ya da çatarsa: ‘Ben oruçluyum’ desin.

Muhammed'in canı kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, oruçlunun ağız kokusu, Allah katında misk kokusundan daha güzeldir.

Oruçlunun rahatlayacağı iki sevinç anı vardır: Birisi, iftar ettiği zaman, diğeri de orucunun sevabıyla Rabbine kavuştuğu andır. "

Buhârî, Savm 9; Müslim, Sıyâm 163

1219. Yine Ebû Hureyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah yolunda çift sadaka veren kimse, cennetin muhtelif kapılarından, ‘Ey Allah'ın (sevgili) kulu! Burada hayır ve bereket vardır’, diye çağrılır. Sürekli namaz kılanlar namaz kapısından, mücahidler cihad kapısından, oruçlular reyyân kapısından, sadaka vermeyi sevenler de sadaka kapısından (cennete girmeye) davet edilirler. "

Ebû Bekir radıyallahu anh:

– Anam babam sana kurban olsun ey Allah'ın Resulü! Gerçi bu kapıların birinden çağrılan kimsenin diğer kapılardan çağırılmaya ihtiyacı yoktur ama, bu kapıların hepsinden birden çağrılacak kimseler de var mıdır? dedi.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Evet, vardır. Senin de o bahtiyârlardan olacağını ümit ederim" buyurdu.

Buhârî, Savm 4, Cihâd 37, Bed'u'l–halk 9, Fezâilü ashâbi'n–Nebî 5; Müslim, Zekât 85, 86. Ayrıca bk. Tirmizî, Menâkıb 16; Nesâî, Zekât 1, Cihâd 20, Sıyâm 43

1220. Sehl İbni Sa'd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Cennette reyyân denilen bir kapı vardır ki, kıyamet günü oradan ancak oruçlular girecek, onlardan başka kimse giremeyecektir. Oruçlular nerede? diye çağrılır. Onlar da kalkıp girerler ve o kapıdan onlardan başkası asla giremez. Oruçlular girince o kapı kapanır ve bir daha oradan kimse girmez. "

Buhârî, Savm 4; Müslim, Sıyâm 166. Ayrıca bk. Nesâî, Sıyâm 43; İbni Mâce, Sıyâm 1

1221. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah rızâsı için bir gün oruç tutan kimseyi Allah Teâlâ, bu bir günlük oruç sebebiyle cehen-nem ateşinden yetmiş yıl uzak tutar. "

Buhârî, Cihâd 36; Müslim, Sıyâm 167–168. Ayrıca bk. Tirmizî, Fezâilü'l–cihâd 3;

1222. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallalllahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim, faziletine inanarak ve karşılığını Allah'tan bekleyerek ramazan orucunu tutarsa, geçmiş günahları bağışlanır. "

Buhârî, Îmân 28, Savm 6; Müslim, Sıyâm 203, Müsâfirîn 175. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Ramazan 1, Savm 57; Tirmizî, Savm 1, Cennet 4; Nesâî, Sıyâm 39; İbni Mâce, İkâmet 173, Sıyâm 2, 33

1223. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ramazan ayı girdiğinde cennet kapıları açılır, cehennem kapıları kapanır ve şeytanlar bağlanır. "

Buhârî, Savm 5, Bed'ul–halk 11; Müslim, Sıyâm 1, 2, 4, 5

1224. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ramazan hilâlini görünce oruç tutunuz. Şevval hilâlini görünce de oruca son veriniz. Ramazanın başlangıcı bulutlu bir güne rastlarsa, şâbanı otuza tamamlayınız. "

Buhârî, Savm 11; Müslim, Sıyâm 4, 7, 8, 17–20. Ayrıca bk. Tirmizî, Savm 5; Nesâî, Sıyâm 8; İbni Mâce, Sıyâm 7

Bu, Buhârî'nin rivayetidir. Müslim'in rivayetinde şöyle buyurulmaktadır: "Eğer şevval ayının başlangıcı bulutlu olursa, orucu otuza tamamlayınız. "

(Bu rivayet için de ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sıyâm 7; Nesâî, Sıyâm 10; İbni Mâce, Sıyâm 7)

RAMAZANDA CÖMERTLİK

(RAMAZANDA CÖMERT DAVRANMAK, İYİLİK YAPMAK, ÇOK HAYIR İŞLEMEK VE ÖZELLİKLE SON ON GÜNÜNDE BUNLARI DAHA DA ARTTIRMAK)

1225. İbni Abbâs radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûllullah sallallahu aleyhi ve sellem insanların en cömerdi idi. Onun en cömert olduğu anlar da ramazanda Cebrâil'in, kendisi ile buluştuğu zamanlardı. Cebrâil aleyhisselâm, ramazanın her gecesinde Hz. Peygamber ile buluşur, (karşılıklı) Kur'an okurlardı. Bundan dolayı Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Cebrâil ile buluştuğunda, esmek için engel tanımayan bereketli rüzgârdan daha cömert davranırdı. "

Buhârî, Bedü'l–vahy 5, 6, Savm 7, Menâkıb 23, Bed'ul–halk 6, Fezâilü'l–Kur'ân 7, Edeb 39; Müslim, Fezâil 48, 50. Ayrıca bk. Tirmizî, Cihâd 15; Nesâî, Sıyâm 2; İbni Mâce, Cihâd 9

1226. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Ramazan ayının son on günü girdiğinde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem geceleri ihyâ eder, ev halkını uyandırır, ibadete soyunarak eşleriyle ilişkiyi keserdi.

Buhârî, Leyletül–kadr 5; Müslim, İ'tikaf 7. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Ramazan 1; Nesâî, Kıyâmu'l–leyl 17; İbni Mâce, Sıyâm 57

ŞÂBAN ORUCU

(ŞÂBAN AYI'NIN ONBEŞİNDEN SONRA RAMAZANI KARŞILAMAK İÇİN ORUÇ TUTMANIN YASAKLANMASI, ANCAK ŞÂBANI BÜTÜNÜYLE ORUÇLU GEÇİRENİN VEYA PAZARTESİ–PERŞEMBE GÜNLERİ GİBİ BELLİ GÜNLERDE ORUÇ TUTMAYI ÂDET EDİNMİŞ OLAN KİMSENİN TUTABİLECEĞİ)

1227. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz bir–iki gün öncesinden oruç tutarak ramazanı karşılamaya kalkmasın. Ancak belli günlerde oruç tutmayı âdet edinmiş olan kimse, o gün orucunu tutsun. "

Buhârî, Savm 5, 14; Müslim, Sıyâm 21. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 7, 11; Tirmizî, Savm 2, 4, 38; Nesâî, Sıyâm 13, 31, 32, 38; İbni Mâce, Sıyâm 5

1228. İbni Abbâs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ramazandan (bir–iki gün) önce oruç tutmayınız. Ramazan hilâlini gördüğünüzde oruca başlayınız; şevvâl hilâlini gördüğünüzde oruca son veriniz. Hilâli görmenize bulut mani olacak olursa, günü otuza tamamlayınız. "

Tirmizî, Savm 5 . Ayrıca bk. Nesâî, Sıyâm 13

1229. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Şâbanın ikinci yarısında oruç tutmayınız. "

Tirmizî, Savm 37. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 13.

1230. Ebü'l–Yakzân Ammâr İbni Yâsir radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Ramazandan olup olmadığı belli olmayan günde (yevmü'ş– şek) oruç tutan kişi, Ebü'l–Kâsım sallallahu aleyhi ve sellem'e isyân etmiş olur.

Ebû Dâvûd, Savm 10; Tirmizî, Savm 3. Ayrıca bk. İbni Mâce, Sıyâm 3

HİLÂL GÖRÜLDÜĞÜNDE YAPILACAK DUA

1231. Talha İbni Ubeydullah radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem hilâli gördüğü zaman şöyle dua ederdi:

"Allahım! Bu hilâli bize emniyet ve iman, selâmet ve İslâm hilâli kıl. (Ey hilâl!) Benim rabbim de senin rabbin de Allah'tır" (Bu, doğruluk ve hayr hilâli olsun).

Tirmizî, Duâ 50

SAHURUN FAZİLETİ

(SAHURUN FAZİLETİ VE ŞAFAK SÖKMESİNDEN KORKULMADIĞI SÜRECE SAHUR YEMEĞİNİN GECİKTİRİLMESİ)

1232. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sahur yapınız, zira sahurda bolluk–bereket vardır. "

Buhârî, Savm 20; Müslim, Sıyâm 45. Ayrıca bk. Tirmizî, Savm 17; Nesâî, Sıyâm 18, 19; İbni Mâce, Sıyâm 22

1233. Zeyd İbni Sâbit radıyallahu anh dedi ki: Biz Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte sahur yemeği yedik sonra da sabah namazını kıldık.

Sahur yemeği ile sabah namazı arasında ne kadar zaman geçti? diye soruldu. " Elli âyet okuyacak kadar" cevabını verdi.

Buhârî, Savm 19; Müslim, Sıyâm 47. Ayrıca bk. Tirmizî, Savm 14; Nesâî, Sıyâm

1234. İbni Ömer radıyallahu anhümâ dedi ki, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in iki müezzini vardı: Bilâl ve İbni Ümmü Mektûm. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bilâl geceleyin erkence ezan okur. Siz İbni Ümmü Mektûm ezan okuyuncaya kadar yiyip içiniz. "

İbni Ömer, "Bu ikisinin arasındaki zaman, biri inip diğeri çıkıncaya kadar geçen vakitten iba-retti" demiştir.

Buhârî, Ezân 11, 13, Şehâdât 11, Savm 17; Müslim, Sıyâm 36–39. Ayrıca bk. Tirmizî, Salât 35; Nesâî, Ezân 9–10; İbni Mâce, Sıyâm 30

1235. Amr İbnu'l–Âs radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bizim orucumuz ile Ehl–i kitabın orucu arasındaki en önemli fark sahur yemeğidir. "

Müslim, Sıyâm 46. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 15; Tirmizî, Savm 17; Nesâî, Sıyâm 27

ORUÇ AÇMAKTA ACELE ETMEK

(ORUÇ AÇMAKTA ACELE ETMENİN FAZİLETİ, NE İLE ORUÇ AÇILACAĞI VE ORUÇ AÇILDIKTAN SONRA YAPILACAK DUA)

1236. Sehl İbni Sa'd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Oruç açmakta acele ettikleri sürece müslümanlar hayır üzere yaşarlar. "

Buhârî, Savm 45; Müslim, Sıyâm 48. Ayrıca bk. Tirmizî, Savm 13; İbni Mâce, Sıyâm 24

1237. Ebû Atıyye dedi ki, ben ve Mesruk Âişe radıyallahu anhâ'nın yanına gittik. Mesruk ona:

– Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in ashâbından iki kişi var. İkisi de hayırdan geri kalmıyorlar. Ancak bunlardan biri akşam namazını kılmakta ve oruç açmakta acele ediyor, diğeri ise hem akşam namazını hem de iftarı geciktiriyor, dedi. Bunun üzerine Âişe:

– Akşam namazını kılmakta ve oruç açmakta acele eden kimdir? diye sordu.

Mesruk da:

– (İbni Mes'ud'u kastederek) Abdullah'tır, cevabını verdi. Bunun üzerine Âişe:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de öyle yapardı, dedi.

Müslim, Sıyâm 49–50. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 21; Tirmizî, Savm 13; Nesâî, Sıyâm 23

1238. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem dedi ki:

“Allah Teâlâ şöyle buyurdu: Kullarımın bana en sevgili olanı, oruç açmakta acele davra-nandır. "

Tirmizî, Savm 13

1239. Ömer İbnü'l–Hattâb radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Gece, (doğudan) geldi de gündüz (batıdan) gitti ve güneş kayboldu mu oruçlu derhal orucunu açar. "

Buhârî, Savm 43; Müslim, Sıyâm 51–52. Ayrıca bk. Tirmizî, Savm 12

1240. Ebû İbrahim Abdullah İbni Ebû Evfâ radıyallahu anhümâ dedi ki:

Biz Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile bir seferde beraber bulunduk. O oruçlu idi. Güneş batınca, oradakilerden birine:

– "Ey fülan! Haydi binitinden in, bize sevik karıştırıver!" buyurdu. O:

– Ey Allah'ın Resûlü! Keşke geceyi bekleseydin? dedi. Hz. Peygamber:

– "Ey fülan! Haydi binitinden in, bize sevik karıştırıver!" buyurdu. Adam yine:

– Henüz gün devam ediyor, dedi. Resûl–i Ekrem yine:

– "Ey fülan! Haydi binitinden in, bize sevik karıştırıver!" buyurdu.

Bunun üzerine adam indi ve oradakiler için sevik karıştırıp çorba hazırladı. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bunu içti sonra eliyle doğu tarafını işaret ederek şöyle buyurdu:

– "Gecenin bu taraftan belirdiğini gördünüz mü oruçlunun iftar vakti gelmiş demektir. "

Buhârî, Savm 33, 43, 44, 45; Talâk 24; Müslim, Sıyâm 52–54. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 19

1241. Sahâbeden Selmân İbni Âmir ed–Dabbî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Herhangi biriniz iftar etmek istediği zaman orucunu hurma ile açsın. Hurma bulamazsa, su ile iftar etsin. Su temizdir. "

Ebû Dâvûd, Savm 21; Tirmizî, Zekât 26, Savm 10. Ayrıca bk. İbni Mâce, Sıyâm 25.

1242. Enes radıyallahu anh dedi ki: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem akşam namazından önce bir kaç taze hurma ile orucunu açardı. Taze hurma bulamazsa, kuru bir hurmacıkla iftar ederdi. Kuru hurma da bulamazsa, birkaç yudum su içerek iftar ederdi.

Ebû Dâvûd, Savm 21; Tirmizî, Savm 10

ORUÇLUNUN DİLİNİ KORUMASI

(ORUÇLUYA DİLİNİ VE DİĞER ORGANLARINI YASAKLARDAN, ÇEKİŞMEKTEN VE BENZERİ KÖTÜLÜKLERDEN KORUMASINI

EMRETMEK)

1243. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Hiçbiriniz, oruçlu olduğu gün çirkin söz söylemesin ve kimse ile çekişmesin. Eğer biri kendisine söver veya çatarsa, ‘ben oruçluyum desin’

Buhârî, Savm 9; Müslim, Sıyâm 163. Ayrıca bk. Nesâî, Sıyâm 42

ORUCA DAİR BAZI MESELELER

1245. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz unutarak bir şey yer veya içerse, orucunu tamamlasın. Çünkü onu Allah yedirmiş ve içirmiştir. "

Buhârî, Savm 26, Eymân 15; Müslim, Sıyâm 171. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sıyâm 39; Tirmizî, Savm 26; İbni Mâce, Sıyâm 15

1246. Lakît İbni Sabire radıyallahu anh şöyle dedi: Ben:

– Ey Allah'ın Resûlü! Bana abdest almayı anlat! dedim. O da:

– "Güzelce abdest al, parmak aralarına suyu ulaştır. Oruçlu olmadığın zaman suyu burnuna iyice çek!" buyurdu.

Ebû Dâvûd, Tahâret 56, Savm 27; Tirmizî, Savm 68. Ayrıca bk. Nesâî, Tahâret 70; İbni Mâce, Tahâret 44.

1247. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in, ailesiyle ilişkide bulunup cünüp olarak sabahladığı olurdu. Sonra yıkanıp, orucunu tutardı.

Buhârî, Savm 22, 25; Müslim, Sıyâm 76

1248. Âişe ve Ümmü Seleme radıyallahu anhümâ şöyle dediler:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ihtilâm olmaksızın cünüp olarak sabahlardı. Sonra (yıkanır ve) oruç tutardı.

Buhârî, Savm 25; Müslim, Sıyâm 75–77

MUHARREM ORUCUNUN FAZİLETİ

(MUHARREM, ŞÂBAN VE HARAM AYLARINDA NÂFİLE ORUÇ TUTMAK)

1249. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ramazan orucu dışında en faziletli oruç, Allah'ın ayı muharremde tutulan oruçtur. Farzlar dışında en faziletli namaz da gece namazıdır. "

Müslim, Sıyâm 202, 203. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 56; Tirmizî, Mevâkît 207; Nesâî, Kıyâmü'l–leyl 6

1250. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem hiç bir ayda, şâban ayında tuttuğu oruçtan daha fazla oruç tutmazdı. Şâban ayının tamamını oruçlu geçirirdi.

Başka bir rivayette (Müslim, Sıyâm 176; İbni Mâce, Sıyâm 30), "Pek az bir kısmı hariç, şâban ayını baştan sona oruçlu geçirirdi" denilmektedir.

Buhârî, Savm 52; Müslim, Sıyâm 177. Ayrıca bk. İbni Mâce, Sıyâm 30

1251. Mücîbetü'l–Bâhiliyye, babasından (veya amcasından) naklen, babasının Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e elçi olarak gidip memleketine döndüğünü, bir yıl sonra –hali ve görünüşü oldukça değişmiş olarak– tekrar Hz. Peygamber'e gittiğini ve şöyle dediğini haber verdi:

– Ey Allah'ın Resûlü! Beni tanıdınız mı? Hz. Peygamber:

– "Sen kimsin? (tanımadım)" buyurdu. Adam:

– Bir sene önce size gelmiş olan Bâhilîyim, dedi. Hz. Peygamber:

– “Seni böylesine değiştiren nedir? Halbuki sen çok iyi görünüyordun” buyurdu. Adam:

– Senden ayrıldığım günden beri, geceleri hariç, asla yemek yemedim, dedi. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Kendine işkence etmişsin!" buyurdu ve ilâve etti:

– "Sabır ayı (ramaza)nı bütünüyle, diğer aylardan da birer günü oruçlu geçir. " Adam:

– Benim için bu sayıyı arttırınız. Zira benim gücüm bundan fazlasına yeter, dedi. Hz. Pey-gamber:

– "O halde her aydan iki gün oruç tut!" buyurdu. Adam:

– Daha arttırınız, dedi. Hz. Peygamber

– "Peki, her aydan üç gün!" buyurdu. Adam:

– Biraz daha arttırınız, dedi. Hz. Peygamber de:

– "Haram aylarında (receb, zilkade, zilhicce ve muharrem) üç gün oruç tut, bırak; üç gün oruç tut, bırak; üç gün oruç tut, bırak. "buyurdu ve üç parmağını birleştirip bırakmak suretiyle de fiilen gösterdi.

Ebû Dâvûd, Savm 55. Ayrıca bk. İbni Mâce, Sıyâm 43

ZİLHİCCE ORUCU

(ZİLHİCCENİN İLK ON GÜNÜNDE ORUÇ TUTMANIN VE DİĞER İBADETLERİN FAZİLETİ)

1252. İbni Abbâs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Başka günlerin hiçbirinde, –zilhiccenin ilk on gününü kastederek– şu günlerde işlenecek amel–i sâlihten, Allah katında, daha sevimli hiçbir amel yoktur. "

– Allah uğrunda yapılacak cihad da mı üstün değildir, Yâ Resûlallah? dediler.

– "(Evet) Allah yolunda yapılacak cihad da. Ancak malını ve canını tehlikeye atarak cihada çıkan, şehit olup dönmeyen kimsenin cihâdı başka. (O, bundan üstündür), buyurdu.

Buhârî, Îdeyn 11. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 61; Tirmizî, Savm 52; İbni Mâce, Sıyâm 39

AREFE GÜNÜ ORUCU

(AREFE GÜNÜNDE VE MUHARREMİN DOKUZ VE ONUNCU GÜNÜNDE TUTULAN ORUCUN FAZİLETİ)

1253. Ebû Katâde radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e arefe günü tutulan orucun fazileti soruldu; o da:

"Geçmiş bir yılın ve gelecek bir yılın günahlarına kefâret olur" buyurdu.

Müslim, Sıyâm 196, 197. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 54; Tirmizî, Savm 48; İbni Mâce, Sıyâm 40

1254. İbni Abbâs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem aşûre gününde oruç tuttu ve oruç tutmayı tavsiye etti. "

Buhârî, Savm 69; Müslim, Sıyâm 127, 128

1255. Ebû Katâde radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e aşûre günü tutulan orucun kıymeti soruldu; o da:

"Geçmiş bir senenin günahlarına kefâret olur" buyurdu.

Müslim, Sıyâm 197. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 54; Tirmizî, Savm 48; İbni Mâce, Sıyâm 40

1256. İbni Abbâs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Gelecek seneye kadar yaşayacak olursam, muharrem ayının dokuzuncu günü oruç tutarım. "

Müslim, Sıyâm 134. Ayrıca bk. İbni Mâce, Sıyâm 41

ŞEVVAL ORUCU

(ŞEVVAL AYINDA ALTI GÜN ORUÇ TUTMAK)

1257. Ebû Eyyûb radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ramazan orucunu tutan ve buna şevval ayında altı oruç daha ekleyen kişi, bütün seneyi oruçlu geçirmiş gibi olur. "

Müslim, Sıyâm 204. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 57; Tirmizî, Savm 53; İbni Mâce, Sıyâm 33

PAZARTESİ – PERŞEMBE ORUCU

1258. Ebû Katâde radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e pazartesi günü oruç tutmanın fazileti soruldu. O da şöyle buyurdu:

"O gün, benim doğduğum, peygamber olduğum (veya bana vahiy geldiği) gündür. " .

Müslim, Sıyâm 197, 198

1259. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Pazartesi ve perşembe günleri ameller (Allah'a) arz olunur. Ben, oruçluyken amellerimin arz olunmasını isterim. "

Tirmizî, Savm 44. Ayrıca bk. Müslim, Birr ve's–sıla 36 (ancak burada oruçla ilgili kısım yer almamaktadır); Nesâî, Sıyâm 70

1260. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem pazartesi ve perşembe günleri orucuna özen gösterirdi.

Tirmizî, Savm 44. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd 60; Nesâî, Sıyâm 70; İbni Mâce, Sıyâm 42

HER AY ÜÇ GÜN ORUÇ TUTMAK

1261. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi: Dostum sallallahu aleyhi ve selllem bana şu üç şeyi; her ay üç gün oruç tutmayı, iki rek'at kuşluk (duhâ) namazı kılmayı ve uyumadan önce vitir namazını edâ etmeyi tavsiye etti.

Buhârî, Savm 60; Teheccüd 33; Müslim, Müsâfirîn 85. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 7; Nesâî, Sıyâm 81, Kıyâmü'l–leyl 28

1262. Ebü'd–Derdâ radıyallahu anh şöyle dedi:

Sevgilim sallallahu aleyhi ve sellem bana, yaşadığım sürece asla terketmeyeceğim üç şeyi; her ay üç gün oruç tutmayı, kuşluk namazını kılmayı ve uyumadan önce vitir namazını eda etmeyi tavsiye etti.

Müslim, Müsâfirîn 86. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir

1263. Abdullah İbni Amr İbni'l–Âs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her ay üç gün oruç tutmak, bütün seneyi oruçla geçirmek demektir. "

Buhârî, Savm 59 ; Müslim, Sıyâm 197. Ayrıca bk. Nesâî, Sıyâm 78, 82

1264. Muâze el–Adeviyye'den rivayet edildiğine göre kendisi, Hz. Âişe'ye:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, her ay üç gün oruç tutar mıydı? diye sordu. Âişe:

– Evet, dedi. Bu defa Muâze :

– Ayın hangi günlerinde tutardı? diye sordum, diyor. Âişe:

– Ayın hangi günlerinde tutacağına pek ehemmiyet vermezdi, cevabını verdi.

Müslim, Sıyâm 194. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 70; Tirmizî, Savm 54; İbni Mâce, Sıyâm 29

1265. Ebû Zer radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– "(Ey Ebû Zer!) Ayda üç gün oruç tutacağın zaman, on üç, on dört ve on beşinci günleri tut. "

Tirmizî, Savm 54. Ayrıca bk. Nesâî, Sıyâm 84

1266. Katâde İbni Milhân radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize eyyâm–ı bîz'da, ayın on üç, on dört ve on beşinde oruç tutmayı emretti.

Ebû Dâvûd, Savm 68. Ayrıca bk. Nesâî, Sıyâm 84; İbni Mâce, Sıyâm 29

1267. İbni Abbâs radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hazarda ve seferde eyyâm–ı bizı oruçsuz geçirmedi.

Nesâî, Sıyâm 70

ORUÇLUYU İFTAR ETTİRMEK

(BİR ORUÇLUYU İFTAR ETTİRMENİN VE KENDİSİ ORUÇLUY-KEN YANINDA YEMEK YENEN KİMSENİN FAZİLETİ, YİYENİN YEDİRENE DUA ETMESİNİN SEVABI)

1269. Ümmü Umâre el–Ensâriyye radıyallahu anhâ'dan nakledildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem bir gün Ümmü Umâre'nin evini teşrif etti. O da hemen Resûl–i Ekrem'e yemek ikram etti. Hz. Peygamber:

– "Buyur, sen de ye!" teklifinde bulundu. Ümmü Umâre:

– Ben oruçluyum, dedi. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Oruçlu bir kimsenin yanında yemek yiyenler yemeği bitirinceye kadar melekler o oruçluya dua ederler. "

Hz. Peygamber bazan da "Yemek yiyenler doyuncaya kadar. . . " derdi.

Tirmizî, Savm 66. Ayrıca bk. İbni Mâce, Sıyâm 46

1270. Enes radıyallahu anh'den nakledildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem, bir gün Sa'd İbni Ubâde'nin yanına geldi. Sa'd derhal bir parça ekmek ve zeytin çıkarıp Resûlullah'a ikram etti. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem bunları yedikten sonra ona şöyle dua etti:

"Evinizde hep oruçlular iftar etsin, yemeğinizi iyiler yesin, melekler de duacınız olsun. "

Ebû Dâvûd, Et'ime 54. Ayrıca bk. İbni Mâce, Sıyâm 45

İTİKÂF BÖLÜMÜ

1271. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ramazanın son on gününde i'tikâfa çekilirdi.

Buhârî, İ'tikâf 1, 6; Müslim, İ'tikâf 1–4. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 77, 78; Tirmizî, Savm 71; İbni Mâce, Sıyâm 58

1272. Âişe radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem, vefat edinceye kadar ramazanın son on gününde itikâfa girmiştir. Vefatından sonra eşleri itikâfa girmeye devam ettiler.

Buhârî, İ'tikâf 1; Müslim, İ'tikâf 5. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 77

1273. Ebû Hüreyre radıyallahu anh dedi ki, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem her ramazan on gün itikâfa girerdi. Vefat ettiği senenin ramazanında yirmi gün itikâfa girdi.

Buhârî, İ'tikâf 17. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 78; İbni Mâce, Sıyâm 58

HAC BÖLÜMÜ

HAC İLE İLGİLİ HADİSLER

1274. İbni Ömer raıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İslâm dini beş esas üzerine kurulmuştur: Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Resulü olduğuna şehâdet etmek, namaz kılmak, zekât vermek, hacca gitmek ve ramazan orucunu tutmak. "

Buhârî, Îmân 1, 2; Tefsîru sûre (2), 30; Müslim, Îmân 19–22. Ayrıca bk. Tirmizî, Îmân 3; Nesâî, îmân 13

1275. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize bir gün bir konuşma yaptı ve:

– "Ey müslümanlar! Allah size haccı farz kıldı, haccedin!" buyurdu. Sahâbilerden biri:

– Her sene mi, ey Allah'ın Resulü? diye sordu.

Hz. Peygamber, adam sorusunu üç defa tekrarlayıncaya kadar cevap vermeyip sustu. Sonra şöyle buyurdu:

– "Eğer "evet" deseydim, her sene haccetmeniz farz olurdu, siz de onu yerine getiremez-diniz!” Sonra sözlerine devamla:

– "Ben sizi kendi halinize bıraktığım sürece siz de beni kendi halime bırakın. Çünkü sizden öncekiler peygamberlerine çok sual sormaları ve aldıkları cevaplar konusunda ihtilâf etmeleri sebebiyle helâk oldular. Bundan dolayı size, bir şey emrettiğim zaman onu gücünüz yettiğince yerine getirin. Herhangi bir şeyi de yasaklarsam ondan da kesin olarak kaçının!" buyurdu.

Müslim, Hac 412; Nesâî, Menâsik 1. Ayrıca bk. Buhârî, İ'tisâm 2

1276. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi: Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e:

– En üstün amel hangisidir? diye soruldu.

– "Allah ve Resulün’e iman etmektir" buyurdu.

– Sonra hangisidir? denildi.

– "Allah yolunda cihad etmektir" buyurdu.

– Sonra hangisidir? denildi.

– "Makbul olan hacdır" buyurdu.

Buhârî, Îmân 18, Hac 4, 34, 102, Umre 1, Sayd 26, Cihâd 1, Tevhîd 47; Müslim, İman 135, Hac 204, 437. Ayrıca bk. Tirmizî, Fedâilü'l–cihâd 22, Hac 88; Nesâî, Hac 4, 5, 6, Cihâd 17; İbni Mâce, Menâsik 3

1277. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh dedi ki, ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim:

"Kötü söz söylemeden ve büyük günah işlemeden hacceden kimse, annesinden doğduğu gündeki gibi günahsız olarak (evine) döner. "

Buhârî, Hac 4, Muhsar 9, 10; Müslim, Hac 438. Ayrıca bk. Tirmizî, Hac 2; Nesâî, Hac 4; İbni Mâce, Menâsik 3

1278. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Umre ibadeti, daha sonraki bir umreye kadar işlenecek günahlara kefârettir. Mebrûr haccın karşılığı ise, ancak cennettir. "

Buhârî, Umre 1; Müslim, Hac 437. Ayrıca bk. Tirmizî, Hac 88; Nesâî, Menâsik 3, 5, 77; İbni Mâce, Menâsik 3

1279. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

– Ey Allah'ın Resulü! En üstün amel olarak cihadı görüyoruz. Biz hanımlar cihad etmeyelim mi? dedim. Peygamber aleyhisselâm:

– "Fakat (sizin için) cihadın en üstünü, hacc–ı mebrûrdur" buyurdu.

Buhârî, Hac 4, Sayd 26, Cihâd 1

1280. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah'ın, cehennemden en çok kul âzat ettiği gün, arefe günüdür. "

Müslim, Hac 436. Ayrıca bk. Nesâî, Menâsik 194; İbni Mâce, Menâsik 56

1281. Abdullah İbni Abbâs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ramazan ayında yapılan umre, tam bir hac sayılır, yahut da benimle birlikte yapılmış bir haccın yerini tutar. "

Buhârî, Umre 4; Müslim, Hac 221. Ayrıca bk. Tirmizî, Hac 55; Ebû Dâvûd, Menâsik 89; Nesâî, Sıyâm 6; İbni Mâce, Menâsik 45

1282. Yine İbni Abbâs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre bir kadın:

– Ey Allah'ın Resulü! Hac farîzası hakkındaki Allah'ın emri, babamın hayvan üzerinde dura-mayacak kadar yaşlı olduğu bir döneme denk geldi. Onun yerine ben haccedebilir miyim? dedi. Hz. Peygamber:

– "Evet, haccedebilirsin" buyurdu.

Buhârî, Hac 1, Cihâd 154, 162, 192, Edeb 68; Müslim, Hac 407, Fedâilü's–sahâbe 135, 137. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Menâsik 25; Nesâî, Hac, 22, 23, Kudât 9, 10

1283. Lakît İbni Âmir radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre kendisi Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e gelip:

– Babam çok yaşlıdır. Ne hac, ne umre yapabilir, ne de sefere çıkabilir. (Ne emir buyurursu-nuz?) dedi. Hz. Peygamber de:

– "O halde babanın yerine sen haccet ve umre yap!" buyurdu.

Ebû Dâvûd, Menâsik 25; Tirmizî, Hac 87. Ayrıca bk. Nesâî, Menâsik 2, 10; İbni Mâce, Menâsik 10

1284. Sâib İbni Yezîd radıyallahu anh şöyle dedi: Ben yedi yaşımda iken, Vedâ haccında Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in maiyyetinde bana da haccettirdiler.

Buhârî, Sayd 25

1285. İbni Abbâs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Ravhâ denilen yerde bir grupla karşılaştı:

– "Siz kimlersiniz?" diye sordu. Onlar:

– Biz müslümanlarız, peki sen kimsin? dediler. Hz. Peygamber:

– "Ben Allah'ın Resulüyüm" buyurdu. Bunun üzerine içlerinden bir kadın, (kucağındaki) küçük bir çoçuğu Peygamber'e doğru havaya kaldırarak:

– Bunun için de hac var mı? diye sordu. Resûl–i Ekrem:

– "Evet, ona hac, sana da sevap vardır" buyurdu.

Müslim, Hac 409, 410, 411. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Menâsik 8; Tirmizî, Hac 83; Nesâî, Hac 10; İbni Mâce, Menâsik 11

1286. Enes radıyallahu anh'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, erzak ve eşyâsı da aynı deve üzerinde olduğu halde deve ile hacca gitmiştir.

Buhârî, Hac 3. Ayrıca bk. İbni Mâce, Menâsik 4

1287. İbni Abbâs radıyallahu anhümâ şöyle dedi: Ukâz, Mecinne (Micenne) ve Zülmecâz İslâm öncesi dönemde meşhur panayır yerleri idi. Bu sebeple İslâm döneminde (bazı müslümanlar) bu pazarlarda alış – veriş yapmayı günah sandılar. Bunun üzerine hac mevsiminde "Alış – veriş yaparak Rabbinizin fazl ve kereminden istifade etmenizde sizin için bir günah yoktur" âyeti indi.

Buhârî, Hac 150, Büyû 1, Tefsîru sûre (2), 24

CİHAD BÖLÜMÜ

1288. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallallahu aleyhi ve sellem'e:

–Hangi amel daha faziletlidir? diye soruldu.

–"Allah'a ve Resûlüne inanmak" buyurdu.

–Sonra hangisi? denildi.

–"Allah yolunda cihad etmek" karşılığını verdi.

–Bundan sonra hangisi? denilince:

–"Allah katında makbul olan hactır" buyurdular.

Buhârî, Îmân 18, Hac 4, Tevhîd 47; Müslim, Îmân 135. Ayrıca bk. Tirmizî, Fezâilü'l–cihâd 22; Nesâî, Hac 4, Cihâd 17

1289. İbni Mes'ûd radıyallahu anh şöyle dedi:

–Yâ Resûlallah! Hangi amel Allah'a daha sevimlidir? dedim,

–"Vaktinde kılınan namaz" buyurdu.

–Sonra hangisidir? diye sordum,

–"Ana babaya iyilik etmek" diye cevap verdi.

–Ondan sonra hangisidir? dedim,

–"Allah yolunda cihad etmek" buyurdular.

Buhârî, Mevâkît 5, Cihâd 1, Edeb 1, Tevhîd 48; Müslim, Îmân 137–139. Ayrıca bk. Tirmizî, Salât 14, Birr 2; Nesâî, Mevâkît 51

1290. Ebû Zer radıyallahu anh şöyle dedi:

–Yâ Resûlallah! Hangi amel daha faziletlidir? diye sordum,

–"Allah'a iman ve Allah yolunda cihaddır" buyurdular.

Buhârî, Itk 2, Keffârât 6; Müslim, Îmân 136. Ayrıca bk. İbni Mâce, Itk 4

1291. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah yolunda yapılan bir sabah ve akşam yürüyüşü, hiç şüphesiz dünyadan ve dünya varlıklarından daha hayırlıdır. "

Buhârî, Cihâd 5, Rikâk 2; Müslim, İmâre 112–115. Ayrıca bk. Tirmizî, Fezâilu'l–cihâd 17, 26; Nesâî, Cihâd 11, 12

1292. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh' den rivayet edildiğine göre, bir adam Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem' e gelerek:

–İnsanların hangisi daha üstündür? diye sordu. Peygamberimiz:

–"Allah yolunda canıyla ve malıyla cihad eden kimse" buyurdu. Adam:

–Sonra kimdir? diye sordu. Efendimiz:

–"Bir vadiye çekilip Allah'a ibadet eden ve insanları şerrinden uzak tutan kimse" buyurdular.

Buhârî, Cihâd 2, Rikâk 34; Müslim, İmâre 122–123. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 5; Tirmizî, Fezâilu'l–cihâd 24; Nesâî, Cihâd 7; İbni Mâce, Fiten 13

1293. Sehl İbni Sa'd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah yolunda bir gün hudut nöbeti tutmak, dünyadan ve dünya üzerindeki şeylerden daha hayırlıdır. Sizden birinizin kamçısının cennetteki yeri, dünyadan ve dünya üzerindeki şeylerden daha hayırlıdır. Kulun Allah

Teâlâ'nın yolunda akşamleyin veya sabah erken vakitteki yürüyüşü de dünyadan ve dünya üzerindeki şeylerden daha hayırlıdır. "

Buhârî, Cihâd 6, 73, Bed'ü'l–halk 8, Rikâk 2; Müslim, İmâre 113–114. Ayrıca bk. Tirmizî, Fezâilü'l–cihâd 17, 25, Tefsîru sûre (3) 22; İbni Mâce, Zühd 39

1294. Selmân radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken işittim demiştir:

"Bir gün ve bir gece hudut nöbeti tutmak, gündüzü oruçlu gecesi ibadetli geçirilen bir aydan daha hayırlıdır. Şayet kişi bu nöbet esnasında vazife başında iken ölürse, yapmakta olduğu işin ecri ve sevabı kıyamete kadar devam eder, şehid olarak rızkı da devam eder ve kabirdeki sorgu meleklerinden güven içinde olur. "

Müslim, İmâre 163. Ayrıca bk. Tirmizî, Fezâilü'l–cihâd 2; Nesâî, Cihâd 39; İbni Mâce, Cihâd 7

1295. Fadâle İbni Ubeyd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Hudutta Allah yolunda nöbet tutanlar dışında her ölenin ameli sona erdirilir. Hudutta nöbet tutarken ölenin yaptığı işlerin sevabı kıyamet gününe kadar artarak devam eder, kabirdeki imtihanda da güvenlik içinde olur. "

Ebû Dâvûd, Cihâd 15; Tirmizî, Fezâilü'l–cihâd 2

1296. Osman radıyallahu anh 'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah yolunda hudutta bir gün nöbet tutmak, başka yerlerde bin gün nöbet tutmaktan daha hayırlıdır. "

Tirmizî, Fezâilü'l–cihâd 26. Ayrıca bk. Nesâî, Cihâd 39

1297. Ebû Hüreyre radıyallahu anh 'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Teâlâ kendi yolunda cihada çıkan kimseye, onu sadece benim yolumda cihad, bana îman, benim resullerimi tasdîk yola çıkarmıştır, buyurarak kefil olur. Allah, o kimseyi şehid olursa cennete koymaya, gazi olursa manevî ecre ve dünyalık ganimete kavuşmuş olarak, evine döndürmeye kefil olmuştur. Muhammed'in canını kudretiyle elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, Allah yolunda açılan bir yara, kıyamet gününde açıldığı gündeki şekliyle gelir: Rengi kan rengi, kokusu misk kokusudur. Muhammed'in canını kudretiyle elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, eğer müslümanlara zor gelmeseydi, Allah yolunda cihada çıkan hiçbir seriyyenin arkasında asla oturup kalmazdım. Fakat maddî güç bulamıyorum ki onları sevkedeyim, onlar da bu gücü bulamıyorlar. Benden ayrılıp geride kalmak ise onlara zor geliyor. Muhammed'in canını elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, Allah yolunda cihad edip öldürülmeyi, sonra cihad edip yine öldürülmeyi, sonra tekrar cihad edip tekrar öldürülmeyi çok arzu ederdim. "

Müslim, İmâre 103. Ayrıca bk. Buhârî, Cihâd 7(Hadisin kısa bir bölümü); Nesâî, Îmân 24

1298. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh 'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah yolunda yaralanan bir kimse, kıyamet gününde yarasından kan akarak Allah'ın huzuruna gelir. Renk, kan rengi, koku ise misk kokusudur. "

Buhârî, Cihâd 10, Zebâih 31; Müslim, İmâre 105. Ayrıca bk. Tirmizî, Fezâilu'l–cihâd 21; Nesâî, Cihâd 27

1299. Muâz radıyallahu anh 'den rivayet edildiğine göre, Nebiy–yi Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Müslümanlardan bir şahıs, deve sağılacak kadar bir süre Allah yolunda cihad ederse, cennet onun hakkı olur. Allah yolunda yaralanan veya bir sıkıntıya düşen kimse, kıyamet gününde yaralandığı gün gibi kanlar içinde Allah'ın huzuruna gelir. Kanının rengi zağferân gibi kıpkırmızı, kokusu da misk kokusu gibidir. "

Ebû Dâvûd, Cihâd 40; Tirmizî, Fezâilu'l–cihâd 21. Ayrıca bk. Nesâî, Cihâd 25

1300. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashâbından bir kişi, içinde tatlı su gözesi bulunan bir dağ yolundan geçmişti. Burası çok hoşuna gitti ve:

–Keşke insanlardan ayrılıp şu dağ kısığında otursam. Ama Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den izin almadan bunu asla yapmam, dedi. Sonra arzusunu Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e anlattı. Peygamberimiz:

–"Böyle bir şey yapma. Çünkü sizden birinizin Allah yolunda çalışıp gayret sarfetmesi, evinde oturup yetmiş sene namaz kılmasından daha faziletlidir. Allah'ın sizi bağışlamasını ve cennete koymasını istemez misiniz? O halde Allah yolunda cihada çıkınız. Kim devenin sağılacağı kadar bir süre Allah yolunda cihad ederse, mutlaka cennete girer" buyurdu.

Tirmizî, Fezâilü'l–cihâd 17

1301. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûl–i Ekrem Efendimiz'e:

–Yâ Resûlallah! Allah yolunda cihada denk hangi iş vardır? denildi.

–"Ona denk bir iş bulamazsınız" buyurdu. İki veya üç defa aynı soruyu tekrarladılar; Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de her defasında "Ona denk bir iş bulamazsınız" cevabını tekrarladı. Daha sonra şöyle buyurdu:

"Allah yolunda cihad eden kimsenin benzeri, gündüzleri oruç tutan, geceleri namaz kılan, Allah'ın âyetlerine hakkıyla itâat eden ve Allah yolunda cihad eden kimse, cepheden dönünceye kadar, namaza ve oruca hiç bir şekilde ara vermeyen kimsenin benzeridir. "

Buhârî, Cihâd 1; Müslim, İmâre 110. Ayrıca bk. Tirmizî, Fezâilü'l–cihâd 1; Nesâî, Cihâd 17

Buhârî'nin rivayeti şöyledir:

Bir adam:

–Yâ Resûlallah! Bana cihada denk bir iş gösterseniz? dedi. Resûl–i Ekrem:

–"Cihada denk olacak bir iş bulamıyorum ki" buyurdu; sonra da şöyle devam etti:

"Allah yolunda cihad eden kimse yola çıktığında, sen de mescidine girip hiç ara vermeden namaz kılmaya, hiç iftar etmeden oruç tutmaya güç yetirebilir misin?" Soruyu soran kişi:

–Buna kim güç yetirebilir ki? dedi.

Buhârî, Cihâd 1

1302. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh' den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İnsanların en hayırlı geçim yolu tutanlarından biri, Allah yolunda atının dizginine yapışıp, onun üzerinde âdeta uçan kimsedir. Düşman geldiğine dair bir ses veya düşman üzerine hücum feryadı işittiğinde, düşmanın bulunması muhtemel yerlere atının üzerinde uçarcasına saldırıp, öldürmeyi ve ölmeyi göze alır. Bir diğeri de, bir tepenin başında veya bir vadinin içinde koyuncuklarının arasında namazını kılan, zekâtını veren ve kendisine ölüm gelinceye kadar Rabbine ibadet eden kimsedir. İnsanlardan ancak bu şekilde yaşayan kimseler hayırdadır. "

Müslim, İmâre 125. Ayrıca bk. İbni Mâce, Fiten 13

1303. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah yolunda cihad edenler için Allah Taâlâ cennette yüz derece hazırlamıştır. Her derecenin arası yerle gök arası kadardır. "

Buhârî, Cihâd 4, Tevhîd 22. Ayrıca bk. Nesâî, Cihâd 18

1304. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Rab olarak Allah'a, din olarak İslâm'a, resûl olarak Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e inanıp razı olan kimse cenneti hak eder. " Bu söz Ebû Saîd'in çok hoşuna gitti ve:

–Yâ Resûlallah! Bu sözü bana tekrarlasanız, dedi. Peygamber Efendimiz sözünü tekrarladı; sonra da şöyle buyurdu:

"Bir başka haslet daha vardır ki, onun sayesinde Allah kulunu cennette yüz derece yükseltir. Her bir derecenin arası da yerle gök arası kadardır. " Ebû Saîd:

–O haslet nedir, yâ Resûlallah? diye sordu. Hz. Peygamber:

"Allah yolunda cihad, Allah yolunda cihaddır" buyurdu.

Müslim, İmâre 116. Ayrıca bk. Nesâî, Cihâd 18

1305. Ebû Bekr İbni Ebû Mûsa el–Eş'arî şöyle dedi:

Babam Ebû Mûsa radıyallahu anh'i düşmanın karşısında durup:

Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i: "Şüphesiz cennet kapıları kılıçların gölgeleri altındadır" derken işittim. Bunun üzerine üstü başı perişan biri ayağa kalkıp:

–Ey Ebû Mûsa! Bu sözü Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem söylerken sen mi işittin? diye sordu. Ebû Mûsa:

–Evet, ben işittim, cevabını verdi. Bunu duyan adam, arkadaşlarının yanına dönüp:

–"Sizleri selâmlıyorum" dedi ve kılıcının kınını kırıp attı. Sonra elinde kılıcıyla düşmanın üzerine yürüdü ve ölünceye kadar düşmanla savaştı.

Müslim, İmâre 146. Ayrıca bk. Tirmizî, Fezâilü'l–cihâd 23

1306. Ebû Abs Abdurrahman İbni Cebr radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah yolunda ayakları tozlanan bir kula cehennem ateşi dokunmaz. "

Buhârî, Cihâd 16. Ayrıca bk. Tirmizî, Fezâilü'l–cihâd 7; Nesâî, Cihâd 9

1307. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah korkusundan ağlayan bir kimse, sağılan süt tekrar memeye girmedikçe cehenneme girmez. Allah yolundaki cihadın tozu ile cehennem dumanı bir kulun üzerinde birleşmez. "

Tirmizî, Fezâilü'l–cihâd 8. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 8; Nesâî, Cihâd 8

1308. İbni Abbâs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İki göze cehennem ateşi dokunmaz: Allah korkusundan ağlayan göz ve Allah yolunda nöbet bekleyerek geceleyen göz. "

Tirmizî, Fezâilü'l–cihâd 12

1309. Zeyd İbni Hâlid radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim Allah yolunda cihada gidecek bir gaziyi donatır, cihad için gerekli olan ihtiyaçlarını karşılarsa, bizzat cihada gitmiş gibi sevap kazanır. Cihada giden gazinin arkada bıraktığı ailesine güzelce bakıp onların ihtiyaçlarını karşılayan da bizzat cihad yapmış gibi sevap kazanır. "

Buhârî, Cihâd 38; Müslim, İmâre 135–136. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 20; Tirmizî, Fezâilü'l–cihâd 6; Nesâî, Cihâd 44

1310. Ebû Ümâme radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sadakaların en faziletlisi Allah yolunda kurulan bir çadırın gölgesi, Allah yolundaki bir mücâhide verilen hizmetçi ve Allah yolunda bağışlanmış bir erkek devedir. "

Tirmizî, Fezâilü'l–cihâd 5

1311. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Eslem kabilesinden bir delikanlı:

–Yâ Resûlallah! Ben cihada katılmak istiyorum, fakat savaşabilmem için gereken malzemeyi temin edecek durumda değilim, dedi. Peygamber Efendimiz:

–"Filân adama git. O, cihada katılmak üzere hazırlanmıştı; fakat hastalandı" buyurdu. Delikanlı Hz. Peygamber'in dediği kişiye gidip:

–Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sana selâm ediyor ve savaşa gitmek için hazırladığın malzemeleri bana vermeni söylüyor, dedi. Bunun üzerine adam hanımına seslenerek:

–Hanım! Savaş için hazırladığım şeyleri bu delikanlıya ver; onlardan hiçbir şey alıkoyma. Allah hakkı için onlardan hiçbir şey bırakma ki, berekete nail olasın, dedi.

Müslim, İmâre 134

1312. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Benî Lihyân üzerine asker gönderdi ve:

“İki erkekten biri cihada gitsin; elde edilecek sevap ikisi arasında ortaktır" buyurdu.

Müslim, İmâre 137

1313. Berâ radıyallahu anh şöyle dedi:

Tepeden tırnağa silâhlı bir adam Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi ve:

–Yâ Resûlallah! Sizinle birlikte önce savaşa mı katılayım, yoksa müslüman mı olayım? dedi. Resûl–i Ekrem:

–"Önce müslüman ol, sonra savaş" buyurdu. Bunun üzerine adam müslüman oldu, sonra savaştı ve neticede şehit oldu. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

–"Az çalıştı, çok kazandı" buyurdu.

Buhârî, Cihâd 13; Müslim, İmâre 144

1314. Enes radıyallahu anh' den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöylebuyurdu:

"Cennete giren hiçbir kimse, yeryüzündeki her şey kendisinin olsa bile dünyaya geri dönmeyi arzu etmez. Sadece şehit, gördüğü aşırı itibar ve ikram sebebiyle tekrar dünyaya dönmeyi ve on defa şehit olmayı ister. "

Bir rivayette: "Şehitliğin faziletini gördüğü için" denilir.

Buhârî, Cihâd 21; Müslim, İmâre 109. Ayrıca bk. Tirmizî, Fezâilü'l–cihâd 13, 25

1315. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Şehidin kul borcu dışındaki bütün günahlarını Allah bağışlar. "

Müslim, İmâre 119

1316. Ebû Katâde radıyallahu anh' den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashâb arasında ayağa kalktı ve "Allah yolunda cihad ve Allah'a iman etmek amellerin en faziletlisidir" diye hatırlattı. Bunun üzerine bir adam ayağa kalkıp:

–Yâ Resûlallah! Şayet Allah yolunda öldürülürsem, bu benim günahlarıma kefâret olur mu? diye sordu. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona:

–"Evet, şayet sen sabrederek, ecrini de sadece Allah'tan bekleyerek, cepheden kaçmaksızın düşmana karşı koyup Allah yolunda öldürülürsen, günahlarına kefâret olur" buyurdu. Sonra Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

–"Nasıl demiştin?" diye sordu. Adam:

–Şayet ben Allah yolunda öldürülürsem günahlarıma kefâret olur mu? diye sözünü tekrarladı. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona:

–"Evet, şayet sen sabrederek, ecrini sadece Allah'tan bekleyerek, cepheden kaçmaksızın düşmana karşı koyup Allah yolunda öldürülürsen, günahlarına kefâret olur. Ancak borçların bunun dışındadır. Bunu bana Cibrîl söyledi" buyurdu.

Müslim, İmâre 117. Ayrıca bk. Tirmizî, Cihâd 32

1317. Câbir radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir adam:

–Yâ Resûlallah! Eğer Allah yolunda öldürülürsem ben nerede olacağım, dedi. Resûl–i Ekrem:

–"Cennette" diye cevap verdi. Bunun üzerine adam elinde bulunan hurmaları attı, sonra düşmanla savaştı ve neticede şehit düştü.

Müslim, İmâre 143 . Ayrıca bk. Buhârî, Meğâzî 17; Nesâî, Cihâd 31

1318. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile ashabı yola çıktı ve müşriklerden önce Bedir'e vardılar. Müşrikler de geldiler. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden hiçbiriniz, ben başında olmadıkça herhangi bir şey yapmasın". Sonra müşrikler yaklaştı; bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

"Genişliği göklerle yer arası kadar olan cennete girmek üzere ayağa kalkınız!" buyurdu. Enes der ki:

Ensardan Umeyr İbn Hümâm radıyallahu anh:

–Yâ Resûlallah! Genişliği göklerle yer arası kadar olan cennet mi? diye sordu. Peygamberimiz:

–"Evet" buyurdu. Umeyr:

–Ne iyi, ne âlâ! dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

–"Niye öyle söyledin?" diye sordu. Umeyr:

–Allah'a yemin ederim ki, yâ Resûlallah, cennet ehlinden olmayı istediğim için öyle söyledim, başka maksadım yok, dedi. Resûl–i Ekrem:

–"Şüphesiz sen cennetliksin" buyurdu. Umeyr, bu söz üzerine torbasından bir kaç hurma çıkartıp onları yemeye başladı. Sonra:

–Eğer şu hurmalarımı yiyinceye kadar yaşarsam, bu gerçekten uzun bir hayattır, diyerek elindeki hurmaları attı, sonra şehit oluncaya kadar müşriklerle savaştı.

Müslim, İmâre 145. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, III, 137

1319. Yine Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Birtakım kimseler Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e gelerek, bize Kur'an'ı ve Sünnet'i öğretecek insanlar gönderseniz, dediler. Resûl–i Ekrem, içlerinde dayım Harâm'ın da bulunduğu, ensârdan kendilerine kurrâ denilen yetmiş kişiyi onlara gönderdi. Bunlar Kur'an okuyor, geceleri onu aralarında müzakere edip öğreniyorlardı. Gündüzleri ise su getirip mescide koyuyorlar, odun toplayıp onu satıyor, bedeliyle de Suffe ehline ve fakirlere yiyecek satın alıyorlardı. İşte Nebî sallallahu aleyhi ve sellem onlara bu kişileri göndermişti. Fakat gidecekleri yere varmadan önlerine çıktılar ve onları öldürdüler. Onlar (öldürülmeden önce):

–Allahım! Bizim haberimizi Peygamberimiz'e ulaştır. Bizler sana kavuştuk ve senden razı olduk; sen de bizden razı oldun, dediler.

Bir adam, yaklaşıp Enes'in dayısı Harâm'a mızrağını sapladı, hatta vücudunun bir tarafından öbür tarafına geçirdi. Bunun üzerine Harâm:

–Kâbe'nin Rabbine yemin ederim ki, cenneti kazandım gitti, dedi. Bu olay üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

"Şüphesiz ki din kardeşleriniz öldürüldüler. Onlar hem de şöyle dediler: Allahım! Bizim haberimizi Peygamberimiz'e ulaştır. Bizler sana kavuştuk ve senden razı olduk; sen de bizden razı oldun" buyurdu.

Buhârî, Cihâd 9, Meğâzî 28; Müslim, İmâre 147

1320. Yine Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Amcam Enes İbni Nadr radıyallahu anh Bedir Savaşı'na katılmamıştı. Bu ona çok ağır geldi. Bu sebeple:

–Yâ Resûlallah! Müşriklerle yaptığın ilk savaşta bulunamadım. Eğer Allah Taâlâ müşriklerle yapılacak bir savaşta beni bulundurursa, neler yapacağımı muhakkak Allah görür, dedi.

Uhud Savaşı'nda müslüman safları dağılınca, Enes İbni Nadr –arkadaşlarını kastederek–Rabbim, bunların yaptıklarından dolayı özür beyan ederim, dedi. –Müşrikleri kestederek de–, bunların yaptıklarından da uzak olduğumu arzederim, deyip ilerledi. Derken Sa'd İbni Muâz ile karşılaştı ve:

–Ey Sa'd İbni Muâz! İşte cennet. Nadr'ın Rabbine yemin ederim ki, Uhud'un yakınlarından ben onun kokusunu alıyorum, dedi. Sa'd (bu olayı anlatırken):

–Ben onun yaptığını yapmaya güç yetiremedim, yâ Resûlallah! dedi. Hadisin ravisi Enes, am-casıyla ilgili olayı şöyle anlatır:

Amcamı şehit edilmiş olarak bulduk. Vücudunda seksenden fazla kılıç darbesi, mızrak yarası ve ok izi vardı. Müşrikler ona müsle yapmış, uzuvlarını kesmişlerdi. Bu sebeple onu hiç kimse tanıyamadı. Sadece kız kardeşi parmak uçlarından tanıyabildi.

Enes, biz şu âyetin amcam ve onun gibiler hakkında inmiş olduğu görüşündeyiz, dedi:

"Mü'minler içinde öyle yiğit erkekler vardır ki, Allah'a verdikleri sözlerinde durdular. Onlardan kimi ahdini yerine getirdi (çarpışıp şehit düştü), kimi de sırasını bekliyor. Bunlar sözlerini asla değiştirmemişlerdir" [Ahzâb sûresi (33), 23].

Buhârî, Cihâd 12; Müslim, İmâre 148. Ayrıca bk. Tirmizî, Tefsîr 34

1321. Semüre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bu gece rüyamda iki adam gördüm. Yanıma gelip beni bir ağaca çıkardılar, sonra da bir eve götürdüler. O ev, şimdiye kadar benzerini görmediğim güzellik ve değerde idi. Sonra o iki kişi bana:

Bu eşsiz ev, şehitler sarayıdır, dedi. "

Buhârî, Cihâd 4, Cenâiz 93

1322. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Ümmü Hârise İbni Sürâka diye bilinen Ümmü Rübeyyi' Binti Berâ, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi ve:

–Yâ Resûlallah! Bana Hârise'den haber verir misiniz? –Hârise Bedir Savaşı'nda şehit düşmüştü–. Eğer cennette ise sabredeceğim; böyle değilse ona ağlamaya çalışacağım, dedi. Peygamber Efendimiz:

–"Ey Ümmü Hârise! Şüphesiz cennetin içinde cennetler vardır; senin oğlun bunların en yücesi olan Firdevs cennetindedir" buyurdu.

Buhârî, Cihâd 14. Ayrıca bk. Buhârî, Meğâzî 9, Rikâk 51; Tirmizî, Tefsîru sûre(23)

1323. Câbir İbni Abdullah radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Babamın müsle yapılmış cesedi getirilip Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in önüne konuldu. Yüzünü açmak üzere gittim, fakat oradaki topluluk bana engel oldu. Bunun üzerine Nebî sallallahu aleyhi ve sellem:

"Melekler ara vermeksizin onu kanatlarıyla gölgelendiriyorlar" buyurdu.

Buhârî, Cenâiz 3, 35, Cihâd 20, Meğâzî 26; Müslim, Fezâilü's–sahâbe 129–130. Ayrıca bk. Nesâî, Cenâiz 12, 13

1324. Sehl İbni Huneyf radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Taâlâ'dan bütün kalbiyle şehitlik dileyen bir kimse, yatağında ölse bile, Allah ona şehitlik mertebesine ulaştırır. "

Müslim, İmâre 157. Ayrıca bk. Nesâî, Cihâd 36; İbni Mâce, Cihâd 15

1325. Enes radıyallahu anh' den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Şehitliği gönülden arzu eden bir kimse, şehit olmasa bile sevabına nâil olur. "

Müslim, İmâre 156

1326. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz karıncanın ısırmasından ne kadar acı duyarsa, şehit olan kimse de ölümden ancak o kadar acı duyar. "

Tirmizî, Fezâilü'l–cihâd 26. Ayrıca bk. Nesâî, Cihâd 35; İbni Mâce, Cihâd 16

1327. Abdullah İbni Ebû Evfâ radıyallahu anhümâ' dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem düşmanla karşılaştığı günlerden birinde güneş batıya meyledinceye kadar bekledi. Sonra ashâbın arasında ayağa kalktı ve:

"Ey müslümanlar! Düşmanla karşılaşmayı temenni etmeyiniz; Allah'tan afiyet dileyiniz. Fakat düşmanla karşılaşınca da sabrediniz. Biliniz ki cennet kılıçların gölgesi altındadır" buyurdu. Resûl–i Ekrem sonra sözüne devamla şöyle dua etti:

"Ey Kur'an'ı indiren, bulutları gökyüzünde gezdiren ve düşman saflarını darmadağın eden Allah'ım! Şu düşmanları perişan et ve bizi onlara karşı muzaffer kıl. "

Buhârî, Cihâd 112; Müslim, Cihâd 20. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 89

1328. Sehl İbni Sa'd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İki dua reddolunmaz veya pek nadir reddolunur: Bunlar ezan okunurken yapılan dua ile savaş anında düşmanla boğaz boğaza gelindiği sırada yapılan duadır. "

Ebû Dâvûd, Cihâd 39

1329. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem gazâya çıktığı zaman şöyle dua ederdi:

"Allahümme ente adudî ve nasîrî, bike ehûlü ve bike esûlü ve bike ukâtilü: Allah'ım! Benim dayanağım ve yardımcım sadece sensin. Senin sayende hareket ediyorum; senin yardımın sayesinde düşmana hücum ediyorum; senin verdiğin güç ve kuvvet sayesinde düşmanla savaşı-yorum. "

Ebû Dâvûd, Cihâd 90; Tirmizî, Da'avât 121

1330. Ebû Mûsâ radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem bir topluluktan endişe duyduğu zaman şöyle dua ederdi:

"Allahümme innâ nec‘alüke fî nühûrihim ve ne‘ûzü bike min şürûrihim: Allahım! Senin korumanı onlara karşı siper ediniyoruz. Onların şerlerinden sana sığınıyoruz. "

Ebû Dâvûd, Vitir 30

1331. İbni Ömer radıyallahu anhümâ' dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kıyamet gününe kadar atların alınlarına hayır düğümlenmiştir. "

Buhârî, Cihâd 43, Menâkıb 28; Müslim, İmâre 96–99, Zekât 25. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 41; İbni Mâce, Cihâd 14, Ticârât 29

1332. Urve el–Bârikî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kıyamet gününe kadar atların alınlarına hayır, yani ecir ve ganimet düğümlenmiştir. "

1331 numaralı hadisin kaynaklarına bk.

1333. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim Allah'a gerçekten inanarak ve va'dine gönülden bağlanarak O'nun yolunda cihad etmek için at beslerse, o atın yediği, içtiği, gübresi ve bevli kıyamet gününde o kimsenin sevapları arasında olacaktır. "

Buhârî, Cihâd 45. Ayrıca bk. Nesâî, Hayl 11

1334. Ebû Mes'ûd radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir adam, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e yularlanmış bir deve getirdi ve:

– Bunu Allah yolunda bağışladım, dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

"Bunun karşılığı olarak sana kıyamet gününde hepsi yularlanmış yedi yüz deve verilecektir" buyurdu.

Müslim, İmâre 132. Ayrıca bk. Nesâî, Cihâd 46

1335. Kendisine Ebû Suâd, Ebû Esed, Ebû Âmir, Ebû Amr, Ebü'l–Esved veya Ebû Abs de denilen, Ebû Hammâd Ukbe İbni Âmir el–Cühenî radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem' i minberde:

"Düşmanlarınız için elinizden geldiği, gücünüzün yettiği kadar kuvvet hazırlayınız. Dikkat ediniz! Kuvvet atmaktır; kuvvet atmaktır; kuvvet atmaktır" buyururken işittim.

Müslim, İmâre 167. Ebû Dâvûd, Cihâd 23; Tirmizî, Tefsîru sûre(8) 5; İbni Mâce, Cihâd 19

1336. Yine Ukbe İbni Âmir radıyallahu anh' den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Yakında size bir çok yerlerin fethi nasip olacaktır. Allah size yeter. Sizden biriniz oklarıyla tâlim yapmaktan bıkıp usanmasın. "

Müslim, İmâre 168. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, IV, 157

1337. Yine Ukbe İbni Âmir radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim atıcılık öğrenir de sonra onu terkederse bizden değildir (veya muhakkak isyan etmiştir). "

Müslim, İmâre 169. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 23; Nesâî, Hayl 8; İbni Mâce, Cihâd 19

1338. Yine Ebû Hammâd Ukbe İbni Âmir radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Teâlâ bir ok sebebiyle üç kimseyi cennete koyar: Hayır ve sevap umarak o oku yapan sanatkârı, bu oku Allah yolunda atanı, oku atana yardımcı olanı. Atıcılık ve binicilik öğreniniz. Atıcılık öğrenmeniz binicilik öğrenmenizden bana göre daha sevimlidir. Kim kendisine atıcılık öğretildikten sonra ondan yüz çevirirse, Allah'ın kendisine ihsan ettiği nimete karşı şükrünü terketmiş veya küfrân–ı nimet etmiş olur. "

Ebû Dâvûd, Cihâd 23. Ayrıca bk. Tirmizî, Fezâilü'l–cihâd 11; Nesâî, Hayl 8

1339. Seleme İbni Ekva‘ radıyallahu anh şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem atış müsabakası yapan bir topluluğa uğradı ve:

"Ey İsmâiloğulları! Atınız; çünkü babanız İsmâil de atıcı idi" buyurdu.

Buhârî, Cihâd 78, Enbiyâ 12, Menâkıb 4. Ayrıca bk. İbni Mâce, Cihâd 19

1340. Amr İbni Abese radıyallahu anh' den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim Allah yolunda bir ok atarsa, onun bu hareketi bir köleyi âzat etme sevabına denktir. "

Tirmizî, Fezâilü'l–cihâd 11; Ebû Dâvûd, Itk 14. Ayrıca bk. Nesâî, Cihâd 26; İbni Mâce, Cihâd 19

1341. Ebû Yahyâ Hureym İbni Fâtik radıyallahu anh' den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah yolunda malını harcayana, harcadığının yedi yüz misli ecir verilir. "

Tirmizî, Fezâilü'l–cihâd 4. Ayrıca bk. Nesâî, Cihâd 45

1342. Ebû Saîd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir kul Allah yolunda bir gün oruç tutarsa, bu oruç sebebiyle Cenâb–ı Hak onun yüzünü yetmiş senelik mesâfeden cehennem ateşinden uzaklaştırır. "

Buhârî, Cihâd 36; Müslim, Sıyâm 167–168. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 3; Tirmizî, Fezâilü'l–cihâd 3; Nesâî, Sıyâm 44; İbni Mâce, Sıyâm 34

1343. Ebû Ümâme radıyallahu anh' den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir kimse Allah yolunda bir gün oruç tutarsa, Cenâb–ı Hak onunla cehennem arasında yerle gök genişliğinde bir hendek açar. "

Tirmizî, Fezâilü'l–cihâd 3

1344. Ebû Hüreyre radıyallahu anh' den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim gazâ etmeden ve gönlünde gazâ etme arzusu taşımadan vefat ederse, bir tür nifak üzere ölür. "

Müslim, İmâre 158. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 18; Nesâî, Cihâd 2

1345. Câbir radıyallahu anh şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem ile bir gazvede beraberdik. Resûl–i Ekrem şöyle buyurdu:

"Şüphesiz Medine'de birtakım insanlar var ki, siz bir yolda yürür veya bir vadiyi geçerken sanki sizinle beraberdirler. Onları hastalık alıkoymuştur. "

Müslim, İmâre 159. Ayrıca bk. Buhârî, Meğâzî 81; Ebû Dâvûd, Cihâd 19; İbni Mâce, Cihâd 6

Bir rivayette şöyledir: "Onları geçerli mazeretleri alıkoymuştur. "

Buhârî, Cihâd 35

Bir başka rivayette ise şöyledir: "Onlar sevapta size ortak olurlar. "

Müslim, İmâre 159. Ayrıca bk. İbni Mâce, Cihâd 6

1346. Ebû Mûsâ radıyallahu anh' den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem' in yanına bir bedevî geldi ve:

–Yâ Resûlallah! Bir adam ganimet için savaşıyor; bir başkası kendinden bahsedilsin diye savaşıyor; bir diğeri de kahramanlıktaki yerini göstermek için savaşıyor.

Bir rivayete göre: Kahramanlık taslamak için ve ırkının üstünlüğünü göstermek için savaşıyor.

Bir başka rivayete göre: Gazabından dolayı savaşıyor! Şimdi kim Allah yolundadır? diye sordu. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

–"Kim Allah'ın dini daha yüce olsun diye savaşırsa, sadece o Allah yolundadır" buyurdu.

Buhârî, Cihâd 15; Müslim, İmâre 149–151. Ayrıca bk. Buhârî, İlm 45, Humus 10, Tevhîd 28; Ebû Dâvûd, Cihâd 24; Tirmizî, Fezâilü'l–cihâd 16; Nesâî, Cihâd 21; İbni Mâce, Cihâd 13

1347. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Cihada çıkan bir birlik veya seriyye savaşır, ganimet alır ve ölümden kurtulursa, ecir-lerinin üçde ikisini önceden peşinen almış olurlar. Bir birlik veya seriyye cihada çıkar, ganimet elde edemez, şehit olur veya yaralı dönerlerse onların ecirleri ahirette tam olarak verilir. "

Müslim, İmâre 154. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 12; Nesâî, Cihâd 15; İbni Mâce, Cihâd 13

1348. Ebû Ümâme radıyallahu anh' den rivayet edildiğine göre, sahâbeden bir adam:

–Yâ Resûlallah! Seyahata çıkmam için bana izin ver, dedi. Bunun üzerine Nebî sallallahu aleyhi ve sellem:

–"Şüphesiz ki ümmetimin seyahati Azîz ve Celîl olan Allah yolunda cihada çıkmaktır" buyurdu.

Ebû Dâvûd, Cihâd 6

1349. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Gazve dönüşü de sevap açısından gazveye gidiş gibidir. "

Ebû Dâvûd, Cihâd 7. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, II, 174

1350. Sâib İbni Yezîd radıyallahu anh şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem Tebük Gazvesi' nden dönünce, sahâbe–i kirâm kendisini karşılamaya çıkmıştı. Ben de Resûl–i Ekrem'i çocuklarla birlikte Seniyyetü'l–vedâ'da karşılamış-tım.

Ebû Dâvûd, Cihâd 176. Ayrıca bk. Tirmizî, Cihâd 38

Buhârî'nin rivayeti şöyledir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem' i karşılamak üzere çocuklarla birlikte Seniyyetü'l–vedâ'ya gittik.

Buhârî, Cihâd 196

1351. Ebû Ümâme radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim gazâya çıkmaz veya gazâya çıkan bir mücâhidi techiz etmez ya da cihada çıkan gazinin aile fertlerine hayırla muamele etmezse, Allah Teâlâ o kimseyi kıyamet gününden önce büyük bir belâya uğratır. "

Ebû Dâvûd, Cihâd 17. Ayrıca bk. İbni Mâce, Cihâd 5

1352. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Müşriklere karşı mallarınızla, canlarınızla ve dillerinizle cihad ediniz. "

Ebû Dâvûd, Cihâd 18. Ayrıca bk. Nesâî, Cihâd 2, 48

Ebû Hakîm de denilen Ebû Amr Nu'mân İbni Mukarrin radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile bir arada bulundum. Gündüzün evvelinde harbe başlamadığı zaman, savaşı güneşin öğleden sonra batı tarafa yöneldiği, rüzgârların esip ilâhî yardımın ineceği vakte kadar ertelerdi.

Ebû Dâvûd, Cihâd 111; Tirmizî, Siyer 46. Ayrıca bk. Buhârî, Cizye 1

1353. Ebû Hakîm de denilen Ebû Amr Nu'mân İbni Mukarrin radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile bir arada bulundum. Gündüzün evvelinde harbe başlamadığı zaman, savaşı güneşin öğleden sonra batı tarafa yöneldiği, rüzgârların esip ilâhî yardımın ineceği vakte kadar ertelerdi.

Ebû Dâvûd, Cihâd 111; Tirmizî, Siyer 46. Ayrıca bk. Buhârî, Cizye 1

1354. Ebû Hüreyre radıyallahu anh' den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Düşmanla karşılaşmayı temenni etmeyiniz. Karşılaştığınız zaman da sabır ve sebat gösteriniz. "

Buhârî, Cihâd 112; Müslim, Cihâd 20. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 89

1355. Ebû Hüreyre ve Câbir radıyallahu anhümâ' dan rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Harp hileden ibarettir. "

Buhârî, Cihâd 157, Menâkıb 25, İstitâbe 6; Müslim, Cihâd 17, 18. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 92, Sünnet 28; Tirmizî, Cihâd 5; İbni Mâce, Cihâd 28

ŞEHİTLERİN ÂHİRETTEKİ SEVABI

{ŞEHİT OLANLARIN ÂHİRETTEKİ SEVABININ AÇIKLANMASI, KÂFİRLERLE SAVAŞIRKEN ŞEHİT OLANLAR DIŞINDA ŞEHİT HÜKMÜNE GİRENLERİN YIKANIP ÜZERLERİNE NAMAZ KILINMASI GEREKTİĞİ }

1356. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Şehitler beş kısımdır: Bulaşıcı hastalığa yakalanan, ishale tutulan, suda boğulan, göçük altında kalan ve Allah yolunda savaşırken şehit olanlar. "

Buhârî, Cihâd 30; Müslim, İmâre 164. Ayrıca bk. Buhârî, Ezân 32; Tirmizî, Cenâiz 65

1357. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Siz kimleri şehit sayıyorsunuz?" diye sordu. Sahâbîler:

– Yâ Resûlallah! Kim Allah yolunda öldürülürse o şehittir, dediler. Peygamber Efendimiz:

– "Öyleyse ümmetimin şehitleri oldukça azdır" buyurdu. Ashâb:

– O halde kimler şehittir, yâ Resûlallah! dediler. Resûl–i Ekrem:

– "Allah yolunda öldürülen şehittir; Allah yolunda ölen şehittir; bulaşıcı hastalıktan ölen şehittir; ishalden ölen şehittir; boğularak ölen şehittir" buyurdu.

Müslim, İmâre 165. Ayrıca bk, İbni Mâce, Cihâd 17

1358. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Malı uğrunda öldürülen kimse şehittir. "

Buhârî, Mezâlim 33; Müslim, Îmân 226. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sünnet 29; Tirmizî, Diyât 21; Nesâî, Tahrîm 22, 23, 24; İbni Mâce, Hudûd 21

1359. Cennetle müjdelenen on sahâbîden biri olan Ebü'l–A‘ver Saîd İbni Zeyd İbni Amr İbni Nüfeyl radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Malı uğrunda öldürülen şehittir; kanı uğrunda öldürülen şehittir; dini uğrunda öldürülen şehittir; ailesi uğrunda öldürülen şehittir. "

Ebû Dâvûd, Sünnet 29; Tirmizî, Diyât 21

1360. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bir adam geldi ve:

–Yâ Resûlallah! Bir kişi gelip malımı almak isterse ne yapayım? dedi. Resûl–i Ekrem:

– "Ona malını verme" buyurdu.

– Benimle savaşmaya kalkarsa ne dersin? diye sordu;

– "Sen de onunla savaş" cevabını verdi.

– Adam beni öldürürse? dedi; Peygamberimiz:

– "Sen şehit olursun" buyurdu.

– Peki ben adamı öldürürsem? deyince, Efendimiz:

– "O cehennemdedir" buyurdu.

Müslim, Îmân 225

1361. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim müslüman bir köleyi âzat ederse, Allah Teâlâ onun her uzvuna karşılık âzat edenin bir uzvunu cehennem ateşinden kurtarır. Hatta üreme uzvuna karşılık üreme uzvunu da ateşten âzat eder. "

Buhârî, Keffârât 6; Müslim, Itk 22–23. Ayrıca bk. Tirmizî, Nüzûr 14

1362. Ebû Zer radıyallahu anh şöyle dedi:

– Yâ Resûlallah! Yapılan işlerin hangisi daha faziletlidir? diye sordum,

– "Allah'a iman ve Allah yolunda cihad etmek" buyurdu.

– Hangi köleyi âzat etmek daha faziletlidir? dedim,

– "Sahibi yanında en kıymetli ve fiatı en yüksek olanı" buyurdular.

Buhârî, Itk 2, Keffârât 6; Müslim, Îmân 136. Ayrıca bk. İbni Mâce, Itk 4

1363. Ma'rûr İbni Süveyd şöyle dedi:

Ben, Ebû Zer radıyallahu anh'ı üzerinde değerli bir elbise ile gördüm. Aynı elbiseden kölesinin üzerinde de vardı. Kendisine bunun sebebini sordum; Ebû Zer, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem zamanında bir adama sövdüğünü ve onu annesinden dolayı ayıpladığını anlattı. Bunun üzerine Nebî sallallahu aleyhi ve sellem ona şöyle dedi:

"Sen, kendisinde Câhiliye huyu bulunan bir kimsesin. Onlar sizin hizmetçileriniz ve aynı za-manda kardeşlerinizdir. Allah onları sizin himayenize vermiştir. Kimin himayesinde bir kardeşi varsa, kendi yediğinden ona yedirsin, giydiğinden de giydirsin. Onlara üstesinden gelemeyecekleri şeyleri yüklemeyiniz. Şayet yükleyecek olursanız kendilerine yardım ediniz. "

Buhârî, Îmân 22, Itk 15; Müslim, Eymân 40. Ayrıca bk. Buhârî, Edeb 44; Ebû Dâvûd, Edeb 124; Tirmizî, Birr 29; İbni Mâce, Edeb 10

1364. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden birinize hizmetçisi yemeğini getirdiğinde, şayet onu yanına oturtmazsa, kendisine bir iki lokma (veya bir iki çiğnem) versin. Çünkü yemeği o yapmıştır. "

Buhârî, Itk 18, Et'ıme 55. Ayrıca bk. Müslim, Eymân 42; İbni Mâce, Et'ıme 19

ALLAH'IN VE EFENDİSİNİN HAKKINI YERİNE GETİREN KÖLENİN FAZİLETİ

1365. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallalahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir köle efendisine hizmetinde samimi davranır ve Allah'a güzelce ibadet ederse onun için iki kat ecir vardır. "

Buhârî, Itk 17; Müslim, Eymân 43. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 125

1366. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Efendisine hizmette samîmî olan bir köle için iki kat ecir vardır. "

Ebû Hüreyre'nin canını kudretiyle elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, Allah yolunda cihad, hac ve anneme iyilik emri olmasaydı, köle olarak ölmek isterdim.

Buhârî, Itk 16; Müslim, Eymân 44

1367. Ebû Mûsâ el–Eş'arî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Rabbine güzelce ibadet eden, efendisine karşı vazifelerini hakkıyla ve samimiyetle yerine getiren, ona itaat eden köle için iki ecir vardır. "

Buhârî, Itk 17

1368. Yine Ebû Mûsâ el–Eş'arî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Üç sınıf insan vardır ki, onların sevapları iki kattır: Kitap ehlinden olup da hem kendi pey-gamberine hem de Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e iman eden kimse; hem Allah'ın hakkını hem de efendisinin hakkını yerine getiren köle; câriyesi bulunan ve bu câriyeyi güzelce terbiye eden, iyice eğitip öğreten, sonra da onu âzat edip kendisiyle evlenen kimse. İşte bunların iki kat ecri vardır. "

Buhârî, İlim 31, Itk 16, Nikâh 12; Müslim, Îmân 241. Ayrıca bk. Tirmizî, Nikâh 25; Nesâî, Nikâh 65; İbni Mâce, Nikâh 42

KARGAŞA VE FİTNE ZAMANINDA İBADETİN FAZİLETİ

1369. Ma'kil İbni Yesâr radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ortalık kargaşa içindeyken ibadet etmek, bana hicret etmek gibidir. "

Müslim, Fiten 130. Ayrıca bk. Tirmizî, Fiten 31; İbni Mâce, Fiten 14

ALIŞ VERİŞLE İLGİLİ FAZİLETLİ DAVRANIŞLAR

{SATIŞTA, ALIŞTA, ALIP VERMEKTE CÖMERT DAVRANMAK, BORCUNU GÜZELCE ÖDEYİP ALACAĞINI BAĞIŞLAMAK, ÖLÇÜ VE TARTIDA TERAZİYİ ALACAKLI TARAFA EĞDİRMEK, EKSİK ÖLÇMEKTEN KAÇINMAK, ZENGİN VE FAKİR BORÇLUYA MÜHLET VERMEK VE ALACAĞINDAN BİR KISMINI BAĞIŞLAMAK}

1370. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir adam alacağını istemek üzere Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi ve Peygamberimiz'e karşı ağır bir ifade kullandı. Bunun üzerine ashâb ona haddini bildirmek istediler. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Onu bırakınız. Çünkü alacaklı olanın söz söylemeye hakkı vardır" buyurdu. Sonra da:

– "Onun devesiyle aynı yaşta olan bir deve veriniz" diye emretti. Sahâbîler:

– Yâ Resûlallah! Ancak onun devesinden daha iyi olan yaşlısını bulabiliyoruz, dediler. Peygamber Efendimiz:

– "O halde onu veriniz; şüphesiz ki sizin hayırlınız borcunu en güzel şekilde ödeyendir" buyurdu.

Buhârî, İstikrâz 4, Vekâlet 6, Hibe 23; Müslim, Müsâkât 120. Ayrıca bk. Tirmizî, Büyû‘ 75; Nesâî, Büyû‘ 64

1371. Câbir radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Satışta, alışta ve borcunu istemekte kolaylık gösteren kimseye Allah rahmet etsin. "

Buhârî, Büyû‘ 16. Ayrıca bk. İbni Mâce, Ticârât 28

1372. Ebû Katâde radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kıyamet gününün sıkıntılarından Allah'ın kendisini kurtarmasından hoşlanan kimse, borcunu ödeyemeyene mühlet tanısın veya ondan bir bölümünü indirsin. "

Müslim, Müsâkât 32. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, II, 23

1373. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İnsanlara borç para veren bir adam vardı. O hizmetçisine şöyle derdi:

– Darda kalmış bir fakire vardığında onu affediver; umulur ki Allah da bizim günahlarımızı affeder.

Nihayet o kişi Allah'a kavuştu ve Allah onu affetti. "

Buhârî, Enbiyâ 54; Müslim, Müsâkât 31. Ayrıca bk. Buhârî, Büyû‘ 18

1374. Ebû Mes'ûd el–Bedrî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden önceki ümmetlerden bir adam hesaba çekildi; hayır namına hiçbir şeyi bulunamadı. Fakat bu adam insanlarla düşer kalkardı ve zengin bir kimse idi. Hizmetçisine, darda kalan fakirlerin borcunu affetmesini emrederdi. Azîz ve Celîl olan Allah:

"Biz affetmeye ondan daha lâyıkız; onu affediniz" buyurdu. "

Müslim, Müsâkât 30. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, IV, 120

1375. Huzeyfe radıyallahu anh şöyle dedi:

Allah'ın kendisine mal ihsân ettiği kullarından biri Cenâb–ı Hakk'ın huzuruna getirildi. Allah Teâlâ ona:

– Dünyada ne yaptın? diye sordu. Hadisin râvisi Huzeyfe, kullar Allah'tan hiçbir sözü gizleyemezler, demiştir. Bu adam da:

– Ey Rabbim! Bana malını verdin; ben de insanlarla alış veriş yapardım. Alış verişte kolaylık göstermek benim huyumdu. Zengine kolaylık gösterir, fakire mühlet verirdim, dedi. Bunun üzerine Allah Teâlâ:

– "Ben buna senden daha lâyıkım" dedi. (Meleklere de) "Kulumu affediniz" buyurdu.

Ukbe İbni Âmir ve Ebû Mes'ûd el–Ensârî radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

– Biz bunu Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ağzından böylece işittik.

Müslim, Müsâkât 29

1376. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir kimse darda bulunan borçluya mühlet verir veya borcunun bir kısmını ya da tamamını bağışlarsa, Cenâb–ı Hak o kişiyi Allah'ın gölgesinden başka gölge bulunmayan kıyamet gününde arşının altında gölgelendirir. "

Tirmizî, Büyû‘ 67. Ayrıca bk. Müslim, Zühd 74; İbni Mâce, Sadakât 14

1377. Câbir radıyallahu anh' den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem ondan bir deve satın almıştı. Devenin parasının tartılmasını ve üzerine bir miktar ilâve edilmesini emretti.

Buhârî, Büyû‘ 34, Hibe 23; Müslim, Müsâkât 109–115

1378. Ebû Safvân Süveyd İbni Kays radıyallahu anh şöyle dedi:

Ben ve Mahreme el–Abdî, satmak üzere Hecer kasabasından bezden yapılmış elbise getirttik. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem yanımıza geldi ve bizden iç çamaşırı almak istedi. Yanımda paraları tahsil eden bir muhasebecim vardı. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem ona:

"Alacağın ücreti tart; bir miktar da ilâve et" buyurdu.

Ebû Dâvûd, Büyû‘ 7; Tirmizî, Büyû‘ 66. Ayrıca bk. Nesâî, Büyû‘ 54; İbni Mâce, Libâs 12, Ticârât 34

1379. Muâviye radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah, hakkında hayır dilediği kimseye din hususunda büyük bir anlayış verir. "

Buhârî, İlim 10, Humus 7, İ'tisâm 10; Müslim, İmâre 175, Zekât 98, 100. Ayrıca bk. Tirmizî, İlim 4; İbni Mâce, Mukaddime 17

1380. Abdullah İbni Mes'ûd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Yalnız şu iki kimseye gıbta edilir:

Allah'ın kendisine ihsân ettiği malı hak yolunda harcayıp tüketen kimse;

Allah'ın kendisine verdiği ilimle yerli yerince hükmeden ve onu başkalarına da öğreten kimse. "

Buhârî, İlim 15, Zekât 5, Ahkâm 3, İ'tisâm 13, Tevhîd 45; Müslim, Müsâfirîn 268. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 24; İbni Mâce, Zühd 2

1381. Ebû Mûsâ el–Eş’arî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah’ın benimle göndermiş olduğu hidâyet ve ilim, yeryüzüne yağan bol yağmura benzer. Yağmurun yağdığı yerin bir bölümü verimli bir topraktır: Yağmur suyunu emer, bol çayır ve ot bitirir. Bir kısmı da suyu emmeyip üstünde tutan çorak bir yerdir. Allah burada biriken sudan insanları faydalandırır. Hem kendileri içer, hem de hayvanlarını sular ve ziraatlarını o su sayesinde yaparlar. Yağmurun yağdığı bir yer daha vardır ki, düz ve hiçbir bitki bitmeyen kaypak ve kaygan arazidir. Ne su tutar, ne de ot bitirir. İşte bu, Allah’ın dininde anlayışlı olan ve Allah’ın benimle gönderdiği hidâyet ve ilim kendisine fayda veren, onu hem öğrenen hem öğreten kimse

ile, buna başını kaldırıp kulak vermeyen, Allah’ın benimle gönderdiği hidâyeti kabul etmeyen kimsenin benzeridir. "

Buhârî, İlim 20; Müslim, Fezâil 15

1382. Sehl İbni Sa'd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem Ali radıyallahu anh'a şöyle dedi:

"Allah'a yemin ederim ki, Cenâb–ı Hakk'ın senin aracılığınla bir tek kişiyi hidayete kavuşturması, senin, en kıymetli dünya nimeti olan kırmızı develere sahip olmandan daha hayırlıdır. "

Buhârî, Fezâilü'l–ashâb 9, Meğâzî 38; Müslim, Fezâilü's–sahâbe 34

1383. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Benim tarafımdan (tebliğ edilen Kur'an'dan) bir âyet bile olsa insanlara ulaştırınız. İsrailoğulları(nın ibretli kıssaları)ndan da haber verebilirsiniz. Bunda bir sakınca yoktur. Kim bile bile bana yalan isnad ederse, cehennemdeki yerine hazırlansın. "

Buhârî, Enbiyâ 50. Ayrıca bk. Tirmizî, İlm 13

1384. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim ilim tahsil etmek için bir yola girerse, Allah o kişiye cennetin yolunu kolaylaştırır. "

Müslim, Zikr 39. Ayrıca bk. Buhârî, İlim 10; Ebû Dâvûd, İlim 1; Tirmizî, Kur'ân 10, İlim 19; İbni Mâce, Mukaddime 17

1385. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Hidâyete davet eden kimseye, kendisine uyanların sevabı kadar sevap verilir. Bu onların sevaplarından da hiçbir şey azaltmaz. "

Müslim, İlim 16. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sünnet 6; Tirmizî, İlim 15; İbni Mâce, Mukaddime 14

1386. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İnsanoğlu öldüğü zaman bütün amellerinin sevabı da sona erer. Şu üç şey bundan müstesna-dır: Sadaka–i câriye, istifade edilen ilim, kendisine dua eden hayırlı evlat. "

Müslim, Vasiyyet 14. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vasâya 14; Tirmizî, Ahkâm 36; Nesâî, Vasâyâ 8

1387. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Dünya ve onun içinde olan şeyler değersizdir. Sadece Allah'ı zikretmek ve O'na yaklaştıran şeylerle, ilim öğreten âlim ve öğrenmek isteyen öğrenci bundan müstesnadır. "

Tirmizî, Zühd 14. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 3

1388. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İlim tahsil etmek için yolculuğa çıkan kimse, evine dönünceye kadar Allah yolundadır. "

Tirmizî, İlim 2

1389. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Mü'min, cennete girinceye kadar hiçbir hayıra doymaz. "

Tirmizî, İlim 19

1390. Ebû Ümâme radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Âlimin âbide üstünlüğü, benim sizin en aşağı derecede olanınıza üstünlüğüm gibidir. " Sonra Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Şüphesiz ki Allah, melekleri, gök ve yer ehli, hatta yuvasındaki karınca ve balıklar bile insanlara hayrı öğretenlere dua ederler. "

Tirmizî, İlim 19

1391. Ebü'd–Derdâ radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken işittim:

"Bir kimse, ilim elde etmek arzusuyla bir yola girerse, Allah o kişiye cennetin yolunu kolaylaştırır. Muhakkak melekler yaptığından hoşnut oldukları için ilim öğrenmek isteyen kimsenin üzerine kanatlarını gererler. Göklerde ve yerde bulunanlar, hatta suyun içindeki balıklar bile âlim kişiye Allah'tan mağfiret dilerler. Âlimin âbide karşı üstünlüğü, ayın diğer yıldızlara olan üstünlüğü gibidir. Şüphesiz ki âlimler, peygamberlerin vârisleridir. Peygamberler altın ve gümüşü miras bırakmazlar; sadece ilmi miras bırakırlar. O mirası alan kimse, bol nasip ve kısmet almış olur. "

Ebû Dâvûd, İlim 1; Tirmizî, İlim 19. Ayrıca bk. Buhârî, İlim 10; İbni Mâce, Mukaddime 17

1392. İbni Mes'ûd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bizden bir şey işitip, onu aynen işittiği gibi başkalarına ulaştıran kimsenin Allah yüzünü ağartsın. Kendisine bilgi ulaştırılan nice insan vardır ki, o bilgiyi, bizzat işiten kimseden daha iyi anlar ve korur. "

Tirmizî, İlim 7. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, İlim 10; İbni Mâce, Mukaddime 18; Menâsik 76

1393. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir kimseye bildiği bir konu sorulduğunda cevap vermezse, kıyamet gününde ağzına ateşten bir gem vurulur. "

Tirmizî, İlim 3. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, İlim 9; İbni Mâce, Mukaddime 24

1394. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim kendisinde Allah'ın rızası aranan bir ilmi sadece dünyalığa sahip olmak için öğrenirse, o kimse kıyamet gününde cennetin kokusunu bile duyamaz. "

Ebû Dâvûd, İlim 12. Ayrıca bk. İbni Mâce, Mukaddime 23

1395. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken işittim:

"Allah Teâlâ ilmi insanların hafızalarından silip unutturmak suretiyle değil, fakat âlimleri öldürüp ortadan kaldırmak suretiyle alır. Neticede ortada hiçbir âlim bırakmaz. İnsanlar bir kısım cahilleri kendilerine lider edinirler. Onlara birtakım meseleler sorulur; onlar da bilmedikleri halde fetva verirler. Neticede hem kendileri sapıklığa düşer, hem de insanları saptırırlar. "

Buhârî, İlim 34; Müslim, İlim 13. Ayrıca bk. Buhârî, İ'tisâm 7; Tirmizî, İlim 5; İbni Mâce, Mukaddime 8

1396. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre, Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem’e İsrâ gecesinde, birinde şarap, diğerinde süt bulunan iki bardak getirildi. Bardaklara şöyle bir baktıktan sonra süt bardağını aldı.

Bunun üzerine Cebrâil:

“Seni, insanın yaratılış gayesine uygun olana yönlendiren Allah’a hamdolsun. Şayet içki dolu bardağı alsaydın, ümmetin sapıklığa düşerdi” dedi.

Müslim, Îmân 272 , Eşribe 92. Ayrıca bk. Buhârî, Tefsîru sûre (17), 3, Eşribe 1, 12; Nesâî, Eşribe 41

1397. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah’a hamdederek başlanmayan her önemli iş bereketsiz olur. ”

Ebû Dâvûd, Edeb 18. Ayrıca bk. İbni Mâce, Nikâh 19

1398. Ebû Mûsâ el–Eş‘arî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kulun çocuğu vefat ettiği zaman Allah Teâlâ meleklerine:

– “Kulumun çocuğunu elinden aldınız öyle mi?” diye sorar. Onlar da:

– Evet, diye cevap verirler. Allah Teâlâ:

– “Kulumun gönül meyvesini mi kopardınız?” diye sorar. Melekler:

– Evet, diye cevap verirler. Allah Teâlâ tekrar:

– “O zaman kulum ne dedi?” diye sorar. Melekler:

– Sana hamdetti ve “innâ lillâh ve innâ ileyhi râciûn: Biz Allah’tan geldik, Allah’a döneceğiz” dedi, diye cevap verirler.

O zaman Allah Teâlâ şöyle buyurur:

– “Kulum için cennette bir köşk yapın ve ona hamd köşkü adını verin. ”

Tirmizî, Cenâiz 36

1399. Enes İbni Mâlik radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ, kulunun bir şey yedikten sonra hamdetmesinden, bir şey içtikten sonra hamdetmesinden hoşnut olur. ”

Müslim, Zikir 89. Ayrıca bk. Tirmizî, Et’ime 18

1400. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinlediğini söylemiştir:

“Kim bana bir defa salâtü selâm getirirse, bu sebeple Allah Teâlâ da ona on misli merhamet eder. ”

Müslim, Salât 70. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 26; Tirmizî, Vitir 21; Nesâî, Ezân 37, Sehv, 55

1401. İbni Mes’ûd radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kıyâmet gününde insanların bana en yakın olanları, bana en çok salât ü selâm getiren-leridir. ”

Tirmizî, Vitir 21

1402. Evs İbni Evs radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Günlerinizin en faziletlisi cuma günüdür. Bu sebeple o gün bana çokça salâtü selâm getiriniz; zira sizin salâtü selâmlarınız bana sunulur” buyurunca, ashâb–ı kirâm:

– Yâ Resûlallah! Vefat ettiğin ve senden hiçbir eser kalmadığı zaman salâtü selâmlarımız sana nasıl sunulur? diye sordular.

Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm:

– "Allah Teâlâ peygamberlerin bedenlerini çürütmeyi toprağa haram kıldı" buyurdu.

Ebû Dâvûd, Salât 201, Vitir 26. Ayrıca bk. Nesâî, Cum`a 5; İbni Mâce, İkamet 79, Cenâiz 65

1403. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yanında adım anıldığı halde bana salâtü selâm getirmeyen kimse perişan olsun. ”

Tirmizî, Daavât 101

1404. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kabrimi bayram yeri haline çevirmeyiniz. Bana salâtü selâm getiriniz. Zira nerede olursanız olun sizin salâtü selâmınız bana ulaşır. ”

Ebû Dâvûd, Menâsik 97

1405. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse bana salâtü selâm getirdiği zaman, onun selâmını almam için Allah Teâlâ ruhumu iade eder. ”

Ebû Dâvûd, Menâsik 96. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, II, 527

1406. Ali radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cimri, yanında adım anıldığı halde bana salâtü selâm getirmeyen kimsedir. ”

Tirmizî, Daavât, 101. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, I, 201

1407. Fedâle İbni Ubeyd radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem namazdan sonra Allah’a hamd etmeden, Peygamber aleyhisselâm’a salâtü selâm getirmeden dua eden bir adamı işitti. Bunun üzerine:

“Bu adam acele etti” buyurdu. Sonra o adamı yanına çağırdı. Ona veya bir başkasına şöyle buyurdu: “Biriniz dua edeceği zaman önce Allah Teâlâ’ya hamdü senâ etsin, sonra Pey-gamber sallallahu aleyhi ve sellem’e salâtü selâm getirsin. Daha sonra da dilediği şekilde dua etsin. ”

Ebû Dâvûd, Vitir 23. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 65; Nesâî, Sehv 48

1408. Ebû Muhammed Kâ‘b İbni Ucre radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir gün Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem yanımıza gelmişti. Kendisine:

– Yâ Resûlallah! Sana nasıl selâm vereceğimizi öğrendik, sana nasıl salavât getireceğiz? diye sorduk. O da şöyle buyurdu:

– “Allâhümme salli alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammed, kemâ salleyte alâ âli İbrâhîm, inneke hamîdün mecîd. Allâhümme bârik alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammed, kemâ bârekte alâ âli İbrâhîm, inneke hamîdün mecîd: Allahım! İbrâhim’in âline rahmet ettiğin gibi Muhammed’e ve âline de rahmet et. Şüphesiz sen övülmeye lâyık ve yücesin. Allahım! İbrâhim’in âline hayır ve bereket lutfettiğin gibi Muhammed’e ve âline de hayır ve bereket ihsan et. Şüphesiz sen övülmeye lâyık ve yücesin, deyiniz. ”

Buhârî, Daavât 32, Tefsîru sûre (33), 10; Müslim, Salât 66. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 179; Tirmizî, Vitir 20; Nesâî, Sehv 51; İbni Mâce, İkâme 25

1409. Ebû Mes‘ûd el–Bedrî radıyallahu anh şöyle dedi:

Biz Sa‘d İbni Ubâde radıyallahu anh ile birlikte otururken Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yanımıza geldi. Beşîr İbni Sa‘d ona:

– Yâ Resûlallah! Allah Teâlâ sana salavât getirmemizi emretti. Sana nasıl salâtü selâm getireceğiz? diye sordu.

Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sükût buyurdu. Sükûtun uzaması sebebiyle biz içimizden, keşke sormasaydı, diye geçirdik. Sonra Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “Allâhümme salli alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammed, kemâ salleyte alâ âli İbrâhîm, ve bârik alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammed, kemâ bârekte alâ âli İbrâhîm, inneke hamîdün mecîd: Allahım! İbrâhim’in âline rahmet ettiğin gibi Muhammed’e ve âline de rahmet et. Allahım! İbrâhim’in âline hayır ve bereket lutfettiğin gibi Muhammed’e ve âline de hayır ve

bereket ihsan et. Şüphesiz sen övülmeye lâyık ve yücesin, deyiniz. Selâm ise bildiğiniz gibidir. ”

Müslim, Salât 65. Ayrıca bk. Tirmizî, Tefsîru sûre (33), 23

1410. Ebû Humeyd es–Sâʻidî radıyallahu anh şöyle dedi:

Ashâb–ı kirâm:

– Yâ Resûlallah! Sana nasıl salavât getireceğiz? diye sordular. Şöyle buyurdu:

– “Allâhümme salli alâ Muhammedin ve alâ ezvâcihî ve zürriyyetihî kemâ salleyte alâ İbrâhîm, ve bârik alâ Muhammedin ve alâ ezvâcihî ve zürriyyetihî kemâ bârekte alâ İbrâhîm, inneke hamîdün mecîd: Allahım! İbrâhim’in âline rahmet ettiğin gibi Muhammed’e, hanımlarına ve zürriyetine de rahmet et. İbrâhim’e hayır ve bereket lutfettiğin gibi Muhammed’e, hanımlarına ve zürriyetine de hayır ve bereket ihsan et. Şüphesiz sen övülmeye lâyık ve yücesin, deyiniz. ”

Buhârî, Enbiyâ 10, Daavât 33; Müslim, Salât 69. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 179; Nesâî, Sehv 54; İbni Mâce, İkâme 25

1411. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Dile hafif, mîzana konduğunda ağır gelen ve Rahmân olan Allah’ı hoşnut eden iki cümle vardır: Sübhânallahi ve bi–hamdihî sübhânallahi’l–azîm: Ben Allah’ı ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih eder ve O’na hamdederim. Ben Yüce Allah’ı ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfatlardan tekrar tenzih ederim”

Buhârî, Daavât 65, Eymân 19, Tevhîd 58; Müslim, Zikir 31. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 60; İbni Mâce, Edeb 56

1412. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sübhânallâhi velhamdülillâhi velâ ilâhe illallahü vallâhü ekber demek, benim için, üzerine güneş doğan her şeyden daha kıymetlidir. ”

Müslim, Zikir 32. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 128

1413. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu söyledi:

“Bir kimse her gün yüz defa, lâ ilâhe illallahü vahdehû lâ şerîke leh, lehü’l–mülkü ve lehü’l–hamdü ve hüve alâ külli şey’in kadîr, derse, on köle âzâd etmiş kadar sevap kazanır; ona yüz iyilik sevabı yazılır; yüz günahı bağışlanır; bu zikir o gün akşama kadar o kimsenin şeytandan korunmasını sağlar. Bu zikri ondan daha fazla tekrarlayan kimse dışında hiç kimse daha faziletli bir iş yapmamış olur”. Resûl–i Ekrem sözüne şöyle devam etti: “Bir kimse günde yüz defa sübhânallâhi ve bi–hamdihî derse, onun günahları deniz köpüğü kadar bile olsa hepsi bağışlanır.

Buhârî, Bed’ü’l–halk 11; Daavât 64, 65; Müslim, Zikir 28. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 59, 62; İbni Mâce, Duâ 14

1414. Ebû Eyyûb el–Ensârî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse on defa, lâ ilâhe illallahü vahdehû lâ şerîke leh, lehü’l–mülkü ve lehü’l–hamdü ve hüve alâ külli şey’in kadîr, derse, İsmâil aleyhisselâm’ın soyundan dört kimseyi hürriyetine kavuşturmuş gibi sevap kazanır. ”

Buhârî, Daavât 64; Müslim, Zikir 30. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 103

1415. Ebû Zer radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana:

“Allah’ın en çok hoşlandığı sözü sana bildireyim mi? Allah’ın en çok hoşlandığı söz, sübhânallahi ve bi–hamdihî demektir”, buyurdu.

Müslim, Zikir 85

1416. Ebû Mâlik el–Eş’arî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Temizlik imanın yarısıdır. el–Hamdü lillâh duası mizanı, sübhânallahi ve’l–hamdü lillâhi zikri ise yer ile göklerin arasını sevap ile doldurur. ”

Müslim, Tahâret 1. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 86

1417. Sa‘d İbni Ebû Vakkâs radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir bedevî Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e gelerek:

– Bana söyleyeceğim bir zikir öğret, dedi.

Resûl–i Ekrem ona şu zikri okumasını tavsiye etti:

– “Lâ ilâhe illallahü vahdehû lâ şerîke leh, Allâhü ekber kebîran ve’l–hamdü lillâhi kesîrâ ve sübhânallâhi Rabbi’l–âlemîn, velâ havle velâ kuvvete illâ billâhi’l–Azîzi’l–Hakîm: Tek olan Al-lah’tan başka ilâh ve O’nun bir eşi ve benzeri de yoktur. Kudreti ve saltanatıyla Allah en büyüktür. Bitip tükenmeyen hamd O’na mahsustur. Âlemlerin Rabbi olan Allah’ı ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih ederim. Günahtan kaçacak güç, ibadet edecek kuvvet ancak Azîz ve Hakîm olan Allah’ın yardımıyla kazanılabilir. ”

Bedevî:

– Bunlar Rabbim için söyleyeceğim dua ve zikirlerdir. Kendim için ne söylemeliyim? dedi.

Resûl–i Ekrem:

– “Allâhümmağfir lî verhamnî vehdinî verzuknî: Allahım, beni bağışla, bana merhamet et, rızânı kazandıracak işler yaptır ve bana hayırlı rızık ver, de” buyurdu.

Müslim, Zikir 33–36

1418. Sevbân radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem selâm verip namazdan çıkınca üç defa istiğfâr eder ve “Allâhümme ente’s–selâm ve minke’s–selâm tebârekte yâ ze’l–celâli ve’l–ikrâm: Allahım selâm sensin. Selâmet ve esenlik sendendir. Ey azamet ve kerem sahibi Allahım, sen hayır ve bereketi çok olansın” derdi.

Hadisin râvilerinden biri olan Evzâî’ye:

– İstiğfâr nasıl yapılır? diye sorulunca:

– Estağfirullah, estağfirullah demektir, dedi.

Müslim, Mesâcid 135, 136. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 25; Tirmizî, Salât 108; Nesâî, Sehv 81, 82; İbni Mâce, İkame 32

1419. Muğîre İbni Şu‘be radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem selâm verip namazdan çıkınca şu duayı okurdu:

“Lâ ilâhe illallâhü vahdehû lâ şerîke leh, lehü'l–mülkü ve lehü'l–hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr. Allâhümme lâ mâni‘a li–mâ a‘tayte ve lâ mu‘tıye li–mâ mena‘te velâ yenfeu ze’l–ceddi minke’l–ceddü: Allah’tan başka ilâh yoktur, yalnız Allah vardır. O tektir, ortağı yoktur. Mülk O’nundur, hamd O’na mahsustur. O’nun gücü her şeye yeter. Allahım! Senin verdiğine engel olacak, vermediğini de verecek bir kimse yoktur. Senin lutfun olmadan hiçbir zengine serveti fayda vermez. ”

Buhârî, Ezân 155, İ‘tisâm 3, Kader 12, Daavât 18; Müslim, Mesâcid 137, 138. Ayrıca bk. Müslim, Salât 194, 205, 206; Ebû Dâvûd, Salât 140, Vitir 25; Tirmizî, Salât 108; Nesâî, Tatbîk 25, Sehv 85, 89

1420. Abdullah İbni’z–Zübeyr radıyallahu anh namazdan sonra selâm verince her defasında şöyle derdi:

“Lâ ilâhe illallâhü vahdehû lâ şerîke leh, lehü'l–mülkü ve lehü'l–hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr; lâ havle velâ kuvvete illâ billâh; lâ ilâhe illallahu velâ na‘büdü illâ iyyâh; lehü’n–ni‘metü ve lehü’l–fazlu ve lehü’s–senâü’l–hasen; lâ ilâhe illallahu muhlisîne lehü’d–dîne velev kerihe’l–kâfirûn:

Allah’tan başka ilâh yoktur; yalnız Allah vardır. O tektir, ortağı yoktur. Mülk O’nundur, hamd O’na mahsustur. O’nun gücü her şeye yeter. Günahtan kaçacak güç, ibadet edecek kuvvet ancak Allah’ın yardımıyla kazanılabilir. Allah’tan başka ibadete lâyık bir ilâh yoktur. Biz yalnız O’na ibadet ederiz. Sahip olduğumuz nimet ve lutuf O’nundur. En güzel medh ü senâ O’na yakışır. Kâfirler hoşlanmasa bile, bütün samimiyetimizle, Allah’tan başka ilâh yoktur, deriz”.

Abdullah İbni’z–Zübeyr, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in her namazdan sonra bu sözlerle zikrettiğini söyledi.

Müslim, Mesâcid 139, 140. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 25; Nesâî, Sehv 34

1421. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Mekke'den Medine'ye hicret eden müslümanların fakirleri Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gelerek şöyle dediler:

– Varlıklı müslümanlar cennetin en yüksek derecelerini ve ebedî nimetleri alıp götürdüler. Bizim kıldığımız namazları onlar da kılıyorlar. Tuttuğumuz oruçları onlar da tutuyorlar. Fazla malları olduğu için hac ve umre yapıyorlar, cihad ediyorlar ve sadaka veriyorlar, biz veremiyoruz.

Bunun üzerine Resûl–i Ekrem onlara:

– "Sizden önde gidenlere yetişebileceğiniz, sizden sonra gelenleri geçebileceğiniz, sizin yaptığınızı yapanlar dışında herkesten üstün olacağınız bir şeyi haber vereyim mi?" diye sordu.

– Evet, söyle yâ Resûlallah! dediler.

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– "Her namazın ardından otuz üçer defa Allah’ı tesbih eder, O’na hamdeder ve tekbir getirirsiniz. ”

Hadisi Ebû Hüreyre’den rivayet eden Ebû Sâlih’in söylediğine göre, sahâbîler bu zikirleri nasıl okuyacaklarını sorunca Resûl–i Ekrem şöyle

buyurdu:

“Her birinden otuz üçer defa olmak üzere sübhânallah, elhamdülillah, Allâhü ekber, dersiniz. "

Buhârî, Ezân 155; Daavât 18; Müslim, Mesâcid 142. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 24

Müslim’in bir rivayetinde şu ilâve vardır:

Birkaç gün sonra fakir muhâcirler Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e tekrar gelerek:

– Zengin kardeşlerimiz bizim yaptığımız zikirleri duymuşlar. Aynını onlar da yapıyorlar, dediler.

Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– "Ne yapalım! Artık bu Allah'ın bir lutfudur, Allah lutfunu dilediğine verir. "

Müslim, Mesâcid 142

1422. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Her namazdan sonra kim otuz üç defa sübhânallah, otuz üç defa elhamdülillâh, otuz üç defa Allâhü ekber der, yüze tamamlamak için de lâ ilâhe illallahü vahdehû lâ şerîke leh, lehü’l–mülkü ve lehü’l–hamdü ve hüve alâ külli şey’in kadîr: Allah’tan başka ilâh yoktur; yalnız Allah vardır. O tektir, ortağı yoktur. Mülk O’nundur, hamd O’na mahsustur. O’nun gücü her şeye yeter” derse, günahları deniz köpüğü kadar çok olsa bile affedilir. ”

Müslim, Mesâcid 146. Ayrıca bk. Nesâî, Sehv 96

1423. Kâ‘b İbni Ucre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Farz namazların ardından okunan zikirleri okuyan –veya bunları yapan– kimse hiçbir zaman zarara uğramaz. Bunlar otuz üç defa sübhânallah, otuz üç defa elhamdülillâh, otuz dört defa Allâhü ekber demektir. ”

Müslim, Mesâcid 144, 145. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 25; Nesâî, Sehv 92

1424. Sa‘d İbni Ebû Vakkas radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem namazlardan sonra şu duayı okuyarak Allah’a sığınırdı:

“Allâhümme innî eûzü bike mine’l–cübni ve’l–buhl, ve eûzü bike min en uredde ilâ erzeli’l–ömr, ve eûzü bike min fitneti’d–dünyâ, ve eûzü bike min fitneti’l–kabr: Allahım! Korkaklıktan, cimrilikten sana sığınırım. Erzel–i ömürden sana sığınırım. Dünya fitnesinden sana sığınırım. Kabir fitnesinden sana sığınırım. ”

Buhârî, Cihâd 25, Daavât 37, 41, 44. Ayrıca bk. Müslim, Zikir 50, 52; Nesâî, İstiâze 5, 6, 27, 39; İbni Mâce, Duâ 3

1425. Muâz radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun elinden tuttu ve:

“Muâz! Vallahi seni gerçekten seviyorum” buyurdu. Sonra sözüne şöyle devam etti: “Muâz! Her namazdan sonra şu duayı mutlaka okumanı tavsiye ediyorum: Allâhümme einnî alâ zikrike ve şükrike ve hüsni ibâdetik: Allahım! Seni anıp zikretmek, nimetine şükretmek, sana lâyık ibadet etmek için bana yardım eyle!. ”

Ebû Dâvûd, Vitir 26. Ayrıca bk. Nesâî, Sehv 60

1426. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Biriniz namazda tahiyyâtı bitirdiği zaman, dört şeyden Allah’a sığınarak şöyle desin: Allâhümme innî eûzü bike min azâbi cehennem ve min azâbi’l–kabr ve min fitneti’l–mahyâ ve’l–memât ve min şerri fitneti’l–mesîhi’d–deccâl: Allahım, cehennem azâbından ve kabir azâbından, hayat ve ölüm fitnesinden, kör deccâlin fitnesine uğramaktan sana sığınırım. ”

Müslim, Mesâcid 128. Ayrıca bk. Müslim, Mesâcid 130–134; Ebû Dâvûd, Salât 149, 179; Nesâî, Sehv 64

1427. Ali radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem namazda, teşehhüd ile selâm arasında yaptığı duayı şöyle diyerek bitirirdi:

“Allâhümmağfirlî mâ kaddemtü vemâ ahhartü, vemâ esrartü vemâ a‘lentü, vemâ esraftü, vemâ ente a‘lemü bihî minnî, ente’l–mukaddimü ve ente’l–muahhir, lâ ilâhe illâ ente: Allahım! Şimdiye kadar yaptığım, bundan sonra yapacağım, gizlediğim ve açığa vurduğum, ölçüsüz bir şekilde işlediğim ve benden daha iyi bildiğin günahlarımı affeyle! Öne geçiren de sen, geride bırakan da sensin. Senden başka ilâh yoktur. ”

Müslim, Müsâfirîn 201, Zikir 70. Ayrıca bk. Buhârî, Teheccüd 1, Daavât 10, Tevhîd 8, 24; Ebû Dâvûd, Salât 119, Vitir 25; Tirmizî, Daavât 32

1428. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem rükû ve secdede şu duayı çok okurdu:

“Sübhâneke’llâhümme rabbenâ ve bi–hamdik. Allâhümm’ağfir lî: Allahım! Yüce Rabbimiz! Seni ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih eder ve sana hamdederim. Allahım! Beni bağışla. ”

Buhârî, Ezân 123, 139; Megâzî 5, Tefsîru sûre (110), 1; Müslim, Salât 217. Ayrıca bk. Müslim, Salât 218–220; Ebû Dâvûd, Salât 148, 151; Nesâî, Tatbîk, 64, 65

1429. Yine Âişe radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem rükû ve secdede iken:

“Sübbûhün kuddûsün Rabbü’l–melâiketi ve’r–rûh: Allahım! Sen ulûhiyyetine yakışmayan sıfatlardan tamamıyla münezzehsin. Sen bütün kusurlardan ve noksanlardan tamamıyla arınmışsın, mukaddessin. Sen meleklerin ve Rûh’un Rabbisin” derdi.

Müslim, Salât 223. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 147; Nesâî, Tatbîk 11, 75

1430. İbni Abbas radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Rükûda âlemlerin Rabbine tâzim ediniz. Secdede ise dua etmeye çalışınız; çünkü oradaki duanızın kabul olma şansı daha fazladır. "

Müslim, Salât 207. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 148; Nesâî, Tatbîk 8, 62

1431. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kulun Rabbine en yakın olduğu hal secde halidir. İşte bu sebeple secdede çok dua etmeye bakın!"

Müslim, Salât 215. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 148; Nesâî, Tatbîk 78

1432. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem secdede şöyle dua ederdi:

"Allâhümmağfirlî zenbî küllehû, dikkahû ve cillehû, ve evvelehû ve âhirehû, ve alâniyetehû ve sirrehû: Allahım! Günahımın hepsini, küçüğünü, büyüğünü, öncesini, sonrasını, açığını, gizlisini bana bağışla!"

Müslim, Salât 219. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 148

1433. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Bir gece Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem'in yanımda olmadığını farkettim, karanlıkta el yordamıyla bakınmaya çalıştım. Bir de baktım ki, rükûda –veya secde halinde–:

"Sübhâneke ve bi–hamdik, lâ ilâhe illâ ente: Ben seni ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfat-lardan tenzih eder ve sana hamdederim. Senden başka ibadete lâyık ilâh yoktur" diye zikre-diyor.

Müslim, Salât 221.

Diğer bir rivayete göre şöyle dedi:

(Onu araştırırken) elim ayağının tabanına temas etti. Secde vaziyetinde iki ayağını da dikmiş şöyle diyordu:

“Allâhümme innî eûzü bi–rızâke min sahatik, ve bi–muâfâtike min ukûbetik, ve eûzü bike minke, lâ uhsî senâen aleyke, ente kemâ esneyte alâ nefsike: Allahım! Senin gazabından rızâna, azâbından affına sığınırım. Ben senden sana sığınırım. Ben seni lâyık olduğun şekilde medh ü senâ edemem. Sen kendini nasıl medh ü senâ etmişsen öylesin. ”

Müslim, Salât 222. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 148; Nesâî, Tatbîk 71, İsti‘âze 62

1434. Sa‘d İbni Ebû Vakkâs radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yanında bulunuyorduk. Bize:

– “Sizden biri her gün bin sevap kazanmaktan âciz midir?” diye sordu. Yanında oturanlardan biri:

– Bir kimse her gün bin sevabı nasıl kazanır? diye sordu. Resûl–i Ekrem şöyle buyurdu:

– “Yüz defa sübhânallah der, ona bin iyilik yazılır veya bin günahı bağışlanır. ”

Müslim, Zikir 37. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 58

1435. Ebû Zer radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her birinizin her bir eklemi için günde bir sadaka vermesi gerekir. İşte bu sebeple her tesbih bir sadaka, her hamd bir sadaka, her tehlîl (lâ ilâhe illallah demek) bir sadaka, her tekbîr bir sadaka, iyiliği tavsiye etmek sadaka, kötülükten sakındırmak sadakadır. Kuşluk vakti kılınan iki rek`at namaz bunların yerini tutar. "

Müslim, Müsâfirîn 84, Zekât 56. Ayrıca bk. Buhârî, Sulh 11, Cihâd 72, 128; Ebû Dâvûd, Tatavvu` 12, Edeb 160

1436. Mü'minlerin annesi Cüveyriye Binti'l–Hâris radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre, Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem bir gün sabah namazını kıldıktan sonra, Hazret–i Cüveyriye namaz kıldığı yerde oturmakta iken erkenden evden çıktı. Kuşluk vakti tekrar eve döndü. Cüveyriye radıyallahu anhâ'nın hâlâ yerinde oturmakta olduğunu görünce:

– "Yanından ayrıldığımdan beri hep burada oturup zikirle mi meşgul oldun?" diye sordu. O da:

– Evet, diye cevap verdi. Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

– "Senin yanından ayrıldıktan sonra üç defa söylediğim şu dört cümle, senin sabahtan beri söylediğin zikirlerle tartılacak olsa, sevap bakımından onlara eşit olur: Sübhânallâhi ve bi–hamdihî adede halkihî ve rızâ nefsihî ve zinete arşihî ve midâde kelimâtihî: Yarattıkları sayısınca, kendisinin hoşnut olduğunca, arşının ağırlığınca ve bitip tükenmeyen kelimeleri adedince ben Allah'ı ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih eder ve O'na hamdederim. "

Müslim, Zikir 79. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 24

Müslim'in diğer bir rivayeti şöyledir:

"Sübhânallâhi adede halkıhî, sübhânallâhi rızâ nefsihî, sübhânallâhi zinete arşihî, sübhânallâhi midâde kelimâtihî

Müslim, Zikir 79. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 56

Tirmizî'nin rivayeti ise şöyledir:

"Sana okuyacağın bir zikir öğreteyim mi? Sübhânallâhi adede halkıhî, sübhânallâhi adede halkıhî, sübhânallâhi adede halkıhî; sübhânallahi rızâ nefsihî, sübhânallahi rızâ nefsihî, sübhânallahi rızâ nefsihî; sübhânallahi zinete arşihî, sübhânallahi zinete arşihî, sübhânallahi zinete arşihî;

sübhânallahi midâde kelimâtihî, sübhânallahi midâde kelimâtihî, sübhânallahi midâde kelimâtihî, dersin. ”

Tirmizî, Daavât 104. Ayrıca bk. Nesâî, Sehv 9

1437. Ebû Mûsâ el–Eş‘arî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Rabbini zikredenle etmeyenin farkı, diriyle ölünün farkı gibidir. ”

Buhârî, Daavât 66

Müslim ise bu hadisi şöyle rivayet etmiştir:

“İçinde Allah’ın anıldığı ev ile Allah’ın anılmadığı evin farkı, diriyle ölünün farkı gibidir. ”

Müslim, Müsâfirîn 211

1438. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ şöyle buyuruyor: Ben kulumun beni düşündüğü gibiyim. Beni zikrettiği zaman onunla beraberim. Eğer beni yalnız başına anarsa, ben de onu yalnız anarım. Şayet beni bir toplulukla beraber anarsa, ben de onu daha hayırlı bir topluluk içinde anarım. ”

Buhârî, Tevhîd 15; Müslim, Zikir 2, 19, 50; Tevbe 1. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 131; İbni Mâce, Edeb 58

1439. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Müferridler öne geçti” buyurdu. Bunun üzerine sahâbîler:

– Müferridler ne demektir, yâ Resûlallah? diye sordular. Resûl–i Ekrem de:

– “Allah’ı çok anan erkeklerle kadınlardır” buyurdu.

Müslim, Zikir 4. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 128

1440. Câbir radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinledim dedi:

“Zikrin en faziletlisi lâ ilâhe illallah’tır. ”

Tirmizî, Daavât 9. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 55

1441. Abdullah İbni Büsr radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir adam Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem’e hitâben:

– Yâ Resûlallah! İslâmiyet’in emirleri çoğaldı. Bana sıkı sıkıya yapışacağım bir şey söyle, dedi. O da:

– “Dilin hep Allah’ı zikretsin!” buyurdu.

Tirmizî, Daavât 4. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 53

1442. Câbir radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse sübhânallahi ve bi–hamdihî: Ben Allah’ı ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih eder ve O’na hamdederim, derse, cennette onun için bir hurma ağacı dikilir. ”

Tirmizî, Daavât 60. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 56

1443. İbni Mes’ûd radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İsrâ gecesinde İbrâhim aleyhisselâm’a rastladım. Bana şunu söyledi: Yâ Muhammed! Ümmetine benden selâm söyle ve onlara cennetin toprağının çok güzel, suyunun tatlı, arazisinin son derece geniş ve dümdüz, ağaçlarının da sübhânallahi ve’l–hamdü lillâhi velâ ilâhe illallâhü vallâhü ekber’den ibaret olduğunu haber ver. ”

Tirmizî, Daavât 59

1444. Ebü’d–Derdâ radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashâbına:

– “Size en hayırlı, Allah katında en değerli, derecenizi en fazla yükseltecek, sizin için sadaka olarak altın ve gümüş dağıtmaktan daha kazançlı, düşmanla karşılaşıp da sizin onların boynunu vurmanızdan, onların da sizi öldürmesinden daha çok sevap getirecek amelin ne olduğunu haber vereyim mi? diye sordu. Onlar da:

– Evet, söyle dediler. Resûl–i Ekrem de:

– “Allah Teâlâ’yı zikretmektir” buyurdu.

Tirmizî, Daavât 6. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 53

1445. Sa’d İbni Ebû Vakkâs radıyallahu anh’in rivayet ettiğine göre, kendisi bir gün Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber, önündeki hurma çekirdekleriyle veya çakıl taşlarıyla tesbih çeken bir kadının yanına girdi. Peygamber aleyhisselâm kadına:

“Bundan daha kolayını –veya daha faziletlisini– sana haber vereyim mi?” diye sorduktan sonra şöyle buyurdu: “Sübhânallahi adede mâ halaka fi’s–semâi ve sübhânallahi adede mâ halaka fi’l–ard ve sübhânallahi adede mâ beyne zâlike ve sübhânallahi adede mâ hüve hâlik: Ben Allah’ı gökyüzünde yarattıkları sayısınca ulûhiyyetine yakışmayan sıfatlardan tenzîh ederim. Ben Allah’ı yeryüzünde yarattıkları sayısınca ulûhiyyetine yakışmayan sıfatlardan tenzîh ederim. Ben Allah’ı yerle gök arasında yarattıkları sayısınca ulûhiyetine yakışmayan sıfatlardan tenzîh ederim. Ben Allah’ı bundan sonra yaratacakları sayısınca ulûhiyyetine yakışmayan sıfatlardan tenzîh ederim, de. Allahü ekber’i de böyle, elhamdülillâh’ı da böyle, lâ ilâhe illallah’ı da böyle, lâ havle velâ kuvvete illâ billâh’ı da böyle söylersin. ”

Tirmizî, Daavât 113. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 24

1446. Ebû Mûsâ radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana hitâben:

– “Cennet hazinelerinden bir hazineyi sana bildireyim mi?” buyurdu. Ben de:

– Evet, Yâ Resûlallah, bildir, dedim. Şöyle buyurdu:

– “Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh: Günahtan kaçacak güç, ibadet edecek kuvvet ancak Allah’ın yardımıyla kazanılabilir. ”

Buhârî, Megâzî 38, Daavât 50, Kader 7, Tevhîd 9; Müslim, Zikir 44–46. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 26; Tirmizî, Daavât 3, 58; İbni Mâce, Edeb 59

ALLAH’I HER DURUMDA ANMAK

{AYAKTA İKEN, OTURURKEN, YATARKEN, ABDESTSİZKEN, CÜNÜPKEN VE HAYIZLIYKEN ALLAH’I ANMANIN CÂİZ OLDUĞU, AMA CÜNÜP VE HAYIZLI OLANLAR İÇİN KUR’AN OKUMANIN HELÂL OLMADIĞI}

1447. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Allah Teâlâ’yı her halinde zikrederdi.

Müslim, Hayz 117. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tahâret 9; Tirmizî, Daavât 9; İbni Mâce, Tahâret 11

1448. İbni Abbas radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Biriniz eşiyle birleşeceği zaman, ‘bismillâh, Allâhümme cennibne’ş–şeytâne ve cennibi’ş–şeytâne mâ razaktenâ: Allahım! Şeytanı bizden ve bize vereceğin çocuktan uzaklaştır’ derse ve bu beraberlikten çocukları olursa, şeytan ona zarar veremez. ”

Buhârî, Vudû’ 8, Bed’ü’l–halk 11, Nikâh 66, Daavât 54, Tevhîd 13; Müslim, Nikâh 116. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Nikâh 45; Tirmizî, Nikâh 8

YATAĞA YATINCA VE UYANINCA OKUNACAK DUA

1449. Huzeyfe ve Ebû Zer radıyallahu anhümâ şöyle dediler:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yatağına yattığı zaman: “Bismike’llâhümme ahyâ ve emût: Allahım! Senin ismini anarak ölür, dirilirim (uyur, uyanırım)” derdi. Uykudan uyanınca da: “Elhamdülillâhillezî ahyânâ ba‘de mâ emâtenâ ve ileyhi’n–nüşûr: Bizi öldükten sonra dirilten Allah’a hamdolsun. Yeniden diriltip huzurunda toplayacak olan da O’dur” derdi.

Tirmizî, Daavât 28. Ayrıca bk. Buhârî, Daavât 7, 8, 16, Tevhîd 13; Müslim, Zikir 59; Ebû Dâvûd, Edeb 98; İbni Mâce, Duâ 17

1450. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ’nın yollarda dolaşıp zikredenleri tesbit eden melekleri vardır. Bunlar Cenâb–ı Hakk’ı zikreden bir topluluğa rastladıkları zaman birbirlerine “Gelin! Aradıklarınız burada!” diye seslenirler ve o zikredenleri dünya semâsına varıncaya kadar kanatlarıyla çevirip kuşatırlar. Bunun üzerine Allah Teâlâ, meleklerden daha iyi bildiği halde yine de onlara:

– “Kullarım ne diyor?” diye sorar. Melekler:

– Sübhânallah diyerek seni ulûhiyyetine yakışmayan sıfatlardan tenzih ediyorlar, Allâhü ekber diye tekbir getiriyorlar, sana hamdediyorlar ve senin yüceliğini dile getiriyorlar, derler. Konuşma şöyle devam eder:

– “Peki onlar beni gördüler mi ki?”

– Hayır, vallahi seni görmediler.

– “Beni görselerdi ne yaparlardı?”

– Şayet seni görselerdi sana daha çok ibadet ederler, şânını daha fazla yüceltirler, ulûhiyyetine yakışmayan sıfatlardan seni daha çok tenzih ederlerdi.

– “Kullarım benden ne istiyorlar?”

– Cennet istiyorlar.

– “Cenneti görmüşler mi?”

– Hayır, yâ Rabbi! Vallahi onlar cenneti görmediler.

– “Ya cenneti görseler ne yaparlardı?”

– Şayet cenneti görselerdi onu büyük bir iştiyakla isterlerdi, onu elde etmek için büyük gayret sarfederlerdi.

– Bunlar Allah’a neden sığınıyorlar?”

– Cehennemden sığınıyorlar.

– “Peki cehennemi gördüler mi?”

– Hayır, vallahi onlar cehennemi görmediler.

– “Ya görseler ne yaparlardı?”

– Şayet cehennemi görselerdi ondan daha çok kaçarlar, ondan pek fazla korkarlardı.

Bunun üzerine Allah Teâlâ meleklerine:

– “Sizi şahit tutarak söylüyorum ki, ben bu zikreden kullarımı bağışladım” buyurur. Me-leklerden biri:

– Onların arasında bulunan falan kimse esasen onlardan değildir. O buraya bir iş için gelip oturmuştu, deyince Allah Teâlâ şöyle buyurur:

– “Orada oturanlar öyle iyi kimselerdir ki, onların arasında bulunan kötü olmaz. ”

Buhârî, Daavât 66. Ayrıca bk. Ahmed b. Hanbel, Müsned, II, 251–252, 358–359

Müslim’in bir rivayeti şöyledir:

Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ’nın diğer meleklerden ayrı, sadece zikir meclislerini tesbit etmek üzere dolaşan melekleri vardır. Allah’ın zikredildiği bir meclis buldular mı, o kimselerin aralarına otururlar ve diğer melekleri oraya çağırarak cemaatin arasındaki boş yerleri ve oradan dünya semasına kadar olan mesafeyi kanatlarıyla doldururlar. Zikredenler dağılınca onlar da semâya çıkarlar. Allah Teâlâ daha iyi bildiği halde onlara:

– “Nereden geldiniz?” diye sorar. Melekler de:

– Yeryüzündeki bazı kullarının yanından geldik. Onlar Sübhânallah diyerek ulûhiyyetine yakışmayan sıfatlardan seni tenzih ediyorlar, Allâhü ekber diye tekbir getiriyorlar, lâ ilâhe illallah diyerek seni tehlil ediyorlar, elhamdülillâh diyerek sana hamdediyorlar ve senden istiyorlar, derler. (Konuşma şöyle devam eder):

– “Benden ne istiyorlar?”

– Cennetini istiyorlar.

– “Cennetimi gördüler mi?”

– Hayır, yâ Rabbi, görmediler.

– “Ya cenneti görseler ne yaparlardı?”

– Senden güvence isterlerdi.

– Benden neden dolayı güvence isterlerdi?”

– Cehenneminden yâ Rabbi.

– “Peki benim cehennemimi gördüler mi?”

– Hayır, görmediler.

– “Ya görseler ne yaparlardı?”

– Senden kendilerini bağışlamanı dilerlerdi.

Bunun üzerine Allah Teâlâ şöyle buyurur:

– “Ben onları affettim. İstediklerini onlara bağışladım. Güvence istedikleri konuda onlara güvence verdim.

Bunun üzerine melekler:

– Yâ Rabbi, çok günahkâr olan falan kul onların arasında bulunuyor. Oradan geçerken aralarına girip oturdu, derler. O zaman Allah Teâlâ şöyle buyurur:

– “Onu da bağışladım. Onlar öyle bir topluluktur ki, onların arasında bulunan kötü olmaz. ”

Müslim, Zikir 25. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 129

1451. Yine Ebû Hüreyre ile Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir topluluk Allah’ı zikretmek üzere bir araya gelirse melekler onların etrafını sarar; Allah’ın rahmeti onları kaplar; üzerlerine sekînet iner ve Allah Teâlâ onları yanında bulunanlara över. ”

Müslim, Zikr 39, 38. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 14; Tirmizî, Daavât 7; İbni Mâce, Mukaddime 17

1452. Ebû Vâkıd Hâris İbni Avf radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Mescid–i Nebevî'de oturmuş, sahâbîler de onun etrafını almışken karşıdan üç kişi çıkageldi. İkisi Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e doğru yöneldi, diğeri gitti. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına gelenlerden biri cemaatin arasında bir boşluk görüp oraya oturdu. Öteki ise cemaatin arkasına gidip oturdu. Üçüncü adam da çekip gitti. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sözünü bitirince (bunlar hakkında) şöyle buyurdu:

"Size şu üç kişinin durumunu haber vereyim mi? Onlardan biri Allah'a sığındı, Allah da onu barındırdı. Diğeri (insanları rahatsız etmekten) utandı, Allah da ondan hayâ etti. Ötekine gelince, o (bu meclisten) yüz çevirdi, Allah da ondan yüz çevirdi. "

Buhârî, İlim 8, Salât 84; Müslim, Selâm 10. Ayrıca bk. Tirmizî, İsti'zân 29

1453. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh şöyle dedi:

Muâviye radıyallahu anh mescidde halka halinde oturan bir cemaatin yanına geldi ve:

– Burada niçin böyle toplandınız? diye sordu.

– Allah'ı zikretmek için toplandık, diye cevap verdiler. O tekrar:

– Allah aşkına doğru söyleyin. Siz buraya sadece Allah'ı zikretmek için mi oturdunuz? diye sordu.

– Evet, sadece bu maksatla oturduk, dediler. Bunun üzerine Muâviye:

– Ben sizin sözünüze inanmadığım için yemin vermiş değilim. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e benim kadar yakın olup da benden daha az hadis rivayet eden yoktur. Bir gün Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir ilim halkasında oturan sahâbîlerinin yanına geldi de onlara:

– "Burada niçin oturuyorsunuz?" diye sordu.

– Bize İslâmiyet'i nasip ederek büyük bir lutufta bulunması sebebiyle Allah'ı zikretmek ve ona hamdetmek için oturuyoruz, diye cevap verdiler. Resûl–i Ekrem:

– “Gerçekten siz buraya sadece Allah’ı zikretmek için mi oturdunuz?” diye sordu.

– Evet, vallahi sadece bu maksatla oturduk, dediler. Bunun üzerine Allah'ın Resûlü:

– “Ben size inanmadığım için yemin vermiş değilim. Fakat bana Cebrâil gelerek Allah Teâlâ’nın meleklere sizinle iftihar ettiğini haber verdi de onun için böyle söyledim” buyurdu.

Müslim, Zikir 40. Ayrıca bk. Nesâî, Kudât 37

SABAH VE AKŞAM ALLAH’I ZİKRETMEK

1454. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim sabah akşam yüz defa sübhânallâhi ve bi–hamdihî: Ben Allah’ı ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih eder ve O’na hamdederim” derse, onun söylediklerinin bir mislini veya daha fazlasını söyleyen kimse dışında hiçbir şahıs, kıyâmet gününde onun söylediğinden daha faziletli bir zikirle gelemez. ”

Müslim, Zikir 26. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 101; Tirmizî, Daavât 61

1455. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir adam Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem’e gelerek:

– Dün gece beni sokan akrep yüzünden ne büyük acılar çektim, dedi. Resûl–i Ekrem de:

– “Eğer akşamleyin eûzü bi–kelimâtillâhi’t–tâmmâti min şerri mâ halak: Yarattıklarının şerrinden Allah’ın mükemmel kelimelerine sığınırım, deseydin o sana zarar vermezdi” bu-yurdu.

Müslim, Zikir 55. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tıb 19; İbni Mâce, Tıb 35

1456. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem sabahleyin şöyle dua ederdi:

“Allâhümme bike asbahnâ ve bike emseynâ ve bike nahyâ ve bike nemût ve ileyke’n–nüşûr: Allahım! Senin lutfunla sabaha ulaştık, senin lutfunla akşama erdik. Sen isteyince dirilir, sen isteyince ölürüz. Yeniden diriltip huzurunda toplayacak olan da sensin. ”

Akşamleyin şöyle dua ederdi:

“Allâhümme bike emseynâ ve bike nahyâ ve bike nemût ve ileyke’l–masîr: Allahım! Senin lutfunla akşama erdik. Sen isteyince dirilir, sen isteyince ölürüz. Huzuruna varılacak olan da sensin. ”

Ebû Dâvûd, Edeb 101; Tirmizî, Daavât 13. Ayrıca bk. İbni Mâce, Duâ 14

1457. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Ebû Bekir es–Sıddîk radıyallahu anh Peygamber aleyhisselâm’a:

– Yâ Resûlallah! Bana sabahleyin ve akşamleyin okuyacağım mübarek kelimeleri belletseniz de okusam, dedi. O da:

– “Allâhümme fâtıre’s–semâvâti ve’l–ardı âlime’l–gaybi ve’ş–şehâdeti, rabbe külli şey’in ve melîkehû. Eşhedü enlâ ilâhe illâ ente. Eûzü bike min şerri nefsî ve şerri’ş–şeytâni ve şirkihî: Gökleri ve yeri, görünen ve görünmeyen âlemleri yaratan Allahım! Ey her şeyin Rabbi ve sâhibi! Senden başka ilâh bulunmadığını kesinlikle söylerim. Nefsimin şerrinden, şeytanın şerrinden, onun Allah’a şirk koşmaya davet etmesinden sana sığınırım” diye dua et ve bunu sabahleyin, akşamleyin ve yatağa yattığın zaman söyle!” buyurdu.

Ebû Dâvûd, Edeb 101; Tirmizî, Daavât 14, 95.

1458. İbni Mes’ûd radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem akşamleyin şöyle dua ederdi:

“Emseynâ ve emse’l–mülkü lillâh, vel–hamdü lillâh, lâ ilâhe illallahü vahdehû lâ şerîke leh, lehü’l–mülkü ve lehü’l–hamdü ve hüve alâ külli şey’in kadîr, rabbi es’elüke hayra mâ fî hâzihi’l–leyleti ve hayra mâ ba‘dehâ ve eûzü bike min şerri mâ fi hâzihi’l–leyleti ve şerri mâ ba‘dehâ, rabbi eûzü bike mine’l–keseli ve sûi’l–kiber, eûzü bike min azâbi’n–nâr ve azâbi’l–kabr: Akşama girdik. Bütün mülk Allah’ındır. Hamdü senâ da O’na mahsustur. Allah’tan başka ilâh yoktur; yalnız Allah vardır. O tektir, ortağı yoktur. Mülk O’nundur, hamd O’na mahsustur. O’nun gücü her şeye yeter. Allahım! Bu gecenin ve bundan sonrakilerin hayrını senden dilerim. Bu gecenin ve bundan sonrakilerin şerrinden sana sığınırım. Rabbim! Tembellikten, insanı perişan eden yaşlılıktan sana sığınırım. Cehennem azâbından ve kabir azâbından sana sığınırım. ”

Sabahleyin de “asbahnâ ve asbaha’l–mülkü lillâh: Sabaha girdik. Bütün mülk Allah’ındır” diye başlayarak aynı duayı okurdu.

Müslim, Zikir 74–76. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 101; Tirmizî, Daavât 13

1459. Abdullah İbni Hubeyb radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle buyurdu:

“Akşam ve sabah vakitlerinde Kulhüvallâhü ahad ile Muavvizeteyn sûrelerini üçer defa oku. Her türlü kötülükten korunman için bunlar sana yeter. ”

Ebû Dâvûd, Edeb 101; Tirmizî, Daavât 116. Ayrıca bk. Nesâî, İstiâze 1

1460. Osman İbni Affân radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim her sabah ve her akşam üç defa bismillâhillezî lâ yedurru mea’smihî şey’ün fi’l–ardı velâ fi’s–semâ’ ve hüve’s–semîu’l–alîm: İsmi sayesinde yerde ve gökte hiçbir şeyin zarar veremeyeceği Allah’ın adıyla. O herşeyi duyar ve bilir” derse, ona hiçbir şey zarar vermez. ”

Ebû Dâvûd Edeb 101; Tirmizî, Daavât 13

1461. Huzeyfe ve Ebû Zer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yatağına yattığı zaman şöyle dua ederdi: “Bismike’llâhümme ahyâ ve emût: Allahım! Senin ismini anarak ölür, dirilirim (uyur, uyanırım)”

Buhârî, Daavât 7, 8, 16, Tevhîd 13. Ayrıca bk. Müslim, Zikir 59; Ebû Dâvûd, Edeb 98; Tirmizî, Daavât 28; İbni Mâce, Duâ 17

1462. Ali radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona ve Fâtıma radıyallahu anhâ’ya:

“Yatağınıza girdiğiniz zaman –veya istirahate çekildiğiniz zaman– otuz üç defa Allahü ekber, otuz üç defa sübhânallah, otuz üç defa da elhamdülillâh deyiniz” buyurdu.

Buhârî, Farzu’l–humüs 6, Fezâilü ashâbi’n–nebî 9, Nefekât 6, 7, Daavât 11; Müslim, Zikr 80. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 100

Diğer bir rivayete göre “Otuz dört defa sübhânallah deyiniz” buyurmuştur

Buhârî, Daavât 11

Başka bir rivayete göre ise “Otuz dört defa Allahü ekber deyiniz” buyurmuştur

Buhârî, Farzu’l–humüs 6, Fezâilü ashâbi’n–nebî 9; Müslim, Zikir 80

1462. Ali radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona ve Fâtıma radıyallahu anhâ’ya:

“Yatağınıza girdiğiniz zaman –veya istirahate çekildiğiniz zaman– otuz üç defa Allahü ekber, otuz üç defa sübhânallah, otuz üç defa da elhamdülillâh deyiniz” buyurdu.

Buhârî, Farzu’l–humüs 6, Fezâilü ashâbi’n–nebî 9, Nefekât 6, 7, Daavât 11; Müslim, Zikr 80. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 100

Diğer bir rivayete göre “Otuz dört defa sübhânallah deyiniz” buyurmuştur.

Buhârî, Daavât 11

Başka bir rivayete göre ise “Otuz dört defa Allahü ekber deyiniz” buyurmuştur.

Buhârî, Farzu’l–humüs 6, Fezâilü ashâbi’n–nebî 9; Müslim, Zikir 80

1463. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Biriniz yatağına yatacağı zaman elbisesinin bir ucuyla yatağını silksin. Çünkü yatağından ayrıldıktan sonra oraya hangi zararlının girdiğini bilemez. Sonra da şöyle desin: Bismike Rabbî, vaza‘tü cenbî ve bike erfauhû, in–emsekte nefsî ferhamhâ ve in erseltehâ fahfazhâ bimâ tahfazu bihî ibâdeke’s–sâlihîn: Rabbim senin isminle yatağıma yattım, yine senin isminle yatağımdan kalkarım. Eğer uykuda canımı alacaksan, bana merhamet edip bağışla! Şayet hayatta bırakacaksan, iyi kullarını muhafaza ettiğin gibi beni de fenalıklardan koru!”

Buhârî, Daavât 13, Tevhîd 13; Müslim, Zikir 64. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 98; Tirmizî, Daavât 20

1464. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yatağına yatacağı zaman, Kul hüvallâhü ahad, Kul eûzü bi–rabbi’l–felak ve Kul eûzü bi–rabbi’n–nâs’ı (Muavvizât’ı) okuyarak ellerine üfler, onları vücuduna sürerdi.

Buhârî, Daavât 12; Müslim (bu şekliyle yoktur). Ayrıca bk. İbni Mâce, Duâ 15

Buhârî ve Müslim’in diğer bir rivayetine göre:

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem her gece yatağına yattığı zaman avuçlarını birleştirerek onlara Kul hüvallâhü ahad, Kul eûzü bi–rabbi’l–felak ve Kul eûzü bi–rabbi’n–nâs’ı okuyup üfler, başından, yüzünden ve vücudunun ön tarafından başlayarak ulaşabildiği yerlere kadar ellerini sürer ve bunu üç defa yapardı.

Buhârî, Fezâilü'l–Kur'ân 14, Tıb 39; Müslim, (bu şekliyle yoktur). Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 98; Tirmizî, Daavât 21

1465. Berâ İbni Âzib radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle buyurdu:

“Yatağına yatmak istediğin zaman namaz abdesti gibi abdest al. Sonra sağ yanına yat ve: Allâhümme eslemtü nefsî ileyke ve veccehtü vechî ileyke ve fevvaztü emrî ileyke ve elce’tü zahrî ileyke, rağbeten ve rehbeten ileyke, lâ melcee velâ mencâ minke illâ ileyke. Âmentü bi–kitâbikellezî enzelte ve bi–nebiyyikellezî erselte: Allahım! Kendimi sana teslim ettim. Yüzümü sana çevirdim. İşimi sana ısmarladım. Sırtımı sana dayadım. Ümit bağladığım sen, korktuğum yine sensin. Senden kaçıp sığınacak ve senin elinden kurtulacak bir yer varsa yine sensin. İndirdiğin kitabına ve gönderdiğin peygamberine iman ettim, de! Eğer ölürsen iman üzere ölürsün. Bu dua senin o geceki son sözlerin olsun. ”

Buhârî, Vudû 75, Daavât 6; Müslim, Zikir 56. Ayrıca bk. Buhârî, Daavât 7, 9, Tevhîd 34; Müslim, Zikir 57–58; Ebû Dâvûd, Edeb 98

1466. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem yatağa yattığı zaman şöyle dua ederdi:

“el–Hamdü lillâhillezî et‘amenâ ve sekânâ ve kefânâ ve âvânâ, fe–kem mimmen lâ kâfiye lehû velâ mu’vî: Bize yedirip içiren, koruyup barındıran Allah’a hamd olsun. Koruyup barındıranı bulunmayan nice kimseler var. ”

Müslim, Zikir 64. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 98; Tirmizî, Daavât 16

1467. Huzeyfe radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem uyumak istediği zaman sağ elini yanağının altına koyarak şöyle derdi:

“Allâhümme kınî azâbeke yevme teb‘asü ibâdek: Allahım! Kullarını yeniden diriltttiğin gün beni azâbından koru!”

Tirmizî, Daavât 18; Ebû Dâvûd, Edeb 98. Ayrıca bk. Müslim, Müsâfirîn 62; İbni Mâce, Duâ 15

DUALAR BÖLÜMÜ

1468. Nu’mân İbni Beşîr radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Dua ibadettir. ”

Ebû Dâvûd, Vitir 23; Tirmizî, Tefsîru’l–Kur’ân 3, 41, Daavât 1. Ayrıca bk. İbni Mâce, Duâ 1

1469. Hz. Âişe şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem özlü duaları sever, özlü olmayan duayı yapmazdı.

Ebû Dâvûd, Vitir 23

1470. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem çoğu zaman şöyle dua ederdi:

“Allâhümme âtinâ fi’d–dünyâ hasene ve fi’l–âhireti hasene ve kınâ azâbe’n–nâr: Allahım! Bize dünyada da iyilik ver, âhirette de iyilik ver. Bizi cehennem azâbından koru!”

Buhârî, Tefsîr 38, Daavât 55; Müslim, Zikr 23, 26, 27. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 26, Menâsik 51; Tirmizî, Daavât 72; İbni Mâce, Menâsik 32

Müslim’in rivayetinde şu ilâve vardır:

Enes sadece bir dua okuyacağı zaman bunu okurdu. Birkaç dua okuyacağı zaman onlar arasında bunu da okurdu.

Müslim, Zikr 26

1471. İbni Mes’ûd radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dua ederdi:

“Allâhümme innî es’elüke’l–hüdâ ve’t–tükâ ve’l–afâfe ve’l–gınâ: Allahım! Senden hidâyet, takvâ, iffet ve gönül zenginliği isterim. ”

Müslim, Zikir 72. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 72; İbni Mâce, Duâ 2

1472. Târık İbni Eşyem radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir kimse müslüman olduğu zaman Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem ona namaz kılmayı öğretir, sonra da şöyle dua etmesini tavsiye ederdi:

“Allâhümmağfirlî verhamnî vehdinî ve âfinî verzuknî: Allahım, beni bağışla, bana merhamet et, rızânı kazandıracak işler yaptır, bana âfiyet ve hayırlı rızık ver. ”

Müslim, Zikir 35

Yine Müslim’in Târık İbni Eşyem radıyallahu anh’den rivayet ettiğine göre, Târık Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’i dinlerken bir adam gelerek:

– Yâ Resûlallah! Rabbimden bir şey isteyeceğim zaman nasıl dua edeyim? diye sordu. Resûl–i Ekrem de şöyle buyurdu:

– “Allâhümmağfir lî verhamnî ve âfinî verzuknî: Allahım, beni bağışla, bana merhamet et, rızânı kazandıracak işler yaptır ve bana hayırlı rızık ver, de. Bu sözler senin hem dünya hem de âhiret için istemen gereken şeyleri ihtiva eder. ”

Müslim, Zikir 36

1473. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dua etti:

“Allâhümme musarrife’l–kulûb! Sarrif kulûbenâ alâ tâatik: Ey kalpleri yönlendiren Allahım! Kalplerimizi sana itaate yönelt!”

Müslim, Kader 17. Ayrıca bk. Ahmed b. Hanbel, Müsned, II, 168

1474. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Dayanılamayacak dertten, insanı helâke götürecek tâlihsizlikten, başa gelecek fenalıktan ve düşmanı sevindirecek felâketten Allah'a sığınınız. "

Buhârî, Daavât 28, Kader 13; Müslim, Zikir 53. Ayrıca bk. Nesâî, İstiâze 34, 35

1475. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dua ederdi:

"Allâhümme aslih lî dînillezî hüve ısmetü emrî, ve aslih lî dünyâyelletî fîhâ meâşî, ve aslih lî âhiretilletî fîhâ meâdî, vec'ali'l–hayâte ziyâdeten lî fî külli hayr, vec'ali'l–mevte râhaten lî min külli şer: Allahım! Bütün işlerimin başı olan dinim konusunda hataya düşmekten beni koru! Yaşadığım şu dünyadaki işlerimin yolunda gitmesini sağla! Dönüp varacağım âhiretimi kazanmama yardım et! Hayatım boyunca daha çok hayır yapmama imkân ver! Her türlü kötü-lükten kurtulmamı sağlayacak bir ölüm nasip et!"

Müslim, Zikir 71

1476. Ali radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana:

"Allâhümmehdinî ve seddidnî: Allahım! Beni doğru yola ilet ve o yolda başarılı kıl! de" bu-yurdu.

Müslim, Zikir 78. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Hâtem 4

Başka bir rivayete göre de şöyle buyurdu: "Allâhümme innî es'elüke'l–hüdâ ve's–sedâd: Allahım! Senden beni doğru yola iletmeni ve o yolda başarılı kılmanı niyâz ederim. "

Müslim, Zikir 78

1477. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dua ederdi:

“Allâhümme innî eûzü bike mine’l–aczi ve’l–keseli ve’l–cübni ve’l–heremi ve’l–buhl, ve eûzü bike min azâbi’l–kabr, ve eûzü bike min fitneti’l–mahyâ ve’l–memât: Allahım! Âcizlikten, tembellikten, korkaklıktan, ihtiyarlayıp ele avuca düşmekten ve cimrilikten sana sığınırım. Kabir azâbından sana sığınırım. Hayat ve ölüm fitnesinden sana sığınırım. ”

Müslim, Zikir 50. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 32; Nesâî, İstiâze 7

Diğer bir rivayete göre, “. . . ve dalai’d–deyni ve galebeti’r–ricâl: Borç altında ezilmekten ve zâlimlerin başa geçmesinden” buyurdu.

Nesâî, İstiâze 8. Ayrıca bk. Buhârî, Daavât 36

1478. Ebû Bekir es–Sıddîk radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e:

– Bana bir dua öğret de namazımda okuyayım, dedi. O da şöyle buyurdu:

– “Allâhümme innî zalemtü nefsî zulmen kesîran ve lâ yağfirü’z–zünûbe illâ ente, fağfir–lî mağfireten min indik, ve’rhamnî inneke ente’l–gafûru’r–rahîm: Allahım! Ben kendime çok zulmettim. Günahları bağışlayacak ise yalnız sensin. Öyleyse tükenmez lutfunla beni bağışla, bana merhamet et. Çünkü affı sonsuz, merhameti nihayetsiz olan yalnız sensin, de. ”

Buhârî, Ezân 149, Daavât 17, Tevhîd 9; Müslim, Zikir 48. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 97; Nesâî, Sehv 59; İbni Mâce, Duâ 2

1479. Ebû Mûsâ el–Eş‘arî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dua ederdi:

“Allâhümmağfirlî hatîetî ve cehlî ve isrâfî fî emrî ve mâ ente a‘lemü bihî minnî. Allâhümmağfirlî ciddî ve hezlî, ve hataî ve amdî ve küllü zâlike indî. Allâhümmağfirlî mâ kaddemtü vemâ ahhartü, vemâ esrartü vemâ a‘lentü, vemâ ente a‘lemü bihî minnî, ente’l–mukaddimü ve ente’l–muahhir, ve ente alâ külli şey’in kadîr:

Allahım! Günahlarımı, bilgisizlik yüzünden yaptıklarımı, haddimi aşarak işlediğim kusurlarımı, benden daha iyi bildiğin bütün suçlarımı bağışla!

Allahım! Ciddî ve şaka yollu yaptıklarımı, yanlışlıkla ve bilerek işlediğim günahlarımı affeyle! Bütün bu kusurların bende bulunduğunu itiraf ederim. Allahım! Şimdiye kadar yaptığım, bundan sonra yapacağım, gizlediğim ve açığa vurduğum, ölçüsüz bir şekilde işlediğim ve benden daha iyi bildiğin günahlarımı affeyle! Öne geçiren de sen, geride bırakan da sensin. Senin gücün her şeye yeter”

Buhârî, Daavât 60; Müslim, Zikir 70. Ayrıca bk. 1427 numaralı hadisin kaynakları

1480. Âişe radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dua ederdi:

“Allâhümme innî eûzü bike min şerri mâ amiltü ve min şerri mâ lem a‘mel: Allahım! Şimdiye kadar yaptığım, bundan sonra yapacağım işlerin şerrinden sana sığınırım. ”

Müslim, Zikir 65, 66. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 32; Nesâî, Sehv 63, İstiâze 58, 59; İbni Mâce, Dua 3

1481. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in dualarından biri şu idi:

“Allâhümme innî eûzü bike min zevâli ni‘metike ve tehavvüli ‘âfiyetike ve fücâeti nıkmetike ve cemîi sahatik: Allahım! Verdiğin nimetin yok olup gitmesinden, lutfettiğin âfiyetin bozulmasından, ansızın vereceğin cezâdan ve senin gazabını üzerime çekecek her şeyden sana sığınırım. ”

Müslim, Zikir 96. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 32

1482. Zeyd İbni Erkam’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dua ederdi:

“Allâhümme innî eûzü bike mine’l–aczi ve’l–keseli ve’l–buhli ve’l–heremi ve azâbi’l–kabr. Allâhümme âti nefsî takvâhâ, ve zekkihâ ente hayrü men zekkâhâ, ente veliyyühâ ve mevlâhâ. Allâhümme innî eûzü bike min ilmin lâ yenfa‘ ve min kalbin lâ yahşa‘ ve min nefsin lâ teşba‘ ve min da‘vetin lâ

yüstecâbü lehâ: Allahım! Âcizlikten, tembellikten, cimrilikten, ihtiyarlayıp ele avuca düşmekten ve kabir azâbından sana sığınırım. Allahım! Nefsime takvâ nasip et ve onu her türlü günahtan temizle; onu en iyi temizleyecek sensin. Ona yardım edip eğitecek sadece sensin. Allahım! Faydasız ilimden, ürpermeyen gönülden, doyma bilmeyen nefisten ve kabul olunmayan duadan sana sığınırım. ”

Müslim, Zikir 73. Ayrıca bk. Nesâî, İstiâze 13, 65

1483. İbni Abbas radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hep şöyle dua ederdi:

“Allâhümme leke eslemtü ve bike âmentü ve ‘aleyke tevekkeltü ve ileyke enebtü ve bike hâsamtü ve ileyke hâkemtü, fağfir–lî mâ kaddemtü vemâ ahhartü vemâ esrartü vemâ a‘lentü, ente’l–mukaddimü ve ente’l–muahhir, lâ ilâhe illâ ente: Allahım! Sana teslim oldum, sana inandım, sana güvendim. Yüzümü, gönlümü sana çevirdim, senin yardımınla düşmanlara karşı mücâdele ettim. Kitabın ile hükmettim. Şimdiye kadar yaptığım, bundan sonra yapacağım, gizlediğim, açığa vurduğum ve senin benden daha iyi bildiğin günahlarımı affeyle! Öne geçiren de sen, geride bırakan da sensin. Senden başka ilâh yoktur. ”

Buhârî, Teheccüd 1, Daavât 10, Tevhîd 8, 24; 35. Müslim, Müsâfirîn 199, 201, Zikir 67. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 119; Tirmizî, Daavât 29; Nesâî, Kıyâmü’l–leyl 9; İbni Mâce, İkâme 180

Bazı râviler, “lâ havle velâ kuvvete illâ billâh: Günahtan kaçacak güç, ibadet edecek kuvvet ancak Allah’ın yardımıyla kazanılabilir” cümlesini ilâve etmişlerdir.

Buhârî, Teheccüd 1; Nesâî, Kıyâmü’l–leyl 9

1484. Âişe radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şu sözlerle dua ederdi:

“Allâhümme innî eûzü bike min fitneti’n–nâri ve azâbi’n–nâr ve min şerri’l–gınâ ve’l–fakr: Allahım! Cehennem fitnesinden, cehennem azâbından, zenginliğin ve fakirliğin şerrinden sana sığınırım. ”

Ebû Dâvûd, Vitir 32; Tirmizî, Daavât 77

1485. Ziyâd İbni İlâka'nın rivayetine göre amcası Kutbe İbni Mâlik radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dua ederdi:

"Allâhümme innî eûzü bike min münkerâti'l–ahlâki ve'l–a'mâli ve'l–ehvâ: Allahım! Kötü ahlâklı olmaktan, fena işler yapmaktan ve yanlış inançlara sapmaktan sana sığınırım. "

Tirmizî, Daavât 126

1486. Şekel İbni Humeyd radıyallahu anh şöyle dedi:

– Yâ Resûlallah! Bana bir dua öğret! dedim. Bunun üzerine bana:

– "Allâhümme innî eûzü bike min şerri sem'î ve min şerri basarî ve min şerri lisânî ve min şerri kalbî ve min şerri meniyyî: Allahım! Kulağımın şerrinden, gözümün şerrinden, dilimin şerrinden, kalbimin şerrinden ve cinsel organımın şerrinden sana sığınırım, de" buyurdu.

Ebû Dâvûd, Vitir 32; Tirmizî, Daavât 74. Ayrıca bk. Nesâî, İstiâze 4, 10, 11, 28

1487. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dua ederdi:

"Allâhümme innî eûzü bike mine'l–barasi ve'l–cünûni ve'l–cüzâmi ve seyyii'l–eskâm: Allahım! Alaca hastalığından, akıl rahatsızlığından, cüzzâm illetinden ve kötü hastalıklardan sana sığınırım. "

Ebû Dâvûd, Vitir 32. Ayrıca bk. Nesâî, İstiâze 36

1488. Ebû Hüreyre radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle dua ettiğini söyledi:

"Allâhümme innî eûzü bike mine'l–cûi feinnehû bi'se'd–dacî', ve eûzü bike mine'l–hiyâneti feinnehâ bi'seti'l–bitâne:

Allahım! Açlıktan sana sığınırım; o insanı avucunun içine alan ne fena bir haldir. Emanete ihânetten de sana sığınırım; o ne kötü bir huy ve tabiattır. ”

Ebû Dâvûd, Vitir 32. Ayrıca bk. Nesâî, İstiâze 19, 20; İbni Mâce, Et’ime 53

1489. Ali radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre anlaşmalı bir köle ona gelerek:

– Borcumu ödeyecek gücüm yok, bana yardım et, dedi. O da:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in bana öğrettiği duayı ben de sana öğreteyim mi? Bunu okumaya devam ettiğin takdirde üzerinde dağ gibi borç olsa bile Allah Teâlâ onu ödemene yardım eder. Şöyle dua et dedi:

“Allâhümmekfinî bi–helâlike an harâmik, ve ağninî bi–fazlike ammen sivâk: Allahım! Bana helâl rızık nasib ederek haramlardan koru! Lutfunla beni senden başkasına muhtaç etme!”

Tirmizî, Daavât 111

1490. İmrân İbni Husayn radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem onun babası Husayn’a dua etmesi için şu iki cümleyi öğretti:

“Allâhümme elhimnî rüşdî ve eiznî min şerri nefsî: Allahım! Beni senin doğru yoluna ilet! Nefsimin şerrinden beni koru!”

Tirmizî, Daavât 70

1491. Ebü’l–Fazl Abbas İbni Abdülmuttalib radıyallahu anh şöyle dedi:

– Yâ Resûlallah! Bana Allah Teâlâ’dan isteyeceğim bir şey öğret, dedim.

– “Allah’dan âfiyet dileyin!” buyurdu.

Aradan birkaç gün geçtikten sonra tekrar yanına geldim ve:

– Yâ Resûlallah! Bana Allah Teâlâ’dan isteyeceğim bir şey öğret, dedim.

– “Ey Abbas! Ey Resûlullah’ın amcası! Allah’tan dünya ve âhirette âfiyet dileyin!” buyurdu.

Tirmizî, Daavât 85. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, I, 209

1492. Şehr İbni Havşeb şöyle dedi:

Ümmü Seleme radıyallahu anhâ’ya:

– Ey mü’minlerin annesi! Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem senin yanında bulunduğu za-manlarda en çok hangi duayı okurdu? diye sordum. O da şöyle dedi:

– Çoğu zaman “Yâ mukallibe’l–kulûb! Sebbit kalbî alâ dînik: Ey kalpleri halden hale çeviren Allah! Benim kalbimi dininden ayırma!” diye dua ederdi.

Tirmizî, Kader 7, Daavât 90, 124. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, IV, 182, VI, 91, 251, 294, 302, 315

1493. Ebü’d–Derdâ radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Dâvûd aleyhisselâm şöyle dua ederdi: Allâhümme innî es’elüke hubbeke ve hubbe men yuhibbüke, ve’l–amele’llezî yübelligunî hubbeke. Allâhümmec‘al hubbeke ehabbe ileyye min nefsî ve ehlî ve mine’l–mâi’l–bârid: Allahım! Senden seni sevmeyi, seni sevenleri sevmeyi ve senin sevgine ulaştıracak amelleri sevmeyi dilerim. Allahım! Senin sevgini bana canımdan, ailemden ve soğuk sudan daha ileri kıl!”

Tirmizî, Daavât 73, Tefsîrü’l–Kur’ân 39

1494. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yâ ze’l–celâli ve’l–ikrâm: Ey azamet ve kerem sahibi Allahım! duasını ihmâl etmeyip sık sık söyleyiniz. ”

Tirmizî, Daavât 92. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, IV, 177

1495. Ebû Ümâme radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem birçok dua okudu, fakat biz ondan hiçbir şey ezberle-yemedik. Bunun üzerine:

– Yâ Resûlallah! Pek çok dua okudun, biz onları ezberleyemedik, dedik. O zaman Resûl–i Ekrem şöyle buyurdu:

– “O duaların hepsini içine alan bir duayı size öğreteyim mi? Şöyle deyiniz: Allâhümme innî es’elüke min hayri mâ seeleke minhü nebiyyüke Muhammedün sallallahu aleyhi ve sellem. Ve neûzü bike min şerri mesteâzeke minhü nebiyyüke Muhammedün sallallahu aleyhi ve sellem. Ve ente’l–müsteân, ve aleyke’l–belâğ, ve lâ havle velâ kuvvete illâ billâh: Allahım! Peygamber’in Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’in senden dilediği hayırları ben de dilerim. Peygamber’in Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’in sana sığındığı şerlerden biz de sana sığınırız. Yardım ancak senden beklenir. İnsanı dünya ve âhirette muradına ulaştıracak sensin. Günahtan kaçacak güç, ibadet edecek kuvvet ancak Allah’ın yardımıyla kazanılabilir. ”

Tirmizî, Daavât 89

1496. İbn Mes‘ûd radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in dualarından biri şöyleydi:

“Allâhümme innî es’elüke mûcibâti rahmetike ve azâime mağfiretike ve’s–selâmete min külli ismin ve’l–ganîmete min külli birrin ve’l–fevze bi’l–cenneti ve’n–necâte mine’n–nâr: Allahım! Senin rahmetini kazandıracak, bağışlamanı sağlayacak işler yapmayı, her türlü günahtan uzak durmayı, bütün iyilikleri işlemeyi, cennete kavuşup cehennemden kurtulmayı nasip etmeni niyâz ediyorum. ”

Hâkim, el–Müstedrek, I, 525. Ayrıca bk. Tirmizî, Vitir 17; İbni Mâce, İkâme 189

1497. Ebü’d–Derdâ radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinlediğini söylemiştir:

“Bir müslüman, yanında bulunmayan bir din kardeşi için dua ederse, mutlaka melek ona, aynı şeyler sana da verilsin, diye dua eder. ”

Müslim, Zikir 86. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 29

1498. Yine Ebü’d–Derdâ radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururdu:

“Bir müslümanın, yanında bulunmayan din kardeşine yapacağı dua kabul olunur. Bir kimse din kardeşine hayır dua ettikçe, yanında bulunan görevli bir melek ona, ‘duan kabul olsun, aynı şeyler sana da verilsin’ diye dua eder. ”

Müslim, Zikir 87, 88. Ayrıca bk. İbni Mâce, Menâsik 5

DUA İLE İLGİLİ BAZI KONULAR

1499. Üsâme İbni Zeyd radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kendisine iyilik edilen bir kimse o iyiliği yapana, cezâkellâhü hayran: Allah seni hayırla mükâfatlandırsın, derse, ona en iyi şekilde teşekkür etmiş olur. ”

Tirmizî, Birr 87

1500. Câbir radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kendinize beddua etmeyiniz; çocuklarınıza beddua etmeyiniz; mallarınıza da beddua etmeyiniz. Dileklerin kabul edildiği zamana denk gelir de Allah bedduanızı kabul ediverir. ”

Müslim, Zühd 74. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 27

1501. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kulun Rabbine en yakın olduğu hal secde halidir. İşte bu sebeple secdede çok dua etmeye bakın!”

Müslim, Salât 215. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 148; Nesâî, Tatbîk 78

1502. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Herhangi biriniz acele etmedikçe duası kabul edilir. (Kul acele ederek) Rabbime kaç defa dua ettim de duamı kabul etmedi, der. ”

Buhârî, Daavât 22; Müslim, Zikir 90, 91. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 23; Tirmizî, Daavât 12; İbni Mâce, Dua 7

Müslim’in diğer rivayeti şöyledir:

– “Bir kul günah olan veya akrabası ile darılmasına yol açan bir şeyi dilemedikçe yahut acele etmedikçe duası kabul olunur. ”

– Yâ Resûlallah! Acele etmek ne demektir? diye sorulunca da şöyle buyurdu:

– “Nice defalar hep dua ettim de Rabbimin duamı kabul buyurduğunu gördüğüm yok, der. Duasının hemen kabul edilmemesi sebebiyle bıkar ve duayı bırakır. ”

Müslim, Zikir 92

1503. Ebû Ümâme radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e:

– Hangi dua daha çok kabul edilir? diye sordular.

– “Gecenin son saatlerinde ve farz namazlardan sonra yapılan dua” buyurdu.

Tirmizî, Daavât 79. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvû‘ 10; Nesâî, Mevâkît 35, 40

1504. Ubâde İbni’s–Sâmit radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yeryüzünde bir müslüman Allah’tan bir şey dilerse, günah bir şeyi istemediği veya akrabası ile ilgisini kesmeyi arzu etmediği sürece Allah onun dileğini mutlaka yerine getirir veya ona vereceği şey kadar bir kötülüğü kendisinden giderir. ”

Orada bulunanlardan biri:

– O takdirde biz Allah’tan çok şey isteriz, deyince, Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Allah’ın lutfu dilediğiniz şeylerden daha çoktur” buyurdu.

Tirmizî, Daavât 115. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, III, 18

1505. İbni Abbâs radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir keder ve üzüntü hissettiği zaman şöyle dua ederdi:

“Lâ ilâhe illallâhü’l–azîmü’l–halîm. Lâ ilâhe illallâhü rabbü’l–arşi’l–azîm. Lâ ilâhe illallâhü rabbü’s–semâvâti ve rabbü’l–ardı ve rabbü’l–arşi’l–kerîm: Azamet ve hilim sahibi olan Allah’tan başka ibadete lâyık hiçbir ilâh yoktur. Azametli arşın sahibi olan Allah’tan başka ibadete lâyık hiçbir ilâh yoktur. Göklerin rabbi, yerin rabbi ve yüce arşın rabbinden başka ibadete lâyık hiçbir ilâh yoktur. ”

Buhârî, Daavât 27, Tevhîd 22, 23; Müslim, Zikir 83. Ayrıca bk. Tirmizî, Duâ 39; İbni Mâce, Duâ 17

VELİLERİN KERÂMET VE FAZİLETLERİ

1506. Ebû Muhammed Abdurrahman İbni Ebû Bekr es–Sıddîk radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Suffe ashâbı fakir kişilerdi. Bir keresinde Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– "İki kişilik yemeği olan (suffe ashâbından) bir üçüncüsünü; dört kişilik yemeği olan da bir beşincisini ve hatta altıncısını yemeğe buyur edip götürsün!" Yahut buna benzer bir tavsiyede bulundu.

Ebû Bekir, onlardan üç kişiyi evine getirdi. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem de on kişiyi alıp götürdü.

Ebû Bekir, akşam yemeğini Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in evinde yedi. Yatsı namazı kı-lınıncaya kadar orada kaldı. Gecenin hayli ilerlemiş bir vaktinde evine döndü. Hanımı ona:

– Seni misafirlerinin yanında bulunmaktan alıkoyan nedir? diye sordu. O da:

– Vay! Sen onlara hâlâ yemek vermedin mi? diye çıkıştı. Hanımı:

– Sen gelmedikçe yemek yemeyeceklerini söylediler, sofra kurduk, yemediler, dedi.

(Hadisin râvîsi) Abdurrahman şöyle dedi: Ben ortalıktan kaybolup saklandım. Ebû Bekir bana:

– Behey anlayışsız herif! diye bağırdı. Verdi veriştirdi. Sonra hiddetle:

– İçinize sinmesin, yiyin. Vallahi ben bu yemekten yemiyeceğim, dedi.

(Abdurrahman dedi ki), Allah'a yemin ederim ki, bizim her el uzattığımız lokmanın altından yemek daha artıyordu. Nihayet misafirler doydular. Yemek de ilk getirildiğinden daha fazla olarak ortada duruyordu. Ebû Bekir yemeğe baktı, olduğu gibi duruyordu. Hanımına hitâben:

– Bu ne hal? Ey Benî Firâsın kızı! dedi. O da:

– Gözümün nuruna yemin ederim ki, yemek şimdi öncekinden üç misli fazladır, dedi.

Bunun üzerine Ebû Bekir o yemekten yedi ve ettiği yemini kastederek, "O, şeytandandı" dedi. O yemekten bir lokma aldıktan sonra, geri kalanı Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e gönderdi. Yemek orada sabaha kadar durdu. Bizim ile bir topluluk arasında bir sözleşme vardı. Sözleşmenin süresi bittiği için o topluluk Medine'ye gelmişlerdi. İçlerinden sözcü olarak on iki kişi ayırdık. Her biri ile beraber kaç kişinin bulunduğunu Allah bilir. İşte onların hepsi o yemek-ten yediler.

Buhârî'nin bir rivâyetinde (Edeb 87) şöyle denilmektedir:

(Misâfirlerin, kendisi gelmedikçe yemek yemek istemediklerini öğrenince) Ebû Bekir, o yemekten yemeyeceğine dair yemin etti. Hanımı da o yemedikce yemeyeceğine yemin etti. Misafir veya misafirler de, zaten o yemedikçe sofraya oturmayacağına – veya oturmayacaklarına– yemin etmişlerdi. Bunun üzerine Ebû Bekir:

– Başlangıçta yaptığım yemin şeytandandır, haydi buyurun yemeğe, dedi. Kendisi de misafirleri de yediler. Her el uzattıkları lokmanın altından yemek çoğalıyordu. Bunun üzerine Ebû Bekir, hanımına:

– Ey Benî Firasın kızı, bu ne hal? dedi. O da:

– Gözümün nûruna yemin ederim ki, yemek şimdi, ilk halinden daha fazladır, dedi. Oradakiler yediler, mevcut yemeği Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e gönderdiler.

Abdurrahman, Hz. Peygamber'in bu yemekten yediğini haber verdi.

Bir başka rivâyette (Buhârî, Edeb 88) olay şöyle anlatılmaktadır:

Ebû Bekir, oğlu Abdurrahman'a;

– Ben Hz. Peygamber'in yanına gideceğim. Ben gelinceye kadar misafirlerin hizmetinde bulun, yemeklerini yedirmiş ol, diye tenbihde bulundu. Abdurrahman misafirlere yemek getirdi, "Buyurunuz, " dedi. Onlar:

– Bu evin sahibi nerede? dediler. Abdurrahman:

– Siz buyurun, yiyin, dedi. Onlar:

– Evin sahibi gelinceye kadar biz yemiyeceğiz, dediler. Abdurrahman:

– Yemeğinizi lutfen yiyiniz. Eğer babam geldiğinde siz yemek yememiş olursanız, bana darılır, kızar, diye ısrar ettiyse de misafirleri yemeye ikna edemedi. (Abdurrahman diyor ki) babam geldiğinde bana fenâ halde çıkışacağını bildiğim için o gelince hemen savuşup bir yere gizlendim.

– Misafirlere ne yaptınız? diye sordu. Durumu haber verdiler. Bunun üzerine:

– Abdurrahman! diye bana seslendi. Cevap vermedim. Sonra yine:

– Abdurrahman! diye bağırdı. Ben yine ses vermedim. Bu defa:

– Behey anlayışsız herif! Sesimi duyuyorsan, Allah aşkına gel, dedi. Ben de yanına gelip:

– Benim kusurum yok, istersen misafirlere sor, dedim. Misafirler:

– Abdurrahman doğru söylüyor, bize yemek getirdi ama biz yemedik, dediler. Bunun üzerine:

– Demek beni beklediniz! Ben de bu gece bu yemeği yemiyeceğim işte! dedi. Onlar:

– Allaha yemin ederiz ki sen yemezsen, biz de yemeyiz, dediler. Ebû Bekir:

– Allah iyiliğinizi versin! Size ne oluyor ki, yemeğimizi kabul etmiyorsunuz? Haydi buyurun yemeğe! dedi. Yemek geldi, babam elini koydu, besmele çekti, "Kızgınlığımdan ötürü başta ettiğim yemin şeytandandır" deyip yemeği yedi, misafirler de yediler.

Buhârî, Mevâkît 41, Menâkıb 25, Edeb 87–88; Müslim, Eşribe 176, 177

1507. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden önce yaşamış ümmetler içinde kendilerine ilham olunan kimseler vardı. Şayet ümmetim içinde de onlardan biri varsa, hiç şüphesiz o Ömer'dir. "

Buhârî, Fezâilü'l–ashâb 6; Enbiyâ 54; Müslim, Fezâilü's–sahâbe 23. Ayrıca bk. Tirmizî, Menâkıb 17

1508. Câbir İbni Semüre radıyallahu anhümâ dedi ki; Kûfeliler(in bir kısmı vâli) Sa'd İbni Ebû Vakkâs'ı (halife) Ömer İbnu'l–Hattâb radıyallahu anh'e şikâyet ettiler. Ömer de Sa'd'ı vâlilikten azledip Ammar İbni Yâsir'i Kufeye vâli tayin etti. Kûfeliler Sa'd hakkındaki şikâyetlerini, "Sa'd namaz kıldırmasını bile bilmiyor" demeye kadar vardırmışlardı. Ömer, adam gönderip Sa'd'ı Medineye getirtti ve:

– Ey Ebû İshak! Bu adamlar senin namaz kıldırmayı bile bilmediğini iddia ediyorlar, dedi. Bunun üzerine Sa'd:

– Allaha yemin ederim ki ben onlara Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in namazı gibi namaz kıldırdım; ondan hiçbir şeyi eksik bırakmadım. Yatsı namazını kıldırırken ilk iki rek'atte uzunca ayakta durur, son iki rek'ati de hafif tutarım, dedi.

Ömer:

– Senden bizim beklediğimiz de aslında budur, Ey Ebû İshak, dedi. Sonra, (durumu bir de yerinde araştırmak üzere) Sa'd ile birlikte bir veya birkaç adamı Kûfeye gönderdi.

Görevli kişi Kûfelilerden Sa'd'ın durumunu soruşturdu, bütün mescidlere gidip cemaata Sa'd'ı sordu. Onlar da Sa'd hakkında hep övgü dolu sözler söylediler. En sonunda Absoğulları mescidine gitti (ve herkesi Sa'd hakkında bildiklerini Allah için söylemeye davet etti). Onlar ara-sından Ebû Sa'de Üsâme İbni Katâde kalktı ve şöyle dedi:

– Mâdem ki bize Allah adını verdin, söyliyeyim: Sa'd, askerle birlikte harbe gitmez, mal tak-siminde eşitliği gözetmez, adâletle hükmetmez, dedi.

Bunun üzerine Sa'd şöyle dedi:

– (Madem ki sen böyle dedin) Ben de senin hakkında vallahi üç dilek dileyeceğim: Allahım, senin bu kulun bu söylediklerinde yalancı ise, sen onun ömrünü uzat, fakirliğini artır ve kendisini fitnelere çarptır.

Sonraları Üsâme'ye hali sorulduğunda:

– Kocamış, fitneye uğramış zavallı bir ihtiyarım ben. Sa'd'ın bedduasına tutuldum, diye cevap verirdi.

Hadisi, Câbir İbni Semüre'den rivayet eden râvi Abdülmelik İbni Umeyr şöyle der: Daha sonraki zamanlarda o kişiyi ben de gördüm. Yaşlılıktan dolayı kaşları gözlerinin üzerine düşmüş olduğu halde yollarda rast geldiği kız çocuklarına sataşır, onları çimdiklerdi.

Buhârî, Ezân 95; Müslim, Salât 158–159. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 128; Nesâî, İftitâh 74

1509. Urve İbni'z–Zübeyr'den rivayet edildiğine göre Ervâ Binti Evs, kendi arazisinden bir parçayı gasbettiği iddiasıyla Saîd İbni Zeyd İbni Amr İbni Nüfeyl İbni'l–Hakem radıyallahu anh'ı (Medine vâlisi) Mervân İbnü'l–Hakem'e şikâyet etti. Bu şikâyet üzerine Saîd:

– Ben bu konuda Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in söylediklerini dinledikten sonra, onun hakkını üzerime geçirir miyim hiç! dedi. Mervân:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den ne duydun? diye sordu. O da:

– Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in, "Kim haksız olarak bir karış yer alırsa, o yerin yedi katı o kişinin boynuna dolanır" buyurduğunu işittim, dedi. Bunun üzerine Mervân Saîd'e hitâben:

– Artık senden, bundan başka delil istemiyorum, dedi.

Dâva bu noktaya gelince Saîd:

– Allahım! Eğer bu kadın yalancı ise, sen onun gözünü kör et, kendisini de o arazisinde öldür! diye beddua etti.

Urve dedi ki, kadın ölmeden önce gözleri kör oldu ve bir gün o dâva konusu yerde gezinirken bir çukura düşüp öldü.

Buhârî, Bed'ül–halk 2, Mezâlim 13; Müslim, Müsâkât 139–142. Ayrıca bk. Tirmizî, Diyât 21

Müslim'in, Muhammed İbni Zeyd İbni Abdullah İbni Ömer'den bir rivayeti de aynı mânadadır. Râvi Muhammed, o kadının kör olduğunu, Saîd'in bedduasına uğradım diyerek duvarlara tutuna tutuna yürüdüğünü görmüş ve o kadının, dâva konusu arazisindeki bir kuyuya düştüğünü ve kabrinin o kuyu olduğunu haber vermiştir.

Müslim, Müsâkât 138

1510. Câbir İbni Abdullah radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Uhud Harbi'nden önceki gece babam beni yanına çağırdı ve "Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in sahâbîlerinden ilk öldürelecek kişinin ben olacağımı sanıyorum. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hariç, benim için geride bırakacağım en kıymetli kişi sensin. Borçlarım var, onları öde. Kardeşlerine daima iyi davran" dedi.

Sabahleyin babam ilk şehid düşen kişi oldu. Bir başka şehid ile birlikte onu bir kabre defnettim. Sonra onu bir başkasıyla aynı kabirde bırakmayı içime sindiremedim. Altı ay sonra onu kabirden çıkardım. Bir de ne göreyim; kulağı(nın bir kısmı) hariç, tüm vücûdu kendisini kabre koyduğum günkü gibiydi. Onu yalnız başına bir mezara defnettim.

Buhârî, Cenâiz 78

1511. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in ashâbından iki kişi karanlık bir gecede Peygamber aleyhisselam'ın yanından çıktılar. Önlerinde meş'ale gibi iki ışık peydâ oldu. Birbirlerinden ayrılınca da evlerine varıncaya kadar herbirinin yolunu bir ışık aydınlattı.

Buhârî, Salât 79; Menâkıbü'l–ensâr 13

1512. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem başlarına Medineli Âsım İbni Sâbit'i komutan tayin ettiği on kişiden oluşan bir kâfileyi (irşad ve istihbârât için) görevlendirdi. Kâfile Usfân ile Mekke arasında bulunan Hüdât denilen yere ulaştı. Bunların hareketi (müşriklerce), Hüzeyl'in bir kolu olan ve Lihyân oğulları denilen kabileye haber verilmişti. Lihyân oğulları yüze yakın okçudan oluşan bir grupla onları takibe aldılar. Âsım ve arkadaşları izlendiklerini farkedince, kendilerini savunabilecekleri yüksekçe bir yere sığındılar ama düşman da onların çevresini sardı ve:

– İnin aşağı, elinizdeki silahları bırakıp teslim olun. Söz veriyoruz hiç birinizi öldürmeyeceğiz! dediler. Bunun üzerine Âsım İbni Sâbit:

– Arkadaşlar! Ben, bir kâfirin sözüne güvenerek aşağı inmem, dedi. Allahım, durumumuzu Peygamberine bildir, diye dua etti. Bunun üzerine düşmanlar, Âsım'ı (ve komutasındaki altı kişiyi) oka tutup şehit ettiler. İçlerinden üç kişi, Hubeyb, Zeyd İbni Desine ve bir kişi daha verilen söze güvenerek inip teslim oldular. Müşrikler bu üç kişiyi ellerine geçirince, yay tellerini çıkarıp onları kıskıvrak bağlamaya kalktılar. Durumu gören üçüncü kişi:

–Bu bize yapılan ilk kalleşliktir. Vallahi size aslâ teslim olmayacağım. Şu şehitler bana güzel bir örnektir, diye direndi. Onu zorla sürükleyip götürmek istediler ise de şiddetle karşı koydu. Bunun üzerine onu da şehit ettiler. Hubeyb ve Zeyd İbni Desine'yi götürüp Bedir Gazvesi sonrasında Mekke'de sattılar. Hubeyb'i, Bedir Gazvesi'nde öldürdüğü Hâris İbni Âmir

İbni Nevfel İbni Abdimenâf'ın oğulları satın aldı. Hubeyb, kendisini öldürmeye karar verdikleri güne kadar onların elinde esir olarak kaldı.

Bu esâret günlerinde Hubeyb, etek traşı olmak için Hâris'in kızlarından birinden bir emânet ustura istedi, o da verdi. Bir ara kadının gafletinden yararlanan küçük çocuğu, Hubeyb’in yanına sokuldu. Hubeyb'in elinde ustura olduğu halde çocuğu dizine oturttuğunu görünce kadın, son derece telaşlandı. Durumu sezen Hubeyb:

– Çocuğu öldüreceğimden mi endişeleniyorsun? Ben böyle bir şey yapmam! dedi.

Kadın dedi ki: Allah'a andolsun ki ben hayatımda Hubeyb'den daha iyi bir esir görmedim. Vallahi ben onu, zincire bağlı olduğu ve Mekke'de hiç bir meyvenin bulunmadığı bir gün taze üzüm yerken gördüm. Bu, Allah'ın Hubeyb'e lutfettiği bir rızıktı.

Hâris'in oğulları onu öldürmek için Harem bölgesinin dışına Hill denilen yere çıkardıkları zaman Hubeyb onlara:

– Müsaade edin de iki rek'at namaz kılayım, dedi. Bıraktılar. Hubeyb iki rek'at namaz kıldı ve sonra “Allaha yemin ederim ki, ölümden korktuğumu zannetmeyeceğinizi bilsem, bu namazı daha fazla kılardım” dedi ve “Allahım! Bunların her birini tek tek mahvet, birer birer canlarını al, hiç birini sağ bırakma!” diye dua edip şu beyitleri okudu:

Müslüman olarak öldükten sonra,

Nasıl öldüğümü asla dert etmem.

Bunların hepsi elbette Allah uğrunda;

Dilerse O, pek kolaydır, parçalanmış vücûdumla rahmete ermem!

Böylece Hubeyb, idam edilecek her müslümanın iki rekat namaz kılması âdetini başlatan kişi oldu.

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem, düşman tarafından kuşatıldıkları gün bu on kişilik müslüman kafilesinin başına gelenleri ashâbına anında bildirmişti.

Âsım İbni Sâbit'in şehit edildiğini haber aldıkları zaman Kureyş'in bazı ileri gelenleri, (Bedir savaşında) kendilerinden birini öldürmüş olması sebebiyle onu tanımaya yarayacak bir parçasını getirmek üzere adamlar yolladılar. Bunun üzerine Allah, Âsım'ı korumak için bir arı sürüsü gönderdi. Bu arı bulutu Âsım'ın cesedini kapladı. Kureyşin adamları, onun nâşından hiç bir şey koparmaya imkân bulamadılar.

Buhârî, Cihad 170, Meğâzî 10, 28

1513. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Ömer radıyallahu anh, herhangi bir şey hakkında "Ben şöyle düşünüyorum" dedi mi, o şey gerçekten onun düşündüğü gibi neticelenirdi.

Buhârî, Menâkıbü'l–ensâr 35

1514. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah'a ve âhiret gününe inanan, ya hayır söylesin ya da sussun. "

Buhârî, Edeb 31, 85, Rikak 23; Müslim, Îmân 74, Lukata 14. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 123; Tirmizî, Kıyâmet 50

1515. Ebû Mûsâ radıyallahu anh şöyle dedi:

– Ey Allah'ın Resûlü! Hangi müslüman en üstündür? diye sordum.

– "Dilinden ve elinden müslümanların emniyette olduğu kimse" cevabını verdi.

Buhârî, Îmân 4, 5, Rikak 26; Müslim, Îmân 64, 65. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 2; Tirimizî, Kıyâmet 52, Îmân 12; Nesâî, Îmân 8, 9, 11

1516. Sehl İbni Sa'd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim bana iki çenesi arasındaki (dili) ile iki budu arasındaki (üreme) organını koruma sözü verirse, ben de ona cennet sözü veririm. "

Buhârî, Rikak 23. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 61

1517. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre o, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinlemiştir:

"Kul, iyice düşünüp taşınmadan bir söz söyleyiverir de bu yüzden cehennemin, doğu ile batı arasından daha uzak bir yerine düşer gider".

Buhârî, Rikak 23 ; Müslim, Zühd 49, 50

1518. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî salallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kul, Allah'ın hoşnut olduğu bir sözü önemsemeksizin söyleyiverir de Allah onun derecesini yüceltir. Yine bir kul Allah'ın gazabını gerektiren bir sözü hiç önemsemeksizin söyleyiverir de Allah onu bu sözü sebebiyle cehennemin dibine atar. "

Buhârî, Rikak 23. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 10; İbni Mâce, Fiten 12

1519. Ebû Abdurrahman Bilâl İbni'l–Hâris el–Müzenî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kul, Allah'ın hoşnut olduğu bir sözü söyler, fakat onunla Allah'ın rızâsını kazanacağı hiç aklına gelmez. Halbuki Allah, o söz sebebiyle, kendisine kavuştuğu kıyamet gününe kadar o kimseden hoşnut olur.

Yine bir kul da Allah'ın gazabını gerektiren bir söz söyler fakat o sözün kendisini Allah'ın gazabına çarptıracağını düşünmez. Oysa Allah, o kimseye o kötü söz sebebiyle kendisine kavuşacağı kıyamet gününe kadar gazap eder. "

Muvatta, Kelâm 5; Tirmizî, Zühd 12. Ayrıca bk. İbni Mâce, Fiten 12

1520. Süfyân İbni Abdullah radıyallahu anh şöyle dedi:

– Ey Allah'ın Resûlü! Bana kesinlikle yapmam gereken bir iş söyle dedim. Efendimiz:

– "Rabbim Allah'tır de, sonra dosdoğru ol!" buyurdu. Ben:

– Ey Allah'ın Resûlü! Hakkımda (zararını göreceğimden) en çok endişe ettiğin şey nedir? dedim. Efendimiz, o güzel dilini eliyle tuttu ve:

– "İşte budur!" buyurdu.

Tirmizî, Zühd 61; Ayrıca bk. İbni Mâce, Fiten 12

1521. İbn Ömer radıyallahu anhümâ "Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu" dedi:

"Allah'ı anmaksızın çok konuşmayın. Allah'ın zikri dışında çok söz söylemek, kalbi katı-laştırır. Katı kalpli olanların ise, Allah'dan en uzak kimseler olduğu kesindir. "

Tirmizî, Zühd 62

1522. Ebû Hüreyre radıyallahu anh, "Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu" demiştir:

"Allah kimi, iki çenesi ve iki budu arasındakinin şerrinden korursa, o kişi cennete girer. "

Tirmizî, Zühd 61

1523. Ukbe İbni Âmir radıyallahu anh şöyle dedi:

– Ey Allah'ın Resûlü! Kurtuluş (sebebi) nedir? dedim.

– "Aleyhine olacak sözlerden dilini tut, evinde kalmayı yeğle, kendi günahın için pişmanlık duyarak göz yaşı dök!" buyurdu.

Tirmizî, Zühd 61

1524. Ebû Said el–Hudrî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İnsan sabahlayınca, bütün organları dil'e baş vurur ve (âdeta ona) şöyle derler: Bizim haklarımızı korumakta Allah'dan kork. Biz ancak senin söyleyeceklerinle ceza görürüz. Biz, sana bağlıyız. Eğer sen doğru olursan, biz de doğru oluruz. Eğer sen eğrilir, yoldan çıkarsan biz de sana uyar, senin gibi oluruz. "

Tirmizî, Zühd 61

1525. Muâz İbni Cebel radıyallahu anh şöyle dedi:

– Ya Resûlallah! Beni cennete girdirecek, cehennemden uzaklaştıracak bir iş (amel) söyle bana, dedim.

– "Çok büyük bir şey istiyorsun. Ancak bu, Allah'ın kolay kıldığı kişi için pek kolaydır: Hiçbir şeyi ortak koşmadan yalnızca Allah'a kulluk edersin. Namazı dosdoğru kılarsın. Zekâtı verirsin. Ramazan orucunu tutarsın. Gücün yeter, imkân bulabilirsen haccedersin" buyurdu. Sonra sözüne devamla:

"Şimdi sana hayır kapılarını haber vereyim mi?: Oruç kalkandır. Sadaka, suyun ateşi söndürmesi gibi günahın azâbını söndürür. Kişinin gece yarısı kıldığı namaz da günahı söndürür" buyurdu.

Bundan sonra Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Korkuyla ve umutla Rablerine kulluk ettikleri için vücutları yataklarından uzak kalır ve kendilerine verdiğimiz rızıktan Allah yolunda harcarlar. Yaptıklarına karşılık olarak, onlar için ne mutluluklar saklandığını hiç kimse bilemez" [Secde sûresi (32), 16, 17] âyetini okudu.

Daha sonra Resûl–i Ekrem şöyle buyurdu:

– "Sana bütün işlerin başını, ana direğini ve doruk noktasını bildireyim mi?" Ben:

– Evet, bildiriniz Ya Resûlallah! dedim.

– "İşin başı İslâm, direği namaz, doruğu cihaddır" buyurdu.

Sonra:

– "Sana bütün bunların kıvamının kendisine bağlı olduğu şeyi (can damarını) bildireyim mi?" dedi.

Ben:

– Evet, bildir Ya Resûlallah! dedim. Bunun üzerine Hz. Peygamber dilini tuttu ve:

– "Şunu koru! buyurdu. Ben:

– Ya Resûlallah! Biz konuştuklarımızdan da sorgulanacak mıyız? dedim.

– "Annen yokluğuna yansın ey Muaz! İnsanları yüzüstü cehenneme sürükleyen, ancak dillerinin ürettikleridir!" buyurdu.

Tirmizî, Îmân 8. Ayrıca bk. İbni Mâce, Fiten 12

1526. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– "Gıybet nedir, bilir misiniz?"

– Allah ve Resûlü daha iyi bilir, dediler. Hz. Peygamber:

– "Gıybet, din kardeşini hoşlanmadığı bir şey ile anmandır" buyurdu.

– Söylenen ayıp eğer o kardeşimde varsa, ne dersiniz?" diye soruldu.

– "Eğer söylediğin şey onda varsa gıybet ettin; yoksa, o zaman ona iftira ettin demektir, " buyurdu.

Müslim, Birr 70. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 35; Tirmizî, Birr 23

1527. Ebû Bekir radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Vedâ haccında Mina'da kurban kesme gününde îrad ettiği hutbesinde şöyle buyurdu:

"Bu gününüz, bu ayınız ve bu beldeniz saygı değer ve dokunulmaz olduğu gibi (aranızda) kanlarınız, canlarınız ve namusunuz da saygı değer ve

dokunulmazdır. Tebliğ ettim mi?"

Buhârî, İlim 9, 37, Hac 132, Tevhîd 24; Müslim, Hac 147, Kasâme 29, 30. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu' 10; Tirmizî, Fiten 6; Nesâî, Kudât 36; İbni Mâce, Menâsik 76, 84, Fiten 2

1528. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

–Ey Allah'ın Resûlü! Safiyye'nin şöyle şöyle oluşu sana yeter, dedim. –Ravilerden biri, bu sözle Hz. Âişe'nin, onun kısa boylu oluşunu kastettiğini söylüyor–. Bunun üzerine Hz. Peygamber:

– "Ey Âişe! Öyle bir söz söyledin ki, eğer o söz denize karışsa idi onun suyunu bozardı" buyurdu.

Âişe dedi ki, ben bir başka gün de kendisine bir insanın durumunu takliden hikâye etmiştim. Bunun üzerine de Hz. Peygamber:

– "Bana dünyanın en kıymetli şeylerini verseler, ben yine de bir insanı hoşlanmayacağı bir şekilde taklid edip anmayı kesinlikle istemem" buyurdu.

Ebû Dâvûd, Edeb 35; Tirmizî, Kıyâmet 51

1529. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Mi'raca çıkarıldığımda ben bakırdan tırnaklarla yüzlerini ve göğüslerini tırmalayan bir topluluğun yanından geçtim.

– Ey Cebrâil! Bunlar kimlerdir? diye sordum. "

– Bunlar, (gıybet etmek suretiyle) insanların etlerini yiyenler ve onların şeref ve namuslarıyla oynayanlardır, cevabını verdi.

Ebû Dâvûd, Edeb 35

1530. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her müslümanın öteki müslümana kanı, ırzı (namusu) ve malı haramdır!"

Müslim, Birr 32. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 18

1531. Ebû'd–Derdâ radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim, (din) kardeşinin ırz ve namusunu onu gıybet edene karşı savunursa, Allah da kıyamet günü o kimseyi cehennemden korur. "

Tirmizî, Birr 20

1532. İtbân İbni Mâlik radıyallahu anh'den "Allah'ın Rahmetini Ümit Etmek" bahsinde geçen uzun hadisinde rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

(Bizim evde) Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kalkıp namaz kıldırdı. (Namazdan sonra otururken) cemaattan biri:

– Mâlik İbni Duhşûm, nerede? dedi. Bir başkası:

– O Allah ve Resûlünü sevmeyen bir münâfıktır, dedi.

Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Öyle deme! Görmüyor musun o, Allah'ın rızasını dileyerek Lâ ilâhe illallah diyor. Rızasını umarak Lâ ilâhe illallah diyen kimseyi Allah, cehenneme haram kılmıştır" buyurdu.

Buhârî, Salât 45, 46, Ezân 4, 5, 153, 154, Teheccüd 25, 33, 36, Meğâzî, 12, 13, Et'ime 15, Rikak 6, İstitâbetü'l–mürteddîn 9; Müslim, Îmân 54, 55, Mesâcid 263, 264, 265, Fezâilü's–sahâbe 178. Ayrıca bkz. Nesâî, İmâme 10, 46, Sehv 73; İbni Mâce, Mesâcid 8

1533. Kâ'b İbni Mâlik radıyallahu anh'den tövbe mâcerasına dair "Tevbe" bahsinde geçen uzunca hadisinde rivayet edildiğine göre şöyle dedi: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Tebük'te ashâbı arasında otururken:

– "Kâ'b İbni Mâlik ne yaptı?" diye sormuş. Benî Selime'den bir adam:

– Ya Resûlallah! Elbiselerine ve sağına soluna bakıp gururlanması onu Medine'de alıkoydu, demiş. Bunun üzerine Muâz İbni Cebel ona:

– Ne kötü söyledin! diye çıkışmış, sonra da Peygamber aleyhisselâm'a dönerek:

– Yâ Resûlallah! Biz onun hakkında hep iyi şeyler biliyoruz, demişti. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ise, hiçbir şey söylememiş, sükût etmişti.

Buhârî, Meğâzî 79; Müslim, Tevbe 53. Ayrıca bk. Tirmizî, Tefsiru sûre (9)

1534. Âişe radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre bir adam Hz. Peygamber'in yanına girmek için izin istedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber:

– "Kabilesinin kötü adamıdır ama, izin verin ona" buyurdu.

Buhârî, Edeb 38, 48; Müslim, Birr 73. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 5

1535. Yine Âişe radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Falan ve falanın dinimizden birşey bildiklerini sanmam. "

Buhârî, Edeb 59

1536. Fâtıma Binti Kays radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e geldim ve:

– Ebü'l–Cehm ve Muâviye İbni Ebû Süfyân beni istiyorlar (ne dersiniz) dedim. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Muâviye malı olmayan fakirin biridir. Ebü'l–Cehm ise, sopasını omuzundan indirmez" bu-yurdu.

Müslim, Talâk 36. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Talâk 39; Tirmizî, Nikâh 38; Nesâî, Nikâh 22

Müslim’in bir rivâyetinde “Ebu’l–Cehm, kadınları çokca döven biridir” ifadesi bulunmaktadır.

1537. Zeyd İbni Erkam radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in maiyyetinde bir sefere çıkmıştık. Müslümanlar büyük bir yokluk ve sıkıntı içindeydi. Asker arasında bulunan Abdullah İbni Übey, yandaşlarına:

– Allah'ın elçisinin çevresindekilere sakın bir şey vermeyin ki, onu terketsinler. Eğer Medine'ye dönersek, güçlü olanlar güçsüzleri oradan mutlaka çıkarıp atacaktır, dedi.

Ben de gidip bu olayı Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e haber verdim. Peygamber aleyhisselâm Abdullah'a adam gönderip durumu soruşturdu. O böyle bir söz söylemediğine dair yemin üstüne yemin etti. Bunun üzerine sahâbîlerden bazıları "Zeyd, Hz. Peygamber'e yalan söyledi" dediler. Allah Teâlâ, benim doğru söylediğimi tasdik eden "Münâfıklar sana geldikleri zaman. . . " diye başlayan Münâfıkûn sûresi'ni Nebî sallallahu aleyhi ve selleme indirinceye kadar, onların bu sözlerinden dolayı son derece üzüldüm. Daha sonra, Hz. Peygamber kendilerine istiğfar etmek için onları davet etti, fakat onlar buna da yanaşmadılar.

Buhârî, Tefsîru sûre (63), 1; Müslim, Sıfâtü'l–münâfıkîn 1. Ayrıca bk. Tirmizî, Tefsîru sûre (63)

1538. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Ebû Süfyân'ın hanımı Hind, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e:

– Ey Allah'ın Resûlü! Ebû Süfyân çok cimri bir adam. Onun haberi olmadan benim aldığım dışında bana ve çocuğuma yetecek derecede bir şey vermiyor. (Benim bu yaptığım doğru mu?) dedi. Hz. Peygamber de:

– "Örfe göre kendine ve çocuğuna yetecek kadar al!" buyurdu.

Buhârî, Büyû' 95, Nafakât 4, Menâkıbü'l–ensâr 23; Müslim, Akdiye 7, 8, 9. Ayrıca bk. Nesâî, Kuzât 31; İbni Mâce, Cihâd 13

1539. Huzeyfe radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Koğuculuk yapan cennete giremez. "

Buhârî, Edeb 49, 50; Müslim, Îmân 168, 169, 170. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 33; Tirmizî, Birr 79

1540. İbni Abbâs radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yanından geçmekte olduğu iki mezar hakkında şöyle buyurdu:

– "Bu ikisi, kendilerince büyük olmayan birer günahtan dolayı azâb görüyorlar. Evet, aslında (günahları) büyüktür. Biri koğuculuk yapardı. Diğeri ise, idrarından sakınmaz, iyice temizlenmezdi. "

Buhârî, Vudû 55, 56, Cenâiz 82, Edeb 49. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tahâret 11; Tirmizî, Tahâret 53; Nesâî, Tahâret 26, Cenâiz 116; İbni Mâce, Tahâret 26

1541. İbni Mes'ud radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– "Size el–adh kelimesinin ne demek olduğunu söyleyeyim mi? O, insanların arasını bozmak için laf taşımak demektir. "

Müslim, Birr 102

1542. İbni Mes'ûd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ashâbımdan hiç kimse, bir diğeri hakkında hoşlanmayacağım bir şeyi bana ulaştırmasın. Zira ben, gönül huzuru ile sizin yanınıza çıkmak istiyorum. "

Ebû Dâvûd, Edeb 28; Tirmizî, Menâkıb 63

İKİ YÜZLÜLÜĞÜN KÖTÜLENMESİ

1543. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Siz insanları madenler (gibi cins cins) bulursunuz. Onların Câhiliye döneminde hayırlı ve değerli olanları, şayet dini hükümleri iyice hazmederlerse İslâmiyet devrinde de hayırlıdırlar. Siz yine en hayırlı kişileri, yöneticilik işinden hiç hoşlanmayanlar olarak bulursunuz. Siz, en kötü kişileri de iki yüzlüler olarak bulursunuz ki onlar, birilerine bir yüzle diğerlerine bir başka yüzle gider gelirler. "

Buhârî, Menâkıb 1; Müslim, Fezâilü's–sahâbe 199

1544. Muhammed İbni Zeyd'den nakledildiğine göre bazı kişiler, dedesi Abdullah İbni Ömer radıyallahu anhümâ'ya gelip:

– Biz idarecilerimizin yanına girer ve onlara karşı, oradan çıktığımız zaman söylediklerimizin tam tersi sözler söyleriz, dediler. Bunun üzerine Abdullah İbni Ömer:

– Bu sizin yaptığınızı biz, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem zamanında iki yüzlülük sayardık, cevabını verdi.

Buhârî, Ahkâm 27

YALAN YASAĞI

1545. Abdullah İbni Mes'ûd radıyallâhu anh"den rivâyet edildiğine göre Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– "Şüphesiz ki sözde ve işte doğruluk hayra ve üstün iyiliğe yöneltir. İyilik de cennete iletir. Kişi doğru söyleye söyleye Allah katında sıddîk (doğrucu) diye kaydedilir. Yalancılık yoldan çıkmaya (fucûr) sürükler. Fucûr da cehenneme götürür. Kişi yalancılığı meslek edinince Allah katında çok yalancı (kezzâb) diye yazılır".

Buhâri, Edeb 69; Müslim, Birr 103–105. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 80; Tirmizi, Birr 46; İbni Mâce, Mukaddime 7; Dua 5

1546. Abdullah İbni Amr İbni'l–Âs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Dört huy vardır ki bunlar kimde bulunursa o kişi tam münâfık olur. Kimde de bu huylardan biri bulunursa, onu terkedinceye kadar o kişide münâfıklıktan bir sıfat bulunmuş olur:

Kendisine bir şey emânet edildiği zaman ona ihanet eder.

Konuştuğunda yalan söyler.

Söz verince sözünden döner.

Düşmanlıkta haddi aşar, haksızlık yapar. "

Buhârî, Îmân 24, Mezâlim 17, Cizye 17; Müslim, Îmân 106. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sünnet 15; Tirmizî, Îmân 14; Nesâî, Îmân 20

1547. İbni Abbâs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim görmediği bir rüyayı gördüm deyip anlatırsa, âhirette yerine getirmesi mümkün olmayan bir işe, iki arpa tanesini birbirine düğümleme cezasına çarptırılır.

Kim, bir topluluğun duyulmasını istemedikleri bir sözü öğrenmeye çalışır (kulak hırsızlığı yapar)sa, kıyamet günü kulaklarına eritilmiş kurşun dökülür.

Kim de herhangi bir canlının resim (ve heykelini) yaparsa, o da kıyamette, yapamayacağı halde, "haydi buna can ver " diye zorlanarak azâb edilir. "

Buhârî, Ta'bîr 45. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 88; Tirmizî, Rüyâ 8; İbni Mâce, Rüyâ 8

1548. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"En büyük yalan, görmediği düşü gördüm diye kişinin gözlerine iftira etmesidir. "

Buhârî, Ta'bîr 45

1549. Semüre İbni Cündeb radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, ashâbına:

– "Düş göreniniz var mı?" diye sorup, "gördüm" diyenin düşünü, Allah'ın dilediği şekilde yorumlardı. Bir sabah bize şöyle buyurdu:

– "Bu gece düşümde bana iki kişi gelerek "haydi yürü, gidiyoruz" dediler. Ben de onlarla beraber gittim. Yanı üzerine yatmış bir adamın yanına vardık. Elinde bir kaya parçası bulunan bir başka adam, onun başı ucunda ayakta duruyor, elindeki kayayı, yanı üzerine yatmış olan adamın tepesine indiriyor, başını yarıyordu. Taş yuvarlanıp gidiyor, adam taşı arkasından koşup alıyor, o geri gelinceye kadar ötekinin başı iyileşiyor, eski haline geliyordu. Adam, önce yaptığını aynen tekrarlayıp duruyordu. Ben yanımdakilere:

– “Sübhânellah! Bu nedir?” dedim.

–Yürü, yürü hele dediler. Yürüdük. Derken sırt üstü yatmış bir adamın yanına vardık. Başu-cunda da, elinde demir çengel bulunan bir başkası duruyordu. Bu adam, yatan kişinin bir tarafına geçip elindeki çengelle avurdunu, burnunu ve gözünü ta ensesine kadar yarıyor sonra öbür tarafına geçip orasını da aynı şekilde parçalıyordu. Bir tarafını yarıncaya kadar önceki yardığı taraf eski haline geliyor adam da sürekli aynı şekilde parçalamaya devam ediyordu. Ben:

– “Sübhânellah! Bunlar ne ? dedim.

– Yürü, yürü hele! dediler. Yürüdük. Fırın gibi bir yapıya vardık. (Râvi diyor ki, sanıyorum Peygamber Efendimiz sözlerine şöyle devam etti:) Orada ne söylenildiği anlaşılamayan çığlıklar, feryadlar birbirine karışıyordu. O yapının içinde çıplak bir sürü erkek ve kadınların

bulunduğunu anladık. Altlarından alevler geldikçe, onlar çığlık atıyor, feryat koparıyorlardı. Ben:

– Bunlara ne oluyor? dedim.

– Yürü, yürü hele! dediler. Yürüdük. Nihayet bir nehire vardık. (Ravi, herhalde "kan kırmızısı bir nehir" buyurdu, diyor.) Nehrin içinde yüzen bir adam, kıyısında da yanına birçok taş yığmış bir başka adam. . Nehirde yüzen kişi, yüzeceği kadar yüzdükten sonra kıyıya geliyor ve ağzını açıyordu. Kıyıdaki adam da onun ağzına bir taş koyuyor, yüzen kişi dönüp yüzmesine devam ediyor, sonra dönüp yine kenara geliyor, ağzını açıyor öteki de ağzına bir taş daha atıyor, o da dönüp gidiyordu. Ben, yanımdaki iki kişiye:

– "Bu ikisinin hali nedir böyle? dedim.

– Yürü, yürü hele! dediler. Yürüdük. Çirkin –gördüğünüz adamların en çirkini de diyebilirsiniz– bir adamın yanına vardık. Adam, sürekli ateş yakıyor ve ateşin etrafında dolanıp duruyordu. Ben:

– "Bu adam neci?" dedim.

– Yürü, yürü hele! dediler. Yürüdük; içinde baharın tüm çiçek çeşitlerinin bulunduğu geniş yemyeşil bir bahçeye vardık. Bahçenin ortasında gayet uzun boylu bir adam vardı. O kadar ki, göğe uzanan başını nerede ise göremeyecektim. Adamın etrafında, hayatımda hiç görmediğim kadar çok çocuk bulunuyordu. Ben:

– "Bu adam ve bu çocuklar kim, (ne yapıyorlar)?" dedim.

– Yürü, yürü hele! dediler. Yürüdük, Gide gide büyük bir ağaçlığa vardık ki ben onun gibi güzel ve geniş bir ağaçlık görmüş değilim. Beni götürenler, "Gir oraya!" dediler. Birlikte girdik ve bir tuğlası altın bir tuğlası gümüşten örülmüş bir şehirle karşılaştık. Şehrin kapısına varıp açılmasını istedik. Kapı açıldı, biz de girdik. Bizi, vücutlarının yarısı bugüne kadar gördüklerinizin en güzeli, diğer tarafı bugüne kadar gördüklerinizin en çirkini birtakım adamlar karşıladı. Yanımdaki iki kişi onlara:

– Gidip şu nehre girin! dediler. Bir de ne göreyim, suyu süt gibi, bembeyaz, enine doğru akan bir nehir. Adamlar gidip nehre girdiler sonra çıkıp yanımıza geldiler. Çirkinlikleri tamamen gitmiş, hepsi de son derece güzelleşmişlerdi.

Resûl–i Ekrem sallalahu aleyhi ve sellem sözlerine şöyle devam etti:

Beni götüren iki kişi bana:

– Burası adn cennetidir, şurası da senin konağındır, dediler. Başımı kaldırıp baktım, bir de ne göreyim; beyaz buluta benzeyen bir köşk.

– İşte burası senindir, dediler. Ben o iki kişiye:

– "Allah size büyük hayırlar ihsan etsin, bırakınız da beni oraya gireyim, " dedim.

– Hayır, şimdi değil! Sen oraya daha sonra gireceksin, dediler. Bunun üzerine ben:

– "Bu gece boyunca hayret verici çok şey gördüm. Gördüklerimin anlamı nedir?" dedim. Onlar:

– Anlatalım, dediler ve anlattılar:

– "İlk önce yanına vardığın kafası taşla yarılan adam var ya, o, Kur'an'ı öğrendiği halde terkeden ve farz namaz vaktini uyku ile geçiren kimsedir.

Avurdu, burnu ve gözleri demir çengelle yarılan adam, evinden çıkıp etrafa yalanlar yayan kişidir.

Fırın içindeki çıplak erkek ve kadınlar ise, zina eden erkek ve kadınlardır.

Nehirde yüzüp yüzüp de taş yutan adam, faiz yiyen kişidir.

Yanındaki ateşi sürekli yakıp, etrafında dolaşıp duran çirkin görünüşlü kişi, cehennemin görevlisi Mâlik'tir.

Bahçedeki uzun boylu adam, İbrahim aleyhisselâm'dır. Etrafındaki çocuklar da İslam fıtratı üzere ölen küçük yavrulardır. "

Berkânî'nin rivayetinde, "fıtrat üzere doğan" kaydı bulunmaktadır.

Müslümanlardan biri:

– Ey Allah'ın elçisi! Müşrik çocukları da bunlara dahil mi? diye sordu. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Müşriklerin çocukları da dahildir" buyurdu.

Vücutlarının yarısı güzel, yarısı çirkin olan adamlara gelince bunlar, güzel işleri kötü işlere karıştıran kimselerdir. (Ancak) Allah onları bağışlamıştır. "

Buhârî, Ta'bîr 48

Buhârî'nin bir başka rivayetinde Efendimiz'in "Bu gece bana iki adam gelip beni kutsal bir yere çıkardılar" buyurduğu ve sonra oraya nasıl çıktığını şöyle anlattığı bildirilmektedir:

"Biz, üstü dar, altı geniş ve alt kısmında ateş yanan fırına benzer bir deliğin yanına vardık. Alevler yükseldikçe insanlar da yükseliyor, neredeyse delikten çıkacak hale geliyorlar, alevler sakinleşince dibe iniyorlardı. "

Bu rivayette , "Orada çıplak erkekler ve kadınlar bir arada bulunuyorlardı" ifadesi de bulun-maktadır.

Yine bu rivayette kesin bir ifade ile "Nihayet kandan bir nehire ulaştık" denilmektedir. "Nehrin ortasında ayakta duran bir adam, nehrin kenarında da önünde bir yığın taş bulunan bir başka adam vardı. Nehirdeki adam çıkmak isteyince, kıyıdaki onun ağzına bir taş atıyor ve onu yerine geri çeviriyordu. Çıkmak için kenara her gelişinde aynı şeyi yapıyor ağzına bir taş atıyor, o da geri dönüyordu. "

Yine aynı rivayette şu ifadeler bulunmaktadır:

"O iki kişi beni ağaca çıkardılar ve beni, daha güzelini hiç görmediğim bir eve soktular. İçinde yaşlı ve genç insanlar vardı. "

"Şu ağzının parçalandığını gördüğün adam var ya, o yalancının biriydi. Sürekli yalan söylerdi. Onun yalanları ufukları kaplıyordu. İşte o yalancı adam, kıyamet gününe kadar böyle azâb olunacaktır. "

"Bir de şu başının ezildiğini gördüğün adam var ya, ona da Allah Kur'an'ı öğretmişti, o geceleri hep uyku ile geçirip Kur'an okumamış, gündüz de Kur'an'la amel etmemiştir. Ona da kıyamet gününe kadar böyle azâb edilir. "

"Girdiğin birinci ev, mü'minlerin; şu ev ise, şehidlerin evidir. Ben Cebrâil'im, bu da Mikâil'dir. Kaldır başını! dedi. Başımı kaldırdım bir de ne göreyim, üstümde buluta benzer bir şey duruyor. Burası da senin konağındır" dediler. Ben:

– Bırakın beni, oraya gireyim, dedim.

– "Hayır, sen henüz ömrünü tamamlamadın. Onu tamamlayınca konağına gireceksin" dediler.

Buhârî, Cenâiz 93

YALANIN CÂİZ OLDUĞU YERLER

1550. Ümmü Külsûm radıyallahu anhâ’dan Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittiği nakledilmiştir:

"İnsanların arasını düzeltmek maksadıyla birinden ötekine uygun sözler taşıyan (veya hayırlı konuşan) yalancı sayılmaz. "

Buhârî, Sulh 2; Müslim, Birr 101. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 50; Tirmizî, Birr 26

Müslim'in rivayetinde (Birr 101) şu ifadeler yer almaktadır:

Ümmü Külsûm şöyle dedi:

"Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in, şu üç hal dışında, halkın yalan söylemesine ruhsat verdiğini hatırlamıyorum:

Harbte,

Kişilerin arasını düzeltmekte,

(Aile dirliğini sağlamak için) kocanın hanımına, hanımın kocasına söylediği sözlerde. "

SÖZÜ SAĞLAMLAŞTIRMAYA TEŞVİK

1551. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"Her duyduğunu nakletmesi kişiye yalan olarak yeter. "

Müslim, Mukaddime 5

1552. Semüre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Yalan olduğunu zannettiği bir hadisi benden nakleden kimse yalancılardan biridir. "

Müslim, Mukaddime, rakamsız (I, 9); Ayrıca bk. Tirmizî, ilim 9

1553. Esmâ radıyallahu anhâ şöyle dedi: Bir kadın:

– Ey Allah'ın Resûlü! Benim bir kumam var. Kocamın bana vermediği bir şeyi, verdi diye kumama karşı gösteriş yapsam, bunun bana bir günahı olur mu? diye sordu. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Kendisine verilmemiş bir şey ile doymuş görünen kişi, iki sahte elbise giyerek gösteriş yapan kimse gibidir" buyurdu.

Buhârî, Nikah 106; Müslim, Libâs 127. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 87

1554. Ebû Bekre radıyallahu anh şöyle dedi: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem :

– "En büyük günahı size haber vereyim mi?" buyurdu. Biz:

– Evet, yâ Resûlallah, dedik. Resûl–i Ekrem:

– "Allah'a şirk koşmak, ana babaya itaatsizlik etmek" buyurduktan sonra, yaslandığı yerden doğrulup oturdu ve "İyi belleyin, bir de yalan söylemek, yalancı şâhitlik yapmaktır" buyurdu. Bu son cümleyi sürekli tekrarladı. Biz daha fazla üzülmesini arzu etmediğimiz için "keşke sussa" diye temennide bulunduk.

Buhârî, Şehâdât 10, Edeb 6, İsti'zân 35, İstitâbe 1; Müslim, Îmân 143. Ayrıca bk. Tirmizî, Şehâdât 3, Birr 4, Tefsîru sûre(4), 5

BELLİ BİR İNSAN VEYA HAYVANA LÂNET ETME YASAĞI

1555. Rıdvân bîatında bulunan sahâbîlerden Ebû Zeyd Sâbit İbni'd–Dahhâk el–Ensârî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle bu-yurdu:

"Kim İslâm'dan başka bir din adına bilerek yalan yere yemin ederse, o kişi dediği gibi (yalancının biri)dir. Kim, ne ile intihar ederse, kıyamet günü onunla azâb olunur. Sahip olmadığı bir şeyi adayanın adağı geçersizdir. Mü'mine lânet etmek, onu öldürmek gibidir. "

Buhârî, Cenâiz 84, Edeb 44, 73, Eymân 7; Müslim, Îmân 176, 177. Ayrıca bk. Tirmizî, Nüzûr 16; Nesâî, Eymân 7, 11, 31; İbni Mâce, Keffârât 3

1556. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sıddîka lânetçi olması yakışmaz. "

Müslim, Birr 84. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 72

1557. Ebu'd–Derdâ radıyallahu anh'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Lânetçiler, kıyamet günü ne şefaatçı ne de şâhit olurlar. "

Müslim, Birr 85, 86. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 45

1558. Semüre İbni Cündeb radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Birbirinize Allah'ın lâneti, gazâbı ve cehennem azâbı ile lânet ve beddua etmeyiniz!"

Ebû Dâvûd, Edeb 45; Tirmizî, Birr 48

1559. İbni Mes'ûd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Olgun mü'min, yerici, lânetçi, kötü iş ve kötü söz sahibi olamaz. "

Tirmizî, Birr 48

1560. Ebu'd–Derdâ radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kul, herhangi bir şeye lânet ettiğinde o lânet gökyüzüne çıkar. Semânın kapıları ona kapanır. Sonra yere iner, yeryüzünün kapıları da ona kapanır. Sonra sağa sola bakınır, girecek yer bulamaz da lânet edilen kişiye döner. Eğer gerçekten lânete lâyık ise onda kalır, değilse lânet edene döner. "

Ebû Dâvûd, Edeb 45. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 48

1561. İmrân İbni Husayn radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Bir seferde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in maiyyetinde bulunuyorduk. Devesinin üzerindeki Medineli bir hanım, devesinden sıkılarak ona lânet etti. Resûlullah sallahu aleyhi ve sellem kadının sözünü duyunca:

–"Üzerindekileri alın, deveyi salın gitsin. Çünkü o deve lânetlenmiştir" buyurdu.

İmrân der ki: O deve hâlâ gözümün önündedir, insanların arasında gezinirdi de kimse ona ilişmezdi.

Müslim, Birr 80, 81

1562. Ebû Berze Nadle İbni Ubeyd el–Eslemî radıyallahu anh şöyle dedi:

Genç bir hanım, üzerinde müslümanların birtakım eşyalarının da bulunduğu bir deve üstünde bulunuyorken, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'i görüverdi. Dağ yolunun dar yerine gelmişlerdi. Kadın:

– "Deeh, Allahım bu hayvana lanet et!" deyip hayvanı sürmeye çalıştı. Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm:

– "Lânetlenmiş bir deve bizimle birlikte bulunmasın!" buyurdu.

Müslim, Birr 82, 83

MÜSLÜMANA SÖVME YASAĞI

{HAKSIZ OLARAK BİR MÜSLÜMANA SÖĞÜP SAYMA YASAĞI}

1563. İbni Mes'ûd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Müslümana sövmek fâsıklık, onunla savaşmak küfürdür. "

Buhârî, Îmân 36, Edeb 44, Fiten 8; Müslim, Îmân 116. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 51, Îmân 15; Nesâî, Tahrîm 27; İbni Mâce, Mukaddime, 7, 9, Fiten 4

1564. Ebû Zer radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre o, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken işitmiştir:

"Hiç kimse, bir başkasına fâsık veya kâfir demesin. Şayet itham altında bırakılan kişide bu sıfatlar yoksa, o söz onu söyleyene döner. "

Buhârî, Edeb 44

1565. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Birbirine söven iki kişinin söylediklerinin günahı, mazlum olan haddi tecâvüz etmedikçe, sö-vüşmeyi ilk başlatana yazılır. "

Müslim, Birr 68. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 39; Tirmizî, Birr 51

1566. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir defasında Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e içki içmiş bir kişi getirdiler. Hz. Peygamber, orada bulunanlara:

– "Dövün şu adamı!" buyurdu.

Ebû Hüreyre dedi ki: Bunun üzerine bizden kimileri eliyle, kimileri papuçlarıyla, kimileri de elbiselerinin ucuyla adama vurmaya başladı. Dayak faslı bittikten sonra oradakilerin birisi:

– "Allah seni rezil etsin, kahretsin!" diye söylendi. Bunun üzerine Resûl–i Ekrem:

– "Hayır, öyle demeyiniz, adam aleyhinde böyle şeyler söyleyip de şeytana yardımcı olma-yın!"buyurdu.

Buhârî, Hudûd 4. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Hudûd 35, 36

1567. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi: Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken işittim:

"Kim, köle ve câriyesine (memlûküne) zina iftirasında bulunursa, köle ve câriyede böyle bir kusur bulunmadığı takdirde kıyamet günü o kişiye had cezası uygulanır. "

Buhârî, Hudûd 45; Müslim, Eymân 37. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 124; Tirmizî, Birr 30

ÖLÜLERE SÖVME YASAĞI

{HAKSIZ YERE, BİD'AT VE GÜNAHINA ORTAK OLMAKTAN SAKINDIRMAK GİBİ DİNÎ BİR İYİLİK MAKSADI DA BULUNMAKSIZIN ÖLÜLERE SÖVÜP SAYMANIN NEHYEDİLMİŞ OLDUĞU}

1568. Âişe radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ölülere sövmeyin! Çünkü onlar, önceden âhirete göndermiş olduklarının sonuçlarıyla başbaşadırlar. "

Buhârî, Cenâiz 97, Rikak 42. Ayrıca bk. Nesâî, Cenâiz 52

1569. Abdullah İbni Amr İbni'l–Âs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

" (İyi) müslüman, dilinden ve elinden müslümanların emin olduğu kişidir. (Asıl) muhâcir de Allah'ın yasakladıklarını terkedendir. "

Buhârî, Îmân 4, 5, Rikak 26; Müslim, Îmân 64–65. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 2; Tirmizî, Kıyâmet 52, Îmân 12; Nesâî, Îmân 8, 9, 11

1570. Yine Abdullah İbni Amr İbni'l–Âs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim, cehennemden uzaklaştırılıp cennete konulmayı isterse, ölümünü, Allah'a ve âhirete inanmış olarak karşılasın. Bir de başkalarına karşı, kendisine nasıl davranılmasından hoşlanıyorsa öyle davransın. "

Müslim, İmâre 46. Ayrıca bk. Nesâî, Bey'at 25; İbni Mâce, Fiten 9

1571. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Birbirinize kin tutmayınız, hased etmeyiniz, sırt dönmeyiniz ve ilginizi kesmeyiniz. Ey Allah'ın kulları, kardeş olunuz. Bir müslümanın, din kardeşini üç günden fazla terketmesi helâl değildir. "

Buhârî, Edeb 57, 58, 62; Müslim, Birr 23, 24, 28, 30–32. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 47; Tirmizî, Birr 24; İbni Mâce, Duâ 5

1572. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Pazartesi ve perşembe günleri cennet kapıları açılır. Din kardeşi ile aralarında düşmanlık bulunan kişi dışında Allah'a şirk koşmayan her kulun günahları bağışlanır. (Meleklere) siz şu iki kişiyi birbiriyle barışıncaya kadar tehir edin, evet siz bunları birbiriyle barışıncaya kadar tehir edin! buyurulur. "

Müslim, Birr 34–36. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 47

1573. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Haset etmekten sakının. Zira, ateşin odunu (veya otları) yiyip bitirdiği gibi haset de iyilikleri yer bitirir. "

Ebû Dâvûd, Edeb 44. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 22

1574. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Zandan sakınınız. Çünkü zan (yersiz itham), sözlerin en yalan olanıdır. Başkalarının konuştuklarını dinlemeyin, ayıplarını araştırmayın, birbirinize karşı öğünüp böbürlenmeyin, birbirinizi kıskanmayın, kin tutmayın, yüz çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları! Allah'ın size emrettiği gibi kardeş olun.

Müslüman müslümanın kardeşidir: Ona haksızlık etmez, onu yardımsız bırakmaz, küçük görmez. (Göğsüne işâret ederek) Takvâ buradadır, takvâ buradadır!”

"Kişiye, müslüman kardeşini hor görmesi kötülük olarak yeter. Müslümanın her şeyi, kanı, namusu ve malı müslümana haramdır. ”

"Şüphesiz ki Allah, sizin bedenlerinize, görünüşünüze ve mallarınıza değil, kalblerinize kıymet verir. "

Bir rivâyette şöyle buyurulur: "Birbirinize haset etmeyin, kin tutmayın. Başkalarının ayıplarını araştırmayın, konuştuklarını dinlemeyin, müşteri kızıştırmayın. Ey Allah'ın kulları! Kardeş olun. "

Müslim, Birr 30

Bir rivayette de şöyle buyurulur:

"Birbirinizle alâkayı kesmeyin! Birbirinize sırt dönmeyin! Birbirinize kin tutmayın! Haset etmeyin. Ey Allah'ın kulları! Kardeş olun!”

Müslim, Birr 30' un ikinci rivayeti

Bir rivayette de şöyle buyurulur: "Birbirinizle alâkayı kesmeyin! Biriniz bir başkasının satış pazarlığı üzerine satış yapmasın!"

Müslim, Birr 32; Müslim, bu rivâyetlerin tamamını (Birr 28–34), Buhârî de büyük bir kısmını rivayet etmiştir.

1575. Muâviye radıyallahu anh şöyle dedi: Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim:

"Müslümanların ayıplarının, gizli durumlarının peşine düşer, araştırmaya kalkışırsan, onların ahlâkını bozarsın veya onları buna zorlamış olursun. "

Ebû Dâvûd, Edeb 37

1576. İbni Mes'ûd radıyallahu anh, bir gün kendisine bir adam getirilerek, "Bu, sakalından şarap damlayan falanca kişidir" denildiğini bunun üzerine kendisinin de şu cevabı verdiğini bildirmektedir:

"Biz ayıp ve kusur araştırmaktan menedildik. Kendiliğinden bir kusur veya ayıp ortaya çıkarsa biz onun gereğini yaparız. "

Ebû Dâvûd, Edeb 37

MÜSLÜMANLARA GEREKSİZ YERE SÛİZANDA BULUNMA YASAĞI

1577. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Zandan sakının. Çünkü zan, sözlerin en yalan olanıdır. ”

Buhârî, Vasâyâ 8, Nikâh 45, Ferâiz 2, Edeb 57, 58; Müslim, Birr 28. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 56

1578. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Müslüman kardeşini hor görmesi kişiye kötülük olarak yeter. "

Müslim, Birr 32. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 35; Tirmizî, Birr 18; İbni Mâce, Zühd 23

1579. İbni Mes'ûd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– "Kalbinde zerre kadar kibir olan kimse cennete giremez. "

Bunun üzerine bir sahâbî:

– İnsan elbisesinin ve ayakkabısının güzel olmasını arzu eder, dedi. Resûl–i Ekrem de şöyle buyurdu:

– "Allah güzeldir güzeli sever. Kibir ise, hakkı kabul etmemek ve insanları hor görmektir. "

Müslim, Îmân 147. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs 26; Tirmizî, Birr 61

1580. Cündeb İbni Abdullah radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

Bir kişi:

– Vallahi, Allah falan adamı bağışlamaz, diye yemin etti. Bunun üzerine aziz ve celil olan Allah da:

– "Falanı bağışlamayacağım hakkında benim adıma kim (yemin edip) hüküm verebilir? Ben onu bağışladım, senin amelini de boşa çıkardım" buyurdu.

Müslim, Birr 137

MÜSLÜMANIN FELÂKETİNİ SEVİNÇLE KARŞILAMA YASAĞI

{MÜSLÜMANIN BAŞINA GELEN BİR FELÂKETTEN DOLAYI SEVİNÇ GÖSTERİSİNDE BULUNMANIN NEHYEDİLMİŞ OLDUĞU}

1581. Vâsile İbni'l–Eskâ radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kardeşinin uğradığı felâketi sevinçle karşılama! Allah onu rahmetiyle o felâketten kurtarır da seni derde uğratır. "

Tirmizî, Kıyâmet 54

1582. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallalllahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Nesebe dil uzatmak ve yüksek sesle ölüye ağlamak, halk arasında yerleşmiş küfür niteliği taşıyan iki huydur. "

Buhârî, Menâkıbü'l–ensâr 23; Müslim, Îmân 121, Cenâiz 29. Ayrıca bk. Tirmizî, Cenâiz 23

HİLE YAPMA VE ALDATMA YASAĞI

1583. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bize silah çeken bizden değildir. Bize hile yapıp aldatan da bizden değildir. "

Müslim, Îmân 164, Fiten 16. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Büyû 50; Tirmizî, Büyû 72; İbni Mâce, Ticârât 36

Müslim'in bir başka rivâyetinde şöyle denilmektedir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem pazarda bir buğday sergisine uğradı. Elini buğday yığınının içine daldırdı, parmakları ıslandı. Bunun üzerine satıcıya:

– "Ey zâhîreci! Bu ıslaklık nedir?" buyurdu. Adam:

– Ey Allah'ın Resûlü! Yağmur ıslattı, dedi. Resûl–i Ekrem:

– "İnsanların görüp aldanmaması için o ıslak kısmı ekinin üstüne çıkarsaydın ya! Kim bizi aldatırsa, bizden değildir" buyurdu.

Müslim, Îmân 164

1584. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Müşteri kızıştırmayın!"

Buhârî, Büyû 58, 64, 70, Şurût 8; Müslim, Nikâh 52, Büyû 11, Birr 30, 32. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Büyû 44; Tirmizî, Büyû 65; Nesâî, Nikâh 70, Büyû 17, 19, 21; İbni Mâce, Ticârât 14

1585. İbni Ömer radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem müşteri kızıştırmayı nehyetmiştir.

Buhârî, Büyû 60, Şurût 11, Hiyel 6; Müslim, Büyû 13. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Büyû 44; Tirmizî, Büyû 65; Nesâî, Büyû 16, 17, 21; İbni Mâce, Ticârât 14

1586. Yine İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Bir adam Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gelerek alış–veriş yaparken kendisinin sürekli aldatıldığını söyledi. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Kimden alış–veriş yaparsan ona 'İslâm'da aldatma yoktur' de!" buyurdu.

Buhârî, Büyû 48, İstikrâz 19, Husûmât 3, Hiyel 7; Müslim, Büyû 48. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Büyû 66; Tirmizî, Büyû 28; Nesâî, Büyû 51

1587. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim, bir adamın karısını veya kölesini ayartıp aldatırsa bizden değildir. "

Ebû Dâvûd, Edeb 126

SÖZDEN CAYMA, AHDİ BOZMA YASAĞI

1588. Abdullah İbni Amr İbni’l–Âs radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Dört huy vardır ki bunlar kimde bulunursa o kişi tam münâfık olur. Kim de bu huylardan biri bulunursa, onu terkedinceye kadar o kişide münâfıklıktan bir sıfat bulunmuş olur:

Kendisine bir şey emanet edildiği zaman ona ihânet eder.

Konuştuğunda yalan söyler.

Söz verince sözünden döner.

Düşmanlıkta haddi aşar, haksızlık yapar. ”

Buhârî, Îmân 24, Mezâlim 17, Cizye 17; Müslim Îmân 106. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sünnet 15; Tirmizî, Îmân 14; Nesâî, Îmân 20.

1589. İbni Mes'ûd, İbni Ömer ve Enes radıyallahu anhüm'den rivayet olunduğuna göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ahdini bozan herkes için kıyamet günü bir bayrak dikilip bu falanın vefâsızlık alâmetidir diye ilân olunacaktır. "

Buhârî, Cizye 22, Edeb 99, Hiyel 99; Müslim, Cihâd 11–17. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 150; Tirmizî, Siyer 28; İbni Mâce, Cihâd 42

1590. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kıyamet günü her vefâsız kişinin arkasında bir bayrak bulunacak ve vefâsızlığı ölçüsünde o bayrak yükseltilecektir. Bilin ki, vefâsızlık açısından kamu yöneticisinden daha büyük vefâsız yoktur. "

Müslim, Cihâd 15–16. Ayrıca bk. Tirmizî, Fiten 26

1591. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem, "Allah Teâlâ şöyle buyurdu" demiştir:

"Ben kıyamet günü şu üç (grup) insanın düşmanıyım:

Benim adıma and içtikten sonra sözünden cayan kişi.

Hür bir insanı köle diye satıp parasını yiyen kişi.

Ücretle bir işçi tutup işini gördüren ve işçinin ücretini vermeyen kişi. "

Buhârî, Büyû 106, İcâre 10. Ayrıca bk. İbni Mâce, Ruhûn 4

BAĞIŞ VE BENZERİ İYİLİKLERİ BAŞA KAKMA YASAĞI

1592. Ebû Zer radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Üç sınıf insan vardır ki kıyamet günü Allah, onlarla konuşmaz, yüzlerine bakmaz, onları temize çıkarmaz. Hem de onlar için can yakıcı bir azab vardır. "

Râvî dedi ki, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bu cümleyi üç kere tekrarladı.

Ebû Zer:

– Bu kimseler tam bir mahrumiyete ve hüsrana uğramışlar. Bunlar kimlerdir, Ey Allah'ın Resûlü? diye sordu. Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem de:

– "Elbisesini kibirle yerlerde sürüyen, yaptığı iyiliği başa kakan ve yalan yere yemin ederek ticaret malını iyi bir fiyatla satmaya çalışandır" cevabını verdi.

Müslim, Îmân 171. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs 25; Tirmizî, Büyû' 5; Nesâî, Zekât 69, Büyû' 5, Zînet 103; İbni Mâce, Ticârât 30

Müslim'in Îman bölümündeki 171. hadisin ikinci rivâyetinde "izârını yerde sürükleyen" kaydı bulunmaktadır. Bu da çalım satmak maksadıyla elbisesini topuklarından aşağıya uzatan anlamına gelir.

1593. Iyâz İbni Hımâr radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Teâlâ bana:

Birbirinize karşı öylesine alçak gönüllü olun ki, hiç bir kişi diğerine karşı haddi aşıp zulmetmesin. Yine hiç bir kimse, bir başkasına karşı böbürlenip üstünlük taslamasın diye vahyetti. "

Müslim, Cennet 64. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 40; İbni Mâce, Zühd 16

1594. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir kimse (kendini üstün görüp diğerlerini küçümseyerek) insanlar helâk oldu derse, kendisi onların en önce helâk olanı olur. "

Müslim, Birr 139. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 77

1595. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Birbirinizle ilginizi kesmeyiniz, sırt dönmeyiniz, kin tutmayınız, ve hased etmeyiniz. Ey Allah'ın kulları, kardeş olunuz. Bir müslümanın, din kardeşini üç günden fazla terkedip küs durması helâl değildir. "

Buhârî, Edeb 57, 58, 62; Müslim, Birr 23, 24, 28, 30–32. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 47; Tirmizî, Birr 24; İbni Mâce, Duâ 5

1596. Ebû Eyyûb radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir müslümanın, din kardeşini üç gün üç geceden fazla terkedip küs durması helâl değildir: İki müslüman karşılaşırlar biri bir tarafa öteki öbür tarafa döner. Halbuki o ikisinin en iyisi önce selâm verendir. "

Buhârî, Edeb 62, İsti'zân 9; Müslim, Birr 23, 25, 26. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 47; Tirmizî, Birr 21, 24; İbni Mâce, Mukaddime 7

1597. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her Pazartesi ve perşembe günü ameller Allah'a arzolunur. Din kardeşi ile arasında düşmanlık bulunan kişi dışında Allah'a şirk koşmayan her kulun günahları bağışlanır. (Meleklere) siz şu iki kişiyi birbiriyle barışıncaya kadar tehir edin, buyurulur. "

Müslim, Birr 36. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 47

1598. Câbir radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim demiştir:

"Şeytan, Arap yarımadasında müslümanların kendisine kulluk etmelerinden ümidini kesmiştir. Fakat onları birbirlerine düşürmeye, aralarını açmaya çalışacaktır. "

Müslim, Münâfıkîn 65. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 35

1599. Ebû Hüreyre radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim demiştir:

"Müslümanın din kardeşine üç günden fazla küs durması helâl olmaz. Kim müslüman kardeşini üç günden fazla terkeder ve o hal üzere ölürse cehenneme girer. "

Ebû Dâvûd, Edeb 47

1600. Sahâbî Ebû Hırâş Hadred İbni Ebû Hadred el–Eslemî (es–Sülemî de denir), radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken işittiğini söylemiştir:

"Kim, din kardeşini bir yıl terkedip küs durursa, onun kanını dökmüş gibi günaha girer. "

Ebû Dâvûd, Edeb 47

1601. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir mü'minin, din kardeşini üç günden fazla terkedip küs durması helâl değildir. Üç gün geç-mişse, onunla karşılaşıp selâm versin. Eğer selâmını alırsa, her ikisi de sevapta ortak olurlar. Yok eğer selâmını almazsa, almayan günaha girmiş olur. Selâm veren ise küs durmaktan çıkmış olur. "

Ebû Dâvûd, Edeb 47

1602. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Üç kişi bir arada iken, diğerini bırakıp ikisi fısıldaşmasın. "

Buhârî, İsti'zân 45; Müslim, Selâm 36; Ayrıca bk. Ebû Dâvud, Edeb 24; İbni Mâce, Edeb 50

Hadisi Ebû Dâvûd şu ziyâde ile rivâyet etti (Edeb 24):

Râvilerden Ebû Sâlih dedi ki; İbni Ömer'e "Peki dört kişi olurlarsa?" diye sordum. "O zaman sakıncası yoktur" dedi.

İmam Mâlik Muvatta'da (Kelâm 13, 14) Abdullah İbni Dînâr'ın şöyle dediğini nakleder:

Bir gün ben Abdullah İbni Ömer ile birlikte Hâlid İbni Ukbe'nin çarşı içindeki evinde bulunu-yordum. Bir kişi gelip İbni Ömer'in yanında benden başka kimse olmadığı halde onunla gizlice konuşmak istedi. Bunun üzerine İbni Ömer, derhal bir başkasını çağırdı, biz evde dört kişi olduk. İbni Ömer, bana ve çağırdığı kişiye, "Siz biraz birlikte oyalanınız. Zira ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in, "Üç kişi bir arada iken, ikisi öbüründen ayrı olarak fiskos etmesin" buyurduğunu işittim, dedi.

1603. İbni Mes'ûd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Üç kişi bir arada bulunduğunuz vakit, başka insanlara karışıncaya kadar, (içinizden) iki kişi, diğerini bırakıp fısıldaşmasın. Çünkü bu fısıldaşma, o kişiyi üzer. "

Buhârî, İsti'zân 47; Müslim, Selâm 37, 38; Ayrıca bk. Ebû Dâvud, Edeb 24; Tirmizî, Edeb 59; İbni Mâce, Edeb 50

GEREKSİZ VE AŞIRI CEZALANDIRMA YASAĞI

{BİR UŞAĞI, HAYVANI, KADINI VE ÇOCUĞU MEŞRÛ BİR SEBEBE DAYANMADAN VEYA TERBİYE SINIRINI AŞACAK ŞEKİLDE CEZALANDIRMA YASAĞI}

1604. İbni Ömer radıyallahu anhümâ' dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir kadın ölünceye kadar hapsettiği bir kedi yüzünden azâb edildi ve bu sebeple cehenneme girdi. Hayvanı hapsettiğinde ona bir şey yedirmemiş, içirmemiş, yerdeki haşereleri yemesine bile izin ve imkân vermemişti. "

Buhârî, Enbiyâ 54; Müslim, Selâm 151, 152, Birr 133, 134

1605. Yine İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edilmiştir. Kendisi birgün, bir kuşu hedef olarak dikip ona ok atan Kureyşli gençlerin yanına uğramıştı. Hedefe isabet etmeyen her ok için kuş sahibine bir ödeme yapıyorlardı. Gençler, İbni Ömer'in geldiğini görünce etrafa dağıldılar. İbni Ömer arkalarından şöyle seslendi:

– Bunu yapan kim? Allah ona lânet etsin. Şu bir gerçektir ki, Resûllullah sallallahu aleyhi ve sellem canlı bir hayvanı hedef olarak dikip ona atış yapana lânet okudu.

Buhârî, Zebâih 25; Müslim, Sayd 58, 60. Ayrıca bk. Tirmizî, Sayd 9; Nesâî, Dahâyâ 41; İbni Mâce, Zebâih 10

1606. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem öldürmek maksadıyla hayvanları bir yere hedef olarak bağlamayı yasakladı.

Buhârî, Zebâih 25; Müslim, Sayd 58; Ebû Dâvûd, Edâhî 11; Nesâî, Dahâyâ 79

1607. Ebû Ali Süveyd İbni Mukarrin radıyallahu anh şöyle dedi:

Ben, Mukarrinoğullarının yedinci çocuğu idim. Bizim hepimizin sadece bir kölesi vardı. (Bir gün) en küçüğümüz onu tokatladı. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize o köleyi âzâd etmemizi emretti.

Müslim, Eymân 32–33

Müslim'in bir rivâyetinde (Eymân 33) "yedincisi" yerine "kardeşlerimin yedincisi idim" ifadesi yer almaktadır.

1608. Ebû Mes'ûd el–Bedrî radıyallahu anh şöyle dedi:

Kölemi kamçı ile döverken arkamdan "Ey Ebû Mes'ûd, bilesin ki. . " diye bir ses duydum. Ancak kızgınlığımdan sesin sahibini çıkaramadım, sözün gerisini de anlamadım. Yaklaşınca bir de ne göreyim Resûlullah sallallahu

aleyhi ve sellem değil mi! Ve bana, "Ey Ebû Mes'ûd! Bilesin ki Allah'ın gücü sana, senin bu köleye gücünün yettiğinden çok daha fazla yeter!" diyordu.

Bunun üzerine ben, "Bundan böyle bir daha asla köle dövmeyeceğim" dedim.

Müslim'deki bir rivayette, "Onun heybetinden elimdeki kırbaç yere düşüverdi" ifadesi bulun-maktadır.

Başka bir rivayette (Müslim, Eymân 35): Bunun üzerine ben, " Ey Allahın Resûlü! Allah rızâsı için bu köleyi kölelikten âzat ettim" dedim. Resûl–i Ekrem de:

– "Beri bak! Eğer böyle yapmasaydın seni mutlaka ateş yakardı (ya da cehennem ateşi seni sarardı)" buyurdu.

Müslim, Eymân 34

1609. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim, işlemediği bir suçtan ötürü cezalandırmak maksadıyla kölesini döver veya sebepsiz yere tokatlarsa, bunun kefâreti o köleyi âzat etmesidir. "

Müslim, Eymân 30

1610. Hişâm İbni Hakîm İbni Hizâm radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre kendisi, Şam'da, başlarına zeytinyağı döküldükten sonra güneş altında beklemeye mahkum edilmiş çiftçilere rastladı.

– Bu ne haldir? diye sordu.

– Arazi vergisi (haraç) yüzünden bir rivâyette ise baş vergisi (cizye) yüzünden cezalandırılıyorlar, denildi.

Bunun üzerine Hişâm:

– Andolsun ki ben, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in:

"İnsanlara haksız yere dünyada azâb edenlere Allah, mutlaka azâb eder" buyurduğunu işittim dedi ve Emîr'in huzuruna çıkıp durumu ona arzetti. Emîr de çiftçilerin serbest bıra-kılmalarını emretti.

Müslim, Birr 117– 119. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, İmâre 32

1611. İbni Abbâs radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yüzü ateşle dağlanarak damgalanmış bir merkep gördü ve durumu çirkin buldu, onaylamadı.

Bunun üzerine İbni Abbas (kendi kendine), Allah'a yemin ederim ki ben bundan böyle hayvanın yüzünden uzak bir yerine damga vuracağım, dedi. Merkebinin uyluklarına damga vurduttu. İbni Abbâs böylece uyluklara damga vurduran ilk kişi oldu.

Müslim, Libâs 108. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 52

1612. Yine İbni Abbâs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem, yüzüne damga vurulmuş bir merkebin yanından geçti. Bunun üzerine;

"Bu hayvanın yüzünü dağlayana Allah lânet etsin!" buyurdu.

Müslim, Libâs 107. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs 52

Müslim'in bir başka rivayetinde de (Libas 106); "Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yüze vurmayı ve yüzü damgalamayı yasakladı" denilmektedir.

CANLILARI YAKMA YASAĞI

{KARINCA VE BENZERLERİ DAHİL HERHANGİ BİR CANLIYI ATEŞLE YAKMANIN HARAM OLDUĞU}

1613. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir keresinde bizi bir seriyye içinde savaşa gönderdi. Kureyşlilerden iki kişinin adını vererek:

– "Falan ve falanı ele geçirirseniz ateşte yakınız!" buyurdu.

Sonra yola çıkacağımız sırada:

– "Ben daha önce size falan ve falanı ele geçirdiğinizde ateşte yakmanızı emretmiştim. Halbuki ateşle ancak Allah azâb eder. Bu sebeple siz o iki kişiyi ele geçirdiğinizde (yakmayın) öldürün!" buyurdu.

Buhârî, Cihâd 107, 149. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 112; Tirmizî, Siyer 20

1614. İbni Mes'ûd radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir seferde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem' in maiyyetinde bulunuyorduk. Hz. Peygamber abdest bozmak için yanımızdan uzaklaştı. Bu sırada biz iki yavrusu olan küçük bir kaya kuşu gördük, yavruları aldık. Kuşcağız yavrularını kurtarmak için çırpınmaya başladı. Tam bu sırada Nebî sallallahu aleyhi ve sellem geldi ve:

– "Bu kuşu yavrularını almak suretiyle kim tedirgin etti? Verin ona yavrularını!" buyurdu.

Bir kere de yaktığımız karınca yuvasını gördü ve:

– "Karıncaları kim yaktı?" diye sordu.

– Biz, dedik.

– "Gerçek şu ki, ateşle azâb etmek, ateşin yaratıcısından başka hiç kimse için uygun ve meşrû değildir" buyurdu.

Ebû Dâvûd, Cihâd 112, Âdâb 164

ZENGİNİN BORCUNU GECİKTİRMESİ

{ALACAKLININ İSTEĞİ KARŞISINDA ZENGİN BİR KİMSENİN BORCUNU GECİKTİRMESİNİN HARAM OLDUĞU}

1615. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Zenginin borcunu ödemeyi ertelemesi zulümdür. Sizin biriniz hali vakti yerinde olan birine havâle edildiğinde, bu havâleyi kabullenip o kişiye müracaat etsin. "

Buhârî, Havâlât 1, 2, İstikrâz 12. Ayrıca bk. Müslim, Müsâkât 33; Ebû Dâvûd, Büyû’ 10; Tirmizî, Büyû’ 68; Nesâî, Büyû’ 100, 101; İbni Mâce, Sadakât 8

BAĞIŞTAN DÖNMENİN KERÂHETİ

{BİR İNSANIN, HİBE ETTİĞİ KİŞİYE HENÜZ TESLİM ETMEDİĞİ BAĞIŞINDAN VAZ GEÇMESİNİN; TESLİM ETMİŞ OLSUN OLMASIN KENDİ ÇOCUĞUNA YAPTIĞI HİBEDEN DÖNMESİNİN MEKRUH OLDUĞU VE YİNE SADAKA, ZEKAT, KEFÂRET V. S. OLARAK ÇIKARIP VERDİKLERİNİN BİR KISMINI VERDİĞİ KİŞİDEN SATIN ALMASININ MEKRUH OLDUĞU AMA BUNLARIN KENDİSİNE İNTİKAL ETMİŞ OLDUĞU BİR ÜÇÜNCÜ ŞAHIS VEYA KURUMDAN SATIN ALINMASINDA HERHANGİ BİR SAKINCA VE KERÂHETİN BULUNMADIĞI}

1616. İbni Abbas radıyallahu anhümâ' dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bağışından dönen kimse, kusmuğunu yalayan köpeğe benzer. "

Buhârî, Hibe 30, Zekât 59, Cihâd 137, Hiyel 14; Müslim, Hibât 2, 5, 8. Ayrıca bk. Tirmizî, Büyû' 62; Nesâî, Zekât 100; İbni Mâce, Hibât 5

Müslim'in bir rivâyetinde (Hibât 5), "Verdiği sadakadan dönen kimse, yediğini kustuktan sonra dönüp onu yiyen köpeğe benzer" buyurulur.

Bir başka rivâyette (Müslim, Hibât 7) ise, "Bağışından dönen, kusmuğunu yiyen gibidir" denilmektedir.

1617. Ömer İbni'l–Hattâb radıyallahu anh şöyle dedi:

Ben iyi cins bir atımı Allah rızâsı için bir mücâhide vermiştim. O zât ata iyi bakamadı, onu zayıflattı. Bunun üzerine ben hayvanı para ile satın almak istedim. Ucuza vereceğini de tahmin ediyordum. Durumu Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e arzettim. O şöyle buyurdu:

– "Bir dirheme bile verse, sakın onu satın alma, verdiğin sadakadan asla dönme! Zira bağışından dönen, kustuğunu yalayan gibidir. "

Buhârî, Hibe 30, 37; Müslim, Hibât 1, 2, 3, 4. (Ayrıca bk. Önceki hadisin diğer kaynakları.)

1618. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– "Yedi helâk ediciden kaçının!" Sahâbîler:

– Ey Allahın Resûlü! Bunlar nelerdir? diye sordular. Hz. Peygamber:

– "Allah'a ortak koşmak, sihir (büyü) yapmak, Allah'ın haram kıldığı bir nefsi haksız yere öldürmek, faiz yemek, yetim malı yemek, savaş meydanından kaçmak, evli, namuslu ve hiç bir şeyden haberi olmayan kadınlara zina isnad etmektir, ” buyurdu.

Buhârî, Vasâyâ 23, Tıb 38, Hudûd 44; Müslim, Î̂mân 145. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vasâyâ 10; Nesâî, Vasâyâ 12

1619. İbni Mes'ûd radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem faiz alana da verene de lânet etti.

Müslim, Müsâkât 105–106; Tirmizî, Büyû’ 2. Ayrıca bk. Buhârî, Büyû’ 24, 25, 113; Ebû Dâvûd, Büyû’ 4; İbni Mâce, Ticârât 58

Tirmizî ve diğer muhaddisler, "şâhitlerine ve kâtibine de" kelimelerini ilave ettiler.

1620. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi: Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinledim:

Allah Teâlâ buyurdu ki: “Ben, ortakların ortaklıktan en uzak olanıyım. Kim işlediği amelde benden başkasını bana ortak koşarsa, o kişiyi de ortak koştuğunu da reddederim. ”

Müslim, Zühd 46. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, II, 301, 435

1621. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinledim dedi:

“Kıyamet günü hesabı ilk görülecek kişi, şehit düşmüş bir kimse olup huzura getirilir. Allah Teâlâ ona verdiği nimetleri hatırlatır, o da hatırlar ve bunlara kavuştuğunu itiraf eder. Cenâb–ı Hak:

– Peki, bunlara karşılık ne yaptın? buyurur.

– Şehit düşünceye kadar senin uğrunda cihad ettim, diye cevap verir.

– Yalan söylüyorsun. Sen, "babayiğit adam" desinler diye savaştın, o da denildi, buyurur. Sonra emrolunur da o kişi yüzüstü cehenneme atılır. Bu defa ilim öğrenmiş, öğretmiş ve Kur‘an okumuş bir kişi huzura getirilir. Allah ona da verdiği nimetleri hatırlatır. O da hatırlar ve itiraf eder. Ona da:

– Peki, bu nimetlere karşılık ne yaptın? diye sorar.

– İlim öğrendim, öğrettim ve senin rızân için Kur'an okudum, cevabını verir.

– Yalan söylüyorsun. Sen "âlim" desinler diye ilim öğrendin, "ne güzel okuyor" desinler diye Kur'an okudun. Bunlar da senin hakkında söylendi, buyurur. Sonra emrolunur o da yüzüstü cehenneme atılır.

(Daha sonra) Allah'ın kendisine her çeşit mal ve imkân verdiği bir kişi getirilir. Allah verdiği nimetleri ona da hatırlatır. Hatırlar ve itiraf eder.

– Peki ya sen bu nimetlere karşılık ne yaptın? buyurur.

– Verilmesini sevdiğin, razı olduğun hiç bir yerden esirgemedim, sadece senin rızânı kazanmak için verdim, harcadım, der.

– Yalan söylüyorsun. Halbuki sen, bütün yaptıklarını "ne cömert adam" desinler diye yaptın. Bu da senin için zaten söylendi, buyurur. Emrolunur bu da yüzüstü cehenneme atılır. ”

Müslim, İmâre 152

1622. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre birtakım insanlar kendisine gelip "Biz idarecilerimizin yanına girer ve onlara karşı, oradan çıktığımız zaman söylediklerimizin tam zıddı olan sözler söyleriz”, dediler. Bunun üzerine İbni Ömer:

– "Biz bu sizin yaptığınızı Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem zamanında iki yüzlülük sa-yardık" cevabını verdi.

Buhârî, Ahkâm 27

1623. Cündeb İbni Abdullah İbni Süfyân radıyallahu anh‘den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim işlediği hayrı şöhret kazanmak için halka duyurursa, Allah onun gizli işlerini duyurur. Kim de işlediği hayrı halkın takdirini kazanmak için başkalarına gösterirse, Allah da onun riyakârlığını açığa vurur. "

Buhârî, Rikak 36, Ahkâm 9; Müslim, Zühd 47–48. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 48; İbni Mâce, Zühd 21

1624. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Azîz ve celîl olan Allah'ın hoşnudluğunu kazanmaya yarayan bir ilmi, sırf dünyalık elde etmek için öğrenen kimse, kıyamet günü cennetin kokusunu bile alamaz. "

Ebû Dâvûd, İlim 12. Ayrıca bk. İbni Mâce, Mukaddime 23

RİYÂ OLMADIĞI HALDE RİYÂ SANILAN DURUMLAR

1625. Ebû Zer radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e:

– Bir kimse, bir hayır yapar da halk bu sebeple onu överse, buna ne buyurursunuz? dediler. O da:

– "Bu, mü'min için peşin bir müjdedir" buyurdu.

Müslim, Birr 166. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 25

1626. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Âdemoğluna zinadan nasibi takdir olunmuştur. O buna mutlaka erişir. Gözlerin zinası bak-mak, kulakların zinası dinlemek, dilin zinası konuşmak, elin zinası tutmak, ayakların zinası yürümektir. Kalbe gelince o, arzu eder, ister. Üreme organı ise, bunu ya gerçekleştirir, ya da boşa çıkarır. "

Buhârî, İsti'zân 12, Kader 9; Müslim, Kader 20–21. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Nikâh 43

1627. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallalahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– "Yollarda oturmaktan kaçının!" Sahâbîler:

– Biz buna mecbûruz. Meselelerimizi orada konuşuyoruz, dediler. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Oturmaktan vazgeçemeyecekseniz o halde yolun hakkını verin!" buyurdu.

– Yolun hakkı nedir Ey Allah'ın Resûlü? dediler.

– "Harama bakmamak, gelip geçenleri incitmemek, selâm almak, mârufu emredip münkerden nehyetmektir" buyurdu.

Buhârî, Mezâlim 22, İsti'zân 2; Müslim, Libâs 114. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 12; Tirmizî, İsti'zân 30

1628. Ebû Talha Zeyd İbni Sehl radıyallahu anh şöyle dedi:

Biz sokak başlarında, evlerin önlerinde oturup konuşurduk. Bir keresinde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem geldi, başımızda durdu ve:

– "Size ne oluyor ki, böyle sokaklarda oturuyorsunuz. Buralarda oturmaktan kaçının!" buyurdu. Biz:

– Sakıncasız şeyler için oturduk, müzâkerelerde bulunuyor, konuşuyoruz, dedik.

– "Eğer sokaklarda oturmaktan vazgeçmeyecekseniz, hiç değilse hakkını verin. Buraların hakkı, gözü haramdan sakınmak, selâm almak ve güzel şeyler söylemektir" buyurdu.

Müslim, Selâm 2. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, IV, 30

1629. Cerîr radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e ansızın görmenin hükmünü sordum.

– "Hemen gözünü başka tarafa çevir!" buyurdu.

Müslim, Âdâb 45. Ayrıca bk. Ebû Davûd, Nikâh 43; Tirmizî, Edeb 28

1630. Ümmü Seleme radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında bulunuyordum. Meymûne de vardı. İbni Ümmi Mektum çıkageldi. Bu olay, biz örtünmekle emrolunduktan sonra idi. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem bize:

– "Örtünün!" buyurdu. Biz:

– O âmâ biri değil mi, Ey Allah'ın Resûlü? Bizi göremez, bilemez, dedik. Bunun üzerine Hz. Peygamber:

– "Siz ikiniz de mi âmâsınız, onu görmüyor musunuz?" buyurdu.

Ebû Dâvûd, Libâs 34; Tirmizî, Edeb 29

1631. Ebû Saîd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Erkek, erkeğin avret yerine, kadın da kadının avret yerine bakamaz. Bir erkek başka bir erkekle; bir kadın da başka bir kadınla bir örtü altında yatamaz. "

Müslim, Hayz 74. Ayrıca bk. Tirmizî, Edeb 38; İbni Mâce, Tahâret 137

1632. Ukbe İbni Âmir radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

–"(Yanında mahremi bulunmayan) Kadınların yanına girmekten sakının!"

Bunun üzerine ensardan birisi:

– Ey Allah'ın Resûlü! Kocanın erkek akrabası hakkında ne dersiniz? dedi.

– "Onlarla halvet, ölüm demektir" buyurdu.

Buhârî, Nikâh 111; Müslim, Selâm 20. Ayrıca bk. Tirmizî, Radâ' 16

1633. İbni Abbas radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Hiçbiriniz, yanında mahremi bulunmayan bir kadınla başbaşa kalmasın. "

Buhârî, Nikâh 111, Cihâd 140; Müslim, Hac 424. Ayrıca bk. Tirmizî, Radâ' 16, Fiten 7

1634. Büreyde radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Cihada çıkan erkeklerin geride bıraktıkları hanımları, cihada çıkmayan erkeklere kendi anneleri gibi haramdır. Bunlardan bir erkek, mücâhidlerden birinin âilesine bakmayı üzerine alır da hiyânet ederse kıyamet günü bu adam durdurulur, o mücâhid bunun amelinden dilediğini alır. " Büreyde diyor ki, sonra Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize döndü ve "Ne zannediyordunuz?" buyurdu.

Müslim, İmâret 139. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 11; Nesâî, Cihâd 47, 48

KADIN – ERKEK BENZEŞMESİ YASAĞI

{GİYİM – KUŞAMDA, HAL – HAREKET VE BENZERİ KONULARDA ERKEKLERİN KADINLARA, KADINLARIN ERKEKLERE BENZEMESİNİN HARAM OLDUĞU}

1635. İbni Abbas radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, kadınlaşan erkeklere ve erkekleşen kadınlara lânet etti.

Buhârî'nin bir başka rivayetinde de (Libâs 61) "Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, kadınlara benzemeye çalışan erkeklere ve erkeklere benzemeye çalışan kadınlara lânet etti" denilmektedir.

Buhârî, Libâs 62. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs 28; Tirmizî, Edeb 24; İbni Mâce, Nikâh 22

1636. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kadın gibi giyinen erkeğe, erkek gibi giyinen kadına lânet etti.

Ebû Dâvûd, Libas 28. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, II, 325

1637. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Cehennemliklerden kendilerini dünyada henüz görmediğim iki grup vardır: Biri, sığır kuyrukları gibi kırbaçlarla insanları döven bir topluluk. Diğeri, giyinmiş oldukları halde çıplak görünen ve öteki kadınları kendileri gibi giyinmeye zorlayan ve başları deve hörgücüne benzeyen kadınlardır. İşte bu kadınlar cennete giremedikleri gibi, şu kadar uzak mesafeden hissedilen kokusunu bile alamazlar. "

Müslim, Cennet 52

ŞEYTANA VE KÂFİRLERE BENZEME YASAĞI

1638. Câbir radıyallahu anh' den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sol elinizle yemeyin. Zira şeytan soluyla yer!"

Müslim, Eşribe 104–106. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Et'ime 15; Tirmizî, Et'ime 9

1639. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Hiçbiriniz kesinlikle sol eliyle yiyip içmesin. Zira şeytan soluyla yer, soluyla içer. "

Müslim, Eşribe 107. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Et'ime 19; Tirmizî, Et'ime 6; İbni Mâce, Et'ime 8

1640. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Yahudi ve hıristiyanlar saçlarını hiç boyamazlar. Siz onlar gibi yapmayın. "

Buhârî, Enbiyâ 50, Libâs 67. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tereccül 18; Nesâî, Zînet 14; İbni Mâce, Libâs 32

BOYAMA YASAĞI

{MÜSLÜMAN ERKEK VE KADINLARIN SAÇLARINI SİYAHA BOYAMALARININ YASAKLANMIŞ OLDUĞU}

1641. Câbir radıyallahu anh şöyle dedi:

Mekke'nin fethedildiği gün Ebû Bekir es–Sıddîk'in babası Ebû Kuhâfe'yi, saçı sakalı bembeyaz olmuş bir halde Hz. Peygamber'in huzuruna getirdiler. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– "Bunları boyamak suretiyle değiştirin fakat siyaha boyamayın!"

Müslim, Libâs 79. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tereccül 18; Nesâî, Zînet 15; İbni Mâce, Libâs 33

YARIM TIRAŞ YASAĞI

{BAŞIN BİR KISMINI TIRAŞ EDİP BİR KISMINI BIRAKMANIN NEHYEDİLDİĞİ VE KADIN İÇİN DEĞİL ERKEK İÇİN SAÇLARININ TAMAMINI TIRAŞ ETMENİN MÜBAH OLDUĞU}

1642. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem başın bir kısmını tıraş edip bir kısmının (perçem olarak) bırakılmasını yasakladı.

Buhârî, Libâs 72; Müslim, Libâs 72, 113. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tereccül 14; Nesâî, Zînet 5, 58; İbni Mâce, Libâs 38

1643. Yine İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir gün saçının bır kısmı tıraş edilmiş bir kısmı bırakılmış bir çocuk gördü, aile fertlerini böyle yapmaktan menedip şöyle buyurdu:

– "Ya hep tıraş edin ya hep bırakın!"

Ebû Dâvûd, Tereccül 14

1644. Abdullah İbni Cafer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem Cafer (İbni Ebû Tâlib)'in çoluk çocuğuna üç gün yas süresi tanımıştı. Sonra onlara geldi ve:

– "Kardeşim Cafer için bugünden sonra artık ağlamayın!" buyurdu. Sonra:

– "Bana kardeşimin çocuklarını çağırın!" diye emretti.

Bizi toplayıp getirdiler. Biz kendimizi annelerini yitirmiş kuş yavruları gibi hissediyorduk. Sonra:

– "Bana bir berber çağırın!" buyurdu.

Gelen berbere emretti, berber bizim başlarımızı tamamen tıraş etti.

Ebû Dâvûd, Menâsik 78, Tereccül 13. Ayrıca bk. Nesâî, Zînet 57–58

1645. Ali radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kadının saçlarını tıraş etmesini, (saçlarını kökünden kestirmesini) yasakladı.

Nesâî, Zînet 4. Ayrıca bk. Tirmizî, Hac 75

1646. Esmâ radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre bir hanım Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e:

– Ey Allah'ın Resûlü! Yakalandığı bir hastalık sebebiyle kızımın saçları döküldü. Ben onu evlendirmiştim de. Ona iğreti saç taktırayım mı? diye sordu. Bunun üzerine Hz. Peygamber:

– "İğreti saç takana da taktırana da Allah lânet etmiştir" buyurdu.

Âişe radıyallahu anhâ'dan da benzeri bir rivayet nakledilmiştir.

Buhârî, Libâs 85; Müslim, Libâs 115. Ayrıca bk. İbni Mâce, Nikâh 52

1647. Humeyd İbni Abdurrahman'dan nakledilmiştir ki, Muâviye radıyallahu anh hac yaptığı sene Medine'de bir zâbıta memurunun elinde bulunan bir tutam alın saçını alıp Medine Mescidi Minberinden halka şöyle hitabetmiştir:

– Ey Medineliler! Âlimleriniz nerede? (Niçin bunları önlemezler?) Ben Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in bu tür saçlardan halkı menederek şöyle buyurduğunu duymuşumdur:

– "İsrailoğulları, kadınları bu tür şeyleri kullanmaya başladıkları zaman helâk olmuşlardır!"

Buhârî, Enbiyâ 54; Müslim, Libâs 122–124. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tereccül 5; Tirmizî, Edeb 32; Nesâî, Zînet 66

1648. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem saçlarına saç ekleten ve ekleyen, döğme yapan ve yaptıran kadınlara lânet etmiştir.

Buhârî, Tefsiru sûre (59) 4, Libâs 83, 85, 87; Müslim, Libâs 115, 117, 119. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tereccül 5; Tirmizî, Libâs 25, Edeb 33; Nesâî, Zînet 22–24; İbni Mâce, Nikâh 52

1649. İbni Mes'ûd radıyallahu anh'den nakledildiğine göre kendisi, "Döğme yapan, yaptıran, yüzünün tüylerini yolan, güzel görünsün diye dişlerini seyrekleştiren, Allah'ın yarattığını bozan kadınlara Allah lânet etsin" demişti. Bir kadının İbni Mes'ûd'u aşırı gitmekle suçlaması üzerine bu defa; "Peygamberin lânet ettiği kimseye niçin lânet etmeyecek mişim? Peygamberi izlemek Allah'ın kitabında emredilmiştir. Allah Teâlâ; "Peygamber size ne verirse onu alın, sizi nehyettiğinden de uzak durun!" [Haşr sûresi (59), 7] buyurdu, demiştir.

Buhârî, Tefsîru sûre (59), 4; Libâs 82, 84, 85, 87; Müslim, Libâs 120. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tereccül 5; Tirmizî, Edeb 33; Nesâî, Zînet 24, 26, 71; İbni Mâce, Nikah 52

BEYAZ KILLARI YOLMA YASAĞI

{SAÇ, SAKAL VE BAŞKA YERLERDEKİ BEYAZ KILLARI KOPAR-MANIN VE GENÇLERİN YÜZLERİNDE İLK ÇIKAN TÜYLERİ YOLMALARININ MEKRUH OLDUĞU}

1650. Amr İbni Şuayb'ın, babası vasıtasıyla dedesinden rivayet ettiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Beyaz saçları yolmayın. Zira o beyaz saç, kıyamet günü müslümanın nûrudur. "

Ebû Dâvûd, Tereccül 17; Tirmizî, Edeb 56; Nesâî, Zînet 13. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 25

SAĞ ELLE TAHÂRETLENMENİN KERÂHETİ

{ÖZRÜ OLMADIĞI HALDE SAĞ ELLE İSTİNCA YAPMANIN, SAĞ ELLE TENÂSÜL ORGANINI TUTMANIN MEKRUH OLDUĞU}

1652. Ebû Katâde radıyallahu anh' den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Hiç biriniz küçük abdest bozarken erkeklik uzvunu kesinlikle sağ eliyle tutmasın, sağ eliyle silinmesin, bir şey içerken kabın içine solumasın!"

Buhârî, Vudû 19, Eşribe 25; Müslim, Tahâret 63. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tahâret 18; Nesâî, Tahâret 22; İbni Mâce, Tahâret 15

TEK AYAKKABI İLE GEZMENİN MEKRUH OLDUĞU

{ÖZÜRSÜZ OLARAK TEK AYAKKABI VE MEST İLE GEZMENİN VE YİNE ÖZÜRSÜZ AYAKTA AYAKKABI VEYA MEST GİYMENİN MEKRUH OLDUĞU}

1653. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz tek ayakkabı ile dolaşmasın. Ya ikisini de giysin veya ikisini de çıkarsın!"

Buhârî, Libâs 40; Müslim, Libâs 68, 71. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs 41; Tirmizî, Libâs 34; İbni Mâce, Libâs 29

1654. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh: Ben, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in, "Herhangi biriniz ayakkabısının bağı koptuğu zaman onu onarıncaya kadar (bile olsa) tek ayakkabıyla gezmesin!" buyurduğunu işittim, demiştir.

Müslim, Libâs 69, 71. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Libâs 41; Nesâî, Zînet 116

1655. Câbir radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir kimsenin ayakta ayakkabı giymesini yasaklamıştır.

Ebû Dâvûd, Libâs 41. Ayrıca bk. Tirmizî, Libâs 35; İbni Mâce, Libâs 30

ATEŞİ YANAR HALDE BIRAKMA YASAĞI

{UYKU ZAMANI EVDE LAMBA VE OCAK GİBİ PARLAMAYA ELVERİŞLİ NESNELERİ YANAR HALDE BIRAKMANIN NEHYEDİLDİĞİ}

1656. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Uyumak istediğiniz zaman evlerinizde yanar halde ateş bırakmayınız!"

Buhârî, İsti'zân 49; Müslim, Eşribe 100. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 161; Tirmizî, Et'ime 15

1657. Ebû Mûsâ el–Eş'arî radıyallahu anh şöyle dedi:

Medine'de gece vakti bir ev yandı. Ev sahiplerinin durumu Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e haber verildi. Bunun üzerine Resûl–i Ekrem:

"Gerçekten bu ateş sizin düşmanınızdır; uyumak istediğiniz zaman onu söndürünüz!" buyurdu.

Buhârî, İsti'zân 49; Müslim, Eşribe 101. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 46

1658. Câbir radıyallahu anh' den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kapların ağzını örtün. Tulumları bağlayın. Kapıları kapatın ve lambaları söndürün! Çünkü şeytan bağı çözemez, kapıyı açamaz ve kapağı kaldıramaz. Eğer herhangi biriniz, kabının üzerine bir çalı–çırpı parçası koymaktan ve besmele çekmekten başka bir çare bulamazsa, bunları yapsın. (Lambaları da söndürsün) Çünkü fâre, içeridekilerin üzerine evi yakabilir. "

Müslim, Eşribe 96, 99. Ayrıca bk. İbni Mâce, Eşribe 16

1659. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

"Biz, tekellüften nehy olunduk. "

Buhârî, İ'tisâm 3

1660. Mesrûk şöyle dedi:

Abdullah İbni Mes'ûd radıyallahu anh' ın yanına gitmiştik. O bize şunları söyledi:

Dostlar! Bilen, bildiğini söylesin. Bilmeyen de "Allah bilir " desin. Zira insanın bilmediği konuda "Allah bilir" demesi de bir ilimdir. Allah Teâlâ, Peygamber'i sallallahu aleyhi ve sellem'e şöyle buyurmuştur: "De ki: Kur'ân'ı tebliğden ötürü sizden bir ücret istemiyorum. Ben, kendiliğinden bir şeyler uydurup size dayatmak isteyen biri de değilim. "

Buhârî, Tefsîru sûre (30, 38), 3. Ayrıca bk. Müslim, Münâfıkîn 39, 40

ÖLÜYE AĞIT YAKMA YASAĞI

{ÖLÜNÜN ARKASINDAN BAĞIRA–ÇAĞIRA AĞLAMANIN, YÜZÜNÜ TIRMALAMANIN, YAKA–PAÇA YIRTMANIN, SAÇINI YOLMANIN, KAZITMANIN VE "KAHROLAYIM, HELÂK OLAYIM" DİYE BEDDUA ETMENİN HARAM OLDUĞU}

1661. Ömer İbni'l–Hattâb radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Arkasından koparılan feryat (ve yakılan ağıt) sebebiyle ölüye kabrinde azâb olunur. "

Bir rivâyette (Tirmizî, Cenâiz 23) "ölüye ağlandığı sürece" denilmektedir.

Buhârî, Cenâiz 34; Müslim, Cenâiz 28. Ayrıca bk. Tirmizî, Cenâiz 23

1662. İbni Mes'ûd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ölenin arkasından yüzünü gözünü tırmalayan, yakasını paçasını yırtan, Câhiliye insanı gibi bağıra – çağıra ağıt yakıp kendisine beddua eden, bizden, bizim yolumuzu izleyenlerden değildir. "

Buhârî, Cenâiz 36, 38, 39, Menâkıb 8; Müslim, İmân 165. Ayrıca bk. Tirmizî, Cenâiz 22, 25; Nesâî, Cenâiz 17; İbni Mâce, Cenâiz 52

1663. Ebû Bürde şöyle dedi:

(Babam) Ebû Mûsâ el–Eş'arî hastalandı ve başı hanımlarından birinin kucağında iken bayıldı. Bunun üzerine hanım, bir çığlık atıp yüksek sesle ağlamaya başladı. Fakat Ebû Mûsâ, kadını bundan men edecek durumda değildi. Ayılınca:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in hoşlanmayıp uzak kaldığı şeyden ben de hoşlanmam ve uzak olurum. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem vâveylâcı, saçını yolan, üstünü başını yırtan kadınlardan uzaktı, diye hanımını ikaz etti.

Buhârî, Cenâiz 37, 38; Müslim, İmân 167. Ayrıca bk. Nesâî, Cenâiz 17

1664. Mugîre İbni Şu'be radıyallahu anh, "Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem' i şöyle buyururken dinledim" dedi:

"Kimin arkasından bağıra–çağıra ağıt yakılırsa, kendisi adına yapılan bu feryattan dolayı o kişiye kıyamet günü azab olunur. "

Buhârî, Cenâiz 34; Müslim, Cenâiz 28. Ayrıca bk. Tirmizî, Cenâiz 23

1665. Ümmü Atiyye Nüseybe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bey'at sırasında, ölüye yüksek sesle ağlamayacağımıza dair biz kadınlardan söz aldı.

Buhârî, Cenâiz 46; Müslim, Cenâiz 31–32. Ayrıca bk. Nesâî, Cenâiz 15, Bey'at 18

1666. Nu'mân İbni Beşîr radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Abdullah İbni Revâha radıyallahu anh'ın baygınlık geçirmesi üzerine kız kardeşi, "Vah dağ gibi kardeşim, vah şöyle şöyle olan kardeşim" diye onu överek yüksek sesle ağlamaya başladı. Abdullah İbni Revâha ayıldığı zaman kız kardeşine; "Senin hakkımda söylediğin her övgü için ben, ‘sen gerçekten böyle biri misin?’ diye sorgulandım" dedi.

Buhârî, Meğâzî 44

1667. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Sa'd İbni Ubâde radıyallahu anh hastalanmıştı. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Abdurrahman İbni Avf, Sa'd İbni Ebû Vakkâs ve Abdullah İbni Mes'ûd ile birlikte Sa'd'ı ziyârete geldi. Yanına girdiğinde onu elem ve ıstırap içinde, ailesi tarafından etrafı kuşatılmış bir halde buldu. Bunun üzerine:

– "Öldü mü?" buyurdu.

– Hayır, ey Allah'ın Resûlü (ölmedi), dediler.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem (Sa'd'ın bu ağır durumuna üzülerek) ağladı. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem 'in ağladığını görünce oradakiler de ağladılar. Bunun üzerine Resûl–i Ekrem:

"Bilmez misiniz, gerçekten Allah, gözyaşı ve kalbin hüznü sebebiyle insana azâb etmez. Fakat –eliyle diline işâret ederek– işte bunun yüzünden azâb eder veya bağışlar" buyurdu.

Buhârî, Cenâiz 45, Talâk 24; Müslim, Cenâiz 12

1668. Ebû Mâlik el–Eş‘arî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ağıtçı, ölmeden önce tövbe etmezse, kıyamet günü üzerinde katrandan bir elbise ve uyuzlu bir gömlek olduğu halde mezarından kaldırılır. "

Müslim, Cenâiz 29. Ayrıca bk. İbni Mâce, Cenâiz 51

1669. Üseyd İbni Ebû Üseyd et–Tâbiî'nin, Hz. Peygamber'e biat etmiş kadınlardan birinden naklettiğine göre o hanım sahâbî şöyle demiştir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ma‘rufta itaat konusunda bizden aldığı biat içinde, iyilikte kendisine isyan etmeyeceğimiz, felâket anında yüz tırmalamayacağımız, ah–vah diye vâveyla koparmayacağımız, yaka–paça yırtmayacağımız ve saç–baş yolmayacağımız sözü de vardı.

Ebû Dâvûd, Cenâiz 25

1670. Ebû Mûsa radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ölen herhangi bir kişinin arkasından ağlayıcılar, ey kendisine dayandığımız, ey efendimiz vs. diye onu övmeye başladılar mı, adamın başına iki melek görevlendirilip dikilir ve onu tartaklayarak "Sen böyle biri miydin?" derler. "

Tirmizî, Cenâiz 24

1671. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İnsanlar arasında iki âdet vardır ki bunlar küfür dönemi âdetidir: Nesebe sövmek, ölüye yüksek sesle ağlamak. "

Müslim, İmân 121; Cenâiz 29. Ayrıca bk. Buhârî, Menâkıbü'l–ensâr 27; Tirmizî, Cenâiz 33

FALCILARA VE KÂHİNLERE İNANMA YASAĞI

{GAYBDEN HABER VERDİĞİNİ SÖYLEYEN KÂHİNLERE, MÜNECCİMLERE, GİZLİ İŞLERİ ORTAYA ÇIKARACAĞINI İDDİA EDENLERE, KUM, ÇAKIL, ARPA VE BENZERİ ŞEYLERLE FALCILIK YAPANLARA GİTMENİN VE SÖYLEDİKLERİNE İNANMANIN NEHYEDİLMİŞ OLDUĞU}

1672. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Bazı insanlar Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e kâhinleri (n yaptıkları hakkında fikrini) sordular da Resûl–i Ekrem:

– "Aslı olan, (doğru) bir şey değildir" buyurdu.

– Ey Allah'ın Resûlü! Ama onların bize verdikleri geleceğe ait bazı haberler söyledikleri gibi çıkıyor, dediler. Bunun üzerine Hz. Peygamber:

– "Onların bu tür haberleri (görevli meleğin ilham ettiği) gerçeklerdendir. Onu bir cin meleklerden kaparak kâhin dostunun kulağına fısıldar. O kâhinler de bir doğruya yüz yalan karıştırır (halka sunar) lar" cevabını verdi.

Buhârî, Tıb 46, Bed'ül–halk 6, Tevhîd 57; Müslim, Selâm 122–124

1673. Safiyye Binti Ebû Ubeyd, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in bir eşinden naklen Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu

bildirmiştir:

"Kim, çalıntı veya yitik bir malın yerini haber veren kimseye (arrâfa) gidip ondan bir şey sorar, söylediğini de tasdik ederse, o kişinin kırk gün hiçbir namazı kabul olunmaz. "

Müslim, Selâm 125. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, II, 429, IV, 68, V, 380

1674. Kabîsa İbni'l–Muhârık radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinledim, demiştir:

"Kuşları ürkütüp isimlerinden, seslerinden ve hareketlerinden mânalar çıkarmak, uğursuzluğa inanmak, kum üzerine çizgiler çizerek geleceğe yönelik hükümler çıkarmak bir çeşit sihir ve kehânettir. "

Ebû Dâvûd, Tıb 23. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, III, 477, V, 60

1675. İbni Abbas radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Yıldızlardan bir bilgi edinen, bir parça sihir elde etmiş olur. Bilgisi arttıkça günahı da artar. "

Ebû Dâvûd Tıb 22, 51. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 28

1676. Muâviye İbni'l–Hakem radıyallahu anh şöyle dedi:

– Ey Allah'ın Resûlü! Ben, yeni müslüman olmuş biriyim. Allah Teâlâ bizi İslâm ile şereflendirdi. Bizden öyle kimseler vardır ki, kâhinlere gider, onların söylediklerine inanırlar, dedim.

– "Artık onlara gitmeyin (söylediklerine de inanmayın)!" buyurdu. Ben:

– Bizden kimileri de kuşların ötmesini, sağa –sola uçmasını uğursuzluk sayarlar, dedim.

– "Bu, içlerinde buldukları bir zan, bir duygudur; bu his onlara mâni olmasın" buyurdu. Ben:

– Bizden kum üzerine birtakım çizgiler çizen ve öylece hüküm çıkarmaya çalışanlar da var, dedim.

– "Peygamberlerden biri de çizgi çizerdi. Kimin çizgisi onun çizgisine uygun düşerse o isabet etmiş olur" cevabını verdi.

Müslim, Mesâcid 33. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, salât 167; Nesâî, Sehiv 20

1677. Ebû Mes'ûd el–Bedrî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, köpek parasını, fuhuş gelirini ve falcılık ücretini yasaklamıştır.

Buhârî, Büyû 25, 113, İcâre 20, Talâk 51, Tıb 46, Libâs 86, 96; Müslim, Müsâkât 40. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Büyû 26, 63; Tirmizî, Büyû 46, 49, 50, Nikâh 37, Tıb 23; Nesâî, Sayd 15, Büyû 91, 92, 94; İbni Mâce, Ticârât 9

UĞURSUZLUĞA İNANMA YASAĞI

1678. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Hastalığın kendiliğinden bulaşması yoktur. Uğursuzluk da yoktur. Ben hayra yormayı yeğlerim. " Sahâbîler:

– Hayra yorma (tefe'ül) nedir? dediler.

– "Güzel, olumlu sözdür" buyurdu.

Buhârî, Tıb 19, 43–45; Müslim, Selâm 102, 107, 110, 114, 116. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tıb 24; İbni Mâce, Mukaddime 10, Tıb 43

1679. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Hastalığın kendiliğinden bulaşması yoktur. Uğursuzluk da yoktur. Eğer bir şeyde u-ğursuzluk olacak olsaydı evde, kadında ve atta olurdu. "

Buhârî, Cihâd 47, Nikâh 17, Tıb 43. 54; Müslim, Selâm 115–120. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tıb 24; Tirmizî, Edeb 58; Nesâî, Hayl 2; İbni Mâce, Nikâh 55

1680. Büreyde radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem uğursuzluğu kabul etmezdi.

Ebû Dâvûd, Tıb 24. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, I, 257, 304, 319, V, 347

1681. Urve İbni Âmir radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in huzurunda uğursuzluktan söz edildi. Bunun üzerine:

"En güzeli hayra yormadır. Uğursuzluk, hiçbir müslümanı teşebbüsünden vazgeçirmesin. Herhangi biriniz hoşlanmadığı bir şey gördüğü zaman; "Allahım! İyilikleri sadece sen verirsin; kötülükleri yalnız sen giderirsin. Günahtan kaçacak güç, ibâdet edecek kuvvet ancak senin yardımınla kazanılabilir" diye dua etsin, buyurdu.

Ebû Dâvûd, Tıb 24. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, II. 387, III, 349

CANLI RESMİ YAPMA VE BULUNDURMA YASAĞI

{YAYGI, TAŞ, ELBİSE, GÜMÜŞ VEYA ALTIN PARA, YASTIK, MİNDER GİBİ EŞYÂYA CANLI RESMİ ÇİZMENİN HARAMLIĞI VE YİNE DUVAR, TAVAN, PERDE, SARIK, ELBİSE VE BENZERİ YER VE EŞYÂ ÜZERİNDE RESİM BULUNDURMANIN HARAMLIĞI VE SÛRETLERİ YOK ETMEYİ EMRETMEK}

1682. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bu sûretleri (resim ve heykelleri) yapanlar, kıyamet günü, ‘bu yaptıklarınıza can verin, haydi!’ diye azâb edileceklerdir. "

Buhârî, Büyû' 40, Bedü'l–halk 7, Nikâh 76, Libâs 89, 92 95, Tevhîd 56; Müslim, Libas 96, 97. Ayrıca bk. Nesâî, Zînet 113; İbni Mâce, Ticârât 5

1683. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir seferden dönmüştü. Ben de odamın önündeki sekiyi resimli bir perde ile örtmüştüm. Bunu görünce Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yüzünün rengi değişti ve şöyle buyurdu:

– "Ey Âişe! Kıyâmet günü Allah katında insanların en şiddetli azâba uğrayacak olanları, Allah'ın yarattığı şeyi taklide kalkışanlardır. "

Bunun üzerine biz de o örtüyü kesip bir (veya iki) yastık yaptık.

Buhârî, Libâs 91; Müslim, Libâs 92. Ayrıca bk. Nesâî, Zînet 112

1684. İbni Abbâs radıyallahu anhümâ, "Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinledim" dedi:

"Her sûret yapan cehennemdedir. Yaptığı her sûret için orada bir kişi yaratılarak ona cehennemde azâb edecektir. "

İbni Abbâs, (kendisinden fetvâ isteyen ve tek işi resim yapmak olan kişiye) şöyle dedi:

– Eğer mutlaka resim yapman gerekiyorsa, ağaçların ve cansız şeylerin resimlerini yap!"

Buhâri, Büyû 104 ; Müslim, Libâs 99

1685. Yine İbni Abbâs radıyallahu anhümâ, "Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinledim" dedi:

"Kim dünyada bir canlı resmi yaparsa, kıyamet günü yaptığı resme can vermeye zorlanır. O ise, buna aslâ can veremez. "

Buhârî, Libâs 97, Ta'bîr 45; Müslim, Libâs 100

1686. İbni Mes'ûd radıyallahu anh, "Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinledim" dedi:

"Kıyamet günü azâbı en şiddetli olanlar, sûret yapanlardır. "

Buhârî, Libâs 89, 91, 92, 95; Müslim, Libâs 96, 97, 98. Ayrıca bk. Nesâî, Zînet 113

1687. Ebû Hüreyre radıyallahu anh, "Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinledim" dedi:

"Allah Teâlâ:

Benim yarattığım gibi yaratmaya kalkışandan daha zâlim kim vardır? Haydi bir zerre, yahut bir habbe veya bir arpa tanesini yoktan yaratsınlar (bakalım!), buyurdu. "

Buhârî, Libas 90; Müslim, Libâs 101

1688. Ebû Talha radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İçinde köpek ve sûret bulunan eve melekler girmez. "

Buhârî, Libâs 88, Bedü'l–halk 7; Müslim, Libâs 83, 87

1689. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Cebrâil aleyhisselâm, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geleceğini söylemişti. Gecikti. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem çok üzüldü ve dışarı çıkınca Cebrâil ile karşılaştı ve gecikmesinden şikayetçi oldu. Bunun üzerine Cebrâil aleyhisselâm:

"Biz melekler, içinde köpek ve sûret bulunan eve girmeyiz" cevabını verdi.

Buhârî, Libâs 94

1690. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Cebrâil aleyhisselâm, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e belli bir saatte geleceğini vadetmişti. Vakit gelmiş ama Cebrâil gelmemişti. Resûlullah elinde bulunan sopayı yere attı ve "Allah da Resûlleri de va'dinden caymaz!" dedi. Sonra etrafa bakınmaya başladı. Bir de ne görsün, sedirinin altında bir köpek eniği. Bunun üzerine:

– "Ey Âişe! Bu enik buraya ne zaman girdi?" diye seslendi. Ben:

– Allaha yemin ederim ki, bilmiyorum, dedim.

Emir verdi, köpek yavrusu evden çıkarıldı. Cebrâil aleyhisselâm da hemen geldi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Bana söz verdin, ben de bekledim, ama gelmedin, " dedi. Cebrâil:

– "Gelmemi, evindeki köpek engelledi. Biz melekler içinde köpek ve sûret bulunan eve girmeyiz" cevabını verdi.

Müslim, Libâs 81. 82. Ayrıca bk. Buhârî, Bedü'l–halk 7, Libâs 94. İbni Mâce, Libâs 44

1691. Ebü'l–Heyyâc Hayyân İbni Husayn şöyle dedi: Ali İbni Ebû Tâlib radıyallahu anh bana:

"Seni, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in beni memur ettiği bir işi yapmakla görevlendireyim mi? Nerede canlı sûreti bulursan onu tanınmaz hale getir, rastladığın yüksek kabirleri de yerle bir et!" dedi.

Müslim, Cenâiz 93; Ebû Dâvûd, Cenâiz 68; Tirmizî, Cenâiz 56; Nesâî, Cenâiz 99

KÖPEK EDİNME YASAĞI

{AV, ÇOBAN VE ZİRAAT KÖPEKLERİ DIŞINDA KÖPEK EDİNMENİN YASAKLANMIŞ OLDUĞU}

1692. İbni Ömer radıyallahu anhümâ, "Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinledim" dedi:

"Av veya çoban köpeği dışında her kim köpek edinirse her gün o kimsenin ecir ve seva-bından iki kırat eksilir. "

Buhârî, Hars 3, Bedü'l–halk 17, Zebâih 6; Müslim, Müsâkât 50–54, 57, 61. Ayrıca bk. Tirmizî, Sayd 17; Nesâî, Sayd 12, 13, 14; İbni Mâce, Sayd 2

1693. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim köpek edinirse, her gün o kimsenin amelinin sevabından bir kırat eksilir. Ancak ziraat veya koyun köpeği olursa o başka. . "

Buhârî, Hars 3, Bedü'l–halk 17; Müslim, Müsâkât 59. Ayrıca bk. Tirmizî, Sayd 17; Nesâî, Sayd 13

Müslim'in bir rivayetine göre (Müsâkât 57); "Av, koyun ve ziraat köpeği hariç, kim köpek edinirse, gerçekten onun ecir ve sevabından her gün iki kırat eksilir" buyurdu.

HAYVANLARA ÇAN TAKMANIN KERÂHETİ

{DEVE VE BENZERİ HAYVANLARA ÇAN TAKMANIN VE YOLCU-LUKTA KÖPEK VE ÇAN BULUNDURMANIN MEKRUH OLDUĞU}

1694. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Yanlarında köpek ve çan bulunan bir topluluğa melekler arkadaşlık etmez. "

Müslim, Libâs 103. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 46, Libâs 40; Tirmizî, Cihâd 25; Nesâî, Zînet 54

1695. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Çan, şeytan çalgılarındandır. "

Ebû Dâvûd, Cihâd 46, Hâtem 6. Ayrıca bk. Müslim, Libâs 104

PİSLİK YİYEN DEVEYE BİNME YASAĞI

{DIŞKI YEMEYE ALIŞMIŞ ERKEK VEYA DİŞİ DEVEYE BİNMENİN MEKRUH OLDUĞU. BÖYLE BİR HAYVAN TEMİZ YEM YER DE ETİNDEN PİSLİK KOKUSU GİDERSE KERÂHETİN DE KALMAYACAĞI}

1696. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem pislik yemeye dadanmış deveye binmeyi yasakladı.

Ebû Dâvûd, Cihâd 47, Et'ime 24, 33, Eşribe 14; Tirmizî, Et'ime 24; Nesâî, Dahâyâ 43, 44; İbni Mâce, Zebâih 11

MESCİDE TÜKÜRME YASAĞI

{MESCİDE TÜKÜRMEYİ YASAKLAMAK, MESCİDDE GÖRÜLEN TÜKRÜĞÜN GİDERİLMESİNİ VE MESCİDLERİN HER TÜRLÜ PİSLİKTEN ARINDIRILMASINI TAVSİYE ETMEK}

1697. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Mescide tükürmek bir günahtır; kefâreti de onu ortadan kaldırmaktır. "

Buhârî, Salât 33; Müslim, Mesâcid 49. Ayrıca bk. Nesâî, Mesâcid 30

1698. Âişe radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir keresinde mescidin kıble duvarında sümük veya tükrük ya da balgam görmüş, hemen onu bir taş parçasıyla kazımıştır.

Buhârî, Salât 33, Ezân 94; Müslim, Mesâcid 50. Ayrıca bk. Nesâî, Mesâcid 51

1699. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bu mescidler, abdest bozmak ve sair tiksinti verecek şeyler için yapılmış yerler değildir. Buralar ancak Allah Teâlâyı zikretmek, (namaz kılmak) ve Kur'ân okumak içindir. "

Râvî, "Yahut da Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in buyurduğu gibi" demiştir.

Müslim, Tahâret 100. Ayrıca bk. İbni Mâce, Tahâret 78

MESCİDDE GÜRÜLTÜ YAPMANIN KERÂHETİ

{MESCİDDE TARTIŞMAK, YÜKSEK SESLE KONUŞMAK, YİTİK SORUŞTURMAK, MAL ALIP SATMAK, EV KİRALAMAK GİBİ BİRTAKIM FAALİYETLERDE BULUNMANIN MEKRUH OLDUĞU}

1700. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işitmiştir:

"Kim, mescidde yitiğini soruşturan bir kimseyi duyarsa, 'Allah onu sana buldurmasın' desin. Zira mescidler yitik araştırmak için yapılmamıştır. "

Müslim, Mesâcid 79. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 21; İbni Mâce, Mesâcid 11

1701. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Mescidde mal alıp satan kimseyi gördüğünüz zaman, ‘Allah kazandırmasın’ deyiniz. Mescidde yitik soruşturanı gördüğünüzde de ‘Allah sana onu buldurmasın’ deyiniz. "

Tirmizî, Büyû' 75. Ayrıca bk. Muvatta', Sefer 92

1702. Büreyde radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir adam mescidde yitiğini soruşturuyor ve "Kırmızı devemi gören var mı?" diyordu. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

"Bulamaz ol! Mescidler ne için yapılmışlarsa ancak o maksatlarla kullanılacak mekanlardır" buyurdu.

Müslim, Mesâcid 80, 81. Ayrıca bk. İbni Mâce, Mesâcid 11

1703. Amr İbni Şuayb'ın babası aracılığı ile dedesinden rivayet ettiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, mescidde alış–veriş yapmaktan, yitik soruşturmaktan ve şiir okumaktan insanları menetmiştir.

Ebû Dâvûd, Salât 214, Tirmizî, Büyû' 75. Ayrıca bk. Nesâî, Mesâcid 22; İbni Mâce, Mesâcid 5

1704. Ashâbtan es–Sâib İbni Yezîd radıyallahu anh şöyle dedi:

Mesciddeydim, biri bana taş attı. Baktım Ömer İbni'l–Hattâb radıyallahu anh. Yanına varınca bana:

– Git şu iki kişiyi bana getir! dedi. Gidip adamları getirdim. Onlara:

– Nerelisiniz? diye sordu.

– Tâifliyiz, dediler. Bunun üzerine:

– Eğer Medineli olsaydınız, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in mescidinde sesinizi yükselttiğiniz için canınızı yakmıştım, dedi.

Buhârî, Salât 83

KÖTÜ KOKULARLA MESCİDE GELME YASAĞI

{ZARÛRÎ HALLER DIŞINDA, SARMISAK, SOĞAN, PIRASA VE BENZERİ KÖTÜ KOKULU ŞEYLER YİYEN KİMSENİN KOKU KAYBOLMADAN MESCİDE GİRMESİNİN NEHYEDİLDİĞİ}

1705. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem sarmısağı kastederek şöyle buyurdu:

"Kim şu bitkiden yemişse, mescidimize yaklaşmasın!"

Buhârî, Ezân 160, Et'ime 49; Müslim, Mesâcid 68

1706. Enes radıyallahu anh' den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim şu bitkiden yemişse, yanımıza yaklaşıp bizimle beraber namaz kılmasın!"

Buhârî, Ezân 160, Et'ime 49; Müslim, Mesâcid 70. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Et'ime 40; Tirmizî, Et'ime 13; Nesâî, Mesâcid 16; İbni Mâce, Edâhî 2

1707. Câbir radıyallahu anh den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim sarmısak veya soğan yemişse, bizden ve mescidimizden ayrılsın! (Evinde otursun). "

Buhârî, Ezân 160, Et'ime 49 İsti'zân 24; Müslim, Mesâcid 73. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Et'ime 40; Tirmizî, Et'ime 13; Nesâî, Mesâcid 16, 17

Müslim'in bir başka rivayetinde (Mesâcid 74) "Kim sarmısak, soğan, pırasa yemişse, mescidimize yaklaşmasın. Çünkü insanoğlunun rahatsız olduğu şeyden melekler de rahatsız olur" buyurulur.

1708. Ömer İbni’l–Hattâb radıyallahu anh bir Cuma günü irad ettiği bir hutbede şöyle dedi:

“Sonra ey müslümanlar! Siz, kokusu hoş olmadığını bildiğim şu iki bitkiyi (sarımsak – soğan) yiyorsunuz. Gerçekten ben, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i, mescidde bir kimsede bunların kokusunu duyduğu zaman emredip o kişiyi Baki kabristanına kadar uzaklaştırdığını gördüm. Bu sebeple kim bunları yiyecekse, pişirerek kokussunu gidersin!. ”

Müslim, Mesâcid 78. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Et’ime 40; İbni Mâce, İkâmet 58, Et’ime 59.

HUTBE OKUNURKEN DİZLERİNİ DİKİP OTURMANIN KERÂHETİ

{CUMA GÜNÜ İMAM HUTBE OKURKEN, UYKU GETİRECEĞİ, HUTBEYİ DİNLEMEYE ENGEL OLACAĞI VE ABDESTİN BOZULMASINA VESİLE OLACAĞI ENDİŞESİ SEBEBİYLE DİZLERİ DİKİP ELLERİ DİZLER ÜZERİNE BAĞLAYARAK OTURMANIN MEKRUH OLDUĞU}

1709. Muâz İbni Enes el–Cühenî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem, cuma günü imam hutbe okurken dizleri dikip oturmaktan nehyetmiştir.

Ebû Dâvûd, Salât 228; Tirmizî, Cum'a 18

KURBAN KESMEK İSTEYEREK ZİLHİCCE AYININ ONUNA ULAŞAN KİMSENİN KURBANI KESİNCEYE KADAR SAÇINDAN VE TIRNAKLARINDAN BİR ŞEY ALMASININ NEHYEDİLMİŞ OLDUĞU

1710. Ümmü Seleme radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kimin kesecek kurbanı varsa, zilhicce ayı (nın hilâli) girince kurbanını kesinceye kadar saçından ve tırnaklarından hiç bir şey kesmesin. "

Müslim, Edâhî 42. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Dahâyâ 3

ÜZERİNE YEMİN EDİLMESİ YASAKLANANLAR

{PEYGAMBER, KÂBE, MELEKLER, GÖKYÜZÜ, ECDAT, HAYAT, RUH, BAŞKAN, SULTANIN HAYATI, SULTANIN NİMETİ, BİR KİMSENİN TÜRBESİ VE EMANETE YEMİN ETMENİN YASAK OLUŞU}

1711. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Şüphesiz ki Allah Teâlâ sizin babalarınızın adı ile yemin etmenizi yasakladı. Yemin etmek isteyen kimse Allah'ın adı ile yemin etsin veya sussun. "

Buhârî, Eymân 4; Müslim, Eymân 3. Ayrıca bk. Buhârî, Edeb 74, Tevhîd 13; Ebû Dâvûd, Eymân 4; Tirmizî, Nüzûr 9; Nesâî, Eymân 4; İbni Mâce, Keffârât 2

1712. Abdurrahman İbni Semüre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Putlara ve babalarınıza yemin etmeyiniz. "

Müslim, Eymân 6. Ayrıca bk. Buhârî, Eymân 5; Nesâî, Eymân 10; İbni Mâce, Keffârât 2

1713. Büreyde radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Emanete yemin eden kimse bizden değildir. "

Ebû Dâvûd, Eymân 6

1714. Yine Büreyde radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ben İslâm'dan uzağım diye yemin eden kimse, eğer bu sözünde yalancı ise, söylediği gibidir. Eğer sözünde doğru ise, o kişi inancından bir şey kaybetmeden İslâm'a dönemez. "

Ebû Dâvûd, Eymân 9. Ayrıca bk. Nesâî, Eymân 8; İbni Mâce, Keffârât 3

1715. İbni Ömer radıyallahu anhümâ, hayır, Kâbe hakkı için, diye yemin eden bir adamı işitmişti. Bunun üzerine o, adama şöyle dedi:

Allah'tan başkasının adına yemin etme. Çünkü ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken işittim:

"Allah'tan başkası adına yemin eden kimse küfre veya şirke düşmüş olur. "

Tirmizî, Nüzûr 8

BİLEREK YALAN YERE YEMİN ETMENİN BÜYÜK GÜNAH OLUŞU

1716. İbni Mes'ûd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Müslüman bir kimsenin malını elinden almak için yalan yere yemin eden kimse, Cenâb–ı Hakk'ın gazabına uğramış olarak O'nun karşısına çıkar. " İbni Mes'ûd der ki:

Sonra Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Azîz ve Celîl olan Allah'ın Kitabı'ndan kendisinin bu sözünü tasdik eden şu âyeti okudu:

"Allah'a karşı verdikleri sözü ve yeminlerini az bir bedelle değiştirenlere gelince, işte bunların âhirette bir payı yoktur. Kıyamet günü Allah onlarla konuşmayacak, onlara bakmayacak ve onları temize çıkarmayacaktır. Onlar için acı bir azâb vardır" [Âl–i İmrân sûresi (3), 77].

Buhârî, Eymân 11, 17; Müslim, Îmân 220, 222. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Eymân 2; Tirmizî, Büyû' 42; Nesâî, Âdâbü'l–kudât 36; İbni Mâce, Ahkâm 7

1717. Ebû Ümâme İyâs İbni Sa'lebe el–Hârisî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Yalan yere yemin ederek bir müslümanın hakkını gasbeden kimseye Allah cehennemi vâcip, cenneti de haram kılar. " Bunun üzerine bir kişi:

Eğer o hak önemsiz bir şey ise yine böyle midir, yâ Resûlallah? diye sordu. Peygamberimiz:

"Misvak ağacından bir dal parçası olsa bile böyledir" buyurdu.

Müslim, Îmân 218. Ayrıca bk. Nesâî, Âdâbü'l–kudât 30; İbni Mâce, Ahkâm 9

1718. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Büyük günahlar şunlardır: Allah'a ortak koşmak, ana babaya itaatsizlik etmek, haksız yere bir kimseyi öldürmek ve yalan yere yemin etmek. "

Buhârî'nin bir rivayeti şöyledir: Bir bedevî, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'e gelerek:

– Yâ Resûlallah! Büyük günahlar nelerdir? diye sordu. Peygamberimiz:

– "Allah'a şirk koşmaktır" buyurdu.

Sonra hangisidir, dedi?

– "Yemîn–i gamûs" buyurdu. Hadisin ravisi Abdullah İbni Amr der ki:

– Ben, yemîn–i gamûs nedir, diye sordum? Resûl–i Ekrem:

"Bir müslümanın malından bir parça almak için yalan yere yapılan yemindir" buyurdular.

Buhârî, Eymân 16, Diyât 2, İstitâbetü'l–mürteddîn 1. Ayrıca bk. Tirmizî, Tefsîru sûre(4) 6; Nesâî, Tahrîm 3, Kasâme 48

YEMİNİ BOZUP KEFÂRETİNİ VERMEK

{BİR KONUDA YEMİN EDEN KİŞİNİN ONDAN BAŞKASINI DAHA HAYIRLI GÖRÜRSE, HAYIRLI GÖRDÜĞÜNÜ YAPIP, SONRA YEMİNİNİN KEFÂRETİNİ VERMESİNİN MENDUP OLUŞU}

1719. Abdurrahman İbni Semüre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona şöyle buyurdu:

"Herhangi bir konuda yemin ettiğinde ondan başkasını daha hayırlı görürsen, hayırlı olanı işle ve yeminine kefâret öde. "

Buhârî, Ahkâm 5, 6, Eymân 1, Keffârât 10; Müslim, Eymân 19, İmâre 13. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, İmâre 2; Tirmizî, Nüzûr 5; Nesâî, Âdâbu'l–kudât 15, 16

1720. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her kim bir hususta yemin eder de ondan başkasını daha hayırlı görürse, yemininden dolayı kefâret versin ve hayırlı olanı yapsın. "

Müslim, Eymân 11–13. Ayrıca değişik sahâbî ravilerden rivayeti için 1719 no'lu hadisin kaynaklarına bk.

1721. Ebû Mûsa radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ben, Allah diler de, vallahi diye bir hususta yemin ederim, sonra ondan daha hayırlısını görür, yeminimin kefâretini verip daha hayırlı olanı yaparım. "

Buhârî, Eymân 1, Keffârât 10; Müslim, Eymân 7. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Eymân 12, 14; Nesâî, Eymân 15

1722. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden birinizin ailesi hakkındaki yeminini ısrarla sürdürmesi, onu Allah katında, Allah'ın farz kıldığı kefâreti vermesinden daha günahkâr kılar. "

Buhârî, Eymân 1; Müslim, Eymân 26. Ayrıca bk. İbni Mâce, Keffârât 11

1723. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

"Allah kasıtsız olarak ağzınızdan çıkıveren yeminlerinizden dolayı sizi hesaba çekmez" [Mâide sûresi (5), 89] âyeti, bir kimsenin yalanı kasdetmeksizin söylediği "hayır vallahi", "evet vallahi" gibi sözler söylemesi hakkında nâzil oldu.

Buhârî, Eymân 1, Tefsîru sûre (5) 8, Keffârât 1, 6

DOĞRU BİLE OLSA ALIŞ VERİŞTE YEMİN MEKRUHTUR

1724. Ebû Hüreyre radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken işittim dedi:

"Yemin, malın sürümünü artırır; fakat kazancın bereketini giderir. "

Buhârî, Büyû‘ 26; Müslim, Müsâkât 131. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Büyû‘ 6; Nesâî, Büyû‘ 5

1725. Ebû Katâde radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Alış verişte çok yemin etmekten sakınınız. Yemin mala sürüm kazandırır; fakat sonra mahveder. "

Müslim, Müsâkât 132. Ayrıca bk. Nesâî, Büyû‘ 5; İbni Mâce, Ticârât 30

ALLAH RIZASI İÇİN İSTEMEK

{ALLAH RIZÂSI İÇİN CENNETTEN BAŞKA BİR ŞEY İSTEMENİN MEKRUHLUĞU, İSTEMESİNE ALLAH'I VESİLE KILARAK ALLAH ADI İLE İSTEYEN KİMSEYİ GERİ ÇEVİRMENİN HOŞ GÖRÜLMEYİŞİ}

1726. Câbir radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah'ın rızâsı adına sadece cennet istenilebilir. "

Ebû Dâvûd, Zekât 37

1727. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah'a sığınan kimseyi koruyup himaye ediniz. Allah için isteyene veriniz. Sizi dâvet edenin dâvetine uyunuz. Size iyilik yapana siz de iyilik yapınız. Şayet verecek bir şey bulamazsanız karşılık vermek istediğinizi göstermek üzere kendisine dua ediniz. "

Ebû Dâvûd, Zekât 38; Nesâî, Zekât 72

SULTANA VE BAŞKALARINA ŞEHİNŞAH DEMENİN HARAM OLUŞU

{SULTANA VE DİĞER YÖNETİCİLERE ŞEHİNŞAH DEMENİN HARAM KILINDIĞI, ÇÜNKÜ BUNUN ANLAMININ MELİKLER MELİKİ DEMEK OLDUĞU VE BUNUNLA YÜCE ALLAH'TAN BAŞKASININ NİTELENDİRİLEMEYECEĞİ}

1728. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Azîz ve Celîl olan Allah katında en kötü isim, Melikü'l–emlâk (melikler meliki) diye isimlendirilen kimsenin adıdır. "

Buhârî, Edeb 114; Müslim, Âdâb 20. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 62; Tirmizî, Edeb 66

FÂSIK, BİD'ATÇI VE BUNLAR GİBİLERİNE SEYYİD VE BENZERİ ADLARLA HİTAP EDİLMESİNİN YASAKLANMASI

1729. Büreyde radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Münafıka, 'efendi' demeyiniz. Eğer onu efendi sayacak olursanız, Azîz ve Celîl olan Rabbinizin kızgınlığını çekmiş olursunuz. "

Ebû Dâvûd, Edeb 83. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, V, 346

ATEŞLİ HASTALIKLARA SÖVMENİN MEKRUHLUĞU

1730. Câbir radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Ümmü Sâib veya Ümmü Müseyyeb'in yanına geldi ve:

–"Ey Ümmü Sâib veya Ümmü Müseyyeb! Sana ne oldu, titriyorsun?" diye sordu. Ümmü Sâib:

–Sıtmaya yakalandım! Allah hayrını vermesin! dedi. Bunun üzerine Resûl–i Ekrem:

–"Sıtmaya sövme; çünkü o, körüğün demirin kirini ve pasını giderdiği gibi insanoğlunun hata ve günahlarını giderir" buyurdu.

Müslim, Birr 53

RÜZGÂRA SÖVMENİN YASAKLIĞI VE RÜZGÂR ESTİĞİNDE NE DENİLECEĞİ

1731. Ebû Münzir Übey İbni Kâ'b radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Rüzgâra sövmeyiniz. Hoşunuza gitmeyen bir rüzgâr gördüğünüzde: Allahümme innâ nes'elüke min hayri hêzihi'r–rîhi ve hayri mâ fîhâ ve hayri mâ ümirat bihi. Ve neûzü bike min şerri hêzihi'r–rîhi ve şerri mâ ümirat bihi: Allah'ım! Senden bu rüzgârın hayrını, onun içinde olanların hayrını ve emrolunduğu şeyin hayrını isteriz. Bu rüzgârın şerrinden, içinde bulunanların şerrinden ve emrolunduğu şeyin şerrinden sana sığınırız, deyiniz. "

Tirmizî, Fiten 65. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 29

1732. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Rüzgâr, Allah'ın kullarına bir nimetidir. Bazan rahmet, bazan da azap getirir. Rüzgârı gördüğünüz zaman ona sövmeyiniz. Onun hayrını isteyiniz; şerrinden de Allah'a sığınınız. "

Ebû Dâvûd, Edeb 104

1733. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem, rüzgâr şiddetli estiğinde şöyle dua ederdi:

"Allahümme innî es'elüke hayrahê ve hayra mâ fîhê ve hayra mâ ürsilet bihî; ve eûzü bike min şerrihê ve şerri mâ fîhê ve şerri mâ ürsilet bihî:

Allahım! Senden bu rüzgârın, onun içinde bulunanın ve onunla gönderilenin hayrını isterim. Bu rüzgârın şerrinden, içinde bulunanın ve onunla gönderilenin şerrinden sana sığınırım. "

Müslim, İstiskâ 15

HOROZA SÖVMENİN MEKRUH OLUŞU

1734. Zeyd İbni Hâlid el–Cühenî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Horoza sövmeyiniz. Çünkü o namaz için uyandırır. "

Ebû Dâvûd, Edeb 115. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, IV, 115; V, 193

İNSANIN "ŞU YILDIZ SAYESİNDE YAĞMURA KAVUŞTUK" DEMESİ YASAKLANMIŞTIR

1735. Zeyd İbni Hâlid el–Cühenî radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Hudeybiye'de geceleyin yağan yağmurdan sonra bize sabah namazı kıldırdı. Namazı bitirince yüzünü cemaate döndü ve:

– "Rabbiniz ne buyurdu biliyor musunuz?" diye sordu. Sahâbîler:

– Allah ve Resûlü daha iyi bilir, dediler. Bunun üzerine Resûl–i Ekrem:

– "Buyurdu ki: Kullarımdan bir kısmı bana iman ederek, bir kısmı da kâfir olarak sabahladı. Allah'ın fazlı ve rahmeti sayesinde yağmura kavuştuk diyenler bana iman etmiş, yıldızlara iman etmemiştir. Filan ve filan yıldızın batıp doğması sayesinde yağmura kavuştuk diyenler ise beni inkâr etmiş, yıldızlara iman etmiştir" buyurdu.

Buhârî, Ezân 156, İstiskâ 28, Megâzî 35; Müslim, Îmân 125. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tıb 22; Tirmizî, Tefsîru sûre (56) 4; Nesâî, İstiskâ 16

MÜSLÜMANA KÂFİR DEMENİN HARAM OLUŞU

1736. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir adam din kardeşine, ey kâfir derse, bu söz ikisinden birine döner. Eğer böyle denilen kişi söylenildiği gibi ise söz doğrudur; yerini bulmuş olur. Aksi takdirde bu söz söyleyene geri döner. "

Buhârî, Edeb 73; Müslim, Îmân 111. Ayrıca bk. Tirmizî, Îmân 16

1737. Ebû Zer radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim bir adamı ey kâfir diye çağırır veya ona ey Allah'ın düşmanı derse, o adam da böyle değilse, bu söz, söyleyenin kendisine döner. "

Buhârî, Edeb 44; Müslim, Îmân 112

KÖTÜ SÖZ VE FENA KONUŞMANIN YASAK OLUŞU

1738. İbni Mes'ûd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Mü'min; insanları kötüleyen, lânetleyen, kötü söz ve çirkin davranış sergileyen kimse değil-dir. "

Tirmizî, Birr 48. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, I, 405, 416

1739. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir işte çirkinlik bulunması onu lekeler; bir işte hayâ duygusunun bulunması ise onu süsler. "

Tirmizî, Birr 47. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 17

KONUŞMADA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN ÖZELLİKLER

{AĞZINI YAYARAK, KENDİNİ SANATLI KONUŞMAYA ZORLAYA-RAK, HALKIN ANLAYAMAYACAĞI KELİMELER KULLANARAK, DİL BİLİMİN İNCELİKLERİNDEN BAHSEDEREK KONUŞMANIN MEKRUH OLDUĞU}

1740. İbni Mes'ûd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem :

"Sözde ve işte ince eleyip sık dokuyan, haddi aşan kimseler helâk oldular" buyurdu ve bu sözü üç defa tekrarladı.

Müslim, İlim 7. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sünnet 5

1741. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Şüphesiz ki Allah Teâlâ, sığırın otu yerken ağzında evirip çevirdiği gibi, sözü ağzında evirip çevirerek lugat paralayan erkeklere buğz eder. "

Ebû Dâvûd, Edeb 94; Tirmizî, Edeb 72

1742. Câbir İbni Abdullah radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İçinizde en çok sevdiğim ve kıyamet günü bana en yakın mesafede bulunacak kimseler güzel ahlâk sahibi olanlarınızdır. Güzel konuşuyor

dedirtmek için uzun uzun konuşanlar, sözünü beğendirmek için avurdunu şişire şişire lafedenler ve bilgiçlik etmek için lugat paralayanlar ise en sevmediğim ve kıyamet günü bana en uzak mesafede bulunacak kimselerdir. "

Tirmizî, Birr 71

"NEFSİM MURDAR OLDU" DEMENİN MEKRUH OLUŞU

1743. Âişe radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz 'nefsim pis ve murdar oldu' demesin; fakat nefsim yaramazlaştı desin. "

Buhârî, Edeb 100; Müslim, Elfâz 17. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 76

ÜZÜME KERM DEMENİN MEKRUH OLUŞU

1744. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Üzümü kerm diye isimlendirmeyiniz; çünkü kerm müslimdir. "

Buhârî, Edeb 101; Müslim, Elfâz 6–10. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 74

Müslim'in bir rivayetinde: "Kerm, ancak mü'minin kalbidir" denilmiştir.

Buhârî ve Müslim'in bir başka rivayetlerinde: "(Üzüme) kerm diyorlar; oysa kerm ancak mü'minin kalbidir" denilmiştir.

1745. Vâil İbni Hucr radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Siz kerm demeyiniz; fakat yaş üzüm ve üzüm asması deyiniz. "

Müslim, Elfâz 12

BİR KADININ GÜZELLİĞİNİ BİR ERKEĞE ANLATMANIN YASAK OLUŞU

{BİR KADININ GÜZELLİKLERİNİ BİR ERKEĞE ANLATMANIN YASAKLANDIĞI ANCAK O KADINI NİKAHLAMAK GİBİ ŞERİATA UYGUN BİR MAKSATLA BUNA İHTİYAÇ DUYULURSA ANLATILMASINA İZİN VERİLDİĞİ}

1746. İbni Mes'ûd radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir kadın, başka bir kadınla çıplak vücutları birbirine temas ederek yatmasın. Sonra o kadını kocasına anlatır da, kocası sanki o kadına bakıyormuş gibi olur. "

Buhârî, Nikâh 118. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Nikâh 43; Tirmizî, Edeb 38

İNSANIN DUA EDERKEN, "ALLAHIM DİLERSEN BENİ BAĞIŞLA" DEMESİNİN MEKRUHLUĞU VE İSTEĞİNİ KESİN BİR DİLLE İFADE ETMENİN GEREKTİĞİ

1747. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz dua ederken: Allahım! Dilersen beni bağışla; dilersen bana merhamet et, demesin. Dilediğini kesin bir dille istesin. Çünkü Allah'ı zorlayan hiçbir kuvvet yoktur. "

Buhârî, Daavât 21, Tevhîd 31; Müslim, Zikr 9. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitr 23; Tirmizî, Daavât 77

1748. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz dua ettiği zaman kesin bir ifade ile dilekte bulunsun. Allahım! Dilersen bana ver, demesin. Çünkü Allah'ı zorlayan hiçbir güç yoktur. "

Buhârî, Daavât 21; Müslim, Zikr 7

"ALLAH VE FİLANCA DİLERSE" DEMENİN MEKRUH OLUŞU

1749. Huzeyfe İbni Yemân radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Siz, Allah dilerse ve filanca dilerse demeyiniz. Fakat, Allah dilerse sonra filanca dilerse deyiniz. "

Ebû Dâvûd, Edeb 84

1750. Ebû Berze radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, yatsı namazından önce uyumayı, yatsı namazından sonra da konuşmayı hoş karşılamazdı.

Buhârî, Mevâkît 23; Müslim, Mesâcid 236 . Ayrıca bk. Tirmizî, Mevâkît 11; Nesâî, Mevâkît 20; İbni Mâce, Salât 12

1751. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hayatının sonlarında cemaate yatsı namazını kıldırıp selâm verdikten sonra şöyle buyurdu:

"Bu geceyi görüyorsunuz ya! İşte bu geceden itibaren yüz sene sonra bugün yeryüzünde o-lanlardan hiç kimse hayatta kalmayacaktır. "

Buhârî, İlim 41, Mevâkît 20, 40; Müslim, Fezâilü's–sahâbe 217

1752. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre sahâbîler Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in mescide gelmesini beklediler. Neticede gece yarısına yakın bir zamanda onların yanına geldi ve yatsı namazını kıldırdı. Namazdan sonra bize bir konuşma yaptı ve şöyle buyurdu:

"Dikkatinizi çekerim! İnsanlar namazlarını kılıp ardından uyudular. Sizler ise namazı beklediğiniz sürece namaz sevabı kazandınız. "

Buhârî, Mevâkît 25

KADININ KOCASININ ÇAĞRISINA UYMA ZORUNDA OLUŞU

{DİNİ BİR ÖZRÜ BULUNMADIĞI SÜRECE BİR KADININ KOCASI KENDİSİNİ ÇAĞIRDIĞI VAKİT ONUN YATAĞINA GİTMEMESİNİN HARAM OLUŞU}

1753. Ebû Hüreyre radıyallah anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir erkek hanımını yatağına çağırır, o da gelmez ve kocası kendisine kızgın vaziyette gecelerse, melekler o kadına sabaha kadar lânet eder. "

Buhârî, Bed'ü'l–halk 7, Nikâh 85; Müslim, Nikâh 122. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Nikâh 40

Buhârî'nin bir rivayetinde: "Kadın kocasının yatağına dönünceye kadar" buyurulur.

KOCASI YANINDA BULUNAN BİR KADININ ONUN İZNİNİ ALMADAN NAFİLE ORUÇ TUTMASININ HARAM OLDUĞU

1754. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kocası yanında iken onun iznini almadan bir kadının nafile oruç tutması helâl olmaz. Kadın, kocasının izni olmadıkça, evine hiç kimsenin girmesine izin veremez. "

Buhârî, Nikâh 86; Müslim, Zekât 84. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 73; Tirmizî, Savm 64; İbni Mâce, Sıyâm 53

İMAMA UYAN KİMSENİN İMAMDAN ÖNCE BAŞINI RÜKÛ VE SECDEDEN KALDIRMASININ HARAM OLUŞU

1755. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz, imamdan önce başını (rükû veya secdeden) kaldırdığı zaman, başını Allah Teâlâ'nın merkep başına veya suretini merkep suretine çevirmesinden korkmuyor mu?"

Buhârî, Ezân 53; Müslim, Salât 114–116. Ayrıca bk. Tirmizî, Cum'a 56; Ebû Dâvûd, Salât 75; Nesâî, İmâmet 38; İbni Mâce, İkâme 41

NAMAZDA ELİ BÖĞÜRE KOYMANIN MEKRUH OLUŞU

1756. Ebû Hüreyre radıyallahu anh' den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem namazda elin böğüre konulmasını yasaklamıştır.

Buhârî, Amel fi's–salât 17; Müslim, Mesâcid 46. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 172; Tirmizî, Salât 164; Nesâî, İftitâh 12

NAMAZ KILMANIN MEKRUH OLDUĞU HALLER

{YEMEK HAZIRKEN VE CANI YEMEK ARZU EDERKEN, BÜYÜK VEYA KÜÇÜK ABDEST BOZMA SIKINTISI VARKEN NAMAZ KILMANIN MEKRUH OLDUĞU}

1757. Âişe radıyallahu anhâ, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem' in şöyle buyurduğunu işittim, dedi:

"Yemek hazırken, büyük ve küçük abdest kişiyi zorlarken kılınan namazın kıymeti yoktur. "

Müslim, Mesâcid 67. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tahâret 43

NAMAZDA GÖZLERİ SEMAYA DİKMENİN YASAK OLUŞU

1758. Enes İbni Mâlik radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bazı kimselere ne oluyor ki, namazlarında gözlerini semaya dikiyorlar?" Sonra sözünü daha da şiddetlendirdi ve:

"Ya bundan vaz geçerler, ya da gözlerinin nuru alınır da kör olurlar" buyurdu.

Buhârî, Ezân 92. Ayrıca bk. Müslim, Salât 117; Ebû Dâvûd, Salât 163; Nesâî, Sehv 9; İbni Mâce, İkâme 67

BİR MAZERETİ OLMAKSIZIN NAMAZDA BAŞINI SAĞA SOLA ÇEVİRMENİN MEKRUH OLUŞU

1759. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e namazda başı sağa sola çevirmenin hükmünü sordum. Peygamberimiz:

"Bu, kulun namazından bir miktarını şeytanın kapıp aşırmasıdır" buyurdu.

Buhârî, Ezân 93, Bed'ü'l–halk 11. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 161; Tirmizî, Cum'a 59; Nesâî, Sehv 10

1760. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Namazda sağa sola bakmaktan sakın. Çünkü namazda iken sağa sola bakmak helâk olmaya sebeptir. Sağa sola dönmekten kurtuluş yoksa, bari bu nâfilede olsun, farzda olmasın. "

Tirmizî, Cum'a 59

KABİRLERE DOĞRU NAMAZ KILMANIN YASAK OLDUĞU

1761. Ebû Mersed Kennâz İbni Husayn radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kabirlere doğru namaz kılmayınız ve kabirler üzerine oturmayınız. "

Müslim, Cenâiz 97, 98. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 73; Tirmizî, Cenâiz 57; Nesâî, Kıble 11

NAMAZ KILAN KİMSENİN ÖNÜNDEN GEÇMENİN HARAM OLUŞU

1762. Ebû Cüheym Abdullah İbni Hâris İbni Sımme el–Ensârî radıyallahu anh' den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Namaz kılmakta olanın önünden geçen kimse ne kadar günah işlediğini bilmiş olsaydı, kırk şu kadar zaman yerinde durması onun için daha hayırlı olurdu. "

Hadisin ravisi der ki: “Kırk gün mü, kırk ay mı, kırk yıl mı dedi bilmiyorum”.

MÜEZZİN KÂMETE BAŞLAYINCA NAFİLE KILMANIN MEKRUH OLUŞU

{MÜEZZİN FARZ NAMAZ İÇİN KÂMETE BAŞLADIKTAN SONRA İMAMA UYACAK KİŞİNİN O FARZ NAMAZIN SÜNNETİ BİLE OLSA NAFİLE KILMAYA BAŞLAMASININ MEKRUH OLUŞU}

1763. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Namaz için kâmet getirilince, artık farzdan başka bir namaz kılmak yoktur. "

Müslim, Müsâfirîn 63, 64. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tatavvu‘ 5; Tirmizî, Salât 195; Nesâî, İmâmet 60; İbni Mâce, İkâme 103

ORUCU SADECE CUMA GÜNÜ TUTMANIN VE CUMA GECESİNİ NAMAZA AYIRMANIN MEKRUH OLUŞU

1764. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Geceler arasında sadece cuma gecesini namaz kılmaya ayırmayınız. Günler arasında da sadece cuma gününü oruç tutmaya tahsis etmeyiniz. Ancak, sizden birinizin tutmakta olduğu oruç cumaya rastlarsa, bunda bir sakınca yoktur. "

Müslim, Sıyâm 148. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, VI, 444

1765. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem' i şöyle buyururken işittim demiştir:

"Sizden biriniz, cumadan bir gün önce veya bir gün sonra oruç tutmadıkça, sadece cuma günü oruç tutmasın. "

Buhârî, Savm 63; Müslim, Sıyâm 147. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 50

1766. Muhammed İbni Abbâd şöyle dedi:

Câbir radıyallahu anh'den, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem cuma günü oruç tutmayı yasakladı mı diye sordum? Câbir:

– Evet, yasakladı, dedi.

Buhârî, Savm 63; Müslim, Sıyâm 146

1767. Mü'minlerin annesi Cüveyriye Binti Hâris radıyallahu anhâ'dan nakledildiğine göre, kendisi oruçlu iken bir cuma günü Peygamber–i Zîşan sallallahu aleyhi ve sellem onun yanına girmişti. Efendimiz:

– "Dün oruç tuttun mu?" diye sordu, Cüveyriye:

– Hayır, tutmadım, dedi.

– "Yarın oruç tutmak istiyor musun?" diye sordu.

– Hayır, tutmayacağım, dedi. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz:

– "O halde orucunu boz" buyurdu.

Buhârî, Savm 63

İFTAR ETMEDEN ORUCU BİRBİRİNE EKLEMENİN HARAM OLUŞU

{YİYİP İÇMEKSİZİN İKİ VEYA DAHA FAZLA GÜNÜN ORUÇLARINI BİRBİRİNE EKLEMENİN HARAM OLUŞU}

1768. Ebû Hüreyre ve Âişe radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem iftar etmeden orucu birbirine eklemeyi yasakladı.

Buhârî, Savm 48, 49; Müslim, Sıyâm 59. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 24

1769. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem iftar etmeden bir günün orucunu öbür günün orucuna eklemeyi yasaklamıştı. Ashâb–ı kirâm:

– Yâ Resûlallah! Fakat sen ekliyorsun? dediler. Peygamberimiz:

– "Şüphesiz ben sizin gibi değilim. Ben yedirilip içirilmekteyim" buyurdu.

Buhârî, Savm 48; Müslim, Sıyâm 56. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 24; Tirmizî, Savm 62

KABİR ÜZERİNE OTURMANIN HARAM OLUŞU

1770. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden birinizin bir kor üzerine oturup elbisesini ateşin yakması ve ateşin vücuduna işlemesi, bir kabrin üzerine oturmasından daha hayırlıdır. "

Müslim, Cenâiz 96. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 73; Nesâî, Cenâiz 105; İbni Mâce, Cenâiz 45

KABRİ KİREÇLEMENİN VE ÜZERİNE BİNA YAPMANIN YASAK OLUŞU

1771. Câbir radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kabrin kireçlenmesini, üzerine oturulmasını ve kabir üzerine bina yapılmasını yasakladı.

Müslim, Cenâiz 94. Ayrıca bk. Tirmizî, Cenâiz 58; Nesâî, Cenâiz 96, 98; İbni Mâce, Cenâiz 43

KÖLENİN EFENDİSİNDEN KAÇMASININ AĞIR BİR HARAM OLUŞU

1772. Cerîr radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Herhangi bir köle kaçarsa, korunma ve güvenlik hakkını yitirmiş olur. "

Müslim, Îmân 123. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, IV, 357, 362, 364, 365

1773. Yine Cerîr radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir köle kaçtığı zaman, onun hiçbir namazı kabul edilmez. "

Müslim, Îmân 124. Ayrıca bk. Nesâî, Tahrîmü'd–dem 12

Bir başka rivayet şöyledir: "Efendisine nankörlük etmiş olur. "

Müslim, Îmân 122

ŞER'Î CEZALARIN UYGULANMAMASI İÇİN ARACI OLMANIN HARAM OLUŞU

1774. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Benî Mahzûm kabilesinden hırsızlık yapan bir kadının durumu Kureyşlileri çok üzmüştü. Onlar:

– Bu konuyu Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile kim konuşabilir, diye kendi aralarında müzakere ettiler. Bazıları:

– Buna Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sevgilisi Üsâme İbni Zeyd'den başka kimse cesaret edemez, dediler. Üsâme, onların istekleri doğrultusunda Resûlullah ile konuştu. Bunun üzerine Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem Üsâme'ye:

– "Allah'ın koyduğu cezalardan birinin uygulanmaması için aracılık mı yapıyorsun?" diye sordu; sonra ayağa kalktı ve halka şöyle hitap etti:

"Sizden önceki milletler şu sebeple yok olup gittiler: Aralarından soylu, mevki ve makam sahibi biri hırsızlık yapınca onu bırakıverirler, zayıf ve kimsesiz biri hırsızlık yapınca da onu hemen cezalandırırlardı. Allah'a yemin ederim ki, Muhammed'in kızı Fâtıma hırsızlık yapsaydı, elbette onun da elini keserdim. "

Buhârî, Enbiyâ 54, Megâzî 53, Hudûd 11, 12; Müslim, Hudûd 8, 9. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Hudûd 4; Tirmizî, Hudûd 6; Nesâî, Sârik 6; İbni Mâce, Hudûd 6

Buhârî'nin bir rivayeti şöyledir: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yüzü renkten renge girdi ve:

"Allah'ın koyduğu cezalardan birinin uygulanmaması için aracılık mı yapıyorsun?" buyurdu. Bunun üzerine Üsâme:

– Allah'tan benim bağışlanmamı dile yâ Resûlallah, dedi. Hadisin ravisi (Urve) der ki:

– Sonra bu kadının elinin kesilmesi için emir verdi ve onun eli kesildi.

Buhârî, Megâzî 53

HALKIN GEÇECEĞİ YOLA, GÖLGELENECEĞİ YERE, SU

KENARLARINA VE BENZERİ YERLERE ABDEST BOZMANIN YASAK OLUŞU

1775. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Lâneti gerektirecek iki şeyden sakınınız" buyurdu. Sahâbe–i kirâm:

– Lâneti gerektirecek iki şey nedir? diye sordular. Peygamber Efendimiz:

– "İnsanların gelip geçtikleri yollara ve gölgelendikleri yerlere abdest bozmaktır" buyurdu.

Müslim, Tahâret 68. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tahâret 14

DURGUN SULARI İDRAR VE BENZERİ PİSLİKLERLE KİRLETMENİN YASAK OLUŞU

1776. Câbir radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem durgun sulara idrar yapmayı yasakladı.

Müslim, Tahâret 94. Ayrıca bk. Tirmizî, Tahâret 51; Nesâî, Tahâret 31, 140; Gusül 1; İbni Mâce, Tahâret 25

BİR BABANIN MAL BAĞIŞLARKEN ÇOCUKLARI ARASINDA AYIRIM YAPMASININ DOĞRU OLMADIĞI

1777. Nu'mân İbni Beşîr radıyallahu anhümâ'nın anlattığına göre, babası onu Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e götürdü ve:

– Ben, sahip olduğum bir köleyi bu oğluma verdim, dedi. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Buna verdiğini diğer çocuklarına da verdin mi?" diye sordu. Babam Beşir:

– Hayır, vermedim, dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "O halde hibenden dön" buyurdu.

Müslim'in bir rivayetine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Bu hibeyi çocuklarının hepsine yaptın mı?" buyurdu. Beşir:

– Hayır, yapmadım, dedi. Bunun üzerine Peygamberimiz:

– "Allah'tan korkunuz; çocuklarınız arasında adaletli davranınız"buyurdu. Bunun üzerine babam hibesinden döndü ve derhal o bağışını geri aldı.

Müslim, Hibât 13

Müslim'in bir başka rivayetine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Ey Beşir! Bundan başka oğlun var mı?" diye sordu. Beşir:

– Evet, var, dedi. Peygamberimiz:

– "Buna verdiğin gibi onlara da verdin mi?" buyurdu. Beşir:

– Hayır, vermedim, dedi. Bunun üzerine:

– "O halde beni şahit tutma; çünkü ben bir zulme şahit olamam" buyurdu.

Müslim, Hibât 14

Müslim'in bir başka rivayetinde, Hz. Peygamber:

"Beni bir zulme şahit kılma" buyurdu.

Müslim, Hibât 16

Yine Müslim'in bir diğer rivayetinde, Peygamberimiz:

"Bu bağışına benden başkasını şahit göster" buyurdu ve:

– "Çocuklarının sana iyilik yapmada eşit olmaları seni sevindirir mi?" diye sordu. Beşir:

– Elbette, evet, cevabını verdi.

– "O halde (aralarında sen de eşit davran) böyle yapma" buyurdu.

Müslim, Hibât 17

Buhârî, Hibe 12, Şehâdât 9; Müslim, Hibât 9, 10, 14, 17, 18. Ayrıca bk. Tirmizî, Ahkâm 30; Nesâî, Nihal 1; İbni Mâce, Hibât 1

YAS TUTMANIN YASAK OLUŞU

{BİR KADININ KOCASI DIŞINDA BİR ÖLÜ İÇİN ÜÇ GÜNDEN FAZLA YAS TUTMASININ HARAM OLUŞU, SADECE KOCASI İÇİN DÖRT AY ON GÜN YAS TUTABİLECEĞİ}

1778. Zeyneb Binti Ebû Seleme radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in zevcesi Ümmü Habîbe radıyallahu anhâ'nın babası Ebû Süfyân İbni Harb vefat ettiğinde Ümmü Habîbe'nin yanına gitmiştim. Ümmü Habîbe, içinde safran veya başka bir şey bulunan güzel bir koku istedi. Bu kokudan önce bir câriyeye sonra kendi yanaklarına sürdü. Daha sonra şöyle dedi:

Allah'a yemin ederim ki, benim kokuya hiç ihtiyacım yok; şu kadar var ki, ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in minberde şöyle buyurduğunu duydum:

"Allah'a ve âhiret gününe iman eden bir kadının ölü için üç günden fazla yas tutması helâl değildir. Sadece kocası için dört ay on gün yas tutabilir. "

Hadisi rivayet eden Zeyneb Binti Ebû Seleme der ki:

Daha sonra ben, kardeşi vefat ettiğinde Zeyneb Binti Cahş radıyallahu anhâ'nın yanına da gitmiştim. O da koku isteyip süründü ve sonra şöyle dedi:

Allah'a yemin ederim ki, benim koku sürünmeye ihtiyacım yok; ancak ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in minber üzerinde şöyle buyurduğunu işittim:

"Allah' ve âhiret gününe iman eden bir kadının ölü için üç günden fazla yas tutması helâl değildir. Sadece kocası için dört ay on gün yas tutabilir. "

Buhârî, Cenâiz 31, Talâk 46; Müslim, Talâk 58. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Talâk 43, 46; Tirmizî, Talâk 18; Nesâî, Talâk 55, 58, 59; İbni Mâce, Talâk 35

SİMSARLIK VE SATIŞ ÜZERİNE SATIŞ YAPMANIN YASAK OLUŞU

{ŞEHİRLİNİN KÖYLÜYE SİMSARLIK ETMESİNİN, PAZARA MAL GETİREN KÖYLÜLERİ PAZAR DIŞINDA KARŞILAYIP MALLARINI UCUZA ALMANIN, KARDEŞİNİN SATIŞI ÜZERİNE SATIŞ YAPMANIN, BAŞKASININ NİŞANLADIĞI BİR KADINA, NİŞANLAYAN İZİN VERMEDEN VEYA ONU TERK ETMEDEN TALİP OLMANIN HARAM OLUŞU}

1779. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, şehirlinin köylüye simsarlık etmesini, ana baba bir kardeş olsa bile, yasakladı.

Buhârî, Büyû‘ 58, 64, 68, 71, İcâre 14, Şurût 8; Müslim, Büyû‘ 21. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Büyû‘ 45; Tirmizî, Büyû‘ 13; Nesâî, Büyû‘ 17; İbni Mâce, Ticârât 15

1780. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Pazara getirilen satılık malları çarşıya götürülünceye kadar yolda karşılamayınız. "

Buhârî, Büyû‘ 71; Müslim, Büyû‘ 14 . Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Büyû‘ 43

1781. İbni Abbâs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Pazara gelenleri yolda karşılamayın. Şehirli köylü namına onun malını satmasın. "

Tâvûs, İbni Abbâs'a "Şehirli köylü namına onun malını satamaz" sözünün anlamını sordu. İbni Abbâs:

Ona simsarlık edemez, diye cevap verdi.

Buhârî, Büyû‘ 68; Müslim, Büyû‘ 19. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Büyû‘ 47; Nesâî, Büyû‘ 18; İbni Mâce, Ticârât 15

1782. Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle der:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, şehirlinin köylünün malına simsarlık etmesini yasakladı. “Müşteri kızıştırmayınız. Bir kimse kardeşinin satışı üzerine satış yapmasın. Din kardeşinin dünürlüğü üzerine dünür göndermesin. Bir kadın, din kardeşi bir kadının çanağındaki nimeti kendi kabına doldurmak için onun boşanmasını istemesin”.

Müslim'in bir rivayeti şöyledir:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem pazarcıların yolda karşılanmasını, şehirlinin köylünün malını satmasını, bir kadının, evleneceği erkeğe din kardeşi bir kadını boşamayı şart koşmasını, bir kimsenin din kardeşinin pazarlığı üzerine pazarlıkta bulunmasını, müşteri kızıştırmayı ve satılık hayvanın sütünü sağmayıp memesinde biriktirmeyi yasakladı.

Buhârî, Büyû‘ 64, 70; Müslim, Nikâh 51, Büyû‘ 11, 12. Ayrıca bk. Nesâî, Büyû‘ 16

1783. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bazınız bazınızın satışı üzerine satış yapmasın. Kardeşinin dünür gönderdiği birine dünür göndermesin. Ancak din kardeşinin kendisine izin vermesi müstesnadır. "

Buhârî, Nikâh 45; Müslim, Büyû‘ 8. Ayrıca bk. Tirmizî, Büyû‘ 57; Nesâî, Büyû‘ 20

1784. Ukbe İbni Âmir radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Mü'min mü'minin kardeşidir. Hiçbir mü'mine kardeşinin satışı üzerine satış yapması helâl olmaz. Kardeşinin dünür gönderdiği kadına, o kimse vazgeçinceye kadar dünür göndermesi de helâl olmaz. "

Müslim, Nikâh 56

ŞERİATIN İZİN VERDİĞİ YERLERDEN BAŞKA ALANDA MALI TELEF ETMENİN YASAK OLUŞU

1785. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Şüphesiz Allah Teâlâ sizin için üç şeyden hoşnut olur, üç şeyden de hoşlanmaz. Sizin sadece kendisine ibadet etmenizden, O'na hiçbir şeyi ortak koşmamanızdan ve Allah'ın ipine sımsıkı sarılıp tefrikaya düşmemenizden hoşlanır. Dedi kodu yapmanızdan, çok sual sormanızdan ve malı telef etmenizden de hoşlanmaz. "

Müslim, Akdiye 10. Ayrıca bk. Mâlik, Muvatta', Kelâm 20; Ahmed İbni Hanbel, Müsned, II, 327, 360, 367

1786. Mugîre'nin kâtibi Verrâd şöyle dedi:

Mugîre İbni Şu'be, Muâviye radıyallahu anh'e gönderdiği bir mektubunda bana şöyle yazdırdı:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem her farz namazın ardından şöyle dua ederdi:

"Lâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ şerîke leh. Lehü'l–mülkü velehü'l–hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr. Allahümme lâ mânia limâ a‘tayte, ve lâ mu‘tiye limâ mena‘te; ve lâ yenfeu ze'l–ceddi minke'l–ceddü: Bir olan Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O'nun ortağı da yoktur. Mülk O'nundur. Hamd O'na mahsustur. O'nun her şeye gücü yeter. Allahım! Senin verdiğine engel olacak hiçbir güç yoktur. Senin vermediğini verecek de yoktur. Servet sahibi olanın serveti, senin yardımın yerine geçip kendisine bir fayda sağlamaz. "

Mugîre, Muâviye'ye şunu da yazdı:

Resûl–i Ekrem, dedikodudan, malı telef etmekten, gereksiz yere çok soru sormaktan nehyederdi.

Ayrıca Peygamberimiz, analara itaatsizlikten, kız çocuklarını diri diri toprağa gömmekten, verilmesi gerekeni vermemekten ve hakkı olmayan bir şeyi istemekten de nehyederdi.

Buhârî, İ'tisâm 3, Rikâk 22; Müslim, Akdiye 12–14. Ayrıca bk. Buhârî, İstikrâz 19, Edeb 6

SİLÂHLA ŞAKALAŞMANIN YASAK OLUŞU

{CİDDÎ VEYA ŞAKA OLARAK BİR MÜSLÜMANA SİLÂH VE BENZERİ ŞEYLERLE İŞARET ETMENİN VE KININDAN ÇIKMIŞ KILICI ALIP VERMENİN YASAKLIĞI}

1787. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz silâhını (ortaya çıkarıp) din kardeşine işaret etmesin. Çünkü o bilmez, belki şeytan silâhı elinden çıkarır da, bu yüzden cehennemin bir çukuruna yuvarlanır. "

Buhârî, Fiten 7; Müslim, Birr 126

Müslim'in bir rivayeti şöyledir:

Ebû Hüreyre dedi ki:

Ebü'l–Kâsım sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir kimse kardeşine bir demirle işaret ederse, elinden onu bırakıncaya kadar melekler ona lânet eder. Ana baba bir kardeşine olsa bile. "

Müslim, Birr 125. Ayrıca bk. Tirmizî, Fiten 4

1788. Câbir radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, kınından çıkmış kılıcı elden ele vermeyi yasakladı.

Ebû Dâvûd, Cihâd 66; Tirmizî, Fiten 5

EZANDAN SONRA MESCİDDEN ÇIKMANIN MEKRUH OLUŞU

{EZAN OKUNDUKTAN SONRA BİR ÖZÜR OLMADIKÇA FARZ NAMAZ KILININCAYA KADAR MESCİDDEN ÇIKMANIN MEKRUH OLDUĞU}

1789. Ebü'ş–Şa‘sâ şöyle dedi:

Biz Ebû Hüreyre radıyallahu anh ile birlikte mescidde oturuyorduk. O esnada müezzin ezan okudu. Bir adam kalkıp dışarıya doğru yürüdü. Ebû Hüreyre, o adamı mescidden çıkıncaya kadar gözüyle takip etti ve:

Bu adam, Ebü'l–Kâsım sallallahu aleyhi ve sellem'e isyan etti, dedi.

Müslim, Mesâcid 258. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 42; Tirmizî, Salât 36; Nesâî, Ezân 40; İbni Mâce, Ezân 7

ÖZRÜ OLMAKSIZIN GÜZEL KOKUYU REDDETMENİN MEKRUH OLDUĞU

1790. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Güzel bir koku ikram edilen kimse onu reddetmesin; çünkü onun taşınması kolay, kokusu güzeldir. "

Müslim, Elfâz 20. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tereccül 6

1791. Enes İbni Mâlik radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem güzel kokuyu reddetmezdi.

Buhârî, Hibe 9, Libâs 80. Ayrıca bk. Tirmizî, Edeb 37

KİŞİYİ YÜZÜNE KARŞI ÖVMEK

{KENDİNİ BEĞENMESİNDEN VE BENZERİ HALLERİNDEN KORKULAN KİMSEYİ YÜZÜNE KARŞI ÖVMENİN MEKRUHLUĞU, BU HUSUSTA GÜVENİLEN KİMSEYİ ÖVMENİN CÂİZ OLDUĞU}

1792. Ebû Mûsâ el–Eş'arî radıyallahu anh şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem, bir adamın bir kişiyi övdüğünü ve övmede çok ileri gittiğini işitti. Bunun üzerine:

"Adamı mahvettiniz (veya adamın bel kemiğini kırdınız)" buyurdu.

Buhârî, Şehâdât 17, Edeb 54; Müslim, Zühd 67

1793. Ebû Bekre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında bir adamdan bahsedilmiş ve orada bulunan bir kişi o adamı aşırı şekilde övmüştü. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz:

"Yazık sana! Arkadaşının boynunu kopardın" buyurdu ve bu sözünü defalarca tekrarladı. Sonra da:

"Şayet biriniz mutlaka arkadaşını methedecekse, eğer söylediği gibi olduğuna da gerçekten inanıyorsa, zannederim o şöyle iyidir, böyle iyidir, desin. Esasen onu hesaba çekecek olan Allah'tır ve Allah'a karşı hiç kimse kesin olarak temize çıkarılamaz" buyurdu.

Buhârî, Şehâdât 16, Edeb 54; Müslim, Zühd 65. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 9; İbni Mâce, Edeb 36

1794. Hemmâm İbni Hâris'in Mikdâd radıyallahu anh'den rivâyet ettiğine göre, bir adam Osman radıyallahu anh'i övmeye başlayınca, Mikdâd da dizleri üstüne çökerek metheden kişinin yüzüne çakıl taşları atmaya başladı. Bunun üzerine Hz. Osman ona:

– Ne yapıyorsun öyle? deyince Mikdâd:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Meddahları gördüğünüz zaman yüzlerine toprak serpiniz" buyurdu, diye cevap verdi.

Müslim, Zühd 69. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 9; Tirmizî, Zühd 55; İbni Mâce, Edeb 36

BULAŞICI HASTALIK OLAN YERDEN DIŞARI KAÇMANIN VE BÖYLE BİR YERE GİRMENİN MEKRUH OLDUĞU

1795. İbni Abbâs radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre, Ömer İbni Hattâb radıyallahu anh Şam'a doğru yola çıktı. Serg denilen yere varınca, kendisini orduların başkomutanı Ebû Ubeyde İbni Cerrâh ile komuta kademesindeki arkadaşları karşıladı ve Şam'da vebâ hastalığı başgösterdiğini ona haber verdiler. İbni Abbâs'ın dediğine göre, Hz. Ömer ona:

– Bana ilk muhacirleri çağır, dedi; ben de onları çağırdım. Ömer, onlarla istişare etti ve Şam'da vebâ salgını bulunduğunu kendilerine bildirdi. Onlar, nasıl hareket edilmesi gerektiğinde ihtilaf ettiler. Bazıları:

– Sen belirli bir iş için yola çıktın; geri dönmeni uygun bulmuyoruz, dediler. Bazıları da:

– Halkın kalanı ve Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabı senin yanındadır. Onları bu vebânın üstüne sevketmenizi uygun görmüyoruz, dediler. Bunun üzerine Hz. Ömer:

– Yanımdan uzaklaşınız, dedi. Daha sonra:

– Bana ensarı çağır, dedi; ben de onları çağırdım. Fakat onlar da muhacirler gibi ihtilâfa düştüler. Hz. Ömer:

– Siz de yanımdan gidiniz, dedi. Sonra:

– Bana Mekke'nin fethinden önce Medine'ye hicret etmiş olan ve burada bulunan Kureyş muhacirlerinin yaşlılarını çağır, dedi. Ben onları çağırdım; onlardan iki kişi bile ihtilaf etmedi ve:

– Halkı geri döndürmeni ve bu vebânın üzerine onları götürmemeni uygun görüyoruz, dediler. Bunun üzerine Hz. Ömer insanlara seslendi ve:

– Ben sabahleyin hayvanın sırtındayım, siz de binin, dedi. Ebû Ubeyde İbni Cerrâh radıyallahu anh:

– Allah'ın kaderinden mi kaçıyorsun? dedi. Hz. Ömer:

– Keşke bunu senden başkası söyleseydi ey Ebû Ubeyde! dedi. Ömer, Ebû Ubeyde'ye muhalefet etmek istemezdi. Sözüne şöyle devam etti:

– Evet Allah'ın kaderinden yine Allah'ın kaderine kaçıyoruz. Ne dersin, senin develerin olsa da iki tarafı olan bir vadiye inseler, bir taraf verimli diğer taraf çorak olsa, verimli yerde otlatsan Allah'ın kaderiyle otlatmış; çorak yerde otlatsan yine Allah'ın kaderiyle otlatmış olmaz mıydın?

İbni Abbâs der ki:

– O sırada, birtakım ihtiyaçlarını karşılamak için ortalarda görünmeyen Abdurrahman İbni Avf radıyallahu anh geldi ve:

– Bu hususta bende bilgi var; Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i:

"Bir yerde vebâ olduğunu işittiğinizde oraya girmeyiniz. Bir yerde vebâ ortaya çıkar, siz de orada bulunursanız, hastalıktan kaçarak oradan dışarı çıkmayınız" buyururken işitmiştim, dedi.

Bunun üzerine Ömer radıyallahu anh Allah'a hamd etti ve oradan ayrılıp yola koyuldu.

Buhârî, Tıb 30; Müslim, Selâm 98

1796. Üsâme radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir yerde bulaşıcı hastalık ortaya çıktığını duyduğunuz zaman oraya girmeyiniz. Bulunduğunuz yerde bulaşıcı bir hastalık ortaya çıkarsa, oradan da çıkmayınız. "

Buhârî, Tıb 30; Müslim, Selâm 100

SİHİR VE BÜYÜ YAPMANIN KESİNLİKLE HARAM OLDUĞU

1797. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İnsanı helâke sürükleyen yedi şeyden sakınınız. " Sahâbîler:

– Yâ Resûlallah! Bu yedi şey nedir? diye sordular. Resûl–i Ekrem şöyle buyurdu:

"Allah'a şirk koşmak, sihir ve büyü yapmak, – haklı olarak öldürülen müstesna– Allah'ın öldürülmesini haram kıldığı bir insanı öldürmek, fâiz yemek, yetim malı yemek, düşmana hücum sırasında harpten kaçmak, evli olup hiçbir şeyden haberi olmayan namusuna düşkün müslüman kadınlara zina isnad etmek. "

Buhârî, Vasâyâ 23, Tıb 48, Hudûd 44; Müslim, Îmân 145. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vesâyâ 10; Nesâî, Vesâyâ 12

DÜŞMAN ELİNE GEÇMESİNDEN KORKULDUĞUNDA MUSHAF İLE KÂFİRLERİN YURDUNA YOLCULUĞUN YASAK KILINDIĞI

1798. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Kur'ân–ı Kerîm ile düşman diyarına yolculuk yapmayı yasakladı.

Buhârî, Cihâd 129; Müslim, İmâre 92–94. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 81; İbni Mâce, Cihâd 45

ALTIN VE GÜMÜŞ KAP KULLANMANIN YASAK OLUŞU

{YEMEDE, İÇMEDE, TAHARETTE VE BENZERİ YERLERDE ALTIN VE GÜMÜŞ KAP KULLANMANIN HARAM OLDUĞU}

1799. Ümmü Seleme radıyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Gümüş kaptan bir şey içen kimse karnına cehennem ateşi doldurmuş olur.

Buhârî, Eşribe 28; Müslim, Libâs 1. Ayrıca bk. İbni Mâce, Eşribe 17

Müslim'in bir rivayetinde: "Gümüş ve altın kaplardan yiyen ve içen kimse" şeklindedir.

Müslim, Libâs 1

1800. Huzeyfe radıyallahu anh şöyle dedi:

Şüphesiz Nebî sallallahu aleyhi ve sellem bize ipek ve atlastan yapılmış elbise giymeyi, altın ve gümüş kaplardan içmeyi yasakladı ve:

"Bunlar dünyada kâfirlerin, âhirette ise sizlerindir" buyurdu.

Buhârî, Eşribe 28, Libâs 27; Müslim, Libâs 3, 4. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Eşribe 17; Tirmizî, Eşribe 10; İbni Mâce, Eşribe 17

Buhârî ve Müslim'in bir rivayetinde, Huzeyfe radıyallahu anh:

Ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i "Saf ipek ve atlas elbise giymeyiniz. Altın ve gümüş kaptan bir şey içmeyiniz. Altın ve gümüş tabaklardan da yemek yemeyiniz" bu-yururken işittim, demiştir.

Buhârî, Et‘ime 29; Müslim, Libâs 5

1801. Enes İbni Sîrîn şöyle dedi:

Ben, Enes İbni Mâlik radıyallahu anh ile birlikte Mecûsîlerden bir grubun yanında idim. Gü-müşten bir kap içinde pelte tatlısı getirildi; Enes onu yemedi. Getiren kişiye, onu başka bir kaba aktarması söylenildi; o da ağaçtan yapılmış bir kaba aktarıp getirdi, Enes de ondan yedi.

Beyhakî, es–Sünenü'l–kübrâ, I, 28, Tahâret, bâbü'l–men'i mine'l–ekli fî sıhâfi'z–zehebi ve'l–fıdda

ERKEĞİN SARI RENK İLE BOYANMIŞ ELBİSE GİYMESİNİN HARAM OLUŞU

1802. Enes radıyallahu anh şöyle dedi:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem erkeğin sarı renkli koku sürünmesini yasakladı.

Buhârî, Libâs 33; Müslim, Libâs 77. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Tereccül 8; Tirmizî, Edeb 51; Nesâî, Menâsik 43, Zînet 73

1803. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem benim üzerimde sarıya boyanmış iki elbise gördü ve:

"Bunu sana annen mi emretti?" buyurdu. Ben:

Onları yıkarım, dedim.

"Hattâ onları yak" diye emretti.

Müslim, Libâs 28. Ayrıca bk. Nesâî, Zînet 95

Müslim'in bir başka rivayetinde:

"Şüphesiz ki bunlar kâfirlerin giysilerindendir. Sen onları giyme" buyurdu.

Müslim, Libâs 27

1804. Ali radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den şöyle buyurduğunu işitip ezberledim:

"Büluğ çağına ulaştıktan sonra yetimlik kalkar. Bütün gün ge–ceye kadar susmak yoktur. "

Ebû Dâvûd, Vesâyâ 9

1805. Kays İbni Ebû Hâzim şöyle dedi:

Ebû Bekir es–Sıddîk radıyallahu anh, Ahmes kabilesine mensup Zeynep isimli bir kadının yanına gelmişti. Onun hiç konuşmadığını görünce:

– Bu kadına ne oldu ki hiç konuşmuyor? diye sordu. Orada bulunanlar:

– Suskunluk ibadeti yapıyor, dediler. Bunun üzerine Hz. Ebû Bekir ona:

– Konuş! Çünkü bu yaptığın iş helâl değildir; bu Câhiliye amelidir, dedi. Bu uyarı üzerine kadın konuştu.

Buhârî, Menâkıbü'l–ensâr 26. Ayrıca bk. Dârimî, Mukaddime 23

KENDİ BABASI OLMAYAN BİRİNİ BABASI DİYE GÖSTERMENİN, KENDİ EFENDİSİ OLMAYAN BİRİNİ EFENDİ KABUL ETMENİN HARAM OLDUĞU

1806. Sa’d İbni Ebû Vakkâs radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse kendi babası olmadığını kesinlikle bildiği birinin soyundan geldiğini ileri sürerse, ona cennet haramdır. ”

Buhârî, Ferâiz 29; Müslim, Îmân 114, 115. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sünnet 109–110; İbni Mâce, Hudûd 36

1807. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Babalarınızdan yüz çevirip onları inkâr etmeyiniz. Her kim kendi babasını bırakıp bir başkasına baba derse, nankörlük etmiş olur. ”

Buhârî, Ferâiz 29, Hudûd 31; Müslim, Îmân 112, 114.

1808. Yezîd İbni Şerîk İbni Târık şöyle dedi:

Ali radıyallahu anh'ı minberde konuşurken gördüm ve şöyle buyurduğunu duydum:

"Hayır, iddialar doğru değildir. Vallahi bizim yanımızda Kur'ân–ı Kerîm'den ve şu sahîfeden başka okuduğumuz bir yazı yoktur. " Böyle dedikten sonra o sahîfeyi açtı. Orada develerin yaşları ve yaralamayla ilgili hükümler vardı. Yine bu sahîfede Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyuruyordu:

"Ayr (Âir) dağından Sevr dağına kadar olan yerler Medine'nin haremidir. Her kim orada Kitap ve Sünnet'e aykırı bir iş yapar veya bid'at çıkaran birini korursa, Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların lâneti onun üzerine olsun. Allah Teâlâ kıyamet gününde o kimsenin ibadetlerini ve tövbesini kabul etmeyecektir. Müslümanlardan birinin verdiği bir söz ve güvence, yaptığı bir antlaşma hepsini bağlar. Her kim bir müslümanın verdiği söz ve himayeyi dikkate almazsa, Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların lâneti onun üzerine olsun. Allah Teâlâ kıyamet gününde o kimsenin tövbesini ve ibadetlerini kabul etmeyecektir. Her kim kendi babası olmadığını kesinlikle bildiği birinin soyundan geldiğini ileri sürerse veya kendi efendisi olmayan birini efendi olarak kabul etmeye kalkarsa, Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların lâneti onun üzerine olsun. Allah Teâlâ kıyamet gününde o kimsenin tövbesini ve ibadetlerini kabul etmeyecektir. "

Buhârî, Fezâilü'l–Medîne 1, Cizye 10, 17, Ferâiz 21, İ'tisâm 5; Müslim, Hac 467, 468. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Menâsik 95–96

1809. Ebû Zer radıyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinlediğini söyledi:

"Babası olmadığını bildiği birini babam diye sahiplenen kimse, babasına nankörlük etmiş olur. Kendisine ait olmayan bir şeyi sahiplenmeye kalkışan kimse bizden değildir; o cehennemdeki yerine hazırlansın. Her kim, bir adama öyle olmadığı halde kâfir veya Allah düşmanı derse, bu sözler gerisin geriye kendine döner. "

Müslim, Îmân 112; Ayrıca bk. Buhârî, Menâkıb 5, Edeb 44

ALLAH VE RESÛLÜ'NÜN YASAKLADIĞI ŞEYLERDEN SAKINMAK

1810. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ da kıskanır. O'nun kıskanması, kulun ilâhî yasakları çiğnemesi sebebiyledir. ”

Buhârî, Nikâh 107; Müslim, Tevbe 36. Ayrıca bk. Tirmizî, Radâ‘ 4

İLÂHÎ BİR YASAĞI ÇİĞNEYEN KİMSENİN NE DİYECEĞİ

1811. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse ‘Lât ve Uzzâ hakkı için’ diye yemin edecek olursa, hemen ardından ‘lâ ilâhe illallah’ desin. Yine bir kimse arkadaşına ‘Gel, seninle kumar oynayalım’ derse, hemen sadaka versin. ”

Buhârî, Tefsîru sûre (53), 2, Edeb 74, İsti'zân 52, Eymân 53; Müslim, Eymân 5. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Eymân 3; Tirmizî, Nüzûr ve'l–eymân 18; Nesâî, Eymân 11; İbni Mâce, Keffârât 2

BELLİ BİR KONUYA AİT OLMAYAN İLGİ ÇEKİCİ HADİSLER BÖLÜMÜ

1812. Nevvâs İbni Sem'ân radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir sabah Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem deccâlden uzun uzun bahsetti. Sonunda yorulup sesini alçalttı, sonra tekrar yüksek sesle konuştu. Biz onun anlatışına bakarak deccâlin Medine civarındaki hurmalıklara gelip dayandığını zannettik. Tekrar yanına gittiğimiz zaman üzüntümüzü anladı ve:

– "Hayrola, bu ne hal?" dedi. Biz de:

– Yâ Resûlallah! Sabahleyin deccâlden bahsettin. Kâh alçak sesle kâh yüksek sesle konuştuğun için, biz onun hurmalıklara gelip dayandığını sandık, dedik. Bunun üzerine şöyle buyurdu:

– "Sizin adınıza deccâlden başka şeylerden daha çok korkuyorum. Şayet deccâl ben aranızdayken çıkarsa, onun oyununu bozar, delillerini çürütürüm.

Eğer ben aranızdan ayrıldıktan sonra çıkarsa, artık herkes kendini ona karşı savunup korumalıdır. Zaten Allah Teâlâ mü'minleri onun kötülüklerinden koruyacaktır. Deccâl kıvırcık saçlı, patlak gözlü, (Câhiliye devrinde ölen) Abdüluzzâ İbni Katan'a benzeyen bir gençtir. Sizden onu gören Kehf sûresinin baş (ve son) tarafından onar âyet okusun. O Şam ile Irak arasındaki bir yerden çıkacak. Sağa sola her yana kötülüğünü yayacaktır. Ey Allah'ın kulları, imanınızı koruyup direnin!"

– Yâ Resûlallah! Deccâlin yeryüzünde kalma süresi ne kadardır? diye sorduk. Şöyle buyurdu:

– "Kırk gündür. Bir günü bir yıl kadar, bir başka günü bir ay kadar, bir diğer günü de bir hafta kadardır; geri kalan günleri ise sizin bildiğiniz günler gibidir. " Biz:

– Yâ Resûlallah! Bir yıl kadar olan günde, kılacağımız bir günlük namaz kâfi gelecek mi? dedik.

– “Hayır, siz namaz vakitlerini ona göre takdir ve hesap ediniz” buyurdu. Biz:

– Yâ Resûlallah! Onun yeryüzündeki sürati ne kadardır? diye sorduk. Şöyle buyurdu:

– “Rüzgârın sürüklediği bulut gibi insanların yanından geçer, ilâh olduğunu söyleyerek kendisine iman etmelerini ister, onlar da iman ederler. Göğe yağmur yağdırmasını emreder, yağmur yağar; yere bitki bitirmesini emreder, otlar, çayırlar biter; insanların yayılmaya gönderdikleri hayvanları daha gösterişli ve semiz, sütleri daha bol olarak döner. Daha sonra başka insanların yanına gelerek onları kendine inanmaya davet eder; fakat onlar kendisine inanmayıp teklifini geri çevirirler; deccâl de yanlarından ayrılıp gider; lakin sabahleyin suları çekilip çayır çimenleri kurur, hayvanları da helâk olur.

Deccâl bir örene uğrayıp ‘Definelerini ortaya çıkar!’ der, o harâbedeki defineler arıbeyinin peşinden giden arılar gibi deccâlin arkasından gider. Sonra deccâl babayiğit bir genci yanına çağırıp onu kılıcıyla ikiye biçer; vücudunun her parçası bir yana düşer; ardından ona seslenir. Delikanlı gülümseyen bir çehreyle ona doğru gelir. Deccâl böyle işler yaparken Allah Teâlâ Mesîh İbni Meryem sallallahu aleyhi ve sellem’i gönderir. Mesîh, boyanmış iki elbise içinde, ellerini iki meleğin kanatları üzerine koyarak Dımaşk’ın doğusundaki Akminare’nin yanına iner. Mesih parıldayan yüzüyle başını yere eğince saçlarından terler damlar, başını kaldırınca inci gibi nûrânî damlalar dökülür. Onun nefesini koklayan kâfir derhal ölür. Nefesi baktığı yere ânında ulaşır. Mesih deccâlin peşine düşer, onu (Kudüs yakınındaki) Bâbülüd’de yakalayıp öldürür. Sonra Îsâ sallallahu aleyhi ve sellem, Allah Teâlâ’nın kendilerini deccâlin şerrinden koruduğu birtakım insanların yanına gelir, onların yüzlerini okşayarak deccâl fitnesinin sona erdiğini söyler ve kendilerine cennetteki yüksek derecelerini haber verir. Bu sırada Allah Teâlâ Îsâ sallallahu aleyhi ve sellem’e vahyederek “Kimsenin öldüremeyeceği kullar yarattım; diğer kullarımı toplayıp Tûr’a götür” buyurur. Allah Teâlâ Ye’cûc ve Me’cûc’ü yeryüzüne gönderir. Onlar

tepelerden süratle inip giderler; öncüleri Taberiye gölüne varıp gölün bütün suyunu içer.

Arkadan gelenler oraya vardıklarında, “Bir zamanlar burada çok su varmış” derler. Îsâ sallallahu aleyhi ve sellem ile yanında bulunan mü’minler Tûr dağında mahsur kalırlar. Onlardan her biri için bir öküz başı, sizin bugünkü paranızla yüz altından daha kıymetli olur. Îsâ sallallahu aleyhi ve sellem ile yanındaki mü’minler bu belâdan kendilerini kurtarması için Allah Teâlâ’ya yalvarırlar. Allah Teâlâ da Ye’cûc ve Me’cûc’ün enselerine kurtçuklar musallat eder; hepsi bir anda ölüp gider. Ardından Îsâ sallallahu aleyhi ve sellem ile mü’minler Tûr dağından inerler. Ye’cûc ve Me’cûc’ün kokmuş cesetlerinin olmadığı bir karış yer bulamazlar. Îsâ sallallahu aleyhi ve sellem ile yanındaki mü’minler bu belâdan da kendilerini kurtarması için Allah Teâlâ’ya yalvarırlar.

Allah Teâlâ deve boyunları gibi iri kuşlar gönderir; bu kuşlar onların kokmuş cesetlerini alarak Cenâb–ı Hakk’ın dilediği yere götürüp atarlar. Sonra Allah Teâlâ hiçbir evin ve çadırın engel olamayacağı bol bir yağmur gönderir; bu yağmur yeryüzünü ayna gibi pırıl pırıl temizler. Daha sonra yeryüzüne “Meyveni bitir, bereketini getir” diye emredilir. O gün bir grup insan tek bir nar ile doyar, kabuğuyla da gölgelenirler.

Yaylıma gönderilen hayvanların sütü de bereketlenir, bir devenin sütü kalabalık bir grubu, bir ineğin sütü bir kabileyi, bir koyunun sütü bir cemaati doyurur. Onlar böyle yaşayıp giderken Allah Teâlâ tatlı bir rüzgâr gönderir; bu rüzgâr onları koltuk altlarından sarmalayıp her mü’minin ve müslimin rûhunu alıp götürür. Yeryüzünde insanların en fenaları kalır; onlar eşekler gibi birbiriyle tepişip herkesin gözü önünde cinsel ilişkide bulunurlar ve kıyamet onların üzerine kopuverir. ”

Müslim, Fiten 110. Ayrıca bk. Tirmizî, Fiten 59; İbni Mâce, Fiten 33

1813. Rib’î İbni Hırâş şöyle dedi:

Ebû Mes’ûd el–Ensârî ile birlikte Huzeyfe İbni Yemân’ın yanına gittim. Ebû Mes’ûd ona:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den deccâl hakkında duyduklarını söyle, dedi. Huzeyfe de şunları söyledi:

– “Deccâl, yanında bir su ve bir de ateş olduğu halde ortaya çıkacak. Bazılarının onun yanında gördüğü su gerçekte su olmayıp yakıcı ateştir. Bazılarının onun yanında gördüğü ateş de gerçekte ateş olmayıp soğuk, tatlı bir sudur. Sizden deccâle kim yetişirse, ateş olarak gördüğü tarafta bulunsun. Zira o, tatlı, içimi güzel bir sudur. ”

Ebû Mes’ûd el–Ensârî, Huzeyfe’nin böyle söylediğini ben de duydum, dedi.

Buhârî, Enbiyâ 50, Fiten 26; Müslim, Fiten 105, 108

1814. Abdullah İbni Amr İbni Âs radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ümmetimin hayatta bulunduğu bir zamanda deccâl çıkar ve kırk, bu kadar zaman kalır. (Râvi, Hz. Peygamber’in kırk gün mü, kırk ay mı, yoksa kırk yıl mı buyurduğunu bilemediğini söylemektedir.) Bunun üzerine Allah Teâlâ Îsâ İbni Meryem’i yeryüzüne gönderir; o da deccâli bularak ortadan kaldırır. Sonra insanlar, aralarında hiçbir düşmanlık bulunmadan yedi yıl yaşarlar. Sonra Allah Teâlâ Şam taraflarından soğuk bir rüzgâr gönderir ve bu rüzgâr kalbinde zerre kadar hayır –veya iman– bulunan yeryüzündeki bütün insanların ruhunu kabzeder. Şayet biriniz dağın içine bile girse, bu rüzgâr onu mutlaka bulup canını alır. İşte o zaman yeryüzünde kötülüklere bir kuş hafifliğiyle dalan, yırtıcı hayvan atılganlığıyla şuursuzca saldıran kimseler kalır. Bunlar ne bir iyilik tanırlar ne de bir kötülüğü yadırgarlar. Şeytan bir insan kılığına girerek onlara görünür ve:

– Dediğimi yapmayacak mısınız? diye sorar. Onlar da:

– Ne yapmamızı emredersin? derler.

Şeytan da onlara putlara tapmalarını emreder. Onlar her türlü ahlâksızlığı yapıp putlara taparken rızıkları bollaşır, hayat tarzları iyileşir. Daha sonra sûra üflenir. Onun sesini duyan herkes dehşet ve şaşkınlık içinde yıkılır kalır. Sûrun sesini ilk duyup can veren adam, devesinin havuzunu tamir

eden bir kimsedir. Onunla birlikte yanındakiler de kendilerini yere atıp can verirler. Sonra Allah Teâlâ çiğ gibi –veya gölge gibi– bir yağmur yağdırır. İnsanların çürüyüp gitmiş cesetleri bununla yeniden hayat bulur. Ardından sûra bir kere daha üflenir; herkes yerinden fırlayıp kendilerine verilecek emri beklemeye başlar. Daha sonra:

– Haydi, Rabbinize gelin! denir. Meleklere de:

– Onları alıkoyun; çünkü onlar sorguya çekilecektir, denir. Daha sonra yine meleklere:

– Cehennemlikleri ayırın! buyurulur. Onlar da:

– Kaçta kaçını ayıralım? diye sorarlar.

– 1000 kişiden 999'unu, denir. İşte o gün, dehşeti yüzünden çocukların ihtiyarladığı bir gün olacaktır. O gün her şeyin ortaya çıktığı korkunç bir gündür. "

Müslim, Fiten 116

1815. Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Mekke ile Medine dışında, deccâlin ayak basmadığı bir yer kalmaz. Mekke ile Medine'nin bütün yollarında saf tutmuş melekler bu iki şehri korur. Deccâl kumlu, çorak bir yere iner. Ardından Medine üç defa sarsılır; Allah Teâlâ orada bulunan kâfir ve münafıkları dışarı çıkarır. "

Müslim, Fiten 123. Ayrıca bk. Buhârî, Fezâilü'l–Medîne, 9, 26, 27, Tevhîd 31; İbni Mâce, Fiten 33

1816. Yine Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İsfahan yahudilerinden taylasanlı yetmiş bin kişi deccâlin ardından gider. "

Müslim, Fiten 124

1817. Ümmü Şerîk radıyallahu anhâ Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu dinledi:

"İnsanlar deccâlden kaçıp dağlara sığınırlar. "

Müslim, Fiten 125. Ayrıca bk. Tirmizî, Menâkıb 69; İbni Mâce, Fiten 33

1818. İmrân İbni Husayn radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken işittim dedi:

"Hz. Âdem'in yaratıldığı zamandan kıyametin kopacağı ana kadar deccâlden daha büyük bir fitne yoktur. "

Müslim, Fiten 126. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, IV, 19–21

1819. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Deccâl ortaya çıkınca, mü'minlerden biri onun bulunduğu tarafa doğru gider. Deccâlin silâhlı adamları onun önüne çıkarak:

– Nereye gitmek istiyorsun? diye sorarlar.

– Şu ortaya çıkan adamın yanına, der. Deccâlin adamları:

– Sen bizim Rabbimize inanmıyor musun? diye sorarlar. O da:

– Bizim Rabbimizin gizli bir yanı yok ki onu bırakıp başkasına inanalım, der. Deccâlin bazı adamları:

– Öldürün şunu, derler. Bir kısmı ise:

– Tanrınız, haberi olmadan bir kimseyi öldürmeyi yasaklamadı mı! derler ve o mü'mini deccâlin yanına götürürler. O mü'min deccâli görünce diğer mü'minlere:

– Ey mü'minler! Bu adam Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kendisinden bahsettiği deccâldir, diye seslenir. O zaman deccâl adamlarına:

– Bunu iyice bir dövün, der. Onu dövmek üzere tutarlar. Deccâl tekrar, “Yakalayın şunu, yarın kafasını”, der. Onun sırtını, karnını dayaktan geçirirler. Bu defa deccâl, “Bana iman etmiyor musun?” diye sorar. O mü’min:

– Sen yalancı Mesîh’sin, der.

Deccâlin emri üzerine onu testereyle baştan aşağı ikiye biçerler. Deccâl o zâtın ikiye bölünen cesedinin arasından yürüyüp geçtikten sonra ona:

– Ayağa kalk! der. O da doğrulup kalkar. Deccâl tekrar:

– Bana iman ediyor musun? diye sorar. O da:

– Senin hakkındaki kanaatim iyice pekişti, dedikten sonra halka dönerek, ‘Ey insanlar! O ben-den sonra artık kimseyi öldürüp diriltemez’, der. Deccâl onu kesmek için yakalar. Fakat Allah Teâlâ o mü’minin boynundan köprücük kemiğine kadar olan kısmı bakır haline dönüştürür; bu sebeple deccâl ona bir şey yapamaz. Bunun üzerine deccâl onun ellerinden ve ayaklarından tutup fırlatır. Halk onu cehenneme attığını zanneder. Halbuki o cennete atılmıştır. ”

Resûlullah sözünü şöyle tamamladı:

“İşte bu mü’min, âlemlerin Rabbine göre insanların en büyük şehididir. ”

Müslim, Fiten 113. Ayrıca bk. Buhârî, Fiten 27

1820. Mugîre İbni Şu‘be radıyallahu anh şöyle dedi:

Hiç kimse Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e deccâl hakkında benden fazla soru sormadı. Resûl–i Ekrem bana:

– “O sana zarar vermeyecek” buyurdu. Ben:

– Bazı kimseler deccâlin yanında dağ kadar ekmek, bir nehir kadar içme suyu bulunduğunu söylüyorlar, deyince:

– “Allah yanında o, bu söylediklerinden daha değersizdir” buyurdu.

Buhârî, Fiten 26; Müslim, Âdâb 32, Fiten 114, 115. Ayrıca bk. İbni Mâce, Fiten 33

1821. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bütün peygamberler ümmetlerini yalancı kör deccâlin tehlikesine karşı uyarmışlardır. Şunu bilin ki, onun bir gözü kördür; ama sizin azîz ve celîl olan Rabbiniz tek gözlü değildir. Deccâlin iki gözünün arasına kâfir (ke–fe–re) diye yazılmıştır. ”

Buhârî, Fiten 26, Tevhîd 17; Müslim, Fiten 101, 102. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Melâhim 14, Sünnet 25–26; Tirmizî, Fiten 56, 62; İbni Mâce, Fiten 33

1822. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Hiçbir peygamberin ümmetine deccâl hakkında söylemediği bir şeyi size haber vereyim mi? Onun bir gözü kördür. Yanında cennete ve cehenneme benzeyen bir şey olacaktır. Onun cennet dediği şey, cennet değil cehennemdir. ”

Buhârî, Enbiyâ 3; Fiten 26; Müslim, Fiten 109

1823. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem herkesin yanında deccâlden söz ederek şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ tek gözlü değildir. Şunu unutmayın ki, deccâlin sağ gözü kördür. Onun bu gözü üzüm salkımından dışarı fırlamış üzüm tanesi gibidir. ”

Buhârî, Fiten 26, Tevhîd 17; Müslim, Îmân 274. Ayrıca bk. Tirmizî, Fiten 60

1824. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Müslümanlarla yahudiler çarpışmadıkça kıyamet kopmayacaktır. Yahudi taşın, ağacın arkasına saklanacak, bunun üzerine o taş, o ağaç yahudiyi kovalayan kimseye, ‘Ey müslüman! Arkamda bir yahudi var, gel onu öldür!’ diyecek. Yalnız garkad ağacı bir şey söylemeyecek; çünkü o yahudilerin ağaçlarındandır. ”

Buhârî, Cihâd 94, Menâkıb 25; Müslim, Fiten 82

1825. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Canımı kudretiyle elinde tutan Allah’a yemin ederim ki, bir adam bir kabrin yanından geçerken kendini o kabrin üzerine atıp, ‘Âh! Keşke şu kabirde yatanın yerinde ben olsaydım’ diye kendini yerden yere vurmadıkça dünya hayatı son bulmayacaktır. O kimse dindarlığı sebebiyle değil, başına gelen belâlar yüzünden böyle davranacaktır. ”

Buhârî, Fiten 22; Müslim, Fiten 54

1826. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Fırat nehrinin suyu çekilip, aktığı yatakta bulunan bir altın dağı meydana çıkmadıkça ve kurtulup kazanan ben olayım diye birbiriyle çarpışan her yüz kişiden doksan dokuzu ölmedikçe kıyamet kopmaz. ”

Buhârî, Fiten 24; Müslim, Fiten 29. Ayrıca bk. İbni Mâce, Fiten 25

Diğer bir rivayet ise şöyledir: “Pek yakında Fırat nehrinin suyu çekilerek aktığı yatakta bir altın hazinesi meydana çıkacaktır. O günü gören kimse, o hazineden kesinlikle bir şey almasın. ”

Buhârî, Fiten 24; Müslim, Fiten 29–32. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Melâhim 13; Tirmizî, Sıfatü’l–cenne 26

1827. Ebû Hüreyre radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken işittim dedi:

“Bir gün gelecek, insanlar Medine’yi bütün hayır ve güzellikleriyle terkedip gidecekler; orada sadece vahşi hayvanlar ve kuşlar kalacaktır. Medine’ye son olarak koyunlarına seslenip duran Müzeyne kabilesinden iki çoban girecek ve orayı ıpıssız, vahşi hayvanlarla dolu bulacaklar. Onlar da Vedâ Tepesi’ne gelince yüzüstü düşüp öleceklerdir. ”

Buhârî, Fezâilü’l–Medîne 5; Müslim, Hac 498, 499

1828. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Dünyanın son günlerinde, halifelerinizden biri, malı saymaya bile gerek duymadan avuç avuç dağıtacaktır. ”

Müslim, Fiten 68, 69. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, III, 317

1829. Ebû Mûsâ el–Eş’arî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İnsanlar öyle bir zaman görecektir ki, bir kimse eline altın alıp onu sadaka olarak vereceği bir kimse arayacak, fakat bulamayacaktır. Erkeklerin azlığı, kadınların çokluğu sebebiyle, kırk kadının bir erkeğin himayesine sığındığı görülecektir. ”

Müslim, Zekât 59. Ayrıca bk. Buhârî, Zekât 9

1830. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Vaktiyle bir adam bir başkasından bir arsa satın aldı. Arsayı alan adam orada altınla dolu bir çanak buldu. Arsayı satan adama:

– Altınını al! Zira ben senden altın değil arazi satın aldım, dedi. Arsanın ilk sahibi de:

– Ben sana o arsayı içindekilerle beraber sattım, dedi.

Anlaşmazlıklarını halletmesi için bir adama başvurdular. Hakem olan bu adam:

– Çocuklarınız var mı? diye sordu. Biri:

– Benim bir oğlum var, dedi. Diğeri de:

– Benim de bir kızım var, dedi. Hakem:

– Oğlanla kızı evlendirin. O altınların bir kısmını onlara verin, bir kısmını da siz harcayın, dedi”.

Buhârî, Enbiyâ 54; Müslim, Akdıye 21. Ayrıca bk. İbni Mâce, Lukata 4

1831. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinledi:

“Vaktiyle iki kadın yanlarında çocuklarıyla giderken bir kurt gelip onlardan birinin çocuğunu kapıp götürdü. Kadınlardan biri arkadaşına:

– Kurt senin çocuğunu götürdü, dedi. O da:

– Hayır, senin çocuğunu götürdü, dedi.

Kadınlar dâvalarını halletmek üzere Dâvûd sallallahu aleyhi ve sellem’e başvurdular. O da yaşlı kadını haklı görerek çocuğu ona verdi. Kadınlar oradan ayrıldıktan sonra Hz. Dâvûd’un oğlu Süleyman sallallahu aleyhi ve sellem’e giderek, meseleyi ona da anlattılar. Hz. Süleyman:

– Bana bıçağı getirin de çocuğu ikiye bölerek aralarında paylaştırayım, dedi. O zaman genç kadın:

– Allah sana rahmet etsin, öyle yapma! Çocuk onundur, dedi.

Hz. Süleyman da çocuğun genç kadına ait olduğunu belirtti.

Buhârî, Enbiyâ 40, Ferâiz 30; Müslim, Akdıye 20. Ayrıca bk. Nesâî, Âdâbü’l–kudât 14

1832. Mirdâs el–Eslemî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah’ın sâlih kulları birbiri ardından âhirete göçer; geride arpa ve hurmanın döküntüleri gibi değersiz kimseler kalır. Allah Teâlâ da onlara hiçbir önem vermez. ”

Buhârî, Rikâk 9. Ayrıca bk. Dârimî, Rikâk 11

1833. Rifâa İbni Râfi’ ez–Zürakî radıyallahu anh şöyle dedi:

Cebrâil aleyhisselâm Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem’e gelerek:

– İçinizdeki Bedir gazilerine nasıl bir önem veriyorsunuz? diye sordu. Peygamber aleyhisselâm da:

– “Onları müslümanların en faziletlisi kabul ederiz” buyurdu veya buna benzer bir söz söyledi. Cebrâil aleyhisselâm:

– Biz de meleklerden Bedir Gazvesi’ne katılanları meleklerin en faziletlisi sayarız, dedi.

Buhârî, Megâzî 11. Ayrıca bk. İbni Mâce, Mukaddime 11

1834. İbni Ömer radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ bir kavme azâb gönderdiği zaman, o azâb orada bulunanların hepsine erişir. Sonra da herkes amellerine göre yeniden diriltilir. ”

Buhârî, Fiten 19; Müslim, Cennet 84

1835. Câbir radıyallahu anh şöyle dedi:

Mescid–i Nebevî’de Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem’in hutbe okurken dayandığı bir kütük vardı. Mescide minber konulduğu (artık Resûlullah hutbesini orada okumaya başladığı) zaman bu kütüğün, doğumu yaklaşmış deve gibi inlediğini duyduk. Bunun üzerine Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem minberden indi, elini kütüğün üzerine koyunca sesi kesildi.

Buhârî, Menâkıb 25

1836. Ebû Sa’lebe el–Huşenî Cürsûm İbni Nâşir radıyallahu anh’ın rivayet ettiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ bazı şeyleri farz kıldı, onları ihmal etmeyin. Bazı günahlara yaklaşılmaması için sınırlar koydu, o sınırları aşmayın. Bazı şeyleri haram kıldı, o haramları çiğnemeyin. Bazı şeyleri de unuttuğu için değil size olan merhameti sebebiyle dile getirmedi, onları da araştırıp kurcalamayın. ”

Dârekutnî, es–Sünen, IV, 184. Ayrıca bk. Hâkim, el–Müstedrek, IV, 115

1837. Abdullah İbni Ebû Evfâ radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber yedi gazâ yaptık. O gazvelerde çekirge yedik.

Diğer bir rivayete göre, Resûl–i Ekrem ile beraber çekirge yedik, dedi.

Buhârî, Zebâih ve’s–sayd 13; Müslim, Sayd ve’z–zebâih 52. Ayrıca bk. Tirmizî, Et’ime 22; Nesâî, Sayd ve’z–zebâih 37

1838. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Mü’min bir yılan deliğinden iki defa ısırılmaz. ”

Buhârî, Edeb 83; Müslim Zühd 63. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 29; İbni Mâce, Fiten 13

1839. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ kıyamet gününde üç kişiyle konuşmaz, yüzlerine bakmaz ve kendilerini temize çıkarmaz; onlar için acıklı azâb vardır:

Biri, yolculuk sırasında ihtiyacından fazla suyu olup da onu öteki yolculardan esirgeyen kimse.

Diğeri, ticaret malını ikindiden sonra satarken, onu şu kadar fiyata aldım diye yemin eden, gerçek hiç de öyle olmadığı halde müşteri kendine inanan

kimse.

Öteki de, bir devlet başkanına dünyalık hatırına biat sözü veren, kendisine para pul verirse sözünde duran, vermezse sözünden cayan kimsedir. ”

Buhârî, Müsâkât 10, Şehâdât 22, Ahkâm 48, Tevhîd 24; Müslim, Îmân 171–173. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Büyû‘ 60; Tirmizî, Siyer 35; Nesâî, Büyû‘ 6; İbni Mâce, Ticârât 30, Cihâd 42

1840. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sûra iki üfleme arasında kırk vardır. ” Ashâb–ı kirâm:

– Ebû Hüreyre! Kırk gün mü? diye sordular.

– Bir şey diyemem, dedi. Sahâbîler:

– Kırk yıl mı? diye sordular.

– Bir şey diyemem, dedi.

– Kırk ay mı? diye sordular.

– Bir şey diyemem, dedi. (Sonra hadisi şöyle tamamladı) “Kuyruk sokumu (acbü’z–zeneb) dışında insanın bütün bedeni çürüyüp yok olur. Yeniden yaratılma işi kuyruk sokumundan başlar. Sonra Allah Teâlâ gökten bir su indirir, herkes bitkiler gibi yeniden canlanır. ”

Buhârî, Tefsîru sûre (39), 3, (78), 1; Müslim, Fiten 28

1841. Yine Ebû Hüreyre şöyle dedi:

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem bir yerde sahâbîlerle konuşurken bir bedevî çıkageldi ve:

– Kıyamet ne zaman kopacak? diye sordu.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sözünü kesmeden konuşmasına devam etti. Bunun üzerine sahâbîlerden biri:

– Bedevînin sorusunu duydu, fakat soruyu beğenmedi, dedi. Bir başkası da:

– Hayır, soruyu duymadı, dedi.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem konuşmasını bitirince:

– “Kıyamet hakkında soru soran nerede?” buyurdu. Bedevî:

– Buradayım, Yâ Resûlallah! dedi.

– “Emanet zâyi edildiği zaman kıyameti bekle!” buyurdu. Bedevî:

– Emanet nasıl zâyi olacak? diye sordu. Resûl–i Ekrem de:

– “Emanet ehil olmayan kimseye verildiği zaman kıyameti bekle!” buyurdu.

Buhârî, İlim 2, Rikak 35. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, II, 361

1842. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İmamlar sizin için namaz kılarlar; eğer eksiksiz kıldırırlarsa hem size hem de onlara sevabı vardır; şayet hata ederlerse, size sevap, onlara da ceza vardır. ”

Buhârî, Ezân 55. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, II, 355, 537

1843. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh:

“Siz insanların iyiliği için ortaya çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz” âyetini okudu ve onu şöyle açıkladı:

İnsanların diğer kimselere en hayırlı ve faydalı olanları, bazı şahısları boyunlarından zincire vurulmuş olarak (İslâm toplumuna) getiren kimselerdir. Sonra o getirdikleri esirler İslâmiyet’i kabul ederler.

Buhârî, Tefsîru sûre (3), 7

1844. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ, boyunlarından zincire vurulmuş olarak cennete götürülen kimselerden hoşnut olur. ”

Buhârî, Cihâd 144. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 114

1845. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ’nın bir beldede en beğendiği yer oranın mescitleri, bir beldede en sevmediği yer de oranın çarşı–pazarıdır. ”

Müslim, Mesâcid 28

1846. Selmân–ı Fârisî radıyallahu anh şöyle dedi:

Şayet yapabiliyorsan, çarşı–pazara ilk giren ve oradan en son çıkan kimse sen olma! Çünkü orası şeytanın savaş alanı olup bayrağını oraya diker.

Müslim, Fezâilü's–sahâbe 100

Berkânî Sahîh’inde bu hadisi şöyle rivayet etmiştir:

Selmân radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Çarşı–pazara ilk giren ve oradan en son çıkan sen olma! Şeytan orada yumurtlar ve orada yavru çıkarır. ”

1847. Âsım el–Ahvel’den rivayet edildiğine göre Abdullah İbni Sercis radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e:

– Yâ Resûlallah! Allah seni bağışlasın, dedim. O da:

– “Seni de bağışlasın” buyurdu.

Âsım el–Ahvel dedi ki, Abdullah İbni Sercis’e:

– Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem senin için böyle mağfiret diledi mi? diye sordum.

– Evet, senin için de mağfiret diledi, dedi ve şu âyet–i kerîmeyi okudu:

“(Habîbim!) Hem kendinin hem de mü’min erkeklerin ve mü’min kadınların günahlarının bağışlanmasını dile!”

Müslim, Fezâil 112

1848. Ebû Mes’ûd el–Ensârî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İlk peygamberlerden itibaren halkın hatırında kalan bir söz vardır: Utanmadıktan sonra dilediğini yap!”

Buhârî, Enbiyâ 54, Edeb 78. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 6; İbni Mâce, Zühd 17

1849. İbni Mes’ûd radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kıyamet gününde insanlar arasında ilk görülecek hesap, kan dâvalarıdır. ”

Buhârî, Diyât 1, Rikak 48; Müslim, Kasâme 28. Ayrıca bk. Tirmizî, Diyât 8; Nesâî, Tahrîmü’d–dem 2; İbni Mâce, Diyât 1

1850. Âişe radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Melekler nûrdan, cinler kızıl ateşten, Âdem de size bildirilen şeyden (topraktan) yara-tılmıştır. ”

Müslim, Zühd 60. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, VI, 153, 168

1851. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Nebiyy–i Muhterem sallallahu aleyhi ve sellem’in ahlâkı Kur’an idi.

Müslim, Müsâfirîn 139. Ayrıca bk. Nesâî, Kıyâmü’l–leyl 2

1852. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Kim Allah’a kavuşmak isterse, Allah da ona kavuşmak ister. Kim Allah’a kavuşmak istemezse, Allah da ona kavuşmayı arzu etmez” buyurdu. Bunun üzerine ben:

– Yâ Resûlallah! Ölümü sevmediği için mi (kavuşmak istemez)? Öyleyse hepimiz ölümü sevmeyiz, dedim.

– “Hayır, öyle değil. Mü’mine Allah’ın rahmeti, rızâsı ve cenneti müjdelendiği zaman Allah Teâlâ’ya kavuşmak ister; işte o zaman Allah da ona kavuşmayı arzu eder. Kâfire Allah’ın azâbı, gazabı haber verildiği zaman Allah’a kavuşmaktan hoşlanmaz; Allah da ona kavuşmaktan hoşlanmaz” buyurdu.

Müslim, Zikir 14–17. Ayrıca bk. Buhârî, Rikak 41; Tirmizî, Cenâiz 67, Zühd 6; Nesâî, Cenâiz 10; İbni Mâce, Zühd 31

1853. Mü’minlerin annesi Safiyye Binti Huyey radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem itikâfa girmişti. Bir gece onu ziyarete gidip konuştum. Sonra eve dönmek üzere kalktığım zaman o da beni evime götürmek üzere kalktı.

Bu sırada ensardan iki kişi –Allah onlardan razı olsun– bizimle karşılaştı. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’i görünce oradan çabucak uzaklaşmak istediler. Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Biraz yavaş olun. Yanımdaki Safiyye Binti Huyey’dir” dedi. Onlar:

– Elçisinin uygunsuz bir davranışta bulunmasından Allah'ı tenzih ederiz, Yâ Resûlallah! deyince de:

– "Şeytan insanın vücudunda kan gibi dolaşır, Onun sizin kalbinize bir kötülük – veya bir şüphe– atmasından korktum" buyurdu.

Buhârî, İ'tikâf 11, Bed'ü'l–halk 11, Ahkâm 21; Müslim, Selâm 23–25. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 79, Edeb 81; İbni Mâce, Sıyâm 65

1854. Ebü'l–Fazl Abbâs İbni Abdülmuttalib radıyallahu anh şöyle dedi:

Huneyn Gazvesi'nde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber bulundum. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem (Düldül adındaki) beyaz katırın üzerinde otururken, Abdülmuttalib'in torunu Ebû Süfyân İbni Hâris ile ben Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanından hiç ayrılmadık. Müslümanlarla müşrikler birbirine girince müslümanlar gerilemeye başladı. Bu sırada Resûlullah Düldül'ü durmadan kâfirlerin üzerine sürüyordu. Ben Düldül'ün geminden tutmuş savaş alanına girmesine engel olmaya çalışıyordum. Ebû Süfyân ise Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in katırının özengisine yapışmıştı. Bu sırada Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Ey Abbâs! Bey'atürrıdvân'da bulunanlara seslen!" buyurdu.

Gür sesli bir zât olan Abbas sözüne şöyle devam etti:

Var gücümle "Bey'atürrıdvân'da bulunan sahâbîler! Neredesiniz?" diye bağırdım. Vallahi onların sesimi duydukları zaman Hz. Peygamber'e doğru dönüp gelişleri, bir ineğin yavrusuna doğru şefkatle gelişi gibiydi. "Lebbeyk! Lebbeyk! (Emret! Emret!)" diyerek kâfirlerle vuruştular. Ensarı savaşa çağırırken "Ey ensar topluluğu! Ey ensar topluluğu!" diye sesleniyorlardı. Daha sonra da sadece Hâris İbni Hazrecoğullarından yardım istendi. Bu sırada Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Düldül'ün üzerinde ileri doğru uzanmış vaziyette onların çarpışmalarına bakarken "İşte tandırın kızıştığı zaman!" buyurdu. Sonra Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yerden birkaç çakıl taşı alıp kâfirlerin yüzüne doğru fırlattı. Ardından da: "Muhammed'in Rabbine yemin ederim ki, bozguna uğradılar" dedi.

Ben savaşanlara bakmaya gittim. Gördüğüm kadarıyla savaş başladığı gibi devam ediyordu. Vallahi Hz. Peygamber'in, kâfirlere taşları fırlatmasından sonra, güçlerinin gittikçe zayıfladığını ve işlerinin tersine döndüğünü gördüm.

Müslim, Cihâd 76

1855. Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Teâlâ temizdir; sadece temiz olanları kabul eder. Allah Teâlâ peygamberlerine neyi emrettiyse mü'minlere de onu emretmiştir. Cenâb–ı Hak Peygamberlere:

'Ey peygamberler! Temiz ve helâl olan şeylerden yiyin, iyi ve faydalı işler yapın!' bu-yurmuştur. Mü'minlere de:

'Ey iman edenler! Size verdiğimiz rızıkların temiz olanlarından yiyin' buyurmuştur. "

Resûl–i Ekrem daha sonra şunları söyledi:

"Bir kimse Allah yolunda uzun seferler yapar. Saçı başı dağınık, toza toprağa bulanmış vaziyette ellerini gökyüzüne açarak: Yâ Rabbi! Yâ Rabbi! diye dua eder. Halbuki onun yediği haram, içtiği haram, gıdası haramdır. Böyle birinin duası nasıl kabul edilir!"

Müslim, Zekât 65. Ayrıca bk. Tirmizî, Tefsîru'l–Kur'ân 3

1856. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Teâlâ kıyamet gününde üç kişiyle konuşmaz, onları temize çıkarmaz, suratlarına bile bakmaz; onlar için acıklı azâb vardır:

Bunlar zina eden ihtiyar, yalan söyleyen hükümdar, kibirlenen fakirdir. "

Müslim, Îmân 172. Ayrıca bk. Tirmizî, Cennet 25; Nesâî, Zekât 75, 77

1857. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Seyhan, Ceyhan, Fırat ve Nil, bunların hepsi cennet nehirlerindendir. ”

Müslim, Cennet 26. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, II, 261, 289, 440

1858. Ebû Hüreyre şöyle dedi:

Bir gün Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem elimi tutarak şöyle buyurdu:

“Allah, toprağı cumartesi günü yarattı. Oradaki dağları pazar günü, ağaçları pazartesi günü, sevilmeyen şeyleri salı günü, nûru çarşamba günü yarattı. Hayvanları yeryüzüne perşembe günü yayıp dağıttı. Âdem’i yaratılanların sonuncusu olarak cuma gününün son saatlerinde, ikindiyle akşam arasında yarattı. ”

Müslim, Münâfıkîn 27. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, II, 327

1859. Ebû Süleymân Hâlid İbni Velîd radıyallahu anh şöyle dedi:

Mûte Savaşı’nın yapıldığı gün elimde dokuz kılıç kırıldı. Elimde sadece Yemen yapısı enli bir kılıç kaldı.

Buhârî, Meğâzî 44

1860. Amr İbni Âs radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinledi:

“Hâkim, hüküm verirken ictihadda bulunur da isabetli hüküm verirse, iki sevap kazanır. Yine hüküm verirken ictihadda bulunur da yanılırsa, bir sevap kazanır. ”

Buhârî, İ’tisâm 21; Müslim, Akdıye 15. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Akdıye 2; Tirmizî, Ahkâm 2; Nesâî, Âdâbü’l–kudât 3; İbni Mâce, Ahkâm 3

1861. Âişe radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sıtma, cehennem ateşindendir. Onu su ile serinletiniz. ”

Buhârî, Bed'ü'l–halk 10, Tıb, 28; Müslim, Selâm 78–84. Ayrıca bk. Tirmizî, Tıb 25; İbni Mâce, Tıb 19

1862. Yine Âişe radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse, oruç borcuyla ölürse, yakını onun yerine orucunu tutar. ”

Buhârî, Savm 42; Müslim, Sıyâm 153. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Savm 40, Eymân 21

1863. Avf İbni Mâlik İbni Tufeyl’den rivayet edildiğine göre, bir kimse Âişe radıyallahu anhâ’ya gelerek, sattığı veya bağışladığı bir şey hususunda (yeğeni) Abdullah İbni Zübeyr’in, “Vallahi Âişe ya bu işten vazgeçer veya ben onun böyle davranmasına engel olurum” dediğini haber vermişti. Âişe bu haberi getiren adama:

– O böyle mi dedi? diye sordu. Oradakiler de:

– Evet, böyle söyledi, dediler. Bunun üzerine Âişe:

– Abdullah İbni Zübeyr ile eğer ölünceye kadar bir daha konuşursam, Allah’a adağım olsun, dedi.

Hz. Âişe’nin dargınlığı epeyce uzayınca, İbnü’z–Zübeyr araya şefaatçiler koyarak teyzesinin kendini bağışlamasını istedi. Fakat Âişe:

– Vallahi ben onun hakkında kimsenin aracılığını kabul etmem, adağımı da bozmam, dedi. Bu dargınlığın hayli uzadığını gören Abdullah İbni Zübeyr, Misver İbni Mahreme ile Abdurrahman İbni Esved İbni Abdiyegûs’a konuyu açarak:

– Allah aşkına beni (teyzem) Âişe’nin yanına götürüp barıştırın. Benimle ilgiyi kesip konuşmamak üzere adak adaması helâl değildir, dedi.

Misver ile Abdurrahman bu teklifi kabul edip Hz. Âişe’nin evine geldiler ve:

– Allah’ın selâmı ve bereketleri sana olsun, girebilir miyiz? diye içeri girmek üzere izin istediler. Hz. Âişe de:

– Girin, dedi.

– Hepimiz mi girelim? diye sordular. Yanlarında İbnü’z–Zübeyr’in olduğunu bilmediği için o da:

– Evet, hepiniz girin, dedi. İbnü’z–Zübeyr de onlarla birlikte içeri girdi; perdenin arkasına geçerek teyzesinin boynuna sarıldı ve kendisini bağışlamasını isteyerek ağladı. Misver ile Abdurrahman da, Allah aşkına onu bağışla, diye yalvardılar ve:

– Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem de, pek iyi bildiğin gibi, küs durmayı yasaklamıştır. Bir müslümanın din kardeşiyle üç günden fazla dargın durması helâl değildir, diyerek onunla barışmasını istediler. Suç bağışlamanın önemi, akraba ile ilgiyi kesmenin kötülüğü konusunda o kadar çok şey söylediler ki, nihayet Hz. Âişe onlara adağından söz ederek ağlamaya başladı:

– Ben konuşmamak üzere adak adadım; adağı bozmak günahtır, dedi. Mahreme ile Abdurrahman onun gönlünü yapmak üzere o kadar çok şey söylediler ki, sonunda Hz. Âişe İbnü’z–Zübeyr ile konuştu. Adağını bozduğu için de kırk köleyi âzad etti. Hz. Âişe sonraki günlerde bu adağını sık sık anıp ağlar, gözlerinden akan yaşlar baş örtüsünü ıslatırdı.

Buhârî, Edeb 62

1864. Ukbe İbni Âmir radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, aradan sekiz yıl geçtikten sonra bir gün Uhud şehidlerini ziyarete gitti. Yaşayanlara ve ölenlere vedâ eder gibi onlara dua etti. Sonra (konuşmak üzere) minbere çıktı ve şunları söyledi:

“Ben âhirete sizden önce gideceğim ve sizin için hazırlık yapacağım; sizin Allah yolundaki hizmetlerinize şâhitlik edeceğim. Buluşma yerimiz Kevser havuzunun yanıdır. Ben şu bulunduğum yerden Kevser havuzunu görmekteyim. Ben sizin Allah’a şirk koşmanızdan korkmuyorum. Ama dünya hırsıyla birbirinizle didişip çekişmenizden korkuyorum. ”

Ukbe sözüne şöyle devam etti: Bu benim Resûlullah’ı son görüşüm oldu.

Buhârî, Megâzî 17; Müslim, Fezâil 31. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cenâiz 68–70; Nesâî, Cenâiz 61

1865. Ebû Zeyd Amr İbni Ahtab el–Ensârî radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize sabah namazını kıldırdıktan sonra minbere çıktı, öğle namazına kadar konuştu. Aşağı inip namazı kıldırdı, tekrar minbere çıktı ve ikindi namazına kadar konuştu. Minberden inip ikindi namazını kıldırdıktan sonra yine minbere çıktı ve güneş batıncaya kadar konuştu. Artık bize olmuş ve olacak her şeyi haber verdi. Bunları en iyi bilenimiz, hâfızası en sağlam olanımızdır.

Müslim, Fiten 25. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, V, 341

1866. Âişe radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah’a itaat etmeyi adayan kimse (adağını yaparak) O’na itaat etsin. Allah’a isyan etmeyi adayan da (adağından vazgeçsin ve) O’na karşı gelmesin. ”

Buhârî, Eymân 28, 31. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Eymân 19; Tirmizî, Nüzûr ve’l–eymân 2; Nesâî, Eymân 27, 28; İbni Mâce, Keffârât 16

1867. Ümmü Şerîk radıyallahu anhâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona zehirli iri keleri öldürmeyi emretti ve:

“O, İbrâhim aleyhisselâm’a ateş üflerdi” buyurdu.

Buhârî, Enbiyâ 17, Bed'ü'l–halk 15; Müslim, Selâm 142. Ayrıca bk. Nesâî, Menâsik 115; İbni Mâce, Sayd 12

1868. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Zehirli iri keleri ilk vuruşta kim öldürürse ona şu kadar iyilik sevabı vardır. Onu ikinci vuruşta kim öldürürse, birincisinden daha az olmak üzere ona da

şu kadar iyilik sevabı vardır. Eğer bir kimse onu üçüncü vuruşta öldürürse ona da şu kadar iyilik sevabı vardır. ”

Müslim, Selâm 146. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 162–163; Tirmizî, Sayd 14; İbni Mâce, Sayd 12

Bir başka rivayete göre de şöyle buyurdu:

“Kim zehirli iri keleri ilk vuruşta öldürürse ona yüz iyilik sevabı yazılır. İkinci vuruşta öldürene bundan daha az sevap verilir. Üçüncü vuruşta öldürene de daha az sevap verilir. ”

Müslim, Selâm 147

1869. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“(Vaktiyle) bir adam:

– Ben mutlaka bir sadaka vereceğim, dedi. Geceleyin evinden sadakasını alıp çıktı ve onu bilmeden bir hırsızın eline tutuşturdu. Ertesi gün halk:

– Hayret! Bu gece bir hırsıza sadaka verilmiş! diye konuşmaya başladı. Adam:

– Allahım! Sana hamdolsun. Ben mutlaka bir sadaka daha vereceğim, dedi. Sadakasını alarak evinden çıktı ve onu bir fâhişenin eline tutuşturdu. Ertesi gün halk:

– Olur şey değil! Bu gece bir fâhişeye sadaka verilmiş! diye dedikoduya başladı. Adam:

– Allahım! Bir fâhişeye sadaka verdiğim için sana hamdolsun. Ben mutlaka bir sadaka vereceğim, dedi. Sadakasını alıp evinden çıktı ve onu bir zenginin eline koydu. Ertesi gün halk:

– Bu ne iştir! Bu gece bir zengine sadaka verilmiş! diye söylenmeye başladı. Adam:

– Allahım! Hırsıza, fâhişeye ve zengine sadaka verdiğim için sana hamdolsun, dedi.

Uykusunda o adama şöyle denildi:

– Hırsıza verdiğin sadaka, belki onu yaptığı hırsızlıktan utandırıp vazgeçirecektir. Fâhişe belki yaptığından vazgeçip iffetli bir kadın olacaktır. Zengin de belki bundan ibret alıp Allah'ın kendisine verdiği maldan muhtaçlara dağıtacaktır. ”

Buhârî, Zekât 14; Müslim, Zekât 78. Ayrıca bk. Nesâî, Zekât 47

1870. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir yemek dâvetinde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber bulunuyorduk. Kendisine etin kol tarafı ikram edildi. Resûl–i Ekrem etin kol tarafını severdi. Ondan bir lokma kopardıktan sonra şöyle buyurdu:

“Kıyamet gününde insanların efendisi benim. Bu da neden biliyor musunuz? Allah Teâlâ gelmiş gelecek bütün insanları düz bir yere toplayacak. Orası, insanlara bakan kimsenin hepsini görebileceği, onlara çağıranın hepsine sesini duyurabileceği bir yerdir. Güneş onlara yaklaşacak, insanlar sıkıntıdan ve kederden artık dayanamayacak hale gelince birbirlerine:

– İçinde bulunduğunuz sıkıntıyı, başınıza gelen hali görmüyor musunuz? Halinizi Rabbinize arzederek size şefaat edecek birini bulmayı düşünmüyor musunuz? diyecekler. Bazıları öteki-lerine:

– Babanız Âdem'e gidiniz, diyecekler. Âdeme gelip:

– Ey Âdem! Sen insanların babasısın. Seni Allah kudret eliyle yarattı. Sana kendi rûhundan üfledi. Meleklere sana secde etmelerini emretti, onlar da secde ettiler. Seni cennete yerleştirdi. Rabbine varıp bizim için şefaat et. İçinde bulunduğumuz hali, başımıza gelen derdi görmüyor musun? diyecekler. O da:

– Bugün Rabbim çok gazaplı. Ne daha önce böylesine gazaplandı ne de bundan sonra böyle gazaplanır. Rabbim o ağaca yaklaşmamı yasakladı, ama ben O’nu dinlemedim. Asıl benim nefsim şefaat edilmeye muhtaçtır; benim nefsim, benim nefsim! Siz başkasına gidin; Nûh’a gidin, diyecek. Onlar da Nûh’a gelerek:

– Ey Nûh! Sen yeryüzü halkına gönderilen resûllerin ilkisin. Allah Teâlâ sana “çok şükreden kul” demişti. İçinde bulunduğumuz perişan hali görmüyor musun? Başımıza gelenleri görmüyor musun? Rabbinin huzurunda bize şefaat etmeyecek misin? diyecekler. O da:

– Bugün Rabbim benzeri görülmedik şekilde gazaplıdır. Ne daha önce böylesine gazaplandı ne de bundan sonra böyle gazaplanır. Benim bir duam vardı; onu da kavmimin aleyhine kullandım. Asıl benim nefsim şefaat edilmeye muhtaçtır; benim nefsim, benim nefsim! Siz başkasına gidin. İbrâhim’e gidin, diye karşılık verecek. Onlar da İbrâhim’e gelerek:

– Sen Allah’ın peygamberisin, yeryüzü halkı içinde Allah’ın dostu sensin. Rabbinin huzurunda bize şefaat et! İçinde bulunduğumuz perişan hali görmüyor musun? diyecekler. O da şunları söyleyecek:

– Bugün Rabbim benzeri görülmedik şekilde gazaplıdır. Ne daha önce böylesine gazaplandı ne de bundan sonra böyle gazaplanır. Ben vaktiyle üç yalan söylemiştim. Asıl benim nefsim şefaat edilmeye muhtaçtır; benim nefsim, benim nefsim! Siz başkasına gidin; Mûsâ’ya gidin. Onlar da Mûsâ’ya gelerek şöyle diyecekler:

– Ey Mûsâ! Sen Allah'ın Resûlüsün. Allah sana peygamberlik vermek ve seninle konuşmak suretiyle seni diğer insanlardan üstün kılmıştır. Rabbinin huzurunda bize şefaat et. İçinde bu-lunduğumuz hali görmüyor musun? O da:

– Bugün Rabbim benzeri görülmedik şekilde gazaplıdır. Ne daha önce böylesine gazaplandı ne de bundan sonra böyle gazaplanır. Ben öldürülmesine dair emir almadığım bir adamı öldürdüm. Asıl benim nefsim şefaat edilmeye muhtaçtır; benim nefsim, benim nefsim! Siz başkasına gidin; Îsâ’ya gidin, diyecek. Onlar da Îsâ’ya gelerek:

– Ey Îsâ! Sen Allah’ın Resûlü, O’nun Meryem’e yönelttiği kelimesi ve O’nun yarattığı bir ruhsun. Sen daha beşikte iken insanlarla konuştun. Rabbinin huzurunda bize şefaat et! İçinde bulunduğumuz perişan hali görmüyor musun? diyecekler. Îsâ da:

– Bugün Rabbim benzeri görülmedik şekilde gazaplıdır. Ne daha önce böylesine gazaplandı ne de bundan sonra böyle gazaplanır, diyecek, ama bir günah zikretmeyecek. Sonra da, asıl benim nefsim şefaat edilmeye muhtaçtır; benim nefsim, benim nefsim! Siz başkasına gidin; Muhammed’e gidin, diyecek.

Başka bir rivayete göre Resûl–i Ekrem şöyle buyurdu: Onlar da bana gelerek:

– Yâ Muhammed! Sen Allah’ın Resûlü ve son peygambersin. Allah Teâlâ senin gelmiş geçmiş bütün günahlarını bağışlamıştır. Rabbinin huzurunda bize şefaat et! İçinde bulunduğumuz perişan hali görmüyor musun? diyecekler. Ben de yürüyüp Arş’ın altına geleceğim, Rabbime secdeye kapanacağım. Sonra Allah Teâlâ daha önce kimseye öğretmediği en güzel hamdü senâyı bana ilham edecek. Sonra bana hitaben:

– Yâ Muhammed! Secdeden başını kaldır! İste! İstediğin sana verilecek. Şefaat et, şefaatin kabul edilecek, buyuracak. Ben de başımı secdeden kaldıracağım ve:

– Yâ Rabbî! Ümmetimi bana bağışla! Yâ Rabbî! Ümmetimi kurtar! Yâ Rabbî! Ümmetimi bağışla! diye yalvaracağım. O zaman bana:

– Yâ Muhammed! Ümmetinden hesaba çekilmeyecek olanları cennet kapılarının en sağındaki Bâbü’l–eymen’den içeri al! Onlar başkalarıyla beraber cennetin diğer kapılarından da gireceklerdir, buyurulacak. Sonra Resûl–i Ekrem sözüne şöyle devam etti: Canımı kudretiyle yaşatan Allah’a yemin ederim ki, cennet kapılarının iki kanadı arasındaki mesafe, Mekke ile (Bahreyn’deki) Hecer veya Mekke ile (Suriye’deki) Busrâ arasındaki mesafe kadar geniştir. ”

Buhârî, Enbiyâ 3, 9, Tefsîru sûre (17), 5; Müslim, Îmân 327, 328. Ayrıca bk. Tirmizî, Kıyâmet 10

1871. İbni Abbas radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

İbrâhim sallallahu aleyhi ve sellem, İsmâil'in annesi (Hâcer) ile henüz memedeki oğlu İsmâil'i alıp Mekke'ye getirdi. Onları Kâbe'nin üst tarafında ve zemzemin yukarısındaki büyük bir ağacın altına bıraktı. O vakitler Mekke'de kimse bulunmadığı gibi içecek su da yoktu. İşte İbrâhim, karısı ile oğlunu oraya bıraktı. Yanlarına da bir dağarcık hurma ve bir kırba su koydu. Sonra İbrahim arkasını dönüp gitmeye başladı. Hâcer onun peşini bırakmadı:

– İbrâhim! Bizi konuşup görüşecek bir kimsenin, yiyip içecek bir şeyin bulunmadığı bu vadide tek başına bırakıp da nereye gidiyorsun? diye sordu. Bu soruyu birkaç defa tekrarladı. İbrâhim dönüp bakmadı bile. Sonunda Hâcer: Bunu böyle yapmanı sana Allah mı emretti? deyince İbrâhim:

– Evet, Allah emretti, diye cevap verdi. Hâcer:

– Öyleyse Allah bizi korur, dedi.

Hâcer geri döndü; İbrâhim sallallahu aleyhi ve sellem de yürüyüp gitti. Kimsenin kendisini göremediği Seniyye mevkiine varınca, yüzünü Kâbe tarafına çevirdi; sonra ellerini kaldırarak şöyle dua etti:

"Ey Rabbimiz! Namazı dosdoğru kılmaları için ben, neslimden bir kısmını, senin saygı duyul-ması gereken Mukaddes Mâbed'inin yanında, ekin bitmez bir vâdiye yerleştirdim. Artık sen de insanlardan bir kısmının gönüllerine onlara karşı muhabbet koy ve kendilerine bazı meyvelerden rızık ver. Umarım ki nimetlerine şükrederler" [İbrâhim sûresi (14), 37].

Hâcer İsmâil'i emziriyor ve kırbadaki sudan içiyordu. Nihayet kırbadaki su tükendi. Hem kendi hem oğlu susadı. Çocuk susuzluktan yerde sızlanıp yuvarlanmaya başlayınca, Hâcer onun bu halini görmemek için oraya en yakın tepe olan Safâ'ya gitti ve tepenin üstüne çıktı. Sonra acaba birini görebilir miyim diye vâdiye bakındı; fakat kimseyi göremedi. Safâ tepesinden inip vâdiye gelince, koşmasına engel olmasın diye elbisesinin eteğini topladı. Sonra da çok zor durumda kalmış bir insanın son gayretiyle koşmaya başladı; vâdiyi geçip Merve'ye geldi. Tepenin üstüne çıkıp acaba

birini görebilir miyim diye bakındı; fakat kimseyi göremedi. İki tepe arasında böyle yedi defa gidip geldi.

İbni Abbas radıyallahu anhümâ sözünün burasında şöyle dedi: Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem: “İşte bundan dolayı insanlar Safâ ile Merve arasında sa‘yeder” buyurdu. Sonra da sözüne şöyle devam etti:

Hâcer Merve tepesine çıkınca bir ses duydu. Kendi kendine “Sus! Dinle!” dedi. Sonra iyice kulak verdi, aynı sesi bir daha duydu.

– Tamam, sesini duyurdun. Yapabiliyorsan bize yardım et! diye seslendi. Bir de baktı ki, zem-zemin olduğu yerde bir melek, topuğuyla –veya kanadıyla– yeri kazmakta! Nihayet su göründü. Hâcer, akıp gitmesin diye suyun etrafını eliyle şöyle çevirmeye, suyu avuçlayıp kırbasını doldurmaya başladı. Hâcer suyu avuçladıkça, bir rivayete göre avuçladığı kadar, yerden kay-nıyordu.

İbni Abbas radıyallahu anhümâ şöyle dedi: Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem: “Allah İsmâil’in annesine rahmet etsin. Zemzemi kendi haline bıraksaydı –veya suyu avuçlamasaydı– zemzem akarsu olurdu” buyurdu. İbni Abbas sözüne şöyle devam etti:

Hâcer sudan içti ve yavrusunu emzirdi. Melek ona:

– Bize bir zarar gelir diye korkma! İşte şurası Beytullah’ın yeridir. Onu şu çocukla babası ya-pacaktır. Allah, o işi yapacak kimsenin yok olup gitmesine izin vermez, dedi. Beytullah’ın yeri zeminden yüksekçe idi. Seller oranın sağını solunu yalayıp aşındırmıştı. Onlar bu şekilde yaşayıp giderken nihayet bir gün Cürhümlüler’den bir grup insan veya onlardan bir aile Kedâ yolundan gelerek Mekke’nin alt tarafına indiler. O sırada bir kuşun gelip gittiğini gördüler. Bu kuş mutlaka suyun etrafında dönüp duruyor. Halbuki biz bu vadide su bulunmadığını bili-yorduk, diyerek ayağına çevik bir veya iki kişiyi oraya gönderdiler. Gidenler orada su bulunduğunu görünce geri dönüp durumu haber verdiler. Suyun yanına geldiklerinde Hâcer’i gördüler:

– Bizim buraya yerleşmemize izin verir misin? diye sordular. O da:

– Evet, ama su üzerinde bir hak iddia edemezsiniz, dedi. Onlar da:

– Peki, kabul, dediler.

İbni Abbas rivayetine şöyle devam etti:

İnsanlarla bir arada olmaya ihtiyaç duyduğu sırada onların çıka gelmesi Hâcer'i sevindirdi. Cürhümlüler oraya yerleştikleri gibi akrabalarına haber saldılar, onlar da gelip yerleştiler. Böylece Mekke civarı yerleşik bir alan haline geldi.

O zaman çocuk olan İsmâil nihayet büyüyüp gelişti. Cürhümlüler'den Arapça'yı öğrendi. De-likanlılık çağına geldiği zaman, Cürhümlüler'in en fazla beğenip takdir ettikleri bir kimse oldu. Erginlik çağına gelince, onu kendilerinden bir kızla evlendirdiler. Günün birinde Hâcer vefat etti. İsmâil'in evlenmesinden sonraki bir tarihte, Hz. İbrâhim, Hâcer ile oğlunun durumunu öğrenmek üzere Mekke'ye geldi. Fakat İsmâil'i evde bulamadı. Karısına:

– İsmâil nerede diye sordu. Kadın:

– Rızkımızı temin etmeye, başka bir rivayete göre, avlanmaya gitti, dedi. İbrâhim aleyhisselâm ona geçimlerinin ve durumlarının nasıl olduğunu sordu. O da:

– Çok kötü durumdayız. Büyük bir sıkıntı ve darlık içindeyiz, diye hallerinden şikâyet etti. İbrâhim de:

– Kocan gelince ona selâmımı söyle; kendisine hatırlat da kapısının eşiğini değiştirsin, dedi.

İsmâil eve gelince, orada bir şeyler olduğunu sezdi ve karısına:

– Ben yokken eve biri geldi mi? diye sordu. O da:

– Evet, yaşlı bir adam geldi, diyerek onu tarif etmeye çalıştı. Seni sordu, ben de söyledim. Nasıl geçindiğimizi öğrenmek istedi. Ben de büyük bir geçim sıkıntısı çektiğimizi anlattım, dedi. İsmâil:

– Peki, sana bir şey tavsiye etti mi? diye sordu. O da şunları söyledi:

– Evet, sana selâm söyledi ve kapısının eşiğini değiştirsin dedi. İsmâil:

– O gelen benim babamdır. Bana senden boşanmamı emretmiş. Haydi ailenin yanına döne-bilirsin, dedi. O kadını boşayıp Cürhümlüler’den bir başka kadınla evlendi.

Allah’ın dilediği kadar bir zaman geçtikten sonra İbrâhim tekrar oğlunun evine geldi. Fakat İsmâil’i bulamadı. İçeri girip İsmâil’i sordu. Karısı:

– Rızkımızı temin etmeye gitti, dedi. İbrâhim:

– Geçiminiz, haliniz nasıl? diye sordu. Kadın:

– Çok iyi durumdayız. Rahat ve bolluk içindeyiz, diyerek Allah’a hamdü senâ etti. Konuşma şöyle devam etti:

– Ne yiyorsunuz?

– Et yiyoruz.

– Ne içiyorsunuz?

– Su.

O zaman İbrâhim, ‘Allahım, etlerine sularına bereket ver’, diye dua etti.

Sözün burasında Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“O zamanlar Mekke’de ekin yoktu. Eğer olsaydı tahılın bereketlenmesi için de dua ederdi. ”

İbni Abbas dedi ki: İbrahim’in duası sayesinde et ile su, başka yerde yaşayanlarla kıyaslan-mayacak şekilde, Mekkeliler’in sağlığına elverişli olmuştur.

Bir başka rivayete göre İbrâhim aleyhisselâm oraya gelince:

– İsmâil nerede? diye sordu. Karısı:

– Avlanmaya gitti, dedi. Sonra da: Bir şeyler yemek ve içmek üzere buyurmaz mısınız? dedi. İbrâhim:

– Ne yiyor ne içiyorsunuz? diye sordu. Kadın:

– Yediğimiz et, içtiğimiz su, dedi. İşte o zaman İbrâhim aleyhisselâm:

– Allahım! Onların yiyeceklerine, içeceklerine bereket ver! diye dua etti.

İbni Abbas sözüne şöyle devam etti: Ebü’l–Kâsım sallallahu aleyhi ve sellem: “İşte bu, İbrâhim’in duasının bereketidir” buyurdu.

İbrâhim gelinine şöyle dedi:

– Kocan eve gelince ona benim selâmımı söyle ve kendisine hatırlat da, kapısının eşiğine sahip olsun, dedi.

İsmâil eve gelince:

– Eve gelen oldu mu? diye sordu, Karısı:

– Evet, güzel görünümlü bir ihtiyar geldi, diyerek onun hakkında güzel şeyler söyledi. Sözüne devamla, bana seni sordu, ben de anlattım; geçimimizi öğrenmek istedi, ben de çok iyi olduğunu belirttim, dedi. İsmâil:

– Sana bir tavsiyede bulundu mu? diye sordu. O da:

– Evet, sana selâm söyledi ve kapının eşiğine sahip olmanı emretti, dedi. O zaman İsmâil:

– O benim babamdır. Evin eşiği de sensin. Babam seni hoş tutmamı, seninle iyi geçinmemi em-retmiş, dedi.

Allah’ın dilediği kadar bir zaman geçtikten sonra İbrâhim aleyhisselâm bir daha geldi. O sırada İsmâil zemzemin yakınındaki büyük bir ağacın altına oturmuş ok yontuyordu. Babasını görünce ayağa kalktı. Uzun süre birbirini

görmeyen bir baba çocuğuna, bir çocuk da babasına sevgi ve saygısını nasıl gösterirse, onlar da birbirlerine öyle yaptılar.

İbrahim aleyhisselâm oğluyla konuşmaya başladı:

– İsmâil! Allah bana önemli bir görev verdi.

– Öyleyse Rabbinin emrini yap, babacığım.

– Ama bana yardım edeceksin.

– Sana elbette yardım ederim.

İbrâhim oradaki yüksekçe bir tepeyi gösterdi:

– Allah, işte şuraya bir ev yapmamı emretti, dedi. İbrâhim oraya Kâbe'nin temelini atıp yükseltti. İsmâil taş getiriyor, İbrâhim de duvar örüyordu. Binanın duvarları yükselince, İsmâil şu (makâm–ı İbrâhim diye bilinen) taşı getirip babasına verdi. O da bu taşın üstüne çıkıp İsmâil'in getirdiği taşlarla inşaata devam etti. Onlar beraberce binayı yaparken: "Rabbimiz! Bizden bu hizmeti kabul buyur. Şüphesiz sen duamızı duyan, niyetimizi bilensin" [Bakara sûresi (2), 127] diye dua ediyorlardı.

Bir başka rivayet ise şöyledir:

İbrâhim aleyhisselâm İsmâil ile onun annesini alıp yola çıktı. Yanlarında bir de su kırbası vardı. İsmâil'in annesi susadıkça kırbadan içip oğlunu emziriyordu. Nihayet Mekke'ye gelince, İbrâhim Hâcer'i büyük bir ağacın altına bıraktı. Sonra geriye, ailesinin yanına dönmeye başladı. Bunun üzerine Hâcer onun arkasına takıldı. Kedâ mevkiine gelince, Hâcer onun arkasından:

– İbrâhim! Bizi kime bırakıp gidiyorsun? diye seslendi. O da:

– Allah'a bırakıyorum, dedi. Hâcer:

– Allah'ın himâyesine razıyım, dedi. Sonra geri döndü. Kırbadaki sudan içiyor, südü artıyor, o da çocuğunu emziriyordu. Sonunda su bitti. Hâcer, gidip etrafa bakınayım, belki birini görürüm, dedi. Yürüyüp gitti, Safâ

tepesine çıktı. Birini görebilir miyim diye etrafına bakındı, bakındı, fakat kimseyi göremedi. Vâdiye inince koşmaya başladı. Merve’ye geldi. İki tepe arasında koşarak birkaç defa gidip geldi. Sonra da gidip çocuğa bakayım, acaba ne yapıyor, diye söylendi. Dönüp çocuğun yanına geldi; çocuk bıraktığı gibi bitkin bir halde duruyordu. Orada öylece durmaya gönlü razı olmadı. Gidip etrafa tekrar bakınayım, belki birini görürüm, dedi. Yürüdü gitti, Safâ tepesine çıktı. Bir kimseyi görebilir miyim diye etrafına bakındı, bakındı, fakat kimseyi göremedi. Böylece iki tepe arasında yedi defa gidip geldi. Sonra tekrar kendi kendine, gidip çocuğa bakayım, acaba ne yaptı, diye söylendi. O sırada bir ses duydu. “Eğer bir iyilik yapabileceksen yardım et!” diye seslendi. Bir de baktı ki Cebrâil aleyhisselâm, topuğunu yere vurarak toprağı kazıyor. Derken su fışkırdı. Hâcer hayretler içinde kaldı ve hemen kırbasına avuç avuç su doldurmaya başladı. Sonra Buhârî hadisin tamamını rivayet etti.

Buhârî, Enbiyâ 9 (Yukarıdaki rivayetlerin hepsi Sahîh–i Buhârî’dedir)

1872. Saîd İbni Zeyd radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken işittim dedi:

“Mantar, kudret helvası türünden ilâhî bir lutuftur. Suyu da göze şifadır. ”

Buhârî, Tefsîru sûre (2), 4, Tefsîru sûre (7), 2, Tıb 20; Müslim, Eşribe 157–162. Ayrıca bk. Tirmizî, Tıb 22; İbni Mâce, Tıb 8

1873. Egar el–Müzenî radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu nakletti:

“Bazan kalbimin perdelendiği olur. Ama ben Allah’a günde yüz defa istiğfâr ediyorum. ”

Müslim, Zikir 41. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 26

1874. Ebû Hüreyre radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken işittim, dedi:

"Vallahi ben günde yetmiş defadan fazla Allah'tan beni bağışlamasını diler, tövbe ederim. "

Buhârî, Daavât 3. Ayrıca bk. Tirmizî, Tefsîr 47; İbni Mâce, Edeb 57

1875. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Canımı kudretiyle elinde tutan Allah’a yemin ederim ki, siz hiç günah işlemeseydiniz, Allah sizi yok eder, yerinize, günah işledikten sonra Allah’tan af dileyecek bir millet getirir ve onları affederdi. ”

Müslim, Tevbe 11. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, III, 238

1876. İbni Ömer radıyallahu anhümâ şöyle dedi:

Biz Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in bir yerde yüz defa:

“Rabbiğfir lî ve tüb aleyye inneke ente’t–tevvâbü’r–rahîm: Allahım! Beni bağışla ve tövbemi kabul eyle. Çünkü sen tövbeleri çok kabul eden ve çok merhamet edensin” dediğini sayardık.

Ebû Dâvûd, Vitir 26; Tirmizî, Daavât 39. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 57

1877. İbni Abbâs radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse istiğfârı dilinden düşürmezse, Allah Teâlâ ona her darlıktan bir çıkış, her üzüntüden bir kurtuluş yolu gösterir ve ona beklemediği yerden rızık verir. ”

Ebû Dâvûd, Vitir 26. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 57

1878. İbni Mes’ûd radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Her kim ‘estağfirullâh’ellezî lâ ilâhe illâ hû, el–Hayye’l–Kayyûme ve etûbü ileyh: Kendisinden başka ilâh bulunmayan, ebedî hayatla daima diri olan, her şeyin varlığı kendisine bağlı olup kâinatı yöneten Allah’tan beni bağışlamasını diler ve günahlarıma tövbe ederim’ diye yalvarırsa, savaştan kaçmış bile olsa, günahları bağışlanır. ”

Ebû Dâvûd, Vitir 26; Tirmizî, Daavât 118; Hâkim, el–Müstedrek, I, 511. Ayrıca bk. İbni Mâce, Edeb 57

1879. Şeddâd İbni Evs radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İstiğfârın en üstünü kulun şöyle demesidir: Allâhümme ente rabbî, lâ ilâhe illâ ente, halaktenî ve ene 'abdüke, ve ene 'alâ 'ahdike ve va'dike m'esteta'tü. Eûzü bike min şerri mâ sana'tü, ebûü leke bi–ni'metike 'aleyye, ve ebûü bi–zenbî, fağfir lî fe–innehû lâ yağfirü'z–zünûbe illâ ente: Allahım! Sen benim Rabbimsin. İbadete lâyık senden başka tanrı yoktur. Beni sen yarattın. Ben senin kulunum. Ezelde sana verdiğim sözümde ve vaadimde hâlâ gücüm yettiğince durmaktayım. İşlediğim kusurların şerrinden sana sığınırım. Bana lutfettiğin nimetleri yüce huzurunda minnetle anar, günahımı itiraf ederim. Beni affet; şüphe yok ki günahları senden başka affedecek yoktur. "

Resûl–i Ekrem sözüne şöyle devam etti: "Her kim, bu seyyidü'l–istiğfârı sevabına ve faziletine bütün kalbiyle inanarak gündüz okur da o gün akşam olmadan ölürse cennetlik olur. Yine her kim, sevabına ve faziletine gönülden inanarak gece okur da sabah olmadan ölürse cennetlik olur. "

Buhârî, Daavât 2, 16. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 100–101; Tirmizî, Daavât 15; Nesâî, İstiâze 57

1880. Sevbân radıyallahu anh şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, selâm verip namazdan çıkınca üç defa istiğfâr eder ve "Allâhümme ente's–selâm ve minke's–selâm tebârekte yâ ze'l–celâli ve'l–ikrâm: Allahım selâm sensin. Selâmet ve esenlik sendendir. Ey azamet ve kerem sahibi Allahım, sen hayır ve bereketi çok olansın" derdi.

Hadisin râvilerinden biri olan Evzâî'ye:

– İstiğfâr nasıl yapılır? diye sorulunca:

– Estağfirullah, estağfirullah demektir, dedi.

Müslim, Mesâcid 135. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 25; Tirmizî, Salât 108; Nesâî, Sehv 81, 82; İbni Mâce, İkâme 32

1881. Âişe radıyallahu anhâ şöyle dedi:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem vefatından önce sık sık "Sübhânallahi ve bi–hamdihî, estağfirullâhe ve etûbü ileyh: Ben Allah'ı ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih eder ve O'na hamdederim. Allah'tan beni bağışlamasını diler ve günahlarıma tövbe ederim" derdi.

Buhârî, Ezân 123, 139; Müslim, Salât 218–220

1882. Enes radıyallahu anh Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken dinledim dedi:

"Allah Teâlâ şöyle buyurdu:

Ey Âdemoğlu! Sen bana dua ettiğin ve benden affını umduğun sürece, işlediğin günahlar ne kadar çok olursa olsun, onların büyüklüğüne bakmadan seni bağışlarım.

Ey Âdemoğlu! Günahların gökyüzünü kaplayacak kadar çok olsa, sonra da benden affını dilesen, seni affederim.

Ey Âdemoğlu! Sen yeryüzünü dolduracak kadar günahla karşıma gelsen; fakat bana hiçbir şeyi ortak koşmamış olsan, şüphesiz ben de seni yeryüzü dolusu bağışla karşılarım. "

Tirmizî, Daavât 98. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, V, 172

1883. İbni Ömer radıyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

– "Ey kadınlar! Sadaka veriniz ve çok istiğfâr ediniz. Çünkü ben cehennemin çoğunu sizin doldurduğunuzu gördüm" buyurmuştu. Orada bulunan kadınlardan biri:

– Niçin cehennemin çoğunu biz dolduruyoruz? diye sordu. Resûl–i Ekrem de:

– “Çünkü siz çok lânet eder ve kocanızın yaptığı iyilikleri unutursunuz. Aklı ve dini eksik olup da, aklı başında adamların aklını çelen sizin gibisini görmedim” buyurdu. O kadın:

– Aklımızın ve dinimizin eksikliği nedir? diye sordu. Resûl–i Ekrem de:

– “İki kadının şahitliği bir erkeğin şahitliğine bedeldir. Kadının günlerce namaz kılmadığı olur. ”

Buhârî, Hayz 6, Küsûf 9, Zekât 44, Savm 41, Şehâdât 12; Müslim, Îmân 132. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sünnet 15; Tirmizî, Îmân 6; İbni Mâce, Fiten 19

1884. Câbir radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cennetlikler cennette yiyip içerler, ama büyük, küçük abdeste çıkmaz ve sümkürmezler. Sadece hoş kokulu bir geğirti ve ter çıkarırlar. İnsanın kendiliğinden nefes alması gibi, onlar da kendiliklerinden Cenâb–ı Hakk’ı ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih eder, tekbir getirirler. ”

Müslim, Cennet 18. Ayrıca bk. Buhârî, Bed'ü'l–halk 8, Enbiyâ 1

1885. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ, ‘Ben sâlih kullarım için hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın duymadığı, hiçbir insanın hatır ve hayal edemediği nimetler hazırladım’ buyurdu. ”

Ebû Hüreyre, isterseniz şu âyeti okuyunuz, dedi:

“Mü’minlerin yaptıkları ibadet ve iyiliklere karşılık olarak onlara ne mutluluklar saklandığını hiç kimse bilemez” [Secde sûresi (32), 17].

Buhârî, Bed'ü'l–halk 8, Tefsîru sûre (32), 1, Tevhîd 35; Müslim, Cennet 2–5. Ayrıca bk. Tirmizî, Tefsîru’l–Kur’ân 33, 57; İbni Mâce, Zühd 39

1886. Yine Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cennete ilk girecek kimselerin yüzleri, dolunay gibi parlak olacak. Onların ardından gireceklerin yüzleri, gökyüzündeki en parlak yıldız gibi aydınlık olacak. Orada insanlar ne küçük ne büyük abdest bozarlar ve ne de tükürüp sümkürürler. Onların tarakları altındandır. Kokuları mis gibidir. Buhurdanlıklarında tüten hoş koku, cennetin hoş kokulu ağacındandır. Eşleri hûrilerdir. Cennetliklerin hepsi de babaları Âdem’in şeklinde yaratılmış olup boyları altmış arşındır. ”

Buhârî, Bed'ü'l–halk 8, Enbiyâ 1; Müslim, Cennet 15. Ayrıca bk. Tirmizî, Kıyâmet 60, Cennet 5; İbni Mâce, Zühd 39

Buhârî ve Müslim’in diğer bir rivayetine göre Resûl–i Ekrem şöyle buyurdu:

“Onların cennetteki kapları altındandır. Orada terleri mis gibi güzel kokacaktır. Orada her birine, baldırının iliği etinin üstünden görünecek kadar güzel ikişer kadın verilecektir. Onların kalpleri tek bir adamın kalbi gibi aynı duyguları taşıdığından, aralarında ne anlaşmazlık ne de çekişme meydana gelecektir. Akşam sabah Allah Teâlâ’yı ulûhiyyetine yakışmayan sıfatlardan tenzih edeceklerdir. ”

Buhârî, Bed'ü'l–halk 8, Enbiyâ 1; Müslim, Cennet 17

1887. Muğîre İbni Şu‘be radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Mûsâ sallallahu aleyhi ve sellem Rabbine:

– Cennetliklerin en aşağı derecesi nedir? diye sordu. Allah Teâlâ da şöyle buyurdu:

– O, cennetlikler cennete girdikten sonra çıkagelen bir adamın derecesi olup kendisine:

– Cennete gir! denir.

– Yâ Rabbî! Herkes yerine yerleşmiş ve alacağını almışken ben nereye gideceğim? der. Ona:

– Sana dünya hükümdarlarından birinin mülkü kadar yer verilse razı olur musun? diye soru-lur. O da:

– Razıyım yâ Rabbî! der. Bunun üzerine Allah Teâlâ ona:

– İşte öyle bir mülk senindir. Bir o kadar daha, bir o kadar daha, bir o kadar daha, bir o kadar daha buyurur. Beşincisinde o adam:

– Razı oldum yâ Rabbî! der. Allah Teâlâ ona:

– İşte bu kadar şey hep senindir. Onun on misli de senindir. Bir de neyi arzu ediyorsan, gözün neden hoşlanıyorsa hepsi senindir, buyurunca adam:

– Razı oldum yâ Rabbî! diyecek.

Daha sonra Mûsâ aleyhisselâm :

– Yâ Rabbî! Cennetliklerin en üstün derecesi nedir? diye sordu. Allah Teâlâ şöyle buyurdu:

– Onlar benim seçtiğim kullardır. Onların kerâmet fidanlarını kudret elimle ben dikip mühür altına aldım. Onlara hazırladığım nimetleri ne bir göz görmüş, ne bir kulak duymuş, ne de bir kimsenin hatır ve hayalinden geçmiştir. ”

Müslim, Îmân 312

1888. İbni Mes’ûd radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ben cehennemden en son çıkacak (veya cennete en son girecek) kimseyi biliyorum. O adam cehennemden emekleye emekleye çıkar. Allah Teâlâ ona:

– Haydi git, cennete gir, buyurur. Adam cennete gider, fakat ona cennet doluymuş gibi gelir. Geri dönüp Allah Teâlâ’ya:

– Yâ Rabbî! Cennet ağzına kadar dolmuş! der. Allah Teâlâ ona:

– Git, cennete gir, buyurur. Tekrar oraya gider, yine cennetin dolu olduğunu zanneder. Bir daha geri dönüp Allah Teâlâ’ya:

– Yâ Rabbî! Orası dopdolu! der. Allah Teâlâ ona yine:

– Git, cennete gir, orada senin dünya kadar ve dünyanın on misli (veya dünyanın on misli büyüklüğünde) yerin var, buyurur. O Adam:

– Yâ Rabbî! Sen kâinâtın hükümdarı olduğun halde benimle alay mı ediyorsun? (veya benim halime mi gülüyorsun?) der. ”

Hadisin râvisi İbni Mes’ûd şöyle dedi: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in gerideki dişleri belirinceye kadar tebessüm ettiğini gördüm. Sonra şöyle buyurdu:

“İşte cennetliklerin en aşağı seviyesinde bulunan adamın derecesi budur. ”

Buhârî, Rikak 51, Tevhîd 36; Müslim, Îmân 308. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd 39

1889. Ebû Mûsâ el–Eş'arî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Şüphesiz mü’min için cennette, altmış mil yükseklikte içi boş inciden yapılma bir çadır vardır. Orada mü’minin gidip ziyaret ettiği aileleri vardır. Fakat bu aileler birbirlerini görmezler. ”

Buhârî, Bed'ü'l–halk 8, Tefsîru sûre (55) 2; Müslim, Cennet 23–25. Ayrıca bk. Tirmizî, Cennet 3

1890. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cennette öyle bir ağaç vardır ki, idmanlı bir ata binmiş olan kimse onun bir ucundan diğerine yüz senede varamaz. ”

Buhârî, Rikak 51; Müslim, Cennet 8

1891. Yine Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cennetlikler, kendilerinden yüksekteki köşklerde oturanları, aralarındaki derece farkı sebebiyle, sizin sabaha karşı doğu veya batı tarafında, gökyüzünün uzak bir noktasında batmak üzere olan parlak ve iri bir yıldızı gördüğünüz gibi göreceklerdir. ” Bunun üzerine ashâb–ı kirâm:

– Yâ Resûlallah! O yerler, peygamberlere ait ve başkalarının ulaşamayacağı köşkler olmalıdır, dediler. Resûl–i Ekrem şöyle buyurdu:

– “Evet, öyledir. Canımı kudretiyle elinde tutan Allah’a yemin ederim ki, o yerler, Allah’a iman edip peygamberlere bütün benlikleriyle inanan kimselerin de yurtlarıdır. ”

Buhârî, Bed'ü'l–halk 8; Müslim, Cennet 11

1892. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cennette yay kadar bir yer, üzerine güneşin doğup battığı her şeyden daha hayırlıdır. ”

Buhârî, Cihâd 5, 6, Bed'ü'l–halk 8, Rikak 51; (Hadisi Müslim rivayet etmemiştir). Ayrıca bk. Tirmizî, Fezâilü’l–cihâd 17

1893. Enes radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cennette, cennetliklerin her hafta gittikleri bir çarşı vardır. Orada, yüzlerine ve elbise-lerine cennet kokuları üfleyen bir kuzey rüzgârı eser ve böylece güzellikleri daha da artar. Eskisinden daha güzel ve yakışıklı olarak eşlerinin yanına döndükleri zaman, aileleri onlara:

– Vallahi güzelliğinize güzellik katılmış, derler. Onlar da:

– Vallahi yanınızdan ayrılalı beri siz de daha bir güzel olmuşsunuz, derler. ”

Müslim, Cennet 13

1894. Sehl İbni Sa’d radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cennetlikler, yükseklerdeki köşkleri, sizin gökyüzündeki yıldıza baktığınız gibi seyredeceklerdir. ”

Buhârî, Rikak 51

1895. Sehl İbni Sa’d radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir gün, Resûl–i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem’in cenneti geniş bir şekilde anlattığı bir sohbetinde bulundum. Sözünün sonunda şöyle buyurdu:

“Orada hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın duymadığı, hiç kimsenin hatırından bile geçir-mediği nimetler vardır. ” Sonra da şu âyeti okudu:

“Korkuyla ve umutla Rablerine yalvarmak üzere ibadet ettikleri için vücutları yataklardan uzak kalır ve kendilerine verdiğimiz rızıktan da başkalarına harcarlar. Yaptıklarına karşılık olarak onlar için ne mutluluklar saklandığını hiç kimse bilemez” [Secde sûresi (32) 16–17].

Müslim, Cennet 5

1896. Ebû Saîd ve Ebû Hüreyre radıyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cennetlikler cennete girince bir kimse şöyle seslenir: Siz cennette ebediyyen yaşayacak, hiç ölmeyeceksiniz; hep sağlıklı olacak, hiç hastalanmayacaksınız; hep genç kalacak, hiç yaşlanmayacaksınız; hep nimet ve mutluluk içinde yaşayacak, hiç keder ve sıkıntı çekmeyeceksiniz. ”

Müslim, Cennet 22. Ayrıca bk. Tirmizî, Tefsîru’l–Kur’ân 41

1897. Ebû Hüreyre radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden cennetin en aşağı derecesinde olan birine (Allah Teâlâ veya bir meleği):

– Ne dilersen dile, diyecek. O da bütün dileklerini söyleyecek. Kendisine, kalbinden ge-çenlerin hepsini diledin mi? diye soracak. O da:

– Evet, diledim, diyecek. Bunun üzerine o kimseye:

– Bütün dileklerin bir misli fazlasıyla sana verilecektir, diyecek. ”

Müslim, Îmân 301. Ayrıca bk. Ahmed İbni Hanbel, Müsned, II, 315

1898. Ebû Saîd el–Hudrî radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ cennetliklere:

– Ey cennet sâkinleri! diye seslenir. Onlar da:

– Buyur Rabbimiz! Emret! Bütün hayır ve iyilikler senin elindedir, derler. Allah Teâlâ:

– Halinizden memnun musunuz? diye sorar. Onlar:

– Nasıl razı olmayalım, Rabbimiz. Sen bize, hiç kimseye vermediğin bunca nimetler ihsan ettin, derler. Allah Teâlâ:

– Size bunlardan daha değerlisini vereyim mi? buyurur. Cennetlikler:

– Bunlardan daha değerlisi ne olabilir, Rabbimiz! derler. Bunun üzerine Cenâb–ı Hak:

– Üzerinize rızâmı indiriyorum; bundan sonra size hiç gazap etmeyeceğim, buyurur. ”

Buhârî, Rikak 51, Tevhîd 38; Müslim, Cennet 9. Ayrıca bk. Tirmizî, Cennet 18

1899. Cerîr İbni Abdullah radıyallahu anh şöyle dedi:

Bir gece Resûlullah’ın yanında bulunuyorduk. On dördüncü gecesindeki aya baktıktan sonra şöyle buyurdu:

“Şu ayı hiç bir sıkıntı çekmeden gördüğünüz gibi Rabbinizi de ayan beyan göreceksiniz. ”

Buhârî, Mevâkîtü’s–salât 16, Tefsîru sûre (50), 2, Tevhîd 24; Müslim, Mesâcid 211. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sünnet 19; Tirmizî, Cennet 16; İbni Mâce, Mukaddime 13

1900. Suheyb radıyallahu anh’den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cennetlikler cennete girince Allah Teâlâ onlara:

– Size vermemi istediğiniz bir şey var mı? diye soracak. Onlar:

– Yâ Rabbî! Yüzlerimizi ak etmedin mi? Bizi cennete koyup cehennemden kurtarmadın mı, daha ne isteyelim, diyecekler.

İşte o zaman Allah Teâlâ perdeyi kaldıracak. Onlara verilen en güzel ve en değerli şey Rablerine bakmak olacaktır. ”

Müslim, Îmân 297. Ayrıca bk. Tirmizî, Tefsîru’l–Kur’ân 11

Table of Contents